

ATATÜRK KİTAPLIĞI
OE_Yz_0528 NUMARADA KAYITLI
ŞİİR MECMUASI
(İNCELEME-METİN VE MESTAP'A
GÖRE TASNİFİ)

Esra ÇALIK

(Yüksek Lisans Tezi)

Eskişehir, 2020

ATATÜRK KİTAPLIĞI
OE_Yz_0528 NUMARADA KAYITLI
ŞİİR MECCMUASI
(İNCELEME-METİN VE MESTAP'A
GÖRE TASNİFİ)

Esra ÇALIK

T.C.

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Eskişehir, 2020

T.C.
ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Esra ÇALIK tarafından hazırlanan Atatürk Kitaplığı OE_Yz_0528 Numarada Kayıtlı Şiir Mecmuası (İnceleme-Metin ve MESTAP'a Göre Tasnifi) başlıklı bu çalışma 20.08.2020 tarihinde Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinin ilgili maddesi uyarınca yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalında yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan Prof. Dr. Muhsin MACİT
(Akademik Ünvanı ve Adı Soyadı)
(Danışman)

Üye Doç. Dr. Melike GÖKCAN
(Akademik Ünvanı ve Adı Soyadı)

Üye Dr. Öğ. Üy. Tuba ONAT ÇAKIROĞLU
(Akademik Ünvanı ve Adı Soyadı)

ONAY
.../ .../ 2020

Prof Dr. Mesut ERŐAN
Enstitü Müdürü

20/08/2020

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Bu tezin/projenin Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi hükümlerine göre hazırlandığını; bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmanın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu aşamalarında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; bu çalışmanın Eskişehir Osmangazi Üniversitesi tarafından kullanılan bilimsel intihal tespit programıyla taranmasını kabul ettiğimi ve hiçbir şekilde intihal içermediğini beyan ederim. Yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması halinde ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara razı olduğumu bildiririm.

Esra ÇALIK

ÖZET

ATATÜRK KİTAPLIĞI OE_Yz_0528 NUMARADA KAYITLI ŞİİR MECMUASI (İNCELEME-METİN VE MESTAP'A GÖRE TASNİFİ)

ÇALIK, Esra

Yüksek Lisans-2020

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Muhsin MACİT

Bu tezde, İBB Atatürk Kitaplığı OE_Yz_0528 numarada kayıtlı şiir mecmuası incelenmiştir. Çalışmamız inceleme ve metin olmak üzere iki ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde mecmua tanıtıldıktan sonra, mecmua içerisinde yer alan şairler ve şiirler tablo ile gösterilip şairlerin biyografilerine yer verilmiştir. Mecmuada kullanılan nazım şekilleri ve aruz kalıpları yine bu bölümde tablo ile gösterilmiş, mecmuanın muhteva özelliklerinden bahsedilmiştir. Mecmuada bulunup divanlarda ve diğer çalışmalarda bulunmayan şiirlerin şairleri, şiir numaraları ile birlikte çeviri yazılı metni birinci bölüme eklenmiştir. İkinci bölümde; mecmuanın çeviri yazılı metnine yer verilmiş, şiirler yayımlanmış divanlarla ve bilimsel çalışmalarla mukayese edilerek belirlenen farklılıklar dipnot ile gösterilmiştir. Mecmuanın MESTAP'a göre tasnifine yine bu bölümde yer verilmiştir. 205 varaktan oluşan mecmuada 89 şaire ait 908 şiir yer almaktadır. Bu şiirlerin oldukça az bir kısmı kaside nazım şekliyle yazılmış, tamamına yakınında ise gazel nazım şekli kullanılmıştır. Mecmuada az sayıda da olsa Farsça yazılmış gazel ve kasideler mevcuttur.

Tek mürettip tarafından derlendiği tahmin edilen mecmuanın yazılış tarihine bakıldığında, eserin sonunda Miladi olarak 1835-1836 yıllarına denk gelen bir tarih notu bulunmaktadır. Bu durum mecmuanın 19. yüzyılda tamamlanmış olabileceğini göstermektedir.

Mecmuada en çok Őiri bulunan Őair Vehbi'dir. Sonrasında Fuzuli, Nesimi, Cenabi gibi Őairler gelmektedir. 14. yűzyıldan 19. yűzyıla kadar yaűamıŐ olan pek çok Őaire yer verilmiŐtir. ÇalıŐmamız sűz konusu mecmuanın incelenmesiyle mecmua çalıŐmalarına katkı saĐlamayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Şiir, Şiir mecmuası, Şair, MESTAP

ABSTRACT

THE POETRY MAGAZINE IN ATATURK LIBRARY

registered with the number OE_Yz_0528

(ANALYSIS-TEXT AND CLASSIFICATION IN REFERENCE TO MESTAP)

ÇALIK, Esra

Master's Thesis – 2020

Department of Turkish Language and Literature

Old Turkish Literature Department

Advisor: Prof. Dr. Muhsin MACİT

In this thesis, the poem magazine registered in İBB Atatürk Library OE_Yz_0528 is analysed. The study consists of two main parts; the analysis and the text. In the first section, after the magazine is introduced, the poets and their poems in the magazine are demonstrated in a table and the biographies of these poets are included. The verse forms and prosody patterns used in the magazine are also presented in this section in tables and the content features of the magazine are mentioned, as well. The poems which are found in this journal but not in other collections of poems and other studies and their translated texts along with their poets and their numbers have been added to the first section. In the second section, the written interpretation text of the magazine is included and the differences determined with a comparison between the poems with the published collection of poems and scientific studies are pointed in the footnotes. Along with this, the classification of the magazine in reference to MESTAP is included in the second section. The 205-leaf-magazine includes 908 poems by 89 poets. A tiny proportion of these poems were written in the form of qasida, whereas the ghazal form was used in almost all of them. There are ghazals and qasidas written in Persian in the magazine, though in small numbers.

Looking at the writing date of the magazine, which is estimated to have been compiled by a single compositor, it is seen that there is a date note at the end of the work corresponding to the years 1835-1836, which shows that the magazine may have been completed in the 19th century.

The poet who has the most poetry in the magazine is Vehbi, followed by other poets such as Fuzuli, Nesimi and Cenabi. A good number of poets who lived between 14th century and the 19th century are included in the magazine. Our study aims to contribute to magazine studies through this analysis.

Keywords: poem, poem magazine, poet, MESTAP

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖZET.....	v
ABSTRACT.....	vii
İÇİNDEKİLER	ix
TABLoların LİSTESİ.....	xi
ÇEVİRİ YAZI ALFABESİ.....	xii
KISALTMALAR.....	xiii
ÖNSÖZ.....	xiv
GİRİŞ	1

1. BÖLÜM

OE_Yz_0528 NUMARALI MECMUANIN TANITILMASI

1.1. OE_Yz_0528 Numaralı Mecmuanın Tanıtımı	
1.1.1. Nüsha Tasvifi	4
1.1.2. Tertip Hususiyetleri	4
1.1.3. Mecmuanın Mürettibi ve Tertip Tarihi.....	5
1.1.4. Mecmuada Bulunan Şairler ve Şiir Sayıları	5
1.1.5. Mecmuada Bulunan Şairlerin Yaşadıkları Yüzyıllar	28
1.1.6. Mecmuada Kullanılan Nazım Şekilleri	29
1.1.7. Mecmuada Kullanılan Aruz Kalıpları	30
1.1.8. Muhteva Özellikleri	31
1.1.9 Mecmuada Bulunup Basılı Divanlarda Bulunmayan Şiirler.....	32

2. BÖLÜM

OE_Yz_0528 NUMARALI MECMUANIN METNİ

2.1. Metin Kuruluşunda İzlenen Yöntem.....	39
2.1.1. Mecmuaların Karşılaştırıldığı Divanların Kısaltma Listesi	40

2.2. OE_Yz_0528 Numaralı Mecmuanın MESTAP'a Göre Dökümü.....	45
2.3. OE_Yz_0528 Numaralı Mecmuanın Metni.....	111
SONUÇ	590
KAYNAKÇA.....	592

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1: Mecmuada Yer Alan Şairler ve Şiir Sayıları.....	5
Tablo 2: Mecmuada Bulunan Şairlerin Yaşadıkları Yüzyıllar.....	29
Tablo 3: Mecmuada Kullanılan Nazım Şekilleri.....	30
Tablo 4: Aruz Vezinlerinin Kullanım Sıklığı.....	30
Tablo 5: Mecmuada Bulunup Basılı Divanlarda Bulunmayan Şiirler.....	32

TRANSKRİPSİYON ALFABESİ

ا	: a,e
آ	: ā,a
ء	: -i,-i,-y1,-yi (yay-ı izafet), ’
ب	: b
پ	: p
ت	: t
ث	: s
ج	: c
چ	: ç
ح	: h
خ	: ħ
د	: d
ذ	: z
ر	: r
ز	: z
س	: s
ش	: ş
ص	: ş
ض	: d ž
ط	: t
ظ	: z
ع	: ‘
غ	: ğ
ف	: f
ق	: k
ك	: k,g,ñ
ل	: l
م	: m
ن	: n
و	: o,ö,u,ü,ÿ,v, ˇ (vav-ı madule)
ه	: a,e,h
ى	: i,î,y,ā (elif-i maksure); ve -i,-i,-y1,-yi(yay-ı izafet)

KISALTMALAR LİSTESİ

C	: Cilt
çev.	: Çeviren
drl.	: Derleyen
ed.	: Editör
haz.	: Hazırlayan
İBB	: İstanbul Büyükşehir Belediyesi
M.	: Atatürk Kitaplığı OE_Yz_0528 Numarada Kayıtlı Şiir Mecmuası
MESTAP	: Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi
no.	: Numara
ö.	: Ölümü, ölüm tarihi
S	: Sayı
s.	: Sayfa
ss.	: Sayfa sayısı
T.C.	: Türkiye Cumhuriyeti
yp.	: Yaprak
yy.	: Yüzyıl
yz.	: Yazma

ÖNSÖZ

Şair ve şiirleri yakından tanımamıza ve incelememize fırsat veren kaynaklardan biri mecmualardır. Bir nevi antoloji niteliğinde olan şiir mecmuaları derleyicinin amaç ve zevkine göre düzenlenmiş, şairlerin seçme şiirlerini içerir. Mecmualar klasik edebiyatta 15. yüzyıldan itibaren görülmeye başlanan, edebiyat araştırmalarına kaynak teşkil eden eserlerdir. Özellikle 16. yüzyıldan sonra artış gösteren mecmualar, tertip edilmiş divanları olan şairlerin şiirlerinin yanı sıra ismi bilinen fakat eserleri elde olmayan veya ismi duyulmamış şairlerin şiirlerini de içerir. Mecmualar derlendiği dönemin şiir anlayışını, kültürel zevkini, sosyal yaşantısını yansıttığı için hem edebiyat hem kültür tarihi açısından oldukça önemlidir.

Edebiyatımız için bu denli önemli olan mecmualardan biri de tezimizin konusunu oluşturan Atatürk Kitaplığı OE_Yz_058 numarada kayıtlı şiir mecmuasıdır. Şimdiye kadar hakkında detaylı bir çalışma yapılmamış olan bu mecmuanın çeviri yazılı metnini ortaya koyarak incelemesini ve Mecmuaların Sistemik Tasnifi Projesi'ne göre tasnifini yapmak tezimizin temel amacıdır. Giriş kısmında klasik edebiyatta mecmualar ve türleri hakkında bilgi verilmiş, şiir mecmularının edebiyattaki yeri ve önemi üzerinde durulmuştur. İncelememizi oluşturan birinci bölümde mecmuanın nüsha tasvifi, tertip hususiyetleri, nazım şekilleri, mecmuada yer alan şairlerin biyografileri, aruz kalıpları, muhteva özellikleri ele alınmıştır. İkinci bölümde mecmua içerisindeki şiirlerin MESTAP'a göre tasnifine yer verilmiştir. Mecmuanın çeviri yazılı metnine de bu bölümde yer verilmiştir. Mecmua çeviriyazıya aktarılırken şiirlerin yayımlanmış divanlarla ya da bilimsel çalışmalarla karşılaştırılması yapılarak belirlenen farklılıklar dipnotlarla gösterilmiştir. Bu farklılıklardan yola çıkarak birinci bölümde birkaç şair hakkında müstensihin mecmuayı yazarken hangi nüshayı esas aldığı konusunda çıkarımlar yapılabilmektedir.

Yapmış olduğumuz bu çalışmayla mecmua çalışmalarına ve MESTAP'a bir nebze olsun katkı sağlamak amaçlanmaktadır. Yeni bir mecmuayı gün yüzüne çıkarmanın ve ilim sahasına küçük de olsa bir katkı sunmanın önemini bilerek titizlikle çalışılmıştır. Fakat hatasız bir metin ve çalışma ortaya koyabildiğimiz iddiasında olmadığımızı belirtmek isterim. Henüz çok yeni olduğum bu ilim yolunda hatalarımın hoşgörüyü karşılanmasını temenni ederim.

Lisans eğitimimin başından beri kendisinden pek çok şey öğrendiğim, tecrübeleriyle yeni ufuklar açan, tez çalışmam süresince değerli bilgilerinden yararlandığım kıymetli danışmanım Prof. Dr. Muhsin MACİT'e, eğitim hayatım boyunca üzerimde emeği olan tüm

hocalarima, tez sırasında desteğini esirgemeyen arkadaşım Medine SAĞLAM'a, her daim olduğu gibi tez sürecinde de yanımda olan kelimelerle teşekkürün yetmeyeceğini bildiğim değerli annem Selda KÖSE'ye ve sevgili eşim Aydın ÇALIK'a teşekkür ederim.

GİRİŞ

Mecmua, kelime anlamı olarak “dağınık şeyleri bir araya getirmek, toplamak” manasındaki cem’ fiilinden türeyen mecmu’dan (bir araya getirilmiş, toplanmış) gelmektedir. Mecmualar genelde bir veya daha fazla yazar ya da şaire ait farklı şekil ve büyüklüklerdeki, çeşitli konularda yazılan nesir ya da şiirlerden oluşan derleme kitaplardır. Mecmua başlangıçta, birçok bakımdan benzediği cönk gibi ayetler, hadisler, şiirler, ilahiler, şarkılar, mektuplar, latifeler, ilaç tarifleri, tevarihler ve başka birçok konunun derlendiği bir not defteri halinde ortaya çıkmış, zamanla gelişip düzenli bir şekle kavuşarak bir kitap veya telif çeşidi özelliği kazanmıştır (Uzun, 2003: 265).

Edebi bir terim olarak mecmua, çoğu zaman müellifi veya müstensihi belli olmayan, derleyicisinin zevkine göre konu alan, farklı sanatçıların değişik türlerdeki eserlerini içeren ya da tek bir tür veya form etrafında şekillenen manzum, mensur veya manzum-mensur karışık defterler anlamında kullanılmıştır. Günümüzde ise mecmua kelimesi klasik Türk edebiyatındaki kullanımından farklı bir anlam kazanarak özellikle Tanzimat döneminden itibaren belli aralıklarla yayımlanan dergileri isim olarak karşılamıştır (Şenödeyici-Akdağ, 2016: 367).

Mecmualarda bir araya getirilen metinlerin çoğunlukla benzer ya da ortak tarafları vardır. Bu benzerlik çoğunlukla konu yakınlığı olmakla birlikte, esas müşterekliği kısmen hacimsiz eserler derlemesi oluşudur. Bunun yanında hacimli eserlerin toplanmasından oluşan mücessem mecmualar da yok değildir. Aynı konudaki metinlerin toplandığı mecmualar, içerikleriyle anılmaktadır (Köksal, 2012: 411-431).

Bu durumda mecmualar edebiyat araştırmacıları tarafından içerik, şekil, mürettibin kimliği gibi belirli sınıflara ayrılmışlardır. Agâh Sırrı Levend, mecmuaları şöyle tasnif etmiştir:

1. Nazire mecmuaları,
2. Meraklılarca toplanmış, birer antoloji niteliğinde seçme şiirler mecmuaları,
3. Türlü konulardaki risalelerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmualar,
4. Aynı konudaki eserlerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmualar,
5. Tanınmış kişilerce hazırlanmış; birçok yararlı bilgileri, fıkraları ve özel mektupları kapsayan mecmualar (Levend, 2014: 166-167).

Günay Kut’un tasnifi ise şu şekildedir:

1. Nazire mecmuaları,

2. Seçme şiir mecmuaları (mecmua-i eş'ar, mecmua-i devavin),
3. Aynı konu ile ilgili eserlerin bir araya gelmesiyle oluşturulan mecmualar (mecmua-i edviye, mecmua-i ed'iye, mecmua-i tevârih, mecmua-i muammeyat, mecmua-i münşeat, mecmuatü'r-resâil gibi),
4. Karışık mecmualar (Bu mecmualar; nazım ve nesir şeklinde veya Arapça, Türkçe ve Farsça gibi farklı dillerde yazılmış olabilir.)
5. Tanınmış kişilerce hazırlanmış veya derleyeni belli mecmualar (Kut, 1986: 170).

Çalışmamızın konusu olan mecmua bu sınıflamalara göre “seçme şiir mecmuaları”, “antoloji niteğindeki mecmualar” olarak belirtilen bir şiir mecmuasıdır.

Herhangi bir nazım türü veya nazım şekli birliği/müşterekliği aranmaksızın derlenmiş manzum metinlerden oluşan toplamalara şiir mecmuası denilmektedir. Bu eserler, kütüphanelerde “Şiir Mecmuası” adı altında kayıtlı olabileceği gibi genellikle “Mecmu'a-i eş'âr ya da Mecmu'atü'l-eş'âr” olarak kayıtlıdır. 19. yüzyıl sonları veya 20. yüzyıl başlarında, bir defterde toplanmış şiirlerin kütüphanelerde “şiir defteri” olarak kaydedildiği de görülür (Köksal, 2012; 411-431).

Son dönemde gün yüzüne çıkan şiir mecmuaları göz önüne alındığında, şiir mecmualarının yeniden tasniflenmesi gerektiğini belirten Mehmet Gürbüz şiir mecmualarını kendi içerisinde şu şekilde sınıflandırmaktadır:

1. Şiirlerin şekil özelliklerine göre oluşturulan şiir mecmûaları
2. Şiirlerin konularına göre oluşturulan (tematik) şiir mecmûaları
3. Nazire mecmûaları
4. Şairlerin aidiyeti/mensubiyeti esasına göre hazırlanan mecmûalar
5. Bir mensubiyet ilişkisi gözetmeksizin belirli şairlerin divanlarını/şiirlerini bir araya getirmeyi amaçlayan mecmualar (Gürbüz, 2012: 108-112).

Mecmualar yazma eser kütüphanelerinde en çok bulunan eserler arasındadır. Edebiyat bilgi ve tarihimiz açısından oldukça önemli olan mecmuaları özellikle de şiir mecmualarının önemi kısaca şu şekilde sayılabilir: Kaynaklarda adı geçmeyen, unutulmuş şairlerin şiirlerine rastlama, tanınmış şairlerin bilinmeyen şiirlerine rastlama, divanlardaki şiirlerin farklı şekillerine rastlama, bilinmeyen ya da nüshası tespit edilemeyen eserlerle karşılaşma, bilinmeyen ya da kullanılmayan nazım şekilleri, aruz kalıpları, kafiye çeşitlerine rastlama, şairlerin hayatı hakkında yeni bilgilere ulaşma, dönemin şiir zevki ve anlayışı hakkında çıkarım yapabilme (Köksal, 2012: 411-431).

Klasik Türk edebiyatı araştırmacılarının son dönemde üzerinde daha çok durmaya başladıkları Şir mecmuaları içerik dökümü, divan veya mukayeseli metin neşirlerinde nüsha olarak kullanma, devrin edebi yapısını tespit ve tasvir etme gibi konularda değerlendirilmiş, fakat müstakil neşirleri henüz yaygınlık kazanmamıştır (Tanyıldız, 2012: 225).

Klasik edebiyatımız için bu derece önemli olan mecmular MESTAP ile birlikte daha sistematik bir çalışmayla ele alınmaktadır. MESTAP ilk kez 2011 tarihinde Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi'nde yapılmış olan "Mecmua: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı" başlıklı alıştayda M. Fatih Köksal tarafından sunulan bildiride gündeme getirilmiştir. MESTAP çerçevesinde mecmuların lisanüstü -özellikle yüksek lisans- tezi şeklinde çalışılması öngörölmüştür. Projenin hedefi, öncelikli olarak Şir mecmuaları, nihaî olarak da edebiyatla ilgili bütün mecmuaların ayrıntılı tasnif ve dökümlerinin yapılmasıdır. Proje kapsamında mecmua tasniflerinin sekiz sütundan oluşan MESTAP tablosuyla yapılması önerilmiştir. Bizim de çalışmamızın ikinci bölümünde yer verdiğimiz tablo Őirlerin bulunduğu sayfa numarası, Şairlerin mahlası, Őirlerin ilk beyti ile son beyti, vezni, nazım şekli, nazım türü ve varsa gerekli açıklamaları kapsamaktadır. Mensur kısımlar için de ikinci bir tabloyla bu kısımların da ayrıntılı tasnifi yapılmış olacaktır. Mensur bölümleri için hazırlanacak tabloda varak numarası, müellif adı, eser adı, baş-son satırları, konu ve varsa açıklamaları yer alacaktır. Proje sonunda tez çalışmalarından elde edilen tablolar, bir "veri bankasında" bir araya getirilerek araştırmacıların kullanımına sunulacaktır. Böylelikle Şairler, nazım şekilleri gibi konularda yapılacak çalışmalar hız kazanacak ve hatta mecmualardaki Őirler dışında yer alan metinler aracılığıyla sosyoloji, tarih, halkbilim, teoloji, etnografya gibi disiplinlerle ilgili de zengin bir malzeme ortaya konacaktır (Köksal 2012: 411-431).

1. BÖLÜM

OE_Yz_0528 NUMARALI MECMUANIN TANITILMASI

1.1. OE_Yz_0528 Numaralı Mecmuanın Tanıtımı

1.1.1. Nüsha Tasvifi

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı sayısal arşiv ve e-kaynaklar portalında “şiir mecmuası” adıyla OE_Yz_0528 demirbaş numarasıyla kayıtlı mecmua 205 varaktan oluşmaktadır. Müellif esere “Mecmua-i Eş’ar” başlığını atmıştır. Eserin içerisinde ve kayıtlı olduğu kütüphane bilgilerinde müstensihisi ile ilgili bir bilgiye rastlanmamıştır. İstinsah yılı eserin sonunda hicri 1251 olarak yazılmıştır.

Varakların dış ölçüsü 230x165mm, iç ölçüsü ise 180x155mm’dir. Şiirler samani ve sarı renkli kağıtlara her sayfa çift sütun olacak şekilde yazılmıştır. Mecmuada bütün şiirler kırmızı çerçeve içine yazılmış, şiirlere verilen başlıklarda şairler hakkında sütunda ya da derkenarda verilen bilgilerde kırmızı mürekkep kullanılmıştır. Sonradan eklendiği tahmin edilen varak numaraları ve şiirler siyah mürekkeple yazılmıştır. Her sütunda genellikle 19 satır vardır. Bütün şiirlerde mahlasların üzeri kırmızı mürekkeple çizilerek belirtilmiştir. Kahverengi meşin deri üzerine yaldızlı bir cilt ile kaplanmış mecmuanın tamamı nestalik yazı türü ile yazılmıştır. Yer yer rutubet lekeleri olsa da bu sebeple mecmuanın okunamayan bölümü yoktur. Varakların tamamı yazılıdır, eksik ya da boş bir sayfa yoktur. Tamamına yakını Türkçe olan mecmuanın içerisinde az sayıda Farsça gazeller de yer almaktadır. 184. varakta bir gazelin kafiyeleri çiçek şeklinde çizilmiş, kafiyelerin birbiriyle uyumu çiçeğin dallarına yazılarak görselleştirilmiştir. Şiirlerin tamamı yazıldıktan sonra mecmuanın sonuna Yunus Emre’ye ait olan bir manzume üzerine Niyāzī Mısrī’nin yazdığı şerh verilmiştir. Eser üzerinde iki mühür bulunsa da silinmiş haldedir ve okunaklı değildir.

1.1.2. Tertip Hususiyetleri

Çalışmamızın konusu olan şiir mecmuası, müellifin yazdığı “Mecmua-i Eş’ar” başlığıyla başlamıştır. Eserin sonuna eklenen şerh kısmı hariç bütün şiirler yalnızca kaside ve gazel nazım şekliyle yazılmıştır. Şiirler müstensih tarafından alfabetik sıra gözetilerek tasniflenmiştir. Bütün harflere sırasıyla yer verilmiş ve hepsi için yeni harfe geçildiğini gösteren başlık yazılmıştır. Elif harfinde şiirlerin başlığında şairlerin mahlasına yer verilmiş, sonraki harflere geçildiğinde ise mecmua içerisinde ilk kez şiirine yer verilen bir şair yoksa genellikle mahlası gösteren başlık yazılmamıştır.

Her harf içerisinde şairler de belirli bir düzen gözetilerek çoğunlukla aynı sırayla yazılmıştır. Elif harfinde ve mecmuanın en başında ilk Nesîmî’nin şiirleri varken bu durum alfabenin diğer harfleri için de genellikle aynı olmuştur. Bütün harfler varsa Nesîmî’nin şiirleriyle başlamış; onu Nakşî Ali Akkırmani, Seyyid Seyfi, Seyyid Mehmed, Niyazi Mısri gibi şairler takip etmiş; daha birçok şairin şiirine yer verilmiş, tanınmayan ya da az bilinen şairlerin şiiri yazılacaksa harfin sonlarında yazılmıştır.

1.1.3. Mecmuanın Mürettibi ve Tertip Tarihi

Mecmuanın mürettibinin kim olduğuna dair mecmuada herhangi bir bilgi mevcut değildir. Fakat mecmuanın baştan sona aynı düzene sahip olmasından tek mürettip tarafından yazıldığı düşüncesi akla gelmektedir.

Mecmuanın yazıldığı tarihe bakıldığında ise sonunda 1251 gurre-i muharrem tarihi not düşülmüştür. Miladi olarak 1835-1836 yıllarına denk gelen bu tarih mecmuanın 19. yüzyılda tamamlanmış olabileceğini göstermektedir.

1.1.4. Mecmuada Yer Alan Şairler ve Şiir Sayıları

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı’nda bulunan OE_Yz_0528 numaralı şiir mecmuasında 89 şairden 908 şiir yer almaktadır. Şiirlerin tamamı aruz ölçüsüyle yazılmıştır. Gazel nazım şeklinde 20 şiir Farsçadır. Mecmuada yer alan şairlerin şiir sayıları ve nazım şekli aşağıdaki tabloda alfabetik sırayla verilmiştir.

Tablo 1: Mecmuada Yer Alan Şairler ve Şiir Sayıları

Sıra Nu.	Şairin Mahlası	Şiir Sayısı ve Nazım Şekli
1.	Āhī	1 Gazel
2.	Āmir	1 Gazel
3.	Ārif	2 Gazel
4.	Ārşī	2 Gazel
5.	Atāyī	1 Gazel
6.	Bahāyī	1 Gazel
7.	Bağdadlı Es'ad	16 Gazel
8.	Bağdadlı Rūhī	7 Gazel
9.	Bākī	23 Gazel
10.	Bīkesī	1 Gazel
11.	Çāker	1 Gazel
12.	Celālī	1 Gazel
13.	Cenābī	54 Gazel
14.	Dāniş	2 Gazel
15.	Derūnī	1 Gazel
16.	Esrār Dede	1 Gazel
17.	Ezherī	1 Gazel
18.	Faşīh	8 Gazel
19.	Fāzıl	4 Gazel
20.	Fedāyī	3 Gazel
21.	Fehīm-i Kādīm	24 Gazel
22.	Fenāyī	3 Gazel
23.	Fenāyī (Lalī Fenāyī)	1 Gazel
24.	Ferīd	1 Gazel

25.	Fethī	1 Gazel
26.	Fevrī	1 Gazel
27.	Fu'ādī	1 Kaside
28.	Fuzulī	1 Kaside, 103 Gazel
29.	Hākānī	1 Gazel
30.	Hākķı	4 Gazel
31.	Halīm	9 Gazel
32.	Hatāyī	1 Gazel
33.	Hayretī	1 Gazel
34.	İlhāmī	1 Gazel
35.	İlmī	1 Gazel
36.	İzzet	2 Gazel
37.	İzzet (Sivaslı İzzet Osman)	1 Gazel
38.	İzzi	1 Gazel
39.	Kayğusuz Abdāl	1 Gazel
40.	Ƙoca Rāğıp Paşa	49 Gazel
41.	Mazhār	1 Gazel
42.	Miṣālī	3 Gazel
43.	Nābī	3 Gazel
44.	Nāfīz	2 Gazel
45.	Nāhifī	1 Gazel
46.	Na'ilī-i Ƙadīm	2 Gazel
47.	Naķşī Ali	2 Kaside, 16 Gazel
48.	Nażīf	1 Gazel
49.	Nażīm	3 Kaside, 24 Gazel
50.	Necātī	2 Gazel
51.	Nedīm	19 Gazel
52.	Nedīm-i Ƙadīm	1 Gazel
53.	Nef'ī	18 Gazel
54.	Nesīmī	65 Gazel
55.	Neş'et	2 Gazel
56.	Niyāzī Mısrī	1 Kaside, 40 Gazel

57.	Nizamoğlu Seyfullah	9 Gazel
58.	Pertev	2 Gazel
59.	Rāmiz	2 Gazel
60.	Rāsiĥ	2 Gazel
61.	Rāsim	1 Gazel
62.	Ref'ī	1 Gazel
63.	Remzī	1 Gazel
64.	Reşād	1 Gazel
65.	Riyāzī	6 Gazel
66.	Rüşdü	1 Gazel
67.	Şābit	4 Gazel
68.	Şadrī	1 Gazel
69.	Şāhin Giray	1 Gazel
70.	Sāķib	1 Gazel
71.	Sāmī	1 Kaside, 16 Gazel
72.	Şemsī	1 Gazel
73.	Şeyĥ Gālib	17 Gazel
74.	Şeyĥ Müştak	4 Kaside, 26 Gazel
75.	Seyyid Mehmed	2 Kaside, 42 Gazel
76.	Sezāyī	22 Gazel
77.	Şubĥī	1 Gazel
78.	Ṭālib-i Bursevī	1 Gazel
79.	Uşulī	1 Gazel
80.	Vāşıf	36 Gazel
81.	Vecdī Abdülbāķī	3 Gazel
82.	Vecdī	2 Gazel
83.	Vehbī	128 Gazel
84.	Vehbī (Seyyid Vehbī)	1 Gazel
85.	Veysī	1 Gazel
86.	Virāni	2 Gazel
87.	Yahyā	17 Gazel

88.	Yahyā	1 Gazel
89.	Yūnus Emre	1 Şathiye

1. **Āhī (ö.1517):** Asıl adı Hasan lakabı ise Benli Hasan'dır. Kaynaklarda doğum yeri Niğbolu olarak belirtilmiştir. Babası tüccardır, Ahi de babasının mesleğini seçmiştir. O dönem için geç sayılabilecek yaşta ilim tahsil etmeye başlamıştır. Kırk yaşında iken mülazım olmuş, sonrasında müderrisliğe getirilmiştir. Eserleri; *Hüsrev ü Şirin, Hüsn ü Dil, Divan* (Sungur, 1990: 16-35).

2. **Āmir (ö.1815):** 18. yüzyılda İstanbul'da doğmuştur. Asıl adı Mehmed'dir. Vakanüvislik yapmış ve çeşitli devlet görevlerinde bulunmuştur. Katipliğinin yanında şairliği ile de tanınmıştır. Herhangi bir eserinin olup olmadığı bilinmemektedir.¹ Mecmuada şairin kimliği hakkında bilgi verilmemiştir. Aynı mahlasta başka şair olmadığı için mecmuadaki şiirlerin Mehmed Amir Bey'e ait olduğu düşünülmektedir.

3. **Ārif (Re'isül Küttāb Mehmed Ārif Efendi ö.1813):** Kastamonulu divan şairidir. 18. yüzyılda yaşamıştır. Nişancılık, reisül küttāblık gibi birçok devlet işinde görev yapmıştır. 18. yüzyıl Türk edebiyatında mahallileşme akımının ve günlük yaşayışın etkileri onun şiirlerinde görülür. *Divan*'ı yüksek lisans tezi olarak çalışılmıştır (Kiremitçi, 2015: 4-7).

4. **Arşī (ö. 1621):** 16. yüzyılın sonu ile 17. yüzyılın başında yaşamış olan divan şairidir. Asıl adı ve ailesi hakkında bilgi yoktur. Hurufiliğe bağlıdır. Mahlaslarının benzerliği dolayısıyla Arşī mahlaslı şairler tezkirelerde de birbirleriyle karıştırılmıştır. Arşī Hurufilik inancına bağlıdır. Divanı Hurufiliğe mensup olduğunu gösteren beyitlerden şekillenmiştir. Bilinen tek eseri *Divan*'dır (Kahraman, 1989: 4-12).

¹ Yunus Kaplan, "Amir, Mehmed Amir Bey", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/amir-mehmed-amir-bey> 28.03.2020.

5. **Aṭāyī:** Mecmuadaki Atayi mahlaslı şiirler *Nevizade Atayi Divanı*'nda² bulunmamıştır. Aynı mahlaslı başka bir şair de 15. yüzyılda yaşamış İvazpaşazade Atai olarak bilinen Ahi Çelebi'dir. Mecmuada bulunan şiirlerin hangi Atayi'ye ait olabileceği konusunda kesin bir görüş söz konusu değildir.

6. **Bahāyī (ö.1654):** 17. yüzyıl divan şairidir. Asıl adı Mehmed'dir. Osmanlı Devleti'nin 32. şeyhülislamıdır. Babası Rumeli Kazaskeri Aziz Efendi'dir. Bu sebeple Azizzade lakabıyla tanınır. Bilim, kültür ve mevki bakımından yüksek bir ailede yetişmiştir. Yaşamı boyunca altı padişah devrini görmüştür. Tek eseri *Divan*'dır. Divanda tüm şiirleri din dışı konularda yazılmıştır. Şair ve alimliğinin yanında iyi bir hattat ve bestakardır.³

7. **Bağdadlı Es'ad:** Divan şairidir. Doğum ve ölüm tarihleri belli değildir. 18. yüzyıl şairlerinden olduğu ve kaynaklara göre Musul'da doğduğu tahmin edilmektedir. Tezkirelerde hakkında kısaca bilgi verilmiş fakat çok sayıda manzumesi kaydedilmiştir. Tek eseri *Divan*'dır (Kadioğlu, 1997: 2-11).

8. **Bağdadlı Rūhī (ö.1606):** Asıl adı Osman'dır. Bağdat'ta doğup büyüdüğü için Ruhi-i Bağdadi olarak tanınmıştır. 16. yüzyıl divan şairidir. Eğitimi hakkında fazla bilgi yoktur. Kaynaklarda Necef, Kerbela hatta İstanbul ve Konya gibi pek çok şehre seyahat ettiği kaydedilmiştir. Kanuni döneminde dünyaya gelen Ruhi, Sultan I. Ahmed döneminde ölmüş ve ölümüne kadar dört padişah devrini görmüştür. Ruhi Türk edebiyatının en çok gazel yazan şairlerindedir. Divanında yer alan 1115 gazeliyle onu gazel şairi olarak adlandırmak mümkündür. Fakat asıl şöhretini 17 bendlik terakib-bendiyle yapmıştır. Yazıldığı tarihten günümüze kadar bir etki uyandırarak Türk edebiyatındaki yerini hiciv türünden bu manzumesi ile almıştır. Bilinen tek eseri *Türkçe Divan*'dır.⁴

9. **Bākī (ö. 1599):** 16. yüzyıl divan şairidir. H. 933'te İstanbul'da doğmuştur.

² Saadet Karaköse, *Nevizade Atayi Divanı*, Kültür ve Turizm Bakanlığı E-Kitap, (Çevrim içi) <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55734.nevi-zade-atayi-divanipdf.pdf?0> 28.03.2020.

³ Erdoğan Uludağ, "Bahayi, Mehmed Efendi", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/bahayi-mehmed-efendi> 28.03.2020.

⁴Nihat Öztoprak, " Ruhi, Bağdatlı", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ruhi-bagdatli> 28.03.2020.

Asıl adı Mahmud Abdü'l-Bākī'dir. Medrese eğitimi almıştır. Farklı devlet işlerinde çalışmış ve kadılık yapmıştır. Hocası Karamanizade Mehmed Efendi'ye yazdığı kaside ile şiirde varlığını göstermiştir. Yaşadığı dönemin sultanı'ş-şuarası olarak tanınmıştır. Şiirde ve söyleyişte yenilik yapmış, aruz kusurlarını en aza indirmiştir. Baki her şeyden önce bir gazel şairidir. Rindane söylediği gazelleri oldukça ünlüdür. *Divanı*'nı Kanuni Sultan Süleyman'ın isteğiyle tertip etmiştir. Daha sonra yazdığı şiirleri de ilave ederek değişik tarihlerde divanının farklı tertipleri ortaya çıkmıştır. *Divan*'dan başka *Fezāilü'l-Cihād*, *Mealimü'l-Yakin fi Sīreti Seyyidi'l-Mürselin*, *Fezāil-i Mekke* adlı eserleri vardır (Çavuşoglu, 1991: 537-540).

10. Bīkesī (ö. 1604): 16. yüzyıl divān şairidir. Asıl adı Hüseyin'dir. Geylanlı'dır. Gerekli eğitimleri aldıktan sonra Lutfî Beg-zâde Mustafâ Efendi'den mülazım olmuştur. Müderrislikten sonra kadılık görevinde bulunmuştur. Bilinen bir eseri yoktur.⁵

11. Çāker (ö.1857): 19. yüzyıl divan şairidir. Asıl adı Mehmed'dir. Zile'de doğmuş, ilim tahsil etmek için İstanbul'a gelmiştir. Hayatı boyunca çeşitli devlet görevlerinde bulunmuş, son olarak divan katipliği yapmıştır. Bilinen bir eseri yoktur. Divanı olduğu söylense de yeterli bilgi mevcut değildir.⁶

13. Celālī: Mecmuada şair hakkında herhangi bir bilgi verilmemiştir. *Manastırlı Celal Bey Divan'ı*⁷ ve *Ebubekir Celali Divan'ı*⁸ incelenmiş fakat mecmuada mevcut olan şiirler bu divanlarda bulunamamıştır. Aynı mahlasın birçok şair tarafından kullanılması mecmuadaki Celali mahlaslı şiirlerin müellifini tespit etmeyi zorlaştırmıştır.

14. Cenābī (ö. 1562): Şairin doğum tarihi ve yeri bilinmemektedir. 16. yüzyıl divan şairidir. Kanuni Sultan Süleyman devrinde Enderun'da yetişmiştir. Ölümüyle Ankara'da Mimar Sinan'a kendi adıyla yaptırdığı Cenabī Ahmed Paşa

⁵ Tuncay Bülbül, "Bikesi, Bikesi Hüseyin Efendi", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi)<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/bikesi-bikesi-huseyin-efendi> 28.03.2020.

⁶ Yunus Kaplan, "Çaker, Çaker Mehmed Bey", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi)<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/caker-caker-mehmed-bey> 28.03.2020.

⁷ Murat Güneş, "Manastırlı Celal Bey Divanı İnceleme-Metin", Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi", Sivas, 2013.

⁸ Erdem Sarıkaya, "Ebubekir Celali Divanı, Karşılaştırmalı Metin- İnceleme", İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2008.

camisinin avlusuna defnedilmiştir. Önceleri şiiirlerinde Harfî mahlasını kullanmıştır. Şiiirlerinde klasik temaların yanında Kanuni döneminin askeri ve siyasi konularına da değinmiştir. Bilinen tek eseri *Divan*’dır.⁹

15. Dāniş: Mecmuada şairin kimliği hakkında bir bilgi verilmemiştir. *Daniş Mehmed Bey Divanı*¹⁰ ve *Daniş Divanı*¹¹ incelenmiş fakat mecmuada bulunan şiiirler bu divanlarda bulunamamıştır. Aynı mahlası kullanan farklı şairlerin de olması elimizde bulunan bu şiiirlerin hangi şaire ait olduğunu tespit etmeyi güçleştirmiştir.

16. Derūnī: Mecmuada şairin kimliğiyle ilgili bir bilgiye rastlanmamıştır. Derunī mahlasına ait bir divan mevcut değildir. Aynı mahlası kullanan birden çok şairin olması şiiirin müellfini tespit etmeyi zorlaştırmaktadır.

17. Esrār (Esrār Dede Mehmed ö. 1796): Asıl ismi Mehmed’dir. 18. yüzyıl divan ve tezkire yazarıdır. İstanbul’da doğmuş ve katiplik görevinde bulunmuştur. Hayatının son yıllarını Galata Mevlevihanesi’nde geçirmiş ve burada ölmüştür. Belirli bir zümreyi konu alan tezkiresi mevlevilik tarihi açısından oldukça önemli olmuştur. Edebiyatta ve sosyal hayatta Şeyh Galip’ten etkilenmiştir. Eserleri; 1. *Divan* 2. *Tezkire-i Şuarā-yi Mevleviyye* 3. *Mübārek-nāme-i Esrār* 4. *Fütüvvetnāme-i Esrār* 5. *Lügat-i Talyān*.¹²

18. Ezherī: Ezheri mahlasına ait bir divan mevcut değildir. Bu sebeple mecmuadaki şiiirin hangi Ezheri mahlaslı şaire ait olduğu kesin olarak bilinmemektedir.

19. Faşih (Ahmed Faşih Dede ö.1699): 17. yüzyılda yaşamıştır. İstanbul’da doğmuştur. Doğum tarihi tam olarak bilinmemektedir. Divan edebiyatının mevlevi şairlerinden biridir. Asıl adı Ahmed’dir. Şiiirlerinin açık ve anlaşılır olması sebebiyle Fasih mahlasını seçmiştir. Divan ve hazine katipliği görevi

⁹ Beyhan Kesik, “Cenabi (Harfi), Cenabi (Ahmed) Paşa”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/cenabi-harfi-cenabi-ahmed-pasa> 28.03.2020.

¹⁰ Süreyya Özavar, “Daniş Mehmed Bey Hayatı Sanatı ve Divanı”, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 1993.

¹¹ Hamdi Birgören, “Daniş Divanı İnceleme-Metin”, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2004.

¹² Osman Horata, “Esrar Dede”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/esrar-dede-mehmed> 28.03.2020.

yaparken görevini bırakıp mevlevî tarikatına dahil olmuştur. Dede unvanını da mevlevihanede çilesini tamamladıktan sonra almıştır. Yaşadığı dönemde altı padişah devrini görmüştür. Nedim ve Seyh Galip gibi şairleri etkilemiş, şiirleriyle dönemin büyük şairleri arasında anılmıştır. Şiirlerinde hat, resim ve musiki unsurlarına yer vermiştir. Şairliğin yanında hattatlık ve ressamlık konusunda ün yapmıştır. Eserleri; 1. *Divan* 2. *Farşça Divançe* 3. *Münşeât* 4. *Münâzara-i Gül ü Mül* 5. *Münâzara-i Ruz u Şeb* 6. *Tenbâkunâme* 7. *Kalem Makalesi* 8. *Hüsrev ü Şirin* 9. *Mahmud u Ayâs* 10. *Behişt-i Abâd*.¹³

20. Fâzıl: Mecmuada şair hakkında herhangi bir bilgi verilmemiştir. *Bosnalı Mehmed Fazıl Divanı*¹⁴ incelenmiş fakat mecmuada mevcut olan şiirler bu divanda bulunamamıştır. Aynı mahlasın birçok şair tarafından kullanılması mecmuadaki şiirlerin müellifini tespit etmeyi zorlaştırmıştır.

20. Fedâyî: Mecmuada Fedayî mahlasına ait üç şiir verilmiştir. *Amasyalı Fedayî Baba Divanı*¹⁵ incelenmiş fakat mecmuadaki şiirler bu divanda bulunamamıştır. Farklı dönemlerde aynı mahlası kullanan başka şairlerin de olması sebebiyle mecmuadaki şiirlerin müellifi konusunda kesin bir çıkarım yapılamamaktadır.

21. Fehîm-i Kâdîm (ö. 1647): Asıl adı Mustafa'dır. Doğum tarihi tam olarak bilinmemektedir. Arap kökenli bir aileden gelmektedir. Babası un tüccarı olduğu için Uncu-zâde olarak tanınmıştır. Kaynaklarda diğer Fehim mahlaslı şairle karışmaması için Fehim-i Kadim olarak bahsedilmiştir. Eğitimi hakkında bilgi yoktur fakat iyi derecede Farsça ve Arapça bilgisi olduğu bilinmektedir. *Divan*'ını 18 yaşında tertip etmiştir. Şiirlerinde ıztırap duygusu hissedilmiş ve 17. yüzyılda Sebki'nin temsilcisi olmuştur. *Divan* dışında *Şehrengiz*, *Bahr-ı Tavil*, *Letâif-i Kummelin* ve *Durub-ı Emsal-i Türki* adlı eserleri vardır.¹⁶

¹³ Mehmed Ünal, "Fasih, Ahmed Fasih Dede", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fasih-ahmed-fasih-dede> 28.03.2020.

¹⁴ Mehmet Akif Duman, "Fâzıl Divanı (Transkripsiyonlu Metin-İnceleme)", Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Sivas, 2005.

¹⁵ Abdullah Çelebi, *Amasyalı Fedayî Baba Divanı*, Can Yayınları, 1991.

¹⁶ Ayşe Yıldız, "Fehim-i Kadim", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fehimi-kadim> 28.03.2020.

22. Fenāyī (Cennet Mehmet Efendi ö.1665): Asıl adı Mehmed'dir. Babasının mesleğinden dolayı Katip Çelebi ismiyle de anılmıştır. Tarikat adabına uygun yaşamasıyla Cennet lakabını almıştır. Şiirlerinden Farsça ve Arapça bildiği anlaşılmaktadır. Şöyleyişi Yunus Emre'nin özelliklerine benzerlik göstermektedir. Eserleri; 1. *Divan* 2. *Tecelliyat* 3. *Telikat* 4. *Behiştîya fi'l-Maarif el İlahiya*.¹⁷

23. Fenāyī (Lālī Mehmed Fenāyī ö.1700): Doğum tarihi tam olarak bilinmese de 17. yüzyılda yaşadığı bilinmektedir. Kastamonu'da doğmuştur. Kaynaklarda mürekkebi yapması ve kırmızı mürekkebi bulması dolayısıyla Lali mahlasını aldığı belirtilmektedir. Gülşeni tarikatına bağlanmıştır. Eserleri; 1. *Etvār-ı Sebā Tercümesi* 2. *Serh-i Ebyāt-ı Ma'nevî-i Gülşenî* 3. *Tercüme-i Hal-i Hazret-i Pîr İbrâhim-i Gülşenî* 4. *Divançe* (Şengün, 2007: 241-270).

24. Ferîd: Mecmuada Ferid mahlaslı bir şiir bulunmaktadır. *Enderunlu İbrahim Ferid Divanı*'nda¹⁸ bu şiir bulunmamaktadır. Mecmuada şairin kimliğini anlamamızı sağlayacak bir bilgi verilmemiştir. Mecmuadaki şiirin hangi Ferid mahlaslı şaire ait olduğu kesin olarak bilinmemektedir.

25. Fethî: Mecmuada şairin kimliğiyle ilgili bir bilgiye rastlanmamıştır. Fethi mahlaslı bir şiir bulunmaktadır. Aynı mahlası kullanan birden çok şairin olması şiirin müellifini tespit etmeyi zorlaştırmaktadır.

26. Fevrî (ö.1571): Arnavutluk'ta doğmuştur. Devrin tanınmış alimlerinden eğitim almıştır. Kadılık ve müderrislik yapmıştır. Türkçenin yanında Arapça ve Farsça şiirler de yazmıştır. Kaynaklarda Fevrî'nin çok seri bir şekilde ve kolaylıkla şiir söylediği anlatılmaktadır. *Divan*'dan başka *Risâle fi İlmi'l-hutût, Kühl-i Dîde-i A'yân, Ahlâk-ı Süleymânî* adlı eserleri vardır.¹⁹

27. Fu'ādî (ö.1636): Ömer Fu'ādî'nin hayatı hakkında bilinenler *Menâkıb-ı*

¹⁷ Abdullah Aydın, "Fenāyī, Cennet Mehmet Efendi", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fenayi-cennet-mehmed-efendi> 28.03.2020.

¹⁸ Ferda Çobanoğlu, "Enderunlu Ferid İbrahim Divanının Metni ve İncelemesi", Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2006.

¹⁹ Mehmet Kalpaklı, "Fevri, Ahmed", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fevri-ahmed> 28.03.2020.

Şeyh Şa'bân-ı Veli ve Türbenâme isimli eserlerde verilen bilgilere dayanmaktadır. Medrese eğitimi almış ve müftü katipliği görevinde bulunmuştur. Halvetiliğin Şa'bâniyye kolu şeyhlerinden olup mutasavvıf ve şairdir. Otuza yakın eseri bulunmaktadır. Eserlerinden bazıları; 1. *Menâkıb-ı Şeyh Şa'bân-ı Veli* 2. *Türbenâme* 3. *Bülbüliyye* 4. *Risâle-i Hâbiyye*.²⁰ Divanı hakkında herhangi bir bilgi verilirse de kaynaklarda klasik Türk edebiyatında Fuadi mahlaslı tek şair Ömer Fuadi olarak kaydedilmiştir. Mecmuada da bu bilgiyi doğrulayacak şekilde şiirin başlığında “Mersiye-i Derviş Fu‘adi” yazılmıştır.

28. Fuzûlî (ö.1556): Asıl adı Mehmed’dir. Başkalarının tercih etmeyeceği düşüncesi ile Fuzulî mahlasını seçmiştir. Doğum yeri tam olarak bilinmemektedir. İlk eğitimini müftü olduğu düşünülen babasından aldığı tahmin edilmektedir. Eğitimi hakkında fazlaca bilgi olmasa da bilgin şair olduğu kesindir. Çocukluk ve gençlik yıllarını Bağdat ve çevresinde geçirmiştir. Kanunî, Bağdat’ı fethettiğinde Fuzuli padişaha uzun bir kaside sunmuştur. Kerbelâ’da vefat ettiği ve Hz. Hüseyin Türbesi’nin yanına defnedildiği düşünülmektedir. Azerbaycan’da ve Türkiye’de edebiyat alanında yapılan ilk çalışmalar Fuzulî üzerinedir. Arapça, Farsça ve Türkçe manzum ve mensur eserler vermiştir. Türkçe Eserleri: 1. *Fuzulî Divânı* 2. *Leyla vü Mecnun* 3. *Beng ü Bâde* 4. *Hadis-i Erbaïn Tercümesi* 5. *Sohbetü’l-Esmar* 6. *Hadikatü’s-Süeda* 7. *Mektuplar*. Burada yazılan eserlerden başka *Farsça Divan’ı* ve daha pek çok Farsça ve Arapça eseri vardır.²¹

29. Hâkânî (Mehmed Beg ö.1607): Asıl adı Mehmed’dir. 16. yüzyıl divan şairidir. İstanbul’da doğmuştur. Saray ve çevresinde yetişmiş ve iyi bir eğitim görmüştür. Çeşitli devlet işlerinde çalışmış ve sancak beyliğine kadar yükselmiştir. Bu sebeple “bey” olarak anılmıştır. Türk edebiyatında hilye türünün ilk örneğini yazmıştır. Bilinen üç eseri vardır: 1. *Hilye-i Saadet* 2. *Divân* 3. *Miftâhu’l-Fütuhât*.²²

30. Hâkânî (İsma’il Hâkânî Bursevî ö. 1725): Asıl adı İsmail’dir. 18. yüzyılda

²⁰İlyas Yazar, “Fuadi, Ömer”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fuadi-omer> 28.03.2020.

²¹ Muhsin Macit, “Fuzulî”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fuzuli-mdbir> 28.03.2020.

²² İskender Pala, “Hâkânî, Mehmet Beg”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hakani-mehmed-beg> 28.03.2020.

yaşamıştır. Annesi tarafından ilmiye sınıfına mensup, babası tarafından ise tasavvufa aşına bir aileden gelmektedir. İyi bir eğitim görmüştür. Ömrü boyunca pek çok yere seyahat etmiş, iki kez hac yapma imkanı bulmuştur. İbn-i Arabî'ye olan bağlılığı ile Şam'a gidip üç yıl orada kalmıştır. İsmail Hakkı Bursevi Osmanlı alim ve şeyhleri içinde eserlerinin çokluğu ile tanınır. Türkçe ve Arapça birçok eserinin yanında Farsça eserler de kaleme almıştır. *Divan*'dan başka yüzü aşkın manzum ve mensur eseri vardır.²³

31. Halim: Mecmuada bulunan Halim mahlaslı *şiiirler Enderunlu Halim Divanı*'nda²⁴ bulunamamıştır. Aynı mahlaslı farklı şairlerin de olması mecmuadaki şiiirin müellifini tespit etmeyi zorlaştırmıştır.

32. Hatayî, Şah İsmail (ö. 1524): 16. yüzyıl divan şairidir. Erdebil Tekkesi'nin şeyhi ve Safevi Devleti'nin kurucusudur. Babası Safevi şeyhi Haydar, annesi ise Akkoyunlu hükümdarı Uzun Hasan'ın kızı Âlemşah Hâlîme Begüm'dür. Hatayî mahlasını kullanmıştır. Çeşitli mücadeleler sonrasında Akkoyunlu Elvend Bey'i yenerek Tebriz'i ele geçirmiş, taraftarlarınca Ebu'l-Muzaffer Şah İsmail Bahadır Han diye anılmıştır. 23 Mayıs 1524 tarihinde Tebriz'de vefat etmiştir. Eserleri; *Hatayî Divânı, Deh-nâme, Nasihat-nâme*.²⁵

33. Hayretî (ö.1534): 16. yüzyıl divan şairidir. Asıl adı Mehmed'dir. Vardar Yenicesi'nde doğmuştur. Kaynaklarda Mehmed Şah, Mehmed Çelebi ve Baba Hayretî olarak da geçer. Eğitim durumu kesin olarak bilinmese de mutasavvuf bir şair olduğu bilinmektedir. *Divanı* yaşadığı yüzyılın geniş hacimli mürettep divanlarından biridir. *Belgrad Şehrengizi ve Bursa Şehrengizi* diğer eserleridir.²⁶

34. İlhāmî (III. Selim ö. 1809): 18. yüzyıl divan şairi ve padişaktır. Babası III. Mustafa, annesi Mihrişah Sultan'dır. Küçük yaşta eğitimine başlamasında şehzade olması dolayısıyla büyük özen gösterilmiştir. Edebiyat ve sanatla

²³ Nagehan U. Eke, "Hakkı, Bursalı İsmail Hakkı Bursevi, Bursevi", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hakki-bursali-ismail-hakki-bursevi> 28.03.2020.

²⁴ Mehmet Turgutlu, "Enderunlu Halim Divanı İnceleme Metin", Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2006.

²⁵ Muhsin Macit, "Şah İsmail, Hatayî", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sah-ismail-hatayi> 28.03.2020.

²⁶ Tuba Durmuş, "Hayretî", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hayreti> 28.03.2020.

ilgilenmiştir. Mevleviliğe ilgisi olduğu bilinmektedir. Musiki ile ilgilenmiş, sanat değeri yüksek besteler oluşturmuştur. Türk musikisi onun devrinde altın çağını yaşamıştır. Tahta geçtikten sonra da Şeyh Galip gibi önemli şairlere yakınlık duymuş ve onları himāye etmiştir. İlhami mahlasıyla hacimli bir *Divan* 'ı bulunmaktadır.²⁷

35. ‘İlmî: Mecmuada verilen İlmî mahlaslı şiir *İlmi Dede Divan* 'nda²⁸ bulunamamıştır. Mecmuada şairin kimliğini belirleyecek bir bilgiye rastlanmamıştır. Aynı mahlaslı farklı şairlerin de olması mecmuadaki şiirin müellifini tespit etmeyi zorlaştırmıştır.

36. ‘İzzet (Beylikçi İzzet Mehmed Bey ö. 1810): 18. yüzyılın ikinci yarısında doğmuştur. Hoca Neşet'in talebesi olmuştur. İzzet Bey'in hayatında Hoca Neşet'in ve yakın dostu vakanivüs Pertev Efendi'nin izlerini eserlerinden anlamak mümkündür. Devlet işlerinde görev almıştır. İşi dolayısıyla Beylikçi unvanını almıştır. II. Mahmud'un emri ile öldürülmüştür. Eserleri; 1. *Münşeât* 2. *Sened-i İttifak* 3. *Divan* (Şen, 1995: X-XVIII).

37. ‘İzzet (Sivash İzzet Osman): 18. yüzyılın ikinci yarısında İstanbul'da yaşadığı tahmin edilmektedir. Tezkirelerde hakkında herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Şiirlerinden hareketle Kadiri tarikatına mensup olduğu düşünülmektedir. Bilinen tek eseri, bir nüshası bulunan *Divan*'dır (Rasıd, 2019: 1-8).

38. ‘İzzî (ö.1740): Asıl ismi Eşrefzade Ahmed İzzeddin'dir. Kadiri tarikatına mensuptur. Şiirlerinde İzzi mahlasını kullanmıştır. Ailesinde birçok ünlü mutasavvıf bulunmaktadır. *Divan* 'dan başka *Mev'iza*, *Metâilil'l-meserrât bi-cilâlî Delâilil-ğayrat*, *Enîsül-cenân fitefsîri'l-Kur'an* adlı eserleri vardır (Kara, 2007: 3-8).

39. Kaygusuz Abdal (ö.1442): Asıl adı Alaeddin Gaybî'dir. 14. yüzyılın ortalarında Alaiye/Alanya'da doğmuştur. Hayatı hakkındaki bilgiler *Menakıpname*'den öğrenilmektedir. Çocukluğunda tüm ilimleri tahsil etmiştir. Ömrünü Abdal Musa'nın tekkesinde tasavvufu ilgilenecek geçirmiştir. Kaygusuz

²⁷ Tuba İşinsu Durmuş, "İlhami, III. Selim", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ilhami-iii-selim> 28.03.2020.

²⁸ Serhat Oğuz, "İlmi Dede El Mevlevi El Bağdadi Hayatı Sanatı ve Divanı (İnceleme-Tenkitli Metin)", Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2002.

mahlası tarikat geleneğine uygun olarak şeyhi tarafından verilmiştir. Eserlerinden bazıları; 1. *Divân* 2. *Gülistân* 3. *Gevhernâme* 4. *Budalanâme*. Kaygusuz Abdal'ın daha birçok manzum ve mensur eseri vardır.²⁹

40. Koca Rağıp Paşa (ö. 1763): Asıl adı Mehmed'dir. İstanbul'da doğmuştur. İlk eğitimi hakkında çok fazla bilgi yoktur. Birçok önemli devlet görevinde bulunmuş ve III. Osman devrinde sadrazamlık makamına getirilmiştir. 18. yüzyılda Nedim ve Şeyh Galip'ten sonra akla gelen ilk isimlerdendir. Kendisi için bir külliye yaptırmış, cenazesi de kendi adına olan kütüphanesinin bahçesine defnedilmiştir. Rağıp Paşa şairliği ve sohbetleriyle birçok alim ve şairi etrafında toplayarak dönemin kültür odaklarından biri olmuştur. Eserlerinden bazıları; 1. *Divan* 2. *Münşeat-ı Rāğıb* 3. *Fethiye-i Belgrad*.³⁰

41. Maẖhār: Mecmuada Mazhar mahlaslı bir şiir yazılmıştır. Mazhar mahlaslı şairlere ait bir divan mevcut değildir. Şairin kimliğini tespit edecek yeterli bilgi yoktur.

42. Mişâli (Gül Baba ö.1541): 16. yüzyılda yaşadığı tahmin edilen divan şairidir. Gül Baba olarak bilinir. *Divanı*'ndan hareketle Hurûfî bir şair olduğu anlaşılmaktadır. Farşça bir risalesi olması sebebiyle Farsçayı iyi bildiği düşünülmektedir. Eserleri; 1. *Feyznâme* 2. *Miftahu'l-Gayb* 3. *Risale* 4. *Divan* (Güneş, 2011: 10-22).

43. Nābî (ö.1712): Asıl adı Yusuf'tur. 17. yüzyılda yaşamıştır. Urfa'da doğmuştur, eğitimi konusunda ise kesin bir bilgi yoktur. Katip olduğu bilinmektedir. Ömrünün bir kısmını Halep'te geçirmiştir. Eserlerinde temsilcisi olduğu hikemî üslup hakimdir. Eşya ve olayların arkasındaki yaradılış sırlarını ortaya çıkarmayı esas alan bu üslup sonraki yıllarda da etkili olmuş ve Nabi Ekolü adı verilen bir edebi anlayış olarak devam etmiştir. Eserleri; 1. *Divan* 2. *Farsça Divançe* 3. *Hayrabad* 4.

²⁹ Berna Ayaz, "Kaygusuz Abdal (Alaeddin Gaybi)", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/kaygusuz-abdal-alaeddin-gaybi> 28.03.2020.

³⁰ Beyhan Kesik, "Koca Rağıp Paşa", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/koca-ragib-pasa> 28.03.2020.

*Hayriname 5. Surname 6. Tuhfetü'l-Harameyn 7. Münşeât 8. Kırk Hadis Tercümesi.*³¹

44. Nâfiz (ö.1767): Lazikizade Feyzullah Efendi olarak bilinir. Doğum yeri ve tarihi tam olarak bilinmemektedir. Osmanlı Devletinin kırk dokuzuncu şeyhülislamı İmam Mehmed Efendi'nin oğludur. İyi eğitim almıştır. Müderrislik yapmıştır. Eserleri; 1. *Dürretü'l-Muhkemat* 2. *Leyatifü'l-Hayal* 3. *Divan* (Demir, 2017; 3-11).

45. Nahifî (ö.1738): Asıl adı Süleyman'dır. Babası Abdurrahman b. Muhyî'dir. Erken yaşlarda öğrenim hayatına başlamıştır. Memuriyet hizmetinde bulunmuş aynı zamanda hattatlık yapmıştır. Eserlerinden bazıları; 1. *Divan* 2. *Tercüme-i Mesnevi-i Şerif* 3. *Mevlidü'n-Nebi* 4. *Hicretü'n-Nebi*. Bunlardan başka manzum ve mensur farklı eserleri de vardır.³²

46. Nâ'ilî-i Kādîm (ö.1667): Asıl adı Mustafa'dır. Babası Pîrî Halife'dir. Bu sebeple Pîrîzade Mustafa Çelebi olarak da bilinir. 17. yüzyılda Sebki-Hindi üslubunun en önemli temsilcisidir. Halvetiye tarikatına mensuptur. Dönemin tanınmış hocalarından dersler almıştır. Memuriyet görevinde bulunmuştur. Tek eseri *Divan*'dır (İsen, 2019: 2-5).

47. Nakşî Ali Akkirmanî (ö.1655): Asıl ismi Ali'dir. Nakşi mahlasının kim tarafından verildiği bilinmemektedir. Akkirman'a irşad için gönderilmesi ve orada yaşamını yitirmesi dolayısıyla Akkirmani denmiştir. Fakat şiirlerinde mahlas olarak kullanmamıştır. Doğum tarihi hakkında bir bilgi yoktur. Halvetiye tarikatına mensup olduğu bilinmektedir. Eserlerinin temelini de tasavvuf düşüncesi oluşturur. Eserleri; 1. *Manzume-i Aynu'l-Hayat* 2. *Manzume-i Gavriye* 3. *Esrar-nâme* 4. *Divan-ı Nakşi* (Atik, 2003: 2-18).

³¹ Ali Fuat Bilkan, "Nabî, Yusuf Nâbi Efendi", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nabi-yusuf-nabi-efendi> 28.03.2020.

³² Murat Karavellioğlu, "Nahifî, Süleyman", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nahifi-suleyman> 28.03.2020.

48. Nazif: Mecmuada Nazif mahlasına ait bir gazel bulunmaktadır. *Nazif Divanı*³³ ve *Nazif Divanının Tenkitli Metni*³⁴ çalışmaları incelenmiş fakat mecmuada bulunan şiire rastlanmamıştır. Aynı mahlaslı farklı şairlerin de olması mecmuadaki şiirin müellifini tespit etmeyi zorlaştırmıştır.

49. Nazım Yahyā Efendi (ö.1727): İstanbulludur. Arzi Mehmed Dede'den el alıp mevlevi olmuştur. IV. Mehmed devrinde saray işlerinde çalışmıştır (Mehmed Süreyya, 1996: 1240). 18. yüzyıl divan şairidir. Nazım Yahya Çelebi olarak bilinir. Safayi tezkiresine göre önceleri Halim mahlasını kullanmıştır. Sonra Neşātī tarafından Nazım mahlası verilmiştir. Divan şiirinde en çok na't yazan şairlerdendir. Şair ve bestekarlığının sesiyle yanında devrin önde gelen hanendelerinden biridir. Tek eseri beş ayrı divandan oluşan *Divān-ı Belagat-Unvan-ı Nazım*'dir. İkiisi tamamıyla na'tlardan oluşur. Diğer divanlarda ise pek çok na'tın yanında diğer nazım şekillerinde birçok şiir vardır (Özcan-Uzun, 2006: 452-453).

50. Necātī (ö.1509): Asıl ismi İsa'dır. 15. yüzyıl divan şairidir. Yoksul bir aileye mensup olduğu bilinmektedir. Divan katibi ve nişancılık görevlerine getirilmiştir. Günümüze ulaşan tek eseri *Divan*'dır. Müeyyedzade Abdurrahman Çelebi adına tertip etmiştir. *Divan*'dan başka mesnevileri olduğu kaydedilse de günümüze ulaşmamıştır.³⁵

51. Nedīm (ö.1730): Asıl adı Ahmed'dir. Babası Kadı Mehmed Efendi, annesi devlet hizmetinde bulunan Karaçelebizadeler ailesindedir. Mülakkabzade olarak da anılmıştır. İçkiye düşkünlüğü sebebiyle titreme hastalığından öldüğü tahmin edilmektedir (Ali Canip, 1925: 173-184). İyi bir eğitim görmüştür. 18. yüzyılda Nedimane denilen yeni bir tarz geliştirmiştir. Şiirlerinde önceki asır şairlerinde görülen tasavvufi derinlik yoktur. Eserleri: 1. *Nedim Divanı* 2. *Safahatü'l-ahbar* 3. *Aynī Tarihi* (Macit 2012: 11-15).

³³ Murat Darıcık, "Nazif Divanı (Transkripsiyonlu Çeviri ve Metin- İnceleme)", Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Sivas, 2006.

³⁴ Mehmet Elaldı, "Nazif Hayatı, Eserleri, Edebi Şahsiyeti ve Divanının Tenkitli Metni", Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2005.

³⁵ Bayram Ali Kaya, "Necati Bey, İsa", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi)<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/necati-bey-isa> 28.03.2020.

52. Nedim-i Kadim (ö.1670): Asıl adı Mehmed'dir. 17. yüzyılın başında doğmuştur. 18. yüzyılın şairi Nedim'den ayırmak için Nedim-i Kadim unvanıyla anılmıştır. İyi bir eğitim gördüğü bilinmektedir. Müderrislik yapmıştır. Tek eseri *Divan*'dır (Horata, 1987: 3-9).

53. Nef'i (ö.1635): Asıl İsmi Ömer'dir. Erzurum'da doğmuştur. İyi bir medrese eğitimi görmüştür. İlk şiirlerinde Darri mahlasını kullanmıştır. I. Ahmed'den başlayarak dört padişah devrine tanıklık etmiştir. Hicivleriyle ünlüdür. Hicivlerinden dolayı pek çok kişinin düşmanlığını kazanmıştır. Eserleri; 1. *Türkçe Divan* 2. *Farsça Divan* 3. *Sihām-ı Kaza* 4. *Tuhfetü'l-Uşşak*.³⁶

54. Nesimî (Seyyid Nesimi ö.1404?): Asıl adı İmamü'd-din'dir. Doğum yeri ve tarihi belli değildir. İyi bir eğitim görmüştür. Hayatındaki en önemli hadise Fazlullah Hurufî ile tanışmasıdır. Hurufiliğe bağlanmıştır. Çeşitli sebeplerden derisi yüzülerek öldürülmüştür. Şiirlerinden Arapçayı ve Farsçayı iyi bildiği anlaşılmaktadır. Eserleri; 1. *Türkçe Divan*, 2. *Farsça Divan*, 3. *Mukaddimetü'l-Hakayık* (Ayan, 2002: 16-22).

55. Neşet: Mecmuada Neş'et mahlaslı iki şiire yer verilmiştir. Bu şiirler *Hoca Neş'et Divanı*'nında³⁷ bulunamamıştır. Neş'et mahlasını kullanan başka şairler de mevcuttur. Mecmuadaki şiirlerin hangi Neş'et mahlaslı şaire ait olduğu kesin olarak bilinmemektedir.

56. Niyâzî Mısırî (ö.1693): 17. yüzyılda yaşamış mutasavvıf şairdir. İlim öğrenmek amacıyla Mısır'a gittiği için Niyazi Mısri olarak bilinir. Şiirlerinde Niyazi mahlasıyla Mısırî mahlasını kullanmıştır. Halvetiye tarikatının dört ana kolundan birinin piri olarak kabul görmüş, etrafında bir çok mürid toplanmış, bu kimi zaman devlet için tehlikeli hale gelmiştir. Büyük bir kısmı birkaç yapraklık risalelerden oluşan otuzu aşkın eseri vardır. Bazı Türkçe eserleri şunlardır; 1. *Divan* 2. *Tuhfetü'l-Uşşak* 3. *Mecmua* 4. *Risale-i Esile* 5. *Risale-i Devriye* 6. *Şerh-i Nutk-ı Yunus Emre* (Aşkar, 2007: 166-169).

³⁶ Bahir Selçuk, "Nef'i, Ömer Efendi", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi)<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nefi-omer-efendi> 28.03.2020.

³⁷ Rıza Oğraş, "Hoca Neş'et Divanı İnceleme ve Tenkidli Metin", İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 1991.

57. Nizamoğlu Seyfullah (Seyyid Seyfi ö.1601): 16. yüzyıl divan şairidir. Asıl ismi Seyfullah Kasım'dır. Babası Silivrikapı tekke şeyhi Seyyid Nizameddin Ahmed Efendi'dir. Bu sebeple Nizamoğlu denilmiştir. Seyfi mahlasını ve Nizamoğlu mahlasını kullanmıştır. Şiirlerinde genellikle tasavvufi konuları işlemiştir. Eserlerinden bazıları; 1. *Divan* 2. *Seyr-i Sülük* 3. *Miracü'l-mü'minin* 4. *Ami'ül-ma'arif*.³⁸

58. Pertev (Muvakkıtzade Muhammed ö. 1807): 18. yüzyıl divan şairi ve vakanüvisidir. İstanbul'da doğmuştur. Önceleri Nuri mahlasını kullanmış sonrasında Hoca Neş'et'in yazdığı mahlasname ile Pertev mahlasını almıştır. Hoca Neş'et'in öğrencilerinin biyografilerini içeren bir tezkire yazmak için niyetlenmiş fakat eserini tamamlayamamıştır. *Divan*'ı arkadaşı Beylikçi İzzet Bey tarafından tertip edilmiş, şairin biyografisi de eklenerek Hoca Neş'et'e sunulmuştur.³⁹

59. Rāmiz (Rāmiz Abdullah Paşa ö.1812): Kırım hanının kazaskeri Seyyid Mehmed Efendi'nin oğludur. Babasıyla birlikte İstanbul'a gelmiş ve eğitimine burada başlamıştır. Çeşitli devlet görevlerinden sonra kaptan-ı derya olmuştur.⁴⁰ Bazı kaynaklarda *Divançe*'sinin elde bulunmadığı söylene de *Kırımlı Abdullah Ramiz Paşa ve Divançesi*⁴¹ ismi ile yayımlanmıştır. Mecmuada şiiri verilirken başlık olarak Kaptan-ı Derya Ramiz Paşa olduğu belirtilmiştir.

60. Rāsih: Mecmuada verilen Rasih mahlaslı şiir *Rasih Divanı*'nda⁴² ve *Sofyalı Yusuf Rasih Divanı*'nda⁴³ bulunamamıştır. Rasih mahlaslı farklı divanların bulunduğu bilirse de üzerinde herhangi bir çalışma yapılmamıştır. Aynı mahlaslı başka şairlerin de olması mecmuadaki şiirin müellifini tespit etmeyi zorlaştırmıştır.

³⁸ Erdem Can Öztürk-Emine Çakır, "Seyyid Seyfi, Seyyid Nizamoğlu, Şeyh Seyyid", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/seyyid-seyfi-seyyid-nizamoglu-seyh> 28.03.2020.

³⁹ Ekrem Bektaş, "Pertev, Muvakkıtzade Pertev", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/pertev-muvakkitzade-muhammed> 28.03.2020.

⁴⁰ İsmail Hakkı Aksoyak, "Ramiz, Ramiz Abdullah Paşa", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ramiz-ramiz-abdullah-pasa> 28.03.2020.

⁴¹ İsmail Avcı, "Kırımlı Abdullah Ramiz Paşa ve Divançesi", *Turkish Studies/ Türkoloji Araştırmaları*, Volume 9/3, ss. 169-187.

⁴² Özge Öztekin, "Rasih Divanı", Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 1997.

⁴³ Abdullah Bulut, "Sofyalı Yusuf Rasih Hayatı, Edebi Şahsiyeti, Divanının Tenkitli Metni", Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Elazığ, 1998.

61. Râsim (Eğrikapılı Mehmed ö. 1756): 18. yüzyıl divan şairidir. Doğduğu semtten dolayı Eğrikapılı lakabıyla tanınmıştır. Babası, Molla Aşkî Mescidi'nin imamı hattat Yûsuf Efendi'dir. Rasim uzun yıllar muallimlik yapmış ve pek çok talebeye hüsn-i hat dersi vermiştir. Kaynakların çoğunda şairin edebî şahsiyetinden çok hattatlığıyla ilgili övgü dolu sözler bulunmaktadır. Râsim'in *Dîvânçe* ve *Münşe'ât* olmak üzere iki eseri vardır.⁴⁴

62. Refî: Mecmuada verilen Ref'i mahlaslı şiir *Ref'i Amîdi Divanı*'nda⁴⁵ bulunamamıştır. Mecmuada şairin kimliğini tespit etmeye yardımcı bir bilgi yoktur. Aynı mahlaslı başka şairlerin de olması mecmuadaki şiirin müellifini tespit etmeyi zorlaştırmıştır.

63. Remzî: Mecmuada verilen Remzi mahlaslı şiir *Remzi Divanı*'nda⁴⁶ bulunamamıştır. Mecmuada şairin kimliğini tespit etmeye yardımcı bir bilgi yoktur. Aynı mahlaslı başka şairlerin de olması mecmuadaki şiirin müellifini tespit etmeyi zorlaştırmıştır.

64. Reşâd: Mecmuada şairin kimliğini tespit etmeyi kolaylaştıracak herhangi bir bilgiye rastlanmamıştır. Fakat mecmuanın tamamlandığı tahmin edilen 1837 yılı göz önüne alındığında 1844 yılında doğan padişah V. Mehmed Reşad ve 1851 yılında doğan Faik Reşad olamayacağı görülmektedir. Kaynaklarda bu tarihten önce yaşamış Reşad mahlaslı başka şair bulunmamaktadır. Reşâdi mahlaslı 16. ve 17. yüzyıllarda yaşamış iki farklı şair kaydedilse de eserlerinden bahsedilmemektedir.

65. Riyâzî (ö.1645): Asıl adı Mehmed'dir. 17. yüzyıl divan şairi ve tezkire yazarıdır. Babası Birgili Kadı Mustafa Efendi'dir. Riyazi ilmiye sınıfına mensup bir ailede yetişmiştir. Müderrislik ve kadılık yapmıştır. En önemli eseri *Riyazü 'ş-Şuara*

⁴⁴ Ramazan Ekinci, "Rasim, Eğrikapılı Mehmed", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/rasim-egrikapili-mehmed> 28.03.2020.

⁴⁵ İbrahim Ahmet Aydemir, "Ref'i Amidi Divanı (Edisyon Kritik)", Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir, 1989.

⁴⁶ Yaşar Aydemir, *Remzi Divanı*, Birleşik Yayınları, Ankara, 2016.

isimli şairler tezkiresidir. Tezkiresinden başka *Divan'ı*, *Düstüru'l-amel ve Sakiname* isimli eserleri vardır.⁴⁷

66. Rüşdü (ö.1834): Asıl adı Semizzade Süleyman Rüşdî'dir. Koca Rüşdi olarak da bilinir. Doğum yeri tam olarak bilinmemektedir. Tekke eğitimi almış ve tasavvufa yönelmiştir. Eserleri ; 1. *Divan* 2. *Silsile-i 'Uşşākiye* 3. *Menāfi'ün-Nā*. Tek nüshası bulunan *Divan'ı* yüksek lisans tezi olarak çalışılmıştır (Semiz, 2010: 8-22).

67. Sābit (ö.1712): 17. yüzyıl divan şairidir. Asıl adı *Safvet Tezkiresi'*ne göre Ali, diğer kaynaklara göre de Alaaddin'dir. İlk eğitimini devrin önemli alimlerinden olan Halil Efendi'den almıştır. Müderrislik ve kadılık yapmıştır. Osmanlı şiirinde kendine özel bir üslup ortaya koymuştur. Eserleri; 1. *Divan* 2. *Zafer-nāme* 3. *Dere-name* 4. *Berber-nāme* 5. *Amrū 'l-leys* 6. *Edhem ü nüma*.⁴⁸

68. Şadrî: Mecmuada şairin kimliğini tespit etmeye yardımcı olacak bir bilgiye rastlanmamıştır. Sadri mahlasına ait, üzerinde çalışma yapılmış bir divan mevcut değildir. Aynı mahlaslı farklı şairlerin de oluşu mecmuadaki şiirin müellifini tespit etmeyi zorlaştırmıştır.

69. Sākīb: Mecmuada verilen Sakīb mahlaslı şiir *Katipzade Sākīb Divanı'nda*⁴⁹ ve *Sakīb Dede Divanı'nda*⁵⁰ bulunamamıştır. Sakīb mahlaslı başka şairlerin de olması mecmuadaki şiirin müellifini tespit etmeyi zorlaştırmıştır.

70. Sāmī (ö.1734) :18. yüzyılda yaşamıştır. Asıl ismi Mustafa'dır. Babasının görevinden dolayı Arpaemini-zade olarak adlandırılmıştır. Devrinde hattatlığı ile ün kazanmıştır. Eserleri; 1. *Tarih-i Vekāyi* 2. *Divan* (Kutlar, 1996: 15-65).

⁴⁷ Ayşe Yıldız, "Riyazi, Mehmed Riyazi Efendi", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/riyazi-mehmed-riyazi-efendi> 28.03.2020.

⁴⁸ Ali Emre Özyıldırım, "Sabit, Alaaddin (Ali)", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sabit-alaaddin-ali> 28.03.2020

⁴⁹ Mehmet Kırbıyık, *Katip-zade Sakīb Divanı*, Kültür ve Turizm Bakanlığı E-Kitap, (Çevrim içi) <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56426,katib-zade-sakib-divanipdf.pdf?0> 28.03.2020

⁵⁰ Mehmet Arı, *Sakīb Dede Divanı*, Kültür ve Turizm Bakanlığı E-Kitap, (Çevrim içi) <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/59860,sakib-dede-divanipdf.pdf?0> 28.03.2020

71. Şahin Giray (ö. 1787): Son Kırım Hanı olan Şahin Giray, İkinci Devlet Giray'ın torunu, Topal Ahmed Giray'ın oğludur. 18. yüzyılda yaşamıştır. Edirne'de doğmuştur. İsmi mahlas olarak kullanmıştır. Çeşitli mücadeleler sonucunda idam edilmiştir. Bilinen bir eseri yoktur.⁵¹ Mecmuada verilen şiiri divan şiiri örnekleri arasında sayıca az olan resim şiir özelliği taşımaktadır. Şiir yazıldıktan sonra kafiyeleri görselleştirilmiştir.

72. Şemsi: Mecmuada şairin kimliğini tespit etmeye yardımcı bir bilgiye rastlanmamıştır. Şemsi mahlaslı *Şemsi Paşa Divanı*'nda⁵² ve *Şemseddin Sivasi Divanı*'nda⁵³ mecmuada verilen şiir bulunmamaktadır. Aynı mahlaslı farklı şairlerin de oluşu mecmuadaki şiirin müellifini tespit etmeyi zorlaştırmıştır.

73. Şeyh Gâlib (ö.1799): Divan şiirinin son büyük temsilcisidir. İstanbul'da doğmuştur. Yenikapı Mevlevihanesi şeyhinin tavsiyesi ile ismi Mehmed Es'ad konulmuştur. Dönemin ünlü hocalarından ders almıştır. Esad, Galib ve Esad Galib mahlaslarını kullanmıştır. Esrar Dede'den oldukça etkilenmiştir. Genç sayılabilecek yaşta divanını tertip etmiştir. *Divan*'ından başka *Hüsn ü Aşk*, *Şerh-i cezire-i Mesnevi*, *es-Sohbetü's-Safiye* isimli eserleri vardır (Kalkışım, 2010: 54-57).

74. Şeyh Müştak (ö.1832): Bitlis'te doğmuştur. Asıl ismi Muhammed Mustafa'dır. Müştak Baba olarak bilinir. Müştak mahlasını Hoca Neş'et vermiştir. Babası Molla Süleyman Baba'dır. Şems-i Bitlisi gibi büyük hocalardan ders almıştır. Kadiri tarikatına bağlıdır. Eğitimi sonunda manevi bir işaretle Bağdat'a gitmiştir. Eserleri; 1. *Asarü'l-Müştak Esrarü'l-Müştak* 2. *Divan-ı Müştak Baba* 3. *Mektubat-ı Kimya-yı Müştak* 4. *Bahar-name (Farsça Divan)*. Tek basılan eseri *Türkçe Divan*'ıdır (Gündoğdu, 1197: 10-44).

75. Seyyid Mehmed (ö.1722): 18. yüzyıl divan şairidir. Doğum yeri ve tarihi tam olarak bilinmemektedir. Seyyid mahlasıyla şiirler yazmıştır. Babası Seyyid Kasım Efendi'dir. Halvetiye tarikatının Mısıriyye kolu olan Niyazi Mısıri'ye intisab

⁵¹ Mustafa İsen, "Şahin Giray", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi)<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sahin-giray> 28.03.2020.

⁵²Mehmet Akkaya, "Şemsi Paşa Divanı (İnceleme-Edisyon Kritikli Metin)", İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmış Doktora Tezi, İstanbul, 1992.

⁵³ Recep Toparlı, *Şemseddin Sivasi Divanı*, Sivas, 2015, (Çevrim içi)<http://www.sivas.info.tr/dokuman/semsisivasikulliyati/semseddinsivasi.pdf> 28.03.2020

etmiştir. Hocası ve şeyhi olan Mısri'ye bağlılığı şiirlerinde sıkça görülmüştür. *Divan*'da sanat amacından çok tasavvufi düşüncelerini müridlerine öğretme amacı gütmüştür. Bilinen tek eseri *Divan*'dır (Gider, 2011: 2-13).

76. Sezāyī (Şeyh Hasan Sezayī ö.1738): Cabi Dede olarak da bilinir. 18. yüzyıl divan şairidir. Asıl ismi Hasan'dır. Niyazi Mısri, Sezayî mahlasını vermiştir. Gülşeni tarikatı şeyhlerindedir. Bir süre divan kalemlerinin birinde katiplik yapmıştır. *Divan*'ı ve *Mektubat* adlı eseri vardır.⁵⁴

77. Şubhî: Mecmuada şairin kimliğini tespit etmeye yardımcı bir bilgiye rastlanmamıştır. Subhi mahlasına ait, üzerinde çalışma yapılmış bir divan mevcut değildir. Aynı mahlaslı farklı şairlerin de oluşu mecmuadaki şiirin müellifini tespit etmeyi zorlaştırmıştır.

78. Tâlib-i Bursevî (ö.1706): 17. yüzyıl şairidir. Asıl adı Mehmed Tâlib'dir. Diyarbakır'da doğmuştur. Babası Kürt Mustafa Efendi'dir. İyi bir medrese eğitimi almıştır. Bursalı Râgıb Ali Efendi'den ders almıştır. Musiki ile de uğraşmıştır. Farsça şiirlerinde Âzim mahlasını kullanmıştır. Bilinen tek eseri *Divan*'dır.⁵⁵

79. Uşulî (ö.1538): Vardar Yenicesi'nde doğmuştur. Tekke kültüründen beslendiği tahmin edilmektedir. İbrahim Gülşenî'ye bağlanmış, gülşeniliği geniş kitlelere yazma gayreti içinde olmuştur. *Divan*, *Kırk Hadis Derleme ve Tercümesi*, *Miraciyyesi* ve *Şehr-rengiz* isimli eserleri vardır.⁵⁶

80. Vâşîf (ö.1824): 18. yüzyılın sonu ile 19. yüzyılın başında yaşamış divan şairidir. Enderun'da yetiştiği için Enderunlu Vasîf olarak bilinir. İstanbul'da doğmuştur. Ömrünün büyük kısmını sarayda görevli olarak geçirmiştir. I. Abdülhamid'den II. Mahmud'a kadar dört padişah devrini görmüştür. Şiirlerini topladığı mürettep bir *Divan*'ı mevcuttur (İpekten, 1989: 1-7).

⁵⁴ İsmail Hakkı Aksoyak, "Sezayî, Şeyh Hasan Sezayî Efendi", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sezayi-seyh-hasan-sezayi-efendi> 28.03.2020.

⁵⁵ İbrahim Halil Tuğluk, "Talib", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/talib> 28.03.2020

⁵⁶ Mustafa İsen, "Usulî", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/usuli> 28.03.2020

81. Vecdî (Abdülbâkî ö.1661): İstanbul'da doğmuştur. Asıl adı Abdülbaki'dir. Güzel yazısı ve belagati ile dikkat çekmiştir. Çeşitli eğitimler almıştır. Türlü sebeplerden idam edilmiştir. Tek eseri *Divan*'dır (Aydın, 2003: 5-7).

82. Vecdî (ö.1599): Asıl adı Abdurrahman'dır. Filibe'de doğmuştur. Önceleri Bezmi mahlasını kullanmış, sonra kendisine Aşık Çelebi tarafından Vecdi mahlası verilmiştir. Vecdi mahlaslı diğer şairlerle çok kez karıştırılmıştır. Müderris ve kadı olarak görev yapmıştır. Tek eseri *Divan*'dır.⁵⁷

83. Vehbî (Sünbülzâde Mehmed Efendi ö.1809): 18. yüzyıl divan şairidir. Asıl ismi Mehmed'dir. Maraş'ta doğmuştur. Medrese eğitimi almıştır. Kadılık görevinde bulunmuştur. Devrin önde gelen şairleri arasında yer almıştır. Eserleri; 1. *Divan* 2. *Lutfiyye* 3. *Tuhfe-i Vehbi* 4. *Nuhbe-i Vehbi* 5. *Şevkengiz* 6. *Münşeat*.⁵⁸

84. Vehbî (Seyyid Vehbî ö.1736): 18. yüzyıl divan şairidir. Asıl adı Hüseyin'dir. İmâm-zâde Mehmed Efendi'nin kethudâsı Hacı Ahmed Efendi'nin oğludur. Soylarının Ehl-i Beyt'e dayanması dolayısıyla Seyyid Vehbî ve İmâmzâde unvanlarını kullanmıştır. Seyyid Vehbî devrine göre çok iyi bir eğitim görmüş, zamanın tanınmış bilginlerinden ders almıştır. Müderrislik görevinde bulunmuştur. Eserleri; 1. *Divan* 2. *Surnâme* 3. *Hadis-i Erbain Tercümesi* 4. *Sulhiyye* 5. *Leyla vü Mecnun*.⁵⁹

85. Veysî (ö.1628): 16. yüzyılın sonu 17. yüzyılın başında yaşamıştır. Asıl adı Üveys'tir. Üveys b. Mehmet olarak bilinir. Uzun süre Üsküp'te çalışması ve orada ölmesi dolayısıyla Veysi-i Üskübî olarak da adlandırılmıştır. Kadılık görevinde bulunmuştur. En çok mensur eserleriyle tanınmıştır. Belâgat kitaplarında üslûb-ı müzeyyen olarak tanımlanmıştır. Eserleri; 1. *Dürretü't-tâc fî-sîreti sâhibi'l-mi'râc* 2.

⁵⁷ Bahir Selçuk, "Vecdî, Dervîszade Abdurrahman", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/vecdi-derviszade-abdurrahman> 28.03.2020.

⁵⁸ Müberra Gürgendereli, "Sünbülzade, Vehbi Mehmed Efendi", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sunbulzade-vehbi-mehmed-efendi> 28.03.2020.

⁵⁹ Mehmet Arslan, "Seyyid Vehbi, Hüseyin", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/seyyid-vehbi-huseyin> 28.03.2020.

Hâb-nâme 3. Münşe'ât 4. Dîvân. Bunlardan başka manzum ve mensur farklı eserleri de mevcuttur.⁶⁰

86. Vîrânî: Doğum ve ölüm tarihleri bilinmemektedir. 17. yüzyıl şairi olduğu tahmin edilmektedir. Vîrani Abdal olarak bilinir. Hurufi felsefesine bağlı bir şairdir. Şiirlerinde tasavvuf düşüncesi öne çıkar. Eserleri; 1. *Divan* 2. *Risale*.⁶¹

87. Yahyâ (Şeyhülislam ö.1644): 17. Yüzyıl divan şairidir. İlk eğitimini devrin alim ve şairi olan babasından almıştır. Genç yaşta ilmiye sınıfına girmiş çeşitli görevlerden sonra şeyhülislamlık yapmıştır. Yahya bir gazel şairidir ve şiirlerinde genellikle aşıkane ve rindane konuları işlemiştir. Dini konulara oldukça az yer vermiştir. Eserleri; 1. *Divan* 2. *Feraiz Manzumesi Şerhi* 3. *Kaside-i Bürde Tahmisi* 4. *Nigaristan Çevirisi* 5. *Fetva-yı Yahya*.⁶²

88. Yahyâ (ö.1582): Doğum yeri ve tarihi kesin olarak bilinmemektedir. 16. yüzyıl divan şairidir. Arnavutluk'tan İstanbul'a devşirme olarak getirilmiştir. Dukakin ailesine mensup olduğu için Dukakinzade, geldiği yerin taşlık bir bölge olmasından dolayı ise Taşlıcalı diye anılır. Hamse sahibidir. Kendi döneminin gazel ve mesnevi alanında önemli temsilcilerinden sayılmıştır. Eserleri; 1. *Divan* 2. *Hamse* 3. *Şehrengiz-i Edirne* 4. *Şehrengiz-i İstanbul* (Kaya 2011: 156-157).

89. Yunus Emre (ö.1320): 13. yüzyılda yaşamış tekke şairidir. Hayatı ve eğitimi hakkında pek çok bilgi ve çelişki vardır. Yaşadığı dönem, aile hayatı, eğitim durumu hakkında kesin bir görüş söz konusu değildir. Şiirlerinin geneline bakıldığında dinî-tasavvufi konularda bir ahlak adamı olarak ortaya çıkar. Dünyevi zevkler ve tatlar onda ana tema olmaz, dünya bir imtihan yeridir, fanidir. İnsan için asıl olan ahirettir. Bu düşünce ile şiirlerinde insanlara iyilik yapma ve hoşgörülü

⁶⁰ Süleyman Çaldak, "Veysi, Üveys Çelebi, Üveys b. Mehmed", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/veysi-uveys-celebi-uveys-mehmed> 28.03.2020.

⁶¹ Fatih Usluer, "Virani", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/virani> 28.03.2020.

⁶² Hasan Kavruk, "Şeyhülislam Yahya", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/seyhulislam-yahya> 28.03.2020.

olma konusunda önemli telkinlerde bulunur. Bilinen iki eseri *Risaletü'n-Nushiyye* ve *Divan*'dır.⁶³

1.1.5. Mecmuada Bulunan Şairlerin Yaşadıkları Yüzyıllar

Mecmuada toplam 89 şair yer almakla birlikte bu şairlerden 22 tanesinin yaşadığı yüzyıl tespit edilememiştir. 17. ve 18. yüzyılda yaşamış olan şairler çoğunluktadır. 16. yüzyılda yaşayan şair sayısı da oldukça fazladır. Mecmuada az da olsa 14, 15. ve 19. yüzyılda yaşamış şairlere yer verilmiştir.

Tablo 2: Mecmuada Bulunan Şairlerin Yaşadıkları Yüzyıllar

Yüzyıl	Şair Sayısı
13. Yüzyıl	1 [Yūnus Emre]
14. yüzyıl	2 [Kaygusuz Abdal, Nesīmī]
15. yüzyıl	1 [Necātī]
16. yüzyıl	15 [Ahī, Arşī, Bağdadlı Ruhī, Bākī, Cenābī, Fevrī, Fuzūlī, Hakānī Mehmed Bey, Hatāyī, Hayretī, Misalī (Gül Baba), Nizamoğlu Seyfullah, Usulī, Vecdī (Filibeli), Yahyā (Taşlıcalı)]
17. yüzyıl	20 [Bahāyī, Fasīh, Fehim-i Kadīm, Fenayī, Fenayī (Lal-i Fenayi), Fu'ādī, Nābī, Nā'ilī-i Kadīm, Nakşī Ali Akkirmanī, Nedīm-i Kadīm, Nef'ī, Niyāzī Mısrī, Riyāzī, Sābit, Tālib-i Bursevī, Vecdi Abdūlbākī, Virānī, Yahyā, Veysī]
18.yüzyıl	25 [Amīr, Arīf, Bağdadlı Es'ād, Esrār Dede, İsmā'il Hakkı Bursevī, İlhamī, İzzet (Beylikçi İzzet Bey), İzzet (Sivaslı İzzet Osman), İzzī, Koca Ragıp Paşa, Nāfiz, Nāhifī, Nāzım Yahyā Efendi, Nedīm, Pertev, Rāmiz, Rāsim, Sāmi, Şāhin Giray, Şeyh Gālib, Seyyid Mehmed, Sezāyī, Vāsıf, Vehbī, Vehbī (Seyyid Vehbī)]

⁶³ Mehmet Öcal Oğuz, "Yunus Emre, Yunus, Kul Yunus, Âşık Yunus, Yunus Emrem", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/yunus-emre-yunus-kul-yunusasik> 30.03.2020.

19. Yüzyıl	3 [Rüşdü, Şeyh Müştak, Çāker]
Yaşadığı Yüzyıl	22 [Atāyi, Celālī, Dāniş, Derūni, Ezherī, Fāzıl, Fedāyī, Ferid,
Tespit	Fethī, Halīm, İlmī, Mazhar, Nazif, Neşet, Rasih, Ref'ī, Remzī
Edilemeyen	Reşad, Sadrī, Sakıb, Subhī, Şemsī]
Şairler	

1.1.6. Mecmuada Kullanılan Nazım Şekilleri

908 manzumenin yer aldığı mecmuada, son kısımda verilen Yunus Emre'nin bir şathiyesi ve bu şathiye üzerine yazılan bir şerh dışında kaside ve gazel nazım şekli kullanılmıştır. Mecmuanın tamamına bakıldığında gazellerin sayısı kasidelerden oldukça fazladır. Kasidelerin çoğu yazılırken manzumenin başında kırmızı mürekkeple kaside olduğunu gösterecek başlıklar verilmiştir. Divanlarda gazel olarak verilen bazı şiirler mecmuada kaside olarak gösterilmiştir. Tablo oluşturulurken mecmuadaki bilgiler dikkate alınmıştır. En çok Müştak Baba'nın kasidelerine yer verilmiştir. Mecmuada kullanılan nazım şekilleri ve manzume sayıları tablo ile aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 3: Mecmuada Kullanılan Nazım Şekilleri

Sayı	Nazım Şekli	Şiir Sayısı
1	Kaside	16
2	Gazel	891

1.1.7. Mecmuada Bulunan Şiirlerin Vezinlere Göre Dağılımı

Mecmuadaki şiirlerde vezin açısından remel bahrinin en çok tercih edilen kalıplarının kullanıldığı görülmüştür. Mecmuanın tamamına bakıldığında aruz vezninin az kullanılan kalıplarında da şiirler olduğu tespit edilmiştir. Aşağıdaki çizelgede mecmuada kullanılan vezinlerin bahirlerine göre sayıları verilmiştir.

Tablo 4: Aruz Vezinlerinin Kullanım Sıklığı

Remel Bahri	
fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün	311
fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün	135
fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün	21
Hecez Bahri	
mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün	129
mef' ülü / mefā' ilü / mefā' ilü / fe' ülün	71
mefā' ilün / mefā' ilün / fe' ülün	33
mef' ülü / mefā' ilün / mef' ülü / mefā' ilün	4
mef' ülü / mefā' ilün / fe' ülün	2
Muzari Bahri	
mef' ülü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün	79
mef' ülü / fā' ilātün / mef' ülü / fā' ilātün	11
Recez Bahri	
müstef' ilün / müstef' ilün / müstef' ilün / müstef' ilün	8
müfte' ilün / müfte' ilün / müfte' ilün / müfte' ilün	1
müfte' ilün / mefā' ilün / müfte' ilün / mefā' ilün	6
Münserih Bahri	
müfte' ilün / fā' ilün / müfte' ilün / fā' ilün	15
Müstec Bahri	
mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün	34
mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilātün	1
Seri Bahri	
müfte' ilün / müfte' ilün / fā' ilün	1
Hafif Bahri	
fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün	10
Kamil Bahri	
mütefā' ilün / fe' ülün / mütefā' ilün / fe' ülün	1
Mütekarib Bahri	
fe' ülün / fe' ülün / fe' ülün / fe' ül	1

1.1.8. Muhteva Özellikleri

Tezimizin konusu olan İBB Atatürk Kitaplığı OE_Yz_0528 numarada kayıtlı eser daha önce de belirtildiği gibi 205 varaktan oluşmaktadır. Mecmuanın büyük çoğunluğu gazel nazım şekliyle yazılmıştır. Mecmuanın sonunda mensur bir şerh kısmı bulunmaktadır. Mecmuadaki şiirlerin konusu geniş bir alana yayılmıştır. Aşk, dini konular, gündelik yaşam, uhrevi hayat ve hikmetli sözler içeren birçok şiir vardır. Mecmuada 89 şaire yer verilmesi ve tüm yüzyıllarda başta dönemin ünlü şairlerinin şiirlerini içermesi, muhteva yelpazesini genişletmiştir. Örnek verilecek olursa çoğunlukla rindane şiirler yazan 18. yüzyıl şairi Nedim'den de şiirlerinde genellikle dini konuların yer aldığı Nesimi'den de pek çok şiire yer verilmiştir. Ancak mecmuanın tamamını, son kısımdaki Niyazi Mısri'ye ait Yunus Emre'nin bir nazımının şerhi de dahil olacak şekilde incelediğimizde eserde dini konulara ağırlık verildiği görülmektedir. Özellikle Nesimi, Seyyid Seyfi, Seyyid Mehmed, Niyazi Mısri ve Şeyh Müştak gibi şairlerin şiirlerine ağırlık verilmesi bu kanıyı desteklemektedir.

1.1.9. Mecmuada Bulunup Basılı Divanlarda Bulunamayan Şiirler

Tezimize konu olan mecmuadaki şiirler basılı divanlarla ve divanlar üzerine yapılmış bilimsel çalışmalarla kıyaslanarak çalışmamızın ikinci bölümü olan metin kısmında verilmiştir. Yapılan kıyaslama ile bazı şairlerin divanlarında olmayan ve bilimsel çalışmalarda rastlanılmayan şiirlerle karşılaşılmıştır. Bu şiirler aşağıda tablo ile gösterilmiş ve şiirlerin çeviri yazılı metni verilmiştir:

Tablo 5: Mecmuada Bulunup Basılı Divanlarda Bulunmayan Şiirler

Mahlası	Şiir Numarası	Şiir Sayısı
Bağdadlı Esad	294, 295, 491	3
Koca Ragıp Paşa	188	1
Nakşi	283	1
Nesimi	605, 691, 769	3
Seyfi	373	1

Vehbi	395, 396	2
-------	----------	---

Bağdadlı Esad Divanı'nda bulunmayan üç şiir mecmuada tespit edilmiştir:

294.

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün
(fā' ilātün) (fā' lün)

1. şerha-i sīnem benim mülk-i dilde rāhımdır
dāğlar revzene-i hātır-ı āgāhımdır
2. jeng-dār-ı haṭ iden ā'yine-i ruhsārīñ
pīç-tāb-ı nefesimdir eşer-i āhımdır
3. tīg-i hicrān eyle faşl itme hemān da' vāmız
katliñ ey şūh benim maṭlab-ı dil-ḥ'āhımdır
4. tīregī-i şeb-i baht-ı siyehimden kōrkmam
o meh-i ḥüsn ki bir şāh-ı felek cāhımdır
5. es' adā kādīr iken iki mu' cize hārut kalem
rāh-ı eş' arda sihr itme bugün cāhımdır

295.

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

1. gün olur ey meh-i nāzım bu şabāḥat de geçer
bizi hicrānda kōyan bu şeb-i ḥayret de geçer
2. vāşıl-ı evc-i kabūl eyle ricāmız yoḥsa
yerde kalmaz şanemā āh-ı felāket de geçer
3. nāḥūdā nūḥ-ı nebī olduğı dem şekk yokdur
gavṭa-i varṭa-i tūfān bu nevbet de geçer
4. ḥaṭ gelüb leşker-i ḥüsni geçicek dildārīñ
dili muğber iden ol kīne-i naḥvet de geçer
5. şāf kıl ā'yine-i sīneñi nīk ü bedden
ṭab'a āmed-şod iden şüret-i ḥayret de geçer
6. çekilenler kılur es' ad bu cihān içre hemān
vaḳt-i şādīde gelür mevsim-i miḥnetde geçer

491.

mef' ülü / mefā' ilü / mefā' ilü / fe' ülün

1. vetṭur diyü fetḥ-i kelām iyledi vā' iz
fir'avn da takrīr-i tām eyledi vā' iz

2. kürsīde idüb ‘arşī beyān ferş-i zeminde
her baḥşde taḥkīk-i maḳām eyledi vā‘iz
3. ol zen-i dünyenüñ idüb mekrini tezkīr
soñra yayılıb şoḥbeti ‘ām eyledi va‘iz
4. taşvīr iderek mes‘ele-i bāb-ı nikāhı
kaldırdı temāşā-yı kıyām eyledi vā‘iz
5. deryūzeğe çıkdı yolu hacc-ı ‘arafātın
dönüb dolaşub ‘arż-ı merām eyledi vā‘iz
6. erbāb-ı firāseti idüb ḥaylice ta‘rīf
cerr-i ferese ‘atf-ı licām eyledi vā‘iz
7. var ise gözi fitre ümīd ile ḳararmış
māh-ı recebi şehr-i şıyām eyledi vā‘iz
8. baḥse girişüb nuḳl-i mey-i pāke çıkardı
rindān ile bir yerde ta‘ām eyledi vā‘iz
9. berḳ-ı ‘arāḳı şems-i meye eyledi tercīḥ
ārāmı meclisde ḥarām eyledi vā‘iz
10. kizb ile du‘ā-yı hat-ı cānān idüb āḥir
es‘ad söze misk ile ḥıṭām eyledi vā‘iz
11. döndürdü felek men‘-i semā‘ eylediginden
devrāne müdārā ile kıyām eyledi vā‘iz

Koca Ragıp Paşa Divanı’nda bulunmayan bir şiir mecmuada tespit edilmiştir:

188.

fā‘ ilātün /fā‘ ilātün /fā‘ ilātün /fā‘ ilün

1. ḥāk-i pāy-ı dilberi çeşme ḡubār eyler mi hic
‘āşıka bu deñlü luṭf-ı rüzigār eyler mi hic
2. ḥatt-ı sebz dilberi seyr eyleyen dilber bir daḡı
bu cihānda ḥ‘āhiş-i geşt-i bahār eyler mi hic
3. gerdeninden dāne-i ḥaliñ görince murḡ-ı dil
āşiyān-ı sīnede şabra ḳarār eyler mi hic
4. ‘aşkıñ ile ‘āleme rüsvāy olursam da eger
ey cefā pīşe nolur ‘uşşāka ‘ār eyler mi hic
5. yan o şem‘-i ḥüsne **rāḡıb** eyleme izḥār-ı āḥ
gör yakub pervāne kendin āḥ ü zār eyler mi hic

Nakşı Ali Akkırmani Divanı'nda bulunmayan bir şiir mecmuada tespit edilmiştir:

283.

müfte 'ilün / fā 'ilün / müfte 'ilün / fā 'ilün

1. maqşad-ı 'āşıkların menzil-i cānān olur
ismini yād idicek vālih ü hayrān olur
2. şon vire cünbişlerin 'afv ide kim işlerin
menzili dervişlerin kūşe-i vīrān olur
3. kimde ki 'ışık buluna 'azm ide haq yoluna
sırrı anuñ biline 'ışık nice pinhān olur
4. 'aşk ile kim ah ide qalbini āgāh ide
'azm-i be-dergāh ide ol ulu sultān olur
5. fānī cihāndan kesil āyīne-i qalbi sil
'arşa-i maşşerde bil bir ulu dīvān olur
6. 'ārife her şubḥ u dem yār ola bāğ-ı irem
tövbede s̄abit kadem zāl-i nerīmān olur
7. kim ide haqqı edā 'aşk ile kıla nidā
feyz-i cenāb-ı hūdā anda nümāyān olur
8. **naqşī-i** 'āşık saña 'ışık şabrını aña
menkıbe-i evliyā reşk-i gülistān olur

Seyfi mahlaslı *Nizamoğlu Seyfullah Divanı*'nda bulunmayan bir şiir mecmuada tespit edilmiştir:

373.

fā 'ilātün / fā 'ilātün / fā 'ilātün / fā 'ilün

1. derd-i şaḥḥat bizdedir biz 'āşıkān-ı haydarız
mürde-gān-ı haydarız hem zindegān-ı haydarız
2. sırrımızla āşinādır... rāz-ı rūh-ı murtażā
şüretā cismiz velī ma 'nīde cān-ı haydarız
3. mātem ārā-yı hüseyin-i kerbelādır nālemiz
'andelīb-i hoşnevā-yı gülsitān-ı haydarız
4. ehline kıldım sipāriş deyr ü ma 'bed gūşesin
küfr ü imān bilmeziz biz müselmān-ı haydarız

5. ibn-i 'ām-ı muştafâdır mültecâ-yı 'aşıkân
hamdülillâh kim ehaşş-ı bendegân-ı haydarız
6. dönmeyiz hubb-ı 'aliden râfîzî dirlerse de
biz muhib-i cân fedâ-yı hânedân-ı haydarız
7. hâricîler zülfiķâr-ı nutkumuzdan keştedir
hâsım-ı âl- beyte **seyf-i** bî-amân-ı haydarız
8. şavlet-i ķahrîñ yezîdîler düşünsün zâhidâ
biz emîn-i pençe-i şîr-i jiyân-ı haydarız

Nesimi Divanı 'nda bulunmayan üç şiir mecmuada tespit edilmiştir:

605.

fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilün

1. tanrı'yı bildüm tanıdum küfr ü imân kıandadır
küfri bildüm aldum imân men müselmân olmanam
2. ezşerî' at ez tarîķat dört kitâbı okudum
bu kitâbı çünkü bildüm men müselmân olmanam
3. ka'be-i büthânedan fark eyleyen gelsün beri
bu sözüñ küfri nedendir men müselmân olmanam
4. mescid-i mihrâb-ı minber bendedir 'ayne'l-yaķîn
çün anıñ harfin okudum men müselmân olmanam
5. istedim buldum hakkı ben secde-i şükr eyledim
dönüşüm yokdur' aliden men müselmân olmanam
6. men nesîmî çün buldum hakķa ikrâr eyledim
çün muvaħħid mü'min oldum men müselmân olmanam

691.

1. ey gönül el â'yinesine bakmanuñ fâ'idesi ne
sermâyeden ziyânuñ çokş atmanuñ fâ'idesi ne
2. kendi kıadrin bilmeyenler ne bilsün dost kıadrin
eşegin boynuna yakût taķmanuñ fâ'idesi ne
3. çobana keskin yaz gerek hem yiye hem gerine
çobanı meclise sâķî itmenüñ fâ'idesi ne
4. kıargaya çok leş gerek hem yiye hem çağıra
kıuzġunuñ öñine sükker dökmenüñ fâ'idesi ne
5. ey **nesîmî** sırrını bir kimseye fâş itme
kıüpünüñ hamağa kıoyub yumanuñ fâ'idesi ne

Nesimi Divanı'nda bulunmayan mahlassız fakat Nesimi'ye ait olduğu başlığında belirtilen şiir mecmuada şu şekilde verilmiştir:

bu dağı bilā- maḥlaş ḥazret-i nesīmī ḳudsi merhumūñ

769.

mef'ülü/ mefā'ilün/fe'ülün

1. zülfüñ çün sevdā-yı 'azam oldı
mü'min olan aña maḥrem oldı
2. güneş yüzüñ eyledi beni maḥv
gözüm yaşı çünki şebnem oldı
3. her kim ki vişāliñe irişdi
cām içdi kendüsi cem oldı
4. emvāc-ı ḥayāline düşelden
sözüm dürr ü ḥatırım yem oldı
5. mihrāb ḳaşın u ka'be yüzüñ
fitnesi cihāna zemzem oldı
6. sevdāsı başımda saçlarıñıñ
uzandı ḥayāline ḥam oldı
7. la'l-i lebüñe beyān-ı mu'ciz
dedim ki mesīḥ-i meryem oldı
8. ḳorḳu bu ki gör ey tūbā
şekker şöz ile hemdem oldı
9. her kim seni bildi buldu ḥaḳḳı
her kim ḥaḳḳı bildi ādem oldı
10. cüz'ini ḳılañ muḥabbetiñ
kerhī ile şiblī edḥem oldı
11. ey şive furūş ḥūni ğamzeñ
oḳına siper bu sīnem oldı
12. hem-derdime vaşlıñ oldı dāru
hem zaḥmıma dağı merhem oldı

Vehbi Divanı'nda bulunmayan iki şiir mecmuada tespit edilmiştir:

395.

mef'ülü /mefā'ilü /mefā'ilü /fe'ülün

1. ھاٲٲ gelmek ile zülf-i siyeh-tāb unutulmaz
gül gitmek ile sünbül-i sīrāb unutulmaz
2. dil nice ferāmuş ide tāb-ı ruḫıñı kim
germiyyet-i ḫurşīd-i cihan-tāb unutulmaz
3. ezhār-ı çemen yād olunur gül sebebiyle
eyyām-ı nübüvvetdeki aşḫāb unutulmaz
4. rüstem-fiken olmasa o tıflıñ ğamı derdim
efsāne-i hengāme-i suhrāb unutulmaz
5. ƙaddiñ bilür erbāb-ı hüner gevher-i nazmıñ
vehbī beli kadr-i dürr-i nā-yāb unutulmaz

396.

mef'ülü /mefā'ülü /mefā'ülü /fe'ülün

1. yār ile benim itdügüm ülfet unutulmaz
hem meclis olub gördigim 'işret unutulmaz
2. 'āşıkda olan mihr-i vefālar ezelīdir
ey şūḫ anunçün ki sadākat unutulmaz
3. dūr olduĝ ise gözden ey dilber-i mümtāz
dilde olan āşār-ı muḫabbet unutulmaz
4. çekdiklerim allāh bilür hier-i ruḫuñla
el-ḫaḫ güzelüm 'ālem-i vuşlat unutulmaz
5. ḫaḫḫa ki bu nazmıma letāfetle söz olmaz
ey **vehbī** ḫaḫḫat bu ḫaḫḫat unutulmaz

2. BÖLÜM

OE_Yz_0528 NUMARALI MECMUANIN METNİ

2.1. Metnin Kuruluşunda İzlenen Yöntem

Çalışmamıza konu olan Atatürk Kitaplığı OE_Yz_0528 numarada kayıtlı şiir mecmuasının metni oluşturulurken şu hususlara dikkat edilmiştir:

1. Çeviri yazılı metin hazırlanırken tezimizin başında yer verilen “Çeviri Yazı Alfabetesi” kullanılmıştır.
2. Metin hazırlanırken Eski Anadolu Türkçesinin ve Klasik Dönem Osmanlı Türkçesinin dil özellikleri dikkate alınarak tarihi imlaya dikkat edilecek şekilde yazılmıştır.
3. Varak numaraları, şiirlerin bulunduğu sayfalarda, her varak başındaki mısranın yanında “**2a, 2b, 3a**” şeklinde gösterilmiştir.
4. Şiir ve beyit numaraları Roma rakamlarıyla gösterilmiştir.
5. Vezin ve bahirler her şiirin başında gösterilmiştir.
6. Metnin yazımında vezinle ilgili görülen hatalar metne bağlı kalınarak düzeltilmemiş fakat dipnotta bu hatalar belirtilmiştir.
7. Kelimeye bitişik olarak yazılan “izafet i”leri kısa çizgi “-” ile gösterilmiştir.
8. Mecmuada kimi zaman “izafet i’si” yerine “atıf vavı” kimi zaman da “atıf vavı” yerine “izafet i’si” kullanıldığı görülmektedir. Bu konuda metne sadık kalınarak anlam gereği yapılması gereken düzeltmeler dipnotlarda gösterilmiştir.
9. Farsça, Arapça kelime ve tamlamalar Arapça, Farsça kurallara göre yazılmıştır.
10. Farsça metinlerin mecmuadaki sırası gözetilerek metin içinde tıpkı basımı verilmiştir.
11. Şeddeli kelimelerin imlasında vezne uyulmuştur.
12. Daha çok noktalı harflerin yazımında görülen hatalar düzeltilmiş, bu kelimelerin tamamı aslî imlalarına göre yazılmıştır.
13. Mecmuada sıkça karşılaşılan ت harfi yerine ن harfi yazılan kelimelerde kelime anlamı dikkate alınarak metne eklenmiştir.
14. Mecmuada yer alan şiirler; yayımlanmış ya da yüksek lisans ve doktora tezi olarak hazırlanmış divanlarla, tezkirelerle, bilimsel makale ve kitaplarla karşılaştırılarak farklılıkları dipnotta belirtilmiştir. Dipnotlar metinde bilgi verilecek

kelime ya da kelime grubunun sonunda verilmiştir. Dipnotlarda önce kelime ya da kelime grubunun doğru şekli veya mecmuadaki şekli yazıldıktan sonra iki nokta (:) konulmuş ve karşılaştırma yapılan eserdeki karşılığı yazılmıştır. Mecmua ve eserler için aşağıda açıklaması belirtilen kısaltmalar kullanılmıştır.

2.1.1. Mecmuaların Karşılaştırıldığı Divanların Kısaltma Listesi

Ahi D. : Sungur, N. (1990). “Ahi Divanı (İnceleme- Metin)”, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Arif D. : Kiremitçi, H. (2015). “Reisülküttab Mehmed Arif Divanı (İnceleme-Metin)”, Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ordu.

Arşi D. : Kahraman, B. (1989). “Arşi Divanının Tenkitli Metni I-II”, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya.

Bahayi D. : Uludağ, E. (1992). “Şeyhülislam Bahayi Divanı (İnceleme-Karşılaştırmalı Metin)”, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum.

Baki D. : Küçük, S. (2015). *Bâkî Divanı*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

Cenabi D. : Kesik, B. (2018). *Cenabi Divanı*, Kültür ve Turizm Bakanlığı E-Kitap, (Çevrim içi) <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/59983,cenabi-divanipdf.pdf?0> 28.03.2020.

Esad D. : Kadioğlu, İ. (1997). “Esad Bağdadi Divanı (İnceleme-Metin)”, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Malatya.

Esrar Dede D. : Horata, O. (2019). *Esrar Dede Divanı*, Kültür ve Turizm Bakanlığı E-Kitap, (Çevrim içi) <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/64058,esrar-dede-divanipdf.pdf?0> 28.03.2020.

Fasih D. : Çıpan, M. (1991). “Fasih Ahmed Dede Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Divanının Tenkitli Metni”, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmış Doktora Tezi, Konya.

Fehim D. : Üzgör, T. (1991). *Fehim-i Kadim Hayatı Sanatı Divanı ve Metninin Bugünkü Türkçesi*, Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, Ankara.

Fenayi D. : Aydın, A. (2003). “Fenâyî, Cennet Mehmet Efendi ve Divanı”, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Fuzuli D. : Gölpınarlı, A. (2016). *Fuzuli Divanı*, İnkilap Kitabevi, İstanbul.

Hakani D. : Gülhan, A. (1996). “Hakani Mehmed Bey (Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Divanı'nın Tenkidli Metni)”, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi, Ankara.

Hatayi D. : Macit, M. (2017). *Hatayi Divanı*, Kültür ve Turizm Bakanlığı E-Kitap, (Çevrim içi) file:///C:/Users/EK/Downloads/HAT%C3%82Y%C3%8E%20D%C3%8EV%C3%82NI_.pdf 28.03.2020.

İbrahim Hakkı D : Güneş, M. (2008). *Erzurumlu İbrahim Hakkı Divanı*, Sahhaflar Kitap Sarayı, İstanbul.

İzzet D. : Şen, F. M. (1995). “Beylikçi İzzet Bey Divanı (İnceleme, Metin)”, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi, İstanbul.

İzzi D. : Kara, A. (2007). “İzzi Divanı (Tenkitli Metin-İnceleme)”, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Lali Fenayi D. : Şengün, N. (2007). “Lali Mehmed Fenayi ve Divançesi”, *Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, S. XXV, ss.241-270.

Misali D. : Güneş, D. (2011). “Misali Divanı (İnceleme-Metin)”, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Kütahya.

Müştak Baba D. : Gündoğdu, M. K. (1997). *Müştak Baba*, Milli Eğitim Bakanlığı Basımevi, İstanbul.

Nabi D. : Bilkan, A. F. (1993). “Nabi'nin Türkçe Divanı (Karşılaştırmalı Metin)”, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmış Doktora Tezi, Ankara.

Nafiz D. : Demir, H. (2017). *Lazikizade Feyzullah Nafiz ve Divanı*, Kültür ve Turizm Bakanlığı E-Kitap, (Çevrimiçi) <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/54126,53959lazikizadefeyzullahnafizdivanpdfpdf.pdf?0> 28.03.2020.

Nahifi D. : Aypay, A. P. (1992). “Nahifi Süleyman Efendi (Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Divanı'nın Tenkitli Metni)”, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi, Konya.

Naili D. : İsen, M. (2019), *Naili Kadim Divanı*, Kültür ve Turizm Bakanlığı E-Kitap, (Çevrim içi) <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/67155,naili-i-kadim-divanipdf.pdf?0> 28.03.2020.

Nakşi Ali D. : Atik, H. (2003). “Nakşi Ali Akkirmani Divanı (İnceleme- Metin)”, Ankara Üniveristesesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi, Ankara.

Nazım I D. : Gümüş, Nevin (192). “Yahya Nazım Divanı I”, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi Kayseri.

Nazim II D. : Çağlıışlek, A. (1991). “Yahya Nazim Divanı II. (Transkripsiyonlu Metin)”, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Kayseri.

Nazim V D. : Ertürk Kayhan, Ş. (1996). “Yahya Nazim Divanı V (İnceleme-Metin)”, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Kayseri.

Necati D. : Tarlan, A. N. (1992). *Necâti Beg Dîvânı*, Akçağ Yayınları, Ankara.

Nedim D. : Macit, M. (2017). *Nedim Divanı*, Kültür ve Turizm Bakanlığı E-Kitap, (Çevrim içi) <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56214,nedim-divanipdf.pdf?0> 28.03.2020.

Nedim-i Kadim D. : Horata, O. (1987). *Nedim-i Kadim ve Divançesi, İnceleme-Tenkitli Basım*, Sevinç Matbaası, Ankara.

Nefi D. : Akkuş, M. (2018). *Nefi Divanı*, Kültür ve Turizm Bakanlığı E-Kitap, (Çevrim içi) <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/57741,nefi-divanipdf.pdf?0> 28.03.2020.

Nesimi D. : Ayan, H. (2002). *Nesimi Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Türkçe Divanının Tenkitli Metni I-II*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

Niyazi Mısri D. : Altuntaş, İ. H. (2011). *Niyazi-i Mısri Divan-ı İlahiyyat ve Açıklaması*, Buhara Yayınları, İstanbul.

Nizamoğlu Seyfullah D. : Söylemez, İ. (2013). “Seyfullah Nizamoğlu Divanı (İnceleme- Tenkitli Metin)”, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Malatya.

Pertev D. : Bektaş, E. (2017). *Muvakkitzade Muhammed Pertev Divanı*, Kültür ve Turizm Bakanlığı E-Kitap, (Çevrim içi) <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55973,pertev-divanipdf.pdf?0> 28.03.2020.

Ragıp D. : Demirbağ, Ö. (1999). “Koca Ragıp Paşa ve Divan-ı Ragıp”, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi, Van.

Ramiz Paşa D. : Avcı, İ. (2014). “Kırımli Abdullah Ramiz Paşa ve Divançesi”, *Turkish Studies/Türkoloji Araştırmaları*, Volume 9/3, ss. 169-187.

Rasim D. : Öksüz, Y. (2010). “Eğrikapılı Mehmed Rasim ve Divançesi (İnceleme-Metin)”, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir.

Riyazi D. : Açıkgöz, N. (1986). “Riyazi Hayatı, Eserleri ve Edebi Kişiliği (Divan, Saki-name ve Düsturül'l-Amel'in Tenkitli Metni)”, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi, Elazığ.

Ruhi D. : Ak, C. (2001), *Bağdatlı Ruhi Divanı Karşılaştırmalı Metin*, C. I-II, Uludağ Üniversitesi Basımevi, Bursa.

Rüşdü D. : Semiz, K. (2010). “Semizzade Süleyman Rüşdi Efendi ve Divanı”, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Kütahya.

Sabit D. : Karacan, T. (1981). “XVII. Yüzyıl Şairlerimizden Sabit ve Edisyon Kritikli Divan Metni”, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum.

Sami D. : Kutlar, F. S. (1996). “Arpaeminizade Sâmi Divanı Tenkitli Metin-İnceleme-Özel Adlar Dizini”, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi, Ankara.

Seyyid Mehmed D. : Gider, M. (2011). “Seyyid Mehmed Emin Divanı (Tenkitli Metin-İnceleme)”, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Elazığ.

Seyyid Vehbi D. : Dikmen, H. (1991). “Seyyid Vehbi ve Divanı'nın Karşılaştırmalı Metni”, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi, Ankara.

Sezayi D. : Pektaş, M. (1998). “Sezayi (Cabi Hasan Dede) Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Divanı'nın Tenkitli Metni”, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya.

Sivaslı İzzet Osman D. : Rasıd, A. N. (2019). “Sivaslı İzzet Osman Divanı”, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum.

Şeyh Galib D. : Okçu, N. (----). *Şeyh Galib Divanı*, Kültür ve Turizm Bakanlığı E-Kitap, (Çevrim içi) <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10654,metinpdf.pdf?0> 28.03.2020.

Taşlıcalı Yahya D. : Çavuşoğlu, M. (1977). *Yahyâ Bey, Dîvan*, Edebiyat Fakültesi Basımevi, İstanbul.

Talib-i Bursevi D. : Erdem, M. (1994). “Bursali Talib ve Divanı Tenkidli Metin ve İnceleme”, Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Usuli D. : İsen M. (1990). *Usûlî Dîvânı*, Akçağ Yayınları, Ankara.

Vasıf D. : Gürel, Rahşan (1999). *Enderunlu Vasıf Divanı*, Kitabevi Yayınları, İstanbul.

Vecdi Abdülbaki D. : Aydın, M. (2003). *17. Yüzyıl Divan Şairlerinden Vecdi (Abdülbaki) Divanı*, BAL-TAM Yayınları, Prizren.

Vecdi D. : Kavruk, H. ve Selçuk, B. (2017). *Filibeli Vecdi Divanı*, Kùltür ve Turizm Bakanlığı E-Kitap, (Çevrim içi) <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55912,filibeli-vecdi-divanipdf.pdf?0> 28.03.2020.

Vehbi D. : Yenikale, M. (2017). *Sünbülzade Vehbi Divanı*, Kùltür ve Turizm Bakanlığı E-Kitap, (Çevrim içi) <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56212,sunbulzade-vehbi-divanipdf.pdf?0> 28.03.2020.

Veysi D. : Toska, Z. (1985). “Veysî: Divanı, Hayatı, Eserleri ve Edebi Kişiliği”, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi, İstanbul.

Virani D. : Sağır, H. B. (2015). “Virani Abdal Divanı”, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir.

Yahya D. : Kavruk H. (----). *Şeyhülislam Yahya Divanı*, Kùltür ve Turizm Bakanlığı E-Kitap, (Çevrim içi) <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10655,seyhulislamyahyadivanihasankavrukpdf.pdf?0> 28.03.2020.

Yunus Emre D. : Pekolcay N.- Emine Sevim (1991). *Yunus Emre Şerhleri*, Kùltür Bakanlığı Yayınları, Ankara.

2.2. OE_Yz_0528 Numaralı Mecmuanın MESTAP'a Göre Dökümü

Nüsha Tavsifi: İBB Atatürk Kitaplığı OE_Yz_0528

TABLO 1

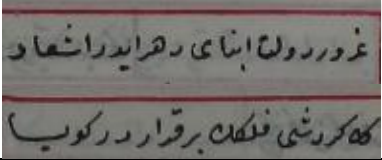
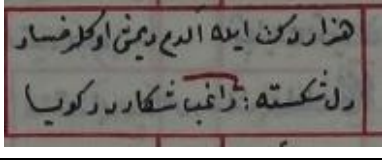
Yer Nu.:							
Yp. nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Makta' beyti / bendi	Nazım şekli / birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
1b	Nesimi	iy münādī vey müdellil vey nidā vey tā ve hā vey ki yitmiş yidi harfūñ ihtivāsı kāf hā	yevm-i dīn oldı ki 'āşıklar bu dīne geldiler secde için hem cemālūñle nesīmī buldı cā	Gazel/8		---/---/---/---	
2a	Nesimi	merhabā hoş geldūñ iy rūḥ-ı revānum merhabā iy şeker-leb yār-ı şīrīñ lā-mekānum merhabā	nāzile yār şora geldi ki nesīmī neçesen merhabā hoş geldūñ iy rūḥ-ı revānum merhabā	Gazel/5		---/---/---/---	
2a	Nakşi	gönül dūr olma şeri'atden seni şayd itmesün dünyā edā it emrini ḥaqqın şaqqın elden çıkar 'uqbā	bu nazm pāki ey naşşık kabul itmez ise münker görürler yevm-i tebahdeḳ açan kim irüsür ferdā	Gazel/13		---/---/---/---	
2b	Seyyid Seyfi (Nizamoğlu)	cümle dünyā sizin olsun bir dost bir post yiter baña atlas dībā sizin olsun bir dost bir post yiter baña	şonı yoḳ devletden ne olur ecel gelür seni bulur seyyid seyfi işin bilür bir dost bir post yiter baña	Gazel/5		---/---/---/---	
2b	Seyyid Seyfi (Nizamoğlu)	merhabā ey nesl-i pāk-i nūr-i yezdān merhabā merhabā ey cāmi'-i āyāt-ı ḳur'ān merhabā	merhabā redd itme seyyid seyfi bendendür senüñ yüz sürer dergāhına her gün ḡarībān merhabā	Gazel /9		---/---/---/---	
3a	Nizamoğlu	ḥāḳ-i pāy-i ehl-i 'aşḳ oldum bugün ben bī-riyā ḡam degil zāhid eger olsa yerüm fevḳa'l-'alā	zıkrı terk itme nizamoğlu dilüñden rüz u şeb 'asker-i nefsi fenā eyler budur seyfi-ı ḥudā	Gazel/5		---/---/---/---	
3a	Nizamoğlu	gökden inse her kaçan derd ü ḡamı ḡuşşa belā kimseye hiç varmadan evvel gelür benden yaña	ḥaḳ te'ālā ḳismet itdükte naşībūñ ḳula ey nizamoğlu belālar taḳdīr olmuş saña	Gazel/5		---/---/---/---	
3a	Nizamoğlu	seni mest itdi dirīḡā bu mey-i dār-ı fenā sen seni añlamaduñ ḳalduñ anuñcün ḡayfā	ḡafleti ḳo gözüñ aç sende nizamoğlu bugün sensin ol mazḡar-ı āyīne-yi envār-ı ḥudā	Gazel/5		---/---/---/---	

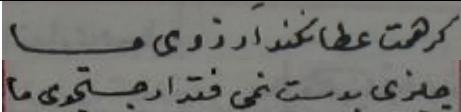
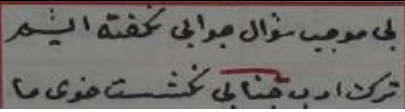
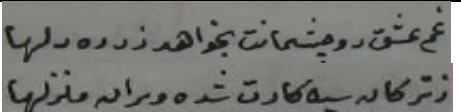
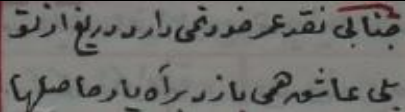
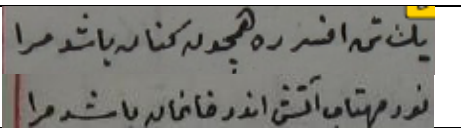
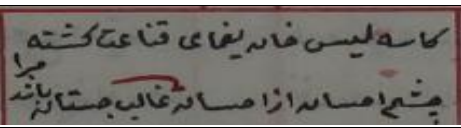

3b	Seyyid	beri gel tālib-i ḥaḫsan dilersen maṭlab i'ālā vucūduñ eylegil fānī ḳoma senden eṣer aṣlā	fenā rāhında ey seyyid nihāyet bulmadı kimse cevābı bu ma'nānıñ hüve'l-ḥayy hüve'l-a'lā	Gazel/7		---/---/---/---	
3b	Seyyid	ister iseñ zāt-ı ḥüdā gel rāh-ı ḥaḫḳā tālibā bu yolda ḳıl vāriñ fedā tā bulasın vaṣl-ı lika	aldanma seyyid keṣrete iriṣ serāy-ı vaḥdete ḳurbet bulub ol ḥazrete tā olasın vaṣla sezā	Gazel/11		--/--/--/--/--	
4a	Seyyid	düşmeyen dost derdine dermāna olmaz āṣinā miḥnete ṣabr itmeyen iḥsāna olmaz āṣinā	ma'nidir seyyid kelāmıñ ehl şüret añlamaz biñ yire ursa başımı imāne olmaz āṣinā	Gazel/11		---/--/--/--/--	
4a	Seyyid	bezm-i elest cāmını gel bize şun saḳıyā kim teṣnedir o cāme zümre-i ehl-i şafa	diñle gel bu seyyidiñ nazmıdır rabbāni gör ne gevherdirhiç aña olmaz behā	Gazel/7		---/--/--/--/--	
4b	Seyyid	kimseye bākī ḳalmaz bu fenā gel ḥaḫḳā 'azm it bul 'izz ü beḳā	seyyid za'ıfe sen ḳıl meyesser cümle imān ehline ey ḥüdā	Kaside/1 7		--/--/--	
5a	Seyyid	'ārifıñ göñlü evi oldı cennetü'l mevā 'iṣḳ ma'ārif pertevi cennet içinde ṭubā	gel ey seyyid sözü kes 'āriḳe işāret pes bu rāzı keṣf itmeden setr eylemek daḫı a'lā	Gazel/7		---/--/--/--/--	
6b	Seyyid	on sekiz biñ 'ālem içre gizli yir yok 'ārifā ḳanda baḳsa gördiği heb nur-ı zāt-ı kibriyā	ey göñül biñ ma'rifet bir pula degmez şimdi bil 'aḳluñu dir başuña gel it lisānuñ seyyidā	Kaside/2 8		---/--/--/--/--	
6a	Niyazi Mısri	ziḥi kenz-ḥafı ki andan gelüb her var olur peydā gehi zūlmet zūhūr ider, gehi envār olur peydā	görüñ ol kenz-i maḥfiden nice zāhir olur eṣyā bilür her naḳş-ü şuretten nice esrār olur peydā	Gazel/17		---/---/---/---	
6b	Niyazi Mısri	ey göñül gel ḡayriden geç 'aşḳa eyle iḳtidā zümre-yi ehl-i ḥaḳıḳat anı ḳılmış muḳtedā	ey niyāzī mürşid isterseñ bu yolda 'aşḳa uy enbiyā vü evliyāya 'aşḳ olubdur rehnümā	Gazel/7		---/--/--/--/--	
6b	Niyazi Mısri	ey çarḫ-ı dūn nettim saña hiç vermedin rāḫat baña güldürmediñ öñden şoña āḫ miḥnetā vāḫ miḥnetā	yanar niyāzī derd ile hiç kimse yokḫālin bile nālān idübgirdi yola āḫ rıḫletā vāḫ rıḫletā	Gazel/7		--/--/--/--/--	
6b	Niyazi Mısri	uyan ḡafletten ey nā'im seni aldatmasun dünyā yaḳanı al elinden kim seni şoña ḳılar rüsvā	kemāl-i devlet isterseñ oku āyāt u aḫbārı ki her harfiñ içinde var niyāzī biñ dürr-i yektā	Gazel/7		---/---/---/---	
7a	Niyazi Mısri	baḫr içinde ḳaṭreyim baḫr oldu ḫayrān baña ferṣ içinde zerreyim 'arş oldu seyrān baña	niyāzīniñ dilinden yūnus durur söyleyen herkese çün cān gerek yunus durur cān baña	Gazel/5		---/--/--/--/--	
7a	Niyazi Mısri	eṣṣalā her kim gelür bazār-ı 'aşḳa eṣṣalā eṣṣalā her kim yanarsa nār-ı 'aşḳa eṣṣalā	varlığı tāḡın delüp şirin iline yol açan ey niyāzī söyle ol mi'mār-ı 'aşḳa eṣṣalā	Gazel/5		---/--/--/--/--	

7b	Niyazi Misri			Gazel/12			Farsça
7b	Niyazi Misri			Gazel/7			Farsça
8a	Ruhi	eşigin hâkin umar kim getüre bād-ı şabā gözeder yollarını her gece çeşm-i binā	bāde-i dile kesb-i şafā ise 'arz it rūhī ğam-ı la 'lin çekelim olmaz anın gibi şafā	Gazel/5		..-/.-./..-/.-.-	
8a	Ruhi	rūhdan zevk alan itdi gül-i ra'na-yı istignā lebinden mest olan kıldı mey-i şahpāya istignā	teğāfūl kılduğundan ol pīriniñ çekme ğam rūhī saña tenhā degil ancak ider dünyāya istignā	Gazel/5		.-./.-./.-./.-.-	
8a	Ruhi	mukīm küyuñ eyler cennet-i a'lāya istignā esir-i kaddiñ eyler kâmet-i tūbāya istignā	esir-i derd-i 'aşkıñ oldığı miñnet yetişmez mi revā mı cān bu deñlü rūhī -i şeydāya istignā	Gazel/5		.-./.-./.-./.-.-	
8b	Esad			Gazel/5			Farsça
8b	Müştak	meded ey şāh-ı rūsūl mefhar-ı küll kân-ı 'atā meded ey şems ü đuhā nur-ı hūdā bedr-i dūcā	gerçi bir bende-i şermende günahkārım ben yine dīdārına müştaqım eyā şems-i đuhā	Kaside/2 1	Na't	..-/.-./..-/.-.-	
9a	Fuzuli	ğad enār el- 'aşkı lī 'l- 'uşşākı min hāci 'l-hūdā sālik-i rāh-i ḥaқиkāt 'aşka eyler iktidā	ey fuzūli intihāsız zevk bulduñ 'aşkıdan böyledir her iş ki ḥaқ adıyla kılsan ibtidā	Gazel/7		.-./.-./.-./.-.-	
9b	Fuzuli	yā men aḥāta 'ilmūke 'l-eşyāe küllhā ne ibtidā saña mutaşavver ne intihā	yā rab belā-yı kayda fuzūli esirdir ol bī dili bu dām-ı kudüretten it rehā	Gazel/7		--./.-./.-./.-.-	
9b	Fuzuli	kār ger düşmez ḥadeñg-i ta'ne-i düşmen baña kesret-i peykāniñ itmiştir demirden ten baña	ey fuzūli odlara yansun bisāt-i saltanat yigdir andan ḥaқ bilür bir küşe-i güllhan baña	Gazel/7		.-./.-./.-./.-.-	
10a	Fuzuli	faqr-ı mülk-i taht u 'ālem terk-i efserdür baña şükr-li 'llah devlet-i bākī müyesserdir baña	ey fuzūli cem' olur peyveste el nezzāreme 'arşa-i deşt-i cünün şahrā-yı maḥşerdir baña	Gazel/7		.-./.-./.-./.-.-	
10a	Galib	şüh-ı bed-ḥüy-yı każāzann itme nāz eyler baña bīm cāndan çeşm-i calladı niyāz eyler baña	ğalibim ben kaḥramān-ṭab' kim rūḥ-ı fehīm ḥavf idüb biñ dürlü vaz'-ı dil-nüvāz eyler baña	Gazel/5		.-./.-./.-./.-.-	

10a	Fehim	bir hayāt için gāmze bilmem ne nāz eyler baña ben şehīd-i gāmzeyim ‘isī niyāz eyler baña	şāh-ı istīgnā sipāhım ben fehīmā çarḥ-ı dūn ḥavfla biñ dürlü vaż’-ı dil-nevāz eyler baña	Gazel/5		---/---/---/---	
10b	Fehim	ben ki āzāde-dilem kayd –ı taşarruf ne belā yār u āgyāra mūdāra vü telatṭuf ne belā	merd-i bī-bāk-levendem şu ‘arā içre fehīm zen- ṭabī’at süfehā gibi tazarruf ne belā	Gazel/7		..-/.-../..-/.-.	
10b	Fehim	ehl-i ‘aşka gāmze-i cānāne olmaz aşinā gāfil olma mest ile dīvāne olmaz aşinā	maḥrem-i rāz eyleme cibrīl olursa ger fehīm rind-i ‘aşka ‘ākıl u ferzāne olmaz aşinā	Gazel/5		---/---/---/---	
10b	Fehim	‘aşk itdi cānı sīne-i bī kīneden cüdā kıldı ġarībī ḥāne-i dīrīneden cüdā	olmaz fehīm o ġonca-i gül-pīrehenle vaşl baḥt eylemezse ḥırka-i peşmīneden cüdā	Gazel/5		--/-.-/-.-/-..	
11a	Nefi	gāmze dildüz olıcağ nāz u teğāfūl ne belā dilde şabr olmayıcağ nāza taḥammül ne belā	‘aşıka nālesi eġlence yeter ey nef’ī naġme-i dilkeş için minnet-i bülbül ne belā	Gazel/5		..-/.-../..-/.-.	
11a	Veysi	ah kim olsa gerek pūşı-ı tābut-ı fenā ḥil’at-i pādīşah ü ḥırka-i peşmīn gedā	veysi -i haste dile kuvvet-i nuṭṭ itme diriġ ol zamān ki ola dem beste zebān-ı büleġā	Gazel/5		..-/.-../..-/.-.	
11a	Ahi	şol melek-ḥū kim kıılır şimdi felek iḳbāl aña raḥm ede şāyed göñül vār eyle ‘arż-ı ḥāl aña	ġarḳ olur deryā-yı ġamda ahī -yi aşıfte-ḥāl hızır gibi yetişüb raḥm etmesen fi’l-ḥāl aña	Gazel/5		-.-/-.-../-.-/-..	
11b	Rüşdü	mest-i ‘aşkıım ka’be-i puḥāne yeksāndır baña farḳ idemem mescid-i meyḥāne pürkāndır baña	dem olur ḥurşīd-i ‘ālem zerre gelmez ‘aynıma gāḥ rüşdü zerreler bir ‘arş-ı raḥmāndır baña	Gazel/5		-.-/-.-../-.-/-..	
11b	Vecdi	nola itsem dilā ol yār-i bī pervāya istīgnā gedā gāḥī ider şāh-ı cihāna istīgnā	eşkinde senin vecdī şehā bir ‘abd-i muḳabbeldir yeridir eylese iskender ü dārile istīgnā	Gazel/5		.../.../.../...	
11b	Usuli	gerçi zincīr-i zūlfūne çokdur şeydā veli göñlüm gibi yok var-i ġamda tenhā	kaldı hecriyle cehennemde usulī miskīn cennet vişāle eger irmez ise vāveylā	Gazel/5		..-/.-../..-/.-.	
12a	Yahya	bir āyīneyle iskender nice beñzer saña cānā senūñ her baḳdıġıñ mir’āt olur ‘ālem-nümā cānā	dil-i yahya -yı şeydāyile kullāb-ı ser-i zūlfūñ keş-ā-keşden ḥalāş olmazsa da senden yaña cānā	Gazel/5		.../.../.../...	
12a	Yahya	bu küyun kim gedā-yı bī-ser ü sāmānyuz cānā ‘aceb ‘ālemdeyüz kim ‘ālemün sulṭānyuz cānā	dime yahya neden pīr-i muġāna ser-fürü itmek bilelden kendümüz şermende-i iḥsānyuz cānā	Gazel/5		.../.../.../...	
12a	Raġıb	ne kadar olsa edeb perde-keş-i rāz baña şūhi-i eşkim olur āḥ ile gammāz baña	ben o meh-rū ile raġıb işimi sağ itdim imtinān eylemesün çarḥ-ı çep-endāz baña	Gazel/7		..-/.-../..-/.-.	

12b	Ragıb	seyr-i çeşmi hürmen-i sāmān u servetdir baña teng-desti vüs'at-i pehnā-yı devletdir baña	çekmişem semt-i mey ü maḥbūbdan rāğıb ayağ dest-şüy-yı rağbetem eşk-i nedāmetdir baña	Gazel/7		---/---/---/---	
12b	Ragıb	'aceb pākize-tıynet pür-şafādır meşreb-i minā meger rūḥ-ı mücessemden dökülmüş kālīb-ı minā	ifādeeyledikçe kendi de pür-feyż olur rāğıb degildir sāğara boş ser-fürūdan maṭlab-ı minā	Gazel/7		---/---/---/---	
12b	Ragıb	hürüş-ı dāğ ile sinem bahārdır güyā felek bu kevkebeme dağdārdır güyā	hezār dekk ile aldım dimiş o gül-ruḥsār dil-i şikeste-i rāğıb şikārdır güyā	Gazel/7		---/---/---/---	
13a	Ragıb			Gazel/7		---/---/---/---	Farsça
13a	Fasih	yārsız gülzār-ı 'ālem künc-i mātemdir baña 'ıyd-ı nevrūzı gōñül māh-ı muḥarremdir baña	feyż-i 'ışk-ı yārile bir ḥālet el faşih künc-i küllḥan güleşen-i bir sebz-i hürremdir baña	Gazel/5		---/---/---/---	
13b	Fasih	serde sevdā-yı ser-i zülfüñ ki devletdir baña güyyā şeh-perr-i şāhīm-i sa'ādetdür baña	dest-i dilberden gelen seng-i cefānım ey faşih her biri bir gevher-i bī-ḳadr-i ḳıymettedir baña	Gazel/5		---/---/---/---	
13b	Riyazi	sālik-i 'ışkım çeken rāh-ı cunūñ baña seng-i cefā-yı felek rah nümündür baña	merkezim eflākde gerçı riyāzī velī ba'ış pesti-iḳadar ṭāla' dündür baña	Gazel/6		---/---/---/---	
13b	Vehbi	ol 'ışvekārın etdiği heb nāzır baña zātında cevri çoğ ise de āzır baña	bezm-i sūḥande meşreb-i ḥāfızla vehbiyā bu neş'eyi veren mey-i şirāzır baña	Gazel/7		---/---/---/---	
14a	Vehbi	pek egri bağdı āh o ḳaşı kemān baña tūr-i nigāhı virmedi hergiz emān baña	vehbī 'aceb mi eyler isem tāze ihtiyār pır oldum işte şimdi gerekdir civān baña	Gazel/5		---/---/---/---	
14a	Vehbi	mest-i nāzım şıklet-i pūs u kenār etmem saña bezm-i 'ayşı māye-yi renc-i ḥumār etmem saña	feyż-i ḥağ gibi degildir ḥāside dersem nola vehbiyim vehbī nice ben iftiḥār etmem saña	Gazel/5		---/---/---/---	
14a	Vehbi	vişālīñ 'ıydiniñ cān ile ḳan ḥayrānıyız cānā bıçağdan geçme ol hürrem-demiñ ḳurbānıyız cānā	ḳalırsa adımız bākī ḳalır vehbī deyü yoḥsa fenā dünyāda bākī gibi biz de fānıyız cānā	Gazel/7		---/---/---/---	
14b	Vehbi	murğ-ı tāk-ı cemşide berāberdir ser-i mīnā mey-i la'līn ile memlū ḳadeḥdir ser-i mīnā	tehī ḳalmaz dil-i rūşen-şafā-yı 'aşğdan vehbī bunu işrāb eder olduḳça bāde-zīver-i mīnā	Gazel/9		---/---/---/---	

14b	Vehbi	her seher rüşen eder çeşm-i dil-i zārī şabā getürüb bād-ı hevā hāk-i reh-i yārī şabā	türresi sünbülede beste-yi zencir ister vehbiyā kılma nevā-sencī-yi eş'arı şabā	Gazel/5		..-/.-./..-/.-.-	
15a	Cenabi	gözlerün cellādī kim diller virür her cān aña şuna ger tigin baña sīnem çekem 'uryān aña	nazm ile şöhet bula dirse cenābī bendesin itmesün kem iltifātın husrev-i devrān aña	Gazel/5		.-./..-./..-./..-.-	
15a	Cenabi	şerbet-i kahrın şunar her kāseden devrān baña āh kim el virmedi demler durur devrān baña	tāc-ı faqr ile cenābī husreviyem 'ālemün bendelik 'arz eylesün her mīr ile sultān baña	Gazel/5		.-./..-./..-./..-.-	
15a	Cenabi	rāh-ı tecrād içre şol kim meskenetle hāk ola 'İsā-i meryem-şifat mesken aña eflāk ola	gözlerün şeh-bāzına olsun cenābī veş şikār isteyen şayduñ mişālī beste-i fitrāk ola	Gazel/5		.-./..-./..-./..-.-	
15b	Cenabi			Gazel/5			Farsça
15b	Cenabi			Gazel/7			
15b	Sabit	māye-i kibrūt aḥmer-i cūr 'a-i meydür baña her ḥabāb-ı sāğarı bir efser-i keydür baña	ölçdüm dökdüm ḥarābāt-ı cihānda ṣābita dost-ḳānī-i maḥabbet cümleden eydür baña	Gazel/5		.-./..-./..-./..-.-	
16a	Galib	māye-i renc ü ḥasāretle ğinā geldi baña şimdi kālā-yı 'ināyetden abā geldi baña	zevḳ-i vaḥdet ile ġalib gidicek kendüden 'aks-i āyine gibi rū-beḳāfa geldi baña	Gazel/9		.-./..-./..-./..-.-	
16a	Galib	cān olmak ister ey leb-i şirīn fedā saña düşdü yine amān amān bir recā saña	ġalib ne rütbe mışra-ı āhiñ bülend kim balā-yı nāz-ı yār dahı nāz saña	Gazel/7		--./..-./..-./..-.-	
16b	Galib			Gazel/8			Farsça
16b	Halim	yakışmaz ġayri ḥübān kimsün kālā-yı istiġna ḳadd-i yāre biçilmiş cāme zer dībā-yı istiġnā	virür şöhet ḥalimā nāmımız dünyāya ser tā ser tutunca ḳāf-ı dilde āşiyān 'anḳā-yı istiġna	Gazel/8		..../..../..../....	
16b	Halim	der yād-ı lal-i 'aşḳ ila olmaz ġam āşinā olsun mu hiç şirāde-i āteşi yem? āşinā	şāyed ḥalim ile hāl dili yāra fāş ider esrār-ı 'aşḳa ġamzeyide etmem āşinā	Gazel/7		--./..-./..-./..-.-	

17a	Ramiz	urılırsam nolaey āfet-i fannāz saña ħarbe-i nīze şunar ğamze-i ğammāz saña	yürü var murġ-ı dil zārın pek tüt rāmiz yoħsa şayde süzilür ğamze-i şebbāz saña	Gazel/5		..-/.-./..-/.-.-	
17a	Fazıl	bezm-i mebd e ey gönül bir dilsitān lāzım saña bürde maṭrib bürde raqş eyler cıvan lāzım saña	fāzıl dil-i mürdeye ber ginigāh it ħaşmile ey benim rüh-ı revānım çünki cān lāzım saña	Gazel/5		.-./.-./.-./.-.-	
17b	Arif	ger dil-simāb kim cāy-ı penāh olmuş baña mevc-i deryā taħayyül hāb-ġāh olmuş baña	āteş-i hicrānla şurb-ı deħānım ‘arif der dehen engüşt ħayret-i rev rāh olmuş baña	Gazel/5		.-./.-./.-./.-.-	
17b	Vasıf	cām-ı la ‘lün mey-i şevk-āvere şor şorma baña neş ‘e-i pūs-ı lebūn sāġara şor şorma baña	saña vāşıf mı gönük virdi muqaddem ben mi eski kimdir yeñi kimdir deftere şor şorma baña	Gazel/9		..-/.-./..-/.-.-	
17b	Vasıf	kime mecbūram o sīmīn-bere şor şorma baña derdim ol şūh-ı peri-peykere şor şorma baña	geldi mi ‘aleme vāşıf gibi erbāb-ı suħan oķu dīvānını şā ‘irlere şor şorma baña	Gazel/7		..-/.-./..-/.-.-	
18a	Vasıf	meyle şāyān ey gönül bir verd-i ālim var saña būlbūl olmaķsa murāduñ ğül-nihālim var saña	vāşıfā yüz verip açılmazsın ey şad-berg-i nāz bir iki gündür bu yüzden infi ‘ālim var saña	Gazel/7		.-./.-./.-./.-.-	
18a	Nesimi	‘aceb la ‘lūñ mi şol yā cān-ı aħbāb ‘aceb zūlfūñ mi yā zencī-i pür-tāb	nesīmīnūñ gözi yāruñ ğamından dürūñ dürci midür ya baħr-ı sīm-āb	Gazel/7		.-./.-./.-./.-.-	
18b	Seyyid	sālikān ma ‘nī yüzünden ref ‘ola dirseñ nikāb gel vücūduñ şehrini başdan başa eyle ħarāb	seyyidūñ pendinde yoķdur zerrece teng ü garaż bil heme ilhām-ı ħaķķ va ‘llāh a ‘lem bi ‘ş-şevāb	Gazel/12		.-./.-./.-./.-.-	
18b	Seyyid	gel dilā içmek dilerseñ ħum-ı vaħdetden şarāb āteş-i ‘aşķ ile her dem baġruñı eyle kebāb	seyyidūñ ğuş it makālin olmaya vuşlat naşib geçmeyince varlıġuñdan bu durur şāfi cevāb	Gazel/12		.-./.-./.-./.-.-	
19a	Seyyid	ger dilerseñ ma ‘rifetden ola saña fetħ-i bāb ‘arif-i bi ‘llāh bulanda yüzüñi eyle türāb	vech-i ādemden bu seyyid bildi ebced sırrını noķtasından sırr u vaħdet āña oldı fetħ-i bāb	Gazel/10		.-./.-./.-./.-.-	
19b	Seyyid	aç gözūñ nice yatarsın der-ħāb ‘aķluñı dir başuña it pür-tāb	seyyideķıla vişālūñ ‘atā dār-ı cennetde o rabb ‘ül-erbāb	Gazel/13		.-./.-./.-./.-.-	
19b	Seyyid	ey gönül gel olmaķ isterseñ cihānda kām-yāb eyle taħşil-i ma ‘arif olasuñ ‘ālī-cenāb	sırr-ı ta ‘accüb itmeñüz söylerse ħālet ‘aceb çünki şehr-i ‘ilm-i mışrıye bu seyyid oldı bāb	Gazel/12		.-./.-./.-./.-.-	
20a	Seyyid	vech-i dilber çü keşfiderse nikāb ref ‘olısar ķamū zālām u şehāb	buldı ādem demini çün seyyid aña fetħ oldı bil ķamū ebvāb	Gazel/10		.-./.-./.-./.-.-	
20b	Seyyid	sālikā gel ideġör ref ‘i hicāb tā ki fetħola saña işbu bāb	seyyidūñ heb kelāmı vebhīdür bilmez ol hiç taşannu ‘ ve ‘l-ķāb	Gazel/13		.-./.-./.-./.-.-	

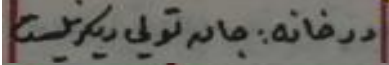
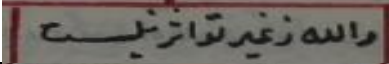
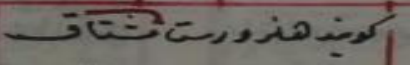
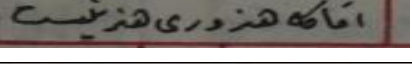
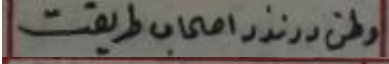
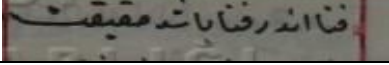
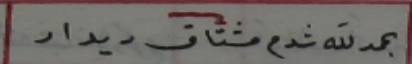
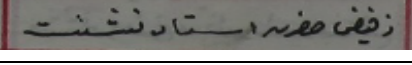
20b	Niyazi Mısri	ister iseñ ma'rifetde olasin 'âli-cenâb ehl-i 'irfân eşiginde yüzünü eyle türâb	bu niyâzi kendünden dimez bu sözü ey püser heb anı söyler tuyorsın gökten inen dört kitâb	Gazel/11		---/---/---/---	
21a	Niyazi Mısri	mevâlîdin sana her fasl u bâbı kitâb fî kitâb fî kitâb	niyâzi cism-ü kalb-ü rûh ki denir habâb fî habâb fî habâb	Gazel/10		---/---/---	
21b	Niyazi Mısri	aç gözün dildâra bak ref' oldu vechindennikâb zulmeti sürdü çıkardı ara yerden âfitâb	her ne kim görür gözün andan cemâl-i yâre bak çünkü gitti ey niyâzi kalmadı aşla hicâb.	Gazel/7		---/---/---/---	
21b	Müştak	idemez derdimize çäre-i dermântabîb idelim bâri bu derd ile dilâ şabr u şekîb	dergeh-i pâkine varsam da o şâh-ı hüsnün 'arz-ı hâle bulamam şerm ile müştak takrîb	Gazel/7		..-/.../.../..-	
21b	Müştak	olmaz çerağ-ı mâh ile rûşen şeb-i ğarîb zulmetdedir ğarîb hele kevkeb-i ğarîb	müştak vâr olsa da bî yâver u zahîr feryâd-res ğarîbe yiter yâ rabb-i ğarîb	Gazel/5		--/.../.../...-	
22a	Müştak	ah kim düşdüm diyâr-ı ğurbete oldum ğarîb fırkate oldı mübeddel rû'yet vaşl-ı habîb	gülşen-i vaşla irem dirseñ eger müştak sen âh u zâr eyle şehirlerde misâl-i 'andelîb	Gazel/7		---/---/---/---	
22a	Müştak			Gazel/7			Farsça
22b	Müştak	görince hüsnünü kalmaz nigâha tâkat u tâb bu hüsn ü ân ile hâcet degil o mâha niķâb	ümmid-i maṭlab olunmaz bu çerhden müştak reh-i talebde yeter kendin eyleme it'âb	Gazel/5		..-/.../.../..-	
22b	Müştak	nihâd ceys-i nücümuñsü-be-sü tesyîr ider mehtâb sevâd milk-i şâmın fethine tedbîr ider mehtâb	fürûg-ı cebhe-i cânâni çeşm 'âşîka müştak şî'a'-i mâh ile nâşîhhoş taşvîr ider mehtâb	Gazel/6		---/---/---/---	
22b	Fuzuli	ey nâvek-i şevķin siperi sîne-i aḥbâb zülfüñ ḥamı erbâb-ı vefâ şaydına küllâb	cem'iyet-i esbâba gönül virme fuzûli kim tefriķâdır ḥâṭır cem'iyet-i esbâb	Gazel/7		--/.../.../...-	
23a	Fuzuli	şubḥ çekmiş çerḥe çalmış tâşa tîĝin âf-tâb zâhir itmiş ol meh-i dellâke 'âyn-i intisâb	müy-ı jülidemle tîĝinden ümîdim kesmezem ey fuzûli hâli olmaz berķ-i lâmmi'den sehâb	Gazel/7		---/---/---/---	
23a	Fuzuli	şubḥşalub mâh-ıruḥunda niķâb çık ki temâşaya çıkar âf-tâb	yâr su'al itse ki ḥâlin nedir ḥasta fuzûli ne virirsin cevâb	Gazel/9		---/---/---	
23b	Fuzuli	ĝâlibâ bir ehl-i dil topraĝıdır derd-i şarâb kim kılub ḥürmet binâlar tutmuş üstünde ḥabâb	naķd-i 'ömrün bir şanem 'aşķından şarf itdiñ tamâm ey fuzûli âh eger senden şorulsa bu ḥisâb	Gazel/7		---/---/---/---	

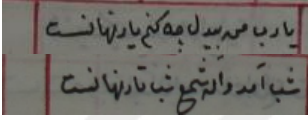
23b	Fuzuli	kılsa vaşlın şāmımı şubha ber-ā-ber yok ‘aceb resmdir faşl-i bahār olmak ber-ā-ber rüz ü şeb	kıлма feyz-i ni‘met-i vaşlın fuzüliden dirîğ yokdur özge maқşadı senden seni eyler taleb	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.--	
23b	Sezayi	tiğ-i tevhid ile ceys-i māsivāya vir cevāb tā ki iqlīm-i haқıkatde olasın kām-yāb	büy-ı enfāsı sezāyī tutdı yārūn ‘ālemi kim derinden aḥz ider büy-ı haқıkatde kilāb	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.--	
24a	Sezayi	bāde görse açılır ol gül-i hūn itmez hicāb ğonce-i ser-beste-i ḥandān idermiş āf-tāb	ṭālib-i dīdār iseñ gel uyḥuya yā hū digil māye-i ‘aşkı sezāyī eylemişler terk-i ḥāb	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.--	
24a	Sezayi	zūlfini eylemiş yüzine niḳāb sanki māh üstine çekildi sehāb	dīdeñi pür-nem it sezāyī müdām yāre eglencesi olur leb ā leb	Gazel/5		..--/..--/..--	
24a	Sezayi	rāh-ı haқdan cān ile ol kim olur ‘irfān taleb pūşt-i pā ursun cihānda eylesün insān taleb	resm-i dervşisi sezāyī isteyen ādāb ile āsītān-ı gülşenide eylesün erkān taleb	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.--	
24b	Sezayi	meh yüzünden iḳtibās-ı nūr idelden āf-tāb tā şbāh-ı ḥaşre del olur cihāna şu ‘le tāb	dergehünde cürmüni bī-ḥadd iderse ṭāñ midur bildi iḥsānuñ sezāyī ye idersin bī-ḥisāb	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.--	
24b	Fehim	ben ol mey-ḥāreyim rindāne meşreb ki itdüm meşrebi mestāne-meşreb	gözünden gitmesün bir dem mey-i nāb fehīm ol dā‘imā peymāne meşreb	Gazel/5		..--/..--/..--	
24b	Nefi	bildiririm derdimi bir ehl-icānāne heb ḳorḳarım sūz-ı derūnumdan felekler yana heb	olmaz ey nef‘ī bu vādide benimle hem ‘inān gelsin esb-i tabi‘ ne mağrūr olan meydāna heb	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.--	
25a	Vecdi	diliñ şabr u sukūna nāle vü feryāda virim heb bu cism āteşiniñ āb u ḥakin bāde virirem heb	ḥaṭṭ-ı ḥālīñ görüb ḡamzeyle aşlın şordum ey vecdī didi etḡāl naz u fitne-i istāde viririm heb	Gazel/5		..--/..--/..--/..--	
25a	Ezheri	ḥüsünüñ ā‘yine olur mu zūlf-i müşkiniñ hicāb pertev ḥū reşide mā‘il olmaz bāl-i ḡazāb	sīne sīne ezheriniñ gelse eglenmez geçid itmesün ey ḳaşı yā ‘ömrüm gibi tiriñ şitāb	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.--	
25a	Nabi	dāḡūm nemek-ālāy-ı ḥasān eyleme yā rab bāḡum sipeh-ārāy-ı ḥazān eyleme yā rab	yek loḳma-i rūḥānī ile nefsümi sīr it ḥasret-keş-i būs-ı leb-i nābī eyleme yā rab	Gazel/6		..--/..--/..--/..--	
25b	Ragıb	ḡazāl-ı mihrden hem-kāsesin pür-şir ider mehtāb meh-i nev yine vaż‘-ı keç-i şimşir ider mehtāb	beyazña çekdi rāḡıb nüsha-i müsvedde-i leyli mezāyā vü nikātun şubha dek taḳrīr ider mehtāb	Gazel/6		..--/..--/..--/..--	
25b	Ragıb	‘aceb muvāfiḳ-ı meşreb şafā-yı ‘ālem-i āb nümüne-ḥāk-i vatandan hevā-yı ‘ālem-i āb	oḳunsa şu gibi rāḡıb mezāk-ı cāna virür bu ābdār-ı ḥayālim ḡimā-yı ‘ālem-i āb	Gazel/7		..--/..--/..--/..--	

25b	Ragıb	elinden çekdiğim sākī-i dehrīñ nīş-i semdir heb benim şahpā deyu nūş itdiğim zehr-āb-1 ğamdır heb	beni hem şu 'le-i āvāz-1 bülbül eyleyen rāġīb süküt-1 cāñ güdāz-1 nāz ile ol ğonce-femdir heb	Gazel/7		.---/---/---/---	
25b	Ragıb	getürse tābiş-i ruhsār-1 yāre tāb-1 kitāb olurdu şafha-i taqvīm-i āfitāb-1 kitāb	felekde ravzatü'l- aħbābider idim rāġīb dimāġım olsa eger itsem intiħāb kitāb	Gazel/7		.---/---/---/..-	
26a	Sami	feyz-i mihrüñle dile tāb-1 şafā vir yā rab o nihān-ħāne-i tārike ziyā vir yā rab	dil-i sāmīye tek-ā-püy-1 talebde meded it medd-i āhın aña āhenden 'aşā vir yā rab	Gazel/5		..-/..-/..-/..-	
26b	Fasih	tā şubh olunca āh u fiġān eyledük bu şeb rāz-1 derüñi ħalkā 'āyāñ eyledük bu şeb	küy-1 nigāri ħābda seyr eyleyüb faşīħ gül-geşt-i şahn-1 bağ-1 cināñ eyledük bu şeb	Gazel/5		--/..-/..-/..-	
26b	Vehbi	sevdirir kendiyi 'uşşāka o tıfl-1 mekteb ġāh ihlāş oquyup ġāhice emr-i fergāb	merd iseñ bıkır-1 mezāmīne çalış ey vehbī şīve-yi bīveye meyl etme mişāl-i zeyneb	Gazel/5		..-/..-/..-/..-	
26b	Vehbi	şarāb-1 dil-ġüşādan gördüğüm zevk ü şafādır heb fem-i muṭribde ġüş etdiklerim ħüsn-i edādır heb	ten-i ħākī ṭayanmaz rüzigāra gird-bād-āsā cihāñiñ vehbiyā āsāyişi maḥv u hebādır hep	Gazel/5		.---/---/---/---	
27a	Galib	sāġar-1 ħābāb-1 mevce-i mehtābdır bu şeb fānus baħr-1 nūrda girdābdır bu şeb	ġālib nigāh-1 vaşfını tesvīd eder meger kāġıd siyeh bahār-i mey-i nābdır bu şeb	Gazel/6		--/..-/..-/..-	
27a	Galib	ol ġamze-i ġurūr ne 'ālemedir 'aceb ħiç etmedi zuhūr ne 'ālemedir 'aceb	çoġdan sevād-1 kalb-i ħarābına ġālibiñ itmez neşāt ubūr ne 'ālemedir 'aceb	Gazel/7		--/..-/..-/..-	
27a	Galib	sebū-yı ħasmīñet şahbāya ġarġ-āb nefes çıkdıçatolsun bāde-i nāb	ġarġ-ı baħr-ı 'irfāñ oldu ġālib içüb deryāya döndi mānend-i girdāb	Gazel/7		.---/---/..-	
27b	Vasıf	zann itme uyar şüretine sīret-i aħbāb heb şimdi nifāk-ānedir ünsiyyet-i aħbāb	sen vāşıfı aġyāra fedā eyledüñ ammā hoş imdi ya bir ġün bilinür kıymet-i aħbāb	Gazel/10		--/..-/..-/..-	
27b	Vasıf	emmedüñ mü o mehin känd-i lebin sen de bu şeb bize gelmişdi gecen gice 'aceb kında bu şeb	görmeyem cām-1 lebi-yi yāri şaġın ma'nāda vāşıf āyā bu kıadar neş'e nedir bende bu şeb	Gazel/7		..-/..-/..-/..-	
28a	Nesimi	çeşme-i ħayvāñ benem bendedür āb-1 ħayāt dur neçe bir yatasan fi zulumatü'l-memāt	kendü vücūdunda çün buldı nesīmī seni şaġıldı kim kendüdür mażhar-1 envār-ı zāt	Gazel/19		..-/..-/..-/..-	

28b	Nesimi	gözlerün remz-i mu'abbire gösterür "velnâzi 'ât" kaşlaruñ maḫhür idüpdür leşker-i "ve'l 'adiyât"	çün nesimî seni cāndan sevdi kim ey yār-ı cān cānına cānān sensin çeşmiñe cāndır zekāt	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.--	
28b	Nakşı	dilā her derde dermāndır şerī'at marīz-i ḳalbe loḳmāndur şerī'at	ḫaḳīḳat naḳşiyā bu müjde-gāne tut emrini cāndur şerī'at	Gazel/16		..--/..--/..--	
28b	Seyyid	eyledi ḡayb-ı hüviyyetden tecellī şems-i zāt ol tecellīden zūhūra geldi zerrāt-ı şifāt	nice bir mürde göresin cehl ile 'ālemd e gel kesb-i rūḫ it nuḳḳ-ı seyyidden içüp āb-ı ḫayāt	Gazel/13		-.--/-.--/-.--/-.--	
29b	Seyyid	görmek isterseñ cemāl-i ḫaḳḳı tālib ez-cihāt şeş-cihātuñ terkin ur gelgörine vech-i zāt	gönli levḫinden yazar seyyid ḫaḳāyık sözlerin aña hīç ḫācet degildür ne ḳalem ne ḫod-devāt	Gazel/12		-.--/-.--/-.--/-.--	
30a	Seyyid	ey mü'min eger isteriseñ sen de sa'ādet gel eyle bu beş faẓiletisen kendüñe 'ādet	va'z eyledi çün mısrī dilinden saña seyyid gūş itdüñ ise naşımı var saña kifāyet	Gazel/14		--./--./--./--	
30a	Seyyid	sālīkā gel dü cihānda bulmaḳ isterseñ necāt zulmet-i cehl biraḳ kim içesin āb-ı ḫayāt	cümleden geç sen de seyyid maḫlab-ı a'lāya ir ḳalma ef'āl u şifāta bulagör tevḫīd-i zāt	Gazel/19		-.--/-.--/-.--/-.--	
30b	Seyyid	fethola dir iseñ saña gel rāh-ı ḫarīḳāt gel benligüñi eyle fenā bul ḫaḳḳa vuşlat	keşret bozulub gitdi hemān cümle bir oldı seyyid fenā buldı ḳamū ḳaldı hüviyyet	Gazel/16		--./--./--./--	
31a	Seyyid	gūş it sözümi var ise gel sen de liyāḳat sıdḳ ile yūri eyle ḫaḳḳa dün gün 'ibādet	gel ister iseñ vāşıl-ı ḫaḳḳ olmaḳı seyyid öz varlıḳuñi eyle fenā bul ḫaḳḳa vuşlat	Gazel/13		--./--./--./--	
31b	Seyyid	yine cūş eyledi 'ummān-ı vaḫdet zūhūra geldi bu emvāc-ı keşret	o baḫre sen de gir irmek dilerseñ gel it bir dem bu seyyid ile şoḫbet	Gazel/17		..--/..--/..--	
31b	Niyazi Mısri	serāy-i din esāsıdır şerī'at ḫarīk-i ḫaḳḫedāsıdır şerī'at	cem'-i enbiyā vü evliyānın niyāzī rehnümāsıdır şerī'at	Kaside/2 7		..--/..--/..--	
33a	Niyazi Mısri	sırr-ı ḫaḳḳı nicesi fāş eyleyem ben ey şikāt kānı ancakremz ile etmiş beyān ehl-i nikāt	ey niyāzī ādem oldu çün cihānıñ şu'lesi baḫş olur ādem deminden 'āleme rūḫ-ul ḫayāt	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.--	

33a	Niyazi Mısri	benvanmaḥv-ı maḥz-ı zāt buldum vücūdumdan necāt ben içmişem āb-ı ḥayāt irmez baña hergiz memāt	her ne yaña kim egilem ol yaña her şey egilür olmuş niyāzī heb senin sāyelerin sitt-i cihat	Gazel/7		---/--/--/--/--	
33a	Niyazi Mısri	yākub ‘aşk oduna cānı meşāmīn būy-i tevḥid et kāmūya yek nazar birle şuhūduñ rüy-i tevḥid et	şalat-ı ehl-i ḳurbuñķiblesidir “şemme vech-ullāh” niyāzī durma dā‘im secde-i ābruy-i tevḥid et	Gazel/5		---/---/---/---	
33b	Fuzuli	‘aks-i ruḥsārīn ile oldı müzeyyen mir‘at beden-i mürdeye fez-i nazārīn virdi ḥayāt	ey fuzūlī verā‘-i zühd ile mu‘tād oldun bilmediñ ḥālīñi bīhūde geçirdiñ evḫāt	Gazel/6		..--/..--/..--/..--	
33b	Fuzuli	baḥr-i ‘aşka düşdüñ ey dil terk it dünyāyı unut bālī‘ olduñ gel raḥimden içdigiñ ḳanı unut	ey fuzūlī çek melāmet reh-güzārından atik laḥza laḥza çekdügiñ bīhūde efgānı unut	Gazel/7		---/--/--/--/--	
34a	Fuzuli	mürde cismim iltifātından bulur her dem ḥayāt ölürümger ḳılmasañ her dem baña bir iltifāt	‘aşka tā düşdüñ fuzūlī çekmedim dünyā ḡamīñ bil ki ḳayd-i ‘aşk imiş dām-i ta‘alluḳdan necāt	Gazel/7		---/--/--/--/--	
34a	Fuzuli	şabā aḡyārdan pinhān ḡamın dildāra izḫār it ḥabersiz yārımı ḥāl-i ḥarābımdan ḥaber-dār it	fuzūlī bakmak olur ol güneş yādiyle ḥurşīde ne vechile kim olsa gün geçer fikr-i şeb-i tār et	Gazel/7		---/---/---/---	
34a	Müştak	ruḥ-ı memduḥ tura ey şeh-i evreng-i ḥayāt her nefes yād hezārān dūrūd u şalavāt	bu ḳadar cürme cesāret mi iderdi müşṭāk olmasaydıñ sen eger şafi‘-i rüz-ı ‘araşāt	Gazel/6		..--/..--/..--/..--	
34b	Müştak	 	 	Gazel/7			Farsça
34b	Müştak	 	 	Gazel/7			Farsça
35a	Müştak	bizi zan eyleme şūfī gibi seccāde-perest biziz ol mu ‘tekif-i ḡuşe-i miḥrāb-elest	minnetiñe çeker ey bāde-i müşṭāk ḥudā ḥamdu ‘llah olmuş mest-i mey bezm-i elest	Gazel/5		..--/..--/..--/..--	

35a	Müştak			Gazel/7			Farsça
35a	Müştak			Gazel/5			Farsça
35b	Hakani	ey dil h̄arīm-i dergeh-i pīr-i muḡāna git cān murḡı gibi bāl ü per aç aşıyāna git	h̄ākāni buñda zevrāk-ı ten ğarka varmadın çek bir kenāre sevdiğini bir kenāre git	Gazel/5		--/-./--/-./-	
35b	Fevri	kendi miqdārından ey dil herkesi a 'lā gözet zerre-i mihr-i münevver katre-i deryā gözet	'aşk içinde kenc lā-ya 'nī diler iseñ fevriyā her niye olsa kana 'at ile istignā gözet	Gazel/5		.-./-.-/-.-./-	
35b	Fasihi	bu zā 'ife kerem kıl ihsān it tekye-i lāğaride 'irfān it	hele neylersin it faşıhi hemān sākin tekye-ğāh 'irfān it	Gazel/5		.-.-/-.-./-.-	
36a	Ragīb	rıtl-ı merd-efkenle ol meh-pāreyi mestāne at tāc-ı serşār-ı neşāti kubbe-i keyvāne at	at k̄oparsun yekke-tāzān-ı suħan tanzīr için bir zemīn tarh eyle rāġib bir ğazel meydāne at	Gazel/7		.-.-/-.-/-.-./-	
36a	Yahya	aġyārı urup virme bāzūlaruna zaħmet öldürmek ise kaşduñ şāhum çoluña kuvvet	h̄ān-ı ni 'ām-ı vuşlat çok nāz u niyāz ister h̄ūn-ı dile rāzī ol yahyā hele bī-minnet	Gazel/7		--./.-.-/-.-./-	
36a	Vehbi	sākī gelince meclise sāġar-be-dest mest sürdüm ayağına yüzümü ben de mest mest	bezm-i ezelde vehbī mestāne-meşrebi etmiş bu ğüne neş 'e-yi cām-ı elest mest	Gazel/5		--/-./-.-/-.-./-	
36b	Vehbi	ol şūh mü 'ezzinde nedir bu kād ü kāmēt gül cāmi 'idir semti yürü eyle ikāmēt	peyġüle-yi 'uzletdir eger var ise vehbī bu dehr-i pür-āşūbda bir cāy-ı selāmet	Gazel/5		--./.-.-/-.-./-	
36b	Vehbi	var dāmen-i yūsuf gibi bir pāk etek tüt ammā ki şaķın çıkmasın elden anı pek tüt	dizgin gelecek yok saña bu 'arşada vehbī esb-i kalemīñ sen de 'inānın çekerek tüt	Gazel/5		--./.-.-/-.-./-	
36b	Vehbi	bahār eyyāmıdır ey dil fiġān-ı 'aşk müjġānet missāl-i 'andelīb ol gül-ruhuñ bāġında feryād et	unutma ğüşe-yi hicrānda bu vehbiyi maħzūnu peyām-ı vuşlatıñla ġāhice yād eyleyip şād et	Gazel/7		.-.-/-.-.-/-.-.-	

37a	Galib			Gazel/8			Farsça
37a	Galib	gönül ders-i ğamîñ çokdan unuttu hâtırîñ hoştut o murğ-ı başka bir şayyâd tıttu hâtırîñ hoş tıtt	bulup âyînesin tûfî-i tab'-ı söyler ġalibiñ gönül ders-i gamîñ çokdan unuttu hâtırîñ hoştut	Gazel/6		---/---/---/---	
37b	Naili	olmaz ğamîñ mâye-i icâd-ı maħabet hüşn-i ezeli olmasa hemzâd-ı maħabbet	bilmez harem-i şevk-ı dili nâ'ili -i zâr luţf itmeyicek kâbil-i irşâd-ı maħabbet	Gazel/5		--/---/---/---	
37b	Naili	aldıkça cām-ı mey evvel kec küleh-i mest biñ fitneye âmâde olur niġeh-i mest	ārâm-ı dil nâ'ili bî ser ü pâdir ol ğamze-i maħmûr ol çeşm-i siyeh-i mest	Gazel/5		--/---/---/---	
37b	Sadri	her ne deñlü dün olsa düşmen-i a'lâ gözet girye-i nâçâr ey dil şîr-i bî pervâ gözet	şadriyâ göz yum şaķın 'aybına baķma kimseniñ 'arîfsen dîde-i binâmı nâ-binâ gözet			---/---/---/---	
38a	Daniş	varub aġyâra vafâ itme efendim luţf it bize geldikce cefâ itme efendim luţf it	sende raħm itmez iseñ yâ baña kimler acısın dâniş cevri sezâ itme efendim luţf it	Gazel/5		..-/-.../-.../-..-	
38a	Niyazi Mısrî	baġrım pür-hûn ider şol çeşm-i mestâniyle baħş daġtır 'aķlımı şol zülf-i perişân ile baħş	cem-ü tafsîlin neydüġin añladıñsa epsem ol etme andan şoñra aşlâ ķul ve sultân ile baħş	Gazel/9		.-.-/.-.-/.-.-/.-.-	
38a	Sezayi	gül yüzüñle eylemezbi'llâhî biz gül-zâr baħş 'arîf-i bi'llâh ider mi hâr ile izhâr baħş	çün sezâyî şundu cânân bize 'aşķnî cāmını mest-i 'aşķuz itmezüz inkâr baħş iķrâr baħş	Gazel/5		.-.-/.-.-/.-.-/.-.-	
38b	Sezayi	siyeh kâkûl-i dilberdür âhuma bâ'is hâţf-ı demîdesi baħt-ı siyâhuma bâ'is	sezâyî dergeh-i yâri vişâli fikr ile ümîd-hâhî-i dildür penâhuma bâ'is	Gazel/6		---/---/---/---	
38b	Fuzuli	hâţf-i ruhsârûñ ider luţfunda reyhân ile baħş hüşn-i şüretde cemâlîñ gül-i ħandân ile baħş	şıfat-ı hüşnüñ ider haste fuzûli ne 'aceb hüşn-i ġüftârda ger eylese ħassân ile baħş	Gazel/7		.-.-/.-.-/.-.-/.-.-	
39a	Fuzuli	cihân içre her fitne kim olsa hâdiş aña serv-i ķaddîñdir elbette ba'is	'izâr ü lebiñ vaşfiñ eyler fuzûli aña hem müfessir dirhem muħaddiş	Gazel/7		---/---/---/---	
39a	Fehim	bahâr-ı hüşne hûy-ı dâne dânedür ba'is cemâl-i ġülşene âb-ı revânedür bâ'is	fehîmi itmege i'câz-ı nazm ile mümtâz o pür fusun niġeh-i şâ'irânedür bâ'is	Gazel/7		.-.-/.-.-/.-.-/.-.-	
39a	Sami	ħurûş-ı 'aşķda taħrîk-i dest-i âh 'abeş ġarîķ-ı mużtaribe şîve-i şinâh 'abeş	şühüd-ı mihr-i haķîķat ise ġarâz sâmî kemîne zerreye de eyleme niġâh 'abeş	Gazel/5		.-.-/.-.-/.-.-/.-.-	

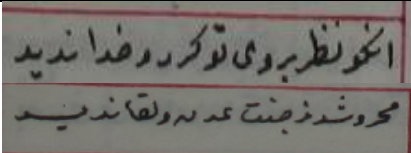
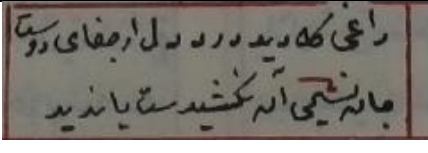
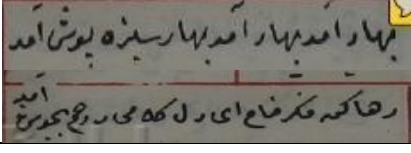
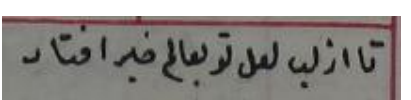
39b	Fasih	şafâ-yı hâtırına la‘l-i yâ olur bâ‘iş neşât-ı bezme mey-i hoş-güvâr olur bâ‘iş	şikesteğî-i ser-i zülf-i dil-rübâya faşih derün-ı dilde olan inkisâr olur bâ‘iş	Gazel/5		.-./.-./.-./.-	
39b	Ragıb	ibrâm olamaz vişâle bâ‘iş taşdı‘iñ olur melâle bâ‘iş	dillerde o zülf dâsitandır râğıb mı bu kıyl ü kâle bâ‘iş	Gazel/8		--./---/---	
39b	Yahya	bu aşûba mey-i la‘lün midür şahpâ midur bâ‘iş kıyâmet mi kıpar ol kâmeti bâlâ midur bâ‘iş	ezel bezmindeki câm-ı maħabbet mestisin yahyâ belâ-keş kıaysa mecnûn olmağa leylâ midur bâ‘iş	Gazel/5		---/---/---/---	
40a	Necati	oldı burka‘ zülf-i müşğın el-ğıyâş ğâlib oldı kâfir-i çın el-ğıyâş	kıaldı miħnetde neçâti derd-mend yâ ğıyâşü‘l-müstefsinü‘l-ğıyâş	Gazel/5		---/---/---	
40a	Vehbi	derdini söyler o şûha dil-i bî-çâre ‘abeş yoğ iken merhem ümîdi açılır yare ‘abeş	baħtımızdır bizi ser-geşte eden ey vehbi serzeniş etmeyelim çarħ-ı sitemkâra ‘abeş	Gazel/5		..-/..-/..-/..-	
40a	Vehbi	hûn-âbe-yi sirişkle eyler şarâb baħş süz-ı dilimle eylemesün mi kebâb baħş	beddir bedîhe-gülüğü ilzâma der-‘akab etse kimiñle vehbi -yi hâzır-cevâb baħş	Gazel/6		--/-.-/-.-/-.-	
40b	Halim	‘alâkadâr sitem şıvekârıma bâ‘iş muħabbetimidir olan i‘tizârıma bâ‘iş	halım irdi felek yâr-ı nev cüvânımdan odur bu genc-i ğam-ı ihtiyârıma bâ‘iş	Gazel/5		.-./.-./.-./.-	
40b	Seyyid	ħasta göñlün vir tabîb-i hâzıka itdür ‘ilâc ref‘ ola zulmât-ı cehlün keşfolâ nür-ı serâc	sen bu etvâr üzre kılduñ çünki tekmiñ-i tarîk ħaħka ħamd ile sülukuñ buldı seyyid intihâc	Gazel/11		.-./.-./.-./.-	
41a	Seyyid	kanğı ‘aşık‘ aşk ile bu yolda kılsa imtizâc ‘aşk aña rehber yeter ğayriye kıalmaz ihtiyâc	dilberün yolunda seyyid virse cāniñ tañ midur on sekiz biñ ‘âlem içre buldı ħüsñü çün revâc	Gazel/5		.-./.-./.-./.-	
41a	Sezayi	cûşa geldi baħr-i zât izhâr itdi nice mevc geldiler bu ‘âlem-i şüretde andan fevc fevc	kaħre-i nâ-çize baħr-i bî-girân pinhân olur ‘ârif iseñ bu mu ‘ammâyı sezâyî sen de sec	Gazel/5		.-./.-./.-./.-	
41a	Sezayi	ayağkıldır bu bezmün ey göñül ‘ayş u deminden gec rehâ-yâb-ı ğam olmağ ister iseñ ‘âleminden gec	mezâhirdür sezâyî zâhir olmış kenz-i aħfâdan eger şarrâf-ı gevherseñ bunuñ biş ü keminden gec	Gazel/6		---/---/---/---	
41b	Fuzuli	ey ğubâr-ı kademîñ ‘arş-ı berîn başına tâc şeref-i zâtuña edna-yı merâtib mi‘râc	şükr li‘llah ki fuzûli idüb dâħil-i feyz rağbetiñ dâ‘ire-i ħafdan itmiş iħrâc	Gazel/7		..-/..-/..-/..-	
41b	Fuzuli	münħarifdir sâkiyâ endüh-i dünyâdan mizâc bâde tut kim ‘illet-i endüha ğaflettir ‘ilâc	ey fuzûli ben melâmet mülkünün sulţanıyım berğ-i âħım tâc-i zer sîm-i sirişkim taħt-i ‘âc	Gazel/7		.-./.-./.-./.-	

42a	Fuzuli	cân çıkar tenden gönül zikr-i leb-i yâr eylegec ten bulur cân yenleden ol lafzı tekrâr eylegec	nâle-i zârım fuzûlî hoş gelir ol gül-ruha açılır gül gönlü bülbül nâle-i zâr eyle gec	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.--	
42a	Fuzuli	ey gönül iste candan gec ser-i küyun gözet cihandan gec	meskeniñ bezmgâh-i vahdetdir ey fuzûlî bu hâk-dandan gec	Gazel/6		..--/..--/..--	
42a	Fuzuli	olur kıddim dü-tâ 'aşkıñ yolında bir belâ görgec tarîk ehline 'âdetdir tevazü' aşnâ görgec	fuzûlîni yaşur ey za'f mehveşler belâsından ki mehveşler kıılır biñ cefâ bir mübtelâ görgec	Gazel/7		....-/-...-/-...-/-...-/-	
42b	Fuzuli	gönlüm açılır zülf-i perişânıñı görgec nuṭkum tütulur gonce-i hândânını görgec	sen hâl-i diliñ söylemesen nolua fuzûlî el fehm kıılır çâk-i giribânını görgec	Gazel/7		--./--./--./--	
42b	Niyazi Mısri	heygüzeller arasında buldu hüsniñ çün revâc cem' olub 'uşşak bir bir saña eyler ihtiyâc	ey niyâzî eremezsin ölmeyince vuşlata 'âdet oldur yâr ilinde cân alurlar hüsne bâc	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.--	
43a	Sami	itmez kenâr-ı matlaba gevher nissâr mevc tâ olmayınca zillet ile hâksâr mevc	sâmî kenâr-ı safhaya 'anber-feşân olur izhâr idince bu gazel-i âbdâr mevc	Gazel/11		--./--./--./--	
43a	Fasih	derd ile itmiş kemâl-i imtizâc istemez dil-haste-i 'işkuñ 'ilâc	husrev-i iklim-i ma'nâyam faşîh gevheri mazmûna çekmem ihtiyâc	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.--	
43b	Ragıb	hâk-i pây dilberi çeşme-i gubâr eyler mi hic 'âşîka bu deñlü luṭf-ı ruzgâr eyler mi hic	yan o sem'-i hüsniñe rağîb eyleme izhâr-ı ah gör yâkûb pervâne-i kendin âh ü zâr eyler mi hic	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.--	
43b	Ragıb	mişâl- lâlê dâğ-ı âteşin ac derûna tâze zaḥm-ı dil-nişin ac	edâ-yı dil-keş-i hâmeñle rağîb açarsañ böyle bir rengin zemîn ac	Gazel/6		..--/..--/..--	
43b	Ragıb	metâ'-ı hüsniñe virmiş o kâfir öyle revâc alınsa daḥme-i kârün olurdu bâc u ḥarâc	değer mi girye vü süz u güdâzına rağîb ser-i şem'de fûrüzân olan şu zerîn tâc	Gazel/7		..--/..--/..--/..--	
44a	Yahya	la'l-i lebünle bâde-i nâb itdi imtizâc alışdı biri biri ile iki ter-mizâc	yahyâ metâ'-ı fazl dirîgâ kesâdda kâlâ-yı cehl bulmada günden güne revâc	Gazel/5		--./--./--./--	
44a	Riyazi	yâr müstağnî velî 'aşka nâz itmekde güc dil-pesend nâz olur 'arz-ı niyâz itmekde güc	ey riyâzî gamzesi tîr-i kazâdır te'ssîrdir kârşu tütmaḳ müşkil-i amâ ihtirâz itmekde güc	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.--	
44a	Vehbi	'âlem-i âbı edince cüş-ı şahpâ mevc mevc neş'e-yi rindân olur mânend-i deryâ mevc mevc	hâme-yi müy etdi vehbî bülbülün müjgânını oldu gül-naḳş-efgeni dîrbâ-yı mâ'nâ mevc mevc	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.--	

44b	Vehbi	gördüm o mest-i 'işveyi tarf-ı nigâh kec sîne güşâde zülf perîşân külâh kec	vehbî nişâne-yi emele toğru gitmedi çıkıdı meger şu çekdigimiz tîr-i âh kec	Gazel/5		--./-./-./-./-.-
44b	Vehbi	nâvek-i gâmezine sînemi itdim âmâc çeşm-i tâtârı yine şabrımı eyler târâc	vehbiyâ büse ümîd eyleme ol muğ-beçeden kâfirîñ verdigi yokdur şeh-i islâma hârâc	Gazel/5		..-./...-./...-./..-
44b	Galib	yâra bir katlim çün issbât-ı günâh itmek de güç pençesi pür-hûn olan çeşmim güvâh itmek de güç	kimse bilmez bâ'is-i sûz-ı dilim gâlib benim derd nâ-ma'lûm iken her gâh âh itmek de güç	Gazel/6		.-.-./-.-./-.-./-.-
45a	Vasîf	böyle bilmezdim o meh rûya maḥabbet ay ne güc simdi bildim neydüğün 'âlemde fırkat ay ne güc	böyle bilmezdim o meh rûya maḥabbet ay ne güc simdi bildim neydüğün 'âlemde fırkat ay ne güc	Gazel/5		.-.-./-.-./-.-./-.-
45a	Vasîf	saña kim dedi ey âgyâr beni dilbere gec geçdiğin çün beni ol naḥl-i cefâya yere gec	vâşîfâ sevmek ise kaşdüñ o sâde rûyu gelmeden ḥaṭṭ-ı siyâh daḥı gel deftere gec	Gazel/7		..-./...-./...-./..-
45b	Vasîf	döker ruḥsâra zülfin yâr gâhi râst gâhi kec olur mânend-i sünbül-zâr gâhi râst gâhi kec	nola ta'lik ile naḫş olsa vâşîf bu gâzel çeb-râst resimdir yazılır eṣ'âr gâhi râst gâhi kec	Gazel/11		...-./...-./...-./...-
45b	Nazîf	'âşıka luṭf u nihâniñ aşîkar olmaz mı hiç def' olam gönül ḥaṭır güzâr olmaz mı hiç	âb-ı dîdem perverîş virdi o niḫal kâmete bâğ-ı vuşlatda naẓîfâ meyvedâr olmaz mı hiç	Gazel/6		.-.-./-.-./-.-./-.-
46a	Seyyid	ey gönül gel râh-ı ḥaḫka bulmak isterseñ felâḫ şidk ile var ḫulluḫ eyle bi'l garrat ve'r-revâḫ	sen de gel ṭâlib dilerseñ dost iline uçmağa her kelâmı seyyidüñ bil saña nûrdan bir cenâḫ	Gazel/9		.-.-./-.-./-.-./-.-
46a	Seyyid	olmak isterseñ aḫi ehl-i şalâḫ yüri var nefsiñi eyle ıṣlâḫ	nuṭḫ-ı âdemle hem-dem-i 'îsî oldı bil seyyide rûḫu'l-ervâḫ	Gazel/10		.-.-./-.-./-.-
46b	Niyazi Mısri	ister iseñ olasın ehl-i felâḫ ḫulluḫ eyle bi'l gâdatü ve'r-revâḫ	ey niyâzi dost iline uçmağa her kelâmın oldu nûrdan bir cenâḫ	Gazel/9		.-.-./-.-./-.-
46b	Sezayi	guş-ı câna ne dir nidâ-yı şabâḫ terk-i ḫâbdur dir iḫtîzâ-yı şabâḫ	seherî devr sezâyî ol bîdâr çeşm-i câna vir incilâ-yı şabâḫ	Gazel/5		..-./-./-./..-
47a	Fuzuli	eger murâd ise virmek şafâ-yı cevher-i ruḫ felek mişâl yürüt sâgar şarâb-ı şabûḫ	fuzûlî oldu belin fikri ile müy-ı mişâl henüz bulmadı ol sırâ ihtimâl-i vuzûḫ	Gazel/5		.-.-./...-./...-./..-

47a	Fuzuli	ger degil bir mäh-1 mihrıyla benim tek zâr şubh başın açub niceher gün yakasınbir taze şubh	hecr şâmında gâm itmişti fużûlî kaşd-1 cân olmasaydı merhâmetden dem urub gam-ğ'âr şubh	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.--	
47a	Fuzuli	ğansı mâhîñ bilmezem mihrıyla olmuş zâr-1 şubh her gün eyler halka bir dağ-1 nihân izhâr şubh	ey fużûlî şâm-1 gam encâmına yokdur ümîd birtesellîdir saña ol söz ki dirler vâz şubh	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.--	
47b	Fuzuli	ol müşg-bu gazâle ihlâşım ile vazîh belîğ şabâ selâmen miskiyyet'ür-ravâyîh	'ışkı fużûlî -i zâr terk itmek oldu düşvâr yâ 'arîfâ bimâ sâr lâ tekessür el-naşayîh	Gazel/5		--./-.--/-.--/-.--	
47b	Sami	sâğar be-kef o dil ki ola bî-gam-1 şabâh âyinesinde zâhir olur 'âlem-i şabâh	eyler kenâr-1 bahr-1 siyeh sâmî pür-şadef der-pâs olunca mevc-i sefid-i yem-i şabâh	Gazel/6		--./-.--/-.--/-.--	
47b	Yahya	şu'le-i meyle döner şem 'i fûrzâne kadeh şem ' iken yine ider cünbüş-i pervâne kadeh	her biri dâ'im el üstünde tutar yahyâ veş çok bulunmağ ile gam günleri yârâna kadeh	Gazel/5		..--/..--/..--/..--	
48a	Vehbi	keyfimce yapılmış hele meyhâne müferrih şahbâsı neşât-âver ü peymâne müferrih	vehbî sühânında ne bu hâşiyet-i te'sîr hussâda mükedder olur ihvâna müferrih	Gazel/5		--./..--/..--/..--	
48a	Vehbi	rûz-1 'ayş için felekde mihr-i rahşandır kadeh bezm-i şebde devr-i dâ'im mäh-1 tâbândır kadeh	vehbiyâ elden bırakmazsa nola rindân kim dest-hoş-1 hüsrev ü cemşid-i devrândır kadeh	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.--	
48a	Vehbi	bir ramakçaldı hayâtımdan amân 'ömrüm nûh yetiş ey cân-1 'azîzim yerine gelsin rûh	nice bûs etmeyelim ağzını nûhuñ vehbî eyledi nuţku ile bu gazel-i taze sünûh	Gazel/5		..--/..--/..--/..--	
48b	Galib	ümîd-i vaşl ile eyler dil iktisâb-1 ferağ fakîre defter-i haţtındadır hisâb-1 ferağ	diyâr-1 terke düşeydiñ ne zevk idi gâlib kapansa râh-1 makâşid açılrsa bâb-1 ferağ	Gazel/7		..--/..--/..--/..--	
48b	Nesimi	gerçeh hadis imiş bu ki hûbuñ vefâsı yoğ kim sevdi hûbı kim didi hûbuñ cefâsı yoğ	yâruñ gelür hemîşe cefâsı nesîmiye sen şanma kim nesîmiye yâruñ 'atâsı yoğ	Gazel/10		-.--/-.--/-.--/-.--	
49a	Niyazi Mısri	ey qarındaş bir sözüüm var tut şimâh zikre meşğül ol şaķın olma irâh	ey niyâzî 'âkibet ol yâr ile vahdet eder dârlık olur insilâh	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.--	
49a	Seyyid	ţâlib isen gel dilâ cân ile tut baña şemâh hem-nişin ol ehl-i zikr ile şaķın olma irâh	irmek isterseñ eger seyyid sarây-1 vahdete gel berü sen de bu yolda varlıguñ kıl insilâh	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.--	
49a	Fehim	yâ rab dil pür-süzüm idüb mâye-i düzağ it berg-i gül-i dağımı pîrâye-i düzağ	sîneñde nihân etme fehîm âteş-i 'aşkı hürşidî gör ey mâye-dih-i vâye-i düzağ	Gazel/5		--./..--/..--/..--	

49b	Nabi	ser-i bāmında çehreñ çalunur nevbet-i şeyḡ çerḡa gencide degil dā'ire-i devlet-i şeyḡ	dünyevi uḡrevi amālīñ olur cümle tamām nābiyā yek nazar eylese ḡazret-i şeyḡ	Gazel/9		-.--/-.--/-.--/-.--	
49b	Fuzuli	kimsede ruḡsārīña tāḡat-ı nezzāre yoḡ 'āşıkı öldürdü şeyḡ bir nazara çāre yoḡ	zārḡım 'ışḡda vār fuzūli velī ol meh-i bī mīhrden raḡm ben-i zāre yoḡ	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.--	
50a	Fuzuli	nola ger çoḡsa miyāñın kemer-i zer gūstāḡ getirüb ortaya çoḡlarızār eyler gūstāḡ	beñzedirsūñ özüñi itlerine her sā'at ey fuzūli olabılmaz saña beñzer gūstāḡ	Gazel/7		..--/..--/..--/..--	
50a	Fuzuli	leblerūñ tek la'l-i lafzīñ tek dūr-i şeh-vār yoḡ la'l-i gevher çoḡ lebiñ tek la'l-i gevher-bār yoḡ	ey fuzūli sehldir her ḡam ki ḡam-ḡ'ārı ola ḡam budur kim bende biñ ḡam var bit ḡam ḡ'ār yoḡ	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.--	
50b	Vehbi	burc-ı 'akrebde güneş gibi 'ayāndır zūlf ü ruḡ zehrñāk ammā yine pertev-feşāndır zūlf ü ruḡ	vehbiyā tāḡ-ı dilimde şūreti āvīḡtedir bir siyeh pūşīdeli āyīnedāndır zūlf ü ruḡ	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.--	
50b	Vehbi	mūrīd-i tāzesi eyler edā-yı ḡidmet-i şeyḡ şurūtu üzre şāḡīña degil mi ḡalvet-i şeyḡ	o nev-nihāli severse 'aceb mi vehbiyi pīr 'aşā degil mi soñunda medār-ı kuvvet-i şeyḡ	Gazel/7		..--/..--/..--/..--	
50b	Vehbi	pūs ederken la'lini gelmez baña dūşnām telḡ lezzet-i nuḡl ile olmaz bāde-yi gül-fām telḡ	vehbiyā her gördüğüm erbāb-ı devlet telḡ-kām añladım nūş etmeden kim şerbet-i eyyām telḡ	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.--	
51a	Galib	zann itme ki āteş ola pīrāye-i dūzah derd-i serimizdir yine sermāye-i dūzah	bālīn-i şeker-ḡāb-ı ferāḡatdır o ḡalib berg-i gül-i ḡasretten ise māye-i dūzah	Gazel/5		--./--./--./--	
51a	Vasıf	baḡub ḡuruş-ı yem-i dīde ḡarīka o şūḡ yazar teseli ḡāḡır için nemiḡa o şūḡ	geçüb ezā vü cefādan maḡabbet eyler idi seveydi vāsıf-ı ḡam-ḡ'ārı fi'l-ḡaḡīka o şūḡ	Gazel/9		..--/..--/..--/..--	
51a	Nesimi			Gazel/9			Farsça
51b	Nesimi			Gazel/11			Farsça
52a	Nesimi			Gazel/8			Farsça

		ازکاربسی کوشه نشیبه برره ابقار	آمد سرکوی رلم دوشن ضیالت جانم فدوه ز نام از فرج تمه بد ابقار				
52a	Nakşi	anuñ kim meyli dünyādan alub albin yuya tevid ider dil hānesin cānā gōziñ a pūr ziyā tevid	silüb dil levhin ey nakşi arıdalb-i pākūñ kim toub burc-ı hidāyet ola ‘ālem-nümā tevid	Gazel/5		---/---/---/---	
52a	Niyazi Mısri	تا از لب لعل تو بعالم خد ابقار ازکاربسی کوشه نشیبه برره ابقار	آمد سرکوی رلم دوشن ضیالت جانم فدوه ز نام از فرج تمه بد ابقار	Gazel/10		---/---/--	Farsa
52b	Niyazi Mısri	mükölüm var ey ha dostları eyleñ erad kim cevābiñ vire olsun haatında ber murād	mükölü çoqtur niyāziniñ veli biri de bu zāhid añlasazühdü neden olur kesād	Gazel/13		---/--/--/--/--	
53a	Seyyid	olursa reh-nümā bir cāna tevid ider vāsıl añi cānāna tevid	‘aceb midür buña cān virse seyyid ki vaql itdi añi cānāna tevid	Gazel/18		---/---/--	
53b	Seyyid	alibā gel haa eyle iniyād kim olasin dücihānda bir murād	hāılı insān-ı kāmil seyyidā ramet-i yezdāndur beyne ‘l- ‘ibād	Gazel/17		---/--/--/--	
54a	Sezayi	apuña geldiler ümmet muammed dilerler meramet şefat muammed	sezāyi var niyāz it apusında seni redd eylemez elbet muammed	Kaside/8	Müna cat	---/---/--	
54a	Sezayi	dergehüñde bir yüzi ara ulum ben yā ead rametüñ sā‘illerinden bir ulum ben itme red	bu sezāyi kulun ey pādiāh-ı bī-naır varlııñ mav eyle tā kim olmaya dil od-pesend	Gazel/5		---/--/--/--/--	
54b	Sezayi	ne ‘aceb terkib olur gör yine bu ār ezdād böyle bir kara el urmadı cihānda üstād	ey sezāyi didiler yār saña lu idicek i‘timād eyleme kim yāre iderler isnād	Gazel/5		---/--/--/--/--	
54b	Ruhi	ah idüb senden umarken dil-i gümrāh meded baqladuñ cevır ü cefā eyelemege āh meded	ayrdan umma meded eyle tevekkül haa rüiyā devlet anuñ kim ide allāh meded	Gazel/5		---/--/--/--/--	
54b	Esad	haer-i nāz ile aşd-ı dil ü cān itme meded dil-i şad-pāremi bīdād ile an itme meded	sen de bülbül gibi ol nev gül-i tadī‘ itdiñ yeter ey es‘ad -ı şürīde fiān itme meded	Gazel/5		---/--/--/--/--	
54b	Fuzuli	germdir şām u seer mihrinle er-i lācüverđ geh sirik-i āl ider izār ki rusār-ı zerd	ey fuzüli kesme ol meh-veş visāliñden ümīđ şabr ıl kim devr devrānı degil bihüde gerd	Gazel/6		---/--/--/--/--	

55a	Fuzuli	nāldendür ney gibi āvāze-i 'ışkım bülend nāle terkin kılmazam her dem kesilsem bend bend	ey fuzūli şüret-i fakriñ kabül-i düstdur hiç dervîşi senin tek görmedim sultān pesend	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.--
55a	Hakkı	diñle cāndan kim ne söyler çeng-i 'ūd ente rabbī enet hasbī ya vedūd	pes hakīkat 'āşık u ma 'şük odur bildi hakķı perdedir çeşm-i hudūd	Gazel/6		-.--/-.--/-.--
55b	Fehim	dilde bir deryā yatur bī-ka ' r u sâhil nā-bedīd bu 'acebdür olmuş anda hem yine dil nā-bedīd	feyz-i isti' dād hatm olmuş meger sende fehīm 'ilm çok üstād yok şākird-i kâbil nā bedīd	Gazel/6		-.--/-.--/-.--/-.--
55b	Vecdi	nola zülfünde itsem bend-i bī-tedbīrden feryād dil-i cibril eder ol bī emān zincīrden feryād	tutardı nālemiz eyvān-ı çarķı ser-beser vecdī hulāsā çāre bulsa zülf-i 'ālemgīrden feryād	Gazel/6		..--/..--/..--/..--
55b	Ragıb	destine sâzını aldıķca o reşk-i nāhīd dest ber-dā' iredir bām-ı felekde hırşīd	saña itdikleri bu cev r ü ezāyı rāģīb ola bir gün ide bed-hā' hīña da çarķ-ı 'anīd	Gazel/7		..--/..--/..--/..--
56a	Ragıb	düşer her dām-ı gīsūya dil-i bī-tābdan feryād sipend-āsā ider her rüy-ı āteş-tābdan feryād	dil-i mecrūha zaķm-ı tāzedir her tesliyet rāģīb teselli-i şemātet-güne-i aķbābdan feryād	Gazel/6		..--/..--/..--/..--
56a	Talib	ne deñlü eylese bī dād herçi-bādā bād felekten eyleme feryād herçi-bādā bād	bir ah idüb yaķayım bāri çarķı ey talīb iderse de beni berbād herçi-bādā bād	Gazel/5		..--/..--/..--/..--
56b	Vehbi	ümīdim zevraķıñ çekdim kenāra her çi bād ābād temelluķ eylemem şu rüzīgāra her çi bād ābād	seniñdir şimdi meydān bād-pāy-ı hāmeñi vehbī çıkar merdāne şāhn-ı iftiħāra her çi bād ābād	Gazel/6		..--/..--/..--/..--
56b	Vehbi	o hāb-ālūde çeşmān-ı sitem-mu 'tāddan feryād ki bīdār olmadı şad nāle vü feryāddan feryād	şarīr-i hāme bīhūde degildir añladım vehbī benim gibi idermiş kesb-i isti' dāddan feryād	Gazel/5		..--/..--/..--/..--
56b	Vehbi	kāle-yi hūsününü gösterdi burūsada meded naķd-i ārām-ı dili aldı burūsada meded	ķayd-ı zülfünde esīr olsun ebed vehbī -yi zār o giriftāri şaķın eyleme āzāde meded	Gazel/7		..--/..--/..--/..--
57a	Vasıf	ķāleb-i sīme döküb billūr-ı bāzū koymuş ād reng alub būy-ı semenden sāk-ı bī-mū koymuş ād	dürr-i şehvār-ı kelāmı silk-i ta 'bire çeküb bir dizi lü'lüye vāsıf aynı şu bu koymuş ād	Gazel/10		-.--/-.--/-.--/-.--

57a	Seyyid	ķadır ü ħallāk u bī-çün saña senden el- 'iyāz çünkü sensin cümle mahlūka mu 'in-i müste'āz	gel bu seyyid derd-mend itme hecrünle ġarīb irgürüb tevĥīd-i şarfa cān u gönlün eyle şāz	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.--	
57b	Hakkı	'ālem-i 'ışķ içre baña gelmedi ġamdan lezīz oldı cāna çāh-ı dilde āb-ı zemzemden lezīz	tab '-ı ħakķı feyz-pāş olmakda oldu çün şehāb yoķdur ehl-i dile 'ālemde evvel nemden lezīz	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.--	
57b	Celali	pūs-ı meygun-ı dildāra mecbūr olmuşuz ġamze-i 'ayyaşına ħayret ile mecbūr olmuşuz	dest-i cevri diler bārān çekdiğim allāh bilür aşikār itmem celāli ħāl-i mestūr olmuşuz	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.--	
57b	Fuzuli	ey mezāk-ı cāna cevruñşehd ü şekker tek lezīz dem-be-dem zehr-i ġamıñ ķand-ı mükerrer tek lezīz	ey fuzūli 'ālemiñ gördüm ķamu ni 'metlerin hiç ni 'met görmedim dīdār-ı dilber pek lezīz	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.--	
58a	Vehbi	būse-yi la'li gelür meclis-i 'işretde lezīz nuķl olur neş'e-yi şahbā ile ġāyetde lezīz	vehbiyāzā 'ıķa-yı ħāsidi telĥ itdi yine meyve-yi nazmıñ iken böyle ħaķıķatde lezīz	Gazel/5		..--/..--/..--/..--	
58a	Vehbi	çıkarsa āh ile dilden olur elbet du 'ā nāfız ider zūr-ı kemān tiri nişāna dā'imā nāfız	şalābet olsa da ħārā gibi bir saĥt mażmūnda olur bu nīze-yi ser-tiz-i ħāmem vehbiyā nāfız	Gazel/5		..--/..--/..--/..--	
58a	Nesimi	'ıyd-ı ekberdür cemālūñ 'ıyde cān ķurbān olur āb-ı ħayvāndur dudāġuñ her kim içer cān olur	şüret-i rahmāna inkār eyledi dīv-i racim aĥsen-i taķvime inkār eyleyen şeytān olur	Gazel/17		-.--/-.--/-.--/-.--	
58b	Nesimi	baĥr-i fenāda fānī ol gör ki ħayāt olur āb-ı ħayāt imiş fenā gerçi adı memāt olur	devletine bu dünyenüñ olma muķayyed iy melik anuñ için ki dünyenüñ devleti bi şebāt olur	Gazel/15		-.--/-.--/-.--/-.--	
59a	Nesimi	gözümde dembe dem aķan ġamuñdan şu degül kandur lebüñ ķandinden iy cān gel şuşamış cānumı ķandur	nesimiden cüdā yarı kılan ħaķdan cüdā olsun ki yārından cüdā yarı kılan bī-din ü imāndur	Gazel/11		..--/..--/..--/..--	
59b	Nesimi	sensüz yidiġüm her ne yisem derd ile ķandur gel gel dudāġuñ şerbetine cānumı ķandur	'ışķuñda nesimī olalı ħalkā melāmet meşĥūr-ı cihān oldu 'ālemde 'iyāndur	Gazel/11		..--/..--/..--/..--	
59b	Nesimi	iy leb-i la'lüñāb-ı ħayvāndur ĥızra şor anı gör ki ne cāndur	'ıyd-ı ekber budur nesimī gel fedā kııl cānuñı ki ķurbāndur	Gazel/9		..--/..--/..--/..--	
60a	Nesimi	iy ellezi yüvesvis tã'atlerin hebādur egri yoluñ đalālet çürük sözlerin ħađadur	deccāl ta'nesinden fikr eylemez nesimī niçün ki ruĥū'l-ıķudse 'avn ü mu'in ĥudādur	Gazel/22		..--/..--/..--/..--	
60b	Nesimi	lebüne ehl-i nazar çeşme-i ħayvān didiler gerçi uçmaġ ĥürī cümle aña cān didiler	iy nesimī dem-i 'isā degül ise nefesüñ nefesi doġrılar aña ne için cān didiler	Gazel/9		..--/..--/..--/..--	

60b	Nesimi	yanaram 'ıŝkuñdan aqar gözlerümden yaşlar hasretün derdi çıkardı yüregimde başlar	öldi 'ıŝkuñdan nesimî işte dünyādan gider sen murad ile cihānda qal yaşayaşlar	Gazel/9		-.--/-.--/-.--/-.--	
61a	Nesimi	sırr- ı ilāhı bilen şol haṭ u hāli ne bilür hāle habir olmayan qanda bu hāli bilür	gerçi nesimî bu gün cümle sen olduñ velî kim bu sözi fehm ider kim bu hayāli bilür	Gazel/10		-.--/-.--/-.--/-.--	
61b	Nesimi	ğayb-ı muṭlaq sırrını gerçi ki pinhān gösterür āşikārā kendözin ber-vech-i insān gösterür	vaşla vāşılsın ğanîmet tut nesimî bu demi gerdiş-i çarḥ-ı felek nā-gāh hicrān gösterür	Gazel/9		-.--/-.--/-.--/-.--	
61b	Nesimi	baḥr-ı muḥīṭa düş kim deryā-yı a 'zam oldur ādem olınca ğāfil niçün ki ādem oldur	iy ka'be-i ḥaḳīkî 'aşkuñ ne zemzem eyler kim şuşamış nesimî aydur ki zemzem oldur	Gazel/11		--/-.--/-.--/-.--	
62a	Nesimi	beli ya rab yüzüñdür rakḥ-ı meşür muḥammed şartı andan oldu meşhür	nesimîye tecelli kıldı ğamzeñ gözini nür göñlini itdi mesrür	Gazel/12		.-./-.--/-.--	
62b	Nesimi	yüzüñ berk-i gül-i terdür gül-i ter boyuñ serv-i senev-berdür senev ber	şanāyi'den ne şan'atdur nesimî mükerrerdür mükerrerdür mükerrer	Gazel/8		.-./-.--/-.--	
62b	Nesimi	'ummāna giren 'ıŝk ile dūr-dāneye uğrar şükrāne viren cānını cānāneye uğrar	girdi ḥarem-i ka'be-yi taḥḳīka nesimî ḥannānı ṭavāf eyler ü mennāneye uğrar	Gazel/8		--/-.--/-.--/-.--	
63a	Nesimi	kim aydur yüzüñ gül-nāra beñzer ki yüzüñ nūra degül nāra beñzer	nesimî kentü kenzüñ gevheridir ḥadişi lü'lü'-i şeh-vāra beñzer	Gazel/14		.-./-.--/-.--	
63a	Nesimi	'ışk yolında her kim ol yārine can-feşān gider ehl-i yaḳīn bilür kim ol cennete bī-ğümān gider	kirpügün okıyla yaralı kıldı gözüñ nesimiyi gözden anuñ bu ma'niden laḥza-be-laḥza qan gider	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.--	
63b	Nesimi	'āşıkḳatında küfr ile islām birdür her qanda mesken eylese 'āşık emirdür	tarḥ eyledi yolında nesimî vücudını gör anı kim ne muḥteşem olmış faḳirdür	Gazel/10		--/-.--/-.--/-.--	
63b	Nesimi	şāhid-i lā şerik ile şol şanemüñ cemālidir "leyse kemislihi" anıñ nuñ ile mīm ü dālidir	şükr ide gör ilāhuña her nefes iy nesimî kim ehl-i kemāle mantıḳuñ raḥmet-i zü'l-celālidir	Gazel/9		-.--/-.--/-.--/-.--	
64a	Nesimi	her kim ki irdi vaşlına 'ıyş u nā'imiçindedür vaşluña irmeyen kişi bil ki çahim içindedür	bıldı bu gün vişāliñi 'ışk ile nesimî kim vaşluña vāşıl olanuñ 'ıyşı muḳim içindedür	Gazel/6		-.--/-.--/-.--/-.--	
64a	Nesimi	vaşlınu kim ki görmediderd 'azāb içindedür la'lüñi kim ki şormadı teşne serāb içindedür	zül ü qaşun nesimîye zevḳ-i ḥüsndür ey şanem cīm ile nür bu ḥüsñ ile qaḅı kitab içindedür	Gazel/10		-.--/-.--/-.--/-.--	

64b	Nesimi	zülfi-i siyâh mâhümüñ halkası mâh içindedür şol kamerüñ menâzili ebr-i siyâh içindedür	şüret-i hüba müdde'î bakma dimiş nesîmiye yüzi qarayı gör neçe küfr ü günâh içindedür	Gazel/7		-.-/-.-/-.-/-.-	
64b	Nesimi	kanı bir 'ahd ü peymâni bütün yâr kanı bir kavli gerçek toğru dildâr	nesîmî yâr ilen çün ldı kamu 'âlem ne gam ger olsa ağıyâr	Gazel/12		.---/---/---	
65a	Nesimi	gönlümde benüm 'ışk-ı cemâlün ezelîdür şol nesne kim oldı ezelî lem-yezelîdür	çün buldı nesîmî ebedî 'ömrişaçundan şol dirliğı neyler ki zemân ecelîdür	Gazel/11		--/---/---/---	
65b	Nesimi	gözün aç gör kim iy tâlib 'alîdür baña server muḥammed 'ışk deryadır 'alîdür kıymet-i gevher	'alîñün nûri ile ender nesîmîñün dil ü cânı 'alî vâlâ 'alî vâlî 'alîdür server-i şaf-der	Gazel/10		.---/---/---/---	
65b	Nakşi	maḫşad-ı 'âşıkların menzil-i cânân olur ismini yâd idicek vâlîh ü ḫayrân olur	naḫşî -i 'âşık saña 'ışkşabrını aña menkıbe-i evliyâ reşk-i gülistân olur	Gazel/8		-.-/-.-/-.-/-.-	
66a	Nakşi	ne kim söyler saña benden ḫaḫdur işidürse öziñ bi ḫaḫkulaḫdur	bugün naḫşî görüñ 'ışkıñda yarüñ şaḫınmaz cânını merd-i ḫoçaḫdur	Gazel/7		.---/---/---	
66a	Nakşi	bul dilâ genc-i nihânı sende serverlik budur şirk-i aḫfâdan ḫalâş ol gel dil-âverlik budur	bâb-ı 'ışkıñ mektebinden ders-i ḫaḫkı naḫşiyâ bî-ḫurûf nutḫ eyle anı çünki rehberlik budur	Gazel/5		-.-/-.-/-.-/-.-	
66a	Nakşi	ḫitâb-ı 'allame'l-esmâ rumûz-ı sırr-ı insândur kitâb-ı noḫta-i evvel ḫaḫîḫat ehl-i 'irfândur	binâ-yı dest-i kudretdür yıkılmaz bilmiş ol naḫşî libâsın tâzeler ancak 'aḫıllar bunda ḫayrândur	Gazel/6		.---/---/---/---	
66b	Niyazi Mısri	ḫaḫkuñ kullarını ba'zı ḫul eyler anı ḫül eylemez yine ol eyler	bu sözüñ yunûs-i mışrî degildür lügaz bunda mu'ammâsın ol eyler	Gazel/21		-.-/-.-/---	
67a	Niyazi Mısri	ḫazret-i 'İsâ inüb gökden tamâm etti zuhur ger sen ideâk eylemezsen belki sendendir kusûr	mısrıyâ her sözüñü ḫaḫḫdan işit ḫaḫ söyle kim ric'at ile baḫsalar da görmeye kimse futûr	Gazel/5		-.-/-.-/-.-/-.-	
67a	Niyazi Mısri	rumûz-u enbiyâ-yı vâkıf esrâr olandan şor ene'l-ḫaḫ sırrını cândan geḫüb ber-dâr olandan şor	anadan doğma gözsüzler gâhi görmez eşyâyı niyâzî vech-i dildârı ulül-ebşâr olandan şor	Gazel/5		.---/---/---/---	
67b	Seyyid	eyâ sultân ki nâmuñ muştafâdur şalât itmek saña her dem revâdur	şefâ'at ḫıl bu seyyid-i derd-mende ḫapuña müntesib muḫliş gedâdur	Gazel/33		-.-/-.-/-.-	

68b	Ruhi	şanma ey h̄āce ki senden sīm ü zer isterler yevme la yenfa‘u da qalbi selīm isterler	ezber it kışşa-i esrār-ı dili ey rūhī h̄āzır ol bezm-i ilāhıde nedīm isterler	Gazel/11	..-/.-./..-/.-.-	
68b	Esad	bezme sen gelmeyecek feyz-i meserret mi gelür dil-i h̄asret-zedeye neş‘e-i h̄alet mi gelür	baqmadiñ ‘arız-ı gül-tıynet-i yāre es‘ad ‘andelīb-i dil-i ‘uşşāka kanā‘at mı gelür	Gazel/7	..-/.-./..-/.-.-	h̄azret-i es‘ad bağdādī
69a	Esad	ğamıñla ben helākum sen kimiñ ğam-h̄‘arısın kâfir kimiñ merhem-güzār-ı sīne-i efkārısın kâfir	seniñçün ben dağı dil-h̄asteyim es‘ad gibiammā hele ey çeşm-i cānān sen kimiñ bīmārısın kâfir	Gazel/6	..-/.-./..-/.-.-	
69a	Esad	şerha-i sīnem benim mülk-i dilde rāhımdır dāğlar düzīne-i h̄atır aña āhımdır	es‘ad aqadır iki mu‘cize h̄arut qalem rāh-ı eş‘arda sihr itme bugün cāhımdır	Gazel/5	..-/.-./..-/.-.-	
69a	Esad	gün olur ey meh-i nāzım bu şabāhat de geçer bizi hicrānda qoyan bu şeb-i hayret de geçer	çekilenler kalur es‘ad bu cihān içre hemān vaqt-i şādīde gelür mevsim-i miñnetde geçer	Gazel/6	..-/.-./..-/.-.-	
69b	Fuzuli	ol perīves kim melāhat mülkinüñ sulţanıdır h̄üküm onun h̄ükümdürür fermān onun fermānıdır	ey fuzūlī ola ki yār ide rahm efğānıña ağlagıl zār anca kim zār ağlamak imkānıdır	Gazel/5	..-/.-./..-/.-.-	
69b	Fuzuli	yanan ‘ışk āteşine āteş düzağdan eymindir ne kim bir kez yanā yandıraanı ğayr-i mümkindir	fuzūlī h̄ālī olmaz şüret-i dil düst fikrinden bu ma‘nide ki beyt‘ullah derler qalb-i mü‘mindir	Gazel/7	..-/.-./..-/.-.-	
69b	Fuzuli	h̄üsnüñ olduqca füzün ‘ışk ehli artık zār olur h̄üsn her ne miqdār olursa ‘ışk ol mīkdā olur	‘ışk sevdāsına sarf eyler fuzūlī ömrünü bilmezem bu h̄āb-ı ğafletten kaçan bīdār olur	Gazel/5	..-/.-./..-/.-.-	
70a	Virani	bihamdillah şenā güyem elimde defterim vardır dilimde lā fetā illā aliyyü‘l-ekberim vardır	virāniyem bilin cānānım fedādır āl u evlāda münāfiq boynun urmağa elimde h̄ançerim vardır	Gazel/8	..-/.-./..-/.-.-	
70a	Misali	şüretiñde naqş olan üç harf fazl-ı ilahdır cān göziyle bir nazar kıldım hemān allahdır	lebḥ-ı mahfūz-ı h̄udādır ey misālī şüretiñ kim şifātu‘l-lah vü ‘arşu‘l-lah vü vechu‘l-lahdır	Gazel/9	..-/.-./..-/.-.-	
70b	Hatayi	ezelden bizim ol sulţānumuzdur bizim mürşidümüz cānānumuzdur	h̄atāyīdir mevālī sırr-ı haydar şahıhaq bilmeyen düşmānumuzdur	Gazel/7	..-/.-./..-/.-.-	
70b	Baki	cihanıñ ni‘metinden kendi āb-ü dānemiz yegdir elin kāsānesinden gūşe-i virānemiz yegdir	hümā-yi evc-i ‘izzet gibi ğayretsizden ey baķī maḥabbet şem‘ine şehper yaқан pervānemiz yegdir	Gazel/5	..-/.-./..-/.-.-	
71a	Nefi	ne tende cān ile sensiz ümmīd-i şıḥhat olur ne cān bedende ğam-ı firkatınle rāhat olur	nedir bu tāl‘i ile derdi nefi -i zārın ne şūhu sevse mülāyim dedikçe āfet olur	Gazel/5	..-/.-./..-/.-.-	

71a	Nefi	çektigim derdi ne hemhâne ne hemrâh bilür 'âşıkım hâl-i dil-i zârımı allâh bilür	böyle dilber ne belâdır başına ey nefi her nigâhını kazâ âfet-i cângâh bilür	Gazel/5		..-/-..-/-..-/-..-	
71a	Nefi	nâz ederse gâmezisi 'uşşâk-ı zâra nâz ider zülfü bir âşüftedir kim rûzgâra nâz ider	görmedim nefi gibi bir rind-i 'âlî meşrebi hem gedâ hem pâdişâh-ı kâmkâra nâz ider	Gazel/5		..-/-..-/-..-/-..-	
71a	Sami	farğ-ı mâhiyyet dil-i çeşm-i temâşadandır pertev-i nîk u bed âyine-i simâdandır	samiyâ hâne ber-endâzî-i dil hemçü habâb cüşiş-i mevce-i seyl-âbe-i şahbâdandır	Gazel/5		..-/-..-/-..-/-..-	
71b	Ragıb	nâvek-endâz-ı kazâyâ niğehi tûr virür sâ'id-i fitneye ebrûları şemşîr virür	ne 'aceb bi-mezedir bâğ-ı ümîdim ragıb meşmer olsa şeceri meyve-i taşvîr virür	Gazel/7		..-/-..-/-..-/-..-	
71b	Ragıb	şanma kim dâ'ire-i şeyhî kerâmetle döner ehl-i cüd eylediği feyz-i semâhatle döner	dürd ü şâfi ne ise ragıba heb yeksândır bendelikden anı zann itme kudüretle döner	Gazel/5		..-/-..-/-..-/-..-	
71b	Ragıb	neşve-i şahbâ-yı hikmet câm-ı endişemdedir cılve-i şüh-ı perî-zâd-ı sühân şîşemdedir	pür-güherdir genc-i dil ragıb eger kîsem-tehî mâye-i cüd ü gına tab-ı kerem pîşemdedir	Gazel/5		..-/-..-/-..-/-..-	
72a	Ragıb	dile mir 'ât-ı emelden nice şüret görünür bilmez ammâ ki verâsında veğâmet görünür	ne kadar pest ise bünyân-ı kanâ'at ragıb revzeninden yine ma'mûre-i râhat görünür	Gazel/7		..-/-..-/-..-/-..-	
72a	Ragıb	harâbâtı görenler her biri bir hâletîñ söyler leâfet nakl ider rindân ü zâhid şikletîñ söyler	perîşân hâtrımda nükte-i ser-beste-veş kaldı ne kimse hikmetin añlar ne râğib 'illetîñ söyler	Gazel/7		..-/-..-/-..-/-..-	
72b	Ragıb	emelden olduğumuz dür böylebizdendir değil felekde rehâvet kuşûr bizdendir	kuşûrî nefsimize gurûrumuzedebedendir haqîkat añlama ragıb fütür bizdendir	Gazel/7		..-/-..-/-..-/-..-	
72b	Ragıb	küy-ı fenâyâ şevk ile püyân olub gider güyâ gelen bu dehre peşimân olub gider	bir dâğ-ı tâze yağmada her âteşin-i gaddâr ragıbkazâ -yı sîne gülistân olub gider	Gazel/5		..-/-..-/-..-/-..-	
72b	Ragıb	o tütüiyâ ki cilâ-bağş-ı çeşm-i devletdir gubâr-ı dergeh-i erbâb-ı feyz ü himmetdir	iden edâ-yı hağğ-ı dil-keşe bizi ragıb esîr ü şifte hep şive-i kitâbetdir	Gazel/7		..-/-..-/-..-/-..-	
73a	Ragıb	erbâbı ile süz u güdâza alışıkdır el şem'î kula tekyede bir eski ışıkdır	ya medhûni yâ zemmûni ragıb ider inşâ mânend-i kalem dost lisânı iki şıkdır	Gazel/5		..-/-..-/-..-/-..-	
73a	Ragıb	egerçi sâde ruhân 'âkd-ı vaşla peklik ider hağğ-ı avrânide ammâ katı tülkeklik ider	fağğ şikâyet-i 'aşkı ben eylemem ragıb bu müdde'âde dil ü dîde müştereklik ider	Gazel/7		..-/-..-/-..-/-..-	

73b	Ragıb	o dil ki sırr-ı kâder meclisinde mahremdir ne ser-girân-ı şafâ ne mükedder-i gamdır	ger itdi gûş-i sipihri şadâ-yı nâ-sâmân anuñ çün ehl-i sülhan simdi râgıb ebsemdir	Gazel/9		.-./.-./.-./.-	
73b	Ragıb	leb-i cân-bağşı gibi hasteye bir em mi olur ten-i kâfûri gibi dâğına merhem mi olur	hâmedir râgıb olan fâtiḥ-i ilkîm-i sülhan lik her dest-i heves-kâre müsellemler mi olur	Gazel/7		.-./.-./.-./.-	
74a	Ragıb	âzâdekân-ı kayd-ı emel ser-firâz olur nâz eylesün sipihre o kim bî-niyâz olur	râgıb semend-i nefis-i ḥarûnîm zebûn iden bu 'arsada şehâmet ile yekke-tâz olur	Gazel/7		.-./.-./.-./.-	
74a	Ragıb	egerçi fitnede ol sîm-i sa'îdüñ eli var belinde ḥançer-i ser-tîzinüñ de medḥali var	naẓîre dânişe olmaz bu fikr ile râgıb miyân-ı yâr nûkte-i muḥayyeli var	Gazel/7		.-./.-./.-./.-	
74a	Ragıb	añlun küy-ı nâ-şadî ki dil-şad olduğum yirdir sipihrûñ imtinânından ser-âzâd olduğum yirdir	ider âzâde râgıb kayd-ı külfetden giriftârın bu âsâyîş esîr-i dâm-ı şayyâd olduğum yirdir	Gazel/5		.-./.-./.-./.-	
74b	Yahya(Taşlı calı)	ğanîdir 'aşk ile gönülüm ne mâlîm ne melâlîm var ne vaşl-ı yâra ḥandânım ne hicrândan menâlim var	cihân fânîdir ey yahyâ hüvel-ḥayyü hüvel-bâķî değişmem atlas-ı çarḥa benim bir köhne şalîm var	Gazel/5		.-./.-./.-./.-	
74b	Nafiz	dest-i sâķî bize bir sâğar-ı aḥmer getirür bezm-i ârâyîşe bir gül gibi dil-ber getirür	nâfîzâ yâr dili kıлмаğa mesrûr-ı ni'am bu kerem-nâmeyi bir çeşm-i kebüter getirür	Gazel/5		.-./.-./.-./.-	
74b	Galib	gelince va'd-i vişâle bahâneler söyler o şâh-ı kişver-i ḥüsn ü bahâ neler söyler	hezâr gevher-i esrârî ketm için gâlib dehân-ı tengine ferd-i yegâneler söyler	Gazel/8		.-./.-./.-./.-	
75a	Galib	sâ'id-i sîm teni kaşd eyleyüb kan gösterür şâḥ-ı billür üzre baķ la'l-i bedahşân gösterür	karşuluk yokdur o şüḥuñ gamze-i ḥün-rîzine gâlib ancak bir baķar bir çeşm-i giryân gösterür	Gazel/9		.-./.-./.-./.-	
75a	Galib	efendimsin cihânda i'tibârım varsa sendedür meyân-ı 'âşıkânda iştihârım varsa sendendür	sañadır ilticâsı gâlibiñ yâ ḥazret-i monlâ başımda bir külâh-ı iftihârım varsa sendendür	Gazel/10		.-./.-./.-./.-	
75b	Galib	ol meh-veşîñ güzeşteligi i'tidâldır ḥaḫ âfitâb-ı ḥüsnüne fey'i'z-zevâldir	olmaz mı iltifât-ı şerîfiyle kâm-yâb gâlib kadîmi bende-i monlâ celâldir	Gazel/7		.-./.-./.-./.-	
75b	Galib	cevâb-ı telḥ-i leb-i yâri benden şor nedir o şerbet-i şehdiñ ḥumârı benden şor	şu'al eyleme ağıyâragel efendim gel melâl-i gâlib -i pür-intizâr-ı benden şor	Gazel/5		.-./.-./.-./.-	
76a	Nazim	hicr-i la'lîñle ne dem didelerim kan ağlar görüb ol ḥâleti dil nâle ider cân ağlar	şanma ey put ki tereşşüh ider hemçün nâzîm hicr-i la'lîñ ile şabrımı raḥşân ağlar	Gazel/5		.-./.-./.-./.-	

76a	İlhami	rüz u şeb dîdelerim derdin ile kan ağlar vâkıf olan benim esrârıma her an ağlar	derd ile rüyuna bağıdıkça senüñ ilhâmî gerçi hândân olur ammâ ciğeri kan ağlar	Gazel/7		--./-./-./-./-./-	
76a	Neşet	derünüm nâr-ı hasretle yanub tenevvüre dönmüşdür sirişkim giryeden reng-i mey-i engüre dönmüşdür	yer lütfuñla perçin ile ki şu dutmadan kaldı dil-i neş'et hemân bir kâse-i meskûra dönmüşdür	Gazel/5		.../.../.../.../...	
76b	Esrar	yapmak da yapılmak da mey-hânede kalmışdur âşâr-ı 'imâret heb virâne de kalmışdur	derd-i dilüm 'arz itdüm güldi didi ol kâfir nolmuş yine esrâra efsânede kalmışdur	Gazel/6		--./-./-./-./-./-	
76b	Nedim	taşammül mülkünü yıkdın hülâgü han mısın kâfir bütün dünyâyı yaqdın âteş-i sūzan mısın kâfir	nedîm -i zârı bir kâfir esîr etmiş iştmişdim sen ol cellâd-ı dîn düşmen-i îman mısın kâfir	Gazel/8		.../.../.../.../...	
77a	Nedim	lîsânıñ añlarız ol gâmzeniñ 'irfânımız vardır belî söz bilmeziz ammâ biraz iz'ânımız vardır	şıkılma bezme gel bîgâne yok da'vetlimiz ancağ nedîmâ bendeñiz ile bir dahı sultânımız vardır	Gazel/6		.../.../.../.../...	
77a	Nedim	o gönçe şu'le-âhım benüm şabâ mı şanur figân-ı şubh geh-i bülbülü hebâ mı şanur	cihânda bir yer arar 'iş için nedîm-i zâr bu cây-ı mihnet-i bezm-i tarâb-fezâ mı şanur	Gazel/5		..-/.../..-/.../..-	
77a	Vehbi	kilk-i kudret haţ-ı reyhânıñ nâ-gâh yazar şafha-yi sineme medd-i elif-i âh yazar	kâtib-i mahkeme-yi hükm-i kazâ ey vehbî kısmetim schmini er-rızku 'ala'llâh yazar	Gazel/9		..-/.../..-/.../..-	
77b	Vehbi	egerçi gülşen-i hüsnü bahâr-ı nev-civânîdir yine ol verd-i ra'nâ mâ'il-i reng-i hazânîdir	'aceb mi gâlib olsam haşma bu kuvvetle ey vehbî müzerkeş cild-i divânım direfş-i gâvyânîdir	Gazel/7		.../.../.../.../...	
77b	Vehbi	tâb-ı firâk u germî-yi hicrân gelür geçer şeb-lerzelerde nevbet-i hicrân gelür geçer	vehbî gibi edâsı hoş-âyende görmedik gerçi hezâr rind-i sūhan-dân gelir geçer	Gazel/7		--./-./-./-./-./-	
78a	Vehbi	kâl ile hâl ile etdikçe niyâz ikide bir geh 'itâb etdi o meh-rû gehi nâz ikide bir	vehbiyâ būs u kenâr olmuş iken dil-hâhıñ eyleme lâf-ı haqîkî vü mecâzî ikide bir	Gazel/5		..-/.../..-/.../..-	
78a	Vehbi	ne tîr-i gâmzeden ne dîde-yi cādûlarındandır benim çekdiklerim ancağ kemân ebrûlarındandır	kafe-bend-i gam-ı eyyâmdır hayretle lâl olmuş bu bâğın gerçi vehbî bülbül-i hoş-gûlarındandır	Gazel/5		.../.../.../.../...	
78a	Vehbi	söz yok dehân-ı yâra ne dersin sözüñ nedir ol dürc-i dür-nişâra ne dersin sözüñ nedir	i'câza vâşıl oldu demezseñ de vehbiyâ bu nazm-ı nâmdâra ne dersin sözüñ nedir	Gazel/5		--./-./-./-./-./-	

78b	Vehbi	nāz u fitne çeşm-i şūhunda nühüfte hüftedir ğamze-yi fettāni bir aşübger aşüftedir	geçmemiş bir şā'iriñ silk-i hayālinden henüz vehbiyā bu gevher-i nazmım dūr-i nā-süftedir	Gazel/5		..-/-..-/-..-/-..-	
78b	Vehbi	kaşr-ı kāmı ne vezīr ü ne şehensāh yapar anı muhkemce yaparsa yine allāh yapar	vehbiyā hāne-hārāb-i sitem olduñsa ne ğam kimseniñ yapmadığı işleri bir āh yapar	Gazel/5		..-/-..-/-..-/-..-	
78b	Vehbi	çeşm-i bīmārı süzülmüş 'acabā haste midir yoħsa şāhın gibi şayd almağ için beste midir	tūfī-yi tab'ı şeker-rīz-i maķāl etmezsin vehbiyā ā'yine-yi hātiriñ işkeste midir	Gazel/5		..-/-..-/-..-/-..-	
79a	Vehbi	ol turre kim serinde sa'adet nişānidır mürğ-i hümā-yı hūsn ü behā aşiyānidır	vehbī şarılmağ olmadı mümkün kemer gibi böyle büken belimi belī mū-miyānidır	Gazel/5		--/-..-/-..-/-..-	
79a	Vehbi	mücerred şuret-i zāhirde bir köhne kabāmız var bizim bu çarh-ı atlasdan ne b/m ü ne recāmız var	bu kilik-i pūr-füsündür vehbiyā haşmı eden ilzām hemān ibtāl-i sihre ābnūsī bir 'aşāmız var	Gazel/5		.../-.../-.../-...-	
79a	Vehbi	āh bir muğ-beçe ğaretger-i sāmānidır çeşm-i kāfir-nigehi düşmen-i imānidır	görüb ol māhı fetil aldı fenerde vehbī mūm olan yanmağā şem'-i dil-i sūzānidır	Gazel/7		..-/-.../-..-/-..-	
79b	Bikesi	māh cemālūñ pertevinden māh-tāb andan çıkar şerer şalmış 'āleme yā āftāb andan çıkar	'ilmile esmā beyāniñ söyle bīkesī sırımı hay-ı dāl-ı rā külli hesāb andan çıkar	Gazel/5		..-/-.../-..-/-..-	
79b	Müştak	öyle bir şehbāz-ı 'aşkım ki şikārimdildedir öyle bir semir u ğam ki kāf-ı iftiħārim dildedir	öyle müştākım ki müştak -ı hudā derler baña bende-i nāçizem ammā şehriyārim dildedir	Gazel/8		..-/-..-/-..-/-..-	
79b	Müştak	meclūñ şifātım hem nefesim bād-ı şabādır zencīr-i kadem perde-i şehnāz u nevādır	müştak şifāt şu 'be-i şināsān-i maķamāt mānend-i hümā nevhā-ver evc-i' alādır	Gazel/7		--/-..-/-..-/-..-	
80a	Pertev	mahcık istesem ol mehden eger ana dir göriccek eşkūmi bu çıp çıp iden büvvā dir	çün bebek tıfl-ı dili kim vire şıbyan eline pertev-i dil şodemüz öylelere hoppā dir	Gazel/7		..-/-.../-..-/-..-	
80a	Amir	diler balık ne semenber ne siyeh çerde de var cezbe-i ender o kim rüy-ı haţāverde de var	hāzret-i pertevin eş'ār-ı terin gör amir yoħsa nazm gühen ezberde de defterde de var	Gazel/6		..-/-.../-..-/-..-	
80b	Çaker	tāze nāz ider o āfet bu ne keyfiyyetdir 'işveye rağbeti yoğ ne 'aceb hāletdür	çaker mürşid-i 'ışk olalı şāhım müştāk gevher tāc sırım hāk dedi neş'etdir	Gazel/7		..-/-.../-..-/-..-	
80b	İzzet	göñül bir yār için keşmākeş-i ağyāra düşmüşdür berāy-ı gül obūlbül dāmgāh-ı hāra düşmüşdür	dil-zārı arar çengāl-i zūlf-i ham-be-ham izzet ol delv-i 'aşk çāh-ı ğabğab-ı dildāra düşmüşdür	Gazel/6		.../-.../-.../-...-	

80b	Halim	sīnede ol dāğlar kim bende vārdır kimde vār bār-ı ‘aşkından eşir kim bende vārdır kimde vār	iftihār mıdır halīmā ‘aşık olmağol şūha dilber-i ‘ālī güher kim bende vārdır kimde vār	Gazel/5		---/---/---/---	
81a	Halim	tāb-ı teb gāmıñla gönül bī muhaldür mu‘abbirin vaşlñ ile devā ihtimāldür	mağt‘ada olsa mağlaşı nola halim beninde mizbān yeri şafū‘l-gāldır	Gazel/5			
81a	Halim	la‘l-i leb-i dilber gibi bir cām-ı cemim vār ‘işretiñe ‘ālemdede benim özge demim vār	ol yār ile itdiklerimiz cünbīşi tenhā vallāh dīmeme sā ki halīmā kasemim vār	Gazel/5		---/---/---/---	
81a	Halim	semāye-i ‘ömri telef itdüm zararım vār endīşe idersem bu ecelden kederim var	bir kerre benim şi‘rimide eylese taḥsīn bende dir idem şimdi benim bir eşerim var	Gazel/7		---/---/---/---	
81b	Halim	çeşm-i ḥağ ..... ağıyār ile yār ikisi bir bāğ-ı tevḥīdde zīra gül ile ḥār ikisi bir	gerçi zāhirde işi başka velī ma‘nāda ḥazret-i ḥızr ile ol pāk-i tebār ikisi bir	Gazel/8		..-/.-./..-/.-.-	
81b	Halim	şekl-i beşerde görmediñ ise mülk odur ādem nejad-i reşk perī diyecek odur	oldum muḥīṭ-i ma‘rifete āşinā halīm ‘abd-i faḳīre ancak ‘atā-yı felek odur	Gazel/5		---/---/---/---	
82a	Fazıl	ol gedāyım ki ne māl ve ne daḥı cāhım vār māl ü cāh yerine dilde bir allahım var	benim ol ḥafte-i bīdār-ı cihānım fazıl şüretā ḡāfilim ammā dil aña hem vār	Gazel/5		---/---/---/---	
82a	Fazıl	sen gibi şūha begim dilber-i rāgnā dirler ben gibi ‘aşık āşūfte-yi şeyda dirler	her ne didiler ise disünler ne ḡam u ār baña fazıl-ı bī-ḥazer ü bī-ḡam ü pervā dirler	Gazel/5		---/---/---/---	
82a	İzzet	gönül bir yār için keşmäkeş-i ağıyāra düşmüştür berāy-ı gül obülbül dāmgāh-ı ḥāra düşmüştür	dil-zārı arar çengāl-i zülfi-ḡam-be-ham ‘izzet ol delv-i ‘aşk çāh-ı ḡabḡab-ı dildāra düşmüştür	Gazel/5		---/---/---/---	
82b	Rasih	geldikce yanma ol civānım çıtır pıtır öter gönülde zār-ı nihānım çıtır pıtır	ḡaldı gözüm o şuh çerde de benim rāsih didi bu nazımı lisānım çıtır pıtır	Gazel/5		---/---/---/---	
82b	Nesimi	la‘lūñ mey-i elest idi cām olmadın henüz ḡāş idi meclīsüm daḥı ‘ām olmadın henüz	irmiş idi nesīmīye fazluñ ‘ināyeti kevn-i mekān-ı şubḡ ile şām olmadın henüz	Gazel/9		---/---/---/---	
82b	Nesimi	gel gel ki senden ayrı müştāka cān gerekmez müştāka sensüz iy can iki cihān gerekmez	şīrīn lebūñ meyinden çün esridi nesīmī fāş oldı sırr-ı pihāni şerḡ u beyān gerekmez	Gazel/8		---/---/---/---	
83a	Nesimi	baña sensüz cihān iy cān gerekmez vişālın var iken hicrān gerekmez	kesilmez gerçi vaşluñdan nesīmī gözünden olduḡuñ pinḡān gerekmez	Gazel/11		---/---/---	
83b	Nesimi	ālemdede bu ḡün ‘ahdı bütün yār ele girmez yandurdu bu ḡünbaḡrumu ḡülzār ele girmez	elfāz-ı nesīmī bu ḡün ol mu‘cizedür kim beñzer aña bir lū‘lū şehvār ele girmez	Gazel/9		---/---/---/---	

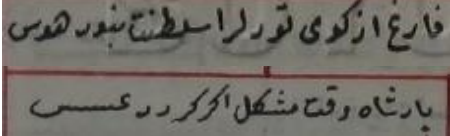
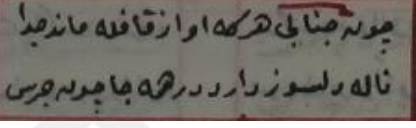
83b	Nesimi	iy ezeli cān ile cānānumuz 'ışk-ı ruḥuñdur ebedī şānumuz	cevr ile yandurdu nesīmiyi dost hem bu idi yār ile peymāñumuz	Gazel/15		-.-/-.-/-.-	
84a	Nesimi	'ahde vefā kılmadı yār-ı vefā-dārumuz Yār ile gör kim neçe oldı 'aceb kārumuz	gerçi nesīmī sözüñ tadını virdi veli taḍa getürdi anı lafz-ı şeker-bārumuz	Gazel/9		-.-/-.-/-.-/-.-	
84a	Nesimi	iy yüzi gül lebleri mercānumuz iy gözi nergis şeh-i mestānumuz	iy nesīmī gevherüñ harc eyleme olmayınca müşteri cānānumuz	Gazel/8		-.-/-.-/-.-	
84b	Nesimi	derd ü ğam ile yandı gönül yār bulunmaz çok dār u diyār istedi deyyār bulunmaz	var rāzını fāş itme nesīmī kişiye kim 'ālemde bu gün maḥrem-i esrār bulunmaz	Gazel/11		--./--./--./--	
85a	Seyfi	derd-i şaḥḥat bizdedir biz 'āşikān-ı ḥaydarız mürde-gān-ı ḥaydarız hem zindegān-ı ḥaydarız	şavlet-i ḳahrıñ yezīdiler düşünsün zāhidā biz emīn-i pençe-i şir-i jiyān-ı ḥaydarız	Gazel/8		-.-/-.-/-.-/-.-	
85a	Fuzuli	nice yıllardır ser-i kūy-ı melāmet bekleriz leşker-i sulṭān-ı 'irfānız vilāyet bekleriz	yandılar ferhād ü mecnūn mest-i cām-ı 'ışk olub ey fużūli biz olar yatdıḳca şoḥbet bekleriz	Gazel/8		-.-/-.-/-.-	
85a	Fuzuli	oldı 'ālem şād senden ben esīr-i ğam henüz 'ālem itdi terk-i ğam bende ğam-ı 'ālem henüz	ey fużūli eyledi her derde dermān ol tabīb bir benim zaḥmım var ancak bulmayan merhem	Gazel/7		-.-/-.-/-.-/-.-	
85b	Fuzuli	kūh –kenden görünür kūhta āşār henüz ol ne beñzer baña anıñ eşeri vār henüz	merhem-i vaşlı ile buldu ḳamu derde devā bu fużūli elem-i hecr ile bīmār henüz	Gazel/7		..-/..-/..-/..-	
85b	Fuzuli	tarīk-ı faḳr ṭıtsam tab' tābi' nefis rām olmaz ġinā kılsam ṭaleb esbāb-ı cem 'iyyet tamām olmaz	fużūli melāmet eyleyen bī derd bilmez mi ki pāzār-ı cūnūn rüsvālarında neng ü nām olmaz	Gazel/7		.../.../.../...	
86a	Vehbi	kemāl erbābı kesr-i ḳadr ile bī-i 'tibār olmaz zer-i ḥāliş şikeste olsa da nāḳış- 'ayār olmaz	felek ḳaddin ḥamīde gösterir vehbīye bilmez kim o rind-i bī-tekelül kimseniñ düşunda bār olmaz	Gazel/5		.../.../.../...	
86a	Fuzuli	gönülde biñ ğamım vardır ki pinḥān eylemek olmaz bu hem bir ğam ki il ṭa'ından eḳgān eylemek olmaz	fużūli 'ālem-i ḳayd içre sen dem urma 'ışkıñdan kemāl-i cehl ile da'vā-yi 'irfān eylemek olmaz	Gazel/7		.../.../.../...	
86a	Fuzuli	ġamze peykānıñ gören ben mübtelādan şaḳlamaz şarf edüb ehl-i nazār naḳdin gedādan şaḳlamaz	bī-sebeeb şanma fużūli melāmet çekdiğın bī-ḥaberdir meşrebin ehl-i riyādan şaḳlmaz	Gazel/7		-.-/-.-/-.—/-.-	
86b	Fuzuli	rāz-ı 'ışkıñ şaḳlaram eyledinnihān ey serv-i nāz gitse başım şem' tek mümkin degil ifşā-yı rāz	ey fużūli ḳalmışam ḥayretde bilmem neyleyim devr zālīm baḥt nā fermān ṭaleb çok 'ömr az	Gazel/7		-.-/-.-/-.—/-.-	

86b	Fuzuli	ham kad eyler ağlarımol turra-i tarrârsız gerçi derler çengdençikmaz terennüm târsız	zühdden gecmez fuzûlî eylemez terk-i riyâ pend çok virdüm iştirmez 'arsızdır 'arsız	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.--	
87a	Fuzuli	teşne-i câm-ı vişâliñ âb-ı hayvân istemez mâ'il-i mür hañîñ mülk-i süleymân istemez	ey fuzûlî muttaşıl devrân muhalifdir sañâ ğâlibâ erbâb-ı isti'dâdı devrân istemez	Gazel/6		-.--/-.--/-.--/-.--	
87a	Fehim	şem'-i hurşîd-i tecellâyuz ki yokdur dūdumuz sâye gibi oldu dūd-ı tîre dil-merdūdumuz	bey-gâh-ı 'âlem-i kevn ü fesâdiçre fehîm cevher-i cânın ziyân itmekdir ancak sūdumuz	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.--	
87a	Fehim	tâb-ı dilden cûş idince 'ışk-ı şûr-engîzümüz oldı ser-püş fenâ cism-i vücūd âmizimiz	oldı feyz-i âfitâb-ı 'aşkile fehîm pençe-i tâb-ı mihr-i enverzerre-i nâçizimiz	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.--	
87b	Fehim	biz gerçi divâne-reviş-i rind-i levendüz bilmekde rumûz-ı dili cibrîl-i pesendüz	'ışk âteşine şabra da şâkird fehîm âteşte sema' itmede üstâd-ı pesendüz	Gazel/5		--./---./---./---	
87b	Fehim	fâriğtüz kayd-ı cihândan 'âşık-ı divâne-yüz âşinâya âşinâ bîgâneye bîgâne-yüz	sâhîr-i mu'ciz-kelemez şâ'ir-i şûhuz fehîm ne füsûna râğîbuz ne mâ'il-i efsâne-yüz	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.--	
87b	Fehim	hûn-ı dildür revgân-ı kandîl-i dâğ-ı sînemiz ğamzedür pervâne-i gerd-i çerâğ-ı sînemüz	menzil-i derd übelâ-yı 'aşkı güm itdik fehîm şevk-ı hıızr-ı rah-ı tîr ile sürâğ-ı sînemiz	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.--	
88a	Fehim	şanmañ bizi dâ'imâ hamuşuz biz beste dehân-ı pür hurûşuz	remz-i leb-i dilbere fehîmâ biñ cân u dil ile çeşm ü gûşuz	Gazel/7		--./---./---	
88a	Nefî	erbâb-ı gamız 'âşık-ı dildâde-i 'aşkız öldürse bizi gam yine âmâde-i 'aşkız	nef'î gibi mâ'il degiliz şîve-i nazma meftûn-ı edâ-yı gâzel-i sâde-i 'aşkız	Gazel/7		--./---./---./---	
88b	Subhi	rind-i 'aşkız sâkiyâ sahpâyı görmüş geçmişüz şevk-i la'liñ mey-i hamrâyı görmüş geçmişüz	biz kalender meşrebiz bu meclisi 'âlemde kim şubhiyâ dünyâ vü mâfihâyı görmüş geçmişüz	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.--	
88b	Hayreti	ne süleymâna esîr ne selîmiñ kûluyuz kimse bilmez bizi ki şâh-ı kerîmiñ kûluyuz	terk idüb hayretiyâ tâc-ı kabâdan geçdik anca bu dînede bir köhne kilîmiñ kûluyuz	Gazel/5		..--/..--/..--/..--	
88b	Misali	bizden iste gevheri ey cevheri deryâ biziz kâf-ı 'aşk üstünde pervâz eyleyen 'ankâ biziz	ey mişâli 'allemel-esmâyâ taksîm olalı kâşif-i sırr-ı şîfât u zât-ı bî-hemtâ biziz	Gazel/8		-.--/-.--/-.--/-.--	
89a	Atayi	huzûra 'arz-ı hâl eyle ümmîdün kes şikâr olmaz o dîvân kâtibidir pençe hamledir kenâr olmaz	hezâr ihtirâz ile yüzün sor var bu çağında ' añâyî rahm ider elbet ne mümkün hûn-ğâr olmaz	Gazel/5		---/---/---/---	
89a	Vehbi	hañt gelmek ile zülf-i siyeh tâb unudulmaz gül gitmek ile sünbül-i sırâb unudulmaz	ğaddîñ bilür erbâb-ı hüner gevher-i nazmîñ vehbî belî kadîd-i der nâ-yâb unudulmaz	Gazel/5		--./---./---./---	

89a	Vehbi	yār ile benim itdügüm ülfet unutulmaz hem meclis olub gördüğim 'işret unutulmaz	hakkā ki bu nazımına letāfetle söz olmaz ey vehbī hakkīkat bu hakkīkat unutulmaz	Gazel/5		--./--./--./--	
89b	Vehbi	ol gül- 'izāra etmez eşer āh u zārımız çekmekde hār-ı cevri ü cefāsın hezārımız	naḥl-i ümīdimiz gül-i ra' nā açar hemān yek-rengdir hāzān ile vehbī bahārımı	Gazel/5		--./--./--./--	
89b	Vehbi	leb-rīzdir şarāb-ı gāmıñla piyālemiz pür-hūn biter fezā-yı mahabbetde lālemiz	vehbī hemān sādece başma kalıb degil tamğalıdır hītam-ı kabūl ile kālemiz	Gazel/5		--./--./--./--	
89b	Vehbi	āyīne-şifāt şafvet ile sāde-ḥamīriz her şūrete kabīl güher-i naqş-pezīriz	eş'ārımıza rāğīb olursa nola yārān vehbī gibi rağbet ile mergüb-ı vezīriz	Gazel/7		--./--./--./--	
90a	Vehbi	ḳand-i leb-inūş-ı dehenin ḳatmağa gelmez şīr ü şekerı birbirine ḳatmağa gelmez	dāmānına yüz sürmek imiş hāhiş-i vehbī ey hārīm müjem sen de şaḳın batmağa gelmez	Gazel/7		--./--./--./--	
90a	Vehbi	çekmiş piyālelerle pey-ā-pey şarāb-ı nāz çeşm-i siyāh-mesti sürdüdü hāb-ı nāz	vehbī ye merhabā mı der ol şūḥ-ı 'işvekār düşnām iken fütādeye ancaḳhīḳāb-ı nāz	Gazel/5		--./--./--./--	
90a	Remzi	bu çerḥ sifle-i perver ehl-i ḫab'a cūd göstermez metā'-ı ma'rifet güyā ziyāndır sūd göstermez	nola āteş eşer olsa sūd-ı eş'arī remzīnūñ derūñi hāne-i āteşdir āmā dūr göstermez	Gazel/5		---/---/---/---	
90b	Ramiz	gezer çīn-i cebīn vādilerine vaşla yüz tutmaz bu vaḫşetle ol āhū-yı hīḫāyı şayda yüz tutmaz	ḳonaḳcı gelse mihmān ḫayālīñden şabā rāmiz ğubār-ı ğuşşayı sūpürür ḫarīm-i dilde ḫuz tutmaz	Gazel/5		---/---/---/---	
90b	Cenabi	māder-i 'aşḳdan ikiz doğmuş ḳarındaş olmuşuz ḳaysıla vādī-i ğam ḳaḫ'ında pā-dāş olmuşuz	ey cenābī bahr-ı nazma ğavş idelden 'āleme la'l-i dil-ber gibi biz de sözle dūr-pāş olmuşuz	Gazel/7		---/---/---/---	
91a	Cenabi	rind-i dūrd-āşām-ı 'aşḳuz sīnedür mey-hānemüz elde bir hūn-āb-ı dilden dīdedür peymānemüz	vireli ey meh cenābī sen saçı leylāya dil kışsa-i mecnūn gibi düşdi dile efsānemüz	Gazel/5		---/---/---/---	
91a	Cenabi	sākin-i kūy-ı belā ḫalk-ıla pazār istemez ğamdan özge kendüye bir mūnis-i yār istemez	kūy-ı rüsvāda cenābī ḫabl-ı şöhret dögeli bildi 'ālemler anı kim nām-ıla 'ār istemez	Gazel/7		---/---/---/---	
91a	Cenabi	şūretā kendini bilmez gerçi bir dīvāneyüz 'ālem-i ma'nīde ammā sır bilür ferzāneyüz	bir güzel destānıyuz dehrūñ cenābī gerçi kim söylenür iller dilinde bir ḳurı efsāneyüz	Gazel/5		---/---/---/---	
91b	Cenabi	'aşḳ-ı vīrāñi-ebed kendüyi ma'mūr istemez yaḳmağa kandīl-i şevḳiñ mīhrden nūr istemez	buldı sāyeñ devletin alub cenābī yanūñı sen hūmā-yı nāzdan olmağa ol dūr istemez	Gazel/5		---/---/---/---	

91b	Cenabi	'āşıkuz dervāze-i şehri melāmet beklerüz zāhidā şanma kim kūy-ı selāmet beklerüz	ey cenābī dergehinde pādişāh-ı 'ālemūñ āfitāb-ı 'ālem-ārā gibi şöhret beklerüz	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.--	
91b	Cenabi	neş'e-i cām-ı mey-i şevküñle hoş-hāl olmuşuz hādisātından cihānuñ fāriğü'l-bāl olmuşuz	kīl ü kālında cihānuñ ey cenābī demçeküb ser virüp rāz açmada her nā-kese lāl olmuşuz	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.--	
92a	Fazıl	biz ahter-i sa'ādeti görmüş geçürmüşüz engüş-t-i mihr ü devleti görmüş geçürmüşüz	fāzıl piyāle nevbeti leb teşne kānedir bezm-i devr-i cām 'işreti görmüş geçürmüşüz	Gazel/6		--./-./-./-./-./-	
92a	Niyazi Mısrı	vaşl-ı haqq olmağa eylerseñ heves 'aşka ulaş gayriden gönünü kes	bāğ-ı cennetde olursa oda yaq ey niyāzī koma dilde hār u hās	Gazel/7		-.--/-.--/-.--	
92a	Seyyid	hāl-ı bulmağa eylerseñ heves sālikā gel halkdan gönünü kes	qalbūni pāk it seyyid gayriden cün saña allāh bes bākī heves	Gazel/7		-.--/-.--/-.--	
92b	Seyyid	ṭālib-i haqq ol dilā gezme 'abes vāşıl-ı haqq olmağa eyle heves	seyyidūñ senden ricāsı yā ilāh kāmīl-i imān rüz kıl āhır nefes	Gazel/10		-.--/-.--/-.--	
92b	Seyyid	ṭālib-i haq ol gönül dünyāya gel itme heves māsivā cānibine der-beste dil ol itme ses	dergeh-i pīre sezāyī cānile gel bende ol saña 'ālem yüz tutarsa gayriden ümmīdi kes	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.--	
93a	Fuzuli	ey gönül ol hancer-i müjgāna eylerseñ heves kaşd-ı cān itdūñ bekā-yi 'ömrden ümmīdiñ kes	ey fuzūli ben kanā'at mülkünün sultānıyam saltanat esbābı egnimde palās-ı faqr bes	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.--	
93a	Fuzuli	hāk-i reh etti 'āşık-ı miskīni ol heves kim pāy būs-ı yāre kaçan bula dest-res	olmaz vucūd-ı 'āşıkā 'ışık içre i'tibār doymaz fuzūli ateş-i hicrāna hār u has	Gazel/7		--./-./-./-./-./-	
93b	Fuzuli	mesken ey bülbül saña geh şāh-ı güldür geh kafes nice 'āşıkın ki āhından tuşmaz hār u has	ey fuzūli ger saña cem'iyet-i dilide murād bağla bir dil-dāra gönünü gayriden peyvend kes	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.--	
93b	Fehim	bilmem nedür bahār-ı ümīd ü hāzān-ı ye's birdür yanımda mevsim-i kām u zamān-ı ye's	yer qalmadı fehīm metā'-ı gāma henüz gelmekte şehri cān u dile karvān-ı ye's	Gazel/7		--./-./-./-./-./-	
93b	Ragıb	olmadıkça nāgüsiste rişte-i medd-i nefes gevher-i maşşūduna gavvāş olur mı dest-res	cām-ı ser-şār-ı hevānuñ hoşdur ammā neşvesi derd-i serdir çün humārı eyleme ragıb heves	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.--	
94a	Yahya	aqidur cūy-ı sirişkini raqīb-i nā-kes kūyuña uğramasun dırsen eger başını kes	kūyına girye ile vāşıl olursak ne 'aceb bāğa gelmez mi açar şu ile yahyā niçe has	Gazel/5		..--/..--/..--/..--	

94a	Cenabi			Gazel/5			Farsça
94a	Vehbi	eremez menzile her bādiye-peymā-yı heves gāhice hāmemuğaylāna başar pāy-ı heves	çekerim şimdi hūmār-ı ğam-ı ye's ey vehbī beni mest etmiş idi neş'e-yi şahbā-yı heves	Gazel/5	..-/.-./..-/.-.-		
94b	Vehbi	'ulüvv-i cāh ile pākīze-sīret olamaz herkes bülend eylerse de pervāzı pā-der-lāşedir kerkes	çeküb tīg-i zebānıñ vehbiyā bürhān-ı kātı'la amān verme līsān-ı zümre-yi hūssādı yek-ser kes	Gazel/7	..-/.-./..-/.-.-		
94b	Müştak	her kim eyler cennet-i didār-ı hākķı iltimās ol maķām-ı pāk-i müstesnāya 'aşķıñdır esās	men reānī hūsnüne müştak olan 'ilme'l-yaķın mīm-i aħmed rūzeninden seyr edüb etsin kıyās	Gazel/5	..-/.-./..-/.-.-		
95a	Müştak	olmuşum ser mā'iyette senūñle me'nūs olmazam fırķat-ı şüretle efendim me'yūs	'aşķ bī-mārına tīmār olamaz ey müştak maraz-ı mevte devā eyliyemez cālinūs	Gazel/5	..-/.-./..-/.-.-		
95a	Müştak	pīr-i muğāndan bir nefes aldım 'aceb feryād res gördüm ki söylerdi ceres allāh bes bākī heves	ben 'aşķı zār olmuşam ma'şuk ile yār olmuşam müştak -ı didār olmuşam allāh bes bākī heves	Gazel/8	..-/.-./..-/.-.-		
95a	Müştak	bādeden çāšnī-i ayş olmaz kām meges teşne-i sāger-i 'aşķı ne bilür ehl-i heves	fıkr u eş'ār ile müştak ideriz 'uzlet-i nās tütī-yi nuķ-ı lezīzidir eden hābs-i kafes	Gazel/6	..-/.-./..-/.-.-		
95b	Vasıf	çekerim bunca zamāndır çile-i yāy-ı heves hātırımdan çekilüb gitmedi hulyā-yı heves	vāsıfā rind-i 'abā-pūşa kabā lāzım mı yaķışur mı dil-i ehl-i dile zībā-yı heves	Gazel/7	..-/.-./..-/.-.-		
95b	Vasıf	ķurub o mehle bu şeb ülfete bir resm-i nefis eyledik cilve-geh-i 'aşķı yeniden te'sīs	caba bir qahve-i taħsīn aña benden vāsıf kim uyub keyfe bu beş beytim iderse taħmīs	Gazel/5	..-/.-./..-/.-.-		
95b	Nesimi	iy cemālūñ nūr-ı sübhānellezi esra imiş 'abduhu leylen tapuñdur mescidü'l aķşā imiş	iy nesīmī çün bu gönlüñ vaħdetüñ deryāsıdır yiddi deñiz ķubbesine mevc uran deryā imiş	Gazel/7	..-/.-./..-/.-.-		
96a	Nesimi	cā'd-ı zülfin 'anber-efşān eylemiş nāfe-i çini perişān eylemiş	'ıyd-i ekberdür nesīmīye bu gün cānını şol māha ķurbān eylemiş	Gazel/7	..-/.-./..-/.-.-		
96a	Nesimi	lebūñe ehl-i nazar cān didiler gerçek imiş ağzuña noķta-i pinhān didiler gerçek imiş	iy nesīmī ki nazar ehli vücūduñ evine lā-mekān gencine-i vīrāndidiler gerçek imiş	Gazel/9	..-/.-./..-/.-.-		
96b	Nesimi	hāramī gözlerüñ yağmāya düşmiş zehī cādū ne hoş sevdāya düşmiş	nesīmī oldı ķurbān kaşuñ için ne ķurbāndır kaşuñ tek yāya düşmiş	Gazel/12	..-/.-./..-/.-.-		

97a	Nesimi	āhır zamānuñ fitnesi şol gözleri şehlā imiş gel düşür anuñ sevdāsına gör kim ne hoş sevdā imiş	çıhdı nesīmīnūñ sözi mi ‘rāca iy hulk-ı hasen gel gel ki subhanellezi esra da hoş esra imiş	Gazel/10		--/--/--/--/--	
97a	Nesimi	iy didüğüñ cümle yalan kavlı ü kararūñ yoğımıñ çin haberin söyleme çün müşk-i tataruñ yok imiş	buldı nesīmī çü seni niçün ene’l-hağ dimesün iy bu söze münkir olan devlet-i dāruñ yok imiş	Gazel/9		--/--/--/--/--	
97b	Fuzuli	ey hoş ol mest ki bilmez ğam-ı ‘ālem ne imiş ne çeker ‘ālem için ğam ne bilir ğam ne imiş	ey fuzūlī meze-i sākī ü sahpa bildūñ tevbe kıl tā bilesin zerç u riyā hem ne imiş	Gazel/7		--/--/--/--/--	
97b	Fuzuli	bu gün tigin çeküb çıkmışdı ol serv-i revān serhoş şakin ey rahm iden cānına kim bilmez amān serhoş	fuzūlī ğayr ilen halvet meger bezm itmiş ol bed-hu rakīb geçirdi gördüm bu gün bārī yaman sarhoş	Gazel/7		---/---/---/---	
97b	Fuzuli	büt-i nev-resim nemāzā şeb-ü rüz rāğıb olmuş bu ne dindir allah allah büte secde vācib olmuş	ğam-ı hecdir ki artar elim ile ‘ışk zevkī ğalet eylemiş fuzūlī ki vişāle tālib olmuş	Gazel/5		--/--/--/--/--	
98a	Fuzuli	ğoncesin gül bülbülün katline peygān eylemiş bülbül açılkan gülü yüzüne kalkan eylemiş	ey fuzūlī mihrine aldanma çerhiñ gerdişi göge yitürmiş velī hāk ile yeksān eylemiş	Gazel/5		--/--/--/--/--	
98a	Fuzuli	dil ki ser-menzil ol zülf-i perişān olmuş nola cürmü ki aşılmasınāfermān olmuş	ey fuzūlī benim ahvālime bir vākıf yok şöyle kim ‘ālem onun hüsnüne hayrān olmuş	Gazel/7		--/--/--/--/--	
98a	Fuzuli	cismimī yandurma rahm it bāşıma ey bağı taş ihtiyāt it yanmasun nāgeh quru yānında yaş	ey fuzūlī ğark-ı hūn-āb itti göz merdümelerin göreym kulāb-ı müjgāna dizlesün kanlu yaş	Gazel/7		--/--/--/--/--	
98b	Fehim	neyleyem dil her hünerde māhir olmuş olmamış zürile ilzāma dehri kādīr olmuş olmamış	neylesün dil perī-rü itmeyince i ‘tibār sihr-pīrā-bīn fehīm şā ‘ir olmuş olmamış	Gazel/7		--/--/--/--/--	
98b	Baki	gönül dāğ-ı ğamuñla sīnede bir şem ‘ uyandırmış çerāğ-ı ‘aşka bir ğarrā kızıl altını yandırmış	bu gün bākīye ol āfet vişālin va ‘deler kılmış yalanlar söylemiş miskini gerçekden inandırmış	Gazel/5		---/---/---/---	
99a	Cenabi	tekye-i ğamda yanan dā ‘im çerāğ-ı dāğ-ı imiş gördüm anı ben birāder bir ulu ocağ-ı imiş	gel cenābī bendenün şayd it şehā murğ-ı diliñ kim zemīn-i sīnesin dirler yüce ulağ-ı imiş	Gazel/5		--/--/--/--/--	
99a	Cenabi	bāde-i ‘ışkıla pürdür sīnemüz meyhāne-veş kan sürür bezm-i belāda dīdemüz peymāne-veş	lāle-i hasret biter aınsam cenābī dem-be-dem sīnemün şahrāsına hūn-āb-ı eşki dane-veş	Gazel/5		--/--/--/--/--	
99a	Cenabi	ruhlaruñ al içre māhir gözleruñ cādū imiş gönlümi meftūn iden şol zülf-i ‘anber-bū imiş	zāl-i dehre iy cenābī dil virüp aldanma kim nice rüstem kanın içer pāk bānū imiş	Gazel/5		--/--/--/--/--	

102a	Niyazi Misri	sen seni bilmektir ancak pîre ülfetten ğaraż noğtayı fehm eylemektir 'ilm ü hikmetden ğaraż	nefsini bilen irermiş bir dükenmez devlete faġru faġrî dir niyâzi bil o devletten ğaraż	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.--	
102a	Seyyid	gel dilâ kııl hâliñi dergâha 'arż ķulluķ eyle gece gündüz bî-ġaraż	virdi seyyid üş saña toġrı haber bil kelâmında anuñ yoķdur ġaraż	Gazel/9		-.--/-.--/-.--	
102b	Seyyid	ġudâyâ feyz-i cüduñdan keremler eyle yâ feyyâż bize zevķ-i şuhûduñdan keremler eyle yâ feyyâż	bu seyyid bendeñi yâd it diliñ zikrûñle mu'tâd it vişâlûñle anı şâd it keremler eyle yâ feyyâż	Gazel/5		..--/..--/..--/..--	
102b	Fenayi	aġsen-i takvîm imiş çün halk-ı eşyâdan ġaraż pes bu ġüsnüñ sırrıdır innâ 'araznâdan ġaraż	emr-i halkı fark idüb fûrkatden olmaķdur ġalâş ey fenâyî neş'e-i suġrâ vü kübrâdan ġaraż	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.--	
102b	Fuzuli	ġalka ġublardan vişâl-i râġat-efzâdı ġaraż 'âşika ancak taşarrufsuz temâşadır ġaraż	ķıl fuzûli terk-i ibrâm-ı tekellüm kim yeter sûret-î hâliñ ki izġâr-ı temennâdır ġaraż	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.--	
103a	Fuzuli	ķıl şabâ gönîlüm perîşân olduġun cânâne 'arż şûret-î hâliñ bu vîran mülkünüñ sulţâna 'arż	ey fuzûli böyle pinhân tutma eşķ-î âliñi eyle her reng ile kim vâd ol gül-î ġandân 'arż	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.--	
103a	Fehim	oldı ġıram kâmetüñe ihtirâm farż şahş-ı kıyamete nola olsa kıyam farż	olmuş fehîm hüccet-i fetvâ-yı 'aşķ ile mest-i mey-i maġabbete şûrbü'l-müddâm farż	Gazel/7		--/-.--/-.--/-.--	
103b	Baki	âsitânüñ ġâkidür firdevs-i a'lâdan ġaraż ķâmetüñdür ravza-i cennetde tûbâdan ġaraż	baķıyâ dil mülkini dil-ber niçün yağma ider pâdişâh olan nedür şehrini yağmadan ġaraż	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.--	
103b	Fasih	yâra şerġ-i süz-ı dildür âh u efġândan ġaraż 'arż-ı dâġ-ı sînadür çâķ-i girîbandan ġaraż	yûsuf-ı güm-geşte-i ümmîdi bulmaķdur faşîġ kûşe-gîrî ġamül-i beyt-i aġzândan ġaraż	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.--	
103b	Yahya	ġâcınıñ maķşüdi ka'be baña küyuñdur ġaraż fikri cennet zâhidüñ 'uşşâķa rüyuñdur ġaraż	gonceyi vaşf eylese yahyâ dehânuñdur murâd sünbül-i ġoş-büyi vaşf eyleirse müyuñdur ġaraż	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.--	
104a	Cenabi	râst-ı bâlâ-kâmetüñdür serv-i bâlâdan ġaraż 'ârız-ı gül-günüñ ancak verd-i ra'nâdan ġaraż	mürdeler iġyâ ider kılsa tekellüm ol şanem la'l-i berdür cenâbî nefġ-i 'isâdan ġaraż	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.--	
104a	Vehbi	ġilķat-i insândan taġşîl-i 'irfândır ġaraż şanma ekl ü şurb ile terfîh-i ġayvândır ġaraż	vehbiyâ 'arż-ı hünermendî degildir maķşadım bu sühândan keşf-i remz-i nazm-ı ķur'ândır ġaraż	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.--	
104a	Vehbi	dîde-yi pür-ġünü kııl ol çeşmesâr-ı cânâ 'arż 'aynî ile mâcerâ-yı 'aşķı et cânâna 'arż	vehbiyâ terfî-i ķadr u şanıña râġıb olur eyle bu nazm-ı bülendi şadr-ı 'âlî-şâna 'arż	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.--	
104b	Müştak	müştâķ-ı nür-ı vechiñ oluncacenâb-ı ġaķ müştâķ olursa şân mı 'aceb bî-ķarâr feyz	mihriñ gönülde nâmiye-i nev-bahâr feyz derdin derün-ı sînede şîrîn şîmâr feyz	Gazel/5		--/-.--/-.--/-.--	
104b	Müştak	ġaķķı bilmektir 'azîzim halk-ı eşyâdan ġaraż anı görmektir gözüm seyr u temâşâdan ġaraż	küllü şey'in hâlikün müştâķ illâ vechehu budur ancak zikr ü fikr-i lâ vü illâdan ġaraż	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.--	

104 b	Seyyid	degme bir nā-cinse hem-dem olub itme ihtilāt şoĥbetūñ te'siri vardur eyle andan ihtiyāt	ma'rifet-hūn ile seyyid to playub 'āşıkları meclis-i uşşak içinde düşe sen de bir simāt	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.--	
105a	Sezayi	kaşuña mäh-ı nevi teşbih iden itdi şakať bir kuru egriligi var kaşuña beñzer faťať	çekme var kaťre ğamını ey sezâyî gel bu dem 'āşık iseñ baħr-i 'aşka řal hemān mānend-i bať	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.--	
105a	Fuzuli	kılmağıl muĥkem gōñül dünyāda 'akd-ı irtibat sen bir āvare müsāfirsın bu bir virānrıbať	her yeten meh-rūya sarf etme fuzūli ömrünü bi-vefālardan ĥazer kıl tut řarık-ı ihtiyāt	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.--	
105 b	Sami	ĥāne-i şalbe řarāb olmasa mi' mār-ı neşāt leb-i ĥamyāze olur řaĥne-i dīvār-ı neşāt	oldı her beyti bu rengin ğazelün ey sāmî tāze miz-āb-ı ĥum-ı bāde-i ğüftār-ı neşāt	Gazel/6		..--/..--/..--/..--	
105 b	Sami	o çeşm-i ĥaste-ťab'ıma 'anber-i kuvvet-fezādur ĥať sikest-i reng-i ĥüsn-i dil-rübāya mūmiyādur ĥať	o çār-ebriya iki mışra'-ı mevzundur sāmî ki ĥüsn-i maťla'-ı řeh-beyt-i ebrü-yı dü-tādur ĥať	Gazel/7		..--/..--/..--/..--	
105 b	Vehbi	sākiyā cüş-ı řarāb olsun o rütbe ifrāt ki esās-ı ğamı seyl-āba vere mevc-i neşāt	dār-ı dünyāda müsāfir gibi şur ey vehbî şanma kim cāy-ı ikāmet ola bu köhne ribāt	Gazel/7		..--/..--/..--/..--	
106a	Vehbi	mir'āt-ı dilde kor mu keder sāğar-ı neşāt şafvet verir derūna o rüşenger-i neşāt	keyfiñ mi var yine nedir ey vehbî -yi ĥazın pür neş'e nazmın olmada řevķ-āver-i neşāt	Gazel/5		..--/..--/..--/..--	
106a	Vehbi	bāğ-ı ĥüsnünde ne řebbüy u ne reyĥāndır ĥať ĥať-ı reyĥāñ ile řerĥ-i ğülistāndır ĥať	oķu kim derdiñe dermān ola ĥāşiyyet ile vehbiyā besmele-yi süre-yi loķmāndır ĥať	Gazel/5		..--/..--/..--/..--	
106a	Müştak	bareke'llah hadi-i ser-menzil-i řevķ u neşāt lev ĥaşe'llah mehdi-i nehc-i diyār-ı inbisāt	vāşıl-ı ser-ĥadd-ı āmāl oldu müştaķ -ı cemāl bareke'llāhu hādi-i ser-menzil-i řevķ u neşāt	Gazel/5		..--/..--/..--/..--	
106 b	Vasıf	rām idüb ol dilber-i nā kāmı ĥaťĥ şād-kām itdi dil-i nā-kāmı ĥaťĥ	şaramazdım tā bu rütbe vaşlını verdi vāsıf cür'et-i ibrāmı ĥaťĥ	Gazel/11		..--/..--/..--/..--	
106 b	Vasıf	ol mehün mecmu'a-i ruĥsār-ı bî-ĥālinde ĥaťĥ remz-i vuşlatdan 'ibāret şanki ři'r-i bî-nuķať	bunca yıldır yārdan ümmid-i vār-ı vuşlatam bu sene vāşıf daha bir büsesin aldım faťať	Gazel/5		..--/..--/..--/..--	
107a	Seyyid	gel 'āşıklar meydānında sen atlı koşma vā'iz şırāt-ı mustāķim üzre ĥoşca yüri düşme vā'iz	seyyid kelāmün sāmî' ol ğafleti terk it ĥazır ol kendü 'aybuña nāzır ol ğayrıya irişme vā'iz	Gazel/8		..--/..--/..--/..--	
107a	Niyazi Mısri	bugün bir meclise vardım oturmuş pend ider vā'iz oķur açmış kitābını bu ĥalkı ağladır vā'iz	yaraşur vā'iz āña ĥaķķā ki yanar yakılır her dem niyāziniñ hemen ancaķ cihānda adıdır vā'iz	Gazel/5		..--/..--/..--/..--	
107 b	Sezayi	ne deñlü sine-i eflāk iderse aĥterinden ĥaz o deñlü 'āşık-ı ser-bāz ider dāğ-ı berinden ĥaz	sezâyî dürr ile memlü olur elbed şādef maķbül olur tab'-ı selimün pāk-i maźmün-perverinden ĥaz	Gazel/5		..--/..--/..--/..--	
107 b	Esad	veť-ťur diyü feth-i kelām iyledi vā'iz fir'avn da taķrîr-i tām eyledi vā'iz	döndürdü felek men'-i semā' eylediginden devrāne müdārā ile kıyām eyledi vā'iz	Gazel/11		..--/..--/..--/..--	

108a	Fuzuli	düredür la'l-i revân-bağşın dür-î şeh-vâr lafz düreden dürler tökersin eyleseñ izhâr lafz	ey fuzûlî isterim dil-dâr hâlim şormaya reşkden kim bulmaya vaşl-ı leb-î dil-dâr lafz	Gazel/6		-.-/-.-/-.-/-.-	
108a	Fehim	müdâm olur leb-i la'li şarâbdan maḥzûz 'aceb 'aceb ki ol şu'le âbdan maḥzûz	fehîmî öldürürem derse ğam yemem ki olur zebân-ı nâzı bilen bu cevâbdan maḥzûz	Gazel/8		..-/..-/..-/..-	
108a	Yahya	yâr nerm olduĝca geldi sine-i efgâra haz merhem olduĝca mülâyim andan eyler yâra haz	mihnet-i derd ü belâ heb hazz-ı rûhânî olur çekdüĝüm âlâmdan yahyâ gelürse yâra haz	Gazel/5		-.-/-.-/-.-/-.-	
108b	Vehbi	dil-i âşüftemiz eyler ḥaṭ-âver tâzelerden haz olunmaz mı benefşeżâr içinde verd-i terden haz	ne ḥikmet vehbiyâ maḥzûz iken hem-cinsden herkes niçün ehl-i ma'ârif eylemez şâhib-hünerden haz	Gazel/5		..-/..-/..-/..-	
108b	Vehbi	ne mümkün keşti-yi ikbâle olmaĝ nâhudâ ḥâfîz re'is olsañ da bu yemde olur ancak ḥudâ ḥâfîz	nedir bu neş'e-yi nazm-ı 'acem câm-ı hayâlînde mey-i şîrâz içürmiş var ise vehbî saña ḥâfîz	Gazel/5		..-/..-/..-/..-	
108b	Vehbi	esrâr-ı ğam-ı la'l-i lebiñ sinede maḥfûz mânend-i güher kim ola gencînede maḥfûz	esbâb-ı tecemmül hedef-i tîr-i nazardır vehbî olagör ḥırka-yi peşmînede maḥfûz	Gazel/5		..-/..-/..-/..-	
109a	Müştak	eyle yâ rabbi dilim sū-yı 'amelden maḥfûz ḥavf-ı endîşe-i evhâm ḥalelden maḥfûz	târ-ı endîşe-i şevk-i dil-i müştakânem ola tâ keşmekeş tûl-i emelden maḥfûz	Kaside/5		..-/..-/..-/..-	
109a	Vasıf	kim eyler püse virmezse o naḥl-i 'işve gerden hazz olur mu bâĝ-ı 'âlemde nihâl-i bî-semenden hazz	verib bir cüz'i perçem vâsıfâ biñ serzeniş itdûñ nice etmez şikâyet kim ider bu derd-i serden hazz	Gazel/7		..-/..-/..-/..-	
109a	Vasıf	siyeh-kârân 'aceb mi etmese rûşen güherden hazz eder mi düzd-i şeb-rev rûşenâyî-i kâmerden hazz	bilen gevher-şinâs-ı ma'rifetdir vâsıfuñ kâdrin eder ehl-i ma'rifet elbet erbâb-ı hünerden hazz	Gazel/5		..-/..-/..-/..-	
109b	Seyfi (Nizamoĝlu)	gider oldum ey beden simdengerü var elvedâ' göz kulaĝ ey el ayak dilimde küftâr elvedâ'	çün beĝâ mülküne seyyid seyfiya gel didiler ey fenâ dünya saña şimdengirü var elvedâ'	Gazel/5		-.-/-.-/-.-/-.-	
109b	Niyazi Mısri	şidkile girdün ise yola ey şücâ' bir ḫati gerekli söz var ḫıl simâ	sırr-ı tevḫidün niyâzihâşılı ḫaĝk ile ortada kalmaya niza	Gazel/6		-.-/-.-/-.-/-.-	
109b	Seyyid	vechünden aḥsen itdi ḫüsnuñi çünkü şâni' rahmân yüziñ gösterür ref' eylesüñ mevânî'	muṭlak sözüñ iştmez ḫayvân kulaĝı seyyid insân gerekdür ola ḫaĝkdan nidâya sâmi'	Gazel/5		..-/..-/..-/..-	
110a	Fuzuli	âfitâb-ı tâl'atun ṭurdukça evc-î irtifâ' ḫatl-i ehl-î 'işka tîĝ-î ğamzedir andan şu 'â'	ey fuzûlî âḫiret mülküne lâzımdır sefer böyle fârig gezme taḫvîden müheyyâ ḫıl metâ'	Gazel/7		-.-/-.-/-.-/-.-	
110a	Fuzuli	yâre vaşlıñ isteyen kesmek gerek candan tama' her kişi kim vasl-ı yâr ister kesin ondan tama'	ister olsan ḫasret-î hirmâna her dem düşmemek kes fuzûlî dehrden ümmîd devrândan tama'	Gazel/7		-.-/-.-/-.-/-.-	
110b	Fuzuli	dil uzâdır baĝş ile ol 'arız-ı cânâneşem' od çıkar aĝzından etmezmi ḫazer kim yâne şem'	fuzûlî zevĝdenyaĝdıñ tenin rûz-ı vişâl nitdin ey ĝâfil gerekmez mi şeb-i hicrâne şem'	Gazel/7		-.-/..-/..-/..-	
110b	Fehim	helâk-i 'aşkuña olmaz çü bîm-i cân mâni' ferâĝat etmezem olsa eger cihân mâni'	ḫayâl-i yâr ile ḫalvet-i nişin-i tecridüz fehîm sen de gelüp olma her zamân mâni'	Gazel/5		..-/..-/..-/..-	

110 b	Vehbi	'uŝŝāk gelüb kūyuna zār olsa ne māni' pīrāmen-i gülŝende hezār olsa ne māni'	ey çarḥ-ı kühen-sāl бүкүlmüş belin işte vehbi de gelüb üstüne bār olsa ne māni'	Gazel/5		--./---./--./---	
111a	Vehbi	ebruları şeh-beyt-i cemāle iki mışra' ol maṭla'ı taẓmīn ile ḥaṭkıldı murabba'	mi' māri-yi endişe ile vehbi-yi üstād yapmaḳda nev-içād nice beyt-i muşanna'	Gazel/5		--./---./--./---	
111a	Müştak	ol zamān kim murḡ-ı cān evŝāfiñ itmiş istimā' mevlevī-veş gülsitān-ı sīnede eyler semā'	hüsnüne müştak olan ey seyyid-i kevineyn aña lā cerem ḥalḳ-ı cihān mecbüren eyler ittibā'	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.--	
111a	Niyazi Mısrı	her kimiñ kim derd-i ḥaḳḳdan yüreginden olsa daḡ 'ākıbet dermāna erüb cān u gönölü ola ŝaḡ	cān u gönölün ŝād olub her guŝŝādan āzād olasın bir ola dā'im niyāzi gözüne yakın irāḡ	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.--	
111 b	Fuzuli	gel ey raḫat şanan esbāb-ı cem'iyeti kılma nādanlıḡ ṭarıḳ-ı faḫr ṭut kim faḫr imiş'ālemde sulṭanlıḡ	bañā zulm-i ŝariḥ ol kāfer eyler kimse men' etmez fuzūli küfr olur mü ger desem yoḡdur müselmānlıḡ	Gazel/5		---/---/---/---	
111 b	Fuzuli	sākiyā mey şun ki dām-ı gamdürür hüŝyārılıḡ mestikdir kim ḳılur ḡam ehlinē ḡam-ḥārılıḡ	ey fuzūli eylerim ḳat'-ı te'alluḳ yārden bū ṭarıḳ içre bañā tevfiḳ idersē yārılıḡ	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.--	
112a	Fuzuli	'ayş için bir ṭurfa menzildir behār eyyāmı bāḡ anda dutsun ḡonce-veş her kim ki 'ayş ister otāḡ	maḫrem olmaz rindler bezmīne mey nüş etmeye ey fuzūli çek ayāḡ ol bezmden yā çek ayāḡ	Gazel/6		-.--/-.--/-.--/-.--	
112a	Sami	mehtāba geldiā'yīne-i ābdab fūrūḡ çeŝm-i ḥabāb-ı āba da meh-tābdan fūrūḡ	naẓm-ı terümde rüŝen-i gevher süḫan sāmī çü seb-çerāḡ virür ābdan fūrūḡ	Gazel/9		--./-./-./-./-./-	
112a	Sami	olsa ḫāl-ı lebi tebḫālede mānende-i dāḡ dil olur sīne-i pür-nālede mānende-i dāḡ	tāb-ı ḡayretle ider müŝk-i midādum sāmī nāf-ı āhū-yı kühen-sālede mānende-i dāḡ	Gazel/7		..--/..--/..--/..--	
112 b	Raḡıb	dest-ŝüy-ı 'ayŝ olub meyḫāneden çekdim ayāḡ eyledim būs-ı leb-i sāḳī vü dilberden ferāḡ	bende yoḡ benden ḫaber kim cüst-cü eyler beni vādī-i ḫayretde raḡıb şöyle oldum ḡüm-sürāḡ	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.--	
112 b	Vehbi	edeli tāb-ı ruḫ-ı aliñi zīb-efḡen-i bāḡ gülŝeniñ sīnesine lāle vü gül olmuş dāḡ	küh-ı temḳin olayım derseñ eger ey vehbi edegör pāyiñi püŝīde-yi dāmān-ı ferāḡ	Gazel/7		..--/..--/..--/..--	
113a	Vehbi	kendisinden eylemez dil-ḫaste 'aŝıḳ cān dirīḡ etmesin dārū-yı būs-ı la'lini cānān dirīḡ	geçdi bezm-i baykara cāmī içüb ŝahpāsını vehbiyā boş ḳaldı cām-ı meclis-i 'irfān dirīḡ	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.--	
113a	Necati	māḫ çekmiş sīnesine ḡün yüzün ŝevḳı ile dāḡ lāle daḫi māḫ ı mihr-efrüzdan yaḳar çerāḡ	tır ü ḫançer çekme ḡamzeñden necāti ḳaşdına bir ḳarınca ḳatline lāzım degül bunca yaraḡ	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.--	
113 b	Müştak	lāle-veş baḡrım ḡam-ı hicriñle olmuş dāḡ dāḡ gülşen-i sīnem nem-i gül-renk ile ṭāḡ üstü bāḡ	fāriḡ ol müştak veş keşretde zevḳ-i vaḫdet it dürri-genc-i künc-i vaḫdetdir dilā ehl-i ferāḡ	Kaside/5	Na't	-.--/-.--/-.--/-.--	
113 b	Niyazi Mısrı	gel ey soḫf çıkar ḳıl inŝāf ḳo şüret düzmegi ḳıl içiñi ŝāf	nefs bahrında lā'l olmuş niyāzi ŝadā vü ḫarf içinde olan urur lāf	Gazel/11		---/---/---/---	
114a	Niyazi Mısrı	bulan cemiyet-i kübrā olur ŝāf vücüdu olur anıñ ha ile ḳāf	fenā meydānınıñ merdi olan er niyāzi gibi etmez ol ḳuru lāf	Gazel/5		---/---/---/---	

114a	Ruhi	seyre teklif eylesem dirseñ tekelluf bertaraf gel qadem rencide kıl şahum tehalluf bertaraf	sebzeler açıldı rūhī yār çıkdı bāga dir seyrden zevk eyleyen gelsün tekelluf bertaraf	Gazel/5		---/---/---/---	
114a	Fenayi	mūsa-veş tür-ı fenāda eyleyen varın telef gördi ānestü nāran nūrını ez-her taraf	vāşıl olub āb-ı hāqīkī sırrınıñ mefhūmına olmaq isterseñ fenāyī hayr-ı ferzend-i hālef	Gazel/5		---/---/---/---	
114 b	Sezayi	dök sirişkin naqdini gel rāh-ı hāqka eyle şarf şarf olan bu yolda hergiz olmadı zirā telef	çek elin dünyā vü ‘uqbādan sezāyī gel bu gün dergeh-i mevlā da sen de bulmaq isterseñ şeref	Gazel/5		---/---/---/---	
114 b	Sezayi	dilerseñ hāqk-nümā a’yine-i şāf nazar kıl gülşenī ye eyle inşāf	sezāyī gülşenīnün bendesidür yüzi nūrī virür qalbine eşraf	Gazel/5		---/---/---	
114 b	Fuzuli	mişnet-ı ışık ey dil āsandır deyü çok urma lāf ‘ışık bir yükdür ki ham bolmuş anuñ altında kāf	ey fuzūli zāhid er da vā-yi ‘aql eyler ne söyler nefi-i zevk-ı ‘ışkıdır cehlīne ‘ayn-ı i’tirāf	Gazel/7		---/---/---/---	
115a	Fuzuli	ey handeng-ı gamnā sine-i ahhāb hedef muntazır hancer-i müjgānīna cānlar şaf-şaf	ey fuzūli taleb-ı rütbe-i ‘irfān eyle cehl ilē hāşıl-ı evkāt-i şerif etme telef	Gazel/7		---/---/---/---	
115a	Fehim	oldı dilden mezheb-i ‘aql-ı taşarruf ber-taraf ba’d -ezin dīvāne-i ‘aşkam tekelluf ber-taraf	gel fehīm dā’imā küstāh ilesen leb-ber-leb ol ey gül-i bāg-ı hayā luṭf it tekelluf ber-taraf	Gazel/5		---/---/---/---	
115a	Ragıb	mest olup itmiş giribānıñ küşāde nāf vaḳtidir ol māh ile olmaq dilersen sine-şāf	hulf-ı va’d eylerse eyler bī-vefāsından zuhūr yoḫsa olmaz nezr-i naqd-i cāne ragıbdan hilāf	Gazel/7		---/---/---/---	
115 b	Sabit	‘āşık nola çemende yetişdürse taze keyf dildāra bir vesile olur keşf-i rāza keyf	söz yatımı ile bu gice bunda yat dirüz ğālība olursa şābit o naḫl-i nāza keyf	Gazel/5		---/---/---/---	
115 b	Vehbi	keşti-yi kāmā dūr göründü kenār hayf tundan tūna atar beni bu rüzgār hayf	kān-ı ma’ārif olsa da vehbī güher gibi kaldı derün-ı sengde bī-i’tibār hayf	Gazel/5		---/---/---/---	
115 b	Vehbi	cismi-veş sinesin etmiş o perī-çehre laṭif ādemīñ ‘aqlını alıb yine eyler talṭif	sıklet-i nazmı çekilmez hezeyān-güyların vehbiyā etmese taḫṫif biraz vezn-i ḫaffif	Gazel/5		---/---/---/---	
116a	Vehbi	gezdikçe ‘idgāhda hūbān taraf taraf ‘āşıklar oldu seyrine qurbān taraf taraf	nev-tuḫfe-veş bu güne pesendide güfteler vehbī hediye gitmege şāyān taraf taraf	Gazel/5		---/---/---/---	
116a	Vehbi	bir taraf serv-i çemen ol qadd-i bālā bir taraf bir taraf gül yāsemem ol rüy-ı zībā bir taraf	vehbiyā her nazrası dünyā vü mā-fihā deger geçmem ol şūḫ-ı cihāndan olsa dünyā bir taraf	Gazel/5		---/---/---/---	
116a	Müştak	ol zamān kim kābe-i vaşlın gönül itmiş tavāf eylemiş ol ravza-i rızvānda dā’im ‘avvāf	bende-i şermendeyim müştaḫ -āsā tā ezel olmuşum ‘abd-i hāqır düde-i ‘abd-i menāf	Kaside/5	Na’t	---/---/---/---	
116 b	Müştak	her kimiñ nesli şeref yāb ola çün dürr-i şadef āna mānend olamaz denk ile her seng-i ḫazef	nesl-i pāk echel-i nās olsa daḫi ey müştaḫ ‘aḫıbet ‘ilm-i ledünle olur ā’lemū ā’ref	Gazel/5		---/---/---/---	
116 b	Vasıf	yaḫşur olsa gönül kāfiye-i ‘aşka redif mā’il-i kıṭ’ası kıldı beni bir şūḫ-ı zarif	tāze sevmek dem-i pīride düşer mi vāşif ğayrı vazgeç ne zamān uşlanacaksın a ḫerif	Gazel/9		---/---/---/---	

117a	Vasf	var iken sende bu āyine gibi sīne-i şāf sīne-şāf olmama lāyık mısın eyle inşāf	o perī tab'ima gāyetle muvāfıq vāşif ülfet eylerdim eger olmasa māni' eţrāf	Gazel/6	..-/.-./..-/.-.-	
117a	Nakşi	levh-i dilden sil hiçābı ey gönül gel cāna bak gir vücuduñ içre şāhım aç göziñ cānāna bak	on sekiz biñ 'āleminñ kılmağ dilersen seyrini 'ārif ol 'ālemde nakşī gel beri insāna bak	Gazel/6	.-./.-./.-./.-.-	
117a	Niyazi Mısri	zāhīda şüret gözetme içerü gel cāna bak bu vechiñ üzre gör ne yazmış defter-i rahmāna bak	'ālem anıñ hüsnünün şerhinde olmuş bir kitāb metnin isterseñ niyāzi şüret-i insāna bak	Gazel/7	.-./.-./.-./.-.-	
117 b	Fenayi	gidicek cānan iline baş açık yalın ayak nice olur yolda kılarsak şöyle azıksız bak	dir lisān-ı hāl ile güş it fenāyi her giyā 'ayn-ı hağ dur cümle eşyā dīde-i hağ ile bak	Gazel/7	.-./.-./.-./.-.-	
117 b	Fuzuli	tāb-ı hürşid meh-ī rüyūna vermiş revnağ tā ki zībā hağ için ola bu tezhīb-i varak	şāhdır hüsn bısātında bugün ol gül-ruh ey fuzūli dil-i āvāre sürülmüş beydağ	Gazel/7	..-/.-./..-/.-.-	
118a	Fuzuli	olmaz oldu görüb aĥvālimi il ĥublara 'āşık 'ışk nehyinde bu rüsvālīgi gör şer'a muvāfık	ey fuzūli özüñü güşe-nişin it ĥum-ı mey tek ola nāgeh olasın kāşif-i esrār-ı hağāyık	Gazel/6	.-./.-./.-./.-.-	
118a	Hakkı	düşdi cāna 'ākıbet sevdā-yı 'aşk eyledi şeydā beni leylā-yı 'aşk	gözlerin yaşı ko aqsun hağkīyā böyle olur lü'lü-i lālā-yı 'aşk	Gazel/6	.-./.-./.-./.-.-	
118a	Nefi	yāre derdim diyemem bezm-i şarāb olmayıcak cürmüm ikrār edemem mest ü ĥarāb olmayıcak	sen bu rüsvālīgi ey nefi komazsın edden yārdan yine saña ĥişm u 'itāb olmayıcak	Gazel/5	..-/.-./..-/.-.-	
118 b	Arşi	ĥudāñuñ 'arşi üzre ey muĥağkağ ne ĥikmetdür ki rahm oldı muĥağkağ	rumüz-ı hağ durur 'arşi kelāmuñ kağan añlar mı bu rumüzātıağmak	Gazel/7	.-./.-./.-./.-.-	
118 b	Cenabi	sünbül-i bāğ-ı elemdür āh-ı ġam-efzāya bak lāle-i şāhrā-yı ġamdur çeşm-i ĥün-pālāya bak	ıztırābın bilmege her dem cenābi gönlinüñ lücce-i 'aşkuñ ara māhīşifat deryāya bak	Gazel/6	.-./.-./.-./.-.-	
118 b	Sabit	dilber olunca mübtelā müşfik arkasında ĥuzür ider 'āşık	sābitā bahtınuñ güşādelīgi o gülün çāk-ı sīnesinde	Gazel/5	..-/.-./..-/.-.-	
119a	Vehbi	nev-ĥatlarıñ ĥayālin edüb faşl-ı bāb-ı 'aşk kıldım şāĥife-yi dil-i zārı kitāb-ı 'aşk	şāh-ı nebātınñ ayağı altına yatur vehbi mişāl-i ĥāfiz içenler şarāb-ı 'aşk	Gazel/7	.-./.-./.-./.-.-	
119a	Vehbi	siyeh perçemli bir maĥbüb-ı müsteğnā bulur 'āşık arar elbette bir ser-rişte-yi sevdā bulur 'āşık	sen ey vehbi cihānda öyle bir ma'şuk bulmazsın ne dem isterse yanında o bī-pervā bulur 'āşık	Gazel/5	.-./.-./.-./.-.-	
119 b	Vehbi	ne temāşā-yı gül ü ne çemen ister 'āşık sīnede bir meh-i gül-pīrehen ister 'āşık	şi'r-i vehbi diyerek saña ġazel 'arz etmiş o nezāketle lebiñden süĥan ister 'āşık	Gazel/5	..-/.-./..-/.-.-	
119 b	Vehbi	kāle-yi vuşlatı biz gizlice aldığsatdık bu pazarlıkda rağībā seni pek aldatdık	şarp iken vādī-yi sābit bir iyü dizgin edüb vehbiyā anda dağı atımızı oynatdık	Gazel/12	..-/.-./..-/.-.-	
120a	Vehbi	çalışdı yār rağibi yalānduruncaya dağ dürüg-ı va'de-i vaşla inanduruncaya dağ	görince neş'e-i ĥün çeşm-i mestiñi vehbi şarāb-ı ĥün-ı dilin şundu känduruncaya dağ	Gazel/5	.-./.-./.-./.-.-	

120a	Vehbi	nuql olsa bezm-i meyde leb-ā-leb tabaḫtabaḫ būs etmege arar yine cānım tudaḫtudaḫ	vehbī bu dürr-i nazmımı mengüş etmege baḫr-ı ‘aden olursa ‘aceb mi ḫulaḫḫulaḫ	Gazel/5		--./-./-./-./-./-	
120a	Vehbi	şayda gıtdı yanına kelb raḫḫıbi ḫaḫarak ḫaldı üftādeler ardınca uzaḫdan baḫarak	vehbiyā bezme çek ol mest-i şarāb-ı nāzı geçirirsin sözüñü bir iki sāgar çaḫarak	Gazel/5		..-./.../..-./..-	
120a	Vehbi	ol sīne gibi görmedim āyīne-yi berrāḫ mir’āt ile gerçi oḫudum ḫikmet-i işrāḫ	mektüb u selāmınla olur mu mütesellī dīdārınā ḫasret-keş iken vehbī-yi müştāḫ	Gazel/7		--./.../.../..-	
120 b	Müştak	kil ile güneşyüzü şıvanmaz gözün aç baḫ evlād-ı muḫammed ‘alīye söyleme ḫavr-ı lāḫ	her gördüğün erbāb-ı dili hıẓr gümān it hiç kimseye ḫor baḫma ḫaḫā eyleme müşḫāḫ	Gazel/5		--./-./-./-./-./-	
120 b	İzzet	geh mey ile yaḫ dilberi gāḫice ayak yıḫ bir ḫarza uşul ile yapış dimeye iḫ mıḫ	aḫyār eger dilberine māni‘ olursa ur sille şīmār boynına ‘ izzet ide şāḫ şıḫ	Gazel/7		--./-./-./-./-./-	
121a	Nesimi	hüsnüne ḫayrān durur ḫür u melek ‘işḫuñā ser-geştedür dā’im felek	iy nesīmī ‘āḫıbet varur yile bī-vefā ile yinen nān u nemek	Gazel/6		.-./-./-./-./-./-	
121a	Niyazi Mısri	hak yolunıñ rehberi nefesidir kāmiliñ dil ḫaḫtının serveri nefesidir kāmiliñ	niyāzī cān eden zerresini kān eden kaḫresīn ‘ummān eden nefesidir kāmiliñ	Gazel/9		.-./-./-./-./-./-	
121 b	Niyazi Mısri	sālikin mürşidine ḫizmeti şāḫāne gerek eşigine ḫoya başın diye şāḫā ne gerek	bu yola kim ki niyāzī gire ḫurbān ede cān ‘ıyd-i ekberdir aña vuşlat-ı cānāne gerek	Gazel/7		..-./.../..-./..-	
121 b	Seyyid	bu cihānda herkese ‘ilm ile ‘irfān gerek evvelā mürşid aña bir kāmil insān gerek	gerçekler menziline irmege seyyid saña hidāyet ü ḫaḫḫ ile himmet-i merdān gerek	Gazel/8		.-./-./-./-./-./-	
121 b	Fuzuli	baḫā mülkin dilersen vārımı yoḫ eyle dūnyānıñ etek çek gördüğünden āftāb-ı ‘ālem-ārānıñ	fuẓūlī kā’ināt esbābının ḫıldım temāşāsın nedāmetsiz tena‘um yoḫ taşarrufsuz temāşānıñ	Gazel/7		.../.../.../.../...	
122a	Fuzuli	ḫıymadın sākin-i kūyuñ olanā peygānıñ bir içim sū ile aḫrılmadın miḫmānıñ	vaşl eyyāmı revān yāre fedā eylemediñ ey fuẓūlī elem-i hicrān ile çıḫsa cānıñ	Gazel/7		.-./-./-./-./-./-	
122a	Fuzuli	dehenniñ derdime dermān dediler cānānıñ bildiler derdimi yoḫdur dediler dermānıñ	ey fuẓūlī olubam ḫarḫa-i girdāb-ı cūnūn gör ne kaḫrın çekerim dōne-dōne devrānıñ	Gazel/7		..-./.../..-./..-	
122 b	Fuzuli	ey muşavvir yār timşālīne şūret virmediñ zūlf ü ruḫ çekdiñ velī tāb u tarāvet virmediñ	ey fuẓūlī öldün efgān etmediñ raḫmet saña raḫm ḫıldın ḫalḫa efgānıñla zaḫmet virmediñ	Gazel/7		.-./-./-./-./-./-	
122 b	Fuzuli	dāḫ-ı hicrān ile yanmaḫdan ciger kān olsa yeg mülk-i dil ḫam menzili olunca vīrān olsa yeg	dūn fuẓūlī sehv edüb geḫmiş mey ü ma‘şuḫdan tevbe edüb yaman işden peşīman olsa yeg	Gazel/6		.-./-./-./-./-./-	
123a	Fasih	o şūḫmaḫrem-i şāḫ u gedā imiş bildük mişāl-i neşve-i mey bī-vefā imiş bildük	raḫḫıbe miḫr ü vefādan murādı ol şūḫuñ faşih-i bī-dile cevır ü cefā imiş bildük	Gazel/5		.-./.../..-./..-	
123a	Cenabi	āḫ-ı ‘aşıḫ her nefesde sūznāḫ olmaḫ gerek āteş-i ‘aşḫa giren bī-vehm ü bāk olmaḫ gerek	tīg-ı cevır-i yārdan çekme cenābī başuñı yol budur yolında yāruñ kim helāk olmaḫ gerek	Gazel/5		.-./-./-./-./-./-	

123a	Cenabi	mübtelâ-yı 'aşk olan rüsvâ vü bî-pervâ gerek nâm u nengin terk ider mecnûn gibi şeydâ gerek	dâğ-ı gamla zeyn idüp cism-i nizârdan ser-te-ser bu cenâbî gibi 'aşık' âleme rüsvâ gerek	Gazel/5		---/---/---/---	
123a	Cenabi	elde dâ'im câm-ı mey şanmış seridür 'âşıkun her habâbı başı üzre efseridür 'âşıkun	elde dâ'im câm-ı mey şanmış seridür 'âşıkun her habâbı başı üzre efseridür 'âşıkun	Gazel/5		---/---/---/---	
123 b	Cenabi	geldüm ey meh tapuña dâmen benüm ihsân senün derd-i 'aşkun çekmişem ben hastayem dermân senün	yiridür kılsañ cenâbî sinede cânun siper katlüne tigin çekerse gamze-i cânân senün	Gazel/5		---/---/---/---	
123 b	Cenabi	pest olur âh eylesem şît u şadâsı bülbülün itmege şerh-i derûnum yok ezâsı bülbülün	gam degül ağıyârıla olsa cenâbî hem-nişin hârzâr-ı gamda olur çün nevâsı bülbülün	Gazel/5		---/---/---/---	
123 b	Vehbi	olmuş gönül fütâdesi bir tıfl-ı mektebin ma'nâsını sabâk edeyor emr-i fergâbin	dilber sevib şarâb içip cünbiş etmede yokdur riyâsı vehbî -yi âlûde-meşrebin	Gazel/5		---/---/---/---	
124a	Vehbi	gelmez iki yakası bir yire ehl-i raqamın sebeb-i çâk-i girîbanı bu olmuş kalemin	'arab u rûmda üstâd-ı sühândir vehbî 'acemî oldu yanında şu 'arâsı 'acemin	Gazel/9		---/---/---/---	
124a	Vehbi	alırdım intikâmın çâk-çâkî-yi girîbanın gireydi âh zâlim destime bir kerre dâmânın	ne dersin vehbiyâ sen cümlesin görmüş geçirmişsin mey ü maḥbûbdan gayrı şafâsı var mı dünyânın	Gazel/9		---/---/---/---	
124 b	Vehbi	kendünü ey dil varib meyḥânede bir yana çek sâkî-yi mestiñ elin tüt sofrâ-yı biryâna çek	baḥş ederse câh-ı tevfiķe kalem-keş vehbiyâ ebruvân-ı yâr-veş tuğrâları şâhâne çek	Gazel/7		---/---/---/---	
124 b	Vehbi	düşünce çâh-ı ümide zeķan zeķan diyerek kemend-i zülfe şarıldım resen resen diyerek	ne yapıdı ise hele yapıdı zâhidi vehbî çıķardı bezm-i şafâdan ya sen ya ben diyerek	Gazel/7		---/---/---/---	
125a	Vehbi	dest-i sitemin etdi girîbanımı şad-çâk reşk itse nola hırķamıza atlas-ı eflâk	kâşâne-yi hûş olmadı vehbî hele rûşen tâ mağz-ı cünün olmayıcaķ revġan-ı idrâk	Gazel/5		---/---/---/---	
125a	Nesimi	yitürdüñ câm-ı cemşîdi uyan uyḥudan iy ġafil ne bulduñ uyḥudan göster ne kılduñ uyḥudan ḥâşıl	nesimî sırrı-ı mâ-evhe kemâhî gerçi şerḥ eyler kaçanıdrâk ider anı özini bilmeyen câhil	Gazel/15		---/---/---/---	
125 b	Nakşı	pendümi ġuş eyle zâhid var yûri sen cânıbul çıķ aradan olma ġafil cân virüb cânânı bul	naķşî -veş meydân-ı dilde 'ışķ elünden 'âşıkân başlarun tob eyleyüp ġaltân olan meydânı bul	Gazel/5		---/---/---/---	
125 b	Niyazi Mısrî	pâdişâha 'aşkıñı hem-ḥâne kııl mâsivâ-yı 'aşkıña bigâne kııl	cezb-i feyzin şarâbin doldurub bu niyâzî bendeni meyḥane kııl	Gazel/6		---/---/---/---	
126a	Hakkı	ey gönül 'irfân dilersen ḥidmete merdâne gel sende 'âşıklar gibi bey'âr olub meydâne gel	şeyḥ eşkinde gerekdir kü l u ḳurbân olasin vâr ismâ'îl ḥaķķı sende bu ḳurbâna gel	Gazel/7		---/---/---/---	
126a	Fuzulî	çerḥ her ay başına şalmış kaşından bir ḥayâl bû cihetdendir her ay başında olmaķ bir hilâl	ey fuzulî mâh-nisbet maḥv kııl vâriñ tamâm ger dilersen bulmaķ ol ḥurşîd birle ittîşâl	Gazel/7		---/---/---/---	
126a	Fuzulî	mülk-i ḥüsnün böyle zâlim pâdişâhı olmaġıl kim sañâ zâlim dese 'âdil ġüvâhı olmaġıl	ey fuzulî eyleme tâ 'at riyânın terkini tevbe kııl min ba'd meşġul-î menâhî olmaġıl	Gazel/7		---/---/---/---	

126 b	Fuzuli	öyle müstesnâ güzelsin saña yokdur bedel senden ey cān munkaṭı kılmaḡ beni illā ecel	ey fuzūlī ben dem urmuşdum şafā-yı 'ışkdan maṭla '-ı hürşid icād olmadın şubḡ-ı ezel	Gazel/7		---/---/---/---	
126 b	Fuzuli	reh-rev-i 'irfāna besdir sāḡar u sākī delīl kim meh ü hürşiddeden bulmuş temennāsım ḡālil	ey fuzūlī hūblar zikr-ī cemāliyle hoşum şūkr kim kesb etmişim 'ālemde bir zikr-ī cemīl	Gazel/7		---/---/---/---	
127a	Nefi	'ārif ol ehl-i dil ol rind-i ḡalendermeşreb ol ne müselmān-ı kavī ne mülhid-i bī-mezheb ol	hızra minnet çekme var soñra dil-i nef'ī gibi lüle-i āb-ı ḡayāt-ı feyz ile lebberleb ol	Gazel/6		---/---/---/---	
127a	Nefi	tūṭī-i mu 'cize ḡüyem ne desem lāf degil çarḡ ile söyleşemem ā'yinesi şāf degil	levḡ-i maḡfūz-i sühendir dil-i pāk- i nef'ī ṭab '-ı yārā gibi dükkānce-i şaḡḡāf degil	Gazel/5		..-/.-./..-/.-	
127a	Misali	kākül-i küfrine ikrār eyleyüb imāna gel ḡacc-ı ekber 'ıyd-ı azḡā vechidür ḡurbāna gel	'āşık-ı pervāne iseñ bāl u per yandurmaḡa ey mişālī ol cemal-i şem ' nūr-ı eḡşāna gel	Gazel/11		---/---/---/---	
127 b	Baki	raḡm eyle āb-ı dīde-i gevher-nisāre gel emvāc-ı baḡr-i eşkümi seyr it kenāre gel	baḡī dem urma seyr-i maḡāmāt-ı 'aşkdan geç āḡ u nāle naḡmelerinden ḡarāre gel	Gazel/5		---/---/---/---	
127 b	Cenabi	ey ḡönül pāzār-ı ḡamdan gel metā '-ı miḡnet al naḡd-i cānuñ şarf idüb ya 'nī ḡumāş-ı vuşlat al	mey-fürüşüñ düş cenābī cür'a veş ayaḡına ol sa 'ādet-bāḡḡāḡı ḡusrevinden himmet al	Gazel/5		---/---/---/---	
128a	Baki	fitne-i 'ālemi ol ḡāmeti-i balādan bil her belā kim yitişür 'ālem-i bālādan bil	devlet-i dār-ı cihān devr-i zamān ey baḡī pāy-dār olmaduḡın ḡışşā-i dārādan bil	Gazel/5		..-/.-./..-/.-	
128a	Baki	ḡül-zāra gel nesim-i şabā gibi ḡoş-dem ol açıl derün-ı ḡonçe gibi şād u ḡurrem ol	baḡī ḡışāl-i merdüm-i nākış-vücūdī ḡo insān-ı kāmil olmaḡa sa 'y eyle ādem ol	Gazel/7		---/---/---/---	
128a	Cenabi	'ālem-i tecridde 'isī-yi ibn-i meryem ol ey ḡönül inşāfa gel bir laḡza sen de ādem ol	gel cenābī cümle dehri zerre-i nā-çiz ṭut kes 'alāyık tüştesini andan ey dil bī-gam ol	Gazel/5		---/---/---/---	
128 b	Cenabi	ḡenc-i 'aşḡı şaḡla ey dil sīneñ içre maḡzen ol niçe yüz biñ gevher-i esrār-ı ḡaḡḡa ma'den ol	ḡāne-i ḡönli cenābī hastenüñ bulmaz ziyā ḡıl tecellī anda māhum aña şem '-i rüşen ol	Gazel/5		---/---/---/---	
128 b	Sami	vaḡdet-ḡüzün küşe-i kāf-ı ḡanā 'at ol 'anḡā gibi ḡişāde-per-i evc-i şoḡret ol	yek-çend rüze naḡşına aldanma 'ālemüñ sāmī şaḡīfe-şüy-yı niḡāḡ-ı ḡaḡḡat ol	Gazel/5		---/---/---/---	
128 b	Riyazi	'aşḡıklarunñ dirine yār-ı mihr-bāmidur ḡönül maḡrem-i sırr-ı nihānī yār-ı cāmıdur ḡönül	ey riyāzī ḡam degül bir bī-vücūd-ı 'aşḡ iseñ bir şeh-i ḡüsünüñ hele ḡāṭır nişānıdır ḡönül	Gazel/6		---/---/---/---	
129a	Pertev	cūlar gibi sirişkim aḡarken şırıl şırıl ol ḡāb-ı nāzda uyumuş mişil mişil	pertev de geh-be-geh hele taşdı' idip 'abeş ol nāzenīne derdini söyler diril diril	Gazel/7		---/---/---/---	
129a	Vehbi	var ey zūlf-i siyeh ḡāne-be-düş u nā-be-sāmān ol perişān eylediñ zālīm beni sen de perişān ol	niçün ey muḡ-beçe kāşāne-yi vehbīye gelmezsin a kāfir gel bu şeb bārī hem-āḡuş-ı müselmān ol	Gazel/5		---/---/---/---	
129a	Vehbi	bī-çāre ḡönlümü saña virdimse cānım al redd itmeyüb meded anı ey bī-amānım al	luṭf eyleyüb de vehbī -yi piriñ du 'āsını ey pīr olası tāze-resīde civānım al	Gazel/5		---/---/---/---	

129 b	Vehbi	girmedi kîsemize gerçi nuķūd-ı āmāl māl-i ħulyādır iden ceybimizi māl-ā-māl	vehbiyā vaşf iderek mūy-ı miyān-ı yāri eyledim rişte-yi endişemi diķkatle ħayāl	Gazel/7	..-/.-../..-/.-.-	
129 b	Nesimi	tegri bildüm tanıdım küfri ü ĩmān kãdadır küfri bildim aldım ĩmān men müselmān ol menem	men nesimī çün buldum ħaķķa iķrār eyledim çün muvaĥĥid mü'min oldum men müselmān ol menem	Gazel/6	..-/.-../..-/.-.-	
130a	Nakşı	anadan toĝmazdan evvel birlik içrekān idüm kimseler bilmezdi zātumşöyle pinhān idüm	naķşiyā dil ħānesinden ger bu ħudretdersini oķıyub ben görmeseydüm vālih ü ħayrān idüm	Gazel/9	..-/.-../..-/.-.-	
130a	Nakşı	toĝdum anadan bir iki devrāna irişdüm tutdum o yolu emr ile fermāna irişdüm	gel fehmi idegör kâf u nūn şin ile remzin naķşihazer it şanma ki yabana irişdüm	Gazel/14	..-/.-../..-/.-.-	
130 b	Virani	cihān dār-ı fenādır hey ĩmānım yüzüñ naķş-ı beķādır hey ĩmānım	efendim sevdiğim ħuluñ vīrāni katında bir gedādır hey ĩmānım	Gazel/20	..-/.-../..-/.-.-	
131a	Fuzuli	penbe-i dāĝ-ı cünün içre nihāndır bedenim diri olduķca libāsım budur ölsem kefenim	idemen terk fuzūli ser-i kūyuñ yāriñ vaţanımdır vaţanımdır vaţanım	Gazel/7	..-/.-../..-/.-.-	
131a	Fuzuli	fāş kıldıñ ĝamım ey dīde-i ħun-bār benim eylediñ merdūme nem olduĝun ızĥār benim	ey fuzūli der-i dīvāraĝamım yazmaĝdan şāhid-i ħāl-i dilimdir der-i dīvārbenim	Gazel/7	..-/.-../..-/.-.-	
131 b	Fuzuli	secdedir her kãnda bir büt görsem āyınım benim ĥāh kãfer ĥāh mü'min tut budur dīnim benim	ey fuzūli her yeten ta'n eyler oldu ħālime bū yiter ehl-i melāmet içre taĥsīnim benim	Gazel/7	..-/.-../..-/.-.-	
131 b	Fuzuli	her ĥabāb-ı eşkime bir 'aks şalmış peykerim şāh-ı mülk-i miĥnetim tutmuş cihāni leşkerim	ey fuzūli çok melāmetden beni men' itme kim ben nihāl-i ĝülşen-i derdim melāmetdir yerim	Gazel/7	..-/.-../..-/.-.-	
132a	Fuzuli	eşiĝiñ taşını kãn ile yudu çeşm-i terim pāklikden taş lā'l eyledi feyż-i nazarım	ey fuzūli tura benden ala ta'līm-i vefā nāĝeh er merkad-i mecnūna düşerse ĝüzerim	Gazel/7	..-/.-../..-/.-.-	
132a	Fuzuli	degilsin çokdan ey gerdün cihān seyrinde yoldaşım nola ĥam olsa ħaddiñsinden artıķdır benim yaşıım	fuzūli ĥazin-i genc-i vefāyım ol şüretten ĝüherler tökdüĝü isrāf ile çeşm-i ĝüher-bāşım	Gazel/5	..-/.-../..-/.-.-	
132a	Fuzuli	deheniñ şevķını cān-süz ĝümān itmez idüm yoĥsa bir dem anı ben mūnis-i cān itmez idüm	itmeseydi sitem-i yār fuzūli beni zār bunca feryād çeküb āh u fiĝān itmez idüm	Gazel/7	..-/.-../..-/.-.-	
132 b	Fuzuli	yār ħāl-i dilimi zār bilübdür bilürem dil-i zārımda ne kim vār bilübdür bilürem	yārahem-şoĥbetim olmazsa fuzūli ne 'aceb özüñe şoĥbetimi ār bilübdür bilürem	Gazel/5	..-/.-../..-/.-.-	
132 b	Fuzuli	nola kılsam terk-i mey minnet kılub zāhidlere neylerem mey neş'esin ben kim senin ĥayrāniñam	ey fuzūli āteş-i āhile yandırdıñ beni ĝālība şandıñ ki şem'-i külbe-i aĥzāniñam	Gazel/7	..-/.-../..-/.-.-	
133a	Nefi	ĝül gibi cām-ı mey-i encūmen efrüz idelüm ittifāķ ile gelin bir yire nevrüz idelüm	bülbül oķusuntāze ĝazeller nefi ĝül gibi cām-ı mey-i encūmen efrüz idelüm	Gazel/5	..-/.-../..-/.-.-	
133a	İlmi	toĝĥānede bir şāh görüb 'aķlımı atdum aldım fitil?-i nāra düşüb toĝ gibi çatdum	sevdā-yı mecāziden alub lezzet 'ilmi ĥaķķā ki dimiş kãnd-i leb-i yār mı tatdum	Gazel/5	..-/.-../..-/.-.-	

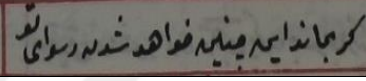
133a	Reşad	āvāre dilim māye-i sevdā neme lāzım mestim ezeli cūr'a-i mīnā neme lāzım	gitdikce reşād olmada nazm āver i'cāz şāyide müzāmin ..... neme lāzım	Gazel/7		--./--./--./--	
133 b	Fehim	ķil u ķāl-i 'aşķı hāmūş olmayınca bilmedüm sırr-ı 'aklı mest ü medhūş olmayınca bilmedüm	mezheb-i rindānı bilsün mi fehīmā zāhidān ben hezārān-sāl mey-nūş olmayınca bilmedüm	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.--	
133 b	Baki	irüşdüm bahre cūy-ı āsā basıř-i hākden geçdüm bisāt-ı ķurba irdüm ķenber-i eflākden geçdüm	metā'ı dehr bir puldur akar şu 'ömr-i müstā'cel anuñ ķün bāķiyā esbābdan emlakden geçdüm	Gazel/5		---/---/---/---	
133 b	Baki	şafā gül-zārudur sīnem gül-i bī hārdur dağum maħabbet gülşeninde açılan gülnārdur dağum	ķızardı göz gibi nār-ı ğam-ı fūrķatde ey bāķī derūnum hālīñ ağlar dīde-i hūñ-bārdur dağum	Gazel/5		---/---/---/---	
134a	Baki	maħabbet baħridür āhum yilinden mevc urur yaşum melāmet fülkidür ser aña lengerdir iki yaşum	ayırđı sıhr idüb yāri sipihr-i pīre-zen benden ne lu'b itdi baña gör bāķiyā bi'llāhi oynaşum	Gazel/5		---/---/---/---	
134a	Cenabi	gülşen-i lāhūtı şorsañ bülbül-i güyāsıyam verd-i 'irfān isteseñ gülzār-ı dilāsāsıyam	dūd-ı āhumdan şarındum başuma destār ben milket-i ğamda cenābī ya'nī kim 'abbāsıyam	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.--	
134a	Cenabi	ķasdum bu kim ğazāle-i çeşmüñi şayd idem cān riştesiyle şol iki vaħşıyī ķayd idem	münkir ola cenābiye ol cāmī dil-beri şad-bār eger kerāmet-i şeyķ-i 'ubeyd idem	Gazel/6		--./--./--./--	
134 b	Cenabi	sāķi-i 'aşķuñ elinden cām-ı ğam nūş idelüm bezm-i miħnetde gönül rindini ser-hūş idelüm	vaşl-ı gülzārında hecri ey cenābī ol gülüñ hār-ı ğamdur bildük ammā biz der-āğuş idelüm	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.--	
134 b	Sabit	nişlesem ben de dil-i hastemebilmem nitsem zehr ise işledemez zaħmuma merhem itsem	bu hārābatda şabit olamam sultānum dil vīrānemi yapsañ da yıķılsam gitsem	Gazel/5		..--/..--/..--/..--	
134 b	Vehbi	belin ķoçmak için bir āfet-i ğaddāra ķarpıldım gehī şemşirine geh hāncer-i hūñ-h'āra ķarpıldım	gelürken hāneme yāri ķevirmiş vehbiyā āğyār işitdikde telāşımdan der ü dīvāra ķarpıldım	Gazel/5		---/---/---/---	
135a	Vehbi	yaniñdan def'-i āğyār-ı bed-endişi ehem şandum şanursın kim yine ey bī-vefā ben saña kem şandum	ederdi taħ'-ı pūr-zūruñ 'alī şır üstüne hāmle seni vehbī 'acemde ben görüp şır-i ücem şandum	Gazel/7		---/---/---/---	
135a	Vehbi	gül-i bāğ-ı edebdir yāra ta'rīz-i vişāl itmem 'izārın reng-i şerm-i pūse ile al al itmem	naķīza-baħşı-yi gerdün-ı dūn der-piş iken vehbī felek hem-ķadr-i bedr eylesse de 'arż-ı kemāl etmem	Gazel/9		---/---/---/---	
135 b	Vehbi	ġāh va'd u geh niyāz u geh ibrām eyledüm neyledümse eyledüm yāri hele rām eyledüm	āġa düşmüşken o vaħşī āfet ey vehbī hemān şayd için riş-i sefidī bir 'aceb dām eyledüm	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.--	
135 b	Vehbi	ārzū-yı dehen-i yār ile ma'düm oldum cevher-i ferd gibi ma'nī-yi mevhüm oldum	yine derd-i dilimi ben bilürem ey vehbī var mıdır fā'ide kim 'āleme ma'lüm oldum	Gazel/5		..--/..--/..--/..--	
135 b	Vehbi	nice bir h'āhiş-i āmāl ile mecbül olalım terk-i maţlab idelüm nā'il-i me'mül olalım	ķekmeyüb bezm-i ğamıñ renc-i hūmārın vehbī bāde vü dilber ile cünbişe meşġül olalım	Gazel/7		..--/..--/..--/..--	
136a	Vehbi	neş'e-baħş-ı dil o la'l-i bī-ġūsārımdır benüm yoħsa nūş-ā-nūş-ı mey cūş-ı hūmārımdır benüm	fāķihe gerçi şitāda nār imiş aħbāb için meyve-yi ter de bu nazm-ı ābdārımdır benim	Gazel/9		-.--/-.--/-.--/-.--	

136a	Vehbi	güşe-yi meyhānede gerçi esîr-i bâdeyim zâhidâ ancak gam-ı eyyâmdan âzâdeyim	gül gibi rengin değilsem de ne mâni 'vehbiyâ hârdan pâkîze dâmânım ki sünbül-zâdeyim	Gazel/5		---/---/---/---	
136a	Vehbi	âşüfte vü ser-dâde-yi piç ü ham olaydım tek cebhe-yi yâre dökülen perçem olaydım	terk etmez idim cennet-i istanbulu vehbî bir kendüm idare idicek âdem olaydım	Gazel/5		---/---/---/---	
136 b	Arif	felek meşreb yine bir şüha künd-i mübtelâ oldum arardım 'âkıbet bu derd-i 'aşkı güç belâ buldum	hayât-efzâ didim geh la'line geh 'ayn-ı cân 'arif dehân-ı dilbere güyâ ki harf-i âşinâ buldum	Gazel/6		---/---/---/---	
136 b	Ferid	dilnişin sîn kâbil-i ülfet degilsin neyleyim ateşe yanmış dil-i hayret degilsin neyleyim	bende-i 'aşkıñ ferîd -i nâtüvân eyler anın şâhid-i şevk âver-i hâlet degilsin neyleyim	Gazel/5		---/---/---/---	
136 b	Rasih	kâle-i dile gamzeñ olub müşteri virdim ... virmiş idi âhîr ammâ geri virdim	bir şüh melek meşreb arardı dil rasih sultân mı 'afv ile kuluñ gösteri virdim	Gazel/5		---/---/---/---	
137a	Seyfi (Nizamoğlu)	yâ râb beni dür eyleme evlâd-ı 'alîden kim bendesiyüm bularuñ ben kâlû belîden	çün oldıhayâtı ezeli bunlara seyfi cânını fedâ başını toğ eyliyeliden	Gazel/5		---/---/---/---	
137a	Sezayi	tennür-ı dilde od yakub âh-ı şererümden bir özge kebâb mâ-ğazâr itdüm ciğerümden	dil-beste-i zülfi siyehem yine sezâyi sevdâ-yı cünün gitmedi asla buserümden	Gazel/5		---/---/---/---	
137a	Fuzuli	yağma canum nale-i bi-ihtiyârumdan şakın dökme kanum ab-ı çeşm-i eşk-bârumdan şakın	ey fuzûli kankı mağbubu ki sevsen rahmi var kıl hazer ancak benim bi-rahm yarumdan şakın	Gazel/7		---/---/---/---	
137 b	Fuzuli	dost bî-pervâ felek bî-râhm devran bî-sukûn derd çok hem-derd yok düşman kavî tâli' zebûn	çihre-i zerdin fuzûlîniñ tutubdur eşk-i âl gör aña renkler çekmiş sipihri-ni ilgün	Gazel/10		---/---/---/---	
137 b	Fuzuli	budur farkı gönül mağşer gününüñ rüz-ı hicrandan kim ol cân döndürür cisme bu cismi ayırur cândan	sitem taşı melâmet hençeri bîdâd şimdi fuzûli her cefâ kim gelse hoşdur câna cânandan	Gazel/7		---/---/---/---	
138a	Fuzuli	bezm-i gam içre şarâbımdır sirişk-i lâle-gün kıldı hamkaddim büküb câm-ı şerâbım ser nigün	ey fuzûli ben melâmet gevheriniñ genciyim ejderhâdir kim çevremde zincir-i cünün	Gazel/7		---/---/---/---	
138a	Fehim	geçmişem ben ki şehîd olmağ için cânımdan gecme kurbânıñ olam başuñ için kanımdan	ben fehîmem o cihetden felek-i lâ-yefhem tîğ-i cehl ile ayırdı ser ü sâmânımdan	Gazel/7		---/---/---/---	
138 b	Deruni	zehr-i kâtildir bu dünyâ şu şanub içme şakın bu 'ömür sermâyesini yok yire saçma şakın	ğarğ olub âb-ı revâne ger olursa sende şehîd şeyh derûni dir ki nâmerd köprisinden geçme şakın	Gazel/9		---/---/---/---	
138 b	Sami	çarğ-ı le'im şâhib-i 'irfânı neylesün nâdân olan harîf-ı sühendâni neylesün	âsân idi 'alâyık-ı sâmîcihânda terk ammâ gönül mağabbet-i cânânı neylesün	Gazel/6		---/---/---/---	
139a	Ragıb	'ar'ar gibi ol kâmet-i dil-cûya ne dirsin 'anber gibi ol kâkül-i hoş büya ne dirsin	râğıb saña hûbân-ı âmîz didiler heb ol iki turunç ile o pehlüye ne dirsin	Gazel/5		---/---/---/---	
139a	Bahayi	tağıtduñ h`âb-ı nâz-ı yâr-ı ey feryâd neylersün idüb fitneyle dünyâyı harâb-âbâd neylersün	bahâyi -veş degülsin kâbil-i feyz-i şafâ sen de tekellüf ber tarâf ey hâtır-ı nâ-şâd neylersün	Gazel/6		---/---/---/---	

139a	Baki	geh cefâ kılsun niyâz ehline geh nâz eylesün nâz iderse ‘aşıka ol şuḥ-ı ṭannâz eylesün	mâ’il ol bâkı -şıfat dâ’im hümâlar şaydına şâh-bâz-ı himmetün göklerde pervâz eylesün	Gazel/5		---/---/---/---	
139 b	Cenabi	gönül peymâne-i derdün çeküb mest-i harâb olsun düşüb cür’a gibi yollarda gamda türâb olsun	süvâr-ı esb-i devlet oldı gönçe ol hümâ-sâye iki çeşm-i güher-bârı cenâbinün rikâb olsun	Gazel/5		---/---/---/---	
139 b	Cenabi	erbâb-ı dil hemîşe ehl-i melâmet olsun nâm isteyen ‘azîzüm her dem selâmet olsun	şâhum cenâbî bendeñ senden nice ola dūr hecrün vişâle irgür çevre nihâyet olsun	Gazel/5		---/---/---/---	
139 b	Cenabi	def’a def’a nâra yaqdum sūzum-ıla nârı ben döne döne zâr kıldum nâlem ile zârı ben	tekye-i gamda cenâbî olmışam ḥayrân-ı ‘aşk cür’adân-ı la’l-i dil-berden yiyüb esrârı ben	Gazel/7		---/---/---/---	
139 b	Cenabi	revzen-i çeşmün ḥazer kıl her yaña açılmasun ten ḥarâb-âbâdınun fikr eyle bir yapılmasun	cür’a-i cām-ı gamun çekdi cenâbî mestdür ḥaşre dek bî-hüş olub bir laḥza ol ayılmasun	Gazel/6		---/---/---/---	
140a	Cenabi	bu ḳadd-i nâz-perverle kıyâmetsin kıyâmetsin gören sen şive-perdâzı bilür şâhum ne âfetsin	cenâbî nola bülbülveş terrenüm itse küyuñda bu reng ü büy ile şâhum gül-i bâğ-ı leṭâfetsin	Gazel/5		---/---/---/---	
140a	Cenabi	nuḳûd-ı eški cem’ itdüm anuñ bād-ı hevâsından bu ḳayd oldı baña ḥâşıl meger âhum livâsından	bulup gamzeñ ḥadenginün cenâbî sinede zaḥmıñ siper gibi gerüp gögsin yürür cânâ şafâsından	Gazel/5		---/---/---/---	
140 b	Cenabi	ân-ıla ḥaddün tütaldan ḥüsn-i leylâ meşrebin ḳullanur âvâre gönüm ḳays-ı şeydâ meşrebin	‘âr u nâmından cenâbî himmeti destin çeküb ihtiyâr itdi gam-ı ‘aşkuñda rüsvâ meşrebin	Gazel/5		---/---/---/---	
140 b	Cenabi	nakd-i cāna râygāndur alsañ ‘irfān cevherin ma’rifetdür bilmek isterseñ eger cān cevherin	yoḳ bahāya şatılır yāḳūta kıymet ḳalmadı gösterelden ey cenâbî la’l-i cānān cevherin	Gazel/7		---/---/---/---	
140 b	Cenabi	gördiler ferḥunde zātuñ bildi ‘âlemler yaḳīn kim niğīn-i devletün naḳşıdırrüy-ı zemīn	âb-ı ‘aşkuñla cenâbî bir muḥammer gül idi ḥuşk-leb yaturdı daḥi çeşme-sâr ü ma’-i ṭīn	Gazel/6		---/---/---/---	
141a	Cenabi	baña dilden ḥasretim âhum durur taḳrīr iden ḥâlet-i sūz u güdâzım dil durur ta’bīr iden	küşe-i çeşmün dirīğ itme cenâbî bendeden bir nazarla ḥâki sensün ḥusrevâ iksīr iden	Gazel/5		---/---/---/---	
141a	Vehbi	müste’idd-i nazar ol çeşm-i sitem-zādından ḥikmetü’l-‘ayn okuyub gamze-yi üstâdından	ḥavz-ı şad-raḥne-yi maşraf pūr olur mu vehbî kesb-i destin iki fevvâre-yi irâdından	Gazel/12		---/---/---/---	
141 b	Vehbi	o mehiñ şa’şa’a-yı sīne-yi berrâḳından ḳamaşur dīde-yi ḥurşid-i felek tāḳından	şüret-i rüy-ı dil-ārâsı çıkar mı vehbî ‘aşıḳıñ âyine-yi sīne-yi müştâḳından	Gazel/5		---/---/---/---	
141 b	Vehbi	dil-i üftâdegānıñ zerrece fehme eyle ḥâlinden şakın bu âfitâb-ı ḥüsnün ey meh-rū zevâlınden	baña düşizegān-ı saḳızın ḡabḡabla pistānı daḥi ḥoş geldi ey vehbî turunc-ı portakalından	Gazel/7		---/---/---/---	
142a	Vehbi	farḳ olunmaz rüyü benlerle benekli kâleden nev-ḳumâş-ı ḥüsnü gelmiş şanasın bengâleden	reşḥa-yı eşkim nemâ vermez emel gülzârına vehbiyâ gelmez tarâvet berg-i ḥuşke jāleden	Gazel/5		---/---/---/---	
142a	Vehbi	geçdim ümīd-i būs-ı leb-i la’l-i yârdan itsem ‘aceb mi tevbe mey-i ḥoş-güvârdan	mefṭūḥ iken hemîşe der-i luṭf-ı kibriyâ vehbî güşâyış isteme bâb-ı kibârdan	Gazel/7		---/---/---/---	

142a	Vehbi	mest iken ol muğ-peçe açıkda gördük sīnesin görmemişdir öyle bir şāfī fireng āyīnesin	vehbiyā rif'at bulanlar zīver-i 'irfān ile atlas-ı çarha deyişmez hırka-yı peşmīnesin	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.--	
142b	Vehbi	çeşminde uyur fitne ile nāza ne dīrsin tūrmaz uyarır ġamze-yi ġammāza ne dīrsin	vehbi ile kim söyleşür ey hāsīd-i bed-gū böyle sūhan-i mu'cize-perdāza ne dīrsin	Gazel/7		--./--./--./--	
142b	Vehbi	bezmi ey sākī yine pūr-tūmturak itmez misin iş ayaġa dūşdü sen teşmīr-i sāk itmez misin	mümkün olsa mey içüp la'l-i nigāri būs idüb vehbiyā meşrebe icrā-yı mezāk itmez misin	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.--	
142b	Niyazi Mısrī	gir semā'a zīkr ile gel yāne hū deyu er şāfāyī 'aşk-ı hākka yāne yāne hū deyu	ey niyāzi gönllüne 'aşıklar hīkmet dolar künt-ü kenziñ hāznesinden yāne yāne hū deyu	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.--	
143a	Seyyid	ey cān iline sālīk olan gel cihānı ġo cānā eger 'aşık iseñ cism u cānı ġo	gel sen saña gel ġayreti terk eyle seyyidā geç māzi vū müstakbel hem īn ü anı ġo	Gazel/9		--./--./--./--	
143a	Seyyid	ey gönül gel 'aşka uy ġayrıyı ġo 'aşk ile irdi hākka cümle ulu	imdi seyyid sen de vir ġayra fenā ġalmasun ancak dilde illallāh hū	Gazel/19		-.--/-.--/-.--	
143b	Fedayi	dilā cāndan muhabbet kıl 'aliyyü'l-murtażadır bu zehī gül gonçe dāne-i zāt-ı pāke müşkbārdır bu	fedāyi olmadan fānī fedā kıl rāhına cānı velāyet şāhı sultānı 'alīyyü'l-murtażadır bu	Gazel/18		..--/..--/..--/..--	
144a	Fedayi	dilā cāndan muhabbetkıl hūsn-i hālķı rızādır bu şeh-i cümle şehidānıñ demiyle dil-ġüşādır bu	fedāyi olmadan fānī sevüb candan o cānānı resülün kerretü'l-'aynī hūsn-i hālķü'r-rızādır bu	Gazel/7		..--/..--/..--/..--	
144b	Fedayi	dilā cāndan muhabbet kıl hüseyin-i kerbelādır bu şeh-i cümle şehidānıñ zehī şāh-ı 'alādır bu	fedāyi olmadan fānī sevüb cāndan o cānānı resülün kerretü'l-'aynī hüseyin-i kerbelādır bu	Gazel/7		..--/..--/..--/..--	
144b	Fuzuli	gör sirişkim şeb-i hicrān dime kim kandı bu zerre zerre şerer-i āteş-i pihāndır bu	dün dimişdin ki fuzūli baña ġurbān olsun saña ġurbān olayım yine ne ihsāndır bu	Gazel/6		-.--/-.--/-.--/-.--	
145a	Fuzuli	ramazān oldı çeküb şāhed-i mey perdeye rū mey için çeng tūtub ta'ziye açdı ġīsū	ramazān oldı budur vehmi fuzūliniñ kim nice gün içmeye mey zāhid ile nāgeh tūta hū	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.--	
145a	Fuzuli	eger çıkısaydı derdiñ cismden dirdim ki cāndır bu ne hācet derdiñi yegdir dimek candan 'iyāndır bū	fuzūli kıldı feryād ü figānım tīre gerdūnu henüz ol māh şormaz kim ne feryād ü figāndır bū	Gazel/7		..--/..--/..--/..--	
145b	Yahya	aldı gönllüm bir cevān-ı hūb-rūy-ı tünd-hū ġamze-i ser-tīzi hūnī çeşm-i mesti fitne-cū	ġūyiyā yahyā bu şī'r ol maṭla'-ı dībā ile bir cevān-ı tāzedür mevzūn ġadd ü hūb-rū	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.--	
145b	Vecdi	'uşşāk-ı zārī kırmada haṭṭ-ı siyāh-ı nev imdād-ı hūсне geldi yine bir sipāh-ı nev	vecdi o mah-ı rūyuñ ele alsa zūlfünü her nāhun-ı benānı olur reşk-i māh-ı nev	Gazel/7		--./--./--./--	
145b	Cenabi			Gazel/5			Farsça

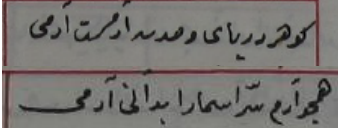
						
146a	Cenabi	'anberin zülfünden dirler var vefadan baña bû aradum ben bulmadum ey mäh-çihre mü-be-mû	istemez hecrün koyub cänä cenabi vaşluñı şeh süleymän çün buyurdı 'aşık olmaz kām-cû	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.--
146a	Vehbi	hatt-ı siyehiñ mi ser-i gisû mu nedir bu bir bâğda sünbül ile şebbû mu nedir bu	vehbi gamıñ menba'ı mı âb-ı hayâtın cüy-ı sühanın mı bir içim şü mu nedir bu	Gazel/5		--./--./--./--
146a	Vehbi	severseñ yüsuf-âsâ bir meh-i pâkîze-dâmân sev 'azîz-ı mısr-ı istiğnâ müselleme şâh-ı hûbân sev	hakîkî 'aşık ol vehbi geçüb cisr-i mecâziden uyub nefis ile şeytâna ne 'avrat sev ne oğlan sev	Gazel/7		.../.../.../...
146b	Nesimi	dünyâ duracağ yir degül iy cân sefer eyle aldanma anuñ âline andan hazer eyle	şol biste dehânuñ haberin bildi nesimî şirînlere şol teng şekerden haber eyle	Gazel/9		--./--./--./--
146b	Nesimi	yoğdur vefâsı dünyenüñ aldanma anuñ âline renginden oldı münfâ' il her kim boyandı âline	şol bî-misâlün 'ışkına virdi nesimî cânını dünyâ nedir âhiret kim kıla mülk ü mâline	Gazel/10		--./--./--./--
147a	Nesimi	kim ki aldıncı cihânuñ ağılu lezzâtına düşdi şol mansubesi çok dünyenüñ hâline	çün cemâlünden nesimî ebcedi buldudemâm 'ayn ü mîmün 'ammesinden irdi ve'ş-şâffâtına	Gazel/11		-.--/-.--/-.--/-.--
147a	Nesimi	derde müştâk olmayan kimdür ki dermân isteye kable mevte bilmeyen sen şanma kim cân isteye	zülfinüñ küfrin egerçi ehl-i fazl-ı imân bilür iy nesimî şanma kim kâfir imân isteye	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.--
147b	Nesimi	'aşık belâ yolında gerek kim hamül ola ma'şukdan aña ne ki gelse kabül ola	mî'râca çıkdı ruh-ı nesimî burâk ile şol lâşeden ne fâ'ide kim lâ-zelül ola	Gazel/8		--./--./--./--
147b	Nesimi	ey gönül â'yinesine bakmanuñ fâ'idesi ne sermâyeden hayânuñ çok şatmanuñ fâ'idesi ne	ey nesimî sırrını bir kimseye fâş itme kuyuñu hamâma kapub yumanuñ fâ'idesi ne	Gazel/5		..-/..-/..-/..-
148a	Nakşi	ayâ şâhım bu gelmekden cihâna nedür maşşud haber vir 'aşıkâna	yeter fâş eyledün bu sırrı nakşi bu remzi bilmiş ol bi'llâh zamâne	Kaside/7 0		.../.../..-
149b	Nakşi	elâ ey zâhid-i devr ü zemâne 'aceb dağl eyler olduñ 'arifâna	tecellî itmeyince tâze güller gelür mi nakşiyâ bülbül figâna	Kaside/3 3		.../.../..-
150b	Nizamoglu	ey vâ'iz ey nâşih 'aşıklara dağl itme kendünü görüb lütf it şeytâna uyub gitme	derviş diyü çünküm sen kendine bir ad tağma cehd ile nizamoglu hiç kimseyi incitme	Gazel/5		--./.../..-/...
150b	Niyazi Mısri	ağvâl-i serencâmım bu sa'ate erince diyemem saña icmâliñ tâ gâyeteerince	dünyâyı nider 'aşık'ukbâyı nider şâdık mısrî ola gör ayık sen vuşlata erince	Gazel/9		--./.../..-/...
151a	Kaygusuz	allah allah tağında yüz biñ balık kışlamış şusuzluğdan bunalmış 'araba ister göçmeye	ğaygusuzun sözleri hindistânıñ kozları gürcistânıñ kızları bir ar gerek çoçmaya	Gazel/11		

151 b	Ruhi	halka kın eyleme vār ise belāgat sende seni zemm eyleyemedh eyle kıl	sākin genc-i tevekkül ola gör ey rūhī nefsi için ‘arīf olan cāhile olmaz bende	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.--	
151 b	Fuzuli	şu virdim şubh dem göz yaşını tığ-i āhıma kim dökem kıanın sipihriñ şalsa mihrin mähıma	ey fuzūli yāre döndürdüm yüzüm ağyardan haşmı çok gördüm sığındım şıdık ile allāhıma	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.--	
151 b	Fuzuli	muşhaf demek hatādır ol safha-i cemāle bu bir kitāb sözdür fehmeden ehl-i hāle	resm-i vefā fuzūli benden kemāle yetmiş hoş kāmīl-i zamansın ahsentü bū kemāle	Gazel/6		-.--/-.--/-.--/-.--	
152a	Fuzuli	yine ol mäh benim aldı kararım bu gice çıkacaktır felege nāle-i zārım bu gice	vār idi şubh vişāline fuzūli ümmīd çıkmasa haşret ile cān-ı figārım bu gice	Gazel/7		..--/..--/..--/..--	
152a	Şemsi	muhib-i hāndān iseñ gönül mäh-ı mihrimde şehid-i kerbelā ahvālını yād ile bu demde	şefā‘at maṭlabıñ ise seniñ ceddinden ey şemsi revā görme gönül şādānlığıñ mäh-i mihrimde	Gazel/7		..--/..--/..--/..--	
152a	Nahifi	me‘āşiden vücūduñ tahir ile eşk-i nedāmetle naşihat saña varma ‘arşa-i haşre bu hāletle	nāhifi kayd-ı hicrāndan eger āsāyiş isterseñ yakın ol bezm-gāh-ı kıurba tā‘atle ‘ibādetle	Gazel/13		..--/..--/..--/..--	
152 b	Nefi	gāmze şundukça elin kabza-i gaddāresine acı ağyar dañi ‘aşık-ı bīçāresine	öldürür gāmzesi nāz ile seni ey nefi şakın aldanma anıñ ruşat-ı nezzāresine	Gazel/5		..--/..--/..--/..--	
152 b	Nefi	fıkr-i zūlfūñ dilde tāb-ı sūz-ı ‘aşkın sinede nārdır külhanda güyā mārdir gencinede	korğum oldur bir gün ey nefi yağar dünyāyı heb böyle kalırsa eger sūz-ı muhabbet sinede	Gazel/5		..--/..--/..--/..--	
153a	Mazhar	deviyy-i dilde bakub hayrān olursam kime ne dil-i ruşsarıñ görüb mestān olursam kime ne	mazhar ıhağdan nihān ‘ālemde hic bir nesne yok gün-begün izhār olub pinhān olursam kime ne	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.--	
153a	Arşi	oğı te’vīl-i kelāmu’llah cānuñ tāzele i’tikāt it ‘ilm-i te’vīle imānuñ tāzele	kātil-i deccāl-i şirk olmağ dilersen ‘ arşiyā mehdī-i cān u ten ol devr-i zamānuñ tāzele	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.--	
153 b	Refi	‘ağl-ı tāmıñ çaldı ‘uşşakıñ o sātci peçe tarf-ı tende zahm-ı zūlf ‘akrebi işler içe	bir uşul-i çār yek çaldırsa oynardım refi irtifā‘ evc-i hüsne böyle gāyetde yerice	Gazel/12		-.--/-.--/-.--/-.--	
153 b	Fethi	şad riste-i çārmıñ gāzab yār-ı ter yonga sancağ nūr dīde-i tufān baba fīngā	fethi şua‘rā bu gāzeli itme de tanzīr nev kāfiye-i tengde çeker cümlişi zīngā	Gazel/7		..--/..--/..--/..--	
154a	Vecdi	çözme girih-i zūlfūñü aqdāma düşürme hūş-ı melegi lerziş-i endāma düşürme	vecdi dil-i nālāni şakın tāb-ı nigehten sūzān şereriñ gülşen-i islāma düşürme	Gazel/5		..--/..--/..--/..--	
154a	Nabi	nola āhumla çeksem tāk-ı ‘arşa ‘anberin perde beni leb-rīz-i sevda itdi bir şūh-ı siyeh-çerde	bu deñlü nābiyā itmezdi vāz-ı ‘hod pesendāne ruğ-ı sākī nümāyān olmasa mir’at-ı sāğarda	Gazel/5		..--/..--/..--/..--	
154a	Baki	yoğdur şebāt çünki cihān-ı harābda birdür hezār-sāl ile yek-dem hisābda	baki şafağda mihr-i münevver şanur gören ‘aks-i ‘izār-ı sākī-yi cām-ı şarābda	Gazel/6		..--/..--/..--/..--	
154 b	Baki	kalubdur eşk-i çeşmüm gerçi kim hāk-i mezelletde bi-ğamdi’llāhe hele āh u figānum evc-i rif’atde	eger bakın ahvālinden istifsār iderlerse ğam-ı dildāra hem-dem vaqti hoş devletde ‘izzetde	Gazel/5		..--/..--/..--/..--	

154 b	Baki	dergāh-ı hākka derd ile 'āşık niyāzda bātıl taşavvur itmede şufî namāzda	bākī karīn-i fūrkatūn olmak revā mıdur akırān içinde böyle iken imtiyāzda	Gazel/5		--./-./-./-./-./-	
154 b	Baki	metā'-ı bāde-i gül-reng şimdi ayakda kumāş-ı zühd ü riya tırmayub şatılmakda	semend-i tab'a süvār oldı 'azm ider bākī belāgat ehline yā hū gönüller alçaıkda	Gazel/5		..-./-./-./-./-./-	
155a	Baki	nem-i eşkülme gönül dāğı dem-ā-dem tāze gül-i ruhsāruñ ile gül-şen-i 'ālem tāze	olıcakhüb gönül virmege 'irfan ehli şî'r-i bākī gibi hem şüh gerek hem tāze	Gazel/5		..-./-./-./-./-./-	
155a	Baki	geçüb güller serir-i 'izzete tāze şehirden geldi bülbüller niyāza	yaqarlar bākī yi nālān iderler güzeller mā'il olur süz ü sāza	Gazel/5		..-./-./-./-./-	
155a	Baki	şabr eyle dilā derdüñi cānāne duyurma cān içre nihān eyle velī cānāne duyurma	ya'küb-şifat bākī yi ol yūsuf-ı şānī hūzn içre kōmaz kışşayı ihvāne duyurma	Gazel/5		--./-./-./-./-./-	
155 b	Baki	gelünüz yüz tūalum bāgeh-i gāffāra cān u dilden gelemüm tevbe-i istiğfāra	bākī yi lezzet-i vaşluñ tama'ı söyletdi tūñiyi şevk-i şekerdür getüren güftāra	Gazel/9		..-./-./-./-./-./-	
155 b	Baki	ten pāy-māl ü serde ğam-ı 'aşk-ı yār ise ayakda kaldum elde degül ihtiyār ise	bākī cihānda mihr-i vefādan nişāne yok yār adın añma 'aqluñ eger saña yār ise	Gazel/5		--./-./-./-./-./-	
155 b	Bakī	dilā meyl itme vaşl-ı dil-rübāya hevā-yı salţanat düşmez gedāya	ferāmūş it ğam-ı ferdāyı bākī bu gün şihhatdeyüz miñnet hūdāya	Gazel/5		..-./-./-./-./-	
156a	Sami	cemālūñ arzū eyler nigāhum yā resūla'llāh çıkar her şeb anuñçün 'arşa āhum yā resūla'llāh	dür-i ser-tācı ikbālum ğubār-ı āsītānuñdur 'ubūdiyyetdür ancak 'izz ü cāhum yā resūla'llāh	Kaside/5		..-./-./-./-./-./-	
156a	Sami	delī firifte-i vā'de-i kibār itme büzürg-ı nañl-ı kühenden ümīd bār itme	yer eyle kalb-i ehibbāda her dem ey sāmī hilāf meşreb olan zāhide güzār itme	Gazel/9		..-./-./-./-./-./-	
156 b	Sami	'atā-sāz-ı dil ol üftādeler dāmāna düşdükçe yine kayd eyle cānā defter-i ihşāna düşdükçe	bulur sāmī harābāt ehli neşve hem çü cām-ı cem kelām-ı la'l-i dilber hālka-i rindāna düşdükçe	Gazel/5		..-./-./-./-./-./-	
156 b	Sami	hicrūñ hayāl idüb dañi va'd-i vişalde olduñ zebūn keşmekeş-i ihtimāle	sāmī kalem netice-i 'arz-ı merām idüb vaşşāf olur mu bu nazm-ı keşire'l-me'āle	Gazel/10		--./-./-./-./-./-	
157a	Ragīb	reftār idene vādī'-i 'aşk içre yolunca destine reh-i rāst 'aşadır yorulunca	vāşf-ı 'ālī paşa ile teng olsa da rāğīb tezyil iderim kāfiye-encām bulunca	Gazel/6		--./-./-./-./-./-	
157a	Ragīb	oldı resīde tūğ-ı sitem üstühānıma ölsem bu derd ile acımam tatlı cānıma	virnem fütür şabra olursam da teşne leb rāğīb recā-yı vuşlatı almam lisānıma	Gazel/6		--./-./-./-./-./-	
157a	Ragīb	şakın dest-i ferāga rişte-i tul-ı emel virme nizām-ı mülk-i istiğnāya ğafletle hālel virme	kibār-ı devleti hem meşreb-i pīr-i muğān buldum kaşīde diñlemezler rāğīb almazlar ğazel virme	Gazel/6		..-./-./-./-./-./-	

157 b	Yahya	gönlüm açılmaz dime cânā bahār olsun hele ivme ‘ayşa mürğ-i zerrīn-per şikār olsun hele	olma yaḥyā lutfına maḡrūr o tıfl-ı nev-resüñ ḡadr-i ḥüsni fehmi ider bir şivekār olsun hele	Gazel/5		---/---/---/---	
157 b	Yahya	arām idemem pūs u kenār eylemeyince sīnemde gelüb yār karār eylemeyince	ḡan aḡlamaḡa başladı zaḡm-ı dil-i yaḥyā açılmadı ḡaḡ cânına kār eylemeyince	Gazel/6		--/---/---/---	
157 b	Yahya	olsa pūr bāde-i devletle bu nüh peymāne ḡaḡresin virmeye sākīlerimüz yārāne	bize bir sākī-i ḡuř-tab‘ gerekdür yaḥyā pūr idüb cāmı řuna ehl-i dile rindāne	Gazel/5		---/---/---/---	
158a	Rasim	öldürdi tecāhülle bizi yār bilince ḡan aḡladı dil ḡaḡıra cânāne gelince	olmuş o da bir āfete meftūn hele rāsīm cānān daḡı buldu cezāsın ‘amelince	Gazel/5		--/---/---/---	
158a	Cenabi	ey kamer-ḡihre baña raḡm eyle allāḡ ‘ařḡına mihr-i nūr-efřān ḡaḡḡı gökdeki māḡ ‘ařḡına	pāy-būsūñ ḡılmaḡa geldi cenābī ḡapuña anı redd itme řehā bu ulu dergāḡ ‘ařḡına	Gazel/5		---/---/---/---	
158a	Cenabi	ḡāf-ı dil mesken olalı ‘ařḡuñ ‘anḡāsına mürḡ-ı cânūm bāl aḡub ḡondı belā řaḡrāsına	sākin-i necd-i belā oldı cenābī ey şanem ‘ařıḡ-ı mecnūn olalı zülfüñüñ leylāsına	Gazel/5		---/---/---/---	
158 b	Cenabi	küfr ile ārāste gördükde ben cânānei mezheb-i ‘isāya ḡoydum bu dil-i dīvānei	āřiyān itdi cenābī ol ḡümā dil-ḡānesin mesken eyler cuddirler gerḡi kim vīrānei	Gazel/5		---/---/---/---	
158 b	Cenabi	bād-ı āḡum řu‘le virdi esdükce nārūma ḡūn-ı dil aḡıtdı ‘aynum sīne-i pūr-zārūma	ḡumm-ı mey gibi cenābī cūř idüb ḡūn-ı ciger aḡdı cām-ı dīdeden eřḡūm gibi ruḡsārūma	Gazel/5		---/---/---/---	
158 b	Cenabi	cāme-i ‘āriyyet-i cânūmdan ‘ār itmek nice taḡte'l-aḡdāma vücūdum ḡāk-sār itmek nice	o ḡül-i ḡonca-deḡāna dil virüp her küşede ‘andelīb āsā cenābī āḡ u zār itmek nice	Gazel/5		---/---/---/---	
159a	Cenabi	nāra yanmaḡ resmini ta‘līm iden pervāneye yaḡdı hicrūñ řem‘ini gönlüm gibi ḡam-ḡāneye	aḡma bāb-ı pendüñi vā‘iz ḡeküb derd-i sermi kim ḡulaḡ tutmaz cenābī degme bir efsāneye	Gazel/5		---/---/---/---	
159a	Cenabi	ḡözünüñ zulminden yitüp ey māḡ-rū cânā řikāyet-nāmeler yazdum řunam sulḡān sūleymāna	cenābī dest ü pāyını öpesin nazmumuñ řāyed niyāzumdan cevāb ide varub řāḡ-ı suḡandāna	Gazel/5		---/---/---/---	
159a	Cenabi	her bī-nevā ḡarībe řāḡum ḡimāyet eyle bendeñ geḡen ḡarīfe ‘ayn-ı ‘ināyet eyle	dest-i ḡam-ı cihāndan bulsañ cenābī fuşrat pāy-ı serīr-i řāḡa bir bir řikāyet eyle	Gazel/5		--/---/---/---	
159a	Vehbi	meřreb-i rinde göre pūse dü yekdir bāde muḡribā iřte bu taḡsīimde tekdir bāde	añlanur meclis-i ‘işretde ‘ayār-ı aḡbāb vehbiyā tecrībe-yi ḡalbe meḡekdir bāde	Gazel/5		---/---/---/---	
159 b	Vehbi	destini ḡekdi rızā virmedi ammā pūse o řehīñ ruḡřatı var mı ‘acebā pā-pūse	vehbiyā yār ile der-ḡāb olıcaḡ geldi raḡīb yine ḡayfā ki bařıldıḡ bu gece kápūse	Gazel/5		---/---/---/---	
159 b	Vehbi	öyle bir şa‘a var kim ruḡ-ı tābānında zerredir mihr-i cihān-tāb-ı felek yanında	şekve-āmīz ḡazellerle nola vehbī-yi zār ḡāliñ o řāḡa beyān eylese dīvānında	Gazel/6		---/---/---/---	
159 b	Vehbi	niḡūn maḡrem idersin mū-be-mū zülfi perīřāne verir biḡāneye ser-riřte řāyed ey perī řāne	şikest etmiş bahār olduḡda cām-ı ‘aḡd ü peymāni getir ey sākī-yi ḡül-ruḡ yine vehbiye peymāne	Gazel/5		---/---/---/---	

160a	Vehbi	āh o şūh-ı muğ-beçe gitdikçe pür-kîn olmada kâfiriñ her nazrası gâretger-i dîn olmada	tâb-ı meyden ‘arız-ı sâkı-yi kâfir mâcerâ çehre-yi îmân-ı vehbî gibi rengin olmada	Gazel/7		---/---/---/---	
160a	Vehbi	mâh eylemezdi mihr-i ruhuñla muķabele ol şekl-i hûba etmese kaşd-ı müşakele	düş olduñ āh ra‘şe-yi piriye vehbiyâ bünyân-ı ‘ömrü yıķmak içündür bu zelzele	Gazel/5		--/---/---/---	
160 b	Vehbi	āgâh olagör devrde aḥvâl-i hilâle ‘âlemde dilâ olma heveskâr kemâle	lâl olmadır eslem hele her hâlde vehbî olduñsa eger muṭṭali ‘idrâk-i me’âle	Gazel/5		--/---/---/---	
160 b	Vehbi	baḥş eyledim îrâm ben hâl-i ruh-ı cânâneye şîrâz u keşmîr ü ḥoten olsun fedâ bir dâneye	ey şâh-ı iklîm-i cemâl çün elçiye yokdur zevâl vehbî eder fikr ü vişâl emriñ ne ol ferzâneye	Gazel/9		--/---/---/---	
160 b	Vehbi	olmadım germâbede yek-ten o cism-i pāk ile bârî ḥalvetolaydım bir güzel dellâk ile	sûznâk olmaķda mağz-ı üstüḥânım vehbiya şem‘-veş aldım fetilî şu‘le-yi idrâk ile	Gazel/5		---/---/---/---	
161a	Vehbi	şaklama mihr-i ruhuñ zülf-i siyâh altında ķalmasın ḥüsn-i ‘amel ebr-i günâh altında	faḥr eder şevket-i ṭab ‘ımla semend-i ma‘nâ vehbiyâ esbin olur rif‘ati şâh altında	Gazel/7		---/---/---/---	
161a	Vehbi	nigeh tâb-âver olmaz nazra-yi rüy-ı dil-ârâya şu‘â‘ından baķılmaz âfitâb-ı ‘âlem-ârâya	açılmaz bâğ-ı vuşlatda bize ol ḡonçe-yi zîbâ hem-âvâz olalım vehbî hezâr-ı nâ-şekîbâya	Gazel/5		---/---/---/---	
161 b	Vehbi	ḥâlî degildi dil heves eylerdi hâline miskîn uğramış ķara sevdâ ḥayâline	vehbî o âfete ne yaparsañ yapup hemân râm it merâm-ı vaşla ķoma kendi hâline	Gazel/5		--/---/---/---	
161 b	Vehbi	vermezdi püs-ı la‘l-i lebiñ sāğar olmasa nuķle vesîle nüş-ı mey-i aḥmer olmasa	gelmezdi keyfimiz hele bir dürlü vehbiyâ bezm-i cihânda bâde ile dilber olmasa	Gazel/5		--/---/---/---	
161 b	Nafiz	düşer endîşe-i zülfün dile sevdâ zamânında ḥuṭür eyler miyânîñ ḥâṭîr-ı ḥulyâ zamânında	edâda ḥoş-nüvis-i ḥâme kaldı ‘aciz ey nâfiz olur piçide-mü vaşf-ı ḥaṭî imlâ zamânında	Gazel/6		---/---/---/---	
162a	Neşet	vâz‘-ı yed ile mülkiñ cünbişine eyvallah aḥter-i naḥş ile de gerdişine eyvallah	olalı bâr-ı muḥabbet dil pâkinde rizân neşetâ baḥr-i diliñ cüşişine eyvallah	Gazel/5		---/---/---/---	
162a	Riyazi	degme sâlik geçemez pîr-i muğānuñ yirine ṭuracaķ muğ-beçe imiş yine anuñ yirine	bağlasun dil-i meczûbı riyâzî şimdi ķays-ı âşüfte-i bî-tâb ü tüvānuñ yirine	Gazel/6		---/---/---/---	
162a	Riyazi	mest-i çeşm-i yâr vār dilde neşve-i bî-ḥumâr vār dilde	ey riyâzî ḥabâb-ı bâdegibi ‘ukde-i rüzgâr vār dilde	Gazel/5		---/---/---	
162 b	Vasıf	bu şeb ṭutuşub āh-ı derün velvelelerle şâhen-i şeh-i ‘işk itdi sefer meş‘alelerle	her şeb çekeyim sîneye ben yârî da vâsıfâ sen ķal yine ḥoş imdi ya dursun helelerle	Gazel/6		--/---/---/---	
162 b	Daniş	saña cânım diyeniñ cümlesi ‘âşîķ diñle begim ‘âşîķ ise de ben gibi şâdiķ diñle	ne gezer dâniş efendim der-i luṭfuñda senüñ sen şehiñ ķulluğuna ben gibi lâyiķ diñle	Gazel/5		---/---/---/---	
162 b	Sakıb	gerçi lâyiķ‘izzet degiliz biz sizce bu revâ mı o mehüñ sırrına git biz sizce	sâķıbâ ‘aķlımı çaldı o cefâlar ķılıcı neyleyem ḡâmze-itâtârî birâz ḥırsızca	Gazel/5		---/---/---/---	

163a	Nesimi			Gazel/11			Farsça
163a	Nesimi	yüziñi her kim ki gördi şüret-i rahmân didi la'lüni cân hıızra şordı çeşme-i hayvân didi	ger şehîd oldı nesimî dil-berüñ yoluñda uş kân bahâsı hağdur anuñ ol dimez sübhân didi	Gazel/16		---/---/---/---	
163b	Nesimi	cemâlüñdür bu rencüruñ şifâsı şifâü'l-ğalb mağbübuñ liğâsı	nesimîdür vücüd-ı ferd-i muṭlak bu tevḥîdüñ eḥaddandur esâsı	Gazel/10		---/---/---	
164a	Nesimi	merḥabâ iy baḥr-ı zâtuñ gevher-i yek-dânesi şem'-i vaḥdetdür cemâlüñ kün fe kân pervânesi	buldı la'lüñden nesimî nefḥa-i ruḥu'l-ğudüs iy nesimîñüñ ḥayâtı cânımuñ cânânesi	Gazel/12		---/---/---/---	
164a	Nesimi	şüretüñ nağşında her kim görmedi nağğâşını vâhib-i şüret anuñ gözsüz yaratmış başını	iy nesimî ñḥâlüñi ger kimse bilmez ğam degül hağ bilür ḥağğ-ı cihânuñ sırrını hem fâşını	Gazel/12		---/---/---/---	
164b	Nesimi	yâruñı şatduñ bahâsız bimedüñ miğdârını hîçe degmez ol kişi kim hîçe şatar yârını	iy nesimî incüyi dürrü bilen şarrâfa şat cevherî nâdâna şatmaz lü'lü-i şeh-vârını	Gazel/10		---/---/---/---	
165a	Nesimi	vâsluñdur âb-ı hayvân ben hıızra şordum anı cânsın yâkîn velikin 'ârif bilür bu cânı	oldı lebüñ meyinden ḥayy-i ebed nesimî hıızr âbı her kim içdi ḥayy oldı câvidânı	Gazel/11		---/---/---/---	
165a	Nesimi	cemâlüñ fitnesi tütüdi cihânı çağırdı perdeden râz-ı nihânı	nesimîñüñ mekânı lâ-mekândur mekânsuz 'âşıkuñ hağdur mekânı	Gazel/9		---/---/---	
165b	Nesimi	cemâlüñ kıble-i imân degül mi vücüduñ mazḥar-ı insân degül mi	nesimî sırr-ı er-rahmân ü ṭâ ki ol bedroṭada mîzân degül mi	Gazel/7		---/---/---	
165b	Nesimi	zülfüñ çün sevdâ-yı 'azm oldı mü'min olan aña maḥrem oldı	hem-derdime vaşlıñ oldı dâru hem zaḥmıma daḥı merhem oldı	Gazel/12		---/---/---	
166a	Nakşi	o kim benden kaçır cânâ anuñ bil yoğdur iz'ânı gerekse ser-te-ser görsün o kes tefsîr-i kūr'ânı	kelâm-ı nağşi 'i fehmi it kaḫuñdan taşra yüz tütma yüri var el çek anlardanne şanduñ sen bu meydânı	Gazel/16		---/---/---/---	
166b	Nakşi	muṛğ-ı dil feryâda başlar görmesem dil-dârımı kân döker bu çeşm-i giryân arturur ḥâğ zârımı	îñ ü ândan geçmeyince nağşi -i âşüfte-dil itmedi ol meh tecellî görmedim ben yârımı	Gazel/6		---/---/---/---	
166b	Nakşi	kec nazarla bağma zâhid evliyâyâ ser-seri bilmedüñ sen sırrın anuñ çek elin andan yüri	evliyânuñ ḥizmetine kulları çokdur velî nağşi anuñ cümlesiniñ kemteridür kemteri	Gazel/6		---/---/---/---	
167a	Nakşi	degildür ḥağğıñ ey zâhid şağın medḥ itme dildârı ki bilmezsin 'aref sırrın bu 'ağlıñ anda yoğ kârı	rumüz-ı sırr-ı vaḥdetden ḥaber-dâr olmayan nağşi özinden bî-ḥaberdür çün ne bilsün ol bu esrârı	Gazel/5		---/---/---/---	
167a	Nakşi	dilâ bildüñse nedür gül sennyf ile işbâtı mücellâ eyledüñ lâdan silüb ol ğalb-i mir'âtı	ne kim feth oldı ey nağşi saña 'ilm-i ma'âniden yüri var söyle 'âşığlar yazsınlar bu ebyâtı	Gazel/5		---/---/---/---	

167a	Seyyid	haydar-ı şâh-ı velâyet murtezâsın yâ ‘âlî lahmike lâhmî muhammed muştâfâsın yâ ‘âlî	rûz u şeb gözler seni seyyid niżâmoğlı şahâ sen muhammed mehdîye şâhib-livâsuñ yâ ‘âlî	Gazel/11		---/---/---/---	
167 b	Niyazi Misri	talib-i hâkkin devâsız derd durur sermâyesi anıñ içün âh u zâr oldı hemîn hem-şâyesi	kim ki mazağa’l-başar sultânınıñ tıflı ola mışrıyâ şol feyz-i aqdes nür oldı dâyesi	Gazel/5		---/---/---/---	
167 b	Niyazi Misri	zâhid ne bilür nidüğini hâlet-i ‘aşkı a’mâ olan hîç göre mi şüret-i ‘aşkı	gel bezm-i niyâzide bu ‘aşkıñcâmını nüş it mahv eyle seni tâ duyasin vahdet-i ‘aşkı	Gazel/18		---/---/---/---	
168a	Seyyid	cânımuñ cânı gönülümün hânı şığmaz ‘uķüle şerh ü beyânı	hamd eyle seyyid her dem hudâya himmetün saña kıldı erzânı	Gazel/13		---/---/---/---	
168 b	Seyyid	‘aks-i hüsnün vech-i dilberden nümâyân eyledi ol tecellîyle kamû ‘uşşâkı hayrân eyledi	haķka hamd eyle yürî seyyid muhammed kim bugün bu ma’ârif dürlerine haķķ seni kân eyledi	Gazel/11		---/---/---/---	
169a	Fenayi	çün ziyâ virdi kamu ‘âleme vechün güneşi buldı ol nür ile bulan yine sen mâh-veşi	bezm-i hâşuñda nedim it bu fenâ’ı kuluñı derdi ola cür‘a keş küllü ğadâtiñ ve ‘âşî	Gazel/7		---/---/---/---	
169a	Sezayi	bileyin dirseñ eger meşreb-i dervişânı sevenün bendesidür sevmeyenün sultânı	yârile hem-dem olub irmez ise vuşlata el vahdet-i şarf sezâyî olamaz erzânı	Gazel/9		---/---/---/---	
169 b	Sezayi	vücüdün mahv iden buldı şafâ-yı vaşl-ı cânı maķâm itse ‘aceb mi zerreler hürşid-i raķşânı	sezâyî ol dil âranuñ olan didârına tâlib geçer başıla cânından olur yolınaķurbânı	Gazel/6		---/---/---/---	
169 b	Sezayi	ķalem-i şun ‘-ı ezel her ne ki taķrîr itdi ķayd idüb şahf-ı ebade anı taķdır itdi	nükteyi duydu sezâyî dehen-i yârî şorub noķtanuñ sırrını ‘âriflere taķrîr itdi	Gazel/5		---/---/---/---	
169 b	Fuzuli	ey vücüdün eşeri hilķat-i eşyâ sebebi nebî ol vaķt ki bil fi’l-gerekmezdi nebî	yâ nebî kıılma fuzülîni kapuñdan mahrûm ‘afv kııl vâre ise dergâhda terk-i edebî	Kaside/7		---/---/---/---	
170a	Fuzuli	ey vücüd-ı kâmilin esrâr-ı hikmet maşdârı maşdâr-ı zâtın olan eşyâ şıfatın mazharı	gevheridir ‘ışk baķriniñ fuzülî âb-ı çeşm lık bir gevher ki luţf-ı haķ anadırmüşterî	Gazel/7		---/---/---/---	
170a	Fuzuli	bırakdı hâke hüsnün âfitâb-ı ‘âlem ârâyı göttürdü yer yüzünden mu‘ciz-i la’lîñ mesîhâyı	fuzülî eşk seyliyle perîşân olma sabr eyle aña hem-vâr ola aķır tutubdur rüy-ı dünyâyı	Gazel/7		---/---/---/---	
170 b	Fuzuli	haşılım yok ser-i kūy-ı belâdan ğayrı ğarezim yok reh-i ‘ışkında fenâdan ğayrı	bezm-i ‘aşķ içre fuzülî nice âh eylemeyim ne temettu’ bulunur neyde şadâdan ğayrı	Gazel/7		---/---/---/---	
170 b	Fuzuli	tereşşühķabrimün taşına itmiş çeşmimyâşı hayâl eyler gören kim la’ldendür ķabrümün taşı	fuzülîni dereh-i ‘ışkında eşķ ü aleder rüsvâ belâdır her kimiñ bir yolda ğammâz olsa yoldaşı	Gazel/7		---/---/---/---	
170 b	Fuzuli	her gören ‘ayb itdi âb-ı dîde-i giryânımı eyledim taķķik görmüş kimse yok cânânımı	ey fuzülî câne yetmişdüm gönülden şükr kim bağladım bir dilbere ķurtardım andan cânımı	Gazel/7		---/---/---/---	
171a	Fuzuli	cânımuñ cism ile zevķ-ı ittîşâli ķalmadı ah kim sensiz dirilmek ihtimâli ķalmadı	gör fuzülî ‘ışkığıyânıñ ‘adem mülkin gözet ‘azm-i künc it çünhevânıñ i’tidâli ķalmadı	Gazel/9		---/---/---/---	

171a	Fuzuli	merhem koyub oñarma sīnemde kanlı dağı söndürme öz eliñle yandırdığın çerāđı	devrān havādisinden yok bākımız fužulī dārū'l-āmānımızdır meyhāneler bucāđı	Gazel/7		--./-./-./-./-./-	
171 b	Fuzuli	hoş geldi dün ol āye sirişkim nezzāresi böyle olurki 'āşıkñ işler sitāresi	ey söyleyen fužulīye 'ışk içre şabr kıl söyle bu merhem ile kimiñ bitdi yāresi	Gazel/7		--./-./-./-./-./-	
171 b	Fuzuli	maşşer günü görem didim ol serv-i kāmēti ger anda hem görünmese gel gör kıyāmeti	ğām zulmetinde bulmađa derd ü belā beni besdür fužulī āteş-i āhım 'alāmeti	Gazel/7		--./-./-./-./-./-	
172a	Fuzuli	ey her tekellümüm haţ-ı sebziñ hikāyeti virdim hemīşe muşhaf-ı ruhsārın āyeti	şükr it fužulī itme fiğān yār kılsa cevır kim ehl-i 'ışka cevırdır anıñ 'ināyeti	Gazel/7		--./-./-./-./-./-	
172a	Fuzuli	göñül yetdi ecel zevk-ı ruĥ-ı dildār yetmez mi ağardı müy-ı ser-sevdā-yı zülf-i yār yetmez mi	fužulī dime yetmek menzīl-i maķşüda müşkilidir tutan dāmān-ı şer'-i aĥmed-i muĥtār yetmez mi	Gazel/7		---/---/---/---	
172 b	İzzi	şāh-ı iklīm-i velāyetdir gürüh-ı kādīrī rāh-ı ĥaķda zü'lkerāmetdir gürüh kādīrī	āsītān-ı kādīrīye sür yüziñ anlardan ol 'izziyāşāhib-i selāmetdir gürüh-ı kādīrī	Gazel/4		-.-/-.-/-.-/-.-/-./	
172 b	Fuadi	şāh ĥüseyniñ firķatiyle ağlayan gelsün beri āvāre idüb dem ā dem inleyen gelsün beri	hem muĥāmmēd meclisinde çār yār ile gelüb ey fu'ādī ĥāliyle irşād olan gelsüb beri	Kaside/6		-.-/-.-/-.-/-./-./	
172 b	Baki	çıkısa eflāke nola āteş-i āhum şereri çarĥdur encüm-i seyyārenüñ ey māh yiri	lebine öykünür ol ĥusrev-i şīrīn dehenüñ bāķiyā ĥalk'aceb mi mezelense şekeri	Gazel/5		..-/..-/..-/..-/../	
173a	Baki	eţrāf-ı çemen-zārı yine āb tolandı gül-zāra girüb her yaña şalındı bulandı	bāķiyi mey-i nāba yemīn itdi dimişler gül gibi ele sāgarı alub içmez ol andı	Gazel/5		--./-./-./-./-./-	
173a	Baki	getürür başuma ferdāları dūnyā ĥamını nice 'āķıldür o kim çekmeye ferdā ĥamını	ķakül-ibend-i belādan seniazād itsün bāķiyā boynuña al zülf-i semen-sā ĥamını	Gazel/5		..-/..-/..-/..-/../	
173a	Baki	sāķiyā ķalmaz imiş çünki bu şöĥbet bāķī mey-i gül-gün içelüm bāde-i cennet bāķī	bāķī ölsün yoluña pādīşehüm sen sağ ol baĥt pāyende ĥudā yār u sa'ādet bāķī	Gazel/5		..-/..-/..-/..-/../	
173 b	Sami	tecerüd ile mesīhā felek nişēst oldu cihānda māl ile ķārūmı gör ki pest oldu	revā mıdur ki nazardan düşürdüñ ey sāmī hezār-pāre olub cām-ı dil-şikest oldu	Gazel/4		---/---/---/	
173 b	Sami	göñül her laĥza mest-i bāde-i cān-ı maĥabbet mi mişāl-i çeşm-i sāgar yoĥsa ĥayrān-ı maĥabbet mi	göñül ķurtılmadı cevır-i felekden bilmem ey sāmī melāmet eylemek aşĥābını şān-ı maĥabbet mi	Gazel/5		---/---/---/---	
173 b	Sami	bāde kim revnaķ-fezā-yı şişēdür her ķatresi ğāze-i ruhsāre-i endişēdür her ķatresi	āteş-i seyyāle-i 'aşk itdi sāmī cāna ķār kim şerār-ı şīr-süz-ı pişēdür her ķatresi	Gazel/5		-.-/-.-/-.-/-./-./	
173 b	Ragıb	reh-nümā olmada güm-rehlere fānūs gibi 'ālem ol şu'le-i āvāze ile nāķūs gibi	rāğīb eyler seni de zīver-i düş-ı şehdet bir ķumaşuñ var ise ĥırķa-i sālūs gibi	Gazel/7		..-/..-/..-/..-/../	
174a	Ragıb	āhım olduķca perīşānī-i zülfe bādī leşker-i haţtı ider fitnelere imdādı	bir nesīm ile ĥarāb olmada mānēnd-i ĥabāb süst imiş rāğīb 'aceb ķaşır-ı hevā bünyādı	Gazel/7		..-/..-/..-/..-/../	

174a	Ragıb	iden itmiş mu'şer-i neşāenḥākīde hūrşīdi şafā-yı 'ālem-i āba musahḥar cām-ı cemşīdi	tehī mağz-ı neşātım kāse-i ṭanbūr-veş rāğıb felek gūş eylemem rāmiş-ger-i bezm itse nāhīdi	Gazel/7		.---/---/---/---	
174 b	Ragıb	medār-ı āsiyā-yı devletūñ nādānedir şimdi cehālet şayd-ı murğ-ı kāme dām u dānedir şimdi	şorarsañ rāğıb -ı şūridentūñ ey bī-vefā hālin gamuñla geşt-i deşt-i kūh ider dīvānedir şimdi	Gazel/7		.---/---/---/---	
174 b	Ragıb	baña ya's oldı kūy-ı dil-rubādan nāme-res şimdi teķā'üd iḥtiyār itdi nesīm-i bu'l-heves şimdi	ķatı nā-sāz-kār oldı mūdārā eylemez rāğıb felekden ḥulyā-yı sāz-kārı hīç kes şimdi	Gazel/7		.---/---/---/---	
175a	Ragıb	lebūñ kim pūs ider bir sāgar-ı billürdan ğayrı kimūñ var zūhresi tel ķırmağa ṭanbūrdan ğayrı	'aceb iḥlāş ile ḥasret-keş-i pā-būs-i iclālūñ şu yād illerde var mı rāğıb -ı mehcūrdan ğayrı	Gazel/5		.---/---/---/---	
175a	Ragıb	bezm-i 'aşkuñ telḥ ü mürd-efken olur şahpaları tünd-ḥū olsa 'aceb mi sākī-i ra'naları	olmaz idi rüz- maḥser cāy-ı da'vī-i diger faşl olunsa rāğıbuñ ol şuḥ ile da'vāları	Gazel/7		.-./-./-./-.-	
175a	Ragıb	itdūñ esīr-i turre-i dil-i bī-nevāmızı bilmezlik ile dāme düşürdūñ hūmāmızı	rāh-ı vişāle irmedi dil rāğıba henüz güm-kerde itdi baḥt-ı siyeh reh nūmāmızı	Gazel/5		--./-./-./-.-	
175 b	Ragıb	eger murāduñ ise ḥāṭıruñ küşādeliği mişāl-i āyine naķş it derüne sādeliği	açıl kenār-ı çemen-zāre gül gibi rāğıb eger murāduñ ise ḥāṭıruñ küşādeliği	Gazel/5		.-./-./-./-.-	
175 b	Ragıb	künc-i ferāğa gerçi ki himmet ķomaz seni sevdā-yı cāha düşme düşme rāḥat ķomaz seni	düşmenimden intikām almak gibi var mı bir şafā rāğıb bu zevķe āh mürüvvet ķomaz seni	Gazel/5		--./-./-./-.-	
175 b	Ragıb	nāle-i bülbül ruh-ı gül şenlik itdi gülşeni eylesün pervāneyi şem'ūñ ocağı külḥānī	şöyle ser-şār-ı raḥīķ-ı vaḥdet oldum rāğıba yāre eylerdim işāret şorsalar benden beni	Gazel/9		.-./-./-./-.-	
176a	Yahya	urduñ cefā taşın dile dīvāne mi şanduñ beni zencīrüne bend eyledūñ uşlana mı şanduñ beni	yaḥyāya eylersin cefā feryādıñ anlarsın hevā sākī mey-i engūr ile mestāne mi şanduñ beni	Gazel/5		--./-./-./-.-	
176a	Yahya	aķıtdum yaşumı yaķdum fitil-i dāğ-ı sūzānı benüm şimdi maḥabbet bezminūñ şem'-i şebistānı	kemān ü tiğü ḥançer cem'in eyler ṭurmaz ey yaḥyā yine bir fitne peydā itmek ister çesm-i fettānı	Gazel/5		.---/---/---/---	
176a	Yahya	ne dil olaydı ne dilber ne ibtilāmuz olaydı ne aşnālık ideydük ne aşnāmız olaydı	riyāziyā ne siteler iderdi çarḥı göreydin eger bizüm daḥı yanında bir ricāmuz olaydı	Gazel/5		.-./-./-./-.-	
176 b	Riyazi	bir güler yok yüzüme berķ-ı belādan ğayrı kim siler yaşumızıseyl-i cefādan ğayrı	nazm-ı zibā-yı riyāzi -i sūḥan perdāzuñ pak ma'nāsı mı yokḥüs-n-i edādan ğayrı	Gazel/6		.-./-./-./-.-	
176 b	Cenabi	nitekim bu gülşenūñ bülbülü yok ben gibi bāğ-ı ḥüsne gelmedi bir ğonçe-i ter sen gibi	'arşa-ı dehrūñ cenābī merd-i şeh-bāzı geçen zīver-i dünyā-yı dūna meyl ider mi zen gibi	Gazel/5		.-./-./-./-.-	
176 b	Cenabi	'ālem-i ḥayretde ben nā-çār gördüm kendümi kendü cānumdan daḥı bī-zār gördüm kendümi	meclis-i ğamda cenābī ben beni fark itmeyüb mest-i rüsvā-yı cihān evķār gördüm kendümi	Gazel/5		.-./-./-./-.-	
177a	Cenabi	mihre teşbīh eylesem olmaz ruh-ı cānānumı hiç gedāyıla ola mı bir ṭutam sulṭānumı	şan cenābī bahra düşdüm yokḥalāşa ķudretüm eşķümūñ seyl-i revānı ķapladı her yanımı	Gazel/5		.-./-./-./-.-	

177a	Cenabi	ehl-i 'aşkuñ kıl temâşâ sînesinde dâgımı görmek isterseñ dilâ güllerle cennet bâgım	dâg-ı mihrüñ yaķalı ey meh cenâbî sîne de döne döne uyarupdur ehl-i dil ocağım	Gazel/5		---/---/---/---	
177a	Vehbi	yine hâk-i reh-i cânânı şabâdan ķapdı sürmedendide-yi ter bād-ı hevâdan ķapdı	şu'arâ böyle rübüde olacaķ nûkteleri sülhan-ı vehbî -yi pākîze-edâdan ķapdı	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	
177b	Vehbi	elim ermez güle pā-der-kef-i hār olduğum ķaldı bu gülşende hemān bülbül gibi zār olduğum ķaldı	nigāh-ı lutfuna bir kerre mazhar olmadım vehbî o şūhuñ hasret-i çeşmiyle bîmār olduğum ķaldı	Gazel/5		...--/...--/...--/...--	
177b	Vehbi	seni kim çekdi āyā hālvete hāmmāmdan ğayrı kim aldı sîneye āyîne-yi endāmdan ğayrı	gelür yokhātır-ı vîrānı ābād etmege vehbî pey-ā-pey cūş eden seyl-i ğam-ı eyyāmdan ğayrı	Gazel/9		...--/...--/...--/...--	
177b	Vehbi	āh kim ağzım şulandı seyr iderken saķızı puse va' diyle şeker çiynerdi bir tersā kıızı	müslimāna pek yaķındır cünbişinden añladım vehbiyā nuşh etmeseydi āh o ruhban dînsizi	Gazel/5		...--/...--/...--/...--	
178a	Vehbi	zaħmnāk etdi derūnum dīde-yi hūn-h'āresi var ise yāre şarılmaķdır bulunsa çāresi	tāb-ı 'aşķ ile ğazel mi söylemiş vehbî yine nazma sūziş verdi böyle tab'-ı āteş-pāresi	Gazel/7		...--/...--/...--/...--	
178a	Vehbi	cām-ı la'liñ şevķine mestāne etdiñ sen beni kāse-lis-i sofra-yı meyhāne etdiñ sen beni	hūsnünün mecnūnu etmişken yine vehbiye der 'āleme leylî gibi efsāne etdün sen beni	Gazel/7		...--/...--/...--/...--	
178b	Vehbi	ğazāl-i 'işve-sencim dām iderse çin-i ebrūyu nigāh-ı şūhu şayd eyler niçe rim-kerde āhūyu	hāmūş eyler cihānı nağmesin gūş etdirip böyle nevā-sāz eylese vehbî ney-i kilik-i sülhan-gūyu	Gazel/7		...--/...--/...--/...--	
178b	Vehbi	temāşâ itse ol rūh-ı muşavver tersāyı atar āġūşdan meryem ana taşvîr-i 'isāyı	inanmaz āh o kāfir mācerā ihlāşima vehbî yemîn itsem öpüp incil ile tevrāt-ı müsāyı	Gazel/7		...--/...--/...--/...--	
178b	Nedim	būs-ı la'liñ şöyle sîr-āb-ı zülāl eyler beni kim gören āb-ı hayāt içmiş hayāl eyler beni	gūyiyā bilmez efendim bende-i dîrînesin kim nedimā bu mudur deyü su'al eyler beni	Gazel/9		...--/...--/...--/...--	
179a	Nedim	sîne de evvel ne muhriķ ārzūlar var idi lebde ser-keş āhlar āteşli hūlar var idi	ey nedim ey bülbül-i şeydā niçün hāmūşsun sende evvel çok nevālar ğüft ü ğūlar var idi	Gazel/5		...--/...--/...--/...--	
179a	Nedim	gerden-i şāfi beyāz öyle ki kāfūr gibi çeşm ü ebrūsu siyāh öyle ki semmūr gibi	sū-yı zanneyleyemem ğayrilere sultānım derd-ı 'aşķıñla nedimā hele rencūr gibi	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	
179b	Nedim	bezm sensiz görünür lānegeh-i büm gibi baķ-ı mey ğam getirür tā'ir-i meş'üm gibi	yine bu nazm-ı bülend ile nedim ümmîdin zîver salik emeldir der manzūm gibi	Gazel/6		..--/..--/..--/..-	
179b	Nedim	ser-i zülfünde fiġān eylemek āyin oldu nāle-i dil ceres-i kāfile-i çin oldu	şüz-ı 'aşķ olmadı derdime devāhayf nedim baķt-ı hābîdeye dāğım ğül-i bālın oldu	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	
179b	Nedim	ġamzeñ füsūn ile sülhan eyler nezāketi çeşmiñ nigāh şekline ķor nāz u naħveti	heb ķullarını itdi o kân-ı kerem çerāġ zannım budur ki geldi nedimîñ de nevbeti	Gazel/7		...--/...--/...--/...--	
180a	Nedim	mest-i nāzım kim büyüdü böyle bî-pervā seni kim yetişdirdi bu ğüne servden bālā seni	ben dedikçe böyle kim kıldı nedimî nā-tüvān gösterir engüş ile meclisdeki mînā seni	Gazel/7		...--/...--/...--/...--	

180a	Nedim	'uṣṣākıñ olsa nola fedā naqd-i cānları seyr itmediñ mi dünkü fedāyī cüvānları	ma'lūmdur benim sühanım maḥlaş istemez farqeyler onu şehrimiziñ nükte-danları	Gazel/5		--/./././././.-	
180a	Nedim	ey kaşı yā yüzüñ beri dönmez misin daḥı ey ğurre-i ümīd görünmez misin daḥı	dil-berle mācerāñı yeter şakladıñ nedīm naql eyleyüb biraz da öğünmez misin daḥı	Gazel/5		--/./././././.-	
180 b	Nedim	eyledi bir iki peymān eyle ser-gerdān bizi āh o şahpā satıcı 'aql alıcı kāfir kıızı	var mıdır bilmem nedīmā bir daḥı anuñ gibi dīn ü dil ḥaşmı riyā cellādı taqvā ḥırsızı	Gazel/5		.-./.-./.-./.-	
180 b	Nedim	baḥşeden cām-ı şahpāya sübḥa-i mercānımı hiçe şaymaz 'ālemiñ iskender ü ḥākānımı	neylediñ netdiñ nedīmā tīşe-i efkār ile bī-sütün-ı feyz-i 'aşkıñ bulduñ āhir kānımı	Gazel/9		.-./.-./.-./.-	
181a	Nedim	sīnede bir laḥza ārām eyle gel cānım gibi geçme ey rūḥ-ı revān 'ömr-i şitābānım gibi	cüst ü cü itdüm yine cānā nedīmā bendeñe bir efendi bulmadım devletlü sultānım gibi	Gazel/5		.-./.-./.-./.-	
181a	Nedim	baḥşeden cām-ı şahpāya sübḥa-i mercānımı hiçe şaymaz 'ālemiñ iskender ü ḥākānımı	'ayşa maġrūr olma kim bir iki günde gönçeniñ sīne-i şad-çāk eder gerdün leb-i ḥandānımı	Gazel/3		.-./.-./.-./.-	
181a	Nedim	bir şeker ḥandeyle bezm-i şevke cām itdüñ beni nīm şun peymāneyi sākī tamām itdüñ beni	böyle ser-mest ü ḥarāb itme nedīm-i zārını nīm şun peymāneyi sākī tamām itdüñ beni	Gazel/5		.-./.-./.-./.-	
181a	Nedim	'aybdır kirü kalur destinde yüzde kāresi derhem ü dinār ile aldanma cānım pāresi	dil yine ser-keştedir tūr-i hevāyī-veş nedīm bir kemān-ebürünüñ olmuşdur meger āvāresi	Gazel/7		.-./.-./.-./.-	
181 b	Nedim	bir nīm neşve şay bu cihānıñ bahārını bir sāġar-ı keşideye tut lālezārını	düşmen ne deñlü saht ise şād ol ki ey nedīm seng üzre gösterür zer-i kāmīl 'ayārını	Gazel/8		--/./././././.-	
181 b	Nedim	cüy gösterdi yine āyīne-veş rüy-ı güli pençe-i mihr açdı hem-çün şāne zülf-i sünbülü	tāze ma'nī rū-nümā nazm-ı selisīñden nedīm cüy gösterdi yine āyīne-veş rüy-ı güli	Gazel/5		.-./.-./.-./.-	
182a	Nefi	cānımıñ sīnede teng olsa nola cāygehi şalınur teng kabālar giyüb ol serv-i sehī	itme ol şūḥ ile vuşlat hevesin ey nefi emrine rām edebilsün mi gedā pādīşehi	Gazel/5		..-/./././././.-	
182a	Nefi	tengdir ğāyet ile ol püt-i şūḥuñ deheni ḥande yol açmasa andan çıkamazdı sülḥeni	virdi nefi yine bu nazm ile dünyāya neşāt şanki bir cām ile germ eyledi biñ encümeni	Gazel/5		..-/./././././.-	
182a	Nefi	rū-berüdur ṭab'ımın ḥürşid ile āyīnesi reşk ider çarḥ ana dā'im baña oldur kīnesi	kāmran-ı mülk-i nazm olsam nola nefi gibi bir dükenmez kāna beñzer ṭab'ımın gencīnesi	Gazel/5		.-./.-./.-./.-	
182 b	Nefi	gider keyf-i şarābın zevki böyle yāda gelmez mi meger hiç mevsim-i gül devr-i cām-ı yāda gelmez mi	nice ülfet tutarsın zühd ile bilmem sen ey nefi içüb mest olduġuñ hiç ḥatır-ı nāşāda gelmez mi	Gazel/5		...-/./././././.-	
182 b	Nefi	dilnişindir ğamze ammā dilrübādır tırrası 'āşık-ı bīdillere ṭurfe belādır tırrası	ṭab'-ı nefi gibi pervāz-ı bülend itse nola āfitāba sāye şalmış bir hümādır tırrası	Gazel/5		.-./.-./.-./.-	
182 b	Nefi	leşker-i müjġanı kim bir qahramāndır her biri ġamzesiyle ceng ider şāḥib kırāndır her biri	āferīn nefi yine ṭab'-ı ğazelperdāzıña penc beytiñ nüsha-i siḥr-i beyāndır her biri	Gazel/5		.-./.-./.-./.-	

183a	Şahin Giray	yār gelüb ‘āşıkıñ menziliñi kılsā cāy itmeye mi gül yüzüdesini rüşenāy	yāra ider ehl-i ‘işķturmayub ‘arz-ı hüner nevbet-i ‘arz-ı hüner sende mi şāhin girāy	Gazel/13		---/---/---/---	
184 b	Esad	ne ‘aşķ olaydı ne ‘āşık ne ibtilāsı olaydı ne öz görüb ruħ-ı ma‘şıkı mübtelāsı olaydı	şeker-şikenliğı tuťı görürdi nolduğıñ es‘ad kürdan āyine-i tab‘umuñ şafāsı olaydı	Gazel/7		..-/.../..-/...	
184 b	Esad	kāmet-i ser-keş-hırāmuñ pāy māl eyler beni naķş-ı pāy-ı cilve-i ğunc-i delāleyleyler beni	tab‘ı mevzūnumdaki bu kābiliyyet es‘adā refte refte peyrev-i ehl-i kemāl eyler beni	Gazel/7		---/---/---/---	
184 b	Esad	ħať-ı ter muşhaf-ı ruhsāruñı tefsiritdi āyet-i nūr-ı yeşil resm ile tahrir itdi	vaşf ile reng-i ruħ u şive-i kaddūñ es‘ad serv-i kumriyā güli bülbüle dil-gir itdi	Gazel/7		..-/.../..-/..-	
185a	Esad	ne şüret oldığıñ bilseydüm ol serv-i hırāmānı aķıtımdum dem-ā-dem cüy-bār-ı çeşm-i giryānı	amān es‘ad firib-i ‘ahdine aldanma ol şevķiñ yıķar seyle virür berbād ider bünyād-ı peymānı	Gazel/7		.../.../.../...	
185a	Esad	nāvek-i ğamze ile ‘āşıkı dil-riş itdi tab‘-ı ber-hem-zedesin ‘arşa-i teşvīş itdi	aldı sermāye-i ārām u şekibüm es‘ad reh-zen-i tırrası soydı beni dervīş itdi	Gazel/6		..-/.../..-/..-	
185 b	Esad	āteş-i hicrāna yaķduñ dāğdar itdūñ beni dāmen-i kühsār-ı şevķe lālezār itdūñ beni	ey kalem ey hoş nüvis-i dāsitan-ı ‘aşķ u meşķ es‘ad āsā zib-i levħ-i iştiħār itdūñ beni	Gazel/7		---/---/---/---	
185 b	Esad	şikenc-i zülf-i yāra var ise bād-ı seher degdi ki büyundan meşām-ı cāna bir nāzūk eşer degdi	külüh-endāz-ı ta‘n oldı yine es‘ad saña zāhid sebū-yı ħātır-ı mestānuña ol bed-güher degdi	Gazel/5		.../.../.../...	
185 b	Esad	cā-be-cā elden ele devr eyledüm sāğar gibi bulmadum bir dil-ğüşā ol la‘l-i cān perver gibi	naķd-ı cānuñ rāhuña şarf itmegi minnet bilür tıttma cāna es‘ad -ı müştāķuñı iller gibi	Gazel/7		---/---/---/---	
186a	Esad	itme zülfüñ gibi āşıfte dil-i müştāķı kesme ey ‘ahd-i kesel rābıta-i müştāķı	es‘adā kışsa-i hicrānı dırāz itmeyelüm yār bāķı didiler meclis-i şoħbet bāķı	Gazel/8		..-/.../..-/..-	
186a	Nazim	ey dü ‘ālem kişť zār-ı cūdınıñ bir dānesi çarħ-ı aħzār anuñ ednā sebz-i bīğānesi	armağan olsun kuşūr-ı ‘aciz ile dergāhına tā nażime her sene bir na‘t ola salyānesi	Kaside/21	Na‘t /	---/---/---/---	
187a	Nazim	ey fūrūğ-ı dü-ruħı her dü-cihān māh-veşi pertev-i ħüsñ ü cemāli iki ‘ālem güneşi	ola telsim-i dürüd ile taħiyyāt-ı nażim ħāşre dek ravzasına küll-i ğadātin ve ‘aşıyy	Kaside/11	Na‘t /	..-/.../..-/..-	
187a	Nazim	merħabā ey şeb ki olduñ luťf-ı ħaķķuñ mazharı sende ‘işrāk itdi ħayl-i enbiyānuñ mefħari	biñ selām olsun revān-ı pākine döñdükce tā bezm-i çerħuñ mihr ü māh-ı nevden iki micmeri	Kaside/31	Na‘t	---/---/---/---	
188a	Nazim	vaķf-ı cemāli ol ħať-ı pergār-var çizdi devr-i ruħında fitne-i āir kenār çizdi	noķta düğüb zamirüm bildi o ħāl ü ħaťla reml-i dili nażimā bir gül-‘izār çizdi	Gazel/7		..-/.../..-/..-	
188a	Nazim	sevādī-i ħaťtuñ baña berātla virildi zülfüñ hevesi kayd-ı ħayātla virildi	ħarc ile dükenmez zer-i endişe nażimā saña o ħazāne berekātla virildi	Gazel/5		..-/.../..-/..-	
188 b	Nazim	dildāre gönül derd-i derün defterin açdı destān-ı ğamuñ girye virür bir yerin açdı	meclide bükā virdi nażim ol şeh-i ħüsne bu şı‘r ile rāz-ı dil-i ğam-perverin açdı	Gazel/5		..-/.../..-/..-	

188 b	Nazim	cānuma geçdi hadeng-i gam-ı cānān deldi tīşe-i gamze-i dil-düz ile kân deldi	gevher-i nuṭṭ-ı naẓīm olmağičün āvīze gūş-ı bıkır-i sūhni kil-k-i dūr efşān deldi	Gazel/5		-. -/-. -/-. -/-. -	
188 b	Nazim	delik delik dili gamzeñ hadengi yāreldi kılıç çeküb niğehūñ pāre pāre pāreledi	fezā-yı ‘işvede gırbāl-ı nāz alub eline gubār-ı çeşm-i naẓīmī o şivekā eyledi	Gazel/5		.. -/.. -/.. -/.. -	
189a	Nazim	te’sīr iderdi yāre ciger-süz sözleri var ise yaqdı nāme-i derdüm kebūteri	bir māha ‘aşıkum ki derūn-süz ider naẓīm pervāne-i muḥabbeti mihr-i münevveri	Gazel/7		.. -/.. -/.. -/.. -	
189a	Nazim	dūd-ı dildür bāğ-ı ‘aşkuñ sünbül-i müşgīn-demi eşk-i terdür gülşen-i mihrü muḥabbet şebnemi	hüsnine baḫdum şeker-rīz-i maḫāl oldum naẓīm tūṭī-yi güyā ider āyīne gördüm ādemi	Gazel/9		.. -/.. -/.. -/.. -	
189 b	Nazim	kār-dih-i müjgāndan oldur niğāh-ı serkeşi iş görür yāruñ muḫāddem tūr-ı rüy-ı terkeşi	vaşf-ı dendānı nīzāmından müsellemdür naẓīm rişte-i nazm-ı dūrer-bāruñ odur gevherkeşi	Gazel/7		.. -/.. -/.. -/.. -	
189 b	Nazim	tıfl iken sīnem idi cilvegahūñ dāye gibi düşeyüm pāyuna ey serv-i sehī sāye gibi	āh-ı şeb-girūñi yād eyler imiş yār-ı naẓīm seni mumlar yaḫub ol maḫ-veş arāya gibi	Gazel/7		.. -/.. -/.. -/.. -	
189 b	Nazim	cevher-i kül tāb u süz-ı mihrinūñ pervānesi ‘aḫlı-ı evvel ḫayd-bend-i ‘ışkınuñ dīvānesi	mest-i ser-germ-i ma ‘āsīdür bugün şeydā naẓīm isterüm ma ‘zūr ola evzā ‘ı küstāḫānesi	Gazel/12		.. -/.. -/.. -/.. -	
190a	Nazim	yaqdı cānı bezm-i ‘ışkuñ āteşin peymānesi bağrı yanıḫdur o bezmūñ lāle veş mestānesi	el ḫazer pūr-ḫānumān- süz-ı cihāndur ey naẓīm bezm-i ‘ışkuñ her tolu peymāne-i kāşānesi	Gazel/5		.. -/.. -/.. -/.. -	
190a	Nazim	bāde kim germ-i fezā-yı sīnedür her cūr ‘ası āteş-i ḫırmen-güdāz-ı kīnedür her cūr ‘ası	bir şarāb-ı dil-fürüzūñ mestiyüz kim ey naẓīm şem ‘ı bezm-i leyle-i āzīnedür her cūr ‘ası	Gazel/5		.. -/.. -/.. -/.. -	
190 b	Nazim	bāde kim tūfān-ı düzeh-rīzdür her ḫaṭresi dāğ-ı reşk-i şems-i rustāḫīzdür her ḫaṭresi	bir meyūñ pāy-ı ḫumında ser-girānuz kim naẓīm zāhide āb-ı rūḫ-ı perḫīzdür her ḫaṭresi	Gazel/5		.. -/.. -/.. -/.. -	
190 b	Nazim	bāde kim tenvīr-i tūfān pīşedür her ḫaṭresi āteş-i seyyāle-i endīşedür her ḫaṭresi	içmemek mümkin midür ol bādeden kim ey naẓīm dāğ-ı reşk-i ‘aḫlı-ı ḫikmet-pīşedür her ḫaṭresi	Gazel/5		.. -/.. -/.. -/.. -	
190 b	Nazim	bāde kim rūḫ-ı revān-ı şīşedür her ḫaṭresi cevher-i āyīne-i endīşedür her ḫaṭresi	dürd nūş-ı feyzīyüz bir bādenūñ kim ey naẓīm şem ‘ı bezm-i şad-felāṭun pīşedür her ḫaṭresi	Gazel/5		.. -/.. -/.. -/.. -	
191a	Nazim	biz göz yaşıyla döndürürüz āsiyābumuzı mā-beynümüzde naḫl iderüz mācerāmuzı	bī-ḫaḫatāne cilve idüb ṭab ‘umuz naẓīm pervāz bāl-beste getürdük hümāmuzı	Gazel/7		.. -/.. -/.. -/.. -	
191a	Nazim	gül gibi yār diñledi ḫarf-i recāmuzı itdük resīde gūş-ı ḫabūle du ‘āmuzı	manzūr-ı yār olub dil-i şürīdemüz naẓīm bir şāhuñ itdük āyīne-dārı gedāmuzı	Gazel/7		.. -/.. -/.. -/.. -	
191 b	Nazim	hecr-i la ‘lūñle şarāb-ı nāba urdum kendümi ḫalḫa-i meclīs gibi gird-āba urdum kendümi	gamze-i yāra naẓīm -i zār-veş ḫurbān olub cān u dilden deşne-i ḫaşşāba urdum kendümi	Gazel/5		.. -/.. -/.. -/.. -	
191 b	Nazim	emānet-i dil-i şeydā ki zūlf-i yāre ḫonıldı hemān o tu ‘meye beñzer dehān-ı māra ḫonıldı	naẓīm bulsa nola dāğ-ı derd-i ‘ışk ila şöhret ezel ki nām-ı maḫabbet dil-i nīzāra ḫonıldı	Gazel/5		.. -/.. -/.. -/.. -	

191 b	Nazim	şahpā-yı maḥabbet ḳadeḫ-i cāna dökildi ḫūn oldı gelüb çeşmüme dāmāna dökildi	elmās-ı maḥabbet işümi gördi naẓīmā şimden-girü zaḫm-ı dil-i nālāna dökildi	Gazel/5		--./---./---./---	
192a	Nazim	olur mı 'ışḳla dil sūz-ı sīneden ḫālī ḫarābe-zār degüldür defīneden ḫālī	dükānçe-i dili cins-i hünerle māl-ā-māl naẓīm -i nükte-fürüşüñ nesi neden ḫālī	Gazel/5		..-./---./---./..-	
192a	Nazim	dil-i şeydā firāk-i yār ile rencīdedür şimdi gülinden ayrı düşmiş bülbül-i şūrīdedür şimdi	şorarlarsa naẓīm -i zārı yārān yār derdinden gözi yaşın siler yok bir 'aceb vādīdedür şimdi	Gazel/5		---./---./---./---	
192a	Nazim	diriğ itme bize sākī elüñden geldüğü ḫayrı nemüz var bezm-i meyde bir iki peymāneden ḡayrı	naẓīm -āsā felekle tev'emānuz nüş-ı şahbāda nemüz var bezm-i meyde bir iki peymāneden ḡayrı	Gazel/5		---./---./---./---	
192a	Nazim	müretteb eyleyüb bezm-i şafā-yı ḫam ḳoyub gitdi bu meclisde ne cemler yirine ādem ḳoyub gitdi	naẓīmā yok yire rāz-ı dehān-ı yāri fikr itme ki erbāb-ı başīret heb anı mübhem ḳoyub gitdi	Gazel/5		---./---./---./---	
192 b	Vasıf	bir tarāvet var ki rüyunda gül-i terler gibi her ne dem baḳsam görünür baña ḳān terler gibi	kendi bendeñdir raḳīb-i ḫar-menişle bir degül tutma ey meh vāşıf -ı ḡam-ḫ'arı āḫarlar gibi	Gazel/10		..-./---./---./-.-	
192 b	Vasıf	şirelendirdi ağız çaḳdı andırdı beni fülk-i şahbā ile yār aḡza yamandırdı beni	vāşıf aḫbāb okumuş dün ḡazelim meclisde yine yārān-ı şafāya sözüñ andırdı beni	Gazel/7		..-./---./---./..-	
193a	Vasıf	şem-veş bezm-i maḥabbetde uyandırdı beni nice ben yanmayayım nāra o yandırdı beni	görüşürdüm yine aḡyār ile vāşıf ammā zūr-ı bāzū-yı ḡam-ı yāra ḫayandırdı beni	Gazel/7		..-./---./---./..-	
193a	Vasıf	'āşıḳ-ı firḳat nişānını görmeyen görsün beni külḫan-ı āteş-feşānı görmeyen görsün beni	sözlerim yārān-ı 'aşḳadır lisān-ı ḫāl ile vāşıf -ı āteş-zebānı görmeyen görsün beni	Gazel/6		..-./---./---./-.-	
193 b	Vasıf	baḳ ne çaḳır keyf-i nāz olmuş o çeşm-i bādemi bilmezem sarḫoş-ı ḫūn-ı dil mi mest-i bāde mi	geç ilişme ḫā'n-ı ebnā-yı zamāna vāşıfā ḫıfl-ı dilber sev mey iç ḳayd etme sür yā bādemi	Gazel/5		..-./---./---./-.-	
193 b	Vasıf	sākī mey-i 'ışḳuñ feraḫa dā'iri yok mu ayā bu ḫumarān-ı meyüñ ahırı yok mu	vāşıf niçün evşāfını etmezler o şūḫuñ üftādelerinüñ hiç 'acabā şā'iri yok mu	Gazel/8		--./---./---./---	
193 b	Vasıf	luḫ it begim aḡyār için atılır mı 'āşıḳla maḥabbetde hiç 'aşıḳ atılır mı	gel baḫş edelim 'izzet efendiye su'al it vāşıf begüñ āşārı yabana atılır mı	Gazel/10		--./---./---./---	
194a	Vasıf	dile şol dem ki būs-ı la'lüñ ey rūḫ-ı revān geldi ḳıyās etdim ki istikbāl için aḡzıma cān geldi	biraz da ḡayrı tāriḫ ü ḳaşıde eyleyem inşā baña ḫasbī ḡazelden vāşıfā zīrā uşan geldi	Gazel/15		---./---./---./----	
194 b	Vasıf	geçüb ol şāḫ-ı ḫübān taḫt-ḡāḫ-ı ḫüsne yan geldi hemān göñlüm degül taḳbīl-i dāmāna ḫuyan geldi	ḫaḫ-āver oldu her neyse murāduñ ḡayrı var söyle o şūḫa vāşıfā dil ḫ'āḫuñı vaḳt-i beyān geldi	Gazel/9		---./---./---./----	

194 b	Vasıf	bezme yine تنها gülerək ol perî geldi açsam şaded-i vaşlî ‘aceb mi yeri geldi	zannım dil-i vâşif yine bir serkeşe düşmüş zîrâ bu gice meclise pek serseri geldi	Gazel/10		--./---./---./---	
195a	Vasıf	ben göz açmam h`âbdan bîdardır gönlümdeki gerçi ben mestem velî hüşyârdır gönlümdeki	dâg-ı sînemden ne mümkün vâşif olsun âşikâr nokta-i mevhûme-i esrârdır gönlümdeki	Gazel/8		---/---/---/---/---	
195a	Vasıf	yoğdur cihânda hüsününüñ aşlâ bahânesi bir ‘aybı var ki sinni hemân incü dânesi	mazmûn-ı hûb u ma`nî-i mergûb <b>vâşifa</b> şâ`irlerüñ cevâhir-i dârü`l-hızânesi	Gazel/6		---/---./---/---/---	
195 b	Vasıf	vaşf-ı kaddiyle sözüüm mısra`ı berceste idi oğunur râst mağâmında güzel beste idi	haţ-ber âverdeye meyl etmedim aşla vâşifa ihtiyâr eyledigim heb ülfete şâyeste idi	Gazel/8		..-/-..-/-..-/-..-	
195 b	Vasıf	câñım gülerək âteş-i ‘aşka yakıverdi hem sîneme dâg açdı o büt hem yakı verdi	taçılmıyor evvelki gibi vâşif o meh-veş zannım beni ağıyâr aralığda taçıverdi	Gazel/8		---/---./---./---	
196a	Vasıf	mir`at-ı dilde [bir perî] şuret görölmedi bir kerre rûy-ı şâhed-i devlet görölmedi	vâşif taħammül eyle bu vaz`-ı zamâneye bir hal var mı anda nihâyet görölmedi	Gazel/8		---/---./---./---/---	
196a	Vasıf	yâr ile gönülüm bile kalğub bile düşdü çok geçmedi ‘aşk ateşi şâhn-ı dile düşdü	kaldırmaz o büt el verüb üftâde-i hüsünin vâşif bu zemîne hevesüñ nâfile düşdü	Gazel/8		---/---./---./---	
196 b	Yunus	çıkdım erik dalına anda yidüm üzümü bostan ıssı kağıyub niçün yirsin kozumu	yünus bir söz söyledi hiç bir söze beñzemez erenler meclisinde bürür ma`nâ yüzini	Şathiye/9			

TABLO 2: Mensur Bölümler Tablosu

Yp. Nu.	Müellif	Eser Adı (varsa)	Baş	Son	Konu	Açıklamalar
197b-205a	Niyazi Mısri	Yunus Emre Şiirinin Şerhi	Bu beyitten murâd oldur ki her ‘amel şecerinün biñ dürlü meyvesi olur		Yunus Emre’nin “çıkdım erik dalına” mısrası ile başlayan şiirinin şerhi	

2.2.OE_Yz_0528 Numaralı Mecmuanın Metni

1b

ḥarfü'l-elif

1.¹

fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilün

1. iy münādī vey² müdellil vey nidā vey t̄ā ve hā
vey ki yitmiş yidi ḥarfüñ ihtivāsı kāf hā
2. saçlarıñ meddi³ durur inne hedeyne hüsebbil
vessemevāti'l- 'ulā erraḥman alel-arşı istivā
3. raḳḳ-ı menşūruñ kitābı çün cemālūñdür senūñ
şüret-i esmā oḳıdum sī vü dū ḥaṭṭ-ı ḥudā
4. kirpüğüñ kaşuna⁴ zülfüñ çün derd⁵ ümmü'l-kitāb
kim ḳabül ansuz şalā olmaya didi⁶ muştafā
5. şābit oldı cümle eşyāda gözüñ esrüklügi
hem ihāṭat kıldığın⁷ çendān dimişdür bā-dehā
6. 'arza kıldı ḳāmetüñ yā rab şırāt-ı müstaḳim
evvel ü ahır şıfātuñdur delil ü reh-nümā
7. nefḥa-i 'ıṣī dur⁸ şırīn lebüñ rūḥu'l-emīn
cāvidānı⁹ ihyā kıılır cānlar yığılmışdır aña¹⁰
8. yevm-i dīn oldı ki 'aşıḳlar bu dīne geldiler
secde için hem cemālūñle **nesīmī** buldı cā

2a

2.

fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilün

1. merḥabā hoş geldüñ iy rūḥ-ı revānum merḥabā
iy şeker-leb yār-ı şırīn lā-mekānum merḥabā

¹ Gazel Nesimi D.'de 9 beyittir.

² vey M. : iy Nesimi D.

³ meddi M. : vaşfi Nesimi D.

⁴ kaşuña M. : kaşuñ ile Nesimi D.

⁵ çün derd M. : mana Nesimi D.

⁶ kim ḳabül ansuz şalā olmaya didi M. : kim kabul olmaz salat ansuz dimişdür Nesimi D.

⁷ hem ihāṭat kıldığın M. : çün icābet kıldığın Nesimi D.

⁸ dur M. : durur Nesimi D.

⁹ cāvidānı M. : cāvidān Nesimi D.

¹⁰ Mısranın vezni hatalıdır.

2. çün lebüñ cām-ı cem oldı nefħa-i rūħu 'l-ķudūs
iy cemīlüm vey cemālüm baħr u kānum merħabā
3. gönlüme ħod¹¹ senden ayru¹² nesne lāyık görmedüm
süretüm çeşmim 'aqlum cism ü cānum merħabā
4. iy melek şüretlü dil-ber cān fedādur yolūna
çün didüñ leħmike leħmi ķana ķanum merħabā
5. nāzile yār şora geldi ki **nesīmī** neçesen
merħabā ħoş geldüñ iy rūħ-ı revānum merħabā

3.¹³

mefā 'ılün/ mefā 'ılün/ mefā 'ılün/ mefā 'ılün

1. gönül dūr olma şeri 'atden¹⁴ seni şayd itmesün dünyā
edā it emrini ħaķķın şaķın elden çıkar 'uķbā
2. ħişār-ı şer 'i muħkem tut hevā-yı nefse aldanma
şeyātin 'askeri tā kim meta 'ın itmesün yaǧmā
3. görünmezsın şeri 'atde işin bitmez benim 'ömrüm
muħammed muştafā ħaķķı olursun 'ilmile deryā
4. göziñ ac pīre-zen dehrin iken mekrine aldanma
şaķın kim zeyn idüb kendin saña zehrin şunar ħurmā
5. şeri 'at ķapudur evvel ikinci gel tarīķat gör
ħaber al sırr-ı aħmedden ne yüzden gösterür rü 'yā
6. üçüncü ma 'rifetdir çok¹⁵ rumūzduz ders-i 'uşşakı
oķursun levħ-i ķudretten bilirsün ķandedir ma 'nā¹⁶
7. budur maķşūd olan āħir ki dördüncü ħaķıķatdir
geh oldur cümleñin aşlı ne kim var ħaķķ olan eşyā
8. bu nazm eyleyen icrā bu gün 'ālemde ey zāhir
geçer menzillerden bir bir olur ol 'ālem-i kübrā
9. güzer olmazsa menziller hevāy-ı nefsile āħir
görünür özge şüretde kaçan kim ħaşr olur mevtā
10. güzer ol nice bin yıllar belā vādilerin bir bir
yanar nar-ı cehim içre olur kārı anın eyvā

¹¹ hod M.: ħiç Nesimi D.

¹² ayru M. : özge Nesimi D.

¹³ Bu gazel Nakşı Ali D.'de 14 beyit

¹⁴ şeri 'atden M.: şer 'iden Nakşı Ali D.

¹⁵ çok M. : kim Nakşı Ali D.

¹⁶ ma 'nā M. :mevlā Nakşı Ali D.

2b

11. hūlūdür şanma ey zāhid o şūret kesbdır anıñ
odur kim rūz-ı maḥşerde olur ‘ālemlere rūsivā
  12. olur mu hic hūlūl o kim ne kim vār cümle mevcūdāt
ola pūr nūr-ı vāhid ol ser-ā-ser kaplana hercā
  13. bu nazm pāki ey **naḳşı** ḳabul itmez ise münker
görürler yevm-i tebahde¹⁷ ḳaçan kim irüsür ferdā
4.
mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün
1. cümle dünyā sizin olsun bir dost bir post yiter baña
atlas dībā sizin olsun bir dost bir post yiter baña
  2. begler tahtından inerler ayaḳsız ata biñerler
topraḡa gömüp dönerler bir dost bir post yiter baña
  3. şanır mısın ḳalsañ gerek bilir misin nolsan gerek
biñ yıl paşa olsan gerek bir dost bir post yiter baña
  4. ḳarūn malı virirlerse beni sultān ḳılurlarsa
‘ālem ḳulun olurlarsa bir dost bir post yiter baña
  5. şonı yoḡ devletden ne olur ecel gelür seni bulur
seyyid seyfi işin bilür bir dost bir post yiter baña
5.
fa‘ ilātün fa‘ ilātün fa‘ ilātün fa‘ ilün
1. merḥabā ey nesl-i pāk-i nūr-i yezdān merḥabā
merḥabā ey cāmi‘-i āyāt-ı ḳur‘ān merḥabā
  2. merḥabā olan¹⁸ ebūbekr ‘ömer nūrı ile
berḳ urub yüzinde şāhum nūr-ı ‘oşmān merḥabā
  3. merḥabā ey zübde-i nūr-ı muḥammed merḥabā
merḥabā evlād-ı ḥaydar şāh-ı merdān merḥabā
  4. merḥabā ‘ammūñ ḥasen ḥalkū‘r-rızādur çün senūñ
merḥabā ceddūñ ḥüseyn şāh-ı şehīdān merḥabā
  5. merḥabā zeynü‘l-‘ibād-ü bāḳır u ca‘ferdeki
sende zāhir olmış ol ādāb u erḳān merḥabā
  6. merḥabā mūsā-yı ḳazım hem ‘alī mūsā‘r-rızā
sırrına mazhar olan sultān-ı ‘irfān merḥabā

¹⁷ yevm -i tebahde M. : yevme tübla Nakşı Ali D.

¹⁸olan M. : oldun Nizamoḡlu Seyfullah D.

7. merhabā olan taķī vü bā-naķī hem ‘askerī
bunlaruñ ķā‘im-maķām-ı pīr-i pīrān merhabā
8. merhabā şāh-ı muħammed mehdīden evvel gelüb
müjde diller kılan cāna¹⁹ cānān merhabā²⁰
9. merhabā redd itme **seyyid seyfi** bendendür senüñ
yüz sürer dergāhına her gün ğarībān merhabā

3a

6.

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1. hāķ-i pāy-i ehl-i ‘aşķ oldum bugün ben bī-riyā
ġam degil zāhid eger olsa yerüm fevķa‘l-‘alā
2. vāşıl-ı dīdār-ı hāķ olmaz muķarrer ol kişi
varlıġından olmayınca tā fenā-ender-fenā
3. şūfi gel odlara yaķ bu hırķa bu seccādeñi
māni‘-i dīdār-ı hāķdur saña bu tāc u ķabā
4. hayber-i nefsi helāk it şāh-ı merdānlık budur
merd iseñ dil virme bu dünyā-yı dūne iy fenā
5. zikri terk itme **nizamoġlı** dilüñden rüz u şeb
‘asker-i nefsi fenā eyler budur seyfi-i ġudā

7.

fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilātün

1. gökden inse her kaçan derd ü ġamı ġuşsa belā
kimseye hiç varmadan evvel gelür benden yaña
2. dest-i ġudret hākimüñ itdük de temhirin ezel
firķat u derd²¹ inildi zārilik ķatmış aña
3. cümle ‘ālem şād u ġurrem heb şafā vü zevķ ile
āh baña eyvāh baña bu derd ü miñnet heb baña
4. ey taķīb olmaz bu derde çāre dermān eyleme
yine derddür bilirüm bu derdüme iden devā
5. hāķ te‘ālā ķismet itdükde naşībüñ ķula
ey **nizamoġlı** belālar taķdīr olmuş saña

8.

¹⁹cāna M. : iħyā-yı cana Nizamoġlu Seyfullah D.

²⁰Mısranın vezni hatalıdır.

²¹derd M. : hasret Nizamoġlu Seyfullah D.

fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilün

1. seni mest itdi dirīgā bu mey-i dār-ı fenā
sen seni añlamaduñ Ʒalduñ anuñçün Ʒayfā
2. kūs-i rihlet Ʒalınur kim ki gelür yine gider
irmedi sem‘ine bi‘llāh senüñ hiç bu şadā
3. bu zerd-i zīver-i dünyā ile bu fikr-i muhāl
seni bu rāh-ı ƷaƷıƷatden ‘aceb Ʒıldı cüdā
4. niye geldüñ bu cihān mülkine bildüñ mü seni
ekl-i şürb itmege geldin mi şanursıñ maƷzā
5. ķafleti Ʒo gözüñ aç sende **nizāmoğlı** bugün
sensiñ ol maƷzar-ı āyīne-yi envār-ı Ʒudā

3b

9.

mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün

1. beri gel tālib-i ƷaƷsan dilersen maƷlab i‘lā
vucūduñ eylegil fānī Ʒoma senden eşer aşlā
2. saña bu senlik ve benlik hicāb olmuş saña senden
seni terk eyleyüb sensiz varursan görünür mevlā
3. geçersen lā vü illādan Ʒalāş olduñ eyā server
cemāl-i yār ile oldum görürsüñ toƷtolu hercā
4. ikilikden geçen ‘āşık olur birlikde ol fāyik
aña eşyā olur nāƷıƷ ƷaƷƷa yoƷdan virir ma‘nā
5. şunlar kim dār-ı dünyāda ma‘rif Ʒılmadı Ʒaşıl
anıñ hiç oldu taƷşīli işi dā‘im Ʒurı ķavķā
6. cihāna gelmeden maƷşūd ƷaƷƷ bilmekdir ancak
bilinmez ƷaƷ varılmaz yol vucūduñ Ʒılmasuñ iƷnā
7. fenā rāhında ey **seyyid** nihāyet bulmadı kimse
cevābı bu ma‘nānıñ²² hüve‘l-ħayy hüve‘l-a‘lā

10.

müstef‘ ilün/ müstef‘ ilün/ müstef‘ ilün/ müstef‘ ilün

1. ister iseñ zāt-ı Ʒudā gel rāh-ı ƷaƷƷā tālibā
bu yolda Ʒıl vārıñ fedā tā bulasın vaşl-ı lika
2. gel rahāt olma sālīkā sa‘y eyle keşf ola rumūz

²² ma‘nānıñ M. : muammanıñ Seyyid Mehmed D.

zeyn ola 'ilmile gönül nür ola şad u dāl u rā

3. t̄alib²³ ḥayāl ḡayriden cehd it gönül mülkün arıt
dost yüzünü görmek dilersen ḡoma dilde māsivā
4. zāhidā²⁴ yürü zāhirde ḡalub zayī' itme 'ömriñi²⁵
var t̄alib esrār-ı ḡaḡḡ ol keşf ola mim ü ḡayn u zā
5. gel ḡāl-ı taḡlīdi bıraḡ ḡıl ḡal taḡḡīḡi ḡaleb
'ilme'l-yaḡīn 'ayne'l-yaḡīn ḡaḡḡa'l-yaḡīn bul 'azz u cā
6. 'āşık iseñ mūsā gibi seyr it vücūduñ taḡları
tūr-ı tecellide bugün ḡuş idesin ḡaḡḡdan nidā
7. terk it cihāniñ şöhretini meyl itme ey 'āşık şaḡın
çün şöhret āfettir didi ḡaḡḡıñ ḡabībi muştafā
8. fānī cihāniñ mal ü mülkine gönül virme aḡı
yoḡdur beḡāsı çün bilürsin olısar āhir fenā
9. sen seme vechu'llāhı fehm it gel berü ey müttāḡi
bunca sülūku ḡāşılı gel ḡılma 'ayn u bā vü sā
10. aşlıñ ne cevherdendir añlarsañ eger olduñ selīm
öz aşlımı añlamayan bil ki oldur ḡaḡḡdan cüdā
11. aldanma **seyyid** keşrete iriş serāy-ı vaḡdete
ḡurbet bulub ol ḡazrete tā olasın vaşla sezā

4a

11.²⁶

fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

1. düşmeyen dost derdine dermāna olmaz āşinā
miḡnete şabr itmeyen iḡsāna olmaz āşinā
2. ḡālebā rāh-ı 'ibādetde becid²⁷ ol ruz-ı şeb
şıdḡ ile ḡul olmayan sultāne olmaz āşinā
3. eşk-i ḡasret dökmeyen ya'ḡub-veş gözden müdām
mısr-ı dilde yūsuf-ı ken'āne olmaz āşinā
4. şayḡal-ı zıkr ile dil mir'ātını şāf itmeyen
cānib-i ḡaḡḡdan gelen miḡmāne olmaz āşinā
5. ḡalḡa-i tevḡīd gir ḡahr it ḡuvvā-yı nefsinı

²³ t̄alib M. : taliba Seyyid Mehmed D.

²⁴ zāhidā M. : zahid Seyyid Mehmed D.

²⁵ Mısranın vezni hatalıdır.

²⁶ Gazel Seyyid Mehmed D.'de 12 beyittir.

²⁷ becid M. : mücid Seyyid Mehmed D.

zarb-ı tevḥīd itmeyen devrāna olmaz āşinā

6. pīr-i kāmīl şoḥbetinde añla nefis ü rabbiñi
‘ārif nefis olmayan raḥmāne olmaz āşinā
7. ‘ārif billah olam dirseñ ne dānım dersüñ al
bildiginden geçmeyen ‘irfāna olmaz āşinā
8. dost yolunda cān u bāş şaḳlayan bīgānedir
cānı işār itmeyen cānāne olmaz āşinā
9. āteş-i ‘ışkla yandır varlığıñ külli kül it
pir ü pālin şaḳlayan pervāne olmaz āşinā
10. vuşlat-ı yār isteyen girsün belā meydānına
başını ṭob itmeyen çevgāne olmaz āşinā
11. ma‘nidir **seyyid** kelāmıñ ehl şūret añlamaz
biñ yire ursa başını imāne olmaz āşinā

12.

müfte‘ilün / fā‘ilün/ müfte‘ilün / fā‘ilün

1. bezm-i elest cāmını gel bize şun sākıyā
kim teşnedir o cāme zümre-i ehl-i şafā²⁸
2. şol mey-i sun kim bize güneş anıñ cāmıdır
anıñçün buyurdu çü vü şaḳka hem ḥüdā
3. her kim içdi o cāmı hıızr-ı vaktüñ elinden
zindedir ol tā ebed buldı çü ḥaḳdan bekā
4. ‘āşık iseñ cemāle kılma nazār cināne
meyl itme māsivāya maṭlābuñ olsun liḳā
5. ‘ışk içre sığmaz cedel baḥşı ḳo gel zāhid
ḳalüni ḥal it yürü eyleme ḳurı da‘vā
6. ‘ışk ehl-i ‘ayne‘l-yakīn buldı anıñ vişālīñ
biñ ‘ayāna irende ḳalmaz gümān u ḥaṭā
7. diñle gel bu **seyyidiñ** nazmıdır rabbāni
gör ne gevherdir²⁹ hiç aña olmaz behā³⁰

13.

müstef‘ilātün / müstef‘ilātün

4b

²⁸Mısranın vezni hatalıdır.

²⁹gevherdir M. : gevher durur Seyyid Mehmed D.

³⁰Mısranın vezni hatalıdır.

1. kimseye bākī qalmaz bu fenā
gel haqqa ‘azm it bul ‘izz ü beqā
2. şarf itme ‘ömriñ bu dehr-i dūne
olmasun haqqın emegiñ hebā
3. gel bu fāniye dil virme zinhār
soñra itmeyesin biñ āhile vā³¹
4. dūnyā gölgedir koğarsın kaçır
eger kaçarsın ol gelür saña
5. hırşla dūnyāyı yirim şanma
āhır bilürsün yir seni dūnyā
6. bil bā cefādır bu çarh-ı felek
hem bī vefādır ister iseñ şafā³²
7. qanı yārāniñ qanı yoldaşın
kanı qardaşın qanı ata ve anā
8. bu bī-beqādır külli fenādır
bil ki şāhiddir külli men buña
9. şādisi ğamdır tiryāki semmdür
gözü³³ mātendir genc-i pür
10. zehī ğafildür ‘ālemde şol kim
kimse irişmedüğüne el şunā
11. şol dem başına biñ āru üşer
dūnyā balına kim parmaq banā
12. pehlüvān oldur meydān içinde
nefsini başub ‘aqlına uyā
13. pīr degil ol kim lu‘b u lehvile
uşşāqlar gibi dūn ü gün aldana³⁴
14. pīr aña dirlere ol pīri seve
‘ışkla dü cihāndan uşana
15. medh ile zemmi halkıñ yanında
bir ola hergiz itmeye şekvā
16. kim ānı kad‘ eylerse evvel aña

³¹ vā M. : vaveyla Seyyid Mehmed D.

³² şafā M. : sına Seyyid Mehmed D.

³³ gözü M. : sūr-ı Seyyid Mehmed D.

³⁴ aldana M. : elde nā Seyyid Mehmed D.

5a

dā'ima ide medḥ ile senā

17. **seyyid** za'ife sen kıl meyesser
cümle imān ehline ey ḥūdā

14.³⁵

fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün

1. 'ārifñ gönlü evi oldı cennetü'l mevā
'ışk ma'ārif pertevi cennet içinde ṭubā
2. anlar 'ādetleri muḥabbet ṭā'atleri
kevserdir içdikleri hem sākileri ḥuvā³⁶
3. olmaya herkes bile yā ire bu menzile
biñde bir ol maḥf ile lāyık eyledi mevā
4. 'āşıqları bu menzıl-i zühhād olmadı dāḥil
anlar girecek cennete o daḥı o zāk-ı ferdā
5. ölmeden kim öldi ise bākī ḥayāt buldı ise
kim ki mecnūn oldı ise bil heb gördiği leylā
6. bu ikiden ehlu'llāh ilerü geçdi va'llāh
buldlar fenāfi'llah maṭlabı zāt-ı a'lā
7. gel ey **seyyid** sözü kes 'ārifeye işāret pes
bu rāzı keşf itmeden setr eylemek daḥı a'lā³⁷

15.

fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün

1. on sekiz biñ 'ālem içre gizli yir yok 'ārifā
kanda baksa gördiği heb nur-ı zāt-ı kibriyā
2. evliyādan almak istersen gönül neşv ü nemā
yoḫluğ ile ilerü gel varlığından ol cüdā
3. varlığından şoyunub gir evliyāniñ gönlüne
kim gönüldür beyt-i rahmān didi faḥr-i enbiyā
4. varlığıyla kimse girmez evliyānın gönlüne
varlığından fāni ol külli girem dirsene āña
5. varlığından geçmeyenler irmedi bu menzile
irdi şunlar kim vucūduñ maḥv idüb buldı fenā

³⁵ Bu gazel Seyyid Mehmed D.'de 8 beyittir.

³⁶ ḥuvā M. : hūra Seyyid Mehmed D.

³⁷ a'lā M. : evlā Seyyid Mehmed D.

5b

6. varlığıñ maḥv eylesen de iresin bu menzile
varlığın ki perde olmuşdur saña ey cāne mā
7. şol ki benlik şirketinden itmedi kendin ḥalāş
ehl-i vaḥdet maḥfilinde aña dimezler beyā
8. gec bu benlik şirketinden vaḥdete ir vaḥdete
tā ki ol maḥbūb-ı ‘ālem göstere saña likā
9. sil süpür cārūb-ı lā ile gönülden ğayrıyı³⁸
zıkr-i illā ile vir āyine-yi ḳalbe cilā
10. ḳalmasun aşlā ḳüdurāt u kesāfetden eşer
ḥaḳḳı dilerseñ dilā ḳoma gönülden māsivā
11. varlığından zerre ḳalsa olmaya vuşlat naşīb
biñ ḳalışsañ iremezsın sen o zāt-ı muṭlaḳa
12. ‘ilm ü ‘akl ü zühd ü taḳvā bil hicāb oldu ‘azīm
ğayrıyı ref` eyle dilden ḥaḳḳ ile ol āşinā
13. varlığından şāf oluben yoḳluğa gel yoḳluğa
tā maḥabbet cāmını mürşid saña ṭolu şuna
14. şol gönül kim yoḳluğa geldi mürşid bābına
anı mürşid varlığıyla ṭoldurur başdan başa
15. mazḥar olmak ister iseñ evliyānıñ sırrına
gice vü gündüz³⁹ ḥürmet eyle yolına ol ḥāḳ-pā
16. şıdḳla teslīm olub her nuṭḳını ḥaḳḳ bil anıñ
emrine itme teḥāllūf da‘imā gözle rızā
17. mürşidin ḥaḳ bilmeyenler bilmediler ḥaḳ nedir
pes ne bilsün çeşm-i nā-binā olan aḡ u ḳara
18. imdi var bir kāmile açdır gözüñ ‘ār eyleme
kuḥl-i māzāḡü‘l-başardan ola çeşmiñ rüşenā
19. ‘ışk-ı cānān ateşiyle yaḳ vucūduñ ser-te-ser
külli fānī ol ki senden gelmeye hiç hūy-ı hā
20. heb izāfātı ḳuyudātı bırak ḥalḳdan kesil
çünki ‘ār ider izāfātten cenāb-ı kibriyā
21. ḳanı bir ḥaḳḳ ṭalibi kendi vucūduñ terk ide
mürşide telsīm olub hergiz dimeye aña lā

³⁸ ğayrıyı M. : gayreti Seyyid Mehmed D.

³⁹ gice vü gündüz M. : gice gündüz Seyyid Mehmed D.

6a

22. iddi‘ā-yı haq idenler pür garaždır⁴⁰ ekserī
az bulunır iclerinde bī-garaž qalb-i şafā
23. haqqa tālib bulmadım ‘ālemde illā kim qalil
ekserinüñ maṭlabı dünya vü māl u ḥubb-ı cā
24. kimisi keşf-i kerāmet ṭalibi leyl ü nehār
kim kerāmet satmağıyla ola ḥalka muḳtedā
25. baş u cāna qalmayan bir ‘āşık u sādık xanı
qalb-i şāfi birle ṭurabilir öñünde dā‘ima
26. zātı ile pīr öñünde fānī-yi muṭlaq ola
varlığından qalmaya aşlā ebedü‘l-aḥdā
27. böyle bir tālib yolına cān u bāş olsun fedā
hizmetin kılmak bize vācib durur şubḥ u mesā
28. ey gönül biñ ma‘rifet bir pula degmez şimdi bil
‘aqluñu dir başuña gel it lisānuñ **seyyidā**
16.
mefā‘lün /mefā‘lün /mefā‘lün/ mefā‘lün
1. zihī kenz-ḥafī⁴¹ ki andan gelüb her var olur peydā
gehi zulmet zuhūr ider, gehi envār olur peydā
2. zihī deryā-yi vaḥdet kim kesilmez hergiz emvācı,
bu keşret ‘ālemi andan toğup nāçār olur peydā
3. ne siḥr-i bü‘l-‘acebdir kim bu yüzden görünür ağıyār
o yüzden gayrı yoq tenhā gelür dildār olur peydā
4. o yüzden görünen a‘yān döner şem‘-i cemālinden,
felekler de görüp anı döner edvār olur peydā
5. taşınur günde yüzbin cān ‘ādem iklimine her dem
gelür yüzbin daḥi andan bulur i‘mār olur peydā
6. taşın içe ḥayālātı içiñ taşa zuhūrātı
birinden ol birine tuḥfeler her bār olur peydā
7. o devriyle gelübdür enbiyā vü mürsel⁴² merātibce
gehī mü‘min zuhūr ider gehi küffār olur peydā
8. tecellī eyledikce ol sarayı sırr-ı aḥfāda
bu şüret ‘ālemi içre şatı pazār olur peydā

⁴⁰garaždır M. : ‘arazdur Seyyid Mehmed D.

⁴¹kenz-ḥafī M. : kenz-i ḥafī Niyazi Mısri D.

⁴²enbiyā vü mürsel M. : enbiyā mürsel Niyazi Mısri D. Mısranın vezni hatalıdır.

6b

9. anıñ zātına gāyet, şun ‘una hergiz nihāyet yok
anıñçün her bir isminden gelür bir kār olur peydā
  10. tecellī eyler ol dā‘im celāl-ü geh cemālinden
birinin haşılı cennet birinden nār olur peydā
  11. cemāli zāhir olsa tīz celāli yaqalar ānı
görürsün bir gül açılса yanında hār olur peydā
  12. bu sır nedir ki bir kāmīl zuhūr itse bu ‘ālemde
kimi ikrār eder anı, kime inkrār olur peydā
  13. velī ‘ārif celāl içre cemālını görür dā‘im
bu hāristānın içinde aña gülzār olur peydā
  14. ne sırdandır iki kimse nazar eyler bu ekvāna
biri ancak görür dārı, yire deyyār olur peydā
  15. içi ‘ummān-ı vahdettir yüzü şahrā-yı kesretdir
yüzün gören görür agyār içinde yār olur peydā
  16. alan lezzātı birlikten hālāş olur ikilikden
niyāzī kanda baksa ol hemān dīdār olur peydā
  17. görür ol kenz-i maḥfīden nice zāhir olur eşyā
bilür her naqş-ü şurettēn nice esrār olur peydā
17.
fā ‘ilātün / fā ‘ilātün / fā ‘ilātün / fā ‘ilün
1. ey gönül gel gāyriden geç ‘aşka eyle iktidā
zümre-yi ehl-i ḥaḳīkat anı kılmış muḳtedā
  2. cümle mevcūdāt u ma‘lūmāta ‘aşk aḳdem dūrür
zīra ‘aşkıñ evveline bulmadılar ibtidā
  3. hem daḥī cümle fenā bulduḳda ‘aşk bākī kalur
bu sebebdēn didiler kim ‘aşka yoḳdur intihā
  4. dilerem senden ḥūdāya eyle tevfiḳiñ refiḳ
bir nefes gönüm seniñ ‘aşkıñdan itme gel cūdā
  5. māsivā-yı ‘aşkıñ sevdāsını gönümdeñ al
‘aşkıñı eyle iki ‘ālemde baña aşınā
  6. ‘aşk ile tāmūda olmaḳ cennetidir ‘aşkıñ
liyḳ cennetde olursa tāmūdur ‘aşksız aña
  7. ey **niyāzī** mürşid isterseñ bu yolda ‘aşka uy

enbiyā vü evliyāya ‘aşk olubdur rehnümā

18.

müstef ‘ilün / müstef ‘ilün / müstef ‘ilün / müstef ‘ilün

1. ey çarḥ- ı dūn n’ettim saña hiç vermedin rāḥat baña güldürmediñ önden şoña āh miḥnetā vāh miḥnetā
2. bendinden azād itmedin, feryādıma dād itmedin bir dem beni şād etmedin ah veyletā vah veyletā
3. irişmedi dosta elim raḥmāna varmadı yolum çıkmadı başa menzirim ah ğurbetā vah ğurbetā
4. kārım dūrür derdile ğam gitmez başımdan hiç elem gülden cüdā bir bülbülüm ah firkatā vah firkatā
5. mecnūn veş āh ideyim ferhād veş vāh ideyim bu virdi her-gāh ideyim ah ḥasretā vah ḥasretā
6. varmazsa yolum şeyḥime şarmazsa merhem yāreme olmazsa çāre derdime āh ḥayretā vāh ḥayretā
7. yanar **niyāzī** derd ile hiç kimse yok ḥālin bile nālān idüb⁴³ girdi yola āh rihletā vāh rihletā

19.

mefā ‘ilün /mefā ‘ilün /mefā ‘ilün mefā ‘ilün

1. uyan ğafletten ey nā ‘im⁴⁴ seni aldatmasun dünyā yaqanı al elinden kim seni şoñra kılar rüsvā
2. ne şandın sen bu ğaddarı ki tā böyle anı sevdin anı her kim ki sevditse dinini eyledi yağmā
3. ‘adāvet kıлма kimseyle saña nefsin yiter düşmān ki aşlā senden ayrılmaz ‘ömür āḥir olunca tā
4. işitdin ḥaḳḳ rasülünden nice āyāt-u aḥbārı velī nīdem ki kār etmez bu öğütler saña aşlā
5. bu zāhir gözü⁴⁵ örtüp baña tut cān ile göñlün ki her bir sözüñ içinde tıyasın cevher-i ma ‘nā
6. kelām-ı muştafā zevkiñ dimāğında bulagör kim mu ‘ādil olmaz ol zevke hezāran men ile selvā

7a

⁴³ idüb M. : olub Niyazi Mısri D.

⁴⁴ nā ‘im M. : gāfil Niyazi Mısri D.

⁴⁵ gözü M. : gözünü Niyazi Mısri D.

7. kemāl-i devlet isterseñ oqu āyāt u aḥbārı
ki her harfiñ içinde var **niyāzī** biñ dürr-i yektā

20.

müfte‘ilün / fā‘ilün / müfte‘ilün / fā‘ilün

1. baḥr içinde kaçreyim baḥr oldu ḥayrān baña
ferş içinde zerreyim ‘arş oldu seyrān baña
2. dost göründü çü ‘ayān kalmadı bir şey nihān
tufān olursa cihān bir kaçre tufān baña
3. şūrette nem var benim sīrettedir ma‘denim
kopsa kıyāmet bugün gelmez perişān baña
4. kaf-ı dil ‘ankāsıyım sırrıñ āşināsıyım
endişeler ḥāşıyım ad oldu insān baña
5. **niyāzīniñ** dilinden yūnus durur söyleyen
herkese çün cān gerek yunus durur cān baña

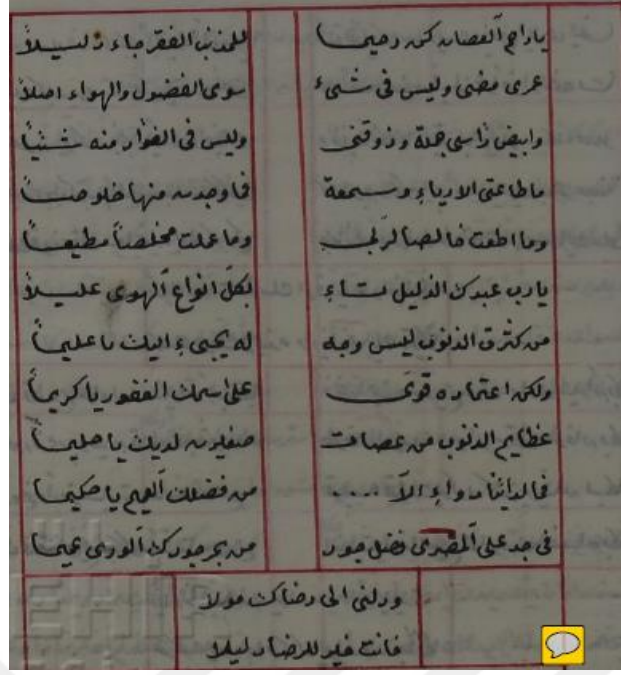
21.

fā ‘ilātün / fā ‘ilātün / fā ‘ilātün / fā ‘ilün

1. eşşalā her kim gelür bazār-ı ‘aşka eşşalā
eşşalā her kim yanarsa nār-ı ‘aşka eşşalā
2. eşşalā dār-ı enel-ḥaḥda bugün manşūr olub
cān u bāşından geçen berdār-ı ‘aşka eşşalā
3. ibn-i edhem gibi tāk ü taḥtını terk eyleyüb
şoyunub abdāl olan ḥünkār-ı ‘aşka eşşalā
4. kendini odlara atan şol ḥalīlu‘llāh gibi
cān u dilden bülbül-i gülzār-ı ‘aşka eşşalā
5. varlığı tākın delüp şirin iline yol açan
ey **niyāzī** söyle ol mi‘mār-ı ‘aşka eşşalā

7b

22. Niyazi Mısri

23. Niyazi Mısri

8a

24.

fe 'ilatün / fe 'ilatün / fe 'ilatün / fe 'ilün

1. eşigin hâkin umar kim getüre bād-ı şabā
gözedir yollarını her gece çeşm-i binā
2. kaçmazın cismimi hâk itmeden ammā bilürin
pādişāhum rah-ı 'ışkında olur cümle hebā
3. vaşluñ umsam nola çok çekmek ile hicrānuñ
hasta çok yatsa virür kendüye ümmid-i şifā
4. bende 'aşk ile bu deñlü olıcağ şeydālık

var kıyās it ne kadar sende gerek hüsn-i behā⁴⁶

5. bādeden kesb-i şafā ise ğaraż ey **rūhī**
ġam-ı la‘lin çekelüm olmaz anuñ gibi şafā

25.

mefā‘ılün / mefā‘ılün / mefā‘ılün / mefā‘ılün

1. rūhdan⁴⁷ zevk alan itdi gül-i ra‘naya istiġnā
lebünden mest olan kıldı mey-i şahpāya istiġnā
2. tevāzu kılmı muhabbet ehline aġyāra serkeşlük
eħibbāya gerekdir meskenet a‘dāya istiġna
3. biz ey zāhid çıkardık gönlümüzden māsiva‘ullahı
‘aceb mi eylesek dünyā vü māfihāya istiġnā
4. ne ‘uşşāka o kāfir iltifāt eyler ne aġyāra
bir āfetdür ider ā‘lāya vü ednāya istiġnā
5. teġāfül kılduġundan ol pīrinüñ çekme ġam **rūhī**
saña tenhā degil ancak ider dünyāya istiġna

26.

mefā‘ılün / mefā‘ılün / mefā‘ılün / mefā‘ılün

1. muķīm kūyuñ eyler cennet-i a‘lāya istiġna
esīr-i kıddüñ eyler kıamet-i tūbāya⁴⁸ istiġnā
2. sen ol sulţān-ı ‘āli-kādrısın kim āsitānuñda
kimine bendeñ eyler devlet-i dārāya istiġnā
3. nedir zāhid kaçınmak ihtilāţ-ı duġter-ı zerden⁴⁹
ider mi kimse anıñ gibi rūh-ı efzāya istiġna
4. bizi dünyā için her dūne şanmañ eylerüz minnet
biz ol ‘ārifleriz kim eyleriz dünyāya istiġnā
5. esīr-i derd-i ‘aşkıñ olduġı miñnet yetişmez mi
revā mı cān⁵⁰ bu deñlü **rūhī**-i şeydāya istiġnā

8b

⁴⁶ hüsn-i behā M. : hüsn ü behā Bağdatlı Ruhi D.

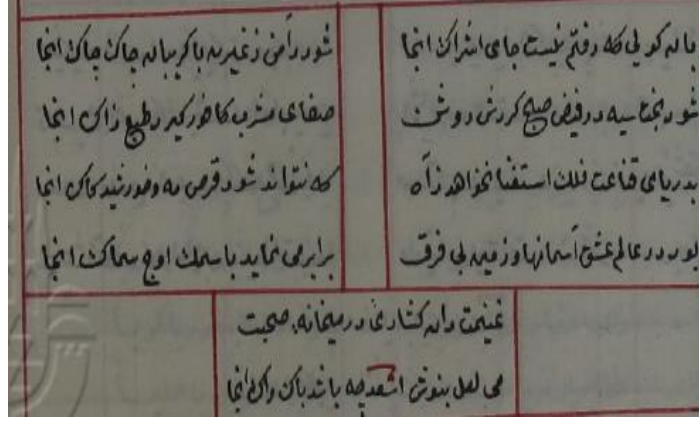
⁴⁷ rūhdan M. : rūhdan Bağdatlı Ruhi D.

⁴⁸ tūbāya M. : balaya Bağdatlı Ruhi D.

⁴⁹ rezden M. : zerden Bağdatlı Ruhi D.

⁵⁰ cān M. : çak Bağdatlı Ruhi D.

27. Bağdadlı Es'ad

na't-ı hâzret-i nebevi el-şeyh müştâk ez-ţarîk kadiri şehid 'an ma'rifet gâlib paşa medfûn erzurum

28.

fe 'ilâtün / fe 'ilâtün / fe 'ilâtün / fe 'ilün

1. meded ey şâh-ı rüsül mefhar-ı küll kân-ı 'atâ
meded ey şems ü duhâ nur-ı hüdâ bedr-i dücâ
2. meded ey seyyidü'l-kevneyn resülü's-sakaleyn
meded ey cedd-i hüseyñ server-i ceşş-i şühedâ
3. meded ey hulq-i 'azîm tab'ı selîm dürr-i yetîm
meded ey gevher-i gencîne-i esrâr-ı hüdâ
4. meded ey şem'-i ziyâ-güster-i bezm-i lâhut
meded ey meş'ale-i şa'ş'a-pîrâ-yı verâ
5. ey nebiyyü'l-'arabî pâdişeh-i rûm u 'acem
vey habîbü'l-medenî şâhid-i şehri-i baţhâ
6. 'aşk-ı pakiñle feleklerde melekler her ân
zühre-veş rakşa girer şevk ile heb ehl-i semâ
7. haţır-ı pâküñ için âdeme oldu ikrâm
ve nefahtu fihi min rûhi buyurdu mevlâ
8. ismini vird-i zebân itmek ile nûh-ı necâ
itdi tûfân-ı belâda niçe biñ zevk u sefâ
9. yümn ile mekkede olmasa idi mevlüduñ
halil ibrahim eder miydi o vâdide binâ

10. mazhar-ı şabruñ eger olmasa eyyüb nebî
hiç taħammül mü iderdi o kadar rence şehā
11. ya'küb añmasa eger külbe-i aħzānda seni
meh-i ken'āna irer miydi o maħzūn haşā
12. ħüsn-i yūsufda melāħat mı olurdu zerre
pertev-i 'aks-i ruħuñdan eger olmasa žiyā
13. 'aşık-ı nur-ı cemāliñ eger olmasa idi
yed-i beyzā-yı kelime verilir miydi 'aşā
14. ümmetüñ olmak için ħazret-i ĩsā-i mesih
ruħ olub göklere çıkdı o ferīşteh-sīmā
15. her ne var yerde vü gökde melek ü cinn ü beşer
hep senüñ medħin eder sākin-i 'arz u semā
16. hem ebübekr ü 'ömer ħazret-i 'oşman ħaydar
senden öğrendi⁵¹ bular şıdķ u edeb 'adl ü şehā
17. şerbet-i vaşlıñı yād eylemeseydi ħasanıñ
içdigi zehre liyākat mı olurdu 'acabā
18. seri meydāna koyub yoluna cān vermedi mi
teşne-leb şah-ı şehīdan-ı ħüseyn-i yektā
19. meded ey şāfi'-i müştak ħabīb-i ħallāk
meded ey rehber-i 'uşşak-ı şefa 'at-bahşā
20. qalmışam ħak-i mezelletde zelil ü 'āciz
tut elim eyle rehā ey şeh-i evreng-i 'atā
21. gerçi bir bende-i şermende günahkārım ben
yine dīdārına **müştakım** eyā şems-i đuhā
29.
fā 'ilātün / fā 'ilātün /fā 'ilātün / fā 'ilün
1. qad enār el- 'aşkı li'l- 'uşşakı min ħaci'l-ħudā
sālik-i rāh-i ħaķiķāt 'aşqa eyler iķtidā
2. 'aşktır ol neşe-i kāmil kim andandır müdām
meyde tenvīr-i ħarāret⁵² neyde te'sīr-i şadā
3. vādī-i vaħdet ħaķiķatde maķām-ı 'aşkıdır
kim müşahħaş olmaz ol vādide sulţāndan gedā

⁵¹ öğrendi M. : öğrendiler Müştak Baba D.

⁵² tenvīr-i ħarāret M : teşvir-i ħararet Fuzuli D.

9b

4. eylemez halvet serāy-i sırrı vahdet mahremi
‘āşıkı ma ‘şukdan ma ‘şukı ‘āşıkdan cüdā
5. ey ki ehl-i ‘aşka söylersin melāmet terkin et
söyle kim mümkīn midir tağyīr-i taqdīr-i hüdā
6. ‘aşk kilki çekdi haṭ harf-i vücūd-ı ‘āşıkā
kim ola sābit haḫ isbātında nefy mā‘adā
7. ey **fuḫūlī** intihāsız zevk bulduñ ‘aşkdan
böyledir her iş ki haḫ adiyle kılsan ibtidā

30.

mef ‘ülü / fā‘ilātü / mefā‘ilü / fā‘ilün

1. yā men aḫāta ‘ilmüke‘l-eşyāe küllehā
ne ibtidā saña mutaşavver ne intihā
2. kim virse cān yolında bulur ḫāk-i maḫdemiñ
güyā ki ḫāk-i rāhıñadır naḫd-i cān behā
3. sensin kılan mezāhir-i ‘ümmīd ü bīm idüb
müsāyı ‘ilm genci ‘aşasını ejderhā
4. senden bulubdur aḫmedī mürsel maḫām ḫurb
taḫsīn yā vü sīnle teşrīf-i ṭā vü hā
5. ya ‘ḫubda nişāne-i şevḫiñ ğam ü elem
yūsufda neşe‘-i nazariñ behcet ü behā
6. bulmazdı ḫahriñ açmasa hān-ı siyāsetin
hel min mezīd loḫmasına dūzah iştiḫā
7. yā rab belā-yı ḫayda **fuḫūlī** esirdir
ol bī dili bu dām-ı kudüretten it rehā

31.

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1. kār ger düşmez ḫadeñg-i ṭā‘ne-i düşmen baña
kesret-i peykāniñ itmiştir demirden ten baña
2. itm⁵³ seng-i melāmetden kim alıb çevremi
oldu zincir-i cunūn bīr kal ‘a-i āhen baña
3. andanam rüsvā ki seyl-āb-ı sirişkim çāk eder
zaḫm-ı tīğın ḫanı giydirdikçe pirāhem baña

⁵³ itm⁵³ M. : ol menem Fuzuli D.

4. dembedem şem‘-i cemālinden münevver olmuşum⁵⁴
ey gözüm nūrı gerekmez dīde-i rüşen baña
5. hic meskende kararım yok durur evvel⁵⁵ zevkden
kim kaçam hāk-i ser-i kūyuñ ola mesken baña
6. başda bir serv-i semenber vaşlınıñ sevdāsı vār
sūd kılmaz bağbān nezzāre-i Gülşen baña
7. ey **fużūlī** odlara yansun bisāt-i salţanat
yigdir andan haķ bilür bir kūşe-i gülhan baña

10a

32.

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1. faķr-ı mülk-i taht u ‘ālem terk-i efserdür baña
şükr-li‘llah devlet-i bākī müyesserdir baña
2. zülf ü ruhsārı hayāliyle nedir hālīñ dimen
öyleyim kim gice vü gündüz berāberdir baña
3. hūr u tūbā vaşfin ey vā‘iz bugün āz eyle baña
hem dem ol tūbā hırām u hūr peykerdir baña
4. aradan ey şem‘ çık bir gūşe tut kim bu gice
bezm bir hırşīd tal‘atdan münevverdir baña
5. viridi bād-ı şubh bir hırşīd tal‘at müjdesin
şem‘ veş veh kim bu dem ölmek muķarrerdir baña
6. zāhid sen kıl teveccüh gūşe-i mihrāba kim
kıble-i t̄a‘at ham-i ebrū-yı dilberdir baña
7. ey **fużūlī** cem‘ olur peyveste el nezzāreme
‘arşa-i deşt-i cünün şahrā-yı maşşerdir baña

33.

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1. şüh-ı bed-hüy-ı kazā zann itme nāz eyler baña
bīm cāndan çeşm-i callādı niyāz eyler baña
2. öyle bir ‘anķā-yı ma‘nāyım ki şadr⁵⁶ tab‘ımı
şāh-ı endişem hümāy-ı şehbāz eyler baña
3. kalbim ol āyine-i vahy- irtisām-ı ışķ kim
tūṫi-i cibrīli dest-āmüz-ı āz⁵⁷ eyler baña

⁵⁴ olmuşum M. : olmasa Fuzuli D.

⁵⁵ evvel M. : ol Fuzuli D.

⁵⁶ şadr M : sayda Şeyh Galib D.

10b

4. çeşm-i âteş-pāre ammā çeşme-i āb-ı hayvān
la'lin cān-baḥş-ı bütān sūz ü ğūdāz eyler baña
  5. **ġālibim** ben kaḥramān-tab⁵⁸ kim rūḥ-ı fehīm
ḥavf idüb biñ dürlü vaz⁵⁹-ı dil-nüvāz eyler baña
34.
fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün
1. bir ḥayāt için ġamze⁵⁹ bilmem ne nāz eyler baña
ben şehīd-i ġamzeyim 'īsī niyāz eyler baña
  2. bī tekellūf maḥrem ḥalvet-serāy-ı ġamzeyim
çeşm-i şūḥ-ı dilberān ifşā-yı rāz eyler baña
  3. istemez kalā-yı ḥüsni ola tārāc-ı nigāh
perde-i zülfiñ anuñçün nīm bāz eyler baña
  4. seng-i mi'yār-ı cünūnum ben ki şarrāf-ı ḥired
feyz-i temyüzümle 'arz imtiyāz eyler baña
  5. şāh-ı istiġnā sipāhım ben **fehīmā** çarḥ-ı dūn
ḥavfla biñ dürlü vaz⁵⁹-ı dil-nevāz eyler baña
35.
fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilün
1. ben ki āzāde-dilem kayd -ı taşarruf ne belā
yār u aġyāra müdāra vü telaṭṭuf ne belā
  2. yār-ı ma'sūḫ gerek kim çeke dil teklifin
rind-i ālüfteye arbāb-ı tekellūf ne belā
  3. dīlberē mā'il olan merd gerek bü'l-hevāsa
her züleyḥā-yı zamāna ġam-ı yūsuf ne belā
  4. ideriz bezmde küstāḥ temennā-yı vişāl
ḥire mestān-ı mey-i 'aşka tevaḫḫuf ne belā
  5. cān-ı cānānuñ ile mütteḥidü'l-eczā kıl
dem-i vaşla şeġaf u hicre te'essüf ne belā
  6. bil vücūd u 'ademi birbirine āyine
kıl temāşā şuver-i 'aks-i taşavvūf ne belā
  7. merd-i bī-bāk-levendem şu'arā içre **fehīm**

⁵⁷ āz M. : rāz Şeyh Galib D.

⁵⁸ tab' M. : tab'im Şeyh Galib D.

⁵⁹ ġamze M. : қаза Fehim-i Kadim D.

zen- tabī‘at süfehā gibi tazarruf ne belā

36.

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1. ehl-i ‘aşka ğāmze-i cānāne olmaz āşinā
ġāfil olma mest ile dīvāne olmaz āşinā
2. iltifāt⁶⁰ itme nigāh-ı çeşmine ey bü‘l-heves
merd⁶¹-i hüşyārla mestāne olmaz āşinā⁶²
3. ğarķa-i deryā-yı istiġnā gerek erbāb-ı ‘aşk
bunda ey dil şem‘ ile pervāne olmaz āşinā
4. ‘aşka yār ol ‘aql ile germ-ihtilāt olma gönül
āşinā bīġāne vü bīġāne olmaz āşinā
5. maħrem-i rāz eyleme cibrīl olursa ger **fehīm**
rind-i ‘aşka ‘ākıl u ferzāne olmaz āşinā

37.

mef‘ülü / fā‘ilātü / mefā‘ilü / fā‘ilün

1. ‘aşk itdi cānı sīne-i bī kīneden cüdā
kıldı ġarībi hāne-i dīrīneden cüdā
2. efsūs kim o sīm-tenümden ayırdı çarķ
döndüm o şāha kim ola gencīneden cüda
3. mir‘at içinde gerçi olur ‘aks-i bī sebāt
olmaz hayāli āyine-i sīneden cüdā
4. ġāibde ol perī baña teklīf-i şī‘r ider
tūti ne söylesün diye āyineden cüdā
5. olmaz **fehīm** o ġonca-i gül-pīrehele vaşl
baħt eylemezse hırķa-i peşmīneden cüdā

11a

38.

fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilün

1. ġamze dildüz olıcaķ nāz u teġāfül ne belā
dilde şabr olmayıcaķ nāza taħammül ne belā
2. çīn-i ebrüya taħammül edemezken ‘aşık
girihi-i pür şiken-i turra-i kākül ne belā

⁶⁰ iltifāt M. : i‘timād Fehim-i Kadim D.

⁶¹ merd M. : merdüm Fehim-i Kadim D.

⁶² Mısranın vezni hatalıdır.

3. turralar gökde hümā saydına āmāde iken
dil şikār etmek için hāke tenezzül ne belā
4. dile her mūyu bir ejder görünür ol zülfüñ
nice biñ ejderi bir yerde taḥayyül ne belā
5. ‘āşıka nālesi eğlence yeter ey **nef‘ī**
nağme-i dilkeş için minnet-i bülbül ne belā

39.

fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilün

1. ah kim olsa gerek pūşış-i tābut-ı fenā
ḥil‘at-i pādişah ü hırka-i peşmīn-i gedā
2. bir bahāya şatulur dest-i ecelden āḥir
zer nişān efser-i şāhān u külāh-ı fuḳara
3. bir olur külbe-i dervīş ile ḳaşr-ı şāhī
āteş endāz olıcāk şā‘ıka-i ḳahr-ı ḥūdā
4. serdi-i bād-ı fenā⁶³ cānumuza kār itdi
saña ḳaldı işimüz ey kerem ıssı mevlā
5. **veysi**-i ḥaste dile ḳuvvet-i nuṭḳ itme diriğ
ol zamān ki ola dem beste zebān-ı bülegā

40.

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1. şol melek-ḥū kim ḳılır şimdi felek iḳbāl aña
raḥm ede şāyed gönül vār eyle ‘arz-ı ḥāl aña
2. çihre-i zerdüm benüm fāş etmesün diyü ğamuñ
çekdi ḥūn-ı dīdeden eşküm nikāb-ı āl aña
3. pāymāl olalı zülfüñ gibi cānā dir gören
olmasun bir ḳāfire vāḳi‘ olan aḥvāl aña
4. lāleler şanmañ görinen dāmen-i kühsārda
çeşm-i pür-ḥūnum geyürmişdür ḳabā-yı āl aña
5. ğarḳ olur deryā-yı ğamda **āhī**-yi āşüfte-ḥāl
ḥızır gibi yetişüb raḥm etmeseñ fi‘l-ḥāl aña

11b

41.

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

⁶³ bād-ı fenā M. : bād u hevā Veysi D.

1. mest-i 'aşkım ka'be-i puthâne yeksândır baña
fark idemem mescid-i meyhâne⁶⁴ pürkândır⁶⁵ baña
2. kıays⁶⁶ ile bir dilden oynar hem çalar dīvāneyim
'aql ile ülfetdeyim⁶⁷ dirlerse bühtândır baña
3. t̄alibim ammā murādım nā-murādlıktır yine
bī-nişanlıktır bī-nişānīden gelen şāndır baña
4. lutfā hāndān kıahrile dilgir olub çekmem elem
böyle yeksān olduğım vallāhi ihsāndır baña
5. dem olur hūrşīd-i 'ālem⁶⁸ zerre gelmez 'aynıma
gāh rüşdī zerreler bir⁶⁹ 'arş-ı rahmāndır baña

42.⁷⁰

mefa'ılün / mefa'ılün / mefa'ılün / mefa'ılün

1. nola itsem dilā ol yār-i bī pervāya istiğnā
gedā gāhī ider şāh-ı cihāna istiğnā⁷¹
2. şikār aldı yine şahbāz-ı 'ālem şayd-gāhında
ider kıaf-ı kıanā'atde bu gün 'ankāya istiğnā
3. kıapūnda kemter-i bendeñ cihān şāhına bāş egmez
gedā-yı kūyuñ eyler cennetü'l-mevāya istiğnā
4. metā'-ı fakr-ı vefā kıla ğınā pazargāhında
geçüb dükkān-ı 'aşka dil hātır dünyāya istiğnā
5. eşiginde senin **vecdī** şehā bir 'abd mukıabbeldir
yeridir eylese iskender ü dārile istiğnā

43.

fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilün

1. gerçi zincīr-i zülfüñe⁷² çokdur şeydā
deli göñlüm gibi yok var-i ğamda tenhā
2. yine divāneligim tıttı görenler şeydā⁷³
zülf-i zincirini depretdi gibi bād-ı şabā

⁶⁴ mescid-i meyhāne M.: mescid ü meyhāne Semizzade Süleyman Rüşdi Efendi D.

⁶⁵ pürkândır M.: yeksandır Semizzade Süleyman Rüşdi Efendi D.

⁶⁶ 'aşk M.: kıays Semizzade Süleyman Rüşdi Efendi D.

⁶⁷ ülfetdeyim M.: ülfetde Semizzade Süleyman Rüşdi Efendi D.

⁶⁸ 'ālem M.: pür-tāb Semizzade Süleyman Rüşdi Efendi D.

⁶⁹ zerreler bir M.: zerreler Semizzade Süleyman Rüşdi Efendi D.

⁷⁰ Bu gazel Filibeli Vecdi D. ve Vecdi Abdalbaki D.'de bulunamamıştır.

⁷¹ Mısranın vezni hatalıdır.

⁷² zincīr-i zülfüñe M.: zincīr-i ser-i zülfüñe Usuli D.

⁷³ görenler şeydā M.: görün şeydālar Usuli D.

3. durmadı⁷⁴ leşker-i ğam bu dil-i virāne gelür
bilmez⁷⁵ kände karar eylese gerek⁷⁶ bu deñlü belā
4. genc-i miñnetde yatur ölmelü bir hasteyim cāna⁷⁷
bu belālar ile kalur isem⁷⁸ vāy bañā
5. kaldı hecriyle cehennemde **uşulī** miskīn
cennet-i vaşla eger irmez ise vāveylā

12a

44.

mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün

1. bir āyīneyle iskender nice beñzer saña cānā
senüñ her baqdığıñ mir'āt olur 'ālem-nümā cānā
2. haṭāyile rakībe luṭf it atma hātırım gözle
hadeng-i cān-sitānuñ eylemez çünkim haṭā cānā
3. gönül almağ dilerseñ gel berü pāzār mümkündür
müsā' idse eger ser-māye-i mihr ü vefā cānā
4. ğam-ı 'aşkunla döndüm za'fdan bir cūy-ı tārīke⁷⁹
firākuñ āteşine döymeyüp oldum dü-tā cānā
5. dil-i **yaḥyā**-yı şeydāyile kullāb-ı ser-i zülfüñ
keş-ā-keşden ḥalāş olmazsa da senden yaña cānā

45.

mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün

1. bu kūyun kim gedā-yı bī-ser ü sāmānyuz cānā
'aceb 'ālemdeyüz kim 'ālemün sulṭānyuz cānā
2. ğubār-ı haṭṭuñ ḥayrānı olduğ nice demlerdür⁸⁰
bizi güldürmedün bir gün anuñ ḥayrānyuz cānā
3. dirīgā bir nefes eglenmedük⁸¹ gülzār-ı 'ālemde
bu bāğüñ nice yıldur bülbül-i nālānyuz cānā
4. bizi bilsek niçün ser-defter-i 'uşşāka yazmazsun
bilürsin nāme-i derd ü belā 'unvānyuz cānā

⁷⁴ durmadı M. : durmadan Usuli D.

⁷⁵ bilmez M. : bilmezem Usuli D.

⁷⁶ eylese gerek M. : eyleye Usuli D.

⁷⁷ cāna M : āh Usuli D.

⁷⁸ kalur isem M. : eger kalur isem Usuli D.

⁷⁹ cūy-ı tārīke M. : müy-ı bārīke Yahya D.

⁸⁰ demlerdür M. : günlerdür Yahya D.

⁸¹ eglenmedük M. : diñlenmedük Yahya D.

5. dime **yaḥyā** neden pīr-i muḡāna ser-fürū itmek
bilelden kendümüz şermende-i iḥsānıyuz cānā

46.

fe 'ilātün / fe 'ilātün / fe 'ilātün / fe 'ilün

1. ne kadar olsa edeb perde-keş-i rāz baña
şūhi-i eşkim olur āh ile gammāz baña
2. şevḳ-i ruḥsārīñ ile nāleler itsem pür-süz
olamaz bülbül-i şūrīde hem-āvāz baña
3. ṭāk-ı ebrūlarını yād ile nūş itsem mey
bāde-i nüh-ḥum-ı eflāk gelür az baña
4. şāhib-i naḳş-ı dürüstem ki bu lu'bet-gehde
ḡālib olmaz ne ḳadar olsa daḡla-bāz baña
5. ārzu eyler idim şīvesini taḥşīle⁸²
itdi ta'lim-i taḡāfūl niḡeh-i nāz baña
6. ḥūş-hevālīḳ ile şöhretde iken 'ālem-i āb
Bulmadım şafvetini düşmedi hem-sāz baña
7. ben o meh-rū ile **rāḡīb** işimi sağ itdim
imtinān eylemesün çarḥ-ı çep-endāz baña

12b

47.

fā 'ilātün / fā 'ilātün / fā 'ilātün / fā 'ilün

1. seyr-i çeşmi ḥirmen-i sāmān u servetdir baña
teng-desti vüs'at-i pehnā-yı devletdir baña
2. terk-i āsāyişledir dā'ir-medār-ı āsiyā
ṭutiyyā-yı çeşm-i rāḥat gerd-i külfetdir baña
3. reh-nümā lāzım degil⁸³ olmasun rehzen hemān
hızra muḥtāc olmamaḳ maḥż-ı hidāyetdir baña
4. kābil-i jeng olmayan olmaz pezīr ey cila
iḡbirār-ı ḥātır iksir-i meserretedir baña
5. za'f ile rūşen-zamīrān şöhre-i āfāk olur
şekl-i bī-tābi meh-i nev gibi rif'atdır baña
6. dāḡ-ı hecriñ ben vişāle virmem ammā vaşlı sen
naḳd-i cāna virsen ey meh-pāre minnetdir baña

⁸² Mısranın vezni hatalıdır.

⁸³ degil M. : degildir Ragıp Paşa D.

7. çekmişem semt-i mey ü maḥbūbdan **rāğīb** ayağ
dest-şūy-ı rağbetem eşk-i nedāmetdir baña

48.

mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün

1. 'aceb pākize-tıynet pür-şafādır meşreb-i minā
meger rūḥ-ı mücessemenden dökülmüş ḳālīb-ı minā
2. fūrūğ-ı tāb-ı hūrşidi ḥum-ı sahpādan aldıkça
olur hem ṭālī' -i bedr-i dıraḥşān kevkeb-i mīnā
3. şikest eyler idi şafra⁸⁴-yı zūhd-i zāhid-i ḥuşkı
dü tā yed⁸⁵ dest-i sākīde turunc-ı ḡabḡab-ı minā
4. degildir feyz-baḥşī māni' -i vaz' -ı sebük-rūḥī
baña būs-ı ayağ-ı meyde hem-meşreb leb-i mīnā
5. gehī hem-sā'id-i billūr-ı sākī geh siyeh-mestān
şafā vü şevḳ ile geçmekdedir rüz u şeb-i minā
6. ḥabāb-ı mey degil teb-ḥāledir germi-i ülfetden
leb-i cāma sirāyet eylemiş gūyā ayet⁸⁶ minā
7. ifāde⁸⁷ eyledikçe kendi de pür-feyz olur **rāğīb**
degildir sāğara boş ser-fürüdan maṭlab-ı minā

49.

mefā'ılün / fe'ilātün / mefā'ılün / fa'lün

1. ḥurūş-ı dāğ ile sinem bahārdır gūyā
felek bu kevkebeme daḡdārdır gūyā
2. ḥaḳiat ehline çesbān degil libās-ı riyā
yaḳışdırır⁸⁸ daḥi müste'ardır gūyā⁸⁹
3. ḡurūr-ı devlet-i ebnā-yı dehr ider iş'ār
ki gerdişi felegiñ ber-ḳarārdır gūyā
4. nedir bu ṭūṭi-i ṭab'ımda āteşin-ḡüftār
ol āfetiñ ruḥı āyine-dārdır gūyā
5. semend-i nāz ile 'uşşākiñ eylemek pāmāl
o şeh-süvār meh-i ber-iftiḥārdır gūyā

13a

⁸⁴ şafra M. : şahbā Ragıp Paşa D.

⁸⁵ dü tā yed M. : döneydi Ragıp Paşa D.

⁸⁶ ayet M. :teb Ragıp Paşa D.

⁸⁷ ifāde M. : ifāza Ragıp Paşa D.

⁸⁸ yaḳışdırır M. : yaḳışdırırsa Ragıp Paşa D.

⁸⁹ Mısranın vezni hatalıdır.

6. sivā dürr ü 'arāk-ı şerm ile olur şüste
lisān-ı hāl-i hayā i 'tizārdır güyā
7. hezār dekk ile aldım dimiş o gül-ruhsār
dil-i şikeste-i **rāğib** şikārdır güyā

50 . Rağıp Paşa

51.
fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. yārsız gülzār-ı 'ālem künc-i mātendir baña
'ıyd-ı nevrüzı göñül mäh-ı muharremdir baña
2. dīde-i terle dil pürtābımñ memnūnyam
girye vü āh eylemekde yār hedemdür baña
3. bā' is-i ifşā-yı rāz olabilinmez dostum
neşve-i 'aşkuñla mey keyfiyeti kemdir baña
4. bī teklūf ey perī ayine-i meh-i tal'atuñ
hābda seyr eylemek bir başka 'ālemdir baña
5. feyż-i 'ışk-ı yārile bir hālet el⁹⁰ **faşih**
künc-i külhan gülşen-i bir sebz-i hürremdir baña

13b

52.
fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. serde sevdā-yı ser-i zūlfüñ ki devletdir baña
gūyiyā şeh-perr-i şāhīn-i sa'ādetdür baña
2. hāhişīñ ağıyār-ı bed-hāha degildir iltifāt

⁹⁰ el M. :el viridi Fasih D. Mısranın vezni hatalıdır.

ey vefā nā-āşinā maḫşūd-ı eziyyetdir baña

3. sīr-āb-ı zindegī bir ‘āşık-ı dil-bestenem⁹¹
hançer-i hunrīz-i cānān āb-ı raḫmetdir baña
4. āsitānıñ bāliş-i ārām-ı rāḫatdır baña
ḫāk-i pāyuñ tūtiyā-yı ‘ayn-ı ‘izzetdir baña
5. dest-i dilberden gelen seng-i cefānıñ ey **faşih**
her biri bir gevher-i bī-ḫadr⁹²-i kıymettedir baña

53.

müfte ‘ilün / fā ‘ilün / müfte ‘ilün / fā ‘ilün

1. sālīk-i ‘ışkım çıkan rāh-ı cunūñ baña
seng-i cefā-yı felek rah nümündür baña
2. ḫāk-i nişin belā olmağā virirdiñ ḫarār
māye-i āram dil genc-i suḫündür baña
3. ḫūvvat-i bāzuyile neyledi neyledi ferhād-ı gör
lāzım olan ‘aşkda baht-ı zebündürbaña
4. şu ‘le-i şem ‘iledir cünbüşü pervānenüñ
māye-i tufān şevḫ sūz-ı deründür baña
5. serv gibi çekmişem pāyımı dāmānıma
ba ‘is-i āzadegi ḫayd-ı cunündür baña
6. merkezim eflākde gerçi **riyāzī** velī
ba ‘iş pesti-i ḫadr ḫālī ‘-i dundur baña

54.

mef ‘ülü / fā ‘ilātü / mefā ‘ilü / fā ‘ilün

1. ol ‘işvekārıñ etdiği heb nāzdır baña
zātında cevri çok ise de āzdır baña
2. çeşm-āşinālık eylemiş ağıyāra ḡamzesi
īmā eden de şoñra o ḡammāzdır baña
3. müşkil degil mi şaydı raḫībā o āfetiñ
kebg-i derī ise saña şehbāzdır baña
4. pür-nāle eyleyen dilimi zaḫm-ı sīnedir
bu naḡmelerde ney daḫi dem-sāzdır baña
5. feryād idince ḫār-ı cefā-yı zamāneden

⁹¹ dil-bestenem M. : dil teşneyem Fasih D.

⁹² bī-ḫadr M. : pür ḫadr Fasih D.

14a

bī-çāre ‘andelīb hem-āvāzdir baña

6. ben ol hümā-yı himmetim evc-i felekde kim
bāl-i şikeste şehper-i pervāzdir baña
7. bezm-i sūhande meşreb-i hāfızla **vehbiyā**
bu neş‘eyi veren mey-i şīrāzdir baña

55.

mef ‘ülü / fā ‘ilātü / mefā ‘ilü / fā ‘ilün

1. pek egri bakdı āh o kaşı kemān baña
tīr-i nigāhı virmedi hergiz emān baña
2. kıldı raķībi maķsim-i hüsünüde hişsemend
sehm-i cefā mıdır düşen ancak hemān baña
3. şimdi niçün mu‘āmele bīgāne tarzdir
çok āşinālık eyler idiñ bir zamān baña
4. üftādeyim belī kad-i mevzūn-ı dilbere
şā‘ir isem de bunda düşer mi yalan baña
5. **vehbī** ‘aceb mi eyler isem tāze ihtiyār
pīr oldum işte şimdi gerekdir civān baña

56.

fā ‘ilātün / fā ‘ilātün / fā ‘ilātün / fā ‘ilün

1. mest-i nāzım şıķlet-i pūs u kenār etmem saña
bezm-i ‘ayşı māye-yi renc-i humār etmem saña
2. seng-i āzārıñla mīnā-yı dilim itdiñ şikest
bilmiş ol ancak a zālīm inkisār etmem saña
3. teşne-leb kılsam da bu gülşende ey ebrū-siyeh
lāle-veş ‘arz-ı derūn-ı dāğ-dār itmem saña
4. ey felek bīhūde gösterme hamīde kıddiñi
minnetim yok kıladar teklīf-i bār itmem saña
5. feyz-i haķ gibi degildir hāsıde dersem nola
vehbiyim vehbī nice ben iftiħār etmem saña

57.

mefā ‘ilün / mefā ‘ilün / mefā ‘ilün / mefā ‘ilün

1. vişālīñ ‘iydiniñ cān ile kıan hayrānıyız cānā
bıçaķdan geçme ol hürrem-demiñ kıurbānıyız cānā

14b

2. lebiñ ol kıt‘a-yı yāķūtdur kim seyr edip haṭṭiñ
debīr-i meşķ-i ta‘līm-i haṭ-ı reyḫānıyız cānā
3. bu tuġrā gibi қаşlar var iken menşūr-ı ḫüsnüñde
şeh-i nāz u ‘itābiñ bende-yi fermānıyuz cānā
4. aġırlarsañ bizi seng-i melāmetle aġırlarsıñ
serāy-ı ḫüsnüñüñ yek⁹³ ṭafralı miḫmānıyuz cānā
5. meded ḫıfz eyle zīr-i dāmeniñde şarşar-ı ġamdan
cihāniñ nūr-ı şem‘-i meclis-i ‘irfānıyız cānā
6. anıñçün çār-mevc-i ızṭırāba düşmüşüz böyle
güher var sīnemizde ma‘rifet ‘ummānıyuz cānā
7. qalırsa adımız bākī qalır **vehbī** deyü yoḫsa
fenā dünyāda bākī gibi biz de fānıyız cānā

58.

mefā‘ılün / mefā‘ılün / mefā‘ılün / mefā‘ılün

1. murġ⁹⁴-ı tāc-ı cemşīde berāberdir ser-i mīnā
mey-i la‘līn ile memlü ḫadeḫdir ser⁹⁵-i mīnā⁹⁶
2. şeb-i tār-ı ġamiñ mehtāb u şem-i meclis-efrūzu
ziyāsı sīne-yi sākī fūrūġ-ı aḫter-i mīnā
3. cemiñ āyīni⁹⁷ icrāya etmiş ‘ahd ü peymāni⁹⁸
ider ḫükmün revān peymānelerle dāver-i mīnā
4. ḫapar çeşmiñ görünce zāhid-i ef‘ī-niġeh güyā
zümürred ma‘denindedir meger kim cevher-i mīnā
5. yürütmez zevraķ-ı şahbāyı cūş-ı ‘ālem-i āba
sebük-destī ile rıṭl-ı girān-ı lenger-i mīnā
6. eder tābende şubḫ-āsā şeb-i deycūr-ı endühu
beyāz-ı gerdeniñ gösterse şem‘-i ḫāver-i mīnā
7. mişāl-i gerden-i dilber ki ḫün-ı ‘āşık içmişdir
açar reng-i şarābı perde-yi nāzükter-i mīnā
8. niçe hemşire-yi hem-zād olurdu duḫter-i rezle
ḫum-ı ābisten-i mey olmasaydı māder-i mīnā

⁹³ yek M. : pek Vehbi D.

⁹⁴ murġ M. : muraşsa Vehbi D.

⁹⁵ ser M. : efser Vehbi D.

⁹⁶ Beyitin vezni hatalıdır.

⁹⁷ āyīni M. : ayinini Vehbi D.

⁹⁸ Mısranın vezni hatalıdır.

9. tehî kalmaz dil-i rüşen-şafâ-yı 'aşkıdan **vehbî**
bunu işrâb eder olduğça bâde-zîver-i mînâ

59.

fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilün

1. her seher rüşen eder çeşm-i dil-i zârı şabâ
getürüb bād-ı hevâ hâk-i reh-i yârı şabâ
2. bûy-ı gülden kafes-i bülbülü koymaz hâlî
künc-i hasretde unutmaz o giriftârı şabâ
3. henüz açılmadı bir kimseye ol gönçe-lebim
dahî şemm eylemedi bu gül-i ruhsârı şabâ
4. bulsa çine götürür şemme-yi zülf-i siyehiñ
terbiyet etmek için nâfe-yi tâtârı şabâ
5. turesi sünbülede beste-yi zencîr ister
vehbiyâ kılma nevâ-sencî-yi eş'ârı şabâ

15a

60.

fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilün

1. gözlerüñ cellâdı kim diller virür her cân aña
şuna ger tigin baña sînem çekem 'uryân aña
2. kaşlaruñ tuğrâsını göster berât-ı hüsn ile
ser-fürü kılsun begüm îrân-ıla tûrân aña
3. nice bir pâzâr-ı 'aşkı hâce-i dil çekeriz⁹⁹
ger metâ'-ı ğam dilerse işte ben dükkân aña
4. incinürse la'l-i dil-ber yiri var tebhâleden
bâr imiş çün ey gönül bir kaatre-i bārân aña
5. nazm ile şöhret bula dirse **cenâbî** bendesin
itmesün kem iltifâtüñ husrev-i devrân aña

61.

fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilün

1. şerbet-i qahrıñ şunar her kâsedan devrân baña
âh kim el virmedi demler durur devrân¹⁰⁰ baña
2. devr-i haţtuñda ne korhu düzahından hecriniñ
bes nüvîd-i mağfîret bu âyet-i gufrân baña

⁹⁹ çekeriz M. : çigzinür Cenabi D.

¹⁰⁰ devrân M. : dermân Cenabi D.

3. tiğ-1 ğamdan gördi cismüm ğarḳ-1 hūn olmuş yatur
acıyup bu hālete kan ağladı hicrān baña
4. hālet-i sūzum görüp āteşlere yandı caḥīm
seng-i ğamla sīne döğdi acıdı rıdvān baña
5. tāc-1 faḳr ile **cenābī** ḥusrevīyem ‘ālemūñ
bendelik ‘arz eylesün her mīr ile sulṭān baña

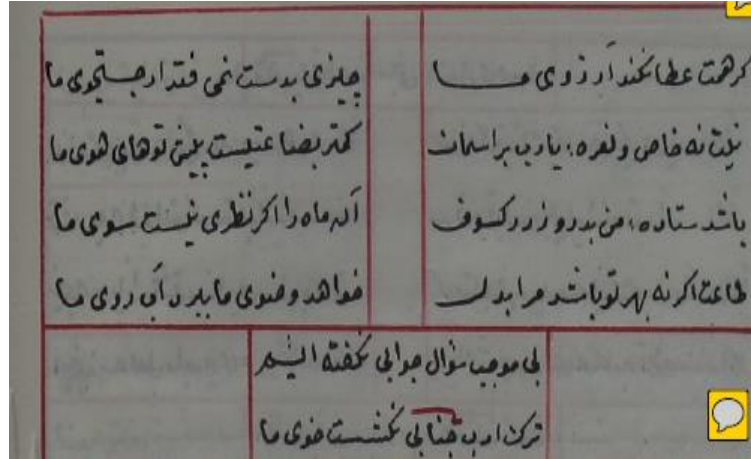
62.

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1. rāh-1 tecrād içre şol kim meskenetle ḥāk ola
‘īsā-i meryem-şıfat mesken aña eflāk ola
2. virmedi dāmān-1 ‘aşḳ-1 pākūñi elinden¹⁰¹ göñül
istemez kim çāre¹⁰²-i çeşm-i ḥarābı¹⁰³ çāk ola
3. ḥaṅçer-i ser-tīzūñe düşdi göñül vehm itmeyüb
‘āşık-1 ser-bāza lāyık budur¹⁰⁴ bī-bāk ola
4. ef ‘ī-i zülfüñ ne ğam zehrin dökerse üstüme
la‘l-i cān-baḥşuñ tabībim baña ger tiryāk ola
5. gözlerüñ şeh-bāzına olsuñ **cenābīveş** şikār
isteyen şayduñ mişāli beste-i fitrāk ola

15b

63. Cenabi

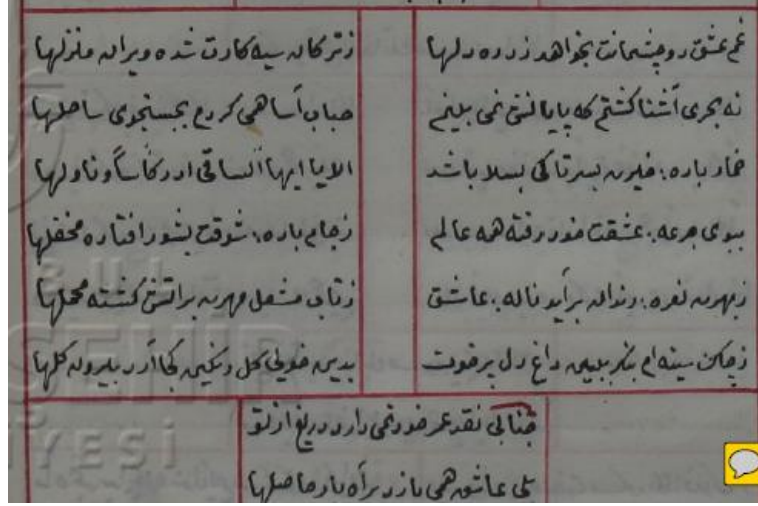
64. Cenabi

¹⁰¹ elinden M. : elden Cenabi D. Mısranın vezni hatalıdır.

¹⁰² çāre M. : cāme Cenabi D.

¹⁰³ çeşm-i ḥarābı M. : cism-i harabı Cenabi D.

¹⁰⁴ budur M. : bu durur Cenabi D.

65.

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. māye-i kibrīt aḥmer-i cür'a-i meydür baña
her ḥabāb-ı sāğarı bir efser-i keydür baña
2. şem'-i sūzān-ı ḥaḳīkatle hidāyet eyleyüb
bu maḳāmı göstereñ meyhānede neydür baña
3. yoḳladum nabz-ı ṭabībi bilmiyor dermānumı
dest-i luṭf-ı yār dirler çāre bir şeydür baña
4. serd-i mihrin görüb cānım istedi¹⁰⁵ hecriñe
külhān-ı miḥnetde kim kāşāne-i deydür baña
5. ölçdüm döküdüm ḥarābāt-ı cihānda **sābitā**
dost-ḳānī-i maḥabbet cümleden eydür baña

16a

66.

fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilātün/fe' ilün

1. māye-i renc ü ḥasāretle ğınā geldi baña
şimdi kālā-yı 'ināyetden abā geldi baña
2. şevk-i tecrīd ile pūşīde ten-i zā' f olalı
nefes-i īsa-i cān-baḥş ḳabā geldi baña
3. gülşen-efrūz olıcaḳ meş'ale-i¹⁰⁶ āh-ı bülbül
reng-i gül revġan-ı ḳandil-i fenā geldi baña
4. ḥüsnünün naḳş-ı pür-āb olduğun anla cānā
levḫ-i rüyumda dime ḥaṭṭ-ı beḳā geldi baña

¹⁰⁵istedi M. : ışındı Sabir D.

¹⁰⁶meş'ale-i M : şule-i Şeyh Galip D.

5. beste-i h̄āb-1 ŧeb-i hayret iken s̄āgar-1 mey
meŧ'ale-i kāfile-i rāh-1 h̄udā geldi baña
6. gonce-i kām dili oldu gūŧāde dem-sāz
merħabā bādiye-i peyk-i ŧabā geldi baña
7. ğam-1 dūŧīne ise tuħfe-i ŧubħ-1 ūmmīd
bāde-i kōhne vü yarān-1 ŧafā geldi baña
8. ney veŧ esrār-1 maħabbetden urursam nola dem
nağme-i h̄üsnü edā bād-1 hevā geldi baña
9. zevk-i vaħdet ile **ğalib** gidicek kendüden
'aks-i āyīne gibi rü-beķāfa geldi baña

67.

mef'ülü / fā'ilätü / mefā'ilü / fā'ilün

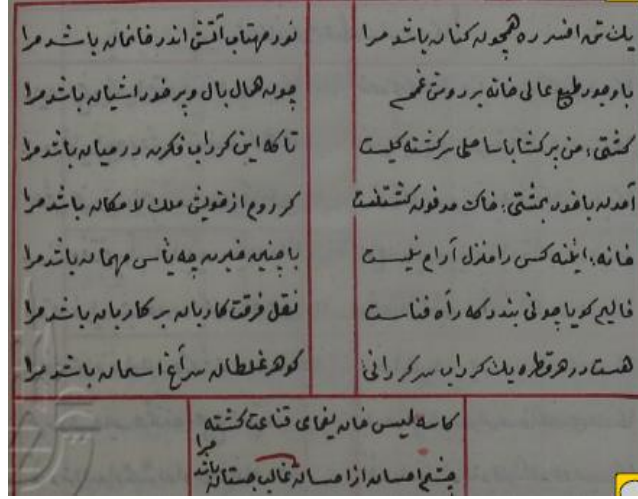
1. cān olmak ister ey leb-i ŧīrīn fedā saña
dūŧdü yine amān amān bir recā saña
2. yüz verme hāl-i hindūya ey yār kıl kerem
kim fitne intiħāb ediyor cā-be-cā saña
3. biñ murğ-1 cān tutarsa ŧāhīn-i çeŧm eger
āħir yine kebüter-i dildir ğidā saña
4. hep kanlı yaŧ ile yazılıb ser-nüviŧtimiz
söylenmedi ne fā'ide bu mācerā saña
5. ğün bendedir ğünāh ne vār cev¹⁰⁷ ider o ŧāh
ey baħt-1 dūn neyledim ammā ki yā sana
6. ref' eyleyüb niķāb-1 rūħun ŧāhid-i ūmīd
bir ğün o gonce açılır ey dil baña saña
7. **ğalib** ne rütbe mıŧra-1 āhīñ bülend kim
balā-yı nāz-1 yār dahı nāz¹⁰⁸ saña

16b

68. ŧeyh Galib

¹⁰⁷cev^r M. : cevher ŧeyh Galip D.

¹⁰⁸nāz M: na-resā ŧeyh Galip D. Mısranın vezni hatalıdır.

69.¹⁰⁹

mefā'īlün / mefā'īlün / mefā'īlün / mefā'īlün

1. yaqışmaz ğayri hūbān kimsün kālā-yı istiğña
kadd-i yāre biçilmiş cāme zer dībā-yı istiğnā
2. miyān-ı meclise naql olsa pūs-ı la'liñ al şunam
beni mest eylemiştir sākīyā şahpā-yı istiğña
3. bahār-ı nāzı geçmiş rengi şolmuş ol sitem hūyuñ
degildir ba'd azin gülzār-ı hūsni cā-yı istiğña
4. dil-i şeydā hayāl-i vuşlatından oldı müsta'ni
ol āfet itmesün şimden gerü hulyā-yı istiğña
5. ezelden nāz u naḥvetle merkeb-i 'unşūr-ı pākīñ
vucūdundan 'ibāret begim ma'nāy-ı istiğña
6. cihānda ol gedā-yı bī serv ü sāmāne 'ışk olsun
ki 'aynında degildir mesned 'aliyā-yı istiğña
7. tiyānımız bāliš zer tār cāhe hazret-i neş'et
odur vār ise şimdi müttekā pīrā-yı istiğnā
8. virür söhret **halīmā** nāmımız dünyāya ser tā ser
tutunca kâf-ı dilde aşiyān 'anķā-yı istiğña

70.¹¹⁰

mef'ülü / fā'ilätü / mefā'īlü / fā'ilün

¹⁰⁹ Bu gazel *Enderunlu Halim Divanı*'nda bulunamamıştır. Halim mahlaslı hangi şaire ait olduğu kesin olarak bilinmemektedir [Mehmet Turgutlu, "Enderunlu Halim Divanı İnceleme Metin", Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2006].

¹¹⁰ Bu gazel *Enderunlu Halim Divanı*'nda bulunamamıştır. Halim mahlaslı hangi şaire ait olduğu kesin olarak bilinmemektedir [Mehmet Turgutlu, "Enderunlu Halim Divanı İnceleme Metin", Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2006].

17a

1. der yād-ı lal-i ‘aşk ıla olmaz ğam āşınā
olsun mu hiç şirāde-i āteşi yem āşınā
2. bīgānedir mu‘āmelesi aḥz u celbden
ehl-i tevekkül olsa daḥı ḥātem āşınā
3. dilber tecāhül itse becādır raḳībden
olmaz gedā-yı dehre şeh-i ‘ālim āşınā
4. ünsiyyet arzusun iderdim o şūḥla
olmuş ise perī ile eger ādem āşınā
5. yekser-i lisān ḥāliyledir güfte-gūy dil
rāz-ı vişāl dilbere olmaz fehm āşınā
6. benden o rütbe vaḥşī vār ol perī pūşuñ
olmaz ḥayāli çeşm ile bir dem āşınā
7. şāyed **ḥalīm** ile ḥāl dili yāra fāş ider
esrār-ı ‘aşka ğamzeyide etmem āşınā

71.

fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilün

1. urılırsam n’ola¹¹¹ ey āfet-i ṭannāz saña
ḥarbe-i nīze¹¹² şunar ğamze-i ğammāz saña
2. merd-i meydān-ı cefā¹¹³ şāh¹¹⁴-ı levendāne-edā
dil-rübā fitne-i dünyā dir isem āz saña
3. yine sürgün ‘avına çıkdı meger ğamzeleriñ
sürisiyle tutilur ‘āşık-ı ser-bāz saña
4. esb-i nāziñ¹¹⁵ şola şaġa sürerek elde cirīd
rāst geldi gönül ey şūḥ-ı çepe-endāz saña
5. yūri var mürġ-i dil-i zārıñı pek tut **rāmiz**
yoḥsa şayda süzilür ğamze-i şeh-bāz saña

72. ¹¹⁶

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

¹¹¹ nola M. : n’olur Abdullah Ramiz Paşa D.

¹¹² ḥarbe-i nīze M. : ḥarbe vü nīze Abdullah Ramiz Paşa D.

¹¹³ cefā M. : vefā Abdullah Ramiz Paşa D.

¹¹⁴ şāh M. : şūḥ Abdullah Ramiz Paşa D.

¹¹⁵ nāziñ M. : tāzī Abdullah Ramiz Paşa D.

¹¹⁶ Bu gazel *Bosnalı Mehmed Fazıl Divanı*’nda [Mehmet Akif Duman, “Fazıl Divanı (Transkripsiyonlu Metin-İnceleme)”, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Sivas, 2005] bulunamamıştır. Fazıl mahlaslı hangi şaire ait olduğu kesin olarak bilinmemektedir.

1. bezm-i mebde ey gönül bir dilsitān lāzım saña
bürde maṭrib bürde raḡş eyler civan lāzım saña
2. vār esīr-i ol dām gīsū kende bāri dilberīn
murg-ı dil āvāresin bir āşiyān lāzım saña
3. şūḡ-ı sīne ḡüsnūn müsellem gerçi ammā neyleyem
ben gibi āşüfte bir ḡac mihribān lāzım saña
4. olamazsın bu dil-i zārımla hemnāle şaḡīn
bülbül-i şurīde ḡoḡ āḡ u fiḡān lāzım saña
5. **fāzıl** dil-i mürdeye ber ginigāḡ it ḡaşmile
ey benim rūḡ-ı revānım ḡünkü cān lāzım saña

17b

73.¹¹⁷

fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilün

1. ger dil-simāb kim cāy-ı penāḡ olmuş baña
mevc-i deryā taḡayyül ḡāb-gāḡ olmuş baña
2. sünbülden feyzler kesb itdiḡindendir gönül
büy-ı zülfün serde sevdādan külāḡ olmuş baña
3. vāşıl oldum ḡü her ferd-i dehānīn sırrına
nükte-i ‘aşḡın ṡarīḡ-i şāḡ-ı rāḡ olmuş baña
4. neyyir-i iḡbālara gördüm zevāl-i ıztırāb
sāye-i raḡtına baḡt-ı siyāḡ olmuş baña
5. āteş-i hicrānla şürb-ı dehānım ‘**arīf**
der dehen engüşt ḡayret-i rev rāḡ olmuş baña

74.

fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilün

1. cām-ı la‘lün mey-i şevḡ-āvere şor şorma baña
neş‘e-i pūs-ı lebün sāḡara şor şorma baña
2. lebün emmek emeli ‘ālemün ey şūḡ ammā
bana el virmez o söz āḡara şor şorma baña

¹¹⁷ Bu gazel *Reisülküttab Mehmed Arif Divanı*’nda [Hamza Kiremitçi, “Reisülküttab Mehmed Arif Divanı (İnceleme-Metin)”, Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ordu,2005], *Abdülbaki Arif Efendi Divanı*’nda [Ali Şahin, “Abdülbaki Arif Efendi (Hayatı Eserleri Edebi Kişiliği ve Divanının Tenkidli Metni)”, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2002] ve *Hersekli Arif Hikmet Divanı*’nda [Hacı Ali Şahin, “ Hersekli Arif Hikmet Bey Divanı (İnceleme-Metin)”, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kayseri, 1994] bulunamamıştır. Arif mahlaslı hangi şaire ait olduğu kesin olarak bilinmemektedir.

3. feslegen zülfüme gül rüyuma beñzer mi deyü
sünbül-i tãzeyeye verd-i tere şor şorma baña
4. seyre çık gülşene var ‘arızın ‘arz it bāğa
var mı rüyun gibi gül güllere şor şorma baña
5. saña ben şive-i reftãrunı ta‘rîf idemem
servden eyle su‘âl ‘ar‘ara şor şorma baña
6. sîne-i şãf-ı bilürunı dün âyinede sen
gördüğün dilber-i sîmîn-bere¹¹⁸ şor şorma baña
7. müşğ-i ter -i¹¹⁹‘izãrun ile degildür hem-bü
i‘timãd itmez iseñ ‘anbere şor şorma bana
8. var mıdır yok mu zamîrimde hayâl u vaşlın¹²⁰
cãy-gîr-i dil olan mużmere şor şorma baña
9. saña vâşîf mı gönük virdi muğaddem ben mi
eski kimdir yeñi kimdir deftere şor şorma baña

75.

fe‘ilâtün / fe‘ilâtün/ fe‘ilâtün/ fe‘ilün

1. kime mecbûram o sîmîn-bere şor şorma baña
derdim ol şüh-ı peri-peykere şor şorma baña
2. ‘aşıkun kãmetini cevr ile kim dal etdi
şu duran dilber-i dal-hançere şor şorma baña
3. doğrusu ‘aşıkı sevmez mi sever mi bilemem
anı sen var o kãdi ‘ar‘ara şor şorma baña
4. ben kesen-kes veremem saña cevãb ol şühun
geldi mi haţ-ı ruhı berbere şor şorma baña
5. seni şayd eyleme mümkün mi dedim dildãra
dedi biñ nãz ile sim ü zere şor şorma baña
6. dehenün dün gice kim öpdü uyurken bilemem
‘aşıkun ağızın ara aħara şor şorma baña
7. geldi mi ‘ãleme vâşîf gibi erbãb-ı suħan
oķu dîvãnını şã‘irlere şor şorma baña

76.

fã‘ilâtün / fã‘ilâtün /fã‘ilâtün / fã‘ilün

18a

¹¹⁸ dilber-i sîmîn-bere M. : dilber-sîmîn-bere Vasîf D.

¹¹⁹ ter-i M. : hal-i izarunla Vasîf D

¹²⁰ hayâl u vaşlın M. : senün bus ı lebün Vasîf D

1. meyle şâyân ey gönül bir verd-i âlim var saña
bülbul olmağa murāduñ gül-nihâlim var saña
2. mû-miyân-ı nāzuña şâyeste āgūşum gibi
bir yeñi çıkma tuhaf lâciverdi¹²¹ şalım var saña ¹²²
3. naqd-i âh ü sim-i eşk-i nukra-i dâg-ı dilim
tek kabûl et verecek bir hayli mâlim var saña
4. baña cevra ağıyâra lutf etmeklige bâ 'iş nedir
ger cevâba kudretüñ varsa su 'âlim var saña
5. 'aks-i hüsnüñ seyr ise maşşūduñ al bağ gönülüne
böyle bir mir'ât-ı şâf-ı bi-mişâlim var saña
6. haqqımı haqq eyle haqqında dil-i divânenüñ
ey şeh-i hûbân-ı 'âlem 'arz-ı hâlim var saña
7. **vâşifâ** yüz verip açılmazsın ey¹²³ şad-berg-i nâz
bir iki gündür bu yüzden infi 'âlim var saña

harfî'l-bâ

77.

mefâ'îlün / mefâ'îlün / fe'ülün

1. 'aceb la'lüñ mi şol yâ cân-ı aḥbâb
'aceb zülfüñ mi yâ zencî-i pür-tâb
2. gözümdeñ ağan iy dil-ber ğamuñdan
'aceb hûn-âbe mi yâ eşk-i 'unnâb
3. 'aceb kıddüñ mi şol yâ serv-i bustân
'aceb haddün mi şol yâ verd ü sır-âb
4. 'aceb yüzüñ mi şol yâ sihr-i bâbil
'aceb dişün mi şol yâ lü'lü'-i nâb
5. 'aceb yüzüñ mi şol yâ ḥarman-ı gül
'aceb kıaşuñ mı şol yâ tāk-ı miḥrâb
6. 'aceb şol mest-i sevdâyî moğol-çîn
menüm baḥtum mıdur yâ çeşm-i pür-ḥâb
7. **nesîmîñ** gözi yāruñ ğamından
dürüñ dürci midür ya baḥr-ı sîm-âb

18b

¹²¹ lâciverdi M. : lâhûri Vasîf D

¹²² Mısranın vezni hatalıdır.

¹²³ ey M. : ey Vasîf D

78.

fā 'ilātün/ fā 'ilātün / fā 'ilātün / fā 'ilün

1. sālīkān ma'nī yüzünden ref' ola dirseñ nikāb
gel vücūduñ şehrinī başdan başa eyle ḥarāb
2. geç bu erkān-ı tebāyi'den ḥayāt-ı bākī bul
çün bilürsüñ kim fenādür nār u bād u ḥāk āb
3. hey nice ġāfil yatarsuñ aç gözüñ bir dem uyan
ḥālūñi eyle tedārik nice ġaflet nice ḥāb
4. 'aqluñı dir başuña gel zāyi' itme naḫdiñi
dimeyesin kim yarın "yā leytenī küntü turāb"
5. nefsüñi emmāreden kurtarmağa sa'y it yürü
kim bugün insān iken olmayasın yarın dūrāb
6. 'aql-ı küllī muḫtedā it uyma şaşın nefsüñe
'aqlı koyup nefsine uyanlar olurlar 'azāb
7. ḥayr u şerr her ne kıılursañ bil muḥaḫḫaḫdur cezā
ḥayruñ ecri cennet ü dīdār olur şirk-i 'uḫāb
8. "ḥāsebū" deyu bize emretti faḥr-ı kā'ināt
imdi sen de bunda ḥayr u şirki eyle ḥisāb
9. olmaḫ isterseñ cihānda hemçü İbrāhim ḥalīl
ḳande kim vīrān gönüller var ise var anı yāb
10. ki şaşın dünyā-yı dūne virme gönülūñ ṭālibā
bil ki dünyā cīfedür ṭālibleri ādı¹²⁴ kilāb
11. ehl-i ḥāba egerçi dünyā şūreti zībādur
'ārif-i bīdāra nisbet olısar dār-ı 'azāb
12. **seyyidūñ** pendinde yokdur zerrece teng ü garaž¹²⁵
bil heme ilhām-ı ḥaḫḫ va'llāh a'lem bi'ş-şevāb

79.

fā 'ilātün/ fā 'ilātün / fā 'ilātün / fā 'ilün

1. gel dilā içmek dilerseñ ḥum-ı vaḫdetden şarāb
āteş-i 'aşḫ ile her dem baḫruñi eyle kebāb
2. evvelā lāzım olan ṭālib bu yolda bil saña
bir ola ḳatuñda sīm ü zer ile seng ü turāb

¹²⁴ ādı M. : oldı Seyyid Mehmed D.

¹²⁵ 'araž M.: garaž Seyyid Mehmed D.

19a

3. terk-i cān it vuşlat-ı cānān dilerseñ t̄alibā
hāk-i hestīden vücūduñ pāk kıl mānend-i āb
4. benligüñ maḥv eyle dilden tā bulasın feyz-i hū
kānı feyzi hūyı bulandur cihānda kām-yāb
5. cām-ı feyzüñ cü‘asıñ nūş itmeyen rūz-ı ezel
kaldı ‘atşān berr-i¹²⁶ firqatde qovar dā‘im serāb
6. berr-i firqatden geçüb rāh irse beyt-i vuşlata
baḥr u vaḥdetden anı ğarq idiser bir kaṭre āb
7. lem‘a-yı nūr-ı tecellī irse ‘abduñ qalbine
ref‘ ider küllī ḥicābı doğsa qurşı āf-tāb
8. ‘ālem-i itlāka sālīk rehber olsa fazl-ı ḥaqq
bī-ġirān deryā görür kim ‘ālem anda¹²⁷ ber-ḥabāb
9. düşmesün bātıl ḥayāle itmesün sevdā-yı ḥām
zāhidüñ yokdur naşībi aña fetḥ olmaz bu bāb
10. bil semāvātı qalubı ‘ārife itmez vüluc¹²⁸
varımaz cinn ü şeyātīn men‘ ider anı şehāb
11. istivāyı ‘arşa pervāz eylemez zāğ u zaġān
āşiyān-ı murġ-ı ‘anqādur aña irmez ğurāb
12. **seyyidüñ** gūş it makālin olmaya vuşlat naşīb
geçmeyince varlıġuñdan bu durur şāfi cevāb

80.¹²⁹

fā ‘ilātün/ fā ‘ilātün / fā ‘ilātün / fā ‘ilün

1. ger dilerseñ ma‘rifetden ola saña fetḥ-i bāb
‘ārif-i bi‘llāh bulanda yüzüñi eyle türāb
2. benligüñ terk eyleyüp gel kāmīlūñ gir feyzine
dāmen-i mürşidi tut kim götür eyle gözden ḥicāb¹³⁰
3. zāt-ı ḥaqqā bil ki mir‘āt oldı vechi ādemüñ
gel bu mir‘āta nazar kıl görine ḥaqq bī-ḥicāb
4. ḥaqq yüzi insān yüzinden görünür dir muştafā
işbu remzi añladuñsa bu sözüm var saña tāb

¹²⁶ berr-i M. : bir Seyyid Mehmed D.

¹²⁷ ālem anda M. : ālem Seyyid Mehmed D.

¹²⁸ vüluc M. : ‘urüc Seyyid Mehmed D.

¹²⁹ Bu gazel Seyyid Mehmed D.’de 11 beyittir.

¹³⁰ Mısranın vezni hatalıdır.

5. secde-gāhı ‘ālem olmasa cemāli ādemüñ
hîç sücüd eyler miydi aña melâ‘ik bî- hisâb
6. cāmi‘i dünyā vü ‘uqbā bil ki ādemdür ‘azîz
şanma sen kim ādem ola nār u bād u hāk āb
7. on sekiz biñ ‘ālemüñ āyīnesidür şüreti
mazhar-ı zāt-ı hudādur cāmi‘-i ümmü‘l-kitāb
8. fātih seb ‘u‘l- meşāni āyeti bî-iştibāh
şahife vechinde naķş olmuş kamū bî-irtiyāb
9. sen de görmek isteriseñ bî-cihet dil-dāruñı
ādemüñ vechinde gel gör bu durur şāfi cevāb
10. vech-i ādemden bu **seyyid** bildi ebced sırrını
noktasından sırr u vahdet aña oldı feth-i bāb

19b

81.

fā ‘ilātün / fā ‘ilātün / fā ‘ilün

1. aç gözüñ nice yatarsın der-hāb
‘aķluñı dir başuña it pür-tāb
2. bu fenā dārı var itme ta‘mîr
mülk-i bāķî sarayını gel yāb
3. istinād itme fānīye zinhār
çün bilürsün ki olıser bu harāb
4. sen ki ‘anķa-yı lā-mekānîsin
cīfe şayd eyleme mişāl-i ğurāb
5. nefsüñi bilmege dervîş sa‘y it
haķķı añla ki budur rāh-ı şavāb
6. varlığuñ ķo bu yolda fānî ol
bil saña benlikdür ulu hicāb
7. sālîk ol sen bu rāh-ı tevħîde
saña himmet ider evtād-ı aķtāb
8. ğayri haķķdan derūnuñ itsen pāk
cānib-i haķķdan ire saña hiķāb
9. bulmasañ ķalb-i selîmi bunda
nef‘ virmez yarın evlād-ı ensāb
10. āb-ı vecdünle tefāħur itme
haķķ kelāmında didi “lā-ensāb”

20a

11. ğayruñ 'ayıbına olmağıl nāzır
rüz-şeb kendi 'aybuñ eyle hisāb
  12. ola dirseñ bu kufı-ı dil-meftūh
vird idin yā miftahū 'l-ebvāb
  13. **seyyide** kıla vişālūñ 'atā
dār-ı cennetde o rabb 'ül-erbāb
- 82.
- fā 'ilātün/ fā 'ilātün / fā 'ilātün / fā 'ilün
1. ey göñül gel olmak isterseñ cihānda kām-yāb
eyle taḥşıl-i ma 'ārif olasuñ 'ālī-cenāb
  2. devleti dāreyn dilerseñ ḥāşıl eyle ma 'rifet
ḥaḳḳı bilmekden yeg olmaz iki 'ālemde şevāb
  3. kim ki 'irfān şāhibidür cān u baş eyle fedā
ger faḳır ü ger ğanīdür şeyḫ u pīr ü ger şebāb
  4. kāl-i taḳlīdi ḳo dilden ḳıl taleb taḥḳīk-i ḥāl
gel iriş ḥaḳḳe 'l¹³¹-yaḳīne ḳalmasun ḥiç iḥticāb
  5. kendü mir 'ātuñda seyr it dem-be-dem dildāruñı
muşḥāf-ı ḥüsñünden oḳı dā 'imā ümmü 'l-kitāb
  6. bend olup ḳalma şıfāta sa 'y idüp zāta iriş
nūr-ı şems olmasa fer virmez nücüm u māh-tāb
  7. aldanup ḳalsañ eger zāhirde naḳş-ı 'āleme
sırr-ı mevcūdāt-ı ḥaḳḳa saña olmaz feth-i bāb
  8. cennet u ḥūr u kuşūra tālib olan pūr-kuşūr
zāt-ı ḥaḳḳdan ğayrı bil maḳşūd olursa saña¹³² ḥicāb¹³³
  9. ref' idüp astār-ı ğayret-i hüviyyet ḥāşıl it
istimā' it dem-be-dem ḥaḳḳdan ḥiḫāb-ı mest-tāb
  10. vaḥdet-i şarfe irüp bulmaḳ dilerseñ ittiḫād
ir fenā-ender-fenāya bu durur şāfi cevāb
  11. vaḥdet-i şarfe irüp .....nā 'il olan
zevḳ-i küllī buldılar tūbā lehm-i ḥüsni 'l-me 'āb
  12. sırr-ı ta 'accüb itmeñüz söylerse ḥālet 'aceb

¹³¹ḥaḳḳe 'l M. : aynel Seyyid Mehmed D.

¹³² saña M. : key Seyyid Mehmed D.

¹³³ Mısranın vezni hatalıdır.

çünkü şehir-i 'ilm-i mışrıye bu **seyyid** oldu bāb

83.

fā' ilātün / mefā' ilün / fā' ilün
(fa' lün)

1. vech-i dilber çü keşfiderse niķāb
ref' olısar ķamū zālām u seķāb
2. vech-i ādem ki mażharı ķaķdur
ķaķķa irmege bil ādemdür bāb
3. ķaķķ kitābı yūzi beyānidur
ķaşı 'uşşāķa ķible vū miķrāb
4. secde it ādeme gel 'ār itme
tā ķabul eyleye seni vehhāb
5. ādeme secde itmedi iblīs
anı reddeyledi rabbū' l-erbāb
6. görmedi ādemüñ ķaķķatini
şandı ādem o dil-i toprak āb
7. her kim itmezse ādeme secde
bil yeridir anuñ iştābl-ı devvāb
8. ķaķķ huzūrunda bī-edeb olma
gözet ādem gibi sen de ādāb
9. ādeme gel bul ādemüñ demini
ķalmasun āzāde ķaķķ ile hicāb
10. buldı ādem demini çün **seyyid**
aña fetķ oldu bil ķamū ebvāb

20b

84.¹³⁴

fā' ilātün / mefā' ilün / fā' ilün
(fa' lün)

1. sālīkā gel idegör ref' -i hicāb
tā ki fetķola saña işbu bāb
2. 'ayn-ı vahdetle gel bu 'āleme bak
bir görünsün gözüñe zerle türāb
3. ikilikde kalan 'azāzil olur
imdi sen de ķo ķaķķı gel ķaķķa tab

¹³⁴ Gazel Seyyid Mehmed D.'de 14 beyittir.

4. nefsüñi tañı rabbüñi añla
saña benden bu durur şāfī cevāb
5. seni halk itmeden murādu‘llāh
ma‘rifetden bil ey ulü‘l-elbāb
6. kalma zāhirde gel haqq ide ‘atā
şol ‘ulümü ki ola lebb‘ül-elbāb
7. neylesün kıl u kālī ehl-i vuķūf
‘ārife her varaķ çün oldı kitāb
8. ‘ārifüñ zāhirā nişānı olur
sen de var ise göster ey kezzāb
9. irmedüñ sen cinān-ı ‘irfāna
bil yir gider seng-i ıştābl-ı devvāb
10. koma mir‘āt-ı dilde jeng-i ğubār
kalmasun hiç göñül gökünde şehāb
11. pāk olmaķ gerek ‘alāyıkdan
tā ṭulū‘ ide mihr ile meh-tāb
12. bil ki mühr-i haķīķat oldı resūl
hem nücüm-ı hudā durur aşhāb
13. **seyyidüñ** heb kelāmı vehbīdür
bilmez ol hiç taşānu‘ ve‘l-kāb

85.

fā‘ilātün/ fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1. ister iseñ ma‘rifetde olasın ‘ālī-cenāb
ehl-i ‘irfān eşiginde yüzünü eyle türāb
2. çok da virme kendini dünyāya bir dem çek elin
döndüremezsın begim katī ağırdır bu dolāb
3. bu harābı niceler çalışdı ta‘mir¹³⁵ itmege
bir yanıñ ta‘mir iderken bir yanı oldu harāb
4. çok segirtti ğaflet ehli bu serābı şu şānub
bulmadılar hiç bu şāhrāda biri bir kaṭre āb
5. bir zamān yüz verme dünyā ehline ‘uzletde ol
‘aql u fikrin bir yere cem‘ et yüzüne çek niķāb

21a

¹³⁵ ta‘mir M. : ma‘mur Niyazi Mısri D.

6. göz kulağ dil kapuların bağla muhkem bir zamān
ola kim haqqdan yaña gönülünden ola fetḥ-i bāb
7. ger ölümden kurtulam derseñ yürü var ‘āşık ol
döne döne ‘aşk oduyle cism ü cānı kıl kebāb
8. gel¹³⁶ bu derd meyḥānesine koma elden kāseyi
hiç yürek kanından özge ‘āşıkā yoktur şarāb
9. himmetiñ dā‘im bu olsun kim haqqı añlayasın
haqqı bilmekden yeğ olmaz iki ‘ālemde sevāb
10. ger ‘azāb-ı āḥiretten bulmağ isterseñ ḥalāş
‘ārif ol ki cehl odundan kōpısar cümle azāb
11. bu **niyāzi** kendünden dimez bu sözü ey püser
heb anı söyler tıyarsın gökten inen dört kitāb

86.

mefā‘ilün/ mefā‘ilün /fe‘ülün

1. mevālīdin sana her fasl u bābı
kitāb fī kitāb fī kitāb
2. seniñ vaşfinda vardır her birinde
cevāb fī cevāb fī cevāb
3. daḥī vārīñ¹³⁷ ile berzaḥ yüzünde
nikāb-ı fī niķāb fī niķāb
4. ‘ulum-ü şüret-ü ma‘nā haķīkat
şarāb fī şarāb fī şarāb
5. üçünden sırrıma dā‘im erişir
ḥiṭāb fī ḥiṭāb fī ḥiṭāb
6. ki sen ben o demekten geçene yoğ
ḥisāb fī ḥisāb fī ḥisāb
7. şifāt-u zāt-u ismān cehli ey dost
‘uķāb fī ‘uķāb fī ‘uķāb
8. hemin zāt-u şifāt esmānı bilmek
sevāb fī şevāb fī ş sevāb
9. bunlardan görünen ḥalkıñ vücūdu

¹³⁶gel M. : gir Niyazi Mısrı D.

¹³⁷vārīñ M. : dareyn Niyazi Mısrı D.

serāb fī serāb fī serāb

21b

10. **niyāzī** cism-ü kalb-ü rūḥ ki denir
ḥabāb fī ḥabāb fī ḥabāb

87.

fā' ilātün/ fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. aç gözün dildāra bak ref' oldu vechinden¹³⁸ nikāb
zulmeti sürdü çıkardı ara yerden āfitāb
2. şol "saḳāhüm rabbühüm" ḥamrīñ lebinden içegör
kaṭresin nūş eyleyen 'uşşāḳ ebed görmez 'azāb
3. otuz iki ḥarfī bildiñ dört kitābıñ aşıdır
şafḥa-i vechinde yazılmış ḳamū bī-irtiyāb
4. mekteb-i 'irfāna gir oḳu bu 'ilmin aşlını
gör ki nice derc olubtur bu 'ilimde dört kitap
5. her ne oḳursañ ğün otuzikiden taşra degil,
yüzünüñ metnini şerḥ eder oḳuyan faşl-ü bāb
6. her ne söz kim söylenür 'ālemde türkī yā 'arāb
tut ḳulağın kim sañadır cümle dillerden ḥiṭāb
7. her ne kim görür gözün andan cemāl-i yāre bak
çünkü gitti ey **niyāzī** ḳalmadı aşlā ḥicāb

88.

fe 'ilātün/ fe 'ilātün/ fe 'ilātün/ fe 'ilün

1. idemez derdimize çāre-i dermān¹³⁹ ṭabīb
idelim bāri bu derd ile dilā şabr u şekīb
2. bulmadım 'arşa-i 'ālemde bir ān asāyiş
gāḥ fikr sitem-i yār gehī zulm-ı raḳīb
3. cümle cevr ü siteme rāzı idim āḥ eger
nigehi luṭf ile bir kere ideydiñ ṭayyīb¹⁴⁰
4. ser-i kūyuñda olaldan berü cāne mehcūr
oldı gözime şubḥ-ı vaṭan-ı şām-ı ğarīb
5. eyledüm tecrübe evzā'ini ey çerh-i hezār
itme beyhūde yiter bir de baña mekr u firīb

¹³⁸ vechinden M. : yüzünden Niyazi Mısri D.

¹³⁹ çāre-i dermān M. : çāre vü dermān Müştak Baba D.

¹⁴⁰ ṭayyīb M. : ṭayyīb Müştak Baba D.

6. bir midir nāle-i ‘uṣṣāḳ ile pend ü a‘ṭa
tīḡ-i tīzen idemez kārini ṣimṣīr ḥaṭīb
7. dergeh-i pākine varsam da o ṣāh-ı ḥüsünü
‘arz-ı ḥāle bulamam ṣerm ile **müştāk** taḳrīb

89.

mef‘ülü / fā‘ilātü/ mefā‘ilü/ fā‘ilün

22a

1. olmaz çeraḡ-ı māh ile rüṣen ṣeb-i ḡarīb
zulmetdedir ḡarīb hele kevkeb-i ḡarīb
2. bezm-i fenāda zehr ṣunar sāḳi-i felek
peymāne-i cem olsada leb ber leb-i ḡarīb
3. yeksān olur piyāle-i zehrāb-ı cam-ı cem
bilmem nedir göñül saña bu meṣreb-i ḡarīb
4. cān bülbülü bedende olubdur esīr-i zār
seyr-i diyārdır ḡarż maṭlab-ı ḡarīb
5. **müştāk** vār olsa da bī yāver u zahīr
feryād-res ḡarībe yiter yā rabb-i ḡarīb

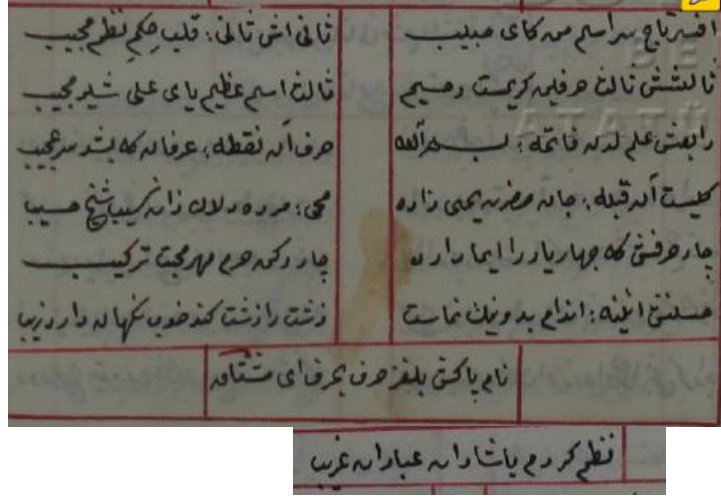
90.

fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilün

1. ah kim düṣdüm diyār-ı ḡurbete oldum ḡarīb
firḳate oldı mübeddel rü‘yet vaṣl-ı ḥabīb
2. bir zamān ser mest-i cām-ı hızret-i canān iken
ḥaliyā düṣdüm cüdā cānāne yār oldı raḳīb
3. ‘āṣıḳ üftādeye her demde eyler kec naẓar
çerḡ-i gerdünun meger inṣāfi yok ṭavrı ‘acīb
4. kısmet ebnā-yı ādem baḡş olanda ḡālibā
‘āleme raḥmet¹⁴¹ verildi baña derd oldu naṣīb
5. nār-ı ‘aşḳ-ı pāk ile ṭolmuş derūnum el-ḥezer
nabẓıma el urma yanma nāra ey miskīn ṭabīb
6. vādi-i ḡafletde pā-māl eyleme eyle kerem
yā raḥīm irḥam lenā yā ze‘l ‘aṭāyā yā mucīb
7. gülşen-i vaṣla irem dirseñ eger **müştāk** sen
āh u zār eyle seḥerlerde misāl-i ‘andelīb

¹⁴¹ raḥmet M. : rahat Müştak Baba D.

91. Müştak

22b

92.

mefā' ilün /fe' ilātün /mefā' ilün /fe' ilün

1. görince hüsnünü qalmaz nigāha tākāt u tāb
bu hüsn ü ān ile hācet degil o māha niqāb
2. beni o şāh idüb 'add zümre-i gedāsından
'aceb mi itsem eger da'vi-i 'uluvv-ı cenāb
3. furūğ-ı pertev-i mah-ı ruḥıñ ḥayāliyle
şeb-i siyehte olur künc-i zülmetim mehtāb
4. idince yād ol la'l-i leb şeker-rizi
buka-i talḥ ile çeşmim revān ider ḥunāb
5. ümmid-i maṭlab olunmaz bu çerḥden **müştāk**
reh-i talebde yeter kendin eyleme it'āb

93.

mefā' ilün /mefā' ilün /mefā' ilün /mefā' ilün

1. nihād ceşş-i nücümüñsü-be-sü tesyir ider mehtāb
sevād milk-i şāmıñ fethine tebdir ider mehtāb
2. 'aceb simin berrān hüsnü hoş taşvır her şeb
ḥarim-i 'işretiñ bir mäh ile tenvir ider mehtāb
3. baher şeb döndürür benzmiñde bir peymāne ḥālī
tehi kendin cihāna faskla teşhır ider mehtāb
4. degildir rünümā 'aks i fūruğ ḥalka-i hāle
görüb cūyuñ cününüñ pāyder-i zencir ider mehtāb
5. serāpā eyleyüb nūr ile rüy 'ālemi teybız
cihāniñ köhne mülküñ guyıyā ta'mir idüb mehtāb

6. fūrūg-ı cebhe-i cānānı çeşm 'āşıkā **müştāk**
şî'a '-i māh ile nāşih hoş taşvīr ider mehtāb

94.

mef 'ülü /mefā 'lül/ mefā 'lül/ fe 'ülün

1. ey nāvek-i şevkiñ siperi sīne-i aḥbāb
zūlfüñ ḥamı erbāb-ı vefā şaydına küllāb
2. mihrābda şekl-i ḥam-ı ebrū-yı laṭīfiñ
vācib bu cihetden ḳamuya secde-i mihrāb
3. sūzum der idim sem ' añā eyleye rüşen
nezzāre-i ruḥsāriña yok şem 'de hem tāb
4. ḥurşīd-i cemālinden ol meh şaldı niḳābıñ
şubḥ oldı ṭur ey baḥt nedir bunca şeker ḥāb
5. dün şubḥ yetürdim felege mevc-i sirişkim
ğark etti felek üzre olan encümü girdāb
6. sākī meger ol la'l sözün der mey-i nāba
kim düşdi ayağına elin öpdı mey-i nāb
7. cem 'iyyet-i esbāba göñül virme **fuzūli**
kim tefriḳādır ḥātır cem 'iyyet-i esbāb

95.

fā 'ilātün/ fā 'ilātün / fā 'ilātün / fā 'ilün

1. şubḥ çekmiş çerḥe çalmış tāşa tīgiñ āf-tāb
zāhir itmiş ol meh-i dellāke 'āyn-i intisāb
2. dem be dem taḥrīk-i¹⁴² tīginde bulur başlar şafā
öyle kim şu mevc urub zāhir ḳılır her dem ḥabāb
3. ser-i¹⁴³ müyumda bir baş olsa müy-i ser kimi
kesse varım tīg-i ḥünrīzinden itmeme icināb
4. keşf-i esrār-ı melāḥat cevher-i tīgindedir
kim alur başlardaki sevdā cemālinden niḳāb¹⁴⁴
5. guşşasından başmañ ḳıl gibi incelmış tenim
ḳıl¹⁴⁵ tenimle tīgi ortasında bāşımdır ḥicāb

23a

¹⁴² taḥrīk-i M. : taḥrīk Fuzuli D.

¹⁴³ ser-i M. : her ser-i Fuzuli D.

¹⁴⁴ niḳāb M. : hicab Fuzuli D.

¹⁴⁵ ḳıl M. : kim Fuzuli Fuzuli D.

6. tīg-i çāpuk seyrine āhū-yı çīn dirsem nola
seyr kılmadıķca¹⁴⁶ döker şahrā-yı çīne müşg-i nāb

7. mūy-ı jūlidemle tīginden ümīdim kesmezem
ey **fużūlī** hāli olmaz berķ-i lāmmi‘den sehāb

96.¹⁴⁷

fā‘ilātün / fā‘ilātün fā‘ilün

1. şubḥ şalub māh-ı¹⁴⁸ ruḥunda nikāb
çık ki temāşāya çıkar āf-tāb

2. rişte-i cānım yeter it pür-girih
şalma ser-i zūlf-i semen-şāya tāb

3. mest çıkıb şalma nazar her yaña
görme revā kim ola ‘ālem ḥarāb

4. kesme nazar cānib-i ‘uşşāqdan
nāle-i dil-sūzdan it ictināb

5. giceler encüm şayarım şubḥa dek
ey şeb-i hecriñ baña yevmü‘l-ḥisāb

6. düzaḥā girmez siteminden yanan
ķıl¹⁴⁹ cennet degil ehl-i ‘azāb

7. şaldı ayaķdan ğam-ı ‘ālem beni
vir baña ğam def‘ine sākī şarāb

8. raḥm ķıl üftādelerin ḥāline
hiç gerekmez mi saña bir sevāb

23b

9. yār su‘al itse ki ḥālin nedir
ḥasta **fużūlī** ne virirsin cevāb

97.

fā‘ilātün/ fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1. ğālibā bir ehl-i dil toprağıdır derd¹⁵⁰-i şarāb
kim ķılub ḥürmet binālar tütmuş üstünde ḥabāb

2. berķ u barān şanma kim gördükçe āh ü eşkimi
bilmezem nemdir benim aĝlar baña yanar seḥāb

¹⁴⁶ķılmadıķca M. : kıldıkca Fuzuli D.

¹⁴⁷ Bu gazel Fuzuli D.’de 10 beyittir.

¹⁴⁸ māh-ı M. : mihri Fuzuli D.

¹⁴⁹ķıl M. : kabil Fuzuli D.

¹⁵⁰derd M. : cām Fuzuli D.

3. ey şoran hâlim-i¹⁵¹ istiğnâ su'âlinden ne sūd
hâlim eylersin su'âl ammâ işitmezsin cevâb
4. deşt-i ğamda hâk-i kabrim üzre serv-i gird-bād
çekse bâş ol servden şu kesme ey seyl-i serâb
5. yetmeyüb vaşlına sen leyli veşin bir 'ömrdür
ben kimi mecnûn olub şahrâya düşmiş âf-tâb
6. ol büt ebrûsın koyub mihrâba döndürmen yüzüm
koy beni zâhid baña çok virme tengriyçün 'azâb
7. naqd-i 'ömrün bir şanem 'aşkından şarf itdiñ tamâm
ey **fuzûlî** âh eger senden şorulsa bu hisâb

98.

fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilün

1. kılsa vaşlıñ şâmımı şubha ber-â-ber yok 'aceb
resmdir faşl-i bahâr olmağ ber-â-ber rüz ü şeb
2. gün ki sâyen düşlügen yerden тұrur bir vechi var
gelse 'âli-kadrler faqr ehli тұrmaqtır edeb
3. olmadan mey-hâne-i 'aşkıñda mest-i câm-i zevk
düzmedi bezm-i felekde zühre kânun-i tarab
4. cennet vişâliñdir¹⁵² ol maqşad ki imân ehline
kılsa hağ rüz-ı cehennem âteşi oldur sebab
5. ğâlibâ maqâad vişâliñdir ki dün gün durmayıp
çerh ser-genden gezer bilmez nedir renc ü ta'ab
6. beste-i zencîr-i zülfüñdür nesîm-i ter-mizâc
teşne-i câm-i vişâliñdir muhîṭ-i huşk-leb
7. kılma feyz-i ni' met-i vaşlıñ **fuzûlî**den dirîğ
yokdur özge maqşadı senden seni eyler taleb

99.

fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilün

1. tiğ-i tevḥid ile ceş-i mâsivâya vir cevâb
tâ ki¹⁵³ iqlîm-i haqîkatde olasın kâm-yâb
2. hâne-i dilden çıkar nağş-ı hayâl-i ğayrı
şâhid-i maqşûduñ ey dil eyleye ref'-i hicâb
3. kayd-ı zühdi terk idüb geldüm der-i meyḥaneyeye

24a

¹⁵¹hâlim-i M. : hâlim Fuzuli D.

¹⁵² cennet vişâliñdir M. : nür-i ruhsarındır Fuzuli D.

¹⁵³ ki M. : kim Sezayi D.

bezm-i 'aşqdan sākiyā şun bize bir cām-ı şarāb

4. t̄alib-i dīdār olub ol bī-bedel dīldārını¹⁵⁴
'aşqına dil virdüm ammā gitdi rāhat gitdi h̄'āb
5. b̄uy-ı enfāsı **sezāyī** t̄utdı yārūñ 'ālemi
kim derinden aḥz ider b̄uy-ı ḥaḳīḳatde kilāb

100.

fā' ilātün/ fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. bāde görse açılır ol gül ruḥum itmez ḥicāb
ğonçe-i ser-beste-i ḥandān idermiş āf-tāb
2. şanma h̄uy-ı kerde gül r̄uyında yer yer jāledür
eşk-i çeşm-i 'āşıkānı cezb idüb şaçmış şehāb
3. ol ğubār-ı ḥaḫḫı kim görse ebed ḥayrān olur
kilk-i ḳudret yazmış esrār-ı cemāle bir kitāb
4. ḥüsnüñe şemsüñ cemālin görmişüm 'ayn-ı zevāl
bī-zevāl-i 'aşḳuña tanzīr olur mı āf-tāb
5. t̄alib-i dīdār iseñ gel uyḥuya yā h̄u digil
māye-i 'aşḳı **sezāyī** eylemişler terk-i h̄'āb

101.

fe' ilātün/ mefā' ilün/ fe' ilün

1. zülfini eylemiş yüzine niḳāb
ğüya māh üstine çekildi şehāb
2. ğonce sırr-ı dehānını göricek
çāk idüb sīnesini itdi ḥicāb
3. leb-i la' lūñ görelī ḥaste göñül
şu yerine diler iče mey-i nāb
4. rāhı ğümgeşteler o meh-rūnuñ
t̄aḳ-ı ebrūsını ider miḫrāb
5. dīdeñi pür-nem it **sezāyī** müdām
yāre eglencesi olur leb ā leb

102.

fā' ilātün/ fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. rāh-ı ḥaḳda cān ile ol kim olur 'irfān ḫaleb

¹⁵⁴dīldārını M. : dīdāra ben Sezayī D.

24b

püşt-i pâ ursun cihānda eylesün insān taleb

2. hıdmet it ihlāş ile bir kāmīlūñ gir albine
a‘r-ı deryāda iderler dürr ile mercān taleb
3. sözümi esle benüm evvelde soñra gir yola
canuñı terk eyle andan eyle gel cānān taleb
4. nefsuñi bir mürde telsīm eyle erlik ögrede
esb ü zīn āmāde eyle andan it meydān taleb
5. resm-i dervīši **sezāyi** isteyen ādāb ile
āsītān-ı gülşenīden¹⁵⁵ eylesün erkān taleb

103.

fā‘ilātün/ fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1. meh yüzüñden itibās-ı nūr idelden āf-tāb
tā şabāh-ı haşre dek olur cihāna şı‘le tāb
2. ka‘be-i maşūd-ı ‘āşıdur cemālūñ dilberā¹⁵⁶
ol siyeh zülfüñ olmuşdur aña miskīn niāb
3. intisāb iden senüñ dergāh-ı ‘ālī- şānuña
cehlin ‘ilm eyler haāsın ider ol ‘ayn-ı şavāb
4. hūn-ı eşküm nūş idersem dem-be-dem itme ‘aceb
nār-ı ‘aşuñ yadı barum cigerüm itdi kebāb
5. dergehüñde cürmüni bī-hadd iderse tañ mıdur
bildi ihsānuñ **sezāyi**ye idersin bī-hisāb

104.

mefā‘lün /mefā‘lün fe‘ülün

1. ben ol mey-hāreyim rindāne meşreb
ki itdüm meşrebi mestāne-meşreb
2. cunūn āşüfte maz-ı hayretümdür
arīb ālūfteyem dīvāne-meşreb
3. ‘aceb māhī-i bar-ı şı‘ledür dil
semender firat u pervāne-meşreb
4. degülseñ āşinā çeşmine olma
teāfül mezheb ü bīgāne-meşreb
5. gözüñden gitmesün bir dem mey-i nāb

¹⁵⁵ gülşenīden M. : gülşenīde Sezayi D.

¹⁵⁶ dilbera M. : ser verā Sezayi D.

fehīm ol dā' imā peymāne meşreb

105.

fā' ilātün/ fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

25a

1. bildiririm derdimi bir ehl-i¹⁵⁷ cānāne heb
korkarım sūz-ı derūnumdan felekler yana heb
2. gün gibi bilmem kimiñ ğamhānesin pür şevk ider
haq-ı 'ālem mübtelā bir āfet-i cānāna¹⁵⁸ heb
3. cengi iderler dīdede her şeb hayāl-i yār için
girseler müjgānlarım nola boyunca kana heb
4. dāne virmez hırmeninden merdüm-i dānāya çarh
bezl ider varını ammā bulsa bir nādāna heb
5. olmaz ey **nef'ī** bu vādide benimle hem'inān
gelsin esb-i tabi' ne mağrūr olan meydāna heb

106.

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

1. diliñ şabr u sukūna nāle vü feryāda virdim heb
bu cism āteşiniñ āb u hākin bāde virdim heb
2. tesellī yāb olub kayd-ı şikenc-i pür hamıñda dil¹⁵⁹
metā'-ı ārzū-yı hātır-ı nāşāde¹⁶⁰ virdim heb
3. nola ger mest açılrsa gönçesi ol gülbīn-i nāzıñ
anā ben şu yerine hūn-ı dilden bāde virdim heb
4. sūd eyler harīdār-ı metā'-ı vaşlı benden şor
ki naqd-i 'aql u fikr u cānı ol sevdāya¹⁶¹ virdim heb
5. haqq-ı hāliñ görüb ğamzeyle aşıñ şordum ey **vecdī**
didi etfāl-i naz u fitneyi üstāde virdim heb

107.

fā' ilātün/ fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. hūsnūñ ā'yine olur mu zūlf-i müşkiniñ hicāb
pertev hū reşīde mā'il olmaz bāl-i ğazāb
2. şun şarāb-ı la'lin dime haqq geldi aña

¹⁵⁷ ehl-i M. : ah ile Nefi D.

¹⁵⁸ cānāna M. : devrāna Nefi D.

¹⁵⁹ şikenc-i pür hamıñda dil M. : şikenc-i zūlf-i pür hamla Abdūlbaki Vecdi D.

¹⁶⁰ nāşāde M. : azade Abdūlbaki Vecdi D.

¹⁶¹ sevdāya M. : sevdāda Abdūlbaki Vecdi D.

h zret olmaz  b-1 hayv n i mege zulmet hic b

3. olmaz ise h k-i p yi nden bana 'ıtr n kefen
t  kıy met h l... her zerresi göre 'az b
4.  shsuv rım arz -y1 b  se le senün
h lka kıldım k met jerd nejadım  n rik b
5. s ne s ne **ezherini ** gelse eglenmez geçid
itmesün ey kaşı y  ' mrim gibi tiri   it b

108.¹⁶²

mef ' l  /mef  ' l /mef  ' l  /fe ' l n

1. d g m nemek- l y-1 hüsün eyleme y  rab
b gum sipeh- r y-1 hüzün eyleme y  rab
2. t r n-1 kem n z d-1 leb-i 'acַz u niy zum
mahr m-1 m l k t-1 nişan eyleme y  rab
3. ta  ilini her ma l b-1 n d de-hu ul n
v -beste-i fery d u fig n eyleme y  rab
4. dil-i bend-i  m d olduğum evk t-1 ne  tı
hem reng-i  ab h-1 ramaz n eyleme y  rab
5. ol t ze nih l-i ufuk-efr z-1 cem le
hasretle uzağdan niger n eyleme y  rab
6. yek lokma-i r h n  ile nefs mi s r it
hasret-ke -i b s-1 leb-i **n bi**¹⁶³ eyleme y  rab

109.

mef  ' l n/ mef  ' l n/ mef  ' l n/ mef  ' l n

1. g z l-1 mihreden hem-k sesin p r- r ider meht b
meh-i nev yine va -1 ke -i  im r ider meht b
2. degil  bnem dim g-1 g l eni tertib i n g y 
f r g-1 mihri s m inb kden ta  ir ider meht b
3. beh r   ufte-g nın çekmege kayd-1 leb-i c y 
müselsel mevc-i enh r  gümüş zincir ider meht b
4. yed-i beyz -y1 s k  penbe-i m n -y1  ahb dan
sefid- b-1 'ar s-1 c m-1 mey tedbir ider meht b
5. f r z n itse bir  em' i sipihr eyler berin h m  

25b

¹⁶² Bu gazel Nabi D.'de 7 beyittir.

¹⁶³ nabi M. : n n Nabi D.

virir bezme şafâ pervâneyi tekdîr ider mehtâb

6. beyazña çekdi **râğıb** nüşâ-i müsvedde-i leyli
mezâyâ vü nikâtın şubha dek takrîr ider mehtâb

110.

mefâ'îlün / fe'îlâtün / mefâ'îlün / fe'îlün

1. 'aceb muvâfîk-ı meşreb şafâ-yı 'âlem-i âb
nümüne-ğâk-i vatandan hevâ-yı 'âlem-i âb
2. cünûn-ı 'aqlı izâle ider selüse ile
degil mi mey-kede dârü 'ş-şifâ-yı 'âlem-i âb
3. şuyundan kullana-gör sâkî keşti-i tarâbı
hüdâ çün itdi seni nâ-hüda-yı 'âlem-i âb
4. esir-i sîr-i leb-i çü haķīm-i meşrebdır
'aceb mi bîde¹⁶⁴ disem bîd-pâ-yı 'âlem-i âb
5. güzeşte demlerini âb ile ider işrâb
gelür kulağıma neyden şadâ-yı 'âlem-i âb
6. henüz esâs-ı kadîmi zamân-ı cemdendir
naķş-ı ber-âb iken âhir binâ-yı 'âlem-i âb
7. okunsa şu gibi **râğıb** mezâķ-ı câna virür
bu âbdâr-ı hayâlim ğınâ-yı 'âlem-i âb

111.

mefâ'îlün/ mefâ'îlün/ mefâ'îlün/ mefâ'îlün

1. elinden çekdigim sâķî-i dehrîñ nîş-i semdir heb
benim şahpâ deyu nûş itdigim zehr-âb-ı ğamdır heb
2. sevâd-ı leşker-i sevdâ serinde dūd-ı dil-çetri
gedâyân-ı ser-i kūy-ı maħabbet muħteşemdir heb
3. ne keyfiyyetle ser-şâr-ı maħabbet olduĝum bilmem
baña esbâb-ı şadîden naşîb ü behre kemdir heb
4. gehî nâz u teĝâfûl ĝâh bâr-ı derd-i hicrânîñ
benim çekdiklerim ey bî-vefâ senden sitemdir heb
5. sen itdikce teveccüh oldular aĝyâr rû-gerdân
derîñden dūr iden şâhım beni luţf u keremdir heb
6. kemâlınden degildir daĝ-ı ber-dil kimseye kimse

26a

¹⁶⁴bîde M. : ben de Ragıp Paşa D.

medār-ı hıkd u kīn gavğa-yı dīnār u diremdir heb

7. beni hem şu 'le-i āvāz-ı bülbül eyleyen **rāğīb**
süküt-ı cān güdāz-ı nāz ile ol gonce-femdir heb

112.

mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün

1. getürse tābiş-i ruhsār-ı yāre tāb-ı kitāb
olurdu şafha-i taqvim-i āfitāb-ı kitāb
2. kemāl¹⁶⁵ viridi temāşā-yı hüsni zühhāda
'aceb mi geç nazarāna getürse hāb-ı kitāb
3. olur mu neşve-i şūri vü ma'nevi hem-dem¹⁶⁶
taħammül eyleyemez meclisi şarāb-ı kitāb
4. sezā-yı buse ta'zīm-i muşhāf-ı rüyıñ
müellifiyle şeref eyler iktisāb-ı kitāb
5. şaķın ki nüşha-i ahlāķıñ olmasun mağşūş
olinca zabt-ı¹⁶⁷ virür ādeme 'azād kitāb
6. gören dimez mi gülistānıñ 'aksini cüdā
çemende gördüğümüz vardır¹⁶⁸ āb kitāb
7. felekde ravzatü'l- aħbāb¹⁶⁹ ider idim **rāğīb**
dimāğım olsa eger itsem intiħāb kitāb

113.

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

1. feyz-i mihrüñle dile tāb-ı şafā vir yā rab
o nihān-hāne-i tārīke ziyā vir yā rab
2. eyleyüb deşt-i haķīkatde dili āteş-rev
destüme meş'ale-i nār-ı hüdā vir yā rab
3. 'aşķ-ı hurşid ü süveydāyı idüp bedr-i münir
'ālem-i cāna daķı şubķ ü mesā vir yā rab
4. nahl-i nezzāreyi kıl eşķ ile ser-sebz-i şühüd
dāne-i merdümek-i çeşme nemā vir yā rab
5. dil-i **sāmīye** tek-ā-püy-ı talebde meded it

26b

¹⁶⁵kemāl M. : kelal Ragıp Paşa D.

¹⁶⁶hem-dem M. : hergiz Ragıp Paşa D.

¹⁶⁷zabt-ı M. : ħabtı Ragıp Paşa D.

¹⁶⁸vardır M. : var bizimdir Ragıp Paşa D.

¹⁶⁹aħbāb M. : ravza-i aħbāb Ragıp Paşa D.

medd-i āhın aña āhenden ‘aşā vir yā rab

114.

mef‘ülü/ fā‘ilātü /mefā‘ilü/ fā‘ilün

1. tā şubḥ olunca āh u figān eyledük bu şeb
rāz-1 derünü ḥalkā ‘āyān eyledük bu şeb
2. geh būs-1 la ‘li geh sāğar-1¹⁷⁰ şarāb¹⁷¹
cānāne ile şoḥbet-i cān eyledük bu şeb
3. efsāne-i maḥabbeti tatvīl eyleyüb
dil-dārı mest-i ḥāb¹⁷² eyledük bu şeb¹⁷³
4. ol tıfl-1 ‘işve-bāz ile bāzīçe tarḥ idüb
müḥr-i lebin gönülde nihān eyledük bu şeb
5. kūy-1 nigārı ḥābda seyr eyleyüb **faşih**
gül-geşt-i şahn-1 bāğ-1 cinān eyledük bu şeb

115.

fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilün

1. sevdırir kendiyi ‘uşşāka o tıfl-1 mekteb
gāh ihlāş okuyup gāhice emr-i fergāb
2. cism-i vāḥid olalım dermiş o cān-pāresine
korḳarım şeyḫi daḫi oldu ḥulūlī-mezheb
3. görse bir kāmēti mevzūn güzeli serv gibi
begenir toğrusu üftāde-yi şā‘ir-meşreb
4. yeter ey kanı içine akacak pīr-i muğan
görelim biz de henüz bākire mi bint-i ‘ineb
5. merd iseñ bıkır-i mezāmīne çalış ey **vehbī**
şīve-yi bīveye meyl etme mişāl-i zeyneb

116.

mefā‘ilün / mefā‘ilün / mefā‘ilün / mefā‘ilün

1. şarāb-1 dil-güşādan gördüğüm zevk ü şafādır heb
fem-i muḥribde gūş etdiklerim ḥüsn-i edādır heb
2. sevib bir şūḫ-1 bālā-ḳad belāsın buldu dil ammā
kimi gördümse bir öyle belāya mübtelādır heb

¹⁷⁰ leb-i sāğar-1 şarāb M. : sāğar-1 şarāb Fasih D.

¹⁷¹ Mısranın vezni hatalıdır.

¹⁷² ḥāb M. : ḥāb-1 girān Fasih D.

¹⁷³ Mısranın vezni hatalıdır.

27a

3. haṭ u gīsūya denmek ‘anber-i sārā vü müşg-i çīn
kelām-ı hām u ta‘bīr-i haṭā-ender-haṭādır heb
4. inanma sevdiğim ‘arz-ı maḥabbet etse de farzā
güzeller gibi aḥbāb-ı zamāne bī-vefādır heb
5. ten-i ḥākī ṭayanmaz rūzigāra gird-bād-āsā
cihānıñ **vehbiyā** āsāyişi maḥv u hebādır hep

117.¹⁷⁴

mef ‘ülü /fā‘ilātü /mefā‘ilü /fā‘ilün

1. sāgar-ı ḥabāb-ı mevce-i mehtābdır bu şeb
fānus baḥr-ı nūrda girdābdır bu şeb
2. rindān bāde-i¹⁷⁵ çeşm-i siyeh-mest-i yār ile
peygüle-gīr-i kūşe-i mihrābdır bu şeb
3. yek-reng feyż-i sākī ile bezm-i gülsitān
her cām-ı bāde bir gül-i sırābdır bu şeb
4. rüşen dilān ‘ikd-ı güherden nişān verir
pervīn şirik-i meclis-i aḥbābdır bu şeb
5. çeşm ıztırāb-ı lerzīş-i endām-ı yārda
her kaṭre eşk-dāne-i hūnādır bu şeb
6. **ğalib** nigāh-ı vaşfını tesvīd eder meger
kāğıd siyeh bahār-i mey-i nābdır bu şeb

118.

mef ‘ülü/ fā‘ilātü/ mefā‘ilü /fā‘ilün

1. ol ğamze-i ğurūr ne ‘ālemeddir ‘aceb
hīç etmedi zuhūr ne ‘ālemeddir ‘aceb
2. olmaz bedīd āyīne-i cām-ı cemde hīç
ol sīne-i billūr ne ‘ālemeddir ‘aceb
3. şormaz şafā-yı ‘ālem-i āb içre ğamzesi
rindān-ı bī-ḥuzūr ne ‘ālemeddir ‘aceb
4. nevbet deger mi meclis-i ‘uşşāka gelmege
ol neş‘e vü sürūr ne ‘ālemeddir ‘aceb
5. oldu hevā-yı zülf ile dil tārümār-ı ğam
cemiyyet-i şu‘ūr ne ‘ālemeddir ‘aceb

¹⁷⁴ Bu gazel Şeyh Galib D.’de 8 beyittir.

¹⁷⁵ bade-i M. : yād-ı Şeyh Galib D.

6. fikri kadiñle fitne şalaydı k̄ayāmete
hemgāme-i şu'ūr ne 'ālemeddir 'aceb
7. çokdan sevād-ı kalb-i harābına **gālibiñ**
itmez neşāt ubūr ne 'ālemeddir 'aceb

119.¹⁷⁶

mefā 'lün / mefā 'lün / fe'ülün

1. sebū-yı hasmīñ¹⁷⁷ et şahbāya ğarķ-āb
nefes çıkdıķca¹⁷⁸ tolsun bāde-i nāb
2. siyeh mestān-ı haṭṭ-ı la'l-i yāra
şafaķ şahpā araķdır mevc-i mehtāb
3. rumūz-ı "küntü kenzi" diñle humdan
hurūş-ı "kün" kelāmīñ eyler işrāb
4. biri birinedir feyz-i harābāt
sebūnuñ destidir mīnāya mihrāb
5. baṭ-ı şahpā semender-meşreb olmuş
ki oldu şu'le-i yāķūta sirāb
6. ene'l-haḫdan dem urmuşdur şürāhī
olub vāķıf gelūsun ṭıtdı aḫbāb
7. ğarīķ-i baḫr-i 'irfān oldu **gālib**
içüb deryāya döndi¹⁷⁹ mānend-i girdāb¹⁸⁰

120.¹⁸¹

mef 'ülü/ mefā 'lū / mefā 'lū/ fe'ülün

1. zann itme uyar şüretine sīret-i aḫbāb
heb şimdi nifāķ-ānedir ünsiyyet-i aḫbāb
2. başdırdı ciḫān kendüyi şahpā-yı nifāķa
eglemege¹⁸² yok maḫşere dek niyet-i aḫbāb
3. mār¹⁸³ gibi birbirini şoķmada bu yārān
bir semm-i helāhildir adı şoḫbet-i aḫbāb

27b

¹⁷⁶ Bu gazel Şeyh Galib D.'de 15 beyittir.

¹⁷⁷ hasmīñ M. : çeşmin Şeyh Galib D.

¹⁷⁸ çıkdıķca M. : çaldıķça Şeyh Galib D.

¹⁷⁹ döndi M. : dön Şeyh Galib D.

¹⁸⁰ Mısranın vezni hatalıdır.

¹⁸¹ Bu gazel Vasıf D.'de 12 beyittir.

¹⁸² eglemege M. : ayrılmağa Vasıf D.

¹⁸³ mār M. : mārān Vasıf D.

4. inşāf idelim kimde vār ihlāş-ı maḥabbet
bīhūde degil mi sitem ü minnet¹⁸⁴-i aḥbāb
5. gelmez bu kemān-ı miḥeni çekmege tākāt
zīrā çekilür çille degül şıķlet-i aḥbāb
6. şanma bu teveccūh saña ey ebleh ü nādān
heb rābıta vü münsebedir¹⁸⁵ raġbet-i aḥbāb
7. bir¹⁸⁶ kişi düşmesün ‘ālemde şoyından¹⁸⁷
der-ān daġılur meclis-i cem‘iyyet-i aḥbāb
8. ġayret kıomuyor der de eder ġıybete āġāz
ifşā-yı ‘uyūb etme midir ġayret-i āḥbāb
9. degmez elem-i külfetine ülfeti ḥalkuñ
rāḥat bulur ‘ālemde eden ‘uzlet-i aḥbāb
10. sen **vāşıfı** aġyāra fedā eyledüñ ammā
ḥoş imdi ya bir gün bilinür kıymet-i aḥbāb

121.

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1. emmedüñ mü o mehin kıand-i lebin sen de bu şeb
bize gelmişdi gecen gice ‘aceb kıanda bu şeb
2. ġird-i la‘linde degül ḥattı-ı siyāh ol māhuñ
vaşf-ı kıand-i lebi yazıldı semerkıanda bu şeb
3. ref‘ idüb zülf-i siyāhun ayuñ on dördü gibi
eyledi ‘arz-ı cemāl ol meh-i tābende bu şeb
4. biñ ḥicāb ile yüz¹⁸⁸ kıızdırıb öpdüm dehenin
pek utandırdı beni ol gül-i şermende bu şeb
5. biñ bir olsun biñ ise şāḥım esīr-i zülfüñ
gel efendim beni de kendüñe kııl bende bu şeb
6. iñledi sīne kemān gibi dil etdi feryād
enderüñda idi sāzende vü ḥānende bu şeb
7. görmeyem cām-ı lebi-yāri şaķın ma‘nāda
vāşıf āyā bu kıadar neş‘e nedir bende bu şeb

28a

¹⁸⁴ minnet M. : mihnet Vasıf D.

¹⁸⁵münsebedir M. : fırsātadır Vasıf D.

¹⁸⁶bir M. : bir kerre Vasıf D.

¹⁸⁷ Mısranın vezni hatalıdır.

¹⁸⁸yüz M. : yüzüm Vasıf D.

ḥarfü'l-tā

122.

müfte' ilün / fā' ilün / müfte' ilün/ fā' ilün

1. çeşme-i ḥayvān benem bendedür āb-ı ḥayāt
dur neçe bir yatasan fī zulumātü'l-memāt
2. cennet ü ḥūrī menem keşer ü tūbā menem
nār ile nūr¹⁸⁹ menem hem şusuzam hem firāt
3. çarḥ-i mu'allak menem fā' il-i maṭluḥ menem
ḥaḫḫ ile ām benem¹⁹⁰ āyet ile beyyināt
4. bağ ile bustān menem fā' il-i maṭluḥ menem¹⁹¹
kāfire tūfān menem mü'mine nūḥ u necāt
5. kıble-i imān menem şüret-i raḥman menem
levḥ ile ḫur'ān menem hem orucam hem şalāt
6. ḥüccet ü bürhān menem mūsī-i'imrān menem
yūsuf-ı ken'ān menem mısr ile ḫand ü nebāt
7. hem yitüren hem yiten hem bitüren hem biten
cümle menem cümle ben dehrile hem kā'ināt
8. genc-i nihān uş menem kevn ü mekān uş menem
cümle cihān¹⁹² uş menem vācib ile mümkināt
9. şem' ile pervāneem baḫr ile dürdāneem
mescid ü meyḥāneyem ma'bed ile mü'mināt¹⁹³
10. 'arş-ı münakkaş menem çār ü nūḥ ü şeş menem
hem ḥasenāt işlerem hem kıluram seyvi'āt
11. bay ile yoḫsul menem yolcu ile yol menem
kim ki bu mañşūbe-yi oynamaz¹⁹⁴ oldı māt
12. mülk ile mālīk menem muḫyī vü hālīk menem
mürşid ü sālīk menem 'ābid-i esnām ü lāt
13. kāf ile 'ankā menem āb ile saḫā menem
cümlede ḥaḫḫā menem uşta ṭanuk şeş cihāt

28b

¹⁸⁹nār ile nūr M. : nārı vü nūrī Nesimi D.

¹⁹⁰ḥaḫḫ ile ām benem M. : ḥaḫḫ ileem ḥāḫ menem Nesimi D.

¹⁹¹fā' il-i maṭluḥ menem M. : tāze gülīstān menem Nesimi D.

¹⁹²cümle cihān M. : cism ile cān Nesimi D.

¹⁹³mü'mināt M.: sumenāt Nesimi D.

¹⁹⁴oynamaz M. : oynamadı Nesimi D.

14. haşr ile maḥşer menem şāhib-i kevşer menem
hem gezerem der-be-der k'ehl-i zekātem zekāt
15. aḥsenü'l taḳvime çün kılmadı şeytān sücüd
uyma aña secde kıllā netini nāra at
16. kim ki dil-ārām ile 'ömrini şarf eyledi
her günü 'ıyd oldu 'ıyd her gice ḳadr ü berāt
17. mü'mine mü'min durur özgü arıt gözğüñi
tā göresin seni¹⁹⁵ zāt olasam hem şıfāt
18. nefsinin her kimse kim tanımadı sübhesüz
'ārif-i rab olmadı yetmedi ol bī-şebāt
19. kendü vücūdunda çün buldı nesīmī seni
şaḳıldı kim¹⁹⁶ kendüdür mazhar-ı envār-ı zāt

123.

fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün

1. gözlerüñ remz-i mu'abbire¹⁹⁷ gösterür "velnāzi 'āt"¹⁹⁸
ḳaşlaruñ maḳhūr idüpdür leşker-i "ve'l 'ādiyāt"
2. ḥil'atüñ ka'besine¹⁹⁹ kıldılar cāndan sücüd
müselmāt u mü'mināt u ibādāt-ı kā'ināt
3. ehl-i 'ulvi ḳavm-i süfli ḥalk-ı²⁰⁰ külli didiler
yüzüñe şemsü'd-ḍuḥā ve's-sacuña ve'l-mürselāt
4. müşteri merriḥ zühāl zühre 'uṭārid mihr ü māh
ḥüsnüñe taḥsin idübdür²⁰¹ rub'-ı mesken şeş cihāt
5. 'arz iderseñ ḳāmetüni haşr olur yevmü'l-ḳıyam²⁰²
söyleseñ kevşer lebünden maḥv olur āb-ı ḥayāt
6. ger saña mānend isterse ol ehl-i şarḳ u ğarb²⁰³
bulmayanlar saña beñzer bir mükerrerem pāk-i zāt
7. çün nesīmī seni cāndan sevdi kim ey yār-ı cān²⁰⁴

¹⁹⁵ seni M.: sen seni Nesimi D.

¹⁹⁶ şaḳıldı kim M. : bildi yaḳın Nesimi D.

¹⁹⁷ gözlerüñ remz-i mu'abbire M. : gamzeñ mu'ayyen Nesimi D.

¹⁹⁸ Mısranın vezni hatalıdır.

¹⁹⁹ ḥil'atüñ ka'besine M. : vechüñe mu'cizden ötrü Nesimi D.

²⁰⁰ ḥalk-ı M. : 'aḳl-ı Nesimi D.

²⁰¹ idübdür M. : oḥırlar Nesimi D.

²⁰² ḳıyam M. : ḥisāb Nesimi D.

²⁰³ saña mānend isterse ol ehl-i şarḳ u ğarb M. : tefahḥuş ḳılsa kimse şarḳ u ğarb u
ṭül ü 'arz Nesimi D.

cānına cānān sensin çeşmiñe cāndır zekāt²⁰⁵

124.

mefā 'īlün / mefā 'īlün / fe 'ülün

29a

1. dilā her derde dermāndır şerī'at
marīz-i ƣalbe loƣmāndur şerī'at
2. 'ubūdiyyet için cānā 'ibādīñ
başına tāc-ı hāƣāndur şerī'at
3. bi-ħamdi 'llāh ne kim var ehl-i cürme
şifā vü lutf u iħsāndur şerī'at
4. nihān iken bu gün nūr-i ħafādan
açıldı gevher-i kāndur şerī'at
5. ne bilsün ƣadrini inkār idenler
anı bilmez ki ĩmāndur şerī'at
6. gelüpdür çün seni irşād için ol
ƣaçınma ƣutlu miħmāndur şerī'at
7. bu mürġānı²⁰⁶ cihān içre ƣapuben²⁰⁷
yedirmez ƣurtlara çobandır şerī'at
8. süyüb bir bu neşāfīn²⁰⁸ 'askerin ol
ƣomaz bu şehre der-bāndur şerī'at
9. oturmuşdur 'adālet tahtı üzre
yüridür ħükmü sultāndur şerī'at
10. oƣursañ sırrını cānā anuñ sen
öziñde gizlü ƣur'āndur şerī'at
11. tutubdur 'ālemi bir bir ziyāsı
yanar bir şem'-i yezdāndur şerī'at
12. dimez a'lā vü ger ednā 'acebdür
ħāƣƣıñ emrinde yeksāndur şerī'at
13. oƣınmağla bilinmez sırrı anıñ
ki şāħım şafāl²⁰⁹ iz'āndur şerī'at

²⁰⁴çün **nesīmī** seni cāndan sevdi kim ey yār-ı cān M.: sevdi gönünden **nesimi** seni iy ārām-ı cān Nesimi D.

²⁰⁵cānına cānān sensin çeşmiñe cāndır zekāt M. : cān cānānsen ħāƣıƣat cismüñe cānlar zekāt Nesimi D.

²⁰⁶mürġānı M. : mer'ā-yı Nakşi Ali D.

²⁰⁷ƣapuben M. : ƣoyunuñ Nakşi Ali D.

²⁰⁸süyüb bir bu neşāfīn M. : sürüb bir bir şeyāfīn Nakşi Ali D.

²⁰⁹şafāl M.: gizli Nakşi Ali D.

14. cihān durduḡça bil emri beḡādur
anı ŧanma ki virāndur ŧerī‘at
15. tarīḡ-i enbiyā vü evliyāda
oḡırsuñ ‘ilm ü ‘irfāndur ŧerī‘at
16. ḡaḡīkat **naḡḡiyā** bu müjde²¹⁰-gāne
ḡut²¹¹ emrini cāndur ŧerī‘at²¹²

125.

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1. eyledi ḡayb-1 hüviyyetden tecellī ŧems-i zāt
ol tecellīden zuhūra geldi zerrāt-1 ŧıfāt
2. zāt-1 müstaḡnī idi küllī ŧıfatdan velī
kenz idi baḡr-1 ‘ummāda bil ḡurūf-1 ‘āliyāt
3. ḡubb-1 zātīsi ta‘alluḡ eyledi a‘yāna çün
heb müzāhirden göründī cümle esmā u zevāt
4. zāt u eḡād eyledi bir mazḡarı ḡābil ḡaleb
anda isticlā ide heb mücmelāt u mefşulāt
5. ola a‘yān ile esmā birbirine ā‘yine
bu ikinüñ vaḡdetiyle görine tā vech-i zāt
6. çün kemāl-i feyz-i cūdundan yaratdı ādemi
ḡıldı esrārına maḡrem virdi aña beyyināt
7. ‘ilmü‘l-esmā ile hem tāc-1 kerremnā ile
anı teŧrīf eyleyüp virdi kerāmet mu‘cizāt
8. ŧafha-i vechüñde yazdı dest-i ḡudretle ezal
āyet-i seb‘u‘l-meŧānī sūre-i ve‘l-murselāt
9. secde eyleñ diyü emretti melā‘ik cem‘ine
eyledi iblīs ābā çün oldu yeri esfelāt
10. aḡseni taḡvīm içinde nuḡḡ-1 ḡaḡḡ ḡıldı ḡarar
zāhir oldu sırrı naḡfi²¹³ ‘āliyāt u sāfilāt
11. kāf ile nūn ādem u ḡavvā imiŧ añla ‘azīz
bilki cümle ḡalka ādem ata ḡavvā ümmihāt

29b

²¹⁰müjde M.: mürde Naḡḡi Ali D.

²¹¹ḡut M. : ḡutarsañ Naḡḡi Ali D.

²¹²Mısranın vezni hatalıdır.

²¹³naḡfi M. : maḡfi Seyyid Mehmed D.

12. aç gözüñ ey nuṭṭa inkār eyleyen gör kim bugün
‘āleme ādem deminden nefḥ olur rūḥu ‘l-ḥayāt

13. nice bir mürde göresin cehl ile ‘ālemde gel
kesb-i rūḥ it nuṭṭ-ı **seyyidden** içüp āb-ı ḥayāt

126.

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1. görmek isterseñ cemāl-i ḥaḥḳı ṭālib ez-cihāt
şeş-cihātuñ²¹⁴ terkin ur gel²¹⁵ görine vech-i zāt
2. zāt-ı yāri şeş-cihetden bil münezzehdür velī
‘ayn-ı ‘ibretle baḳarsañ ḥaḥḳ ile pür şeş-cihāt
3. münkir-i rūiyet degilseñ vech-i ḥaḥḳı görmege²¹⁶
aç gözüñ baḳ cümle eşyādan tecellī kıldı zāt
4. mümkünātuñ her biri ā‘yine olmuşdur ḥaḥḳa
ger bu sūz-ı²¹⁷ zevḳ iderseñ ḥāl olur heb müşkilāt
5. keşreti bu mimkinātuñ ‘ayn u vaḥdetdür şehā
baḥr-ı zātuñ ‘aynidur fehm eyle emvāc-ı şıfāt
6. bu cihānda bilmeyen sırr-ı ḥudā ‘ömrü hebā
tih-i ḥayretde ḳalır yoḳdur añā hergiz necāt
7. biñ kitāb oḳursa zāhid vāḳıf olmaz sırı²¹⁸ bil
kālını āl itmez ise añā fetḥ olmaz nikāt
8. bil kelāmu‘llāh sırrın añlamaz diyü recīm
tūtidür şeker-feşān çün misk²¹⁹ yimez ḳand u nebāt
9. olmasa ḥaḥḳdan ‘ināyet yoḳ yire çekme emek
mümkire itmez eşer yüz biñ delā‘il ü beyyināt²²⁰
10. ḥilḳat-ı rüz-ı ezelde her kime irdi şifā
çün hidāyet yoḳ añā nitsün kerāmat mū‘cizāt
11. her kimüñ kim ḳalbi baḳını şusuz ḳuruda ḥaḥḳ
bil ki añı ḳandıramaz nīl u ceyḥūn u firāt

30a

12. gönli levḥinden yazar **seyyid** ḥaḳāyık sözlerin

²¹⁴ cihātuñ M. : cihanun Seyyid Mehmed D.

²¹⁵ gel M. : gel tā Seyyid Mehmed D.

²¹⁶ Mısranın vezni hatalıdır.

²¹⁷ sūz-ı M. : sırrı Seyyid Mehmed D.

²¹⁸ sırı M. : size Seyyid Mehmed D.

²¹⁹ misk M. : seg Seyyid Mehmed D.

²²⁰ Mısranın vezni hatalıdır.

aña hîç hâcet degildür ne kalem ne hod-devât

127.

mef'ülü / mefâ'ilü / mefâ'ilü / fe'ülün

1. ey mü'min eger isteriseñ sen de sa'âdet
gel eyle bu beş fazîleti²²¹ sen kendüñe 'âdet²²²
2. tab'ınî laţif eyle gör haķuñı nîkû
kıl özüñe hem pîşe kerem-cüd u şehâvet
3. hûbdur ki ola mü'min olan pāk muvaḥḥid
kim anda buluna daḥi bu üç ḥaşâlet
4. birisi ḥayâdur birisi anuñ edebdür
hem biri daḥi oldı anuñ ḥavf-ı kıyâmet
5. cennet yüzüni görmiyese bil ki şol âdem
var ise cânında ger anuñ bu üç 'alâmet
6. birisi kezbdür birisidür²²³ ğıybet
hem biri daḥi²²⁴ buḥldur buları itme şanâ'at²²⁵
7. gel ğayruñ 'ayubını şaķın itme tecessüs
eyle düni gün kendi 'ayübuña nezâret
8. kendüñ begenüp kimse²²⁶ hîç eyleme taḥķir
ḥor bakma ḥaķķıñ kullarına itme ḥaķâret
9. çünkü itdi saña cümle mü'minleri iḥvân
gel nefse uyup kimseye sen kılma 'adâvet
10. müslim aña dirler ki didi aḥmed-i muḥtâr
elinden vü dilinden ola ḥalkı selâmet
11. gel kırtarığör kendözini nefsüñ elinden
soñra itmeye fâ'ide biñ âh u nedâmet
12. ger râzı iseñ "naḥnu ḳasemnâya ezelde
ğam çekme yüri saña yeter kenz-i ḳanâ'at
13. bil tâma' olan dünya vü 'uḳbâda zelîldür
terk it tâma'ı ḥumuñı gel çekme rezâlet

²²¹ fazîleti M. : ḥaşleti Seyyid Mehmed D.

²²² Mısranın vezni hatalıdır.

²²³ birisidür M. : daḥı Seyyid Mehmed D.

²²⁴ biri daḥi : biri Seyyid Mehmed D.

²²⁵ Bu beyitin vezni hatalıdır.

²²⁶ kimse M. : kimseye Seyyid Mehmed D.

14. va'z eyledi çün mısrî dilinden saña **seyyid**
güş itdüñ ise naşımı var saña kifâyet

128.

fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

30b

1. sâlikâ gel dü cihânda bulmağ isterseñ necât
zulmet-i cehli bırağ kim içesin âb-ı hayât
2. sen saña gel sen seni bul ölmekden evvel öl
bul hayât-ı cāvidānı irmeye hergiz
3. ki şağın aldanma dehr-i bî-beğānuñ āline
tiz geçer bil zıll-ı zā'ıldür bunu fikrit evkât
4. āyet u aḥbār ile şābitdir²²⁷ kim bu cihān
bā-cefādur bî-vefādur 'ömrimiz ḥod bî-şebāt
5. enbiyā vü evliyā meyl itmedi dünyāya çün
ümmet iseñ sen de gel fāniye itme iltifāt
6. nice meyl itsün kişi dünyā-yı dūnuñ zevkine
raḥatı miḥnet anuñ tiryākı sitem ef'iyāt²²⁸
7. enbiyā vü evliyāya qalmadı mülk-i cihān
qanı ādem atamız ya qanı ḥavvā ümmihāt
8. qanı şit ü qanı Nūḥ u qanı ibrahīm ḥalīl
qanı mūsā qanı isī qanı faḥr-ı kâ'ināt
9. qanı ebu bekr 'ömer ya qanı 'ossmān u 'alī
buldı bunlar dār-ı cennetde maqām-ı 'āliyāt
10. qanı ol şemseyn bedreyn kim ḥasan ile ḥüseyn
kıldı bunlara ihānet ol yezīd-i mel'un²²⁹ bed-şifāt
11. imdi hiçbir kimseye bākī degildür bu cihān
külli men fānīdür añla illā bākī vech-i zāt
12. imdi gel bu dār-ı miḥnet içre raḥāt umma sen
hergiz ağı ağacında bitmeye qand u nebāt
13. gel beri²³⁰ sever iseñ iki cihāna vir talāk
dört aşlı beş hissī hem daḥi қо şeş-cihāt
14. yedi tāmūdan geçüb qalma sekiz uçmağ hem

²²⁷şābitdir M. : sabit durur Seyyid Mehmed D.

²²⁸ef'iyāt M. : aqşāt Seyyid Mehmed D.

²²⁹yezīd-i mel'un M : yezīd-i Seyyid Mehmed D.

²³⁰beri M. : piri Seyyid Mehmed D.

toğuz eflākı bırağ gel özüni on päre kat

15. saña gel kebş dimeden bu ‘arşada farz kazā
himmet atıñ ata kör olmaya rūhuñ şāh māt
16. gel muvaḥḥid kim dilerseñ ola islāmuñ temām
ḥaqqı zıkr it kıl āalavāt şavm u ḥacc it vir zekāt
17. ta‘at itmekden murāduñ ṭālibā vuşlat ise
ğayrıyı maḥv eyle dilden māsivāyı koma at
18. zāhidüñ cennetdedür fikri anuñla zevk ider
meylimiz yokdur şifāta olmuşuz ‘uşşāk-ı zāt
19. cümleden geç sen de **seyyid** maṭlab-ı a‘lāya ir
kalma ef‘āl u şifāta bulagör tevḥid-i zāt

129.

mef‘ülü / mefā‘ilü / mefā‘ilü / fe‘ülün

31a

1. fethola dir iseñ saña gel rāh-ı ṭarīkāt²³¹
gel benligüñi eyle fenā bul ḥaqqā vuşlat
2. benlik şatanuñ benlige zağal çıkdı kumaşı
öz darlığı çün oldı aña küllī ḥasārat
3. gel münkirüñ inkārına ğam çekme ki zīrā
zulmāt-ı cehāletde qalupdur özi ğaflet
4. sen ğafleti terk eyle yüri cehl ile qalma
var ‘ilme çalış tā gide zulmāt u cehālet
5. ‘ālim o durur kim ola ol nefesine ‘ārif
tā ‘ilmi vir qalbe şafā rūḥa nezāfet²³²
6. ‘ālim midür ol men ‘ārifüñ sırrını bilmez
bilmedi ḥaqqı virmedi hem nefse ṭahāret
7. cāhildür o kim añlamadı sırrı vücūdı
bilmedüğini bilmediği ‘ayn-ı feşāḥat²³³
8. bilmez bilecek nidüğini bilmege qor mı
şol rüz-ı ezelde kim aña irdi şeqāvet
9. dil ā‘yinesin cehd idüben eylemeyen şāf
maḥrüm-ı ebed qaldı o kesb itmedi qurbet

²³¹ ṭarīkāt M. : hakikat Seyyid Mehmed D.

²³² Mısranın vezni hatalıdır.

²³³ feşāḥat M. : qabāhat Seyyid Mehmed D.

10. her kim ki ħudā rāzınā maħrem ola bunda
ol ‘arş-ı ma‘ānīde ider dost ile ħalvet
11. gel mısr-ı ma‘ānīde ‘azīz olmağa sa‘y it
cān yūsufuna çāh-ı beden virmeye sıķlet
12. erbāb-ı dile eyledi ħaķķ sırrını ifşā
her demde hüveydādur aña ‘ālem-i vaħdet
13. küfründe²³⁴ kimüñ rehberi bil vaħdet olursa
gümrāh ide mi hıç anı ol şem‘-i hidāyet
14. mest u mey-i ‘aşķ olan olur fāriğ u āzād
yanında bir olur hem anuñ ğayb-ı şehādet
15. bir noķta görür da‘ire-i devr-i muħīti
görünmez anuñ gözine hıç ‘ālem-i keşret
16. keşret bozulub gitdi hemān cümle bir oldı
seyyid²³⁵ fenā buldı ķamū ķaldı hüviyyet²³⁶

130.²³⁷

mef‘ülü /mefā‘ilü /mefā‘ilü /fe‘ülün

1. ğüş it sözümi var ise gel sen de liyāķat
sıdķ ile yüri eyle ħaķķa dün ğün ‘ibādet
2. aldanma şaķın lezzet-i cāhına cihānuñ
dānā-dil olan hiç ide mi fānīye rağbet
3. dūnyā tıracaķ yer degil ey ħoca güzer kııl
dil virme aña çekmeyesin şoñra nedāmet
4. terk eyle bu fānīyi çıkar ħubbını dilden
ağ ola yüzüñ tā ki yarın rüz-ı kıyāmet
5. yoķ yere telef kıılma bu sermāye-i ‘ömri
ħarç eyleme naķdini şaķın itme sefāhat
6. sedd eyle hevā yollarını cān u göñülde
fethola dir iseñ saña ger rāh-ı ħaķıķat
7. nazāre-yi mir‘āt olayım dirseñ üşenme
bir ehl-i dile var ide gör cān ile ħızmet
8. ol ehl-i dilüñ payına düş ħaķķı talebde

31b

²³⁴küfründe M. : Kesretde Seyyid Mehmed D.

²³⁵ seyid M. : seyid çü Seyyid Mehmed D.

²³⁶ Mısranın vezni hatalıdır.

²³⁷ Bu gazel Seyyid Mehmed D.’de 14 beyittir.

vir naqd-ı dil ü cānı saña eyleye himmet

9. hizmetde kuşūr eyleme ol t̄alibe²³⁸ zinhār yolunda müdām kendüñe kıl şıdķı beżā‘at
10. ser-mest-i ezel ol yürı var ‘ālem-i ‘aşķa bu meslek-i taḥķīķi şaķın şanma dalālet
11. mansūr gibi ister iseñ rütbe-yi ‘ālī meydān-ı ene‘l-ḥaķķda gel iç cām-ı şehādet
12. ḥurī vü cināne yürı var meyli ķo zāhid vuşlat taleb it rāyic ola tā ki ticāret
13. gel ister iseñ vāşıl-ı ḥaķķ olmağı **seyyid** öz varlıđuñı eyle fenā bul ḥaķķa vuşlat

131.

mefā‘ılün / mefā‘ılün / fe‘ülün

1. yine cūş eyledi ‘ummān-ı vaḥdet zuhūra geldi bu emvāc-ı keşret
2. velī kenz-i ḥafıyđı zāt-ı bārī ki bā‘iss oldı çün yār-ı maḥabbet
3. o bir deryā-yı vaḥdetdür kim anuñ ki hergiz movcuna yoğdur nihāyet
4. anuñ emvācıdur bil kamū eşyā ki añla bu durur ‘ilm-i ḥaķīķat
5. dağı ol baḥruñ ‘ilmidür lezzeti yaķın bil hem o durur ‘ilm-i ḥikmet
6. gel imdi sen de sa‘y it ir o baḥre o baḥre irişen buldı selāmet
7. o baḥre lıkin kendüñle varılmaz gerekdür pır-i kāmilden irādet
8. mürıd ol kamū terk eyle murāduñ dün ü gün şıdķ ile it aña hizmet
9. çalış kim gönline giresin ānuñ tā²³⁹ kim eyleye ol saña himmet
10. gönüldedür o baḥrı bī-nihāyet

32a

²³⁸ t̄alibe M. : kāmile Seyyid Mehmed D.

²³⁹ tā M. : ki tā Seyyid Mehmed D.

gel āfākı gezüp sen çekme zaḥmet

11. anuñ ğavvāşlarıdur heb meşāyih
onlara uy onlarla eyle ülfet
12. onlardan bir nefes ayrılma zinhār
eger var ise ger sen de liyākat
13. velī ol baḥre biñde bir irişmez
meger kim irişe ḥaqqdan ‘ināyet
14. senüñ de var ise ḥaqquñ ezelde
olursuñ sen de elbet ehl-i ḳurbet
15. şunlar kim irdi ol baḥrı velīdür
anlar gider dü ‘ālemde sa‘ādet
16. o baḥre sen de gir irmek dilerseñ
gel it bir dem bu **seyyid** ile şoḥbet
17. bu kenz-i maḥfī sırruñ duymağa sen
ḳıl ifnā varlığuñ bul ḥaqqā vuşlat

132.²⁴⁰

mefā‘ilün / mefā‘ilün / fe‘ülün

1. serāy-i din esāsıdır şerī‘at
ṭarīk-i ḥaḳ ḥedāsıdır şerī‘at
2. budur evvel kapu dergāh-ı ḥaqqā
ki yoluñ ibtidāsıdır şerī‘at
3. daḫi bunuñla ḥatm olur bu yollar
bu rāhiñ intihāsıdır şerī‘at
4. şırāt-ı müstakīme da‘vet eden
münādiler nidāsıdır şerī‘at
5. şerī‘at enbiyāniñ sünnetidir
kamūnuñ ihtidāsıdır şerī‘at
6. ḥüdāniñ leyle-i mi‘rāc içinde
ḥabībine ‘aṭāsıdır şerī‘at
7. yigirmi üç yıla dek cebrā‘ilin
aña vaḫy-i ḥüdāsıdır şerī‘at
8. cihānda çoḳtur envā-i ‘ulūmuñ

²⁴⁰ Bu gazel Seyyid Mehmed D.’de 28 beyittir.

32b

ķamūsunuñ hümasıdır şerī'at

9. bu nefsi-kāfiri ķatletmek için
ķaķķıñ hükmi-ķazāsıdır şerī'at
10. cihād-ı ekber eden ehl-i diller
ķulübunuñ şafāsıdır şerī'at
11. tarīķat ķarbānınıñ öñünce
delil-ü muķtedāsıdır şerī'at
12. ķaķīķat gerķi sultānlıķtır ammā
öñünde āniñ livāsıdır şerī'at
14. şerī'atdan velī yād olmaz aşla
velīnin āşināsıdır şerī'at
15. şerī'atle ŗurur 'arz-u semāvāt
bu bünyāniñ bināsıdır şerī'at
16. ne bilsün şerī'at pāki ehl-i ilhād
ol a'dāniñ a'dāsıdır şerī'at
17. hemen anlar da 'aklınca şanur kim
niżām için olasıdır şerī'at
17. şaķın cānā şaķın anlara uyub
deme sen de nolasıdır şerī'at
18. şerī'atsız ķaķīķat oldu ilhād
ķaķīķat nūr ziyāsıdır şerī'at
19. cihāna bir velī hiç gelmez illā
elinde āniñ 'aşāsıdır şerī'at
20. daķı başında tācı şāl-u kisve
hem egninde abāsıdır şerī'at
21. ķaķīķat cānidir ancak velīniñ
canından mā'adasıdır şerī'at
22. ķıķacak can beden öldüğü gibi
ķıķacak sır ķalāsıdır şerī'at
23. ķarār itmez beden olmayıķ cān
ķaķīķatıñ bekāsıdır şerī'at
24. ķaķīķat dilber-i ra'nā gibidir
anın zerrīn libāsıdır şerī'at

33a

25. şaķın şoyma anı na-maħrem içre
yüzün şuyu ħayāsıdır şerī‘at

26. ħaķīķat ‘arş-ı ‘alādır muħaķķaķ
o ‘arşıñ üstüvāsıdır şerī‘at

27. cem‘-i enbiyā vü evliyānın
niyāzī reh nümāsıdır şerī‘at

133.

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1. sırr-ı ħaķķı nicesi fāş eyleyem ben ey şikāt
kāmı ancak remz ile etmiş beyān ehl-i nikāt
2. her ne deñlü āşikār etsem ħafāsın arturur
ol ‘ayān iken anı örter delā‘il beyyināt
3. anı ehl-i²⁴¹tevħid eylemez illā ki şirk ehli eder²⁴²
vaħdet-i ħaķķı tıyanıñ dili lāldir ‘aklı māt
4. her ne kim fevķal- ‘ulā taħt-eş-serāda var durur
zāt-ı vāħiddir veli göründü nice biñ şıfāt
5. zātı birdir lık evsāfına gāyet yok durur
gör bu fānusu ki anıñ şem‘i oldu nūr-i ķāt²⁴³
6. zāhir ü bātin ķamusu bir fenerdir ħayri yok
şem‘i insān oldu fānusu cem‘-i mümkinat
7. ey **niyāzī** ādem oldu çün cihānıñ şu‘lesi
bahş olur ādem deminden ‘āleme rūḫ-ul ħayāt

134.

müstef‘ilün/ müstef‘ilün/ müstef‘ilün/ müstef‘ilün

1. benvan²⁴⁴ maḫv-ı maḫż-ı zāt buldum vüçüdümdan necāt
ben içmişem āb-ı ħayāt irmez baña hergiz memāt
2. ben dost yolunda vārımı terkeyledim öñden soña
küfr ile imāndan geçüb ‘āyānda bulmuşam şebāt
3. her ķande baķsam görünür gözlerime sırr-ı ezel,
her şey²⁴⁵ ħaķķına çıķdı aradan kā‘ināt²⁴⁶

²⁴¹ ehl-i tevħid M. : tevħid Niyazi Misri D.

²⁴² Mısranın vezni hatalıdır.

²⁴³ ķāt M. : zāt Niyazi Misri D.

²⁴⁴ benvan M. : oldum çü Niyazi Misri D.

²⁴⁵ her şey M.: her şey ulaşub Niyazi Misri D.

²⁴⁶ Mısranın vezni hatalıdır.

4. dost ile ben dost olalı zevk ile 'işret bulalı
zayf-i mükerremdir bu cān heb yedigim kand ü nebāt
5. halvette ettim rihleti keşretten buldum vahdeti
pāzarda düzdüm halveti rüz-u şebim 'iyd ü berāt
6. gördüm bu 'älemler kamū benim vücūdumla tolu
bir olmuş uçmağ ve tamū cümle baña olmuş şifāt
7. her ne yaña kim egilem ol yaña her şey egilür
olmuş **niyāzī** heb senin sāyelerin sitt-i cihat

135.

mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün

33b

1. yāqub 'aşk oduna cānı meşāmiñ bŷy-i tevhid et
kamūya yek nazar birle şuhūduñ rŷy-i tevhid et
2. şu mähiler gibi kendini deryādan cüdā şanma
ihāta²⁴⁷ her yana bak her sŷy-ı tevhid et²⁴⁸
3. şalınma cāh-ı taqlīde şu'ūd et 'arş-ı taḥkīka
saña senden sefer eyle seni sen dŷ-yi tevhid et
4. izāfātı birağ gözden açılsın dīde-i ḥaḫ-bīn
temāşā-yı cemāl-i şāhid-i dil-cŷy-i tevhid et
5. şalat-ı ehl-i ḫurbuñ kıblesidir "şemme vech-ullāh"
niyāzī durma dā'im secde-i ābruy²⁴⁹-i tevhid et

136.

fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilün

1. 'aks-i ruḫsārīñ ile oldı müzeyyen mir'at
beden-i mürdeye fez-i nazarıñ virdi ḥayāt
2. beñzetirdim ḫaddi²⁵⁰ mevzūnuña fi'l-cümle eger
cān içinde elif etseydi ḫabŷl-i ḥarekāt
3. ḥaḫ bu mazmŷn iledir ḫarf-ı zeneḫdānıñda
ki bu zindānıñ esīrine yok ŷmmīd-i necāt
4. kākŷlŷñ ḫıldı muḫarrer baña ser-geşteligi
dimesŷn kimse ki vār gerdeş gerdŷne sebāt²⁵¹

²⁴⁷ ihāta M. : ihāta eylemiş Niyazi Misri D.

²⁴⁸ Mısranın vezni hatalıdır.

²⁴⁹ ābruy M. : ebruy Niyazi Misri D.

²⁵⁰ ḫaddi M. : kayd-i Fuzuli D.

²⁵¹ Bu beyit Fuzuli D.'de yoktur.

5. ğamze peykānıñ ider ‘āşıķa çeşmiñ şadaķā
oyle kim merdüm-i mün‘im vire muhtāca zekāt

6. ey **fuzūli** verā‘-i zühd ile mu‘tād oldun
bilmediñ ħālınıñ bīhūde geçirdiñ evķāt

137.²⁵²

fā‘ilātün/ fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1. baħr-i ‘aşķa düşdüñ ey dil terk it dünyāyı unut²⁵³
bālī‘ olduñ gel raħimden içdigiñ ķanı unut

2. viridi riħletten ħaber mūy-ı sefid ü rūy-ı zerd
çihre-i gülgünle²⁵⁴ zülf-i perīşānı unut

3. çek nedāmetden göge dūd-ı dili dök ķanlı yaş
serv-i nāzı terkin et gülbeyg-i ħandānı unut

4. gör ğanīmet faķrı mülküde gedālık şivesin
i‘tibār-ı menşib-ı dergāh-ı sulţānı unut

5. çekme ‘ālim ķaydını ey ser bülend-i faķr olan
saltanat tahtına irdiñ bend ü zindānı unut

6. levħ-i ħātır şüret-i cānāna ķıl ā‘yine dār
anı yād et her ne kim yādında vār anı unut

7. ey **fuzūli** çek melāmet reh-güzārından atik
lahza lahza çekdügiñ bīhūde efgānı unut

34a

138.

fā‘ilātün/ fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1. mürde cismim iltifātınıñdan bulur her dem ħayāt
ölürümger ķılmasañ her dem baña bir iltifāt

2. yazabilmez lebleriñ vaşfın tamām-i ‘ömrde
āb-ı ħayvān virse ħızra kilik-i zulmetden devāt

3. ben faķirim sen ğanī vergil zekāt-ı ħüsn kim
şer‘ içinde hem sañadır hem bañadır²⁵⁵ vācib zekāt²⁵⁶

4. görmeyince ħüsnünüñ imāna gelmez ‘āşıķıñ
yüz peyem-ber cem‘ olub göstereceler biñ mu‘cizāt

²⁵² Bu gazel Fuzuli D.’de 8 beyittir.

²⁵³ dünyāyı unut M : lezzet-i canı unut Fuzuli D.

²⁵⁴ çihre-i gülgünle M. : çihre-i handanı vü Fuzuli D.

²⁵⁵ hem sañadır hem bañadır M. : hem bañadır hem saña Fuzuli D.

²⁵⁶ Mısranın vezni hatalıdır.

5. mazhar-ı āşār-ı kudretdir vücūd-ı kāmiliñ
feyz-i fıtratdan ğaraż sensin tufeylin kā'ināt
6. cevher-i zātıñdadır mecmū'-i evşāf-ı kemāl
bu şıfat ile ki sensin kande vār bir pāk zāt
7. 'āşka tā düşdün **fuzūlī** çekmedim dünyā ğamıñ
bil ki kayd-i 'aşk imiş dām-i ta'alluğdan necāt

139.

mefā'ilün /mefā'ilün /mefā'ilün/ mefā'ilün

1. şabā aġyārdan pinhān ğamın dildāra izhār it
habersiz yārımı hāl-i harābımdan haber-dār it
2. getür yādım anıñ yanında ger görseñ ki kahr eyler
hamüş olma yine düşnām taķribiyle tekrār it
3. gönül ğam günlerin تنها geçürme iste bir hem dem
ecel hābında efġānle çeküb mecnūn-ı bīdār it
4. çü yok 'aşk āteşi bir şu'le çekse taķātıñ ey ney
baş aġrıtmā dem-i 'ışk urma ancak nāle-i zār it
5. beni reşk odına pervāne nīk²⁵⁷ ey şem' yandurma
yiter hūrşīd-i ruhsārıñ çeraġ-ı bezm-i aġyār it
6. giriftār-ı ğam-ı 'ışk olalı āvāre²⁵⁸-i dehrim
ġam-ı 'ışka beni bundan beter yā rab giriftār et
7. **fuzūlī** bakmaķ olur ol güneş yādiyle hūrşīde
ne vechile kim olsa gün geçer fikr-i şeb-i tār et

140.

fe'ilātün/ fe'ilātün/ fe'ilātün/ fe'ilün

1. ruħ-ı memduħ tura ey şeh-i evreng-i hayāt
her nefes yād hezārān dūrūd u şalavāt
2. kim ki şevķ-ıla saña etse salāt ile selām
bulur elbet iki 'ālemde selāmetle necāt
3. her ki der şāh-reh-i şer' tu bāşed sālīk
mīreved tā be-ġūlistān-ı riyāz-ı cennāt
4. sensiz ey kan-ı kerem cenneti neyler ādem
maķdem-i pakiñ iķün bāġ-ı cināndan bi'z-zāt

34b

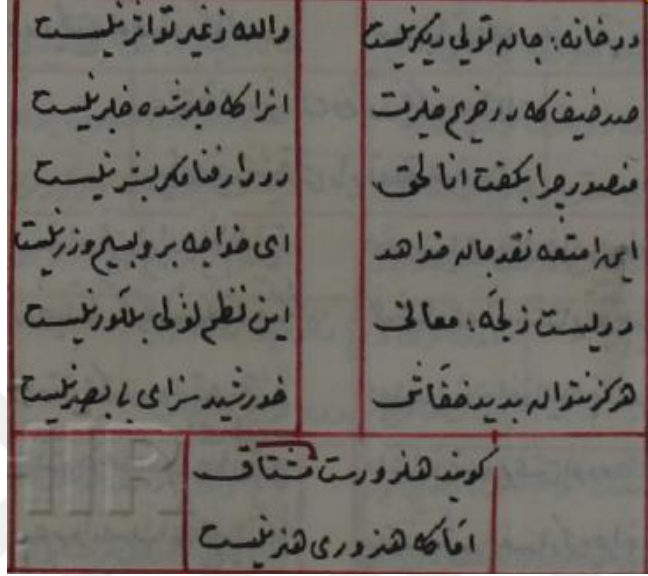
²⁵⁷ nīk M. : tek Fuzulī D.

²⁵⁸ āvāre M. : azāde Fuzulī D.

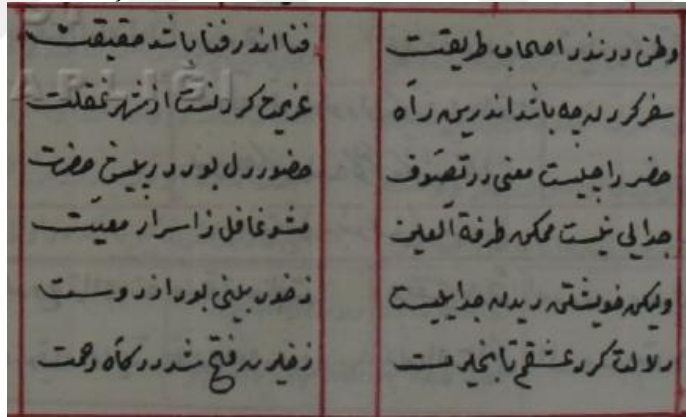

5. saña ümmetlik için ekser peygamberler itdiler bargeh-i hażrete ‘arz-ı hācāt
6. bu kadar cürme cesāret mi iderdi **müştak** olmasaydıñ sen eger şafi‘-i rüz-ı ‘araşāt

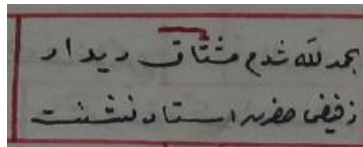
141. Müştak Baba

142. Müştak Baba

35a

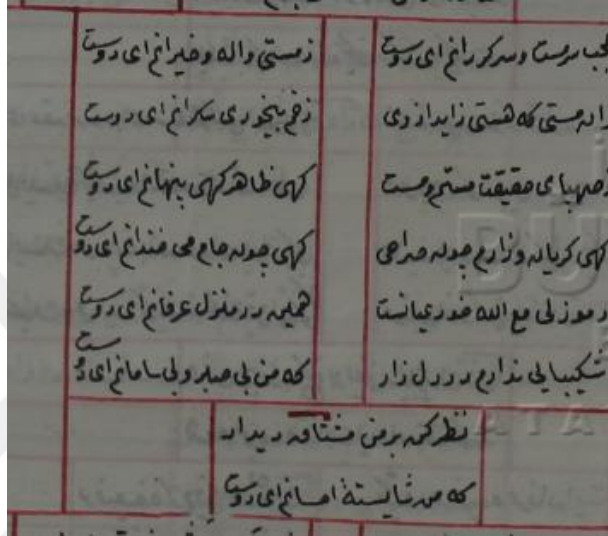

143.
fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilün

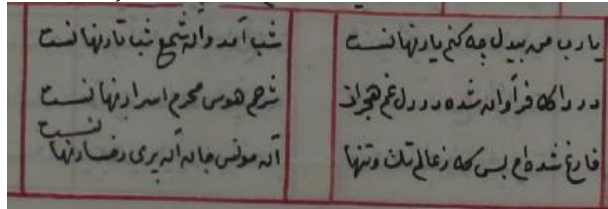
1. bizi zan eyleme şūfī gibi seccāde-perest biziz ol mu ‘tekif-i gūşe-i mihrāb-elest
2. rind-i ‘āli dīl-i kerrubī maḥalliz ammā cismimiz cā‘e gibi ‘ālem-i taşvīr-perest

3. sākī gülberk-i suhan birle felek devvār²⁵⁹ ideli
şadr-ı meyḥānede peymāne-keşiz dest be dest
4. añmasun kimse bize nāmını nengiñ zīrā
kılmışuz sāğar nāmusu çalub senge şikest
5. minnetiñe²⁶⁰ çeker ey bāde-i²⁶¹ **müştaḳ** ḥüdā²⁶²
ḥamdu ‘llah olmuş mest-i mey bezm-i elest

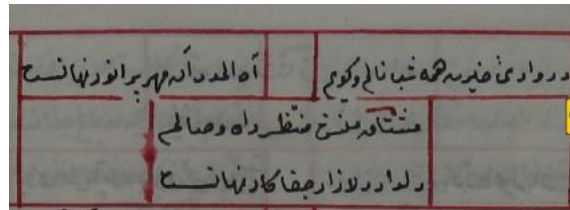
144.

145. Müştak Baba

35b

146.

mef'ülü / fā'ilätü / mefā'ilü / fā'ilün

1. ey dil ḥarīm-i dergeh-i pīr-i muğāna git
cān murğı gibi bāl ü per aç āşiyāna git

²⁵⁹devvār M. : devr Müştak Baba D.

²⁶⁰minnetiñe M. :minnetin mi Müştak Baba D.

²⁶¹bāde-i M.: bāde bu Müştak Baba D.

²⁶²müştaḳ ḥüdā M. : müştaḳ baba Müştak Baba D.

2. emn üzeredir diyār-ı harābāt bilmiş ol²⁶³
elden çıkarma hāşılı dārü 'l-emāna git
3. şad-pāre olmağa çalış āhır o tīg ile
ya 'ni gidince āhirete 'āşıkāne git
4. kullāb-ı 'āşık ile getürürler keşān keşān
var sen gerek keşāna gerek isfahāna git
5. **hākāni** buñda zevrāk-ı ten ğarķa varmadın
çek bir kenāre sevdiğüni bir kenāre²⁶⁴ git

147.²⁶⁵

fā 'ilātün /fā 'ilātün /fā 'ilātün /fā 'ilün

1. kendi miķdārından ey dil herkesi a 'lā gözet
zerre-i mihr-i münevver kıatre-i deryā gözet
2. 'ākil iseñ kimseye itme hākāretle nazar
sırça-i gevher bil serçe-i 'anķā gözet
3. merd iseñ merdāne bāk mürde-i süleymān gibi
'ārif iseñ her gedā-yı bī-kesi dārā gözet
4. meskeniñ sa 'y eyle kūya meskenet kııl ey göñül
merteben efkākden yek mertebe-i a 'lā gözet
5. 'āşık içinde kenc lā-ya 'nī diler iseñ **fevriyā**
her niye olsa kıana 'at ile istiġnā gözet

148.

fe 'ilātün /mefā 'ilün /fe 'ilün

1. bu zā 'ife kerem kııl ihsān it
tekye-i lāġarīde 'irfān²⁶⁶ it
2. beni abdāl iderseñ ey ğam-ı 'ışık
hindīler tekyesinde 'uryān it
3. mevlevīlerde eyle ser-çeşme²⁶⁷
gülşenīlerde murg-ı nālān it
4. mīr-i buhārīde eyleyüb bende
beni şāhen-şeh-i ħorāsān it

²⁶³ ol M. : ğüşesi Hakani D.

²⁶⁴ kenāre M. : hākķ yabāne Hakani D.

²⁶⁵ Fevri Divanı'nın metni üzerine yapılan herhangi bir çalışma mevcut degildir.

²⁶⁶ irfān M. : mihmān Fasih D.

²⁶⁷ çeşme M : ser-geşte Fasih D.

5. hele neylersen it **faşîhi** hemân
sâkin-i tekye-i gâh-ı 'irfân it

149.

fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilün

1. rıtl-ı merd-efkenle ol meh-pâreyi mestâne at
tâc-ı serşâr-ı neşâtı kûbbe-i keyvâne at
2. hayli demdir atdı tutdı zülf-i dilberden şabâ
sen de var 'uşşâk için bir tâze tel ey şâne at
3. cilve-gâh-ı şive-i ferzâne olmaz kûy-ı 'aşk
'âkil oldur kim sürer bu arşada dîvâne at
4. bil dil-i şikeste kâdrin gevher-i pendim budur
zîver-i gûş-ı kâbul it kûşe-i nisyâne at
5. 'aşıkñ da eyle gâhî gâmzeñe âmâc nâz
ey kemân-ebürü okuñ bir kez de gel yâbâne at
6. sâ'idiñ de kâlmadı tîr ü tûfenge iktidâr
var ise nîrû-yı cûnbûş gerden-i hûbâne at
7. at kôparsun yekke-tâzân-ı suhan tanzîr için
bir zemîn tarh eyle **râgîb** bir gâzel meydâne at

150.

mef' ülü / mefâ' ilün / mef' ülü / mefâ' ilün

1. ağıyârı urup virme bâzûlarına zaḥmet
öldürmek ise kaşduñ şâhum koluña kuvvet
2. her töluda sultânım bir bûse olur dirler
güstâhlık olmasun sizde nicedür 'âdet²⁶⁸
3. her halde 'uşşâka râhat mı var ey meh-rû²⁶⁹
geh bîm-i gâm-ı fûrkat geh fikr-i dem-i vuşlat
4. nergisleri dil-dâruñ mādâm ki ola bîmâr
bir lahza müyesser mi dil-ḥastelere râhat
5. hân-ı ni'âm-ı vuşlat çok nâz u niyâz ister
hûn-ı dile râzî ol **yahyâ** hele bî-minnet

151.

mef' ülü / fâ' ilâtü / mefâ' ilü / fâ' ilün

²⁶⁸ Mısranın vezni hatalıdır.

²⁶⁹ Mısranın vezni hatalıdır.

36b

1. sākī gelince meclise sāgar-be-dest mest
sürdüm ayağına yüzümü ben de mest mest
2. bālā-nişīn-i mesned-i cem olmağ istemez
meyhāne gūşesinde yatan rind-i pest mest
3. cūş u hūrūş ile küpe binmez mi bulmasa
bāy-ı hūm-ı sezāyda²⁷⁰ cāy-ı nişest mest
4. āzürde olma tevbe-şiken olsa zāhidā
keyf ile belki sāgarı eyler şikest mest
5. bezm-i ezelde **vehbī**²⁷¹ mestāne-meşrebi
etmiş bu gūne neş'e-yi cām-ı elest mest

152.

mef'ülü / mefā'īlü / mefā'īlü / fe'ülün

1. ol şūh mü'ezzinde nedir bu kad ü kāmēt
gül cāmi'idir semti yürü eyle iķāmēt
2. hātı ne güzel noķta-yı hāl ise yerinde
yokdur ser-i mü nüşha-yı hūsnūnde seķāmēt
3. aġyāri ser-i cennet-i kūyunda görünce
'āşıklarınıñ başına ķopmaz mı kıyāmēt
4. açmazdı keremkārıara dest-i ümīdi
şeyh olsa eger mālīk-i iksīr-i kerāmēt
5. peyġüle-yi 'uzletdir eger var ise **vehbī**
bu dehr-i pūr-āşūbda bir cāy-ı selāmēt

153.

mef'ülü / mefā'īlü / mefā'īlü / fe'ülün

1. var dāmen-i yūsuf gibi bir pāk etek tūt
ammā ki şaķın çıķmasın elden anı pek tūt
2. ben bu gece niyyetlüyim ol hān-ı vişāle
zāhid yürü sen şübhe ile rūze-yi şek tūt
3. tuzlu oturur soñra şaķın kıyma kebāba
ey rind-i mey-āşām biraz haķķ-ı nemek tūt
4. tūtķun gibi bir lu'b ile aġyāra tūtulma
bu pendimi ey şūh gerek tūtma gerek tūt

²⁷⁰sezāyda M. : şarābda Vehbi D.

²⁷¹vehbī M. : vehbiyi Vehbi D.

5. dizgin gelecek yok saña bu 'arşada **vehbî**
esb-i kâlemiñ sen de 'inânın çekerek tüt

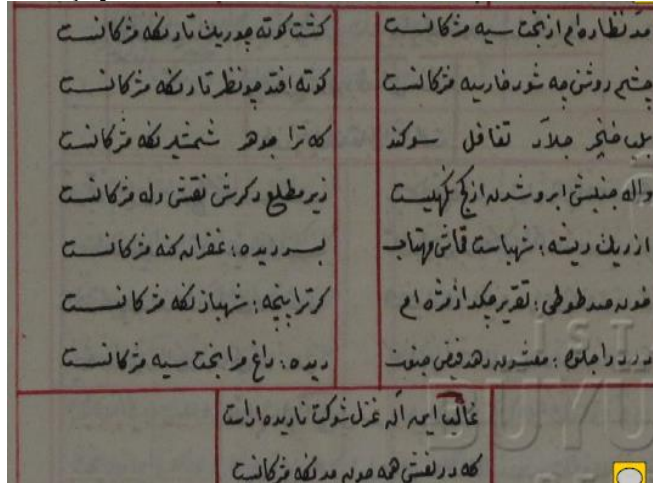
154.

mefâ 'ilün / mefâ 'ilün / mefâ 'ilün / mefâ 'ilün

1. bahār eyyāmıdır ey dil figān-ı 'aşk müjgān²⁷² et
missāl-i 'andelīb ol gül-ruhuñ bāğında feryād et
2. furāt u dicle-āsā cūşiş-i eşk-i revānıñla
o şūhuñ cennet-i kūyuñ behişt-ābād-ı bağdād et
3. yeter yıkdıñ dil-i vīrānımı şimden gerü yab yab
gel ey genc-i ümīdim gel meded luţfuñla ābād et
4. hücüm etdi derūnum hısnına ceşş-i ğam-ı devrān
mey-i pür-zūr ile sākī pey-ā-pey tırma imdād et
5. ne hācet pādişāhım 'āşıkā tīg-i sitem çekmek
niçün zahmet verirsin kendiñe aġyārı cellād et
6. amān ey şūh-ı tersā kayd-ı zülfünde giriftārim
esİR oldımsa da kāfir mürüvvet yok mu āzād et
7. unutma gūşe-yi hicrānda bu **vehbîyi** maḥzūnu
peyām-ı vuşlatıñla gāhice yād eyleyip şād et

37a

155. Şeyh Galib

156.

mefâ 'ilün / mefâ 'ilün / mefâ 'ilün / mefâ 'ilün

1. gönül ders-i ğamıñ çokdan unuttu ḥātırıñ hoş tüt

²⁷²müjgān M. : müzdād Vehbi D.

o murğ-1 başka bir şayyād tutdu hātırın hoş tut

2. seniñle ey sitem-hū germ-i ülfet olmayız artık
soğuk sözler beni candan soğutdu hātırın hoş tut
3. gözümden çıkdı hünāb-1 sirişk ağıtdığım demler
hevā-yı tünd-i ğam kanım kurutdu hātırın hoş tut
4. anub ey şīr-i mestim gül hemān hāl-i dil-i zāra
şeker-ħandiñ çün ol çok zehr yutdu hātırın hoş tut
5. perīşān etme zülfün senden özge bir siyeh īmān
uyardı çeşmimi bahtım uyutdu hātırın hoş tut
6. bulup āyīnesin tūtī-i tab'-1 söyler **ġālibiñ**
gönül ders-i gamiñ çokdan unutdu hātırın hoş tut

37b

157.

mef'ülü /mefā'īlü / mefā'īlü / fe'ülün

1. olmaz gamiñ māye-i icād-1 maħabet
hüsn-i ezeli olmasa hemzād-1 maħabbet
2. ruhsāriñ iden gülşen-i hüsne gül-i şādāb
itmiş dili murğ-1 çemen ābād-1 maħabbet
3. murğ-1 dil āsāyişi bir dām-1 belādır
mādam ki derkār ola şayyād-1 maħabbet
4. olur şeb-i tārik-i belāda şecer-i tūr
erbāb-1 ğama şevk hüdā-dād-1 maħabbet
5. bilmez harem-i şevk-1 dili **nā'īli**-i zār
luft itmeyicek kabil-i irşād-1 maħabbet

158.

mef'ülü /mefā'īlü / mefā'īlü / fe'ülün

1. aldıqça cām-1 mey evvel kec küleh-i mest
biñ fitneye āmāde olur nigeħ-i mest
2. vā'iz ne bilür mertebe-i pīr-i muġānı
tā olmayıcağ cür'a gibi hāk-i reh-i mest
3. zāhid ne bilür mezheb-i rindānı ki anda
huşyār-i āzīnedir ancağ güneh-i mest
4. a'yine-i sāğarda olan 'ālemi görmez
gülzār-1 behişt olsa da nazāra ger mest

5. ārām-ı dil **nā'ili** bī ser ü pādır
ol ğamze-i maħmūr ol çeşm²⁷³-i siyeh-i mest

159.²⁷⁴

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. her ne deñlü dūn olsa düşmen-i a'lā gözet
giryē-i nāçār ey dil şīr-i bī pervā gözet
2. halk-i 'ālem fehmi ider cānā seng miqdārını
sen gerekse kendüñi bende gerek dārā gözet
3. her ḥasīsīñ h'ānına düşme meges gibi vār
kāf-ı istiğnāda ey dil kendüñe 'anķā gözet
4. körlük idüb kimseye aḥvāl dime a'mā dime
merdüm iseñ çeşm köri bir kes şehlā gözet
5. **şadriyā** göz yum şaķın 'aybına baķma kimseniñ
'ārifsen dīde-i bināni nā-binā gözet

38a

160.²⁷⁵

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

1. varub aġyāra vefā itme efendim luṭf it
bize geldikce cefā itme efendim luṭf it
2. itmedin raḥmiña bir kez bizi şāyān ey şeh
iltifāt ile edā itme efendim luṭf it
3. her ne cevri eyle iseñ eyle de tek aġyārı
nā'il zevķ u şafā itme efendim luṭf it
4. tīg cevriñle helāk itme mey-i 'uşşāķı ğaraż
bāri öldür de azād itme efendim luṭf it
5. sende raḥm itmez iseñ yā baña kimler acısun
dāniş cevri sezā itme efendim luṭf it

ḥarfü'l-şe

161.

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

²⁷³maħmūr ol çeşm M. : maħmūr u o çeşm Naili Kadim. D.

²⁷⁴Sadri mahlasına ait üzerinde çalışma yapılmış bir divan mevcut değildir.

²⁷⁵Bu gazel *Daniş Mehmed Bey Divanı* [Süreyya Özavar, "Daniş Mehmed Bey Hayatı Sanatı ve Divanı", Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 1993] ve *Daniş Divanı*'nda [Hamdi Birgören, "Daniş Divanı İnceleme-Metin", Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans tezi, Ankara, 2004] bulunmamaktadır.

1. bağrım pür-hûn ider şol çeşm-i mestâniyle baħs
dağıtır ‘aqlımı şol zülf-i perişân ile baħs
2. leblerin feyzine mu‘tād eylediñ çün ağzımı
dilemez kim eyleye şol âb-ı hayvân ile baħs
3. dürr-ü yâkut-ı dehâniñ seveli dilber seniñ
gelmez oldu dile hergiz la‘l-ü mercân ile baħs
4. vechiñ üzre yazılan ma‘nâ-yı kur‘ânı gören
eylemez evrak içünde lafz-ı kur‘ân ile baħs
5. cümle fitne kaşîñ ile kirpiğinden olduğun
bilen eder mi cihandan nefis ü şeytân ile baħs
6. şol ruħuñla hattıñ²⁷⁶ sırrını zâhid añlasa,
kürsi üzre eylemezdi küfr ü imân ile baħs
7. pertev-i nür-i cemâliñ ‘aksidir şems-i cihân
ne münâsib ide ol nür mâh-ı tâbân ile baħs
8. zerre iken sen niyâzi rûh-i ‘âzam nûruna
haddiñi bil kıılma ol şems-i dıraħşân ile baħs
9. cem-ü tafsîlin neydügin²⁷⁷ añladıñsa epsem ol
etme andan şoñra aşlâ kul ve sulţân ile baħs

162.

fâ‘ilâtün / fâ‘ilâtün / fâ‘ilâtün / fâ‘ilün

1. gül yüzüñle eylemez²⁷⁸ bi‘llâhî biz gül-zâr baħs
‘ârif-i bi‘llâh ider mi hâr ile izhâr baħs
2. meclis-i inkâra varma kııl hâzer andan şakın
münkir-i nâdân ile gel eyleme ey yâr baħs
3. ğâlibâ târlık gelür mağlûba daħi infi‘âl
pes nedâmetdür muqarrer didiler âssâr baħs
4. ölmeyenler hûn bedel bilmez dehânuñ sırrını
tekye-i ‘aşka girenler eyledi esrâr baħs
5. çün sezâyî şundı cânân bize ‘aşkıñ câmını
mest-i ‘aşkuz itmezüz inkâr baħs ikrâr baħs

163.

²⁷⁶ hattıñ M. : hattınıñ Niyazi Mısri D.

²⁷⁷ neydügin M. : neydügin rumûzun Niyazi Mısri D.

²⁷⁸ eylemez M : itmezüz Sezayi D.

mefā 'ilün / fe 'ilātün / mefā 'ilün / fe 'ilün

1. siyeh kākül-i dilberdür āhuma bā'is̄
ḥaṭṭ-ı demīdesi baḥt-ı siyāhuma bā'is̄
2. ḥayāl-i ā'yīne-i dilde 'aks ola nāgeh²⁷⁹
odur bu şūret-i ḥayret nigāhuma bā'is̄
3. olunca sāhil-i hicrinde dil esīr-i firāk
sirişk-i dīdede olur şihānuma bā'is̄
4. 'adem vücūd-ı dehāniñ görünce bildüm kim
olur o noḡta-i mübhem tebāhuma bā'is̄
5. ne çekdügüm bilirüm dest-i tīr-i²⁸⁰ gamzeñden
olursa luṭfuñ eger dād-ḥāhuma bā'is̄
6. **sezāyī** dergeh-i yāri vişāli fikr ile
ümīd-ḥāhī-i dildür penāhuma bā'is̄

164.

fe 'ilātün / fe 'ilātün / fe 'ilātün / fe 'ilün

1. ḥaṭṭ-ı ruḥsāruñ ider luṭfunda reyḥān ile baḥş
ḥüsn-i şūretde cemāliñ gül-i ḥandān ile baḥş
2. yüzüñe ṭurmasun ā'yine urub lāf-ı şafā
ne revā meh kıla ḥurşīd-i dıraḥşan ile baḥş
3. gerçi şimşādda çok lāf-ı leṭāfet vardır
ḥaddi yoḡdur ki ura serv-i ḥirāmānile baḥş
4. düşer od şem' diline bu sebebden ki kıılır
dil uzadun giceler ol meh-i tābān ile baḥş
5. kılsa cān la'liñ ile feyż yitürmek baḥtıñ²⁸¹
cānib-i la'lini ṭut ey göñül it cān ile baḥş
6. cennet-i kūyuña zāhid ehl-i münāsib diseler
ne münāsib ki kıılam bir nice nādān ile baḥş
7. şıfat-ı ḥüsnüñ ider ḥaste **fuzūli** ne 'aceb
ḥüsn-i güftārda ger eylese ḥassān ile baḥş

39a

165.

fe'ülün/ fe'ülün/ fe'ülün/ fe'ülün

²⁷⁹ nageh M. : ta ki Sezayi D.

²⁸⁰ tīr-i M. : bürdi Sezayi D.

²⁸¹ baḥtıñ M. : bahsin Fuzuli D.

1. cihān içre her fitne kim olsa hādīs
aña serv-i kıaddiñdir elbette ba'is̄
2. medārisde tahkīk-i mūy-ı miyānıñ
deķāyıkda ortaya şalmış mebāhis̄
3. muvaħhidlere kıılma inkār zāhid
mey-i vaħdeti şanma ummü'l-ħabā'is̄
4. iki dīdesiz 'āleme yūsuf u sen
size yok cihān içre imkān-ı şālis̄
5. baña cem' olur kıande kim var bir gām
benim mülk-i gām içre mecnūna vāris̄
6. döküb eşk kūyuñda vaşlıñ diler dil
şaçar nef' içün dāne toprağa hāris̄
7. 'izār ü lebiñ vaşfiñ eyler **fuzūli**
aña hem müfessir dir²⁸² hem muħaddīs

166.

mefā'ilün / fe'ilātün / mefā'ilün / fe'ilün

1. bahār-ı hūsne hūy-ı dāne dānedür ba'is̄
cemāl-i gülşene āb-ı revānedür bā'is̄
2. derūnı olmağa mir'at-ı hūs- sākī-i 'aşk
şfā-yı cām-ı meye şūfiyā nedür bā'is̄
3. sebeb ol āfet imiş dehre şalmağa fitne
kıyās iderdi cihān kim zamānedür bā'is̄
4. hemişe bī-dildir benim²⁸³ cunūn u küfrüme bā'is̄²⁸⁴
o çeşm-i bī-bedel ü bī behānedir bā'is̄
5. ne çeşm-i pür-nem-i 'ummān ne ebr-i nisānım
bu cūş-ı eşke o dürr-i yegānedür bā'is̄
6. müdām-ı āh u figān olmağa terennüm dil
nevā-yı muṭrıb-ı hūnīn terānedür bā'is̄
7. **fehīmi** itmege i'cāz-ı nazm ile mümtāz
o pür fusun niĝeh-i şā'irānedür bā'is̄

167.

mefā'ilün/ fe'ilātün /mefā'ilün/ fe'ilün

²⁸²dir M. : derim Fuzuli D.

²⁸³ bī-dildir benim M. : bī-dil ü dinem Fuzuli D.

²⁸⁴ bā'is M. : hep Fuzuli D. Mısranın vezni hatalıdır.

39b

1. ħurūş-ı ‘aşqda taħrīk-i dest-i āh ‘abeş
ğarīk-ı mużtaribe şīve-i şināh ‘abeş
2. çü bīd-i bī-semer ü düşmene dir kef-i azar²⁸⁵
le‘ime eyleme āb-ı ruħun tebāh ‘abeş
3. ħarār-dāde degül çünki gerdiş-i eflāk
ğurūr-ı devlet-i pā-der-rikāb-ı cāh ‘abeş
4. aqub gelür saña rızq itme kāviş-i tedbīr
kenār-ı cūy-ı ferāvānda ħafr-ı çāh ‘abeş
5. şühūd-ı mihr-i haķīkat ise ġaraż **sāmī**
kemīne zerreye de eyleme nigāh ‘abeş

168.

mefā‘ilün / fe‘ilātün / mefā‘ilün / fe‘ilün

1. şafā-yı ħātıruma la‘l-i yār olur bā‘iş
neşāt-ı bezme mey-i hoş-güvār olur bā‘iş
2. bu cūş-ı giryeme dehrüñ cefāsıdur bādī
yemün telātumına rüzgār olur bā‘iş
3. ‘aceb mi çekmege āğūşa yārı istemesem
sükün-ı keştiye çün kim kenār olur bā‘iş
4. ħaţuñ görüb nola dil nağme-senc-i şevķ olsa
nevā-yı bülbül-i zārā bahār olur bā‘iş
5. şikestegī-i ser-i zülf-i dil-rübāya **faşīh**
derün-ı dilde olan inkisār olur bā‘iş

169.

mef‘ülü / mefā‘ilün / fe‘ülün

1. ibrām olamaz vişāle bā‘iş
taşdı‘iñ olur melāle bā‘iş
2. tenşit iken iktizā-yı şahpā
endūhum ider kelāle bā‘iş
3. āhım mı cihānı itdi berbād
zülfüñ mü bu iħtilāle bā‘iş
4. fa‘ālü limā yürid iken ħüsn
olmuş ħaţuñ infi‘ale bā‘iş

²⁸⁵düşmene dir kef-i azar M. : deşne-der-kef-i azar Fuzuli D.

5. hırşide ğurūr hısn ü āndır
ğün başına bir zevāle bā'is̄
6. olmaz hüneriñ māle bādī
nokşandır olan kemāle bā'is̄
7. ma'lumuñ idi egerçi hālīm
lütfuñdur olan su'āle bā'is̄
8. dillerde o zülf dāsītāndır
rāğīb mı bu kıyl ü kāle bā'is̄

170.

mefā'ılün /mefā'ılün/ mefā'ılün /mefā'ılün

40a

1. bu āşūba mey-i la'lüñ midür şahpā mıdur bā'is̄
kıyāmet mi kıpar ol kāmēti bālā mıdur bā'is̄
2. yüzime yār bakmaz söylesem redd-i cevāb itmez
ğünāhum var mı yoħsa nāz u istignā mıdur bā'is̄
3. hālāş olmadı hıç cān-ı za'ıfüm şūr u ğavğādan
bileydüm dīde mi āyā dil-i şeydā mıdur bā'is̄
4. bilürken bī-bekā oldıĝın āb üzre olan nakşun
bu meftūnluklara ārāyiş-i dünyā mıdur bā'is̄
5. ezel bezmindeki cām-ı maħabbet mestisin **yahyā**
belā-keş kıysa mecnūn olmaĝa leylā mıdur bā'is̄

171.

fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün

1. oldı burķa'zülf-i müşğīn el-ĝıyās̄
ğālīb oldı kāfir-i çīn el-ĝıyās̄
2. zülf-i mişkīni perīşān itdi bād
halk̄ miskīn oldı miskīn el-ĝıyās̄
3. ger'ināyet eylemezse'ayn-ı dost
öldürürler bizi ta'yīn el-ĝıyās̄
4. şol kıadar çekdüm belā-yi hecri kim
şabr-ı eyyüb itdi taħsīn el-ĝıyās̄
5. kıaldı miħnetde **necātī** derd-mend
yā ĝıyās̄ü'l-müstefisīnü'l-ĝıyās̄

172.

fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilün

1. derdini söyler o şūha dil-i bī-çāre ‘abeş
yoğ iken merhem ümīdi açılır yāre ‘abeş
2. nev-nihālim bilürem üstüne kuş konduramaz
başına dönmede mürğ-i dil-i āvāre ‘abeş
3. mūncelī ā‘yine-yi hūsnü nazardan şakınur
perde-yi tūresini çekmez o ruhsāra ‘abeş
4. var mıdır fā‘ide cellāda amān dirseñ de
iltiyām etme dilā gamze-yi hūn-ḥāra ‘abeş
5. bahtımızdır bizi ser-geşte eden ey **vehbī**
serzeniş etmeyelim çarḥ-ı sitemkāra ‘abeş

173.²⁸⁶

mef‘ülü / fā‘ilātü / mefā‘ilü / fā‘ilün

1. hūn-ābe-yi sirişkle eyler şarāb baḥş
sūz-ı dilimle eylesün mi kebāb baḥş
2. āgāz idüb nevāya pes-i perdeden meger
‘uşşāk nālesiyle edermiş rebāb baḥş
3. bezmde²⁸⁷ çok döküldü saçıldı o gül-ruḥuñ
ḥoy-kerde ‘arızıyla edince gül-āb baḥş
4. sengīn-nihād iken daḥı²⁸⁸ acı ile sürḥ olur
la‘l-i lebile etdiğün la‘l-i nāb baḥş
5. ḥattıñ görünce muğ-beçe-yi āteşin-ruḥuñ
şandım mecūs ile eder ehl-i kitāb baḥş
6. besdir bedīhe-gülüğü ilzāma der-‘aḳab
etse kimiñle **vehbī**-yi ḥāzır-cevāb baḥş

174.²⁸⁹

mefā‘ilün / fe‘ülün / mefā‘ilün / fe‘ülün

1. ‘alāḳadar sitem şīvekārıma bā‘iş
muḥabbetimidir olan i‘tizārıma bā‘iş

40b

²⁸⁶ Bu gazel Vehbi D.’de 7 beyittir.

²⁸⁷ bezmde M. : bezminde Vehbi D.

²⁸⁸ daḥı M. : ruḥu Vehbi D.

²⁸⁹ Bu gazel *Enderunlu Halim Divanı*’nda [Mehmet Turgutlu, “Enderunlu Halim Divanı İnceleme Metin”, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2006] bulunmamaktadır. Halim mahlaslı hangi şaire ait olduğu kesin olarak bilinmemektedir.

2. ayağına kişiniñ devleti gelür dirler
kudüm-ı yāra budur intizārıma bā'is̱
3. cunūn 'ışkı ağıyāra eyleyüb teşhīr
şikestelikdir olan inkisārıma bā'is̱
4. kuruldu yār ile ser-rişte-i maḥabbetimiz
şikestelikdir olan inkisārıma bā'is̱
5. **ḥalīm** irdi felek yār-ı nev cüvānımdan
odur bu genc-i ğam-ı ihtiyārıma bā'is̱

ḥarfü'l-cim

175.

fā'ilatün/ fā'ilatün/ fā'ilatün/ fā'ilün

1. ḥasta gönülün vir tabīb-i ḥāzıka itdür 'ilāc
ref' ola zulmāt-ı cehlün keşfolā nūr-ı serāc
2. tālīb ol var rāh-ı ḥaḳḳda tut elin bir kāmیلün
hizmet it şıdḳ ile da'im eyle 'arz-ı ihtiyāc
3. kāmile teslīm olursañ sālīkā ez-cān u dil
tiz bulursuñ maḥlabuñ bil bunda yoḳdur ihticāc
4. imdi gel bu ğafleti ḳo maḥlab-ı a'lāyı bul
yoḳsa saña nef' virmez māl u mülk taḥt u tāc
5. çün faḳr var diyu emritdi saña ḳur'ānda ḥaḳḳ
tut ḥaḳḳuñ emrini sen de ḳo bu ḥaḳḳı ḥaḳḳa ḳaç
6. görmek isterseñ eger sen de cemāl-ı muḥlaḳı
ten gözi görmez münezzehdür yūri cān gözün aç
7. vech-i ādemden görüdi çün cemālün pertevi
baḥr-ı zātuñ 'aynıdur bil görinen bunca mevāc
8. sırrı eşyādan ḥaberdār olmaḳ isterseñ eger
gel gönül şehrine gir anda ma'ārif gencin ac
9. bil ki zāt-ı ḥaḳḳa irmege budur rāh-ı sedād
rūḥ ile nefsuñ bir ile²⁹⁰ tā ideler imtizāc
10. ruḥ ile nefsin²⁹¹ imtizācından olur ḳalb-i dile
toğurandan tıfl-ı ma'ni itdürürseñ izdivāc
11. sen bu eṭvār üzre ḳıldıñ çünki tekmīl-i ṭarīḳ

41a

²⁹⁰ bir ile M. :pir it kim Seyyid Mehmed D.

²⁹¹nefsin M : nefsin Seyyid Mehmed D.

haḳḳa ḥamd ile sülūkuñ buldı **seyyid** intihāc

176.

fa'ilatün/ fa'ilatün/ fa'ilatün/ fa'ilün

1. kaḅı 'āşık 'aşk ile bu yolda kılsa imtizāc
'aşk aña rehber yeter ğayriye ḳalmaz iḥtiyāc
2. 'aşk ile 'azm eylese 'āşık sarāy-ı vaḥdete
yolda ḳalur 'ār u 'arż u tām u teng ü taḥt u tāc
3. hem-demidür 'āşıkuñ 'aşk tā ezelden tā ebed
bir nefes ayrılmağa 'aşḳdan aña yoḳdur 'ilāc
4. 'aşık iseñ ḥüsnüne gel cān u başuñ terkin ur
bil ki ol cānān ilinde cān alurlar ḥüsne bāc
5. dilberüñ yolunda **seyyid** virse cāniñ tañ mıdur
on sekiz biñ 'ālem içre buldı ḥüsnü çün revāc

177.

fā'ilātün /fā'ilātün /fā'ilātün /fā'ilün

1. cūşa geldi baḥr-i zāt izḥār itdi nice mevc
geldiler bu 'ālem-i şüretde andan fevc fevc
2. nice biñ mūsā-ı fir'avn eyledi andan zuhūr
aldı her biri libāsın kimi rast u kimi kec
3. līk cūşa geliserdür bir daḥi ol baḥr-i zāt
eyleyiser 'ālem-i imkānı cümle herc ü merc
4. zerre deñlü 'ārife irmez o şiddetden melāl
zühdüñi ḳo zāhidā gel varlığuñdan sen de gec²⁹²
5. ḳatre-i nā-çize baḥr-i bī-girān pinhān olur
'ārif iseñ bu mu 'ammāyı **sezāyī** sen de sec

178.

mefā'ilün/ mefā'ilün/ mefā'ilün/ mefā'ilün

1. ayak ḳaldır bu bezmüñ ey gönül 'ayş u deminden gec
rehā-yāb-ı ğam olmaḳ ister iseñ 'āleminden gec
2. içüb cām-ı ezel mest-i müdām olmaḳ saña besdür
ḥumārı çünki der-peydür yüri cām-ı ceminden gec
3. ma'ārif gevherin aḥz it ḥaḳīḳat ḳanı ādemden

41b

²⁹² irmek istersen bu sırta varluğundan durma geç M. : zühdüñi ḳo zāhidā gel varlığuñdan sen de gec Sezayi D.

nidersin la' l u kân-1 dehri dürr ile yeminden gec

4. terâzû-yı hudâdur iki 'âlem pîş-i kâmilde
hudâya vezni ma'lum cümleñ sen dirheminden gec
5. hüner-pâdur rikâb ıstabl-1 'âlemden güzer kılmak
degilsün zâde-i hayvân be hey âdem yeminden gec
6. mezâhirdür **sezâyî** zâhir olmuş kenz-i ahfâdan
eger şarrâf-1 gevherseñ bunuñ bîş ü keminden gec

179.

fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün

1. ey gubâr-1 kademiñ 'arş-1 berîn başına tâc
şeref-i zâtıña edna-yı merâtib mi' râc
2. müntehî şer' iñe edyân-1 tām²⁹³-1 rusul²⁹⁴
bahrsin sâ' ir-i erbâb-1 risâlet emvâc
3. hâzin-i genc-i şefa' at seni kılmış izid
hiç kimse²⁹⁵ yok ki saña olmaya ahir muhtâc
4. sünnetiñ mağfîret esbâbına minhâc-1 huşul
tâ' atıñ ma' şiyet emrâzına tedbîr-i ' ilâc
5. halka taqlîd-i sulûkuñ sebab-i hüsn-i ma' aş
mülke tağyîr-i tarîkiñ eser-i süz-1 mizâc
6. ka' im olmazdı nizâm-1 nesak-1 aşl-1 vücüd
virmeseydiñ eser-i ' adl ile dünyâya revâc
7. şükr li' llah ki **fuzûlî** idüb dâhil-i feyz
rağbetiñ dâ' ire-i h' afdan itmiş iħrâc

180.

fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün

1. münharifdir sâkiyâ endüh-i dünyâdan mizâc
bâde tut kim ' illet-i endüha ğaflettir ' ilâc
2. faqr-1 mülkin tut ger istiğnâda istersen kemâl²⁹⁶
saltanatdan gec ki ol vâdîde çokdur ihtiyâc
3. çekme taht ü tâc kaydın bî-ser üpâlık gözet
kim ayağa benddir taht-1 belâdır başa tâc

²⁹³tām M : tamām Fuzuli D.

²⁹⁴Mısrânın vezni hatalıdır.

²⁹⁵kimse M : kim Fuzuli D.

²⁹⁶ger istiğnâda istersen kemâl M. : ger istersen kemâl-i saltanat Fuzuli D.

42a

4. bir perī zülfüñ tütüb hālinden alsañ kām-ı dil
tut ki çīn mülkini tütüdü hinden aldıñ harāc
5. terk-i tecrīd ihtiyār it kim diyār-ı ‘aşkda
faqr pazārına esbāb-ı fenādandır revāc
6. naqş-i zā‘ ildir umūr-i dehre kıılma i‘tibār
olsa hāşıl faqrđan hüzn ü ğınādan²⁹⁷ ibtihāc
7. ey **fużülī** ben melāmet mülkünüñ sultānıyım
berķ-i āhım tāc-i zer sīm-i sirişkim taht-i ‘āc

181.

fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilün

1. cān çıkar tenden gönül zikr-i leb-i yār eylegec
ten bulur cān yenleden ol lafzı tekrār eylegec
2. kıılma ey efgāñ gözün bīdār mest-i harāb²⁹⁸ iken
olmaya bir fitne peydā ola bīdar eylegec
3. şöhetimden ‘ār idüb ey gül beni terk itme kim
gül olur efsürde terk şöhet-i hār eylegec
4. vārımı fikr-i dehānıla yoķ itdim kim қаzā
böyle emr itmiş baña yoķdan beni vār eylegec
5. ‘arz-ı ruhsār it bugün ey meh kim ölsün gökde gün
nitekim encüm ölür gün ‘arz-ı ruhsār eylegec
6. her zamān²⁹⁹ bir tiğdir güyā züleyhā katline
yūsufi almaķda ehl-i ‘aşķ pazār eylegec
7. nāle-i zārım **fużülī** hoş gelir ol gül-ruħa
açılır gül gönül bülbül nāle-i zār eyle gec

182.

fe‘ilātün /mefā‘ilün /fe‘ilün

1. ey gönül yārı iste candan gec
ser-i kūyun gözet cihandan gec
2. tā tama‘ kes hayāt zevķinden
yā leb-i la‘l-i dil-sitāndan gec
3. mülk-i tecrīd ferāgat evi

²⁹⁷ğınādan M. : ğınadandır Fuzuli D.

²⁹⁸mest-i harāb M. : mest-i hab Fuzuli D.

²⁹⁹zamān M. : zebān Fuzuli D.

terk-i māl eyle hān-ü mandan gec

4. lā mekān seyrine³⁰⁰ ‘azīmetiñ it
bu hārāb olacaḡ mekāñdan gec
5. i‘tibār itme mülk-i dünyāyā
i‘tibār-i ‘ulüvv-i şāndan gec
6. ehl-i dünyāniñ olmaz aḡireti
ger bunu ister iseñ andan gec
7. meskeniñ bezmgāh-i vaḡdetdir
ey **fuzūlī** bu ḡāk-dandan gec

183.

mefā‘lün/ mefā‘lün/ mefā‘lün/ mefā‘lün

42b

1. olur ḡaddim dü-tā ‘aşḡiñ yolında bir belā görgeç
ṡariḡ ehline ‘ādetdir tevażū‘ aṡinā görgeç
2. nihān ‘aşḡımı ma‘lüm itse ‘ālem dūd-ı āhımdan
‘aceb yoḡ kim gümān-ı genci der ḡalk ejderhā görgeç
3. füzün oldıḡca ‘aşḡım germ olur eşkim bu gözlerden³⁰¹
egerçi şu burüdet kesbini eyler hevā görgeç
4. revāc-ı naḡd naḡş-i sikkedendir nola ḡadr itse
baña il cism-i ‘uryānımda naḡş-i būriyā görgeç
5. ben-i dervīşe il hem cevri der sen cevri kıldıḡca
kim eyler zulum men‘in pādişāhım sen revā görgeç
6. **fuzūlmi** yaşur ey za‘f mehveşler belāsından
ki mehveşler kılar³⁰² biñ cefā bir mübtelā görgeç³⁰³

184.

mef‘ülü /mefā‘lū /mefā‘lū/fe‘ülün

1. göñlüm açılır zülf-i perişāniñi görgeç
nuṡḡum ṡutulur gonce-i ḡandānını görgeç
2. baḡdıḡca saña ḡan saçılır dīdelerimden
baḡrım delinür nāvek-i müjgāniñi görgeç
3. ra‘nāliḡ eyle ḡāmet-i şimşād kılan yād
olmaz mı hacil serv-i ḡurāmāniñi görgeç

³⁰⁰seyrine M : seyrinin Fuzuli D.

³⁰¹bu gözlerden M.: töker gerdun Fuzuli D.

³⁰²kılar M. : kılarlar Fuzuli D.

³⁰³Mısranın vezni hatalıdır.

4. çok 'aşka heves ideni gördün ki hevāsın
terk itdi seniñ 'aşk-ı nālānıñı görgeç
5. kāfır ki degil mu 'terif nār-ı cehennem
imāna gelür āteş-i hicrānıñı görgeç
6. nāziklik ile gonçe-i ḥandānı iden yār
itmez mi ḥayā la 'l-i dūr efşānıñı görgeç
7. sen ḥāl-i diliñ söylemesen nola **fużūlī**
el fehm kıılır çāk-i giribānıñı görgeç

185.

fā' ilātün /fā' ilātün /fā' ilātün /fā' ilün

1. hey³⁰⁴ güzeller arasında buldu ḥüsnüñ çün revāc
cem' olub 'uşşāk bir bir saña eyler ihtiyāc
2. ḥüsn içinde bu ne şehliktir ki şāhān-ı cihān
cān verirler yoluña ya kande kıaldı taht ü tāt
3. nice zahmetler çeker üftādeler vaşlıñ umub
'ākıbet dermān yerine derdini kıldıñ 'ilāç
4. ni' met-i vaşlıñ 'atā kılsañ nola 'aşıklara
ḥān-ı fażlıñdan ne gider toysalar ger cümle āc
5. ey **niyāzī** eremezsin ölmeyince vuşlata
'ādet oldur yār ilinde cān alurlar ḥüsne bāc

43a

186.

mef' ülü /fā' ilātü /mefā' ilü /fā' ilün

1. itmez kenār-ı maṭlaba gevher nisār mevc
tā olmayınca zillet ile ḥāksār mevc
2. ta' dād-ı lutf-ı nā-mütenāhī-i ḥāk muḥāl
olsun mı hīç şahıfe-i yemde şümār mevc
3. ser virmedin telātüm-ı rāz olmaz āşikār
kaṭ' olmayınca zāhir ider mi çenār mevc
4. keştī-i taḅ'ı ğarğa-be-nūr-ı neşāt ider
virdükçe sebze-zāra nesīm-i çenār³⁰⁵ mevc
5. olur kenāre-gīr-i tevekkül ginā-pezīr
bendergeh-i sevāhile bağlar kaṭār mevc

³⁰⁴hey M. : hep Niyazi Mısri D.

³⁰⁵çenār M. : bahār Sami D.

6. virmez binā-yı fakra ḥalel cūş-ı ḥādīşāt
ğarķa³⁰⁶ idemez kemīne ḥası şad hezār mevc
7. vaż´-ı ḥilāf-ı ehl-i kerem ḥikmet üzredür
geh medd ü gāhī cezr ider āşikār mevc
8. pā-būs-ı yāra teşne leb-i cūybārda³⁰⁷
ta´kīb idüb biribirin itmez karār mevc
9. çeşm-i ḥabābına toķunur meşrebi budur
gerçi bulur müsā´ade-i rūzgār mevc
10. zencīre çekdi ´aķlı perī gibi şīşede
mīnāda gösterince mey-i ḥoş-güvār mevc
11. **sāmī** kenār-ı şafḥaya ´anber-feşān olur
izḥār idince bu ğazel-i ābdār mevc

187.

fā´ilātün / fā´ilātün / fā´ilün

1. derd ile itmiş kemāl-i imtizāc
istemez dil-ḥaste-i ´ışķuñ ´ilāc
2. bozdı pāzār-ı niyāzı ḥaṭ gelüb
ḥoş ķumāş-ı nāza ķalmadı revāc
3. naķd-i eşķ-i çeşmüñi ´arz it faşīḥ
şāh-ı ´ışķ eyler ise teklīf-i bāc
4. nazm-ı pākümle budur ḥaķķ-ı kelām
şā´irān-ı rüm iderler ibtihāc
5. ḥusrev-i iķlīm-i ma´nāyam **faşīḥ**
gevheri mażmūna çekmem ihtiyāc

43b

188.³⁰⁸

fā´ilātün / fā´ilātün / fā´ilātün / fā´ilün

6. ḥāk-i pāy-ı dilberi çeşme ğubār eyler mi hic
´āşıķa bu deñlü luṭf-ı rūzigār eyler mi hic
7. ḥaṭṭ-ı sebz dilberi seyr eyleyen dilber bir daḥı
bu cihānda ḥ´āhiş-i geşt-i bahār eyler mi hic
8. gerdeninden dāne-i ḥaliñ görince murğ-ı dil

³⁰⁶ ğarķa M. : ğarķ Sami D.

³⁰⁷ Mısranın vezni hatalıdır.

³⁰⁸ Bu ğazel Ragıp Paşa D.'de yoktur.

āşiyān-ı sīnede şabra karar eyler mi hic

9. 'aşkıñ ile 'āleme rüsvāy olursam da eger
ey cefā pīşe nolur 'uşşāka 'ār eyler mi hic
10. yan o şem'-i hüsne **rāğıb** eyleme izhār-ı āh
gör yakub pervāne kendin āh ü zār eyler mi hic

189.

mefā'ilün /mefā'ilün/ fe'ülün

1. mişāl-i lāle dāğ-ı āteşin ac
derūna tāze zaħm-ı dil-nişin ac
2. açıl ey gonce-i bāğ-ı letāfet
çekilmez 'uqde-i çin-i cebin ac
3. gehī bend-i kabāsın geh niķābın
gehī gül ey şabā geh yāsemin ac
4. yeter kıalsun mişāl-i gonce mestūr
bize sırr-ı femin ey nāzenin ac
5. eger ister iseñ feyzi fütūhu
dil-i 'āşık gibi genc-i defin aç
6. edā-yı dil-keş-i hūmeñle **rāğıb**
açarsañ böyle bir rengin zemın ac

190.

mefā'ilün / fe'ilātün / mefā'ilün / fe'ilün

1. metā'-ı hüsne virmiş o kāfir öyle revāc
alınsa dahme-i kārın olurdu bāc u ħarāc
2. ħarim-i zülfine olmağda mü-be-mü mahrem
nefesle dest-i şabadan mı aldı şāne-i sāc³⁰⁹
3. felek tek eylesün ta'n-ı düşmenāne hedef
kazā iderse sihām-ı ħavādişe āmāc
4. iderse nāz-ı eţibbāyı dehrden perhiz
bulur o ħaste bu dārü'ş-şifāda derde'ilāc
5. piyāle başına bir buse la'l-i sākiden
bu vefk-i kā'ide-i bezm-i cem alınmada bāc
6. şafāya bā'ış olur imtizāc-ı şaf-ı dilān

44a

³⁰⁹sāc M. : āc Ragıp Paşa D.

şarāba āb iledir imtizāc³¹⁰-1 sū-yı mizāc

7. deger mi girye vü sūz u güdāzına **rāğīb**
ser-i şem' de fūrūzān olan şu zerrīn tāc

191.

mef'ülü /fā'ilātü/ mefā'ilü /fā'ilün

1. la'l-i lebūñle bāde-i nāb itdi imtizāc
alışdı biri biri ile iki ter-mizāc
2. söylen tabībe yok yire 'arz-ı devā³¹¹ ider
bīmār-ı derd-i 'aşk kabūl eylemez 'ilāc
3. artarsa nola hāşıl-ı derd ü metā'-ı ğam
suṭān-ı 'aşk istemez ey dil hārāc u bāc
4. kāmīl nişār-ı cevher iderken sükūtda
nāķış kemāl-i cehli ile eyler ibtihāc
5. **yahyā** metā'-ı fażl dirīġā kesādda
kālā-yı cehl bulmada günden güne revāc

192.

fā'ilātün /fā'ilātün /fā'ilātün /fā'ilün

1. yār müstaġnī velī 'uşşāķa nāz itmekde güc
dil-pesend-i nāz³¹² olur 'arz-ı niyāz itmekde güc
2. neylesün bī-çāre 'āşık dilde derd-i 'aşkıñı
şaklamaķda müşkil ammā keşf-i rāz itmekde güc
3. rütbe-i ma'şuk 'ālī 'arz-ı hāle çāre yok
girye-yī taķrīb ü āh³¹³ cān-güzār³¹⁴ itmekde güc
4. cevr-i aġyāra taħammül müşkil ama kim yine
terk-i yār³¹⁵-ı 'işve sāz-ı dilnūvāz itmekde güc
5. ey **riyāzī** ğamzesi tīr-i każādır³¹⁶ te'şīrdir
ķārşu ṭurmaķ müşkil-i amā ihtirāz itmekde güc

193.

fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün

³¹⁰ imtizāc M. : i'tidāl Raġīb Paşa D.

³¹¹ devā M. : ilāc Yahya D.

³¹² nāz M. : yār Riyazi D.

³¹³ taķrīb ü āh M. : taķrīb-i āh Riyazi D.

³¹⁴ güzār M. : güdāz Riyazi D.

³¹⁵ yār M. : nāz Riyazi D.

³¹⁶ każādır M. : każā Riyazi D.

44b

1. 'ālem-i ābı edince cūş-ı şahpā mevc mevc
neş'e-yi rindān olur mānend-i deryā mevc mevc
2. olmasun mı fülk-i dil baħr-ı siyāh-ı hüzne ğarķ
cūş-ı haṭṭ hoy-kerde rüyunda hüveydā mevc mevc
3. āhım olmuş bādi-yi çīn-i cebīn-i dil-rübā
nūr deryāsı şabādan oldu gūyā mevc mevc
4. 'aks-i rüy-ı āteşiniñ hem eritdi cevheriñ
etdi hem āyīnede sīm-ābı cānā mevc mevc
5. halka-yı zülfüñ ğamıyla cūş edüb baħr-ı sirişk
oldu her bir kaṭreden gird-āb peydā mevc mevc
6. teşnegān-ı cāha şahrā-yı talebde şevķ ile
görünür 'ayn-ı serāb iķbāl-i dünyā mevc mevc
7. hāme-yi mūy etdi **vehbī** bülbülünñ müjġānını
oldu gül-naķş-efgeni dībā-yı mā'nā mevc mevc

194.

mef'ülü / fā'ilātü / mefā'ilü / fā'ilün

1. gördüm o mest-i işveyi taraf-ı nigāh kec
sīne ğuşāde zülf perişān külāh kec
2. kaddin elif hilāl kaşın rā hayāl³¹⁷ edüb
geh rāstdır müṭāla'amız ya'ni ğāh kec
3. taķlīd itmese ħam-ı ebrū-yı yarı meh
göstermez idi ğurresini böyle māh kec
4. şeh-rāh-ı istikāmete var sālīk ol yürü
güçdür vuşul menzile olduķda rāh kec
5. **vehbī** nişāne-yi emele toĝru ğitmedi
çıķdı meĝer şu çekdigimiz tīr-i āh kec

195.

fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilün

1. nāvek-i ğamzesine sīnemi itdim āmāc
çeşm-i tātārı yine şabrımı eyler tārāc
2. müşterī çıķsam ana şimdi bahā yetmez der
kāle-yi hüsnüne ben vermiş iken böyle revāc

³¹⁷hayāl M. : hayā Vehbi D.

3. ey gözüm nūru meded gel görelim inşāf it
çeşm-i bīmārīñ için haste-dilim yok mu 'ilāc
4. çāre-sāz olma degil derdine dermān arayor
yoklayıb nabzını itdimse kimi imtizāc³¹⁸
5. **vehbiyā** buse ümīd eyleme ol muğ-beçeden
kāfirīñ verdiği yokdur şeh-i islāma harāc

196.

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. yāra bir katlimçün işbāt-ı günāh itmek de güç
pençesi pür-hūn olan çeşmim güvāh itmek de güç
2. kaç-ı peyvend itme müşkil ārzū-yı pūsedem
leblerin āzürde zahm-i nigāh itmek de güç
3. ğamze derd-i çeşmini ketm itmeyüb yā neylesin
çāre-sāz-ı kā' inātı çāre-hāh itmek de güç
4. gelmeyince haṭ mükāfāt-ı sitem emr-i muḥāl
āh ile ruḥsāre-i şubḥu siyāh itmek de güç
5. perde sūz-ı rāzdır 'uşşāk-ı kânün-ı cefā
bir benimçün yāra terk-i resm ü rāh itmek de güç
6. kimse bilmez bā' is-i sūz-ı dilim **ġālib** benim
derd nā-ma' lūm iken her gāh āh itmek de güç

197.

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. böyle bilmezdim o meh rūya maḥabbet ay ne güc
simdi bildim neydüğün 'ālemde firḫat ay ne güc
2. çille-i hecrūñ ḥadeng-i kāmetim itdi kemān
ey kaşı yāyım³¹⁹ çekilmez saḥt āhen yay ne güc
3. söyledirse 'āşıkı vuşlat şuhūlet kesb idüb
yār vermezse eger 'arż-ı merāma rāy ne güc
4. pūse-i kand-ilebin kılsam niyāz eyler 'itāb
haste-i hicrāna fikr it bu şekerli³²⁰ cay ne güc
5. eyledi³²¹ yüz gün şoñraya vuşlat gelüb yüz virmedi³²²

³¹⁸imtizāc M. : istimzāc Vehbi D.

³¹⁹ey kaşı yāyım M. : yā bu çekilmez Vasıf D.

³²⁰şekerli M. : şekersiz Vasıf D.

kendi gülsün oynasın ğayrıla sen gün şay ne güc

6. bozuşub bir hafta ülfet ider itmez yār ile
derd-i fūrkat çekme **vāşif** üç sene dört ay ne güc

198.

fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün

1. saña kim dedi ey aġyār beni dilbere gec
geçdigiñ çün beni ol naħl-i cefāya yere gec
2. saña bir şu vireyim eşk ile ey hañcer-i āh
sende saħt-i dil-i dibe gibi bir meremere gec
3. eşk-i çeşmim dökeyim dāġ-ı dilim 'arz edeyim
seyre çık bāri biraz ey perī tāġ ü dere gec
4. seni bu gice toyınca şorayım da yarın
diler aġyāra nifāk eyle diler āħara gec
5. va' de-i pūs-i lebiñe yetişür³²³ aldattuñ
zevķlenme bizi gec ğayri behey maşhara gec
6. sāhte maħviyyet ile itme yerūñ haşr-i haşīr
büriyāyı ķo da şūfī şu küçük mindere gec
7. **vāşifā** sevmek ise kaşdüñ o sāde rūyu
gelmeden haṭṭ-ı siyāh daħı³²⁴ gel deftere gec

45b

199.

mefā' ilün/ mefā' ilün/mefā' ilün/ mefā' ilün

1. döker ruhsāra zülfin yār gāhi rāst gāhi kec
olur mānend-i sünbül-zār gāhi rāst gāhi kec
2. dile müjgānı ol şehlā nigāhuñ işler işler kim
olur her naķş-i süzen-gār gāhi rāst gāhi kec
3. gelüb lüknet zebān-ı 'aşıķa vuşlat telāşıyla
dehānından çıkar güftār gāhi rāst gāhi kec
4. bir ay-ı nev³²⁵ bir buse eger ger olsa da toġru³²⁶
olur naħl-i ķad-i dildār gāhi rāst gāhi kec

³²¹eyledi M. : atdı Vasıf D.

³²²Mısranın vezni hatalıdır.

³²³yetişür M. : yeter Vasıf D.

³²⁴daħı M. : ruhu Vasıf D.

³²⁵nev M. : nevi Vasıf D.

³²⁶Mısranın vezni hatalıdır.

5. neşât-ı bâde-i la‘lûñle rindân bezm-i ‘işretde girer mestâne ser-destâr gâhi râst gâhi kec
6. aranmaz neşe vü temkîn rind-i lâubâliden gehî mest ü gehî hüşyâr gâhi râst gâhi kec
7. olur tabi‘ hevâya müstaķimü‘ ÷-tavr olanlar da yürür tîr olsa da hem vâra³²⁷ gâhi râst gâhi kec
8. çeker zühhâdı da râh-ı haṭâyâ nefis-i emmâre gider yol üzre elbet mâr³²⁸ gâhi râst gâhi kec
9. bulunmaz şâf-ı dil vaż‘-ı bed ü nîk-i aḥibbâdan nola aḳsa yeme enhâr gâhi râst gâhi kec
10. felekde her zamân bālâ-rev olmaz pertev-i ikbâl şu‘â‘-ı şem‘-i rüşen-târ gâhi râst gâhi kec
11. nola ta‘liḳ ile nakş olsa vâşif³²⁹ bu gâzel çeb-râst resimdir yazılır eş‘âr gâhi râst gâhi kec

200.³³⁰

fâ‘ilâtün/ fâ‘ilâtün/ fâ‘ilâtün/ fâ‘ilün

1. ‘âşıkâ luṭf u nihâniñ aşikar olmaz mı hiç def‘ olam gönül haṭır güzâr olmaz mı hiç
2. lâle-i gül reng ruḥsârîñ görince ‘âşıkîñ ah ḥasretle derunî dâğ olmaz mı hiç
3. câm bir dest çeşm-i mest nâgeh zuhur-ı bezm olub zülf-i piç â piçi eyâ dil şikâr olmaz mı hiç
4. dest-be-dest aḡyâr ile ‘azm gülsitân itdigini guş idüb üftâde elbet ğam kûsâr olmaz mı hiç
5. şîşe-i ḳalbim şikest itsün de bî cerm u hıṭâ böyle güdâra ne dirsün engûsar olmaz mı hiç
6. âb-ı dîdem perveriş virdi o niḥal ḳâmete bâğ-ı vuşlatda nazîfâ meyvedâr olmaz mı hiç

46a

ḥarfü’l-ḥâ

³²⁷ hem vâra M. :hem-var Vasıf D.

³²⁸mâr M. : târ Vasıf D.

³²⁹ olsa vâşif M. : olsa Vasıf D.

³³⁰ *Nazif Divanı* [Murat Darıcık, “Nazif Divanı (Transkripsiyonlu Çeviri ve Metin- İnceleme)”, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Sivas, 2006] ve *Nazif Divanı’nın Tenkitli Metni* [Mehmet Elaldı, “ Nazif Hayatı, Eserleri, Edebi Şahsiyeti ve Divanının Tenkitli Metni”, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2005] çalışmaları incelenmiş fakat mecmuada bulunan bu şiire rastlanmamıştır.

201.

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. ey gönül gel rāh-ı hāḡḡa bulmaḡ isterseñ felāḡ
şıdḡ ile var ḡulluḡ eyle bi'l ḡarrat ve'r-revāḡ
2. zülmet-i imkān içinde baḡlanub ḡalma şaḡın
rūḡuñı ir gör 'ālāya tā ki bulasın necāḡ
3. rāh-ı hāḡḡa 'azm iderseñ bil saña rehber gerek
hem daḡı yanuñda lāzım düşmene seyf ü silāḡ
4. nefis ile şeytāna uyma 'aḡluñı var rehber it
'ādet eyle dā'imā kendüñe şavm ile şalāḡ
5. zıkr u tevḡıd ile gönlüñ ḡānesin ḡılsañ münır
ma'rifetle tola ḡalbüñ bula şadruñ inşirāḡ
6. ref' iderseñ çeşm-i cānuñdan ḡicābuñ perdesin
ḡayretüñde eylesin sen daḡı çok çok şabāḡ
7. göresin doḡmaz dolunmaz āfitābı bī-zevāl
gicesi yok hıç anuñçün dā'imā olmuş şabāḡ
8. sālİK irse bu maḡāma ḡāl olur heb müşkilāt
daḡı yanlış işleri olur anuñ küllī şaḡāḡ
9. sen de gel tālib dilerseñ dost iline uçmaḡa
her kelāmı **seyyidüñ** bil saña nürdan bir cenāḡ

202.

fā' ilātün / mefā' ilün / fā' ilün

1. olmaḡ isterseñ aḡı ehl-i şalāḡ
yürü var nefsuñı eyle işlāḡ
2. sil küdürat-ı nefsi gel dilden
bulasın dü cihānda tā ki felāḡ
3. tāhir ol eyle ḡalbüñi tathır
aça 'irfān ḡapusını fettāḡ
4. enbiyā zevḡını bulam dirseñ
seni bir kāmile var eyle nigāḡ
5. 'asker-i nefsi ḡılmaḡa maḡlüb
eyle tevḡıd-i hāḡḡı saña silāḡ
6. nüş idüp hıızr elinden āb-ı ḡayāt

bulagör tã ebed felâh u necâh

46b

7. irmege hüsni bağına sen gel
‘andelîb-veş düni gün eyle şıyâh
8. dem-be-dem tã ki cânib-i haqqdan
dost nesîmin getüre saña riyâh
9. tã ki şem‘-i haqîkat ide tülû‘
kalmaya şem‘a hâcet olsa şabâh
10. nuţq-ı âdemle hem-dem-i ‘îsî
oldı bil **seyyide** rûhu‘l-ervâh

203.

fã‘ilâtün / fã‘ilâtün / fã‘ilün

1. ister iseñ olasin ehl-i felah
kulluk eyle bi‘l ğadatü ve‘r-revâh
2. dünya ile bağlanub kalmak neden
istemez misin ki bulasin necâh
3. nefsi şeytandan emin olma müdâm
‘âdetiñ olsun gece gündüz şalâh
4. yola giderseñ saña rehber gerek
hem yanında düşmene gerek silâh
5. zikr ile tevhide irerse gönül
ma‘rifetle bula şadriñ inşirâh
6. açılıb gönlü gözünün perdesi
hayretinde eylesin çok şabâh
7. göresin toğmaz toğurmaz bir güneş
gicesi yok dâ‘imâ olmuş şabâh
8. kamu müşkiller yanında hallola
cümle yañlış işleriñ ola şihâh
9. ey **niyâzî** dost iline uçmağa
her kelâmiñ oldu nürdan bir cenâh

204.

fe‘ilâtün / mefã‘ilün / fe‘ilün

1. guş-ı cãna ne dir nidã-yı şabâh
terk-i hãbdur dir iktizã-yı şabâh

2. virme çeşmüne ruḥṣāt-ı ḥābı
çünkü bīdāredür şafā-yı şabāh
3. ğark-ı envār ider cihānı hemīn
çāk olınca hemān ḳabā-yı şabāh
4. rızḳ baḥtındadır³³¹ cihāna ‘ayān
feyz-i ḥaḳdur bilūn ‘atā-yı şabāh
5. seherī devr **sezāyī** ol bīdār
çeşm-i cāna vir incilā-yı şabāh

47a

205.

mefā‘ilün / fe‘ilātün / mefā‘ilün / fe‘ilün

1. eger murād ise virmek şafā-yı cevher-i ruḥ
felek mişāl yürüt sāġar-ı şarāb-ı şabūḥ
2. buyurma tevbe baña ol şerābdan nāşıḥ
ki görse anı tatar cürm³³²-i terk-i tevbe naşūḥ
3. hücüm-ı ğamda baña anı itdi zevrāḳ-ı mey
kim itmedi anı tufān olanda keşti-i nūḥ
4. müdam çeşmine ḳan tıdudur ḥādeng-i ğamīn
yuva başında tutan ḳuşlar³³³ idüb mecrūḥ³³⁴
5. dil oldı tıġ-i firāḳıñla şerḥa şerḥa velī
ne sūd çün saña olmadı ḥāl-i dil³³⁵ meşrūḥ
6. tenümde sancılı nāveklerinle şādım kim
der-i belā bu kilīd iledir baña meftūḥ
7. **fuzūlī** oldı beliñ fikri ile müy-ı mişāl
henüz bulmadı ol sırra³³⁶ iḥtimāl-i vuzūḥ

206.

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1. ger degil bir māh-ı mihriyle benim tek zār şubḥ
başın açub nice³³⁷ her gün yaḳasın bir tāze şubḥ
2. gün degil her gün bir ay mihriyle göġsün çāk idüb

³³¹baḥtındadır M. : baḥşındadır Sezayi D.

³³²cürm M : cezm Fuzuli D.

³³³ḳuşlar M: ḳuşları Fuzuli D.

³³⁴Mısranın vezni hatalıdır.

³³⁵olmadı ḥāl-i dil M. : ḥāl-i dil olmadı Fuzuli D.

³³⁶sırra M. : sende Fuzuli D.

³³⁷nice M. : nişe Fuzuli D.

tāze tāze dağlarıdır kim kıllur izhār şubḥ

3. tīg-i ḥurşīd ile ref' olsa yeridir kim müdām yandurub pervāne-i şem'a verir āzār şubḥ
4. şubḥı şām şāmı şubḥ olmuş benem 'ālemde kim şām şem'ı bezm olub ayrıldı benden yār şubḥ
5. gör ne 'āşıkdır ki bir hurşīd vaşlıñ bulmağa şarf eder her laḥza biñ biñ lü'lü-i şeh vār şubḥ
6. 'ışıkda şādıklıq izhār itdi dağın gösterüb gālibā dirlerdi kāzib kıldı andan 'ār şubḥ
7. hecr şāmında ğām itmişti **fuzūli** kaşd-ı cān olmasaydı merḥametden dem urub ğam-ḥ'ār şubḥ

207.

fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün

1. kınsı māhiñ bilmezem mihriyle olmuş zār-ı şubḥ her gün eyler ḥalka bir dāğ-ı nihān izhār şubḥ
2. batdı encüm çokdan³³⁸ gün yā bir es'ir-i 'ışıkdır dökdü dürr-i eşk çekdi āh-ı āteş-bār şubḥ
3. nola ger emvāta ihyā verse şubḥuñ demleri zikr³³⁹-i la'liñdir kim eyler dem-be-dem tekrār şubḥ
4. bir muşavvirdir ki zerrīn kilik ile her dem³⁴⁰ çeker şafḥa-i gerdūna naķş-ı 'arız-ı dildār şubḥ
5. müjde-i ḥurşīdden vermiş meger bād-ı şabā kim nişār eyler aña³⁴¹ yüz biñ dür-i şeh-vār şubḥ
6. 'āşık-ı şādıkdır izhār-ı ğam ğam eyler her seher āh ile ḥalkı uykusundan kıllur bīdār şubḥ
7. ey **fuzūli** şām-ı ğam encāmına yokdur ümīd bir³⁴² tesellīdir saña ol söz ki dirler vār şubḥ

208.

mef'ülü / fā'ilātün / mef'ülü / fā'ilātün

1. ol müşg-bu ğazāle ihlaşım ile³⁴³ vazıḥ

³³⁸ çokdan M. : çıkdı Fuzuli D.

³³⁹ zikr M. : fikr Fuzuli D.

³⁴⁰ dem M. : gün Fuzuli D.

³⁴¹ aña M. : seher Fuzuli D.

³⁴² bir M. : bñ Fuzuli D.

beliğ şabā selāmen miskiyyet'ür³⁴⁴-ravāyih

2. olğac ḥabībe vāşıl sen³⁴⁵ bizden olma gāfil
lā taḳṭi' er-resā'il³⁴⁶ lā tektemüs-şarāyih
3. yüzde sirişk kāmı söyler gam-ı nihānı
kad tazhare'l ma'anī bi'l-ḥaṭṭ-ı bi'l-revāyih
4. ben mübtelā-yı hicrān benden ırāğ cānān
ve'l-'ömr-i keyfe mā kân mişlü'r-riyāh-ı rāyih
5. 'ışkı³⁴⁷ **fużūli**-i zār terk itmek oldu düşvār
yā 'ārifā³⁴⁸ bimā sār lā teksirin-naşayih

209.

mef'ülü / fā'ilätü / mefā'ilü / fā'ilün

1. sāğar be-kef o dil ki ola bī-gam-ı şabāḥ
āyinesinde zāhir olur 'ālem-i şabāḥ
2. 'uşşāk-ı sīne-sūhte āh-ı seher gehi
eyler baca-yı maşş-ı duḥān hem dem-i şabāḥ
3. pīrānuña eşk-i çeşmi hem pīre feyz olur³⁴⁹
gül-zāra ḥüsn-i tāze virür şebnem-i şabāḥ
4. şeb-zinde-dār-ı 'aşkuñe cismin hilāl eyler
zer-bāliş āfitāb olur aña dem-i şabāḥ
5. 'īsī-ṭabī' atāne ğıdā-baḥş-ı rūḥ olur
bistān-ı mührden leben-i meryem-i şabāḥ
6. eyler kenār-ı baḥr-ı siyeh **sāmī** pür-şadef
der-pās olunca mevc-i sefid-i yem-i şabāḥ

210.

fe'ilätün / fe'ilätün / fe'ilätün / fe'ilün

1. şu'le-i meyle döner şem'-i fürzāne kadeḥ
şem' iken yine ider cünbüş-i pervāne kadeḥ
2. düşeli 'aks-i ruḥ-ı yār şarāb-ı nāba
reşkden ḳaldı çeh-i yūsuf-ı ken'āna kadeḥ

48a

³⁴³ ile M. : oldu Fuzuli D.

³⁴⁴ miskiyyet'ür M. : miskiyyetdür Fuzuli D.

³⁴⁵ sen M. : yok Fuzuli D.

³⁴⁶ er-resā'il M. : taḳṭair resail Fuzuli D.

³⁴⁷ 'ışkı M. : 'ışkım Fuzuli D.

³⁴⁸ 'ārifā M. : ārifen Fuzuli D.

³⁴⁹ pīrānuña eşk-i çeşmi hem pīre feyz olur M. : pīrānuñ esk-i çeşmi çemen-zīb-i feyz olur Sami D.

3. pür iken bāde ile beñzer idi ‘arızına
ser-nigün eylediler döndi zenehdāne adeh
4. bize lāzım degül ey arh bu nüh peymāne
cümleden yegdi gireydi ele bir dāne adeh
5. her biri dā‘im el üstünde tutar **yaḥyā**veş
çok bulunmağ ile ğam günleri yārāna adeh

211.

mef‘ülü / mefā‘ilü / mefā‘ilü / fe‘ülün

1. keyfimce yapılmış hele meyḥāne müferriḥ
sahbāsı neşāt-āver ü peymāne müferriḥ
2. sākī yıķılıb cām u sebū oldu şikeste
geldi baña bu lağziş-i mestāne müferriḥ
3. ‘anberdir eden kırmızı ma‘cūnu feraḥ-zā
ḥaṭṭıyla degil mi leb-i cānāne müferriḥ
4. ğam-ḥānemi teşrīf-i şafā-baḥşına dā‘ir
bir nev-ḥaber aldım yine ammā ne müferriḥ
5. **vehbī** sūḥanında ne bu ḥāşiyet-i te‘sīr
ḥussāda mükedder olur iḥvāna müferriḥ

212.

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1. rüz-ı ‘ayş için felekde mihr-i raḥşāndır adeh
bezm-i şebde devr-i dā‘im māh-ı tābāndır adeh
2. cā‘iz-i adh-ı mu‘allā-yı neşāt olmuş yine
encümende bir ayağıyla şitābāndır adeh
3. şanma kim bīhūdedir cūş-ı ḥabāb-ı bādeyi
‘arız-ı sākīye şad-çeşm ile ḥayrāndır adeh
4. pür-mey-i gül-gün görüp şandım dehān-ı yārda
ḥoḳka-yı yāķūtda la‘l-i bedaḥşāndır adeh
5. **vehbiyā** elden bırakmazsa nola rindān kim
dest-ḥoş-ı ḥüsrev ü cemşīd-i devrāndır adeh

213.

fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilün

1. bir ramak aldı ḥayātımdan amān ‘ömrüm nüh

48b

yetiş ey cān-ı 'azīzim yerine gelsin rūḥ

2. der-i meyḥāne kapanmış düşelim tekeyelere
'acabā bir ḳapu açmaz mı bize ehl-i fütūḥ
3. nuşḥ eder zāhid-i bed-lehce 'abeş rindāna
bilse bu zevḳi bozar tevbeyi 'uḳbāda naşūḥ
4. mey-i dūşīne bizi etdi ḥumār-ālūde
sāḳiyā tāzelesin keyfimizi cām-ı şabūḥ
5. nice būs etmeyelim aḡzını nūḥuñ **vehbī**
eyledi nuḥku ile bu ḡazel-i tāze sūnūḥ

214.

mefā'ilün / fe'ilātün / mefā'ilün / fe'ilün

1. ümīd-i vaşl ile eyler dil iktisāb-ı feraḥ
fakīre defter-i ḥattındadır ḥisāb-ı feraḥ
2. zekāt-ı yoḳ zarar itmez tükenmez eksilmez
olur mu 'āleme³⁵⁰ ḥulyā gibi nişāb-ı feraḥ
3. leb-i ḥāt-āver-i baḳ dürc-i gevher imiş anıñ
dürerde gördüğümüz yoḡdu hic kitāb-ı feraḥ
4. dimāḡa erdi yine çāşnī-i zehr-i ḡazab
tamām cānımı mest etdi bu şarāb-ı feraḥ
5. şeb-i firāḳda ṭoldu cihāna zulmet-i ḡam
ne burcdan ṭoḡar āyā ki āfitāb-ı feraḥ
6. süruru 'āleme sārī vü ḳalbler maḥzūn
var ise gamdan³⁵¹ olan yine kāmyāb-ı feraḥ
7. diyār-ı terke düşeydiñ ne zevḳ idi **ḡalīb**
ḳapansa rāh-ı maḳāşid³⁵² açılsa bāb-ı feraḥ

ḥarfü'l-ḥa

215.

fā'ilātün/fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün

1. gerçeh ḥadis imiş bu ki ḥūbuñ vefāsı yoḳ
kim sevdi ḥūbı kim didi ḥūbuñ cefāsı yoḳ
2. 'ışḳuñ belāsı yoḳ diyüben 'ışḳa düşme kim³⁵³

³⁵⁰ 'āleme M. : ādeme Şeyh Galib D.

³⁵¹ gamdan M. : ḡamdır Şeyh Galib D.

³⁵² maḳāşid M. : maḳşūd Nesimi D.

³⁵³ kim M. : var Nesimi D.

kim 'aşıq oldu³⁵⁴ didi 'ışkuñ belası yoğ

3. anuñ ki hacc-ı ekberi iy cān sen olmaduñ beytü'l-harāma varmamış anuñ sefāsı yoğ
4. şeytān tek³⁵⁵ ol ki şuretüne kılmadı sücūd bir rence derde düşdi ki hergiz devāsı yoğ³⁵⁶
5. 'aynuñ haṭāsız iy püt-i çin dökdi qanımı türk-i hıṭādur aşlına varur haṭāsı yoğ
6. fānī cihāna ba kma geçer 'ömri çün³⁵⁷ kim 'ömrüñ zevāli var cihānuñ³⁵⁸ beqāsı yoğ

49a

7. yā rab ne şevk imiş bu mehüñ yüzi kim anuñ yüzi qatında şems-i duhānuñ ziyāsı yoğ
8. gel gel ki kamu³⁵⁹ şavm ü şalātın qazāsı var sensüz geçen zamān-ı hayātuñ qazāsı yoğ
9. bimāra³⁶⁰ cān virür senün ey cān³⁶¹ lebün veli münkir şanur kim ol şefeteynüñ şifāsı yoğ
10. yāruñ gelür hemişe cefāsı nesīmīye sen şanma kim **nesīmīye** yāruñ 'aṭāsı yoğ

216.

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. ey qarındaş bir sözüüm var tut şımāḥ zikre meşgül ol şaqın olma irāḥ
2. kim ki zikre gice gündüz sa'y ider nūr-ı göñlünde idiser irtisāḥ
3. şol göñülde kim devāma ire ol irmez anıñ sīretine infisāḥ
4. 'aşka düşüb rahāt-ı miḥnet olur derd-i yār ile eder dā'im şurāḥ
5. ey **niyāzī** 'ākibet ol yār ile

³⁵⁴ oldu M. : oldu kim Nesimi D.

³⁵⁵ şeytān tek M. : şeytāndur Nesimi D.

³⁵⁶ bir rence derde düşdi ki hergiz devāsı yoğ M. : düşdi bu renc ü derde kim anuñ devāsı yoğ Nesimi D.

³⁵⁷ ömri çün M. : ömri sevme Nesimi D.

³⁵⁸ var cihānuñ M. : var u cihānuñ Nesimi D.

³⁵⁹ kamu M. : berü ki Nesimi D.

³⁶⁰ bimāra M. : bimār-ı 'ışka Nesimi D.

³⁶¹ senün ey cān M. : ey cān Nesimi D.

vaḥdet eder dārlik olur insilāḥ

217.

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. ṭālib isen gel dilā cān ile ṭut baña şemāḥ
hem-nişīn ol ehl-i zikr ile şaşkın olma irāḥ
2. ehl-i zikrūñ meclisinden bir nefes dūr olma gel
nūr-ı tevḥīd ile göñlüñ bula tā kim irtisāḥ
3. gel bu tevḥīdüñ eger göñlünde bulursa devām
bil ki hergiz irmeyiser seyr-i nīke infisāḥ
4. 'āşık iseñ dost yolunda gel fedā kıl varuñı
derd-i yār ile dem-ā-dem bağrumı eyle şurāḥ
5. irmek isterseñ eger **seyyid** sarāy-ı vaḥdete
gel berü sen de bu yolda varlıguñ kıl insilāḥ

218.

mef' ülü / mefā' ilü / mefā' ilü / fe' ülün

1. yā rab dil pür-sūzum idüb māye-i düzaḥ
it berg-i gül-i dāğumı pīrāye-i düzaḥ
2. her dağum idüb hem-ser-i ḥurşīd-i kıyāmet
kıl sīne-i pür tābumı hem sāye-i düzaḥ
3. dāğ-ı dilüm āteşle ki leb-rīz ola gāhī
her müyum olur rütbede hem-pāye-i düzaḥ
4. pāzār-ı behişt içre ben ol şu'le-metā' am
kim rüy-ı dükāndur baña sermāye-i düzaḥ
5. sīneñde nihān etme fehīm āteş-i 'aşkı
ḥurşīdi gör ey māye-dih-i vāye-i düzaḥ

219.

fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

1. ser-i bāmında sipihriñ çalunur nevbet-i şeyḥ
çerḥe gencīde degil dā'ire-i devlet-i şeyḥ
2. faḥrdır gerdeninde cümle ehlullāhiñ
kadem-i meymenet enduḥte-i 'izzet-i şeyḥ
3. nāmını eyler diler tesmiyye 'abdu'l-kādir
eyledi zīr-i taşarruf mülki ḥazret-i şeyḥ

49b

4. hāl-i mevtinde daḥı hāl-i ḥayātında gibi ider imdāda taṣarruf eṣer himmet-i şeyḥ
5. istifā ṣe idicek lābūd ider imdāda evliya içre budurur şöhret-i ḥaşıyyet-i şeyḥ
6. yār ismiyle bülūd mürde bulan tāze ḥayāt beñzemez aḥir şān ü şerif şevket-i şeyḥ
7. şeyḥ ibn-i muḥyi'ddin yazdı fütūḥātında muşḥaf içre ve hüve'l kaḥer imiş āyet-i şeyḥ
8. cemi' ü kuṭbiyyet ü ğavṣiyyet ü ferdiyyet ile ṣe sūtün üzre durur bār ki defıyyet-i şeyḥ
9. dünyevi uḥrevi amālīñ olur cümle tamām **nābiyā** yek naẓar eylese ḥazret-i şeyḥ

220.

müfte' ilün / fā' ilün / müfte' ilün / fā' ilün

1. kimsede ruḥsārīña tāḳat-ı nezzāre yoḥ 'āşıkı öldürdü şevḳ bir naẓara çāre yoḥ
2. baĝrı bütünler baña ta'na iderler müdām ḥālimi şerḥ itmege bir ciger-i pāre yoḥ
3. yaḳdı benim başıma dehr-i ğamīñ neylesün bādiye-i 'ışḳda ben gibi³⁶² āvāre yoḥ
4. dehrde hemtā saña vār perī yoḳ demem³⁶³ vār güzel çoḳ velī sen gibi ḥun-h'āre yoḥ
5. gözde gezer çizginür kaṭre-i eşkim müdām kaṭre-i eşkim gibi çerḥde seyyāre yoḥ
6. çāk görüb göĝsümü kılma 'ilacım ṭabīb zayı' olur merhemiñ bende biter yāre yoḥ
7. zārlıĝım 'ışḳda vār **fuzūli** velī ol meh-i bī mihrden raḥm ben-i zāre yoḥ

221.

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

1. nola ger çoḳsa miyāniñ kemer-i zer güstaḥ getirüb ortaya çoḳları³⁶⁴ zār eyler güstaḥ

50a

³⁶² gibi M. : ben gibi Fuzulī D.

³⁶³ disem M. : dimem Fuzulī D.

³⁶⁴ ortaya çoḳları M. : çoḳları ortaya Fuzulī D.

2. hāk-i sāgar-ı gil-i cemşiddir ey pīr-i muġān
haber it sākıye kim tıtmaya sāgar gūstāh
3. reşk odiyle yaqılur rişte-i cānım ki niçün
deger ol ‘arıza gīsū-yı mu‘anber gūstāh
4. revzeniñden koma kim gün düşe hılvat-gehine
harem-i şāha ne lāyık gire çāker gūstāh
5. şakla ey eşk edeb gitme ser-i kūyuna çok
ki düşer gözden ü yüzden³⁶⁵ sürülür her gūstāh
6. hevesim bāde-i gül-gūna bu ümmīd iledir
ki olam mest tıtam dāmen-i dilber gūstāh
7. beñzedirsūñ özüñi itlerine her sā‘at
ey **fużūlī** olabilmez saña beñzer gūstāh

222.

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1. leblerüñ tek la‘l-i lafzıñ tek dūr-i şeh-vār yoġ
la‘l-i gevher çok lebiñ tek la‘l-i gevher-bār yoġ
2. senden itmen dād cevriñ vār luţfuñ yoġ deyüb
mest-i zevk-i şevkıñam birdir yanımda vār yoġ
3. kime izhār eyleyim bilmen bu pinhan derdimi³⁶⁶
vār yüz biñ derd-i pinhān kudret-i izhār³⁶⁷ yoġ
4. devr ser mest-i şerāb-ı ġaflet itmiş ‘ālemi
bunca ser-mestiñ temāşāsına bir huşyār yoġ
5. halkı medhūş eylemiş h‘ābı şeb-i tül-i emel
şubh taġkīki ‘alāmātına bir bīdār yoġ
6. şūret-i zībā şanemler çok³⁶⁸ dimeñ büthānede
vār çok ammā saña beñzer büt-i ayār yoġ
7. ey **fużūlī** sehldir her ġam ki ġam-h‘ārı ola
ġam budur kim bende biñ ġam var bir ġam h‘ār yoġ

50b

223.

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

³⁶⁵ gözden ü yüzden M. : yüzden ü gözden Fuzūlī D.

³⁶⁶ derdimi M. : derdi kim Fuzūlī D.

³⁶⁷ kudret-i izhār M. : kuvvet-i tekrār Fuzūlī D.

³⁶⁸ çok M. :yoġ Fuzūlī D.

1. burc-ı 'akrebde güneş gibi 'ayandır zülf ü ruḥ
zehrñak ammā yine pertev-feşandır zülf ü ruḥ
2. 'ālem-i āḥardadır 'uşşāk bilmez rüz u şeb
zulmet ü nūr-ı cihān-ı ḥüsn ü āndır zülf ü ruḥ
3. sīne vü gerden semenzār-ı bahār-ı ḥüsn ise
sünbül ü gülden 'ibāret gülsitāndır zülf ü ruḥ
4. āteş üzre bir şemāme 'anber-i sār³⁶⁹ gibi
ḥikmet³⁷⁰-ārā-yı meşām-ı 'aşıķāndır zülf ü ruḥ
5. **vehbiyā** ṭāk-ı dilimde şüreti āvīḥtedir
bir siyeh pūşīdeli āyīnedāndır zülf ü ruḥ

224.

mefā'ilün / fe'ilātün / mefā'ilün / fe'ilün

1. mürīd-i tāzesi eyler edā-yı ḥidmet-i şeyḥ
şurūṭu üzre şaḥīḥa degil mi ḥalvet-i şeyḥ
2. henüz tevbe ḳapusu ḳapanmadı ammā
ḳapatdı dergeh-i meyhāneyi naşīḥat-i şeyḥ
3. nedir o bār-ı 'amāme o şekl-i sālūsī
amān amān çekilür mi efendi şıḳlet-i şeyḥ
4. bu köhne ḥırķa mıdır yoḥsa ḥārīḳ-ı 'āde
görülmedi yeñiden başķa bir kerāmet-i şeyḥ
5. ridāsını çıkarub raḳş ederdi dā'irede
o çengi şūḥi olaydı eger hem-ülfet-i şeyḥ
6. sirişķ-i tevbe-yi 'aşı ile söner düzaḥ
sebīl-i kevşer ise cūşış-i 'ibādet-i şeyḥ
7. o nev-nihāli severse 'aceb mi **vehbiyi** pīr
'aşā degil mi soñunda medār-ı ḳuvvet-i şeyḥ

225.

fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün

1. pūs ederken la'lini gelmez baña düşnām telḥ
lezzet-i nuḳl ile olmaz bāde-yi gül-fām telḥ
2. çāşni-yi manşıba söz var mı elbet tatlıdır
zehr-i 'azl ile soñunda olmasaydı kām telḥ

³⁶⁹sār M. : sārā Vehbī D.

³⁷⁰ḥikmet M. : nekhet Vehbī D.

51a

3. bed-siriştān olduġuñ gördüñ mü lezzet-yāb-ı ‘ayş
dürdür zevk-i şekerden olıcağ bādām telh
4. cān verirken ol leb-i şirine zāhid pend eder
‘āşıka gelmez mi bu āheng-i bī-hengām telh
5. **vehbiyā** her gördüğüm erbāb-ı devlet telh-kām
añladım nüş etmeden kim şerbet-i eyyām telh

226.

mef‘ülü / mefā‘ilü / mefā‘ilü / fe‘ülün

1. zann itme ki āteş ola pīrāye-i dūzağ
derd-i serimizdir yine sermāye-i dūzağ
2. ol şu‘le-i ruhsārıla ol hatt-ı bilirsin
olduñsa eger bir gece hem-sāye-i dūzağ
3. yā rab dilim et kāfile-sālār-ı kıyāmet
her bir şerer-i āhımı hem-pāye-i dūzağ
4. heb şu‘le vü sīmāb anıñ seyl-i sirişki
bu çeşm-i sefid oldu meger dāye³⁷¹-i dūzağ
5. bālīn-i şeker-hāb-ı ferāğatdır o **ğālib**
berg-i gül-i hasretten ise māye-i dūzağ

227.

mefā‘ilün / fe‘ilātün / mefā‘ilün / fe‘ilün

1. bağub huruş-ı yem-i dīde ġariğa o şuğ
yazar teseli hātır için nemīka o şuğ
2. yanardı āteş-i hicrāna va‘d-i pūse ile
şu sepmeseydi lisānā eger harīka³⁷² o şuğ
3. nihāl-i şerha gül-i zağmü lāle-zār-ı dağ
donatdı sīnemi mānende-i hadīka o şuğ
4. mişāl-i ‘akreb o sa‘at görüb soğar³⁷³ ağıyār
benimle bir yere gitse yarım dağīka o şuğ
5. girişdi şöhbete ağıyār ile hıyānetine
niğāh ider mi hic üftāde-i şadiğa o şuğ
6. baş ağırdub olur³⁷⁴ elbet ne varsa ‘āşığda

³⁷¹dāye M. : vāye Şeyh Galib D.

³⁷²lisānā eger harīka M. : lisānen dil-i hārīka Vāsif D.

³⁷³ görüb soğar M. : soğar görüb Vāsif D.

³⁷⁴ olur M. : alır Vāsif D.

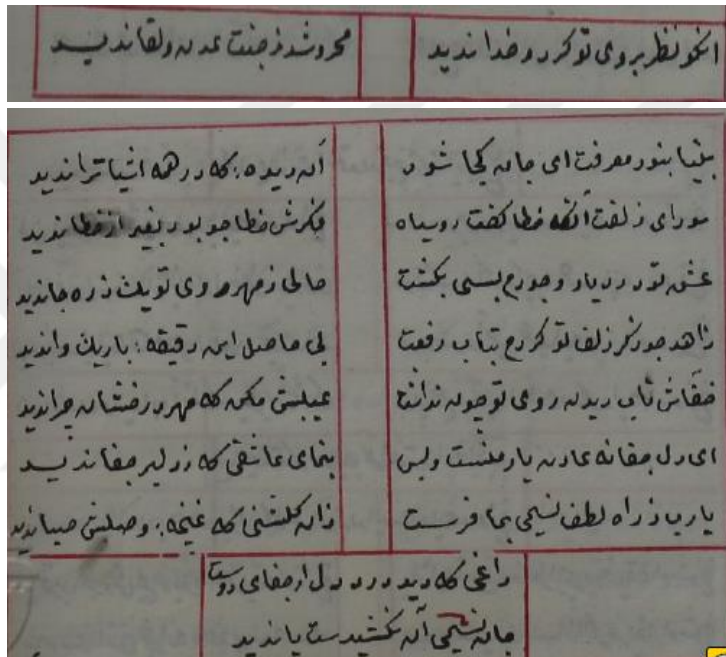
bilür ne derd-i şudā' u ne ḥod şaḳīka o şūḥ

- 7. refīk olub o siyeh zūlf düzd-i ḡamze ile nuḳūd-ı gön̄lümü itdi benim serīka o şūḥ
- 8. ḥaṭı gelinceye dek dergehinden ayrılmam iderse raḡbet eger bende-i 'atīka o şūḥ
- 9. geḫüb ezā vü cefādan maḥabbet eyler idi seveydi vāsıf-ı ḡam-ḥ'arı fī'l-ḥaḳīka o şūḥ

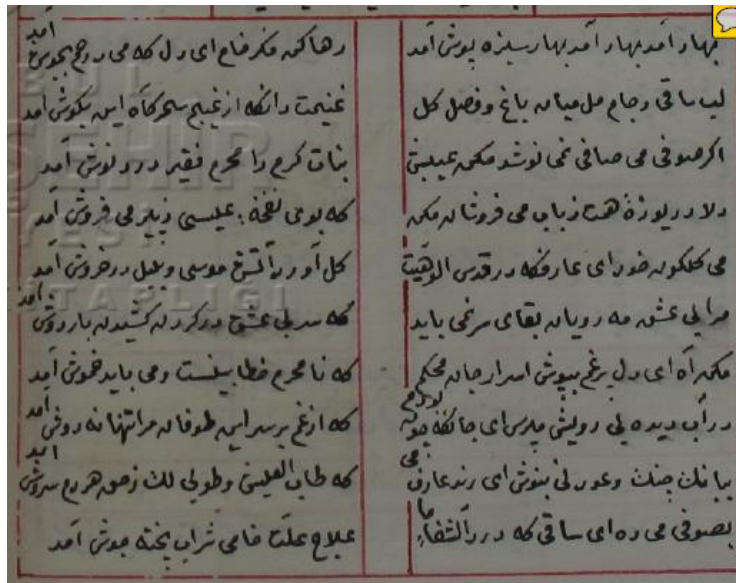
ḥarfü'l-dal

228. Nesimi

51b

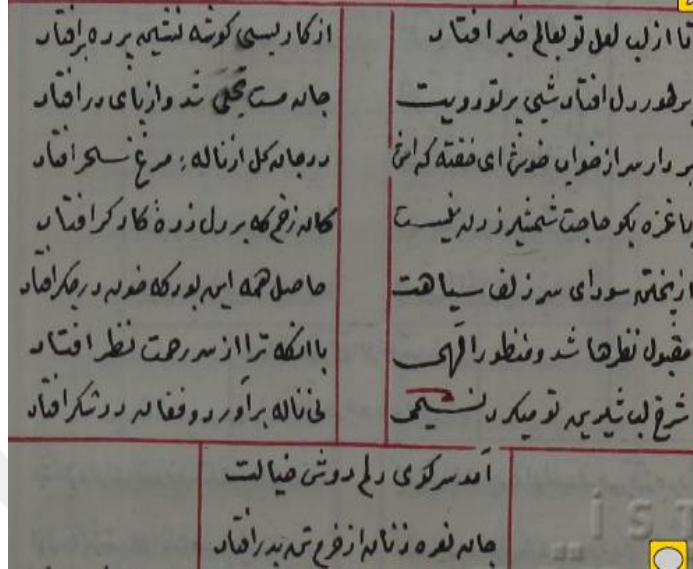
229. Nesimi

52a

فتی تالی جانہ وجامی بود ویک
بزه خشتک بی حاصل نخواهد سر فروخت

230. Nesimi

231.

mefā'īlün / mefā'īlün / mefā'īlün / mefā'īlün

1. anuñ kim meyli dünyādan alub ƣalbin yuya tevħīd
ider dil hānesin cānā göziñ aç pür ziyā tevħīd
2. yaƣarsıñ nefsi emmāreñ bu gün sen āteş-i lādan
siler illā vücūduñdan ƣomaz hiç mā-sivā tevħīd
3. acub dil mektebiñ āħir oƣırsañ³⁷⁵ ger 'aref dersin
göñül pür nūr olub şāhım ledün 'ilmiñ ƣuvā³⁷⁶ tevħīd
4. ƣeküb el iş bu keşretten yāƣub sen āteş-i 'ışkı
girüb meydāne ƣān ağla ƣaçan oldum durā³⁷⁷ tevħīd
5. silüb dil levħin ey **naƣşī** arıd³⁷⁸ ƣalb-i pākūñ kim
toğub burc-ı hidāyet³⁷⁹ ola 'ālem-nümā tevħīd³⁸⁰

232. Niyazi Mısrı

³⁷⁵oƣırsañ M. : oƣırsañ Naƣşī Ali D.

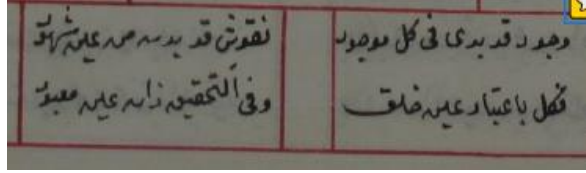
³⁷⁶ƣuvā M. : oƣır Naƣşī Ali D.

³⁷⁷durā M. : ol demdürür Naƣşī Ali D.

³⁷⁸arıd M. : arıd gel Naƣşī Ali D.

³⁷⁹hidāyet M. : hidāyetden Naƣşī Ali D.

³⁸⁰Beyitin vezni hatalıdır.

52b

233.

fā' ilātūn / fā' ilātūn / fā' ilātūn / fā' ilūn

1. müşkülüm var ey haq dostları eyleñ erşād³⁸¹
kim cevābīñ vire olsun haq qatında ber murād
2. ol ne keşretdir ki anīñ hadd ü pāyānı yok³⁸²
keşret içre ol³⁸³ ne vaḥdetdir ki añā yok 'idād
3. çokdur enva'ı bu ḥalkıñ biri insān üç bölük
biri ehl-i hayme birisi qurā biri bilād
4. üç bölükden üç bölük dāḥi bölünmüş ey ḥoca
biri kāfir biri mü'min biri ehl-i inqıyād
5. kangısı haqdan ırağ olmuş bunlarıñ söyle gel
kangısı kādir ki haq emrine eyleye inād
6. haqkıñ iken her taşarruf bu abeş sözler nedir
nefs ü şeytān dedigin kimlerdir eylerler fesād
7. dūnyā vü ahiri³⁸⁴ dāḥi hem ḥaşr ü neşr olmak nedir³⁸⁵

³⁸¹ müşkülüm var ey haq dostları eyleñ erşād M. : müşkülüm var size ey haq dostları eyleñ reşad Niyāzī Mısri D.

³⁸² hadd ü pāyānı yok M. : haddi yok pāyānı yok Niyāzī Mısri D.

³⁸³ içre ol M. : içinde Niyāzī Mısri D.

³⁸⁴ ahiri M. : uqbā Niyāzī Mısri D.

³⁸⁵ Mısranın vezni hatalıdır.

bunları bildir baña hem ne dürür mebde meād

8. aḥirette cennet ü nirān³⁸⁶ ü berzah kim denir
bunların aşlı nedendir olısar yevmüt-tenād

9. ḳahr-ü lüṭfuñ ‘illeti bir demeniñ aşlı nedir
bu ikiniñ vaḥdeti midir ‘aceb rāh-ı sedād

10. ya‘ni rāḥat ‘ayn-ı miḥnet miḥneti raḥat mıdır
cümleden rażı mıdır ḥaḳḳ bu³⁸⁷ tārik-i ittirād

53a

11. ḥaḳḳ teālādan yakın eşyāya³⁸⁸ bir şey yok denür
lik bildir kim dürür allāhu yā kimdir ‘ibād

12. men ‘arefle mā remeyte iz remeyte remzini
farḳ ide gör mümkün ise ber sebīl-i infirād

13. müşkülü çoktur **niyāziniñ** velī biri de bu
zāhid añlasa³⁸⁹ zühdü neden olur kesād³⁹⁰

234.

mefā‘ilün/ mefā‘ilün /fe‘ülün

1. olursa reh-nümā bir cāna tevḥīd
ider vāsıl añı cānāna tevḥīd

2. sürer heb mülk-i dilden māsivāyı
ḳomaz ol ḥānede bī-gāne tevḥīd

3. hidāyet bābınuñ miftāḥıdır bu
ḥaḳīḳat rāhına bürhāna tevḥīd

4. bunuñla vāsıl olur maṭlūba ṭālib
ki rehberdür ḳamū insāna tevḥīd

5. budur iḥyā iden mürde ḳulūbı
mü‘ebbed cān olur bī-cāna tevḥīd

6. ider zulmātını ḳalbüñ münevver
gönülde yol açar subḥāna tevḥīd

7. bu ref‘eyler ‘amāsın çeşm-i cānuñ
kim iletür sālīk³⁹¹ seyrāna tevḥīd

³⁸⁶ cennet ü nirān M. : cennet-i nirān Niyāzī Mısri D.

³⁸⁷ bu M. : ber Niyāzī Mısri D.

³⁸⁸ eşyāya M. : insāna Niyāzī Mısri D.

³⁸⁹ añlasa M. : añlasa ḥaḳḳı Niyāzī Mısri D.

³⁹⁰ Mısranın vezni hatalıdır.

³⁹¹ sālīk M. : sālīki Seyyid Mehmed D.

53b

8. bunuñla kıl devā emrāz-ı ƙalbe
çü şāfīdür ƙamū ‘iṣyāna tevḥīd
9. budur mağlūb iden emmāre çendin
ki ġālibdür ƙamū dūṣmāna tevḥīd
10. ḥalāṣ eyler zemāmīden derūnı
ƙavli lāyık ider ġufrāna tevḥīd
11. velīken māyeli tevḥīd gerekdür
kim ire zevƙ ile vicdāna tevḥīd
12. olursañ māye zıkrin bir velīden
seni cezb idiser raḥmāna tevḥīd
13. eger zıkrün iderse ƙalbe te‘şīr
çeker elbet seni raḥmāna tevḥīd
14. eger bildiklerüñi terk iderseñ
irişdirür³⁹² ‘irfāna tevḥīd
15. şu kim lā ile nefī³⁹³ itse vücūdın
irer illā ile īmāna tevḥīd
16. ider taƙlīdüñi taḥƙīke tebdīl
ulaşdurur anı a‘yāna tevḥīd
17. vücūdı³⁹⁴ ƙaṭresin maḥv itse ‘āşık
anı ġarƙ idiser ‘ummāna tevḥīd
18. ‘aceb midür buña cān virse **seyyid**
ki vaşl itdi anı cānāna tevḥīd

235.

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1. ṭālibā gel ḥaƙƙa eyle inƙiyād
kim olasin³⁹⁵ dü³⁹⁶ cihānda bir murād
2. ‘aƙl u rūḥuñ rehber eyle kıl sülük
nefs ü şeytāna uyub itme fesād
3. ḥaƙƙı añlamağa sa‘y it var yüri
nefsüñi bil rabbüñe bul ittiḥād

³⁹² irişdirür M. : irişdirür seni Seyyid Mehmed D.

³⁹³ nefī M. : nehī Seyyid Mehmed D.

³⁹⁴ vücūdı M. : vücūdın Seyyid Mehmed D.

³⁹⁵ olasin M. : alasin Seyyid Mehmed D.

³⁹⁶ dü M. : bu Seyyid Mehmed D.

4. bīşe kıl dā'im tevāzu' meskenet
'ilm u a'māluña kılma istinād
  5. ğayri kişi 'ilmüñ idince³⁹⁷ sened
nef' virmez ol saña yevmü't-tenād³⁹⁸
  6. men 'arefle märemiyyet remzini
añlayıgör kim budur rāh-ı sedād
  7. enfes ü āfākı bil 'ār eyleme
kim bilesin ne durur mebde' me'ād
  8. cümleden eşyāya çün haqqdur yakīn
añla haqq kimdür veya kimdür 'ibād
  9. şāh-ı 'aşka bende ol var şıdık ile
duyasın bu ma'ni-i 'iber³⁹⁹ ey pāk-i nihād⁴⁰⁰
  10. ālimü'l- ğaybin⁴⁰¹ çü rāzın gerd-gār
'ārafe kalbine yazdı bī-midād
  11. ki celālüne cemālıyla hüdā
'ārafe⁴⁰² kılur tecellī bī- 'adād
  12. 'ārif-i bi'llāh olan ehl-i kemāl
hāşā nedir kim ola⁴⁰³ bātıl fu'ād
  13. 'ārif-i bi'llāh nūrı haqq ile
gördi līkin cāhil⁴⁰⁴ itmez i'timād
  14. zāhid inkārdan gel fāriğ ol
hak olmazdan öñ eyle ictihād
  15. 'ārifüñ 'ilmine reşk eyler dilek⁴⁰⁵
kibr ile gel itme şeytān tek⁴⁰⁶ 'inād
- 54a**
16. kim tekebbür eylese olur zelīl
olıser āhır helāk çün kavm-i 'ād
  17. hāşılı insān-ı kāmil **seyyidā**
rahmet-i yezdāndur beyne'l- 'ibād

³⁹⁷idince M. : idinme Seyyid Mehmed D.

³⁹⁸yevmü't-tenād M. : yevmü'n-nebād Seyyid Mehmed D.

³⁹⁹ma'ni-i iber M. : ma'ni Seyyid Mehmed D.

⁴⁰⁰Mısranın vezni hatalıdır.

⁴⁰¹ğaybin M. : gaybi Seyyid Mehmed D.

⁴⁰²'ārafe M. : arifün Seyyid Mehmed D.

⁴⁰³hāşā nedir kim ola M. : hāşā allāh kim elā Seyyid Mehmed D.

⁴⁰⁴cāhil M. : zāhid Seyyid Mehmed D.

⁴⁰⁵dilek M. : melek Seyyid Mehmed D.

⁴⁰⁶şeytān tek M. : şeytānuñ Seyyid Mehmed D.

münacât

236.

mefâ'îlün/ mefâ'îlün /fe'ülün

1. kapuña geldiler ümmet muḥammed
dilerler merḥamet şefkat muḥammed
2. cihāna ḥaqq te'ālā kıldı iḥsān⁴⁰⁷
vücūduñ āyet-i raḥmet muḥammed
3. senüñle oldı ḥaqqıñ sırrı⁴⁰⁸ zāhir
sen olduñ menba'-ı ḥikmet muḥammed
4. şeref-yāb oldı pā-būsuñla eflāk
o yüzden buldılar rif'at muḥammed
5. nebīlerle velīler bāb-ı ḥaḥda
senüñle buldılar ḳurbet muḥammed
6. sen olduñ maḥrem-i bezm-i ilāhī
idüb cānānile şoḥbet muḥammed
7. o bezme ḥādīm olmayınca cibrīl
saña kimdür iden ḥıdmet muḥammed
8. **sezāyī** var niyāz it ḳapusında
seni redd eylemez elbet muḥammed

237.

fā'îlātün / fā'îlātün / fā'îlātün / fā'îlün

1. dergehüñde bir yüzi ḳara ḳulum ben yā eḥad
raḥmetüñ sā'illerinden bir ḳulum ben⁴⁰⁹ itme red
2. ḳalmışam raḥ-ı mezellet içre çü tenhā ḡarīb
dest ḡir ol al elüm ḳaldur baña eyle meded
3. kāşif-i ḡaybsın ne ḥacet ḥālūmi takrīr idem
ḳāle gelmez cürm ü 'ışyānum efendüm bī'-aded
4. bendeñi nār-ı celālūñ ḥavfı maḥv eylerdi līk
ḥamdülillāh faẓl u luḥfuñ baña olmuşdur⁴¹⁰ sened
5. bu **sezāyī** kulun ey pādişāh-ı bī-naẓir

⁴⁰⁷iḥsān M. : inzāl Sezayı D.

⁴⁰⁸ḥaqqıñ sırrı M. : ḥaḳ esrārı Sezayı D.

⁴⁰⁹sā'illerinden bir ḳulum ben M. : sā'illerindenem beni gel Sezayı D.

⁴¹⁰baña olmuşdur M. : itmişem ammā Sezayı D.

54b

varlığıñ maḥv eyle tā kim olmaya dil⁴¹¹ ḥod-pesend

238.

fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilün

1. ne ‘aceb terkīb olur gör yine bu çār ezdād
böyle bir kara el urmadı cihānda üstād
2. gel heves itme cihān kārına ey dil ašlā
yüri terk eyle murādi⁴¹² budur ‘ālemde murād
3. zülf-i cānāneye dil virme ḥazer eyle ḥazer
yeriñi ‘ākil iseñ eyleme zinhār berbād
4. görse te’şirini āh-ı dilimüñ ‘ālemde
şübhesüz tīşesini ṭaşa çalardı ferhād
5. ey **sezāyī** didiler yār saña luṭf idicek
i‘timād eyleme kim yāre iderler isnād

239.

fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilün

1. ah idüb senden umarken dil-i gümrāh meded
başladuñ cevr ü cefā eyelemege āh meded
2. kalmışuz vādi-i firḳatda ne hemdem var⁴¹³ ne refik⁴¹⁴
meded ey hıẓr-ı zamān meded eyvāh meded⁴¹⁵
3. böyke kalmaz doḳınur tūr-i ḳazā a‘dāya
‘āḳıbet bir gün ider āh-ı seḥer-gāh meded
4. sevin ey dil ki helāk eyledi yār aḡyārı
ne sa‘ādetdür ide ben bendesine⁴¹⁶ şāh meded
5. ḡayrdan umma meded eyle tevekkül ḥaḳḳa
rūḥiyā devlet anuñ kim ide allāh meded

240.

fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilün

1. ḥançer-i nāz ile ḳaşd-ı dil ü cān itme meded
dil-i şad-pāremi bīdād ile ḳan itme meded

⁴¹¹dil M. : ol Sezayī D.

⁴¹²murādi M. : murāduñ Sezayī D.

⁴¹³ne demdem var ne refik M. : ne hemdem ne refik Ruhī D.

⁴¹⁴Mısranın vezni hatalıdır.

⁴¹⁵meded ey hıẓr-ı zamān meded eyvāh meded M. : olsun ol hıẓr-ı zamān bedraḳa-i rāh meded Ruhī D.

⁴¹⁶ben bendesine M. : bendesine Ruhī D.

2. nāzı ҡo bu dil-i nevmīde bir imdād eyle
ğayrı ey āfet-i cān itme amān itme meded
3. sahtedir⁴¹⁷ şöyle ki rüstem bile yāyın çekemez
nāzı bu mertebe ey kaşı kemān itme meded
4. şubḥ-ı ümmīdimi hem-reng-i şeb-i tār itme
mihri-ruḥsārıñı zülf içre nihān itme meded
5. sen de bülbül gibi ol nev gül-i taşdı' itdiñ
yeter ey es'ad-ı şūrīde figān itme meded

241.

fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün

55a

1. germdir şām u seḥer mihriñle⁴¹⁸ çerḥ-i lācüverd
geh sirişk-i āl ider izhār ki⁴¹⁹ ruḥsār-ı zerd
2. şubḥa beñzer 'aşıq-ı sādık dimeñ 'ālemde kim
bir nefes geçmez ki çekmez sūz-ı dilden āh-ı serd
3. yaḥşı şanma ey gönül ehl-i ḥired eṭvārını⁴²⁰
olma gāfil 'ışq derdinden yamān olmaz bu derd
4. mümkīn oldukça felek manşūbesinden kıl ḥazer
nite⁴²¹ kim ḥālī degil bīdād naqşından meded⁴²²
5. zulmet-i ğām iztırābın çekmez ol āzāde kim
her ta'alluqdan ola hurşīd veş 'ālemde ferd
6. ey **fuzūlī** kesme ol meh-veş visālīñden⁴²³ ümīd
şabr kıl kim devr devrānı degil bīhūde gerd

242.

fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilün

1. nāldendür ney gibi āvāze-i 'ışkım bülend
nāle terkin kılmazam her dem kesilsem bend bend
2. kıl meded ey baḥt yoḥsa kām-ı dil mümkīn degil
beyle kim ol dil-rubā bī-derddir ben derd-mend

⁴¹⁷ sahtedir M. : sahtdır Bagdadlı Esad D.

⁴¹⁸ mihriñle M. : mihrinde Fuzuli D.

⁴¹⁹ ki M. : gem Fuzuli D.

⁴²⁰ eṭvārını M. : eṭvārım Fuzuli D.

⁴²¹ nite M. : nişe Fuzuli D.

⁴²² meded M. : bu nerd Fuzuli D.

⁴²³ visālīñden M. : cemālinden Fuzuli D.

3. dağlardır odlu göğsümde karası kopmamış
yā sebāt-ı 'ışık için od üzerinde⁴²⁴ bir nice sipend
4. açılır gönlüm gehī kim girye-i telhīm görüb
açar ol gül-rūh tebessüm birle la'l-i nūş hānd
5. hāk-i rāhīndan benī kandırabilmez sāye tek
kılrsa gerdün āftābın⁴²⁵ her şu 'ā'ın bır kemend
6. cām tūt vir⁴²⁶ sākī-i gül çihre zāhid terk-i cām
ey göñül fikr eyle gör kim kangıdır⁴²⁷ tütmayan bend⁴²⁸
7. ey **fuzulī** şüret-i fakriñ kabül-i düstdur
hīç dervīşi senin tek görmedim sultān pesend

ismā'il hākķı

243.⁴²⁹

fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün

1. diñle cāndan kim ne söyler çeng-i 'ūd⁴³⁰
ente rabbī enet hasbī ya vedūd
2. kalbi tonmuşlarda yok zevk ü sürūd⁴³¹
yohsa bu 'ālem⁴³² toptoludur pür sürūd⁴³³
3. muṭrib-i 'aşķiñ deminden dembedem
rakşa gelmiş cümle zerrāt-ı vücūd
4. cāy-ı zāhid sāhil-i vehm-i hayal⁴³⁴
cān-ı 'ārif ğarķ-ıderyā-yı şuhūd
5. vech-i leyliden göründü hūsn-i 'aşķ
sīne-i leylāyı⁴³⁵ yakdı hem bu od⁴³⁶
6. pes hākķat 'aşķ u ma'sūķ odur
bildi hākķı perdedir çeşm-i hūdūd⁴³⁷

244.⁴³⁸

55b

⁴²⁴üzerinde M. : üzere Fuzuli D.

⁴²⁵kılrsa gerdün āftābın M. : āftābın kılrsa gerdün Fuzuli D.

⁴²⁶vir M. : der Fuzuli D.

⁴²⁷kangıdır M. : hansıdır Fuzuli D.

⁴²⁸tütmayan bend M. : tütmalı pend Fuzuli D.

⁴²⁹Bu gazel Erzurumlu İbrahim Hakkı'ya aittir. Erzurumlu İbrahim Hakkı D.'de 7 beyittir.

⁴³⁰çeng-i 'ūd M. : çeng ü 'ūd Erzurumlu İbrahim Hakkı D.

⁴³¹zevk ü sürūd M. : zevk-i semā' Erzurumlu İbrahim Hakkı D.

⁴³²bu 'ālem M. : 'ālem Erzurumlu İbrahim Hakkı D.

⁴³³pür sürūd M. : bu sürūd Erzurumlu İbrahim Hakkı D.

⁴³⁴vehm-i hayāl M. : vehm ü hayāl Erzurumlu İbrahim Hakkı D.

⁴³⁵leylāyı M. : mecmūnu Erzurumlu İbrahim Hakkı D.

⁴³⁶yakdı hem bu od M. : hem yakdı ol od Erzurumlu İbrahim Hakkı D.

⁴³⁷çeşm-i hūdūd M. : çeşm ü hūdūd Erzurumlu İbrahim Hakkı D.

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. dilde bir deryā yatur bī-ka' r u sâhil nâ-bedîd
bu 'acebdür⁴³⁹ olmuş anda hem yine dil nâ-bedîd
2. bül' aceb hengâme-i⁴⁴⁰ âşüb gâh-ı çeşm-i dost
halk pey-der-pey şehîd olmağda kâbil⁴⁴¹ nâ-bedîd
3. dilde kurbangâh-ı şehir-i 'aşkı seyrân eyledüm
ferşi hun-ı germ ile âğuşte bismil nâ-bedîd
4. 'âşık bir vâdide⁴⁴² güm-râh eylemişdür cānı kim
hızır nâ-peydâ o reh nâbūd u menzil nâ-bedîd
5. şekl-i hayvân itmede mir'ât-ı fıtratdan zühür
olmağ üzre şuret-i insân-ı kâmil nâ-bedîd
6. feyz-i isti' dād hatm olmuş meger sende **fehîm**
'ilm çok üstâd yoğ şâkird-i kâbil nâ bedîd

245.

mefâ' ilün / mefâ' ilün / mefâ' ilün / mefâ' ilün

1. nola zülfünde itsem⁴⁴³ bend-i bî-tedbîrden feryâd
dil-i cibril eder ol bî emân zincîrden feryâd
2. benî sūzân ider berğ-i figânım çarğa kâr itmez
şeb ü rüz itdügüm feryâd bî-te'sîrden feryâd
3. tayanma zâruña ey 'aql kim vâdî-i 'aşk içre
eder şir-i jiyân ser-pençe-i nağcîrden feryâd
4. bize her rüz lâbūd bir cefâ-yı nev olur rüzî
dil-i erbâb-ı 'aşka nâziş⁴⁴⁴ tağdîrden feryâd⁴⁴⁵
5. hezârân va' d eder incâze geldikde zühür etmez
bañâ tıflâne vaz' eyler bu çarh-ı pîrden feryâd
6. tutardı nâlemiz eyvân-ı çarhı ser-beser **vecdî**
hulâsâ çâre bulsa zülf-i 'âlemgîrden feryâd

246.

fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün

⁴³⁸ Bu gazel Fehim D.'de 7 beyittir.

⁴³⁹'acebdür M. : bü'l-'cebdür Fehim D.

⁴⁴⁰hengâme-i M. : hengâmedir Fehim D.

⁴⁴¹kâbil M. : kâtil Fehim D.

⁴⁴²vâdide M. : şahrâda Fehim D.

⁴⁴³itsem M. : itseñ Abdülbaki Vecdî D.

⁴⁴⁴nâziş M. : yâriş Abdülbaki Vecdî D.

⁴⁴⁵ Mısranın vezni hatalıdır.

56a

1. destine sâzını aldıķca o reşk-i nâhîd
dest ber-dâ'iredir bâm-ı felekde ĥurşîd
2. müjde-i merg-i rakîb ile peyâm-ı vaşlın
gelseler tev'em olur 'aşîķa 'ıyd üstüne 'ıyd
3. anı da dest-i kazâ itdi şikest ü nâ-bûd
şu ĥarâbâtda bir câm ķomuşdı cemşîd
4. şu 'le-i dūzaķı efsürde iderdi bî-şekk
zâhidiñ ehl-i hevâ vaz'ına itse taķlîd
5. dâğ olub vaz'-ı şütür-gürbesine gerdünuñ
cân-güdâz olmadadır ĥızra da 'ömr-i cāvîd
6. soñu sevdâ-yı vişâliñde beyâzâ çıkacak
eyleme bî-hûde evrâķ-ı ĥayâli tesvîd
7. saña itdikleri bu cevı ü ezâyı **râğîb**
ola bir gün ide bed-ĥâ'hiña da çarĥ-ı 'anîd

247.

mefâ'îlün/ mefâ'îlün/ mefâ'îlün/ mefâ'îlün

1. düşer her dâm-ı gîsüya dil-i bî-tâbdan feryâd
sipend-âsâ ider her rüy-ı âteş-tâbdan feryâd
2. olan hem-vâr-ı tıynet ıztırâb itmez ĥavâdişden
ki ĥâmuñ eylemez pâmâli-i seylâbdan feryâd
3. nevâziş-kâri-i râmîşger-i üstâd ĥüsn ister
ider mi sâz-ı sînem degme bir mızrâbdan feryâd
4. güzâr-ı -şitâb-ı⁴⁴⁶ 'ömrî işrâba gelür dâ'im
leb-i cüdâ şimâĥ-ı câna cüş-ı âbdan feryâd
5. şarîr-i ĥâme şanma ıstılâĥâta boğulmağla
ider bî-çâre dâ'im şîve-i küttâbdan feryâd
6. dil-i mecrûĥa zaĥm-ı tâzedir her tesliyet **râğîb**
teselli-i şemâtet-güne-i aĥbâbdan feryâd

248.

mefâ'îlün / fe'îlâtün /mefâ'îlün / fe'îlün

1. ne deñlü eylese bî dâd herçi-bādâ bād
felekten eyleme feryâd herçi-bādâ bād

⁴⁴⁶güzâr-ı -şitâb-ı M. : güzâr-ı bā-şitâb Ragıp Paşa D.

2. serāy-ı sīne-yi⁴⁴⁷ sultān-ı ‘aşka taht itdüm
yağarsa āh-ı şerer-zād herçi-bādā bād
3. cihānda kıys gibi ben de dillere düşeyim
niçe zamān olayım yād herçi-bādā bād
4. yem-i maḥabbete düşsün kenāra çıkmaz ise
sefīne-i dil-i nā-şād herçi-bādā bād
5. bir ah idüb yakayım bāri çarḫı ey **ṭalib**
iderse de beni berbād herçi-bādā bād

56b

249. ⁴⁴⁸

mefā‘ılün / mefā‘ılün / mefā‘ılün / mefā‘ılün

1. ümīdim zevrakıñ çekdim kenāra her çi bād ābād
temelluḫ eylemem şu rüzīgāra⁴⁴⁹ her çi bād ābād
2. hebā itdim ten-i ḫākī-nihādı gird-bād-āsā
hevā-yı ‘aşk ile döndüm ğubāra her çi bād ābād
3. mişāl-i genc-i bād-āver getürsün müjde-yi vaşlı
nesīm-i āhı gönder kūy-ı yāra her çi bād ābād
4. ḫumār-ālūde-yi ye‘s olduğuñ bir hoşça işrāb it
mübārek-bāda geldikçe kibāra her çi bād ābād
5. bize ey bād bādī-yi perīşānī olursañ da
toḫun ğāhī o zūlf-i tārumāra her çi bād ābād
6. seniñdir şimdi meydān bād-pāy-ı ḫāmeñi **vehbī**
çıkar merdāne şāh-ı iftiḫāra her çi bād ābād

250.

mefā‘ılün / mefā‘ılün / mefā‘ılün / mefā‘ılün

1. o ḫāb-ālūde çeşmān-ı sitem-mu‘tāddan feryād
ki bīdār olmadı şad nāle vü feryāddan feryād
2. niçün bīzār olursun āhımızdan şāh-ı ḫübānım
ne māni‘ zīr-destān eylese bī-dāddan feryād
3. verā-yı kārban-ı⁴⁵⁰ sürmede şīt ü şadā olmaz
siyeh-baht ise de çıkmaz dil-i nā-şāddan feryād

⁴⁴⁷sīne-yi M. : sinemi Talib-i Bursevi D.

⁴⁴⁸ Bu gazel Vehbi D.’de 7 beyittir.

⁴⁴⁹ rüzīgāra M. : rüzgāra Vehbi D.

⁴⁵⁰ verā-yı kārban-ı M. : derā-yı karvān Vehbi D.

4. ne sengīn dil deyü şīrīne ta'ne etmese kühsār
hemān itmezdi belki tīşe-yi feryāddan⁴⁵¹ feryād
5. şarīr-i hāme bīhūde degildir añladım **vehbī**
benim gibi idermiş kesb-i isti'dāddan feryād

251.

fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilün

1. kāle-yi hūsnünü gösterdi burūsada meded
nağd-i ārām-ı dili aldı burūsada⁴⁵² meded
2. tıfl-ı nāzım bebege seyre gidince tenhā
merdüm-i dīde qalır eşk ile deryāda meded
3. ceş-i ğam dicle gibi itdi aqın hısn-ı dile
geldi cūşişle hülāgū yine baġdāda meded
4. dād-res qalmadı⁴⁵³ rūy-ı zemīnde 'acabā
yetişir yoq bu qadar nāle vü feryāda meded
5. yolumuz aldı gürūh ile şu kāfir aġyār
yetiş ey şāh-ı cihānım meded imdāda meded
6. va'de-yi vuşlat istesem deheniñden bārī
gitmeden hāşret ile tā'adem-ābāda meded
7. qayd-ı zūlfūñde esīr olsun ebed **vehbī**-yi zār
o giriftārı şaқın eyleme āzāde meded

57a

252.

fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilün

1. kāleb-i sīme döküb billūr-ı bāzū koymuş ād
reng alub būy-ı semenden sāk-ı bī-mū koymuş ād
2. zabt için iqlīm-i hūsnü kilik-i küttāb-ı qader
levhā-i hūşşīde tuġrā çekmiş ebrū koymuş ād
3. bend-i enhār-ı edādan gülistān-ı şīveye
şu virüb ol serv-i qād reftār-ı dil-cū koymuş ād
4. āteş-i nemrūd ü nār-ı dūzahı ol muġpeçe
şu'le-zār-ı meşrebinde çem'idüb hū koymuş ad
5. būy-ı'ıtr zūlf ü hālin kāse-i müşginde
mezc idüb'anber-fürüşān qurs u tenzū koymuş ad

⁴⁵¹ feryāddan M. : ferhād Vehbi D.

⁴⁵² burūsada M. : bu rū-sāde Vehbi D.

⁴⁵³ qalmadı M. : kalmadı mı Vehbi D.

6. halka-i mār-ı siyāhı sīmīyā ile o şūh
halkā sūnbūl gösterüb mergul-i hoş-bū kıymuş ad
7. naht-ı kıaysı zulmet-i leyli cemāl-i leylīyi
başına cem' eyleyüb ol şūh gīsū kıoymuş ad
8. pūte-i berg-i semende kāl idüb būy-ı gülü
sīm-i çep- rast eylemiş icād pehlü kıoymuş ad
9. lālenūñ rengin gülūñ būyın meyūñ keyfiyyetün
kıarmadan taqtır idüb ol māh-rū leb kıoymuş ad
10. dürr-i şehvār-ı kelāmı silk-i ta' bire çeküb
bir dizi lü'lüye **vāsıf** 'aynı şu bu kıoymuş ad

ħarfü'l-zel

253.

fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

1. kādır ü ħallāk u bī-çün saña senden el- 'iyāz
çünki sensin cümle maħlūka mu'in-i müste'āz
2. derd ü senūñ dermān senūñ dertlü senüñdür şübhe yok
dertlü kıullaruña yā rabbi yine sensin melāz
3. añladub cem' ile farkı kııl bizim meşhūdumuz
tā ki cem' u'l-cem' e cem' ünden bulavuz iltizāz
4. zevk-i küllī pādişāhım dü cihānda ol durur
kim bize tevħīdüñ ola tā kıamū ħālde mu'āz
5. gel bu **seyyid** derd-mend itme hecrünle ğarīb
irgürüb tevħīd-i şarfa cān u göñlün eyle şāz

57b

254.

fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

1. 'ālem-i 'ışk içre baña gelmedi ğamdan lezīz
oldı cāna çāh-ı dilde āb-ı zemzemden lezīz
2. her kim oldı iş bu miħnet ħānede mecrūh-ı 'ışk
olmadı anıñ yanında 'acı merhemden lezīz
3. ehl-i zühde nisbet eyle semm-i kātildir bu 'ışk
olmaz 'āşıklar yanında līk ol sīmden lezīz
4. 'āşıkıñ birdir 'acı ve tatlu ebed
olmadı şol çeşme-i ħayvān aña yemden lezīz

5. tab‘-ı **haḳḳı** feyż-pāş olmaḳda oldu çün şehāb
yoḳdur ehl-i dile ‘ālemde evvel nemden lezīz

255.⁴⁵⁴

fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilün

1. pūs-ı meygün-ı dildāra mecbūr olmuşuz
ḡamze-i ‘ayyaşına ḡayretle mecbūr olmuşuz
2. bekler diz dir vişāli nuṭḳ-ı şāh ‘aşḳile
girmesün bīḡāne nāḡeh ḡafza-i ma‘mūr olmuşuz
3. bir dem olmuşduḳ nedīm bezmgāh diler bā
şimdi devr-i edvar olub yanında manzūr olmuşuz
4. ḡalka-i çeşm ḡazalāne olub zencīr bend
şehr-i ‘ışḳ iḳre cünün āverde meşhūr olmuşuz
5. minnet itmez bu dil vīrānemiz ta‘mīr iḳün
biz ḡarāb ender ḡarābız ḡamla ma‘mūr olmuşuz
6. bī ḡad ü bī ḡāye ehl-i cürm ü ‘āsiyānım veli
baḡr-i bī-pāyān azv ḡaḳḳa maḡrūr olmuşuz
7. dest-i cevr diler bārān çekdigim allāh bilür
āşikār itmem **celāli** ḡāl-i mestūr olmuşuz

256.

fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilün

1. ey mezāḳ-ı cāna cevrün⁴⁵⁵ şehd ü şekker tek lezīz
dem-be-dem zehr-i ḡamiñ ḡand-i mükerrer tek lezīz
2. āteş-i berk-i firāḳiñ nār-ı dūzāḡ pek⁴⁵⁶ elim
cür‘a-i cām-ı visāliñ āb-ı kevşerden pek⁴⁵⁷ lezīz
3. şerḡ-i aḡvālim saña bend ü nasihat⁴⁵⁸ gibi telḡ
telḡ-i ḡüftāriñ baña⁴⁵⁹ maḡmūra sāḡar pek⁴⁶⁰ lezīz

⁴⁵⁴ Bu gazel *Manastırlı Celal Bey Divanı*’nda [Murat Güneş, “Manastırlı Celal Bey Divanı İnceleme-Metin”, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Sivas, 2013] ve *Ebubekir Celali Divanı*’nda [Erdem Sarıkaya, “Ebubekir Celali Divanı, Karşılaştırmalı Metin- İnceleme”, İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2008] bulunmamaktadır. Celali mahlaslı hangi şaire ait olduğu kesin olarak bilinmemektedir.

⁴⁵⁵cevrün M. : reng-i Fuzuli D.

⁴⁵⁶pek M. : tek Fuzuli D.

⁴⁵⁷kevşerden pek M. : kevşer tek Fuzuli D.

⁴⁵⁸nasihat M. : meste nasihat Fuzuli D.

⁴⁵⁹baña M. : saña Fuzuli D.

⁴⁶⁰pek M. : tek Fuzuli D.

58a

4. dāğ-ı 'ışkıñ derdi zevk-ı salṭanat pek⁴⁶¹ dil pezīr
hāk-i kūyuñ seyri feth-i heft kişver pek⁴⁶² lezīz
5. nola bulsam zevk gönderdikce⁴⁶³ gögsüm üzre dāğ
ehl-i derde dāğ olur bī-derde zīver pek⁴⁶⁴ lezīz
6. tāze tāze dāğ-ı derdiñdir dil-i sūzānıma
fil-meşel hırş ehline cem'iyet-i zer pek⁴⁶⁵ lezīz
7. ey **fuzūlī** 'ālemiñ gördüm kamu ni' metlerin
hīç ni' met görmedim dīdār-ı dilber pek⁴⁶⁶ lezīz

257.

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

1. buse-yi la'li gelür meclis-i 'işretde lezīz
nuql olur neş'e-yi şahbā ile gāyetde lezīz
2. lüknet-āmīz edāsında olan hāletler
nuṭk-ı tūṭī-yi şeker-gū gibi şöhetde lezīz
3. vuşlatından dehen-i dilde hālāvet kalmış
baña ol zevk gelür gūşe-yi hūşretde lezīz
4. hoş-güvār etmededir cām-ı ğam-ı 'azlini kim
nūş eden zehri şanur şevk ile şerbetde lezīz
5. **vehbiyā** zā'ika-yı hāsidi telḥ itdi yine
meyve-yi nazmıñ iken böyle hāḳīkatde lezīz

258.

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

1. çıkarsa āh ile dilden olur elbet du'ā nāfīz
ider zūr-ı kemān tīri nişāna dā'imā nāfīz
2. yine ser-cilve⁴⁶⁷-yi rişvetdedir tā'sīr⁴⁶⁸ elbette
dil-i saḥt-ı kibāra cā-be-cā olsa recā nāfīz
3. sūhānde rāsṭī bādī-yi tīzī-yi eşerdir kim
sūhūletle olur mu nevk-i mīḥ-i kec-nümā nāfīz
4. ḳazānıñ⁴⁶⁹ za'f-ı dīni māni' -i tenfīzdir yoḥsa

⁴⁶¹ pek M. : tek Fuzuli D.

⁴⁶² pek M. : tek Fuzuli D.

⁴⁶³ gönderdikce M :göydürdükce Fuzuli D.

⁴⁶⁴ pek M. : tek Fuzuli D.

⁴⁶⁵ pek M. : tek Fuzuli D.

⁴⁶⁶ pek M. : tek Fuzuli D.

⁴⁶⁷ cilve M. : cīve Vehbi D.

⁴⁶⁸ tā'sīr M. : te'sīr Vehbi D.

ķavīdir Őer‘-i ĥaķķ elbet olur ĥūkm-i ķazā nāfīz

5. Őalābet olsa da ĥārā gibi bir saĥt maźmūnda
olur bu nīze-yi ser-tūz-i ĥāmem **vehbiyā** nāfīz

harfū‘r-rā

259.

fā‘ilātūn / fā‘ilātūn/ fā‘ilātūn / fā‘ilūn

58b

1. ‘ıyd-ı ekberdür cemālūñ ‘ıyde cān ķurbān olur
āb-ı ĥayvāndur dudaguñ her kim iķer cān olur
2. gerķi ‘ıŐķuñ meskeni virānesidür göñlūmūñ
genc-i bī-pāyāna lāyık ĥanda her vīrān olur
3. iy ķaŐuñ miĥrāb u yüzūñ ķible īmān ehline
‘āŐıķuñ beytū‘l-ĥarāmı Őūret-ı rahmān olur
4. Őūretūñ esrārını zāhid ne bilsūn yā faķīĥ
ķul kefe billāhe maĥrem ķanda her ĥayvān olur
5. cān mısan ya ādem oğlı iy güneş ruĥ-sāre kim
Őuretūñ naķŐında insān vālih ũ ĥayrān olur
6. ĥayra muķayyed olma kim her ne ki ĥayrudur anuñ
ger heme kūn fe-kān ise ‘ārif-i zāt-ı lāt olur
7. Őun‘muñ iĥsānidur ĥüsnūñ te ‘ālā Őānūĥü
ķudreti kāmil olanuñ ‘ādeti iĥsān olur
8. yā rab ol pākīze cevher kim beŐerdür Őūreti
ķanķı⁴⁷⁰ ‘ālemden gelür adı neden insān olur
9. sūnbülūñ⁴⁷¹ ķininde göñlūm eyledi mesken nola
ehl-i ‘tevĥīdin⁴⁷² maķāmı ravza-i rıdvān olur
10. Őūretūñ her Őeyde ķün kim vāzıĥ⁴⁷³ olmuŐ iy güneŐ
kim didi ĥūri görünmez ya peri pinĥān olur
11. gül ne ķiķekdür kim anı beñzeden ruĥ-sāruña
ķanķı⁴⁷⁴ gülzāruñ ruĥuñ tek bir gül-i ĥandān olur
12. iy ki müşkildür dimis isen⁴⁷⁵ vāĥid olmaķ yār ile

⁴⁶⁹ķazānūñ M. : ķuzātūñ Vehbi D.

⁴⁷⁰ķanķı M. : ĥānsı Nesimi D.

⁴⁷¹sūnbülūñ M. : ger Őaķuñ Nesimi D.

⁴⁷²‘tevĥīdin M. : irfānuñ Nesimi D.

⁴⁷³vāzıĥ M. : zāĥir Nesimi D.

⁴⁷⁴ķanķı M. : ĥānsı Nesimi D.

ko seni senden kesil kim müşkilün āsān olur

13. nefsinin her kimse kim bildi vü haqqı tanıdı
‘ārif-i rabb oldı adı ‘abd iken sulţān olur
14. düşdi sevdāyi gönül aşufte zülfün dāmına
düşmeyen şol ‘anberīn zincire ser-gerdān olur
15. “küll-i şey’en hālik-i lārib illa cevhe”
gör bu vechi kim ne vechün vechine bürhān olur
16. iy **nesīmī** āb-ı kevserdür⁴⁷⁶ meger nuţkuñda kim
her kim içer şol şerābı mest⁴⁷⁷-i cāvīdān olur
17. şüret-i rahmāna inkār eyledi dīv-i racīm
a sen-i ta vīme inkār eyleyen şeytān olur

260⁴⁷⁸.

müfte‘ilün / mefā‘ilün / müfte‘ilün / mefā‘ilün

1. ba r-i fenāda fānī ol gör ki ne hoş hayāt olur
āb-ı hayāt imiş fenā gerçi adı memāt olur
2. ka‘be-i ‘ı ka yūziñi dođru tutub piyāde git
te ne-i ‘ı ka⁴⁷⁹ odı zemzem ü hem firāt olur⁴⁸⁰
3. cān ü cihān ü dīn ü dil oynamayan bu ‘arşada
şāh-ı cihān olursa ger şol⁴⁸¹ rū a şāh māt olur
4. Çıkdı tenürden tūfān⁴⁸² ğar  idiser cihānı gel
ke tiye gir ki cānu a ol sebep-i necāt olur
5. ğayra mu ayyed olma kim her ne ki ğayrıdur anuñ
ger heme kün fe-kān ise ‘ārif-i zāt-ı lāt olur
6. kıldı fenā vücūdumı ‘ı ka kim⁴⁸³ eyledi beni
bellüsüz oldı her kim ol ğar a-i ba r-ı zāt olur
7. şol güneşün şu‘ā‘ına zerrece kim ki buldı yol
her günü ‘ıyd ü her gicesi⁴⁸⁴  adr şeb⁴⁸⁵-i berāt olur

59a

⁴⁷⁵dimis isen M. : diyü sen Nesimi D.

⁴⁷⁶kevserdür M. : hayvandur Nesimi D.

⁴⁷⁷mest M. : hayy Nesimi D.

⁴⁷⁸Bu gazel Nesīmī D.’de 16 beyittir.

⁴⁷⁹‘ı ka odı M : ‘ı ka ‘ı k odı Nesimi D.

⁴⁸⁰Mısranın vezni hatalıdır.

⁴⁸¹ger şol rū a M : olur ise ol ru a Nesimi D.

⁴⁸²tūfānM : tufān tenürde Nesimi D.

⁴⁸³kim M. : güm Nesimi D.

⁴⁸⁴gicesi M : gice Nesimi D.

⁴⁸⁵ adr şeb M :  adr ü şeb Nesimi D.

8. fikr iderem ki yazayum zerrece 'ışk sırrını
baħr midād ağac kalem tās-ı felek devāt olur
9. 'ışka fenā-yı muṭlak ol geç bu revāk u tākdan
cevher-i lā-mekān kaçan beste-i şeş cihāt olur
10. her ḥasenāt kim seni toğru iletmedi ḥakka
koma⁴⁸⁶ anuñ adı⁴⁸⁷ ḥüsün kim kamu⁴⁸⁸ seyyi'āt olur
11. mescid ü ḥānķaha sen şüfi tek olma ğırra kim
'āşıķa cümle yir ü gök ma'bed ü sūmenāt olur
12. zevķ ile vü ḥuzūr ile ḥakka perestiş eyle kim
kalbi ḥuzürsuz olanuñ tātati lā-şalāt olur
13. cān u cihāna ur kafa 'āşıķ iseñ gel iy göñül
'āşıķa farz u müsteḥab terk-i te'allükāt olur
14. vaḥdet-i ḥarfe tā-ebed oldı **nesimi** bellüsüz
bilin⁴⁸⁹ bu resme maḥv olan zübde-i kā'ināt olur
15. devletine bu dünyenüñ olma muķayyed iy melik
anuñ için ki dünyenüñ devleti bi şebāt olur

261.

mefā'ilün/ mefā'ilün/ mefā'ilün/ mefā'ilün

1. gözümnden dembe dem aķan ğamuñdan şu⁴⁹⁰ degül kandur
lebün kandinden iy cān gel şuşamış cānumı kandur
2. vücūdum şehrini kıldım⁴⁹¹ müsahḥar lem-yezel 'ışkuñ
bu şehristāna 'ışk olsun melik dā'im ki ḥākāndur
3. kaşuñla kırpügüñ vaḥyi baña geldi vü bildürdi
ki sensin 'arş ile kürsi yüzüñ yazusı kır'āndur
4. gel iy ḥürî-şıfat dil-ber ğamundan⁴⁹² bađrumuñ içi
şanasın ğonçaya beñzer kim içi⁴⁹³ top tolu kandur
5. ene'llāhuñ odından kim⁴⁹⁴ yañağuñ şem'i⁴⁹⁵ yandurđı

⁴⁸⁶koma M. : koyma Nesimi D.

⁴⁸⁷adı M. : adın Nesimi D.

⁴⁸⁸kamu M. : heme Nesimi D.

⁴⁸⁹bilin M. : gerçi Nesimi D.

⁴⁹⁰şu M. : yaş Nesimi D.

⁴⁹¹kıldım M. : kıldı Nesimi D.

⁴⁹²ğamundan M. : ki ğamdan Nesimi D.

⁴⁹³çei M. : ağzı Nesimi D.

⁴⁹⁴odından kim M. : odın çün kim Nesimi D.

⁴⁹⁵şem'i M. : şevķı Nesimi D.

leb-i la'lüñden āfākı hayātuñ ābına bandur

6. ruhuñ şem'-ı firākıñdan gönül pervāne tek yanar⁴⁹⁶
bedel kııl vaşla hicrāna hasūduñ canını⁴⁹⁷ yandur

7. saña hūri eger bir gün⁴⁹⁸ kıılursa hüsnini 'arza
ruhuñ bedrin 'ıyān eyle yüzüñden anı utandur

59b

8. cemālin vaşlına cānum şuşadı yüregüm yandı
gönül hicrüñden uşandı beni gel hıcre⁴⁹⁹ uşandur

9. hayālūñ gerçi şād eyler beni bī⁵⁰⁰ gāh gāh ammā
firākuñ ğuşşasıdır yanmayan⁵⁰¹ bi-hadd ü pāyāndur

10. ağan yaşum firākuñdan beni ğark eyledi şuya
gözümdeñden yaşımı⁵⁰² gör kim ne seyl aķar ne tūfāndur

11. **nesimiden** cüdā yarı kıılan haķdan cüdā olsun
ki yārından cüdā yarı kıılan bī-din ü imāndur

262.

mef'ülü /mefā'ılı / mefā'ılı / fe'ülün

1. sensüz yidigüm her ne yisem⁵⁰³ derd ile ķandur
gel gel⁵⁰⁴ dudāğuñ şerbetine cānumı ķandur

2. vaşluñdan ırağ eyleyeli cānımı taķdir
işüm dün ü gün āh ile feryād u fiğāndur

3. iy serv-i revān başuma luţf eyle ķadem baş
gör kim neçe 'aynumdan iki ķesme revāndur

4. vaşluñ dilerem cān u cihān olmasa ğam yoķ
'aşıķlaruña vaşl-ı ruhuñ nūrına yandur⁵⁰⁵

5. bürķa' götür iy şems-i ķamer ķihrelü halkı⁵⁰⁶
pervāne kimi şem'-ı ruhuñ nūrına yandur

6. iy hırķa ğiyen yol uracı zāhid-i sālūs
şirketden⁵⁰⁷ arın hırķayı gel vaħdete bandur

⁴⁹⁶ yanar M. : yandı Nesimi D.

⁴⁹⁷ canını M. : bağrını Nesimi D.

⁴⁹⁸ gün M. : kez Nesimi D.

⁴⁹⁹ hıcre M. : vaşla Nesimi D.

⁵⁰⁰ bī M. : her Nesimi D.

⁵⁰¹ ğuşşasıdır yanmayan M. : ğuşşası çokdur ğamuñ Nesimi D.

⁵⁰² gözümdeñden yaşımı M. : gözümdeñden yaşımı Nesimi D.

⁵⁰³ yidigüm her ne yisem M. : ne yisen ğussa vü ğam Nesimi D.

⁵⁰⁴ gel gel M. : gel gel ki Nesimi D.

⁵⁰⁵ nūrına yandur M. : cān u cihāndur Nesimi D.

⁵⁰⁶ ķihrelü halkı M. : yüzlü vü halkı Nesimi D.

7. zülfüñle ruhuñ her neçe kim muşhafa baħdum
gördüm⁵⁰⁸ anuñ şüreleri nür u dühāndur
8. taħkīka iren tā'ife⁵⁰⁹ hergiz ulaşmaz
teşkıkle her kim yolu taķlīd ü kemāndur⁵¹⁰
9. yalancı münāfıķdur anuñ yoķdur imānı
iy ğāfil uyan göñlüñi ğafletden uyandur
10. iy 'āşıķa kāfir diyen imāna gel utan
kāfir dime 'āşıķlara niçün ki yalandur
11. 'ışkuñda nesīmī olalı ħalka melāmet
meşhūr-ı cihān oldı 'ālemde⁵¹¹ 'ıyāndur

263.

fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün

60a

1. iy leb-i la' lüñ⁵¹² āb-ı ħayvāndur
hızra şor anı gör ki ne cāndur
2. ne şirindür dudağın⁵¹³ zevķı
ol sebebden ki la' l ü mercāndur
3. ħaķ 'ıyān eyledi yüzüñde bu gün
otuz iki ħurūfı bürhāndur
4. seni kimdür ki fark ider ħaķdan
meger ol lāşe gibi nādāndur
5. şem' -i ruĥ-sāruñ⁵¹⁴ tecellisi
yine toğdı ki māh-ı tābāndur
6. ħüsnüñe secde kılmayana senüñ
ħaķ dimiş⁵¹⁵ adına ki şeytāndur
7. eyyühennāsü ' allemü'l-ķur'ān
yüzi tefsirle bu⁵¹⁶ fürķāndur
8. күnt ü kenzi bize beyān eyler

⁵⁰⁷şirketten M. : şirküñden Nesimi D.

⁵⁰⁸gördüm M. : gördüm ki Nesimi D.

⁵⁰⁹gördüm M. : tā'ifeye Nesimi D.

⁵¹⁰Bu mısra Nesīmī D.'de verilmemiştir.

⁵¹¹oldı 'ālemde M. : old vü 'ālemde Nesimi D.

⁵¹²leb-i la' lüñ M. : lebün 'ayn-ı Nesimi D.

⁵¹³dudağın M. : dudağınuñ Nesimi D.

⁵¹⁴ruĥ-sāruñ M. : ruĥ-sāruñuñ Nesimi D.

⁵¹⁵dimiş M. : didi Nesimi D.

⁵¹⁶tefsirle bu M. : tefsir ü boyı Nesimi D.

bilürem kim ne genc-i pinhândur

9. 'ıyd-ı ekber budur **nesîmî** gel
fedâ kı1⁵¹⁷ cânuñı ki qurbândur

264.

mef'ülü /fâ'ilâtün / mef'ülü / fâ'ilâtün

1. iy ellezi yüvesvis tã'atlerin hebâdur
egri yoluñ çalâlet çürük sözlerin⁵¹⁸ hañadur
2. zann u gümân içinde qalmışın⁵¹⁹ iy yaqınsüz
meşkük ile⁵²⁰ kim aydur kılmak 'amel revâdur
3. cum'a nemâzı niçün⁵²¹ şart oldı mısr-ı cãmi'
şartın bil evvel andan meşrûta ayt şalâdur
4. iy bulmayan⁵²² bu mışra yitürme⁵²³ cum'ayı kim
cum'a bu mısr içinde maqbül-i kibriyâdur
5. yüsuf kimi 'azizem mışruñ içinde dâ'im
haqqı bilen hemişe 'âlemde muqtedâdur
6. âyine⁵²⁴ şüretinde geldi resüle cum'a
tanuq bu haq hadişe uş qavl-i muştafâdur
7. âzine⁵²⁵ niçün oldı âdinenün adın ayt
bu sırrı ol bilür kim haqqıyla âşinâdur
8. âzinedir kıyâmet ol gündedür nedâmet
ol günde haşr olısar ol günde mâ-cerâdur
9. ol gündedür hisâbuñ hem râhat ü 'azâbuñ
ol günde haq katında uçmağa⁵²⁶ enbiyâdur
10. iy cum'adan habersüz bul⁵²⁷ cum'ayı vü bil kim
ol günde va'de haqdan uçmağ ile liqâdur
11. âzineyi⁵²⁸ bilenler mağfur u nâcidürler

⁵¹⁷fedâ kı1M. : kı1 fedâ Nesimi D.

⁵¹⁸sözlerin M. : sözüñ Nesimi D.

⁵¹⁹qalmışın M. : qalmışsan Nesimi D.

⁵²⁰ile M. : ilen Nesimi D.

⁵²¹nemâzı niçün M. : nemâzına çün Nesimi D.

⁵²²bulmayan M. : bilmeyen Nesimi D.

⁵²³yitürmeM. : itürme Nesimi D.

⁵²⁴âyine M. : âdine Nesimi D.

⁵²⁵âzine M. : âdine Nesimi D.

⁵²⁶uçmağa M. : içmâ'-ı Nesimi D.

⁵²⁷bul M. : gör Nesimi D.

⁵²⁸âzineyi M. : âdine Nesimi D.

60b

mağfūr olan cihānda hādi vü pişvādur

12. cum‘a günün şıfātı şerḥ u beyāna şıgmaz
ma‘nide gerçi ya‘ni⁵²⁹ cām-ı cihān-nümādur
13. çün cum‘a yevm-i dindür ‘arz u semāda ḥaḡdan
dinin itürmiş ol kim āzineden cūdādur
14. ol müşrik-i necinsdür⁵³⁰ cum‘a⁵³¹ kılmayan kim
kavli ve fi‘li anuñ taḡlid ile riyādur
15. çün ḥucetü’l-mesākin cum‘a gūnidür anı
miskine şor ki miskin āyinesi şafādur
16. cāmi‘de cum‘ayı uş her gün benim kılan⁵³² kim
kur‘ān imāmum oldı da‘im yüzüm añadur
17. āzine ḥacc-ı ekber ḥuccāca ḥaḡdan oldı
o bi-başar neylesün⁵³³ bu sırrı kim ‘amādur
18. imanı⁵³⁴ yoḡdur anuñ kim oldı bi-emānet
dinin itürmiş ol kim ‘ahdinde bī-vefādur
19. peygamberün sözidür hem tañrınun kelāmı
bu ‘ahd ü bu emānet bil kim ne iddi‘ādur
20. ol⁵³⁵ ‘ahd ü ol⁵³⁶ emānet ger sende var ise ḥoş
yoḡsa bil iy imānsuz kim dinsüz ol deḡādur
21. iy küfr ü şirk içinde şanma özüñi mü’mīn
islām ü şer‘ u imān maḡsül-ı evliyādur
22. deccāl ṭa‘nesinden fikr eylemez **nesīmī**
niçün ki ruḡü’l-ḡudse⁵³⁷ ‘avn ü mu‘in ḡudādur

265⁵³⁸.

fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilün

1. lebüñe ehl-i naḡar çeşme-i ḡayvān didiler
gerçi uçmaḡ ḡūr⁵³⁹ cümle añā cān didiler

⁵²⁹ya‘ni M. : adı Nesimi D.

⁵³⁰necinsdür M. : necisdür Nesimi D.

⁵³¹cum‘a M. : ādine Nesimi D.

⁵³²benim kılan M. : kılan menem Nesimi D.

⁵³³ne bilsün Nesimi D.

⁵³⁴imanı M. : imamı Nesimi D.

⁵³⁵ol M. : şol Nesimi D.

⁵³⁶ol M. :şol Nesimi D.

⁵³⁷ruḡü’l-ḡudse M. : ruḡ-ı ḡudse Nesimi D.

⁵³⁸Bu gazel Nesimi D.’de 11 beyittir.

⁵³⁹ḡūr M. : ḡūrīsi Nesimi D.

2. seni bu hüsn ü cemāl ile bu luṭf ile görsen
korkudan⁵⁴⁰ ḥaḳ dimege döndiler insān didiler
3. sünbülün ḥālī perīṣān didiler ḥāl ehli
allāh allāh neyiçün müşk-i perīṣān⁵⁴¹ didiler
4. bir ḳuluñ⁵⁴² kıymetini her kime şordumsa anı
genc-i ḳārūn ile biñ mülk-i süleymān didiler
5. raḳībūñ⁵⁴³ adımı ‘āşıḳlara şordum ki nedür
işiden cümle ne kāfir ne müselman didiler
6. şek degül kim yüziñi görmemiş anlar ki seni
ḥürīye beñzedüben yūsuf-ı ken‘ān didiler
7. leblerün vaşlına irmek baña müşkil görünür
gerçi şoranlar anı dil ile āsān didiler
8. ağzuñ esrārına endīşe ḳaçan vāḳıf ola
ki⁵⁴⁴ ‘uḳūl ehli aña noḳta-i pinhān didiler
9. iy **nesīmī** dem-i ‘isā degül ise nefesün
nefesi doğrılar aña ne içün cān didiler

61a

266.

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1. yanaram ‘ışḳuñdan aḳar gözlerümden yaşlar
ḥasretün⁵⁴⁵ derdi ḳıḳardı yüregimde⁵⁴⁶ başlar
2. müdde‘-i ṭa‘n eyleyüb başuma ḳaḳar ‘ışḳuñı
şınuḡa vācib degüldür bunca atmaḳ taşlar
3. ḡamdan inceldi bu göñlüm⁵⁴⁷ oldı yeñi ay kimi
gözlerime ṭolaş⁵⁴⁸ olalı şol hilālī ḳaşlar
4. ḥasta olalı göñül ‘ışḳuñdan iy cān pāresi
içerem ḡam maṭbahından dürlü dürlü aşlar
5. zülfüñde ṭolaşdı göñlüm bilmedi āşufte kim
zülfüñ ucından ne çok çok yile vardı başlar

⁵⁴⁰korkudan M. : ḳorḳdılar Nesimi D.

⁵⁴¹müşk-i perīṣān M. : müşke perīṣān Nesimi D.

⁵⁴²bir ḳuluñ M. : ḳıluñ Nesimi D.

⁵⁴³raḳībūñ M. : düşmenün Nesimi D.

⁵⁴⁴ki M. : çün Nesimi D.

⁵⁴⁵ḥasretün M. : firḳatün Nesimi D.

⁵⁴⁶yüregimde M. : yüregünde Nesimi D.

⁵⁴⁷göñlüm M. : vücūdum Nesimi D.

⁵⁴⁸ṭolaş M. : tüş Nesimi D.

6. şöyle⁵⁴⁹ yanar cigerimde⁵⁵⁰ iy şanem 'ışkuñ odı
kim çtuşmuş şu 'lesinden hem kıru hem yaşlar
7. tākātım tāk oldı vallāh gecdi 'ömrüm āhile
derdime dermān bulunmaz neyleyim yoldaşlar⁵⁵¹
8. olmışam derd-i firkatüñden⁵⁵² za 'ıf ol ĥadde kim
kim getirmezler ĥayāle naqşımı⁵⁵³ naqqāşlar
9. öldi 'ışkuñdan nesīmī işte⁵⁵⁴ dünyādan gider
sen murad ile cihānda qal yaşa⁵⁵⁵ yaşlar⁵⁵⁶

267.

müfte 'ilün / fā 'ilün / müfte 'ilün / fā 'ilün

1. sırr- ı ilāhı bilen şol ĥaṭ u ĥālī ne bilür
ĥāle ĥabır olmayan qanda bu ĥālī bilür
  2. qaş u gözi mu 'cizi vaḥy-i mübīndür anuñ
ol bilür ol sırrı kim 'aynı vü dāli bilür
  3. gerçi 'alā şānihi yazaram ol şāha ben
ĥüsnüñe ĥatm itdüğüm cello celāli bilür
  4. naql ü rivāyāt ile zāhid⁵⁵⁷ uzadur sözi
bunca ne söyler eger toğru maqāli bilür
  5. ĥāfız egerçi oğur yevm-i yünādi velī
sen bu nidāyı aña şor ki bilāli bilür
  6. aḥsen-i şüret kimüñ vaşfidur iy müdde 'ı
kim ki cevābın vire ol bu su 'ālī bilür
- 61b**
7. şol şanemüñ şüretin görmedi kim ki 'ıyān⁵⁵⁸
qanda bu vech-i ĥasen ya bu cemāli bilür
  8. şānına nun ve 'l-қalem münzel olubdur qaşuñ
kim ki bu ĥarfı oğur bedr ü hilāli bilür
  9. mihr-i ruḥuñ vaşfını hicre yanan cāna şor

⁵⁴⁹şöyle M. : öyle Nesimi D.

⁵⁵⁰cigerimde M. : yüregümde Nesimi D.

⁵⁵¹ Bu beyit Nesimi D.'de yoktur.

⁵⁵²firkatüñden M. : firākuñla Nesimi D.

⁵⁵³naqşımı M. : naqşını Nesimi D.

⁵⁵⁴işte M. : uşta Nesimi D.

⁵⁵⁵qal yaşa M. : qal vü yaşa Nesimi D.

⁵⁵⁶ Mısranın vezni hatalıdır.

⁵⁵⁷zāhid M. : vā 'iz Nesimi D.

⁵⁵⁸görmedi kim ki 'ıyān M. : kim ki 'ıyān görmedi Nesimi D.

fürkatüni çekmeyen kıanda vişali bilür

10. gerçi **nesimî** bu gün cümle sen olduñ velî
kim bu sözi fehm ider kim bu hayâli bilür

268.

fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün

1. ğayb-ı mutlak sırrını gerçi ki pinhân gösterür
âşikârâ kendözin ber-vech-i insân gösterür
2. ger dilerseñ haq yüzini göresen⁵⁵⁹ 'aynü'l-yağın
bist ü heşt ü sî vü dü te'vîl ü bürhân gösterür
3. yüzi muşhaf haqqı bismillâh hâli noqtası⁵⁶⁰
sözi rahman ü rahim⁵⁶¹ mecmû'-ı qur'ân gösterür
4. "hezihî cennet-i 'adn fedhulühâ hâlidîne"
süre-i seb' al-meşânı hür u ğilmân gösterür
5. ğam degül ber-dâr olur manşür ene'l-haq çün didi
ecr ne buldı şevâb çün⁵⁶² derde dermân gösterür
6. dürlü dürlü don içinde gördüm anı dem-be-dem
şive birle "külli yevmi hüve şaen" gösterür
7. evvel ü âhır⁵⁶³ zâhir ü bâtin haqqat hâlini⁵⁶⁴
şüret ü ma'nâ buñadur⁵⁶⁵ cism ü der-cân gösterür
8. gice gündüz zulmet ü nür-ı celâl ile cemâl
kahr u luftiñ 'âşıka küfr ü imân⁵⁶⁶ gösterür
9. vaşla vâşılsın ğanîmet tut **nesimî** bu demi
gerdiş-i çarğ-ı felek nâ-ğâh hicrân gösterür

269.

mef'ülü / fâ' ilâtün / mef'ülü / fâ' ilâtün

1. baħr-ı muhîta düş kim deryâ-yı a'zam oldur
âdem olınca ğâfil niçün ki âdem oldur
2. rûhu'l-kudüs deminden her⁵⁶⁷ mürde kim dirildi

⁵⁵⁹haq yüzini göresen M. : göresen haq yüzini Nesimi D.

⁵⁶⁰noqtası M. : noqtadır Nesimi D.

⁵⁶¹rahman ü rahim M. : rahman el rahim Nesimi D.

⁵⁶²şevâb çün M : şevâbı Nesimi D.

⁵⁶³evvel ü âhır M. : evvel âhır Nesimi D.

⁵⁶⁴Msranın vezni hatalıdır.

⁵⁶⁵buñadur M. : bañadur Nesimi D.

⁵⁶⁶küfr ü imân M. : küfr ile imân Nesimi D.

⁵⁶⁷her M. : şol Nesimi D.

taḥkīk 'āleminde 'īsā ibnū meryem oldur

3. esrār-ı küntü kenze her birisine⁵⁶⁸ maḥrem olmaz⁵⁶⁹
ādem gerek bu sırra maḥrem ki maḥrem oldur
4. kirpüklerüñ oqından bir oq bu yaña gönder
çün kim bu yaralunuñ zaḥmına merhem oldur
- 62a
5. şüretde gerçi dil-ber ma'şūkadur velikīn
ma'nīde fil-ḥaḳīkat 'aşıq daḥı hem oldur
6. ğam-gīne şādliqdur yāruñ ğamı velikīn
ğam-gīne çok bulunmaz yāruñ ğamı ne ğam⁵⁷⁰ oldur⁵⁷¹
7. şol 'ārifüñ kim oldı āyīnesi cemālüñ
'ālemde şek degül kim iskender ü cem oldur
8. kālū belāda zülfüñ cān ile hem-dem oldı
ya'nī hemīşe bil kim ervāḥa⁵⁷² hem-dem oldur
9. cānsuz beden ne bilsün enfāsını mesīḥuñ
şol cāna şor bunı kim ervāḥa hem-dem⁵⁷³ oldur
10. manşūr egerçi ḥaḳdan rüsvā-yı 'ālem oldı
andan aña ne ğam çün rüsvā-yı 'ālem oldur
11. iy ka'be-i ḥaḳīkī 'aşkuñ⁵⁷⁴ ne zemzem eyler
kim şuşamış nesīmī aydur ki zemzem oldur

270.

mefā'ilün / mefā'ilün / fe'ülün

1. belī ya rab yüzüñdür raḳḳ-ı menşūr
muḥammed şartı andan oldı meşhūr
2. tavāf emr oldı çün beytü'l-'atīka
resül ol evi kurdı⁵⁷⁵ didi ma'mūr
3. şifātuñdur bilürem ka'be muṭlaḳ
ziyāret eyleyenler oldı maġfūr
4. saçuñ ḥablü'l-metīndir şuretüñ hem⁵⁷⁶

⁵⁶⁸her birisine M. : her sīne Nesimi D.

⁵⁶⁹Bu mısranın vezni hatalıdır.

⁵⁷⁰ğamı ne ğam M. : ğamı ğam Nesimi D.

⁵⁷¹Bu mısranın vezni hatalıdır.

⁵⁷²ervāḥa M. : erbāba Nesimi D.

⁵⁷³ervāḥa hem-dem M. : bildi kim ol dem Nesimi D.

⁵⁷⁴'aşkuñ M. : la'lüñ Nesimi D.

⁵⁷⁵kurdı M. : kıldı Nesimi D.

⁵⁷⁶metīndir şuretüñ hem M. : metīn hem şuretüñ ḥaḳ Nesimi D.

hidāyet şem' idür kim 'arz ider nür

5. yanāguñ hezihi cennetü 'adn
yüzüñdür keşf-i sensin cennet-i hür⁵⁷⁷

6. senüñ mestāne 'aynüñ sāğarından
revāndur selsebīl uş mest ü maḥmūr

7. mesṭhī-nefḥadur şīrīn dehānuñ
ki şıḥḥat bulur andan şorsa rencūr

8. kaşuñla kirpügüñ müşkīn şaçuñla
vücudıdur süleymān 'aynidur mūr

9. ene'l-ḥaḫ didi zülfüñ varluğundan
çıhardı göge feryādını manşūr

10. sıfātuñ bātını eyledi rüşen
ki 'ālem varına olmadı mağrūr

11. sen aḥsen şürete inkār idenler
'azāzıldür ki düşdi tañrıdan dūr

62b

12. **nesīmīye** tecellī kıldı ğamzeñ
gözini nür göñlini⁵⁷⁸ itdi mesrūr

271⁵⁷⁹.

mefā'ılün / mefā'ılün / fe'ülün

1. yüzüñ berk-i gül-i terdür gül-i ter
boyuñ serv-i senev-berdür senev ber⁵⁸⁰

2. senüñ şem'-ı cemālūñden vücūdum
münevverdür münevverdür münevver

3. benüñle zülf-i⁵⁸¹ ruḥ-sāruñ hemişe
mu'anberdür mu'anberdür mu'anber

4. baña peyveste şol miḥrābı ebrū
ber-ā-berdür ber-ā-berdür ber-ā-ber

5. zehī devlet ki vaşluñ gāh gāhı
müyesserdür müyesserdür müyesser

6. dimāğum büy-ı 'ışkuñdan⁵⁸² dem-ā-dem

⁵⁷⁷keşf-i sensin cennet-i hür M : nür-ı ḥaḫ hem cennet ü hür Nesimi D.

⁵⁷⁸gözini nür göñlini M. : gözün pür-nür u göñlin Nesimi D.

⁵⁷⁹Bu gazel Nesimi D.'de 13 beyittir.

⁵⁸⁰senev-berdür senev ber M. : semen-berdür semen-ber Nesimi D.

⁵⁸¹benüñle zülf-i M. : ḥatuñdan şem'-i Nesimi D.

mu'attdur mu'attdur mu'attdur

7. senüñ naqş-ı hayālün cān içinde
muşavverdür müşavverdür müşavver
8. şanāyi'den ne şan'atdur **nesīmī**
mükerrerdür mükerrerdür mükerrer

272.

mef'ülü / mefā'īlü / mefā'īlü / fe'ülün

1. 'ummāna giren 'ışk ile dūr-dāneye uğrar
şükrāne viren cānını cānāneye uğrar
2. yanmağdan eger korķar iseñ şem'a yapışma
gör āteşi kim⁵⁸³ neçe pervāneye uğrar
3. manşūr gibi⁵⁸⁴ cüşa gelür söyler ene'l-ħak
her 'āşık-ı şādık⁵⁸⁵ ki bu mey-ħāneye uğrar
4. gitmez nazarından dün ü gün cām-ı şarābı⁵⁸⁶
her kimse ki şol nergis-i mestāneye uğrar
5. tesbīħ ile seccādeyi bir cur'aya şatar
her şūfī-i şāfī⁵⁸⁷ bu peymāneye uğar
6. efsāne şatar 'āşıkā efsūn ile vā'iz
'āşık kaçan ol kışsa-i efsāneye⁵⁸⁸ uğrar
7. zincīr şaçūñ şöyle delü kıldı beni kim
'aqlın yitürür her ki bu dīvāneye uğrar
8. girdi ħarem-i ka'be-yi tahkīka **nesīmī**
ħannānı tavāf eyler ü mennāneye uğrar

63a

273.

mefā'īlün / mefā'īlün / fa'ülün

1. kim aydur⁵⁸⁹ yüzüñ gül-nāra beñzer
ki yüzüñ nūra degül nāra beñzer⁵⁹⁰
2. yañağūñ cennetüñ ħandān gülidür

⁵⁸²'ışkuñdan M. : zülfüñden Nesimi D.

⁵⁸³gör āteşi kim M. : şol āteşi gör kim Nesimi D.

⁵⁸⁴manşūr gibi M. : manşūr laym Nesimi D.

⁵⁸⁵'āşık-ı şādık M. : şūfī-i şāfī Nesimi D.

⁵⁸⁶nazarından dün ü gün cām-ı şarābı M. : dün ü gün cām-ı şarābı nazarından Nesimi D.

⁵⁸⁷her şūfī-i şāfī M. : şol sālīk-i 'ābid ki Nesimi D.

⁵⁸⁸kışsa-i efsāneye M. : kışsa vü efsāneye Nesimi D.

⁵⁸⁹kim aydur M. : kim aydur kim Nesimi D.

⁵⁹⁰nūra degül nāra beñzer M. : nūra vü hem nāra beñzer Nesimi D.

velī anuñ firāķı hāra beñzer

3. yüzüñdür sūret-i allah ü raħmān
kim aydur kim ol⁵⁹¹ ruħsāra beñzer
4. süzilmiş gözlerüñ sağ u selāmet
velīkin baķıķı bīmāra beñzer
5. řaçuñ būyı mesīhānuñ demidür
kim aydur nāfe-i tatara beñzer
6. ne gündür yā rab iy dil-ber cemālūñ
ki aħşamı anuñ envāra beñzer
7. saña beñzer cihānda kimse yoğdur
meger hūrī kim ol bir pāre beñzer
8. şaçun esrārını zāhid ne bilsün
ki tesbīhi anuñ zünnāra beñzer
9. egerçi kaşlaruñdur fitne başı
ħarāmī gözlerüñ ‘ayyāra beñzer
10. faķīh ādem ķatında⁵⁹² secde kılmaz
bu didigün⁵⁹³ ħilķati emmāre beñzer
11. gel iy řūfī vü terk eyle bu siħri
ki müsānuñ ‘aşası māra beñzer
12. güneş beñzer didüm şol māha⁵⁹⁴ heyhāt
ķaçan şol māha her istāre⁵⁹⁵ beñzer
13. maħabbet muħkem işdür ğāfil olma
bu ķarı şanma kim her ķāra beñzer
14. **nesīmī** kentü kenzüñ gevheridir⁵⁹⁶
ħadīři lü’lü’-i şeh-vāra beñzer

274.

müfte‘ilün / mefā‘ilün / müfte‘ilün / mefā‘ilün

1. ‘ıřķ yolında her kim ol yārine can-feşān gider
ehl-i yaķın bilür kim ol cennete bī-gümān gider

⁵⁹¹ol M. : anı Nesimi D.

⁵⁹²ādem ķatında M : ādemden ürker Nesimi D.

⁵⁹³didigün M. : dīvüñ Nesimi D.

⁵⁹⁴māha M. : aya Nesimi D.

⁵⁹⁵řol māha her istāre M. :ol bedre seyyāre Nesimi D.

⁵⁹⁶gevheridir M. : ma‘denidür Nesimi D.

63b

2. add ü rühuñ⁵⁹⁷ hikāyetini işideliden iy şanem serv gelür hayālüme çehreden ergavān gider
3. yar hayāli dem-be-dem gözlerümüñ sarāyına āb kimi revān gelür yaş kimi devān gider
4. iy heves eyleyen kiři 'ıřka işit bu nükteyi hūblaruñ hayāline virme gönül ki cān gider
5. yar ile şoĥbet eylemek bir dem iki cihān deger devlet anuñ ki yār il şoĥbeti cāvidān gider
6. nergis-i şūĥı şol şanem⁵⁹⁸ fitneyi āĥır eyledi serv adine ıl nazar gör neçesi revān gider
7. kirpügün⁵⁹⁹ okıyla yaralu ıldı gözüñ nesīmīyi gözden anuñ bu ma'niden⁶⁰⁰ laĥza-be-laĥza an gider

275⁶⁰¹.

mef'ülü / fā'ilātü / mefa'ılü / fā'ilün

1. 'āřık atında küfr ile islām birdür her anda mesken eylese 'āřık emirdür
2. ma'şuanıñ nazīri bulunmaz cihānda çün anı anı bu vech ile kim bī-nazīrdür
3. büt-hāne ile a'beyi vahdete fark iden ma'nide bāliğ omamış ol gerçi pīrdür
4. iy anuma tefe'ul için ur'āyı şalan döndürme fāluñı ki mübārek zamīrdür
5. 'ıřkuñ yolında yüzini ĥa eyleyen faır adı cihānda ĥüsrev-i şāhib serīrdür
6. dünyada⁶⁰² mülk ü māl ile aldanma iy melīk kim dünyenüñ metā'ı be-ğāyet ĥaīrdür
7. iy ka'benüñ cemāline 'āřık niyāz ilen⁶⁰³ meydān-ı 'ışka gel ki muğaylān ĥarīrdür
8. her kim senüñ ki yüzine açıldı gözleri

⁵⁹⁷rühuñ M. : yüzüñ Nesimi D.

⁵⁹⁸şanem M. : dil-berüñ Nesimi D.

⁵⁹⁹kirpügün M. : kirpük Nesimi D.

⁶⁰⁰gözden anuñ bu ma'niden M. : anuñ için gözinden uş Nesimi D.

⁶⁰¹Bu gazel Nesimi D.'de 12 beyittir

⁶⁰²dünyada M. : dünya vü Nesimi D.

⁶⁰³ilen M. : ile Nesimi D.

şahib-i başiret oldu vü adı başiretdür⁶⁰⁴

9. āfāka düşdi ğulgule hüsniñden iy kamer
āfāka baĝ gör⁶⁰⁵ ki ne āh u nefirdür
10. tarĝ eyledi yolında nesimī vucūdını
gör anı kim ne muhteşem olmuş fakirdür

276.

müfte‘ilün / mefā‘ilün / müfte‘ilün / mefā‘ilün

64a

1. şāhid-i⁶⁰⁶ lā şerik ile şol şanemün cemālidür
“leyse kemislihi” anıñ nuñ ile mīm ü dālidir
2. çihresi gerçi nūr ile keşf-i hicāb-ı vech ider
veche işāret eyleyen şol kamerün hilālidür
3. gerçi her ayda bir gice aya kemāl irür velī
yüz kamer irmez ana⁶⁰⁷ kim ol kamerün kemālidir
4. şūreti gerçi hüsni ile cūşa getürdi ‘ālemi
fitneyi kaynadan anuñ kâş ile zülf-i hilālidür⁶⁰⁸
5. ahiretün na‘imine olma ħariş ü baĝma kim
hūr ile cennet ü liķa cümle anuñ vişālidür
6. mihr-i ruĝuñ ne vech ile kâbil ola zevāle kim
vaşf-ı cemālün ey güneş āyet-i bī-zevālidür
7. şübhe⁶⁰⁹-i lā şerike leh tā bilesin⁶¹⁰ ki bende yok
gözgüye baĝ vü gözgüde gör ki nenün mişālidür
8. vaşla kana‘at itmişem dünye vü āhoret saña
‘aşıķa şol müşāhede ni‘met-i lā yezālidür
9. şükr ide gör ilāhuña her nefes iy nesimī kim
ehl-i kemāle mantıķuñ rahmet-i zü‘l-celālidür

277.

müfte‘ilün / mefā‘ilün / müfte‘ilün / mefā‘ilün

1. her kim ki⁶¹¹ irdi vaşlına ‘ıyş u nā‘im⁶¹² içindedür

⁶⁰⁴ başiretdür M. : başirdür Nesimi D. Mısranın vezni hatalıdır.

⁶⁰⁵ baĝ gör M. : baĝ vü gör Nesimi D.

⁶⁰⁶ şāhid-i M. : vāhid-i Nesimi D.

⁶⁰⁷ ana M. : anda Nesimi D.

⁶⁰⁸ zülf-i hilālidür M. : zülf ü hilālidür Nesimi D.

⁶⁰⁹ şübhe M. : şübha Nesimi D.

⁶¹⁰ tā bilesin M. : lā bilesin Nesimi D.

⁶¹¹ ki M. : kimi Nesimi D.

⁶¹² ‘ıyş u nā‘im M. : ‘ıyş-ı nā‘im Nesimi D.

vaşluña irmeyen kişi bil ki caḥīm içindedür

2. z̄ulmet ü hicr⁶¹³ ü fūrkatūñ mişl-i cehennem āteşi
manzar-ı ‘alī vuşlatuñ nūr-ı na‘im⁶¹⁴ içindedür
3. āb-ı ḥayāta irişen buldı ḥayāt-ı cāvidān
zulmet içinde kalanuñ ‘azm-i ramīm içündedür
4. çün gide ortadan hicāb ‘ayna mübeddel ola ‘ilm
bine anda⁶¹⁵ kimüñ ḳalb-i selīm içindedür
5. buldı selāmet ol kişi kim taleb-i vişāl ider
yüzi ḳara yahūdī gör küfr-i ‘azīm⁶¹⁶ içindedür
6. bıldı bu gün vişāliñi ‘ışḳ ile **nesīmī** kim
vaşluña vāşıl olanuñ ‘ıyşı muḳīm içindedür

278⁶¹⁷.

müfte‘ilün / mefā‘ilün / müfte‘ilün / mefā‘ilün

1. vaşlınu kim ki görmedi⁶¹⁸ derd ‘azāb içindedür
la‘lūñi kim ki şormadı teşne serāb içindedür
  2. gönüm içinde şüretüñ cān kibi ḳılmışam yirin
cevher⁶¹⁹-i күntü kenzi gör kim ne ḥarāb içindedür
  3. şem‘-ı rūḥuñ ḥarāreti cūşa getürdi ḳanumu
gör neçe yanar od imiş kim bu kebāb içündedür
  4. ḳand ile bāl ü şekkerüñ lezzetini unutmuşam
tā ki benümle leblerin nāz ü ‘itāb içindedür
  5. kim ki göziñle⁶²⁰ olmadı şubḥ-ı ezelde āşinā
tā ebed evvel ḳara günüñ baḥtı ḥicāb⁶²¹ içindedür⁶²²
- 64b**
6. sırr-ı sekāhum ey gönül zāhide şorma kim anı
ārif-i rabbihüm bilür kim bu şerāb içindedür
  7. zühde delālet eylerem ‘ışḳa ḥariş olur gönül
ben ne şümāra düşmüşem ol ne ḥisāb içindedür

⁶¹³zulmet ü hicr M. : zulmet-i hicr Nesimi D.

⁶¹⁴na‘im M. : ‘azīm Nesimi D.

⁶¹⁵anda M. : anda kim Nesimi D.

⁶¹⁶yüzi ḳara yahūdī gör küfr-i ‘azīm M. : istemeyen selāmeti renc-i elīm Nesimi D.

⁶¹⁷Bu gazel Nesimi D.’de 11 beyittir.

⁶¹⁸görmedi M. : bulmadı Nesimi D.

⁶¹⁹cevher M. : gevher Nesimi D.

⁶²⁰göziñle M. : saçuñla Nesimi D.

⁶²¹evvel ḳara günüñ baḥtı ḥicāb M. :ol ḳara günü hicāb Nesimi D.

⁶²²Mısranın vezni hatalıdır.

8. gūlgūle dūşdı ‘ālemde⁶²³ uyğulu nergīsünden uş
fitneleri ğamzesi⁶²⁴ şanma kim h‘āb içindedür
9. şems ü kamer eger yüzüñ tābına dūşmedi neden
‘ışka esīr olan kişi⁶²⁵ ateş ü tāb içindedür
10. zūlf ü kaşun **nesīmīye zevk**⁶²⁶-i hūsndür ey şanem
cīm ile nūr bu hūsn ile kaŋı kitāb içindedür

279.

müfte‘ilün / mefā‘ilün / müfte‘ilün / mefā‘ilün

1. zūlf-i siyāh māhumuñ⁶²⁷ halkası māh içindedür
şol kamerüñ menāzili ebr-i siyāh içindedür
2. dūşdı kemend-i zūlfüne ‘aql revān kuşu⁶²⁸ velī
zıll-ı ilāha yapışan zıll-ı ilāh içindedür
3. ka‘be-i ‘ışka varanuñ sıdğ u niyāzdur yolu
menzile ‘aķıbet irür kim ki bu rāh içindedür
4. cānumı bir nigāh ile⁶²⁹ aldı harāmī gözlerün
gör ki ne dürlü fitneler uş bu nigāh içindedür
5. ‘ālem içinde bī-gümān sensin emīr-i dil-berān
gör ki bu resme pādişeh hūsnī⁶³⁰ sipāh içindedür
6. serv-i kabāda ya kamer kimse külāha⁶³¹ görmedi
şol boyı servi gör neçe māhı⁶³² külāh içindedür
7. şūret-i hūba müdde‘i baķma dimiş **nesīmīye**
yüzi karayı gör neçe küfr ü günāh içindedür

280.

mefā‘ilün / mefā‘ilün / fe‘ülün

1. kanı bir ‘ahd ü peymānı bütün yār
kanı bir kavli gerçek toğru dildār
2. kanı devranda bir kalbi değalsüz
kanı ‘ālemde bir arıca dinār

⁶²³gūlgūle dūşdı ‘ālemde M. : dūşdı cihāna gūlgūle Nesimi D.

⁶²⁴fitneleri ğamzesi M. : fitnelerini gör anuñ Nesimi D.

⁶²⁵kişi M. : kimi Nesimi D.

⁶²⁶zevk M. : vech Nesimi D.

⁶²⁷zūlf-i siyāh māhumuñ M. : zūlf-i dütāsı şāhumuñ Nesimi D.

⁶²⁸‘aql revān kuşu M. : ‘aql kuşu revān Nesimi D.

⁶²⁹ile M. : ilen Nesimi D.

⁶³⁰hūsnī M. : hānsı Nesimi D.

⁶³¹külāha M. : külehde Nesimi D.

⁶³²māhı M. : māh Nesimi D.

65a

3. anı aı bilen bir gerek er kim
ola oğru anu dilinde gftr
4. anı dnyda⁶³³ ikrr eyleyen kim
aa yodur anu gnlinde inr
5. anı ol incil arı sedef kim
bulına anda mi l'l'-i ehvr
6. anı manurlayın bir ehl-i a kim
aıla 'ı iinde baı ber dr
7. anı adıqların rzına marem
anı 'aıqların rencine tmr
8. anı gerekleyin bir aa 'aı
anı grmi aı bir ehl-i ddr
9. anı gflet arbından bir ayuğ
anı esrklerin cem'inde⁶³⁴ h-yr
10. anı ahdında ol sbit-i adem kim
oyam adı anu dođru⁶³⁵ vefkr
11. anı dnyda y rab ol emn kim
ki anda gizlene bi drl esrr
12. nesm yr ilen n yr oldu
amu 'lem ne gm ger olsa ağyr

281.

mef'l / mef'l / mef'l / fe'ln

1. gnlmde benm 'ı-ı ceml ezeli dr
ol nesne kim oldu ezeli lem-yezeli dr
2. nefsini bilendir ki yakn rabbını bildi
adan bu maamta iren bili⁶³⁶ veli dr
3. nefsini bilen bildr aı bildi aat⁶³⁷
inrına bil bağlama kim avl-i 'alidr
4. ey yz turu al kimi zhid meye un kim
s-i lebu atlu erb 'aselidr

⁶³³dnyda M. : dilinde Nesimi D.

⁶³⁴cem'inde M. : bezminde Nesimi D.

⁶³⁵dođru M. : gerek Nesimi D.

⁶³⁶bili M. : bil ki Nesimi D.

⁶³⁷nefsini bilen bildr aı bildi aat M : her kimse ki nefsin tanıdı rabbını bildi Nesimi D.

5. iy yāruñi dünyāya vü 'uqbāya şatan gel
bul nesneyi dünyāda⁶³⁸ ki yāruñ bedelīdür
6. indürmedi baş aḥsen-i taḳvīme 'azāzil
anı bırağan la'nete anuñ cedelīdür
7. idrāk idemez şüretüni görmeyen a'mā
şol ma'nīyi kim ḥüsn ü cemālünde celīdür
8. şāf olmayan altun kimi mihründe cihānda
ol⁶³⁹ yüzi ḳara ḳalb imiş adı deġalīdür
9. yāre⁶⁴⁰ fedā eylemeyen cānını 'āşık⁶⁴¹
ma'şuḳādan⁶⁴² adı⁶⁴³ vırme ki 'işkuñ 'amelīdür⁶⁴⁴

65b

10. 'āşıklarınuñ ḳanuna bandurđı elin dost
şol ḳana giren dā'im anuñ sīmin⁶⁴⁵ elidür
11. çün bulđı nesīmī ebedī 'ömri⁶⁴⁶ şaçundan
şol dirligi neyler ki zemān ecelīdür

282.

mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün

1. gözün aç gör kim iy ḫālib 'alīdür baña⁶⁴⁷ server
muḥammed 'ışḳ deryādır⁶⁴⁸ 'alīdür ḳıymet-i gevher
2. muḥammed 'ilme kān oldı 'alī nuḫ-ı beyān oldı
aña sır⁶⁴⁹ 'ıyān oldı 'alīdür ḫ'āce-i ḳanber⁶⁵⁰
3. 'alīdür cümleñ cānı muḥammedür 'alī kānı
ḫaḳıḳatdür 'alī şānı 'alīdür yār-ı peyġamber
4. ne bilsün cāhil ü nādān muḥammed yā 'alī kimdür
muḥammed şāhib-i⁶⁵¹ dīndür 'alīdür cümleyle rehber
5. 'alīdür her şey için cān 'alīdür yār ile mihmān

⁶³⁸dünyāda M. : 'ālemde Nesimi D.

⁶³⁹ol M. : şol Nesimi D.

⁶⁴⁰yāre M. : iy yāre Nesimi D.

⁶⁴¹Mısranın vezni hatalıdır.

⁶⁴²ma'şuḳādan M. : ma'şuḳāya Nesimi D.

⁶⁴³adı M. : āh Nesimi D.

⁶⁴⁴Mısranın vezni hatalıdır.

⁶⁴⁵sīmin M. : sīnin Nesimi D.

⁶⁴⁶'ömri M. : 'ömr Nesimi D.

⁶⁴⁷baña M :her kan-ı Nesimi D.

⁶⁴⁸'ışḳ deryādır M. : ışḳ ile deryā Nesimi D.

⁶⁴⁹aña sır M. : her sır Nesimi D.

⁶⁵⁰Mısranın vezni hatalıdır.

⁶⁵¹şāhib-i M. : server-i Nesimi D.

‘alī raḥīm ‘alī raḥmān ‘alīdür cümleye server

6. ‘alī vāḥid ‘alī eḥad ‘alī ferd ‘alī⁶⁵² şamed
‘alīdür cümleye raḥmet ‘alīdür şāfi-i maḥşer
7. ‘alī sultān ‘alī sübhān ‘alī cennet ‘alī rızvān
‘alī dindür ‘alī imān ‘alīdür sākī-i kevser
8. ‘alīdür ol veliyyu’llah ‘alīdür maẓhar-ı allah
‘alī nūrından iy vallah münevverdür yidi aḥter⁶⁵³
9. ‘alīdür ḥaydar-ı kerrār ol aldı ƣal ‘a-i ḥayber
‘alīdür ƣātil-i küffār ‘alīdür mīr-i her leşker
10. ‘alīnūñ nūrı ile ender **nesīmīnūñ** dil ü cānı⁶⁵⁴
‘alī vālā ‘alī vālī⁶⁵⁵ ‘alīdür server-i şaf-der

283.⁶⁵⁶

müfte ‘ilün /fā ‘ilün /müfte ‘ilün /fā ‘ilün

9. maḥşad-ı ‘āşıkların menzil-i cānān olur
ismini yād idicek vālih ü ḥayrān olur
10. şon vire cünbişlerin ‘afv ide kim işlerin
menzili dervişlerin kūşe-i vīrān olur
11. kimde ki ‘ışık buluna ‘azm ide ḥaƣ yoluna
sırrı anuñ biline ‘ışık nice pinhān olur
12. ‘aşk ile kim ah ide ƣalbini āgāh ide
‘azm-i be-dergāh ide ol ulu sultān olur
13. fānī cihāndan kesil āyīne-i ƣalbi sil
‘arşa-i maḥşerde bil bir ulu dīvān olur
14. ‘ārife her şubḥ u dem yār ola bāğ-ı irem
tövbede şābit ƣadem zāl-i nerīmān olur
15. kim ide ḥaƣƣı edā ‘aşk ile ƣıla nidā
feyz-i cenāb-ı ḥüdā anda nümāyān olur
16. **naƣşī-i** ‘āşık saña ‘ışık şabrını aña
menƣıbe-i evliyā reşk-i gülistān olur

66a

⁶⁵²ferd ‘alī M. : ferd ü ‘alī Nesimi D.

⁶⁵³aḥter M. : kişver Nesimi D.

⁶⁵⁴‘alīnūñ nūrı ile ender **nesīmīnūñ** dil ü cānı M : nesīmīnūñ dil ü cānı münevverdür ‘alī nūrı Nesimi D.

⁶⁵⁵vālī M. : a ‘lā Nesimi D.

⁶⁵⁶ Bu gazel Nakşi Ali D.’de bulunamamıştır.

284.

mefâ'îlün /mefâ'îlün/ fe'ülün

1. ne kim söyler saña benden hağdur
işidürse öziñ bi hağ⁶⁵⁷ kulağdur
2. şağın hağdur sözüml gel yüz çevirme
egerçi söyleyen dildür dudağdur
3. şorarsañ âteş-i 'ışkı bugün sen
derün-ı sînem içre bir ocağdur
4. sevüb 'aşıkların cānā ezelden
yağar 'ışk odına cāniñ kapağdur
5. yüri zāhid bu sevdādan elünçek
şağın şanma bu menziller durağdur
6. halāş it kendüñi bend ü belādan
ki dā'im itdügi saña tuzağdur
7. bugün **nağşî** görüñ 'ışkıñda yarüñ
şağınmaz cānını merd-i koçağdur

285.

fā'îlātün/ fā'îlātün/ fā'îlātün/ fā'îlün

1. bul dilā genc-i nihānı sende serverlik budur
şirk-i aħfādan halāş ol gel dil-āverlik budur
2. perde-i keşret-nümādan seyr idüb bu vaħdeti
keşf itme rāzı⁶⁵⁸ şağın kim⁶⁵⁹ pîr ü perverlik budur
3. on sekiz biñ 'ālemüñ sırrın temāşā eyleyüb
süret-i hağdan güzār it gel dilāverlik⁶⁶⁰ budur
4. cür'a-i cām-i elestden dest-i kudretten bugün
nüş idüb ayılma sen kim haşre dek⁶⁶¹ erlik budur
5. bāb-ı 'ışkıñ mektebinden ders-i hağkı **nağşiyā**
bî-hurūf nutğ⁶⁶² eyle anı çünki rehberlik budur

286.

mefâ'îlün /mefâ'îlün /mefâ'îlün /mefâ'îlün

⁶⁵⁷hağ M. : cānın Nağşi Ali D.

⁶⁵⁸keşf itme rāzı M. : keşf-i rāz itme Nağşi Ali D.

⁶⁵⁹kim M. : yok Nağşi Ali D.

⁶⁶⁰dilāverlik M. : senā-verlik Nağşi Ali D.

⁶⁶¹sen kim haşre dek M.: gelmesün kim haşr dek Nağşi Ali D.

⁶⁶²nutğ M. : nağl Nağşi Ali D.

66b

1. hitāb-ı 'allame 'l-esmā rumūz-ı sırr-ı insāndur
kitāb-ı noḡta-i evvel ḡaḡıḡat ehl-i 'irfāndur
2. lisān-ı 'ilm-i esrāruñ o kim fehmi eylemez remzin
göriñür šuretā insān ma 'nide⁶⁶³ ḡayvāndur⁶⁶⁴
3. anlar⁶⁶⁵ kim rü-yı dil-dārı temāşā itdi her yüzden
çıḡarlar aradan anlar bu⁶⁶⁶ ma 'nā özge seyrāndur
4. ḡaçan kim ol kemān-ebrü girer meydān-ı 'ıšḡ iḡre
başın ḡob eyler 'āşıḡlar anı⁶⁶⁷ kim zülfü çevḡāndur
5. diler bir demle ḡatlı eyler ser-ā-ser 'ālemüñ ḡalḡın
yazılmaz bir nefes cürmü rızā-yı ḡükm-i şulḡāndur
6. binā-yı dest-i ḡudretdür yıkılmaz bilmiş ol **naḡşı**
libāsın tāzeler ancaḡ 'aḡıllar bunda ḡayrāndur

287.

mefā 'ilün /mefā 'ilün/ fe 'ülün

1. ḡaḡḡuñ ḡullarını ba 'zı ḡul eyler
anı ḡül eylemez yine ol eyler
2. alan viren odur pāzār iḡinde
kimiñ bāy u kimiñ yoḡsul eyler
3. kiminüñ baḡrını ider altün
kiminüñ altününü ḡara pul eyler
4. kimini ḡüldürür dā 'im cihānda
kiminüñ āḡ u fiḡānın bol eyler
5. kiminüñ sevdigüni alur elinden
kiminüñ erini alır dul eyler
6. kimisi istemezken virür evlād
kimi ister aña yād oḡul eyler
7. kimi bulamaz giye çuldan 'abāyı
kiminüñ altına atlas çül eyler
8. kiminüñ ḡatlı balını ider 'acı
kiminüñ 'acısın ḡatlı bal eyler

⁶⁶³ma 'nide M. : veli siredde Nakşi Ali D.

⁶⁶⁴Mısranın vezni hatalıdır.

⁶⁶⁵anlar M. : olar Nakşi Ali D.

⁶⁶⁶çıḡarlar aradan anlar bu M. : çeker el ḡayr-ı ḡaḡdan ol bu Nakşi Ali D.

⁶⁶⁷başın ḡob eyler 'āşıḡlar anı M. : sürüp 'uşşāḡı ḡob eyler anuñ Nakşi Ali D.

67a

9. ider aḳ güneṣi gah ḳara balçık
ḳara balçıkı açar gah gül eyler
  10. kimini bülbül ider güle ḳılur zār
kimini pervāne veṣ yaḳub kül eyler
  11. kimisini ‘īsā nefesdür ider ihyā
kimi deccāl olub saġā ol⁶⁶⁸ eyler
  12. çürügi ṣaġ idüb ṣaġı çürük hem
ṣolı sâġ u ṣaġı gahi ṣol eyler
  13. ayaġı baş başı ider geh ayak
dili ḳulaḳ ḳulaġı hem dil eyler
  14. fili gāhi ḳarınca ḳurṣaġına
ḳoyub ḳarıncayı gāhi fil eyler
  15. çıkar⁶⁶⁹ gāhi yoldan nice yolcu
gehi yolcayı göstermez yol eyler
  16. gehī ıṣsuz ḫarābı ṣenlik idüb
gehi ṣenliġi taġıdub yil eyler
  17. anāṣır ipligin tıġ iynesinden
geçürüb onı bu bunı ṣol eyler
  18. beli⁶⁷⁰ gāhi letāfetle ider ad
odı gāhī keṣāfetle yel eyler
  19. ṣuyı dondurup ider taṣ ü toprak
taṣı topraġı aḳıdur seyl eyler
  20. ḫurūf-ı çāre⁶⁷¹ gibi cümle eṣyā
birine⁶⁷² uzanub el eyler⁶⁷³
  21. bu sözüñ yunūs-i **mıṣrı** degildür
lüġaz bunda mu ‘ammāsın ol eyler
288.
fā‘ilatün/ fā‘ilatün/ fā‘ilatün/ fā‘ilün
1. hazret-i ‘īsā inüb gökden tamām etti zuhur

⁶⁶⁸saġā ol M. : saġı ṣol Niyazi Mısrı D.

⁶⁶⁹çıkār M. : çıkārır Niyazi Mısrı D.

⁶⁷⁰beli M. : yeli Niyazi Mısrı D.

⁶⁷¹çāre M. : cārre Niyazi Mısrı D.

⁶⁷²birine M. : biri birine Niyazi Mısrı D.

⁶⁷³Mısranın vezni hatalıdır.

ger sen idrāk eylemezsen belki sendendir kusūr

2. dirilüb 'acb-i dinden⁶⁷⁴ hem cümle mevtā ser-te-ser
na' rā-i isrāfil oldu cümleye çalındı sūr
3. bir kabirden bin muḥammed her birisi yüzbiñe
baş olub gitti öñünce zalik yevmün-nüşūr
4. enbiyānıñ āsmān-ı ḥaḫḫ gibidir sözleri
evliyānıñ sözleri tezyindürür etme ğurūr
5. **mısrıyā** her sözüñü ḥaḫḫdan işit ḥaḫ söyle kim
ric'at ile baḫsalar da görmeye kimse futūr

289.

mefā'ılün/ mefā'ılün/ mefā'ılün / mefā'ılün

1. rumūz-u enbiyā-yı vākıf esrār olandan şor
ene'l-ḥaḫ sırrını cāndan geçüb ber-dār olandan şor
2. yürü var ehl-i tecrīdi 'alāiḫ ehline şor⁶⁷⁵
anı cān u cihānı terk edüb deyyār olandan şor
3. gehi ḳahr-ü gehi lütfun kemālin bilmek isterseñ
fenā ender fenā⁶⁷⁶ yoğ olub hem vār olandan şor
4. dilā bu mantıḫ' uḫ-ḫayrı fesāhat ehli añlamaz
bunu ancaḫ ya 'aḫḫār veyāhut ḫayyār olandan şor
5. anadan doğma gözsüzler gāhi görmez eşyāyı
niyāzi vech-i dildārı ulül-ebşār olandan şor

67b

vasf-ı hazret-i setāc enbiyā

290.

mefā'ılün / mefā'ılün / fe'ılün

1. eyā sultān ki nāmuñ muşḫafādur
şalāt itmek saña her dem revādur
2. senüñ nūruñla bulmuşdur zuhūrı
vücūduñ mazharı tām-ı ḫudādur
3. cem' i kā'inātuñ meydānısın
ḫufeylūñ ḫayli cem' i⁶⁷⁷ enbiyādur

⁶⁷⁴ dinden M. : zenebden Niyazi Mısrı D.

⁶⁷⁵ şor M. : şorma Niyazi Mısrı D. Mısranın vezni hatalıdır.

⁶⁷⁶ fenā M. : fenāda Niyazi Mısrı D.

⁶⁷⁷ ḫayli cem' i M. : ḫayāli cem' Seyyid Mehmed D.

4. senüñle buldılar cümle kemāli
şonlar⁶⁷⁸ kim kāmīlīn ü evliyādur
  5. du ‘ālem nūr-ı vechüñle⁶⁷⁹ münevver
şaçuñ ve ‘l-leyl yañağuş ve ‘d-đuhādur
  6. cemālūñ sūre-i seb ‘ül-meşānī
āduñ yāsīn şerīf alnuñ t̄ahādur
  7. alur şems u kamer nūrı yüzüñden
münevver tal ‘atuñ bedrū ‘r-recādur
  8. lebūñ zemzem cemālūñ ka ‘betu ‘llāh
tavāf idenler anı müctebādur
  9. haṭ u müşkīn ü ruhsāruñ beyānı
ki e ‘r-raḥmān ‘ale ‘l- ‘arş istivādur
  10. senüñ enfās-ı kudsıyyeñ ṭabībā
kamū derde devā şadra şifādur
  11. işāretle iki nışf⁶⁸⁰ itdūñ ābı⁶⁸¹
mübārek barmağuş mu ‘ciz-nümādur
  12. sen ol sultān-ı māzāğuş ‘l-başarsuñ
bize ḥāk-i rehūñ kehl-i cilādur
  13. ki subḥānellezī esrā ‘urūcuñ
saña maḳşad cenāb-ı kibriyādur
  14. egerçi rehber oldı saña cibrīl
ki aña menzil çü sidretü ‘l-müntehādur⁶⁸²
  15. sen irdūñ k̄āb-ı kavseyne ḥabībā
maḳāmuñ olsa o ednā sezādur
- 68a**
16. ne ḥaddimdür seni medḥ eyleyim ben
kemāhī māh ruhuñ rabbū ‘l- ‘alādur
  17. benim nem var efendim saña lāyık
hemān ancaḳ taşarru ‘la recādur
  18. benim eksikliğime ḳalma şāhım
ḳuluñam yoluña cānım fedādur

⁶⁷⁸şonlar M. : şolar Seyyid Mehmed D.

⁶⁷⁹nūr-ı vechüñle M. : nūr u cihanla Seyyid Mehmed D.

⁶⁸⁰nışf M. : şakḳ Seyyid Mehmed D.

⁶⁸¹ābı M. : māhı Seyyid Mehmed D.

⁶⁸²Mısranın vezni hatalıdır.

19. hüdānuñ raḥmetidür cümle halka
işi müzniblere dā'im 'atādur
20. şefi' oldur yarın kamū 'uşāta
ki zīrā şāhib u tāj u livādur
21. ki evvel yār aña ebübekrū 's-şiddīk⁶⁸³
kamū aşhāb-ı şıdka pīş-vādur
22. 'ömerdür yār-ı şāni o resūla
'adālet ehline çün muḳtedādur
23. üçünci yārı 'oşmān ibn-i 'affān
ki zī'n-nüreyn hem 'ilm u ḥayādur⁶⁸⁴
24. kerāmet menba'ı kān-ı şehāvet
ki çār-ı yār 'alīyyü'l-murtażādur
25. ne mümkündür anı vaşf eylemek çün
anuñ vaşşāfi faḥr-ı enbiyādur
26. ḥasandur ḥale ile vāşıl hüdāya
anuñ ḳadri ki zātından 'alādur
27. ḥüseyndür nūr-ı çeşm-i şīr-i yezdān
ser-firāz⁶⁸⁵-ı şehīd-i kerbelādur
28. bunlardur nūr-ı 'ayn-ı ehl-i sünnet
ki isbāt-ı resūl-i kibriyādur
29. muḥibb olan bulara cān u dilden
senüñle rüz-ı maḥşer āşinādur
30. ihānet eyleyen āl-i resūle
o etbā'-ı yezīd-i bed-liḳādur
31. şalāt ile selām u hem taḥiyyāt
maḥtar-ı rūhuna şubḥ u mesādur
32. daḥi aşhāb u āline kim anlar
tarīḳ-i mustaḳīm üzre hedādur
33. şefā'at kıl bu seyyid-i derd-mende
ḳapuña müntesib muḥliş gedādur

68b

ḥazret-i ruḥi baḡdādī

⁶⁸³ Mısranın vezni hatalıdır.

⁶⁸⁴ nüreyn hem 'ilm u ḥayādur M. : nüreyn u hem hilm u ḥayādur Seyyid Mehmed D.

⁶⁸⁵ firāz M. : efrāz Seyyid Mehmed D.

291⁶⁸⁶.

fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilün

1. şanma ey h̄āce ki senden sīm ü zer⁶⁸⁷ isterler
yevme la yenfa‘u da qalbi selīm isterler
2. berzah-ı havf u recāy⁶⁸⁸ giçegör nākām ol
dem-i āhırde ne ümmīd u ne bīm isterler
3. unudub bildügiñi ‘arif iseñ nādān ol
bezm-i vaḥdetde ne ‘ilm u ne ‘alīm isterler
4. ‘ālem-i bī meh-i ḥurşīd⁶⁸⁹ ü felekler⁶⁹⁰ hergiz
ne mühendis ne müneccim ü⁶⁹¹ ne hakīm isterler
5. ḥarem-i ma‘nāya bīgāneye⁶⁹² yol virmezler
āşinā-yı ezeli yār-ı qadīm isterler
6. sākin-i dergeh-i teslīm-i rızā ol dā‘im
ber murād olmağa⁶⁹³ ḥidmetde muqīm isterler
7. dergeh-i faḳra varub dirligüni ‘arz itme
anda hergiz ne sipāhī ne zā‘im isterler
8. cürmüne mu‘terīf tātā maḡrūr olma
ki şifā-ḥāne-i ḥikmetde saqīm isterler
9. ‘aşıq olub⁶⁹⁴ şerbet-i ‘aşkı ister iseñ kim ‘uşşāk⁶⁹⁵
çāresüz derd arayub derd⁶⁹⁶-i elīm isterler
10. kıble-i ma‘niyi fehmi eylemeyen kec revler
secde-i sehv⁶⁹⁷ idüb ecr-i ‘azīm isterler
11. ezber it kışsa-i esrār-ı dili ey **rūḥī**
hāzır ol bezm-i ilāhıde nedīm isterler

ḥazret-i es‘ad baḡdādī

292⁶⁹⁸.

⁶⁸⁶ Bu gazel Ruhi D.’de 13 beyittir.

⁶⁸⁷ sīm ü zer M. : zer ü sīm Ruhi D.

⁶⁸⁸ recāy M. : recādan Ruhi D.

⁶⁸⁹ meh-i ḥurşīd M. : meh ü ḥurşīd Ruhi D.

⁶⁹⁰ felekler M. : felekde Ruhi D.

⁶⁹¹ müneccim ü M. : müneccim Ruhi D.

⁶⁹² bīgāneye M. : bīgāne Ruhi D.

⁶⁹³ olmağa M. : itmege Ruhi D.

⁶⁹⁴ olub M. : ol Ruhi D.

⁶⁹⁵ Mısranın vezni hatalıdır.

⁶⁹⁶ derd M. : renc Ruhi D.

⁶⁹⁷ secde-i sehv M. : sehvile secde Ruhi D.

⁶⁹⁸ Bu gazel Esad D.’de 8 beyittir.

fe‘ilātün /fe‘ilātün /fe‘ilātün /fe‘ilün

1. bezme sen gelmeyicek feyz-i meserret mi gelür
dil-i ḥasret⁶⁹⁹-zedeye neş’e-i ḥālet⁷⁰⁰ mi gelür
2. sensüz ey nūr-ı başır⁷⁰¹ māye-i ārām-ı derün
dīdeye feyz-i cilā sīneye rāḥat mı gelür
3. ḥūş-dārū-yı vişālīñ meded itmezse eger
ḥaste-i miḥnet-i hicrāna ifākat mı gelür
4. öpmege kūşe-i dāmāniñ o şāh-ı ḥüsniñ
cūş-ı bīgāneden üftādeye nevbet mı gelür
5. şeng ü şūḥ olmayıcaḳ sākī bezm-i ‘işret
nāzdan yoksa o nāzende ferāgat mı gelür⁷⁰²

69a

6. sen hemān şarf idegör naḳd-i niyāzı ey dil
rind-i dürd-keş-i maḥmūra seṭāret mı gelür⁷⁰³
7. baḳmadıñ ‘arız-ı gül-tıynet-i yāre es‘ad
‘andelīb-i dil-i ‘uşşāka ḳanā‘at mı gelür

293.

mefā‘ilün / mefā‘ilün / mefā‘ilün / mefā‘ilün

1. ğamiñla ben helākum sen kimiñ ğam-ḥ‘arısıñ kāfir
kimiñ merhem-güzār-ı sīne-i efkārısın kāfir
2. nigāhiñ şabr-süz u türk-i çeşmiñ rehzen-i rahāt
dimezsın sen kimiñ ārām-ı cān-ı zārısıñ kāfir
3. nigāhiñ aşinā bigāne ğamzeñ dost düşmāndır
uṭanma doğrı söyle sen kimiñ dildārısın kāfir
4. girersın günde yüzbiñ bī-günāhiñ kānına nā-ḥaḳ
bileydım sen ne şer’in peyrev-i āsārısın kāfir
5. müselmānım diyen böyle kıyar mı ehl-i imāna
ne milletsın ne āyīniñ perestiş-kārısın kāfir
6. seniñçün ben daḥı dil-ḥasteyim es‘ad gibi⁷⁰⁴ ammā
hele ey çeşm-i cānān sen kimiñ bīmārısın kāfir

⁶⁹⁹ḥasret M. : ḥayret Esad D.

⁷⁰⁰neş’e-i ḥālet M. : neş’e vü ḥālet Esad D.

⁷⁰¹başır M. : nażar Esad D.

⁷⁰²Bu mısra divanda 6b’dır.

⁷⁰³Bu mısra divanda 5b’dır.

⁷⁰⁴dil-ḥasteyim es‘ad gibi M : es‘ad daḥı dil-ḥasteyiz Esad D.

294.⁷⁰⁵

fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilātün / fe' ilün
(fā' ilātün) (fā' lün)

6. şerha-i sīnem benim mülk-i dilde rāhımdır
dağlar revzene-i hātır-ı āgāhımdır
7. jeng-dār-ı haṭ iden ā'yine-i ruhsārīñ
pīç-tāb-ı nefesimdir eşer-i āhımdır
8. tūğ-i hicrān eyle faşl itme hemān da'vāmız
katliñ ey şûh benim maṭlab-ı dil-h'āhımdır
9. tūregī-i şeb-i baht-ı siyehimden kōrkmam
o meh-i hūsn ki bir şāh-ı felek cāhımdır
10. es'adā kādir iken iki mu'cize hārut kalem
rāh-ı eş'ārda sihr itme bugün cāhımdır

295.⁷⁰⁶

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

7. gün olur ey meh-i nāzım bu şabāhat de geçer
bizi hicrānda koyan bu şeb-i hayret de geçer
8. vāşıl-ı evc-i kabūl eyle ricāmız yoḥsa
yerde kalmaz şanemā āh-ı felāket de geçer
9. nāhūdā nūh-ı nebī olduğı dem şekk yokdur
ğavṭa-i varṭa-i tūfān bu nevbet de geçer
10. haṭ gelüb leşker-i hūsnı geçecek dildārīñ
dili muğber iden ol kīne-i naḥvet de geçer
11. şāf kıl ā'yine-i sīneñi nīk ü bedden
tab'a āmed-şod iden şūret-i hayret de geçer
12. çekilenler kalur **es'ad** bu cihān içre hemān
vaḫt-i şādīde gelür mevsim-i miḥnetde geçer

296.

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün/ fā' ilün

1. ol perīveş kim melāhat mülkinūñ sultānıdır
hüküm onun hükümüdürür⁷⁰⁷ fermān onun fermānıdır
2. sürdü mecnūn növbetin şimdi benem rüsvā-yı 'ışk

69b

⁷⁰⁵ Bu gazel Esad D.'de yoktur.

⁷⁰⁶ Bu gazel Esad D.'de yoktur.

⁷⁰⁷ hüküm onun hükümüdürür M. : hüküm onun hükmü bana Fuzuli D.

toğru dirler her zamān bir ‘āşıkın devrānıdır

3. lahza lahza gönlüm odından⁷⁰⁸ şererlerdir çıkan katre katre göz töken şanmañ sirişkim kânıdır
4. çäkler gögsümde tığ-i‘ ışkıdan ‘ayb itmeniz kim cünün gülzārınıñ bunlar gül-i ħandānıdır
5. ey **fuzūli** ola ki yār ide raħm efğānıña⁷⁰⁹ ağlagıl zār anca kim zār ağlamak imkānıdır

297.⁷¹⁰

mefā ‘ilün/ mefā ‘ilün/ mefā ‘ilün/ mefā ‘ilün

1. yanan ‘ışk āteşine āteş dūzahdan eymindir ne kim bir kez yanā yandıra⁷¹¹ anı ğayr-i mümkindir
2. bırağıdım zevrāk-ı dil eşk baħrına şaķın ey mah⁷¹² temevvüc vermesin teşvīş añā kim anda sākindir
3. ğamıñ kim dökdü kânım dilde sākin⁷¹³ olduğun bildim ki ħalvet çekmenin te‘ siri sırr-ı keşf-i bātındır
4. ciğer dağına merhem oldu peykānıñ bi-ħamd‘ illah sa‘ ādet kevkebine aħter-i baħtım muķārindir
5. ruhuñdan nūr uğurlar şem‘ bāşın keserler cā‘ iz budur bir ķul serencāmı ki sulţānına ħā‘ indir
6. **fuzūli** ħāli olmaz şüret-i dil dūst fikrinden bu ma‘ nide ki beyt‘ ullah derler ķalb-i mü‘ mindir

298.

fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

1. ħüsnüñ olduğca füzün ‘ışk ehli artık zār olur ħüsn her ne⁷¹⁴ miķdār olursa ‘ışk ol mıkdā olur
2. cennet için men‘ iden ‘āşıkları dīdārdan bilmemiş kim cenneti ‘āşıkların dīdār olur
3. ‘ışk derdinde olur ‘āşık mizācı müstaķīm ‘āşıkıñ derdine dermān etseler bīmār olur

70a

⁷⁰⁸odından M. : ivinden Fuzuli D.

⁷⁰⁹ola ki yār ide raħm M. : ola kim raħm ide yār Fuzuli D.

⁷¹⁰Bu gazel Fuzuli D.’de 7 beyittir.

⁷¹¹yandıra M. : yandırmak Fuzuli D.

⁷¹²mah M. : dil Fuzuli D.

⁷¹³sākin M. : pinhan Fuzuli D.

⁷¹⁴her ne M. : her Fuzuli D.

4. zāhid-i hodbīn⁷¹⁵ ne bilsün zevkıını ‘ışk ehliniñ
bir ‘aceb meydır maḥabbet kim için huşyār olur

5. ‘ışk sevdāsına sarf eyler **fuzūli** ‘ömrünü
bilmezem bu ḥāb-ı gāfletten kaçan bīdār olur

299.⁷¹⁶

mefā‘ilün/ mefā‘ilün/ mefā‘ilün/ mefā‘ilün

1. biḥamdillah senā gūyem elimde defterim vardır
dilimde lā fetā illā aliyyü‘l-ekberim vardır

2. fenā vü fahri fi‘llāhım kana‘at⁷¹⁷ rāhına girdim
şükür minnet ‘alī gibi önümde rehberim vardır

3. ne ğam ğuşsa ḥavāricden dilā bir zerre şübhem yok
iki ‘ālemde billāhi benim bir ḥayderim vardır

4. ḥasan şāhım ḥüseynim var imāmım ‘ābidin bākır
ḥaḳāyık ‘ilmine hādī ḥaḳīḳat ca‘ferim vardır

5. imām kāzım rızādandır taḳī dīnim naḳī cānım⁷¹⁸
tamāmet elli biñ tuvānī⁷¹⁹ güzīde askerim vardır⁷²⁰

6. muḥammed mehdīnin cānā yolunda seng-i rāh olsam⁷²¹
muḥaḳḳaḳ cāna⁷²² minnet gönülden isterim vardır⁷²³

7. yezīdler zaḥmnāk oldu ‘āşıklar ‘aşq-ı pāk oldu
bu cismim cümle ḥāk oldu içimde gevherim vardır

8. **virānīyem** bilin cānānım⁷²⁴ fedādır āl u evlāda⁷²⁵
münāfık boynun urmağa elimde ḥançerim vardır

300.

fā‘ilātün/ fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1. şūretiñde⁷²⁶ naḳş olan üç ḥarf fażl-ı ilahdır
cān göziyle bir nazar kıldım hemān allahdır

⁷¹⁵hodbīn M. : bī-hud Fuzuli D.

⁷¹⁶Bu gazel Virani D.’de 9 beyittir.

⁷¹⁷kana‘at M. : ferāgat Virani D.

⁷¹⁸cānım M. : iman Virani D

⁷¹⁹tuvānī M. : nāci Virani D

⁷²⁰Mısranın vezni hatalıdır.

⁷²¹seng-i rāh olsam M. : sengsār olmak Virani D

⁷²²cāna M. : cānıma Virani D

⁷²³Mısranın vezni hatalıdır.

⁷²⁴cānānım M. : cānım Virani D

⁷²⁵Mısranın vezni hatalıdır.

⁷²⁶şūretiñde M. : şūretimde Misali D.

70b

2. ka‘be vü kur‘ân vü cum‘a hamse vü hamsîn şalât
vech-i âdemden ‘ibâdetdir ki kenz-i ilahdır
3. şüret-i rahmânı inkâr itme ey dîvü‘l-recîm
çeşm-i haq-bîn birle⁷²⁷ kim ‘ayn-ı zât-ı ilahdır
4. şâh⁷²⁸-ı haqdan okudum insân-ı nâtık muşhafîñ
şöyle kim her ‘uzvı ser-tâ-pa kelâm-ı ilahdır
5. nuṭḡ-ı sîmurğ-ı mekân lâ-mekândır kâf-ı ser
hâne-i dil beyt-i haqdır vech-i ‘arşu‘l-lahdır
6. ‘alleme‘l-esmâ-i küll la‘l-i lebiñ esrârıdır
muḡkemât-i şüretiñ cānâne sırr-ı ilahdır
7. haq dilerseñ sen saña gel gör ne zâtiñ ‘aynısın
her kîliñ remzile söyler şümme vechu‘l-lahdır
8. üscüdü hükmiyle sermed-i kıblem âdem vechidir
sî vü dü haṭ işde iştibâhdır⁷²⁹
9. lebh-ı mahfûz-ı hudâdır ey **mişâli** şüretiñ
kim şifâtu‘l-lah vü ‘arşu‘l-lah vü vechu‘l-lahdır⁷³⁰

301.

mefâ‘îlün /mefâ‘îlün /fe‘ûlün

1. ezelden bizim ol⁷³¹ sulṭānumuzdur
bizim⁷³² mürşidümüz cānānumuzdur⁷³³
2. gezer şâh diyü meydân içinde⁷³⁴
hüseynîyüz bugün devrānumuzdur⁷³⁵
3. biz îmān kullarıyuz şadıkâne
şehidlik gâzilik nişānumuzdur
4. yolumuz incedür inceden ince
yolunda baş ḡomaḡ⁷³⁶ erkanumuzdur
5. cevriñe⁷³⁷ yuf diriz yalancıya merg

⁷²⁷ birle M. : birle baḡ Misali D.

⁷²⁸ şâh-ı M. : faẓl-ı Misali D.

⁷²⁹ sî vü dü haṭ işde iştibâhdır M. : bîst heşṭ ü sî vü dü haṭ anda iştibâhdır. Mısranın vezni hatalıdır.

⁷³⁰ Misali D.’de bu mısra 8b’dir

⁷³¹ bizim ol M. : şâh bizüm Hatayî D.

⁷³² bizim M. : pirümüz Hatayî D.

⁷³³ cānānumuzdur M. : hanumuzdur Hatayî D.

⁷³⁴ gezer şâh diyü meydân içinde M. : şehâ ḡurbân getürdük biz bu cāni Hatayî D.

⁷³⁵ hüseynîyüz bugün devrānumuzdur M. : şehüñ ḡüfti bizüm îmānumuzdur Hatayî D.

⁷³⁶ yolunda baş ḡomaḡ M. : bu yolda baş virmek Hatayî D.

erenler şöhbeti 'irfānumuzdur⁷³⁸

6. şehā tuhfē getürdüm men⁷³⁹ bu cānı
şāhıñ sözü⁷⁴⁰ bizim imānumuzdur
7. **ḥaṭāyīdir**⁷⁴¹ mevālī sırr-ı ḥaydar
şāhı⁷⁴² ḥaḳ bilmeyen düşmānumuzdur

302.

mefā'ılün/ mefā'ılün/ mefā'ılün/ mefā'ılün

1. cihaniñ ni'etinden kendi āb-ü dānemiz yegdir
elin kāşānesinden gūşe-i virānemiz yegdir
2. ğına şadrındaki mağrūr-ü nā āsūde serverden
fenā bezminde h'ābālūd olan mestānemiz yegdir
3. ta'aḳḳul u vechine ğaflet hicābıñ çekdi çün zāhid
bizim andan teğāfül gösteren divānemiz yegdir
4. hezāran zaḥmet ile ḥaşıl olmuş bir gül-i terden
lebāleb bāde-i gülgün ile peymānemiz yegdir
5. hümā-yi evc-i 'izzet gibi ğayretsizden ey **bāḳī**
maḥabbet şem'ine şehper yaḳan pervānemiz yegdir

71a

303.⁷⁴³

mefā'ilün / fe'ilātün / mefā'ilün / fe'ilün

1. ne tende cān ile sensiz ümmīd-i şıḥḥat olur
ne cān bedende ğam-ı fırkatınle rāḥat olur
2. ne çāre var ki firākıñla eglenemem bir dem
ne tālī'im meded eyler vişāle fırsat olur
3. ne şeb ki kūyuna yüz sürmesem o dem⁷⁴⁴ ölürüm
ne gün ki kāmētiñi görmesem kıyāmet olur
4. dil ise gitti kesilmez hevā-yı aşkıñdan
naşīḥat eylediğimce beter melāmet olur
5. nedir bu tāl'i ile derdi **nefi**-i zārın
ne şūḥu sevse mülāyim dedikçe āfet olur

⁷³⁷ cevriñe M. : ḥasūda Hatayī D.

⁷³⁸erenler şöhbeti 'irfānumuzdur M. : ki gerçēk şöhbeti bürhānumuzdur Hatayī D.

⁷³⁹tuhfē getürdüm men M. : ḳurban getürdük biz Hatayī D.

⁷⁴⁰sözü M. : ğüfti Hatayī D.

⁷⁴¹ḥaṭāyīdir M. : ḥaṭāyīyem Hatayī D.

⁷⁴²şāhı M. : şehi Hatayī D.

⁷⁴³Bu gazel Nef'i D.'de 6 beyittir

⁷⁴⁴dem M. : şeb Nef'i D.

304.

müfte' ilün /fā' ilün /müfte' ilün /fā' ilün

1. çektiğim derdi ne hemhāne ne hemrāh bilür
'āşıkım hāl-i dil-i zārımı allāh bilür
2. dād o zālinden eger böyle kalırsa nāzı
ne figān-ı şeb ü ne āh-ı sehergāh bilür
3. söyleşilmez nigeḥ-i mesti⁷⁴⁵ 'aceb müstağnī
ne zabān-ı dil ü ne şive-i dilhāh bilür
4. ğamzesi āteş-i sūzana girer bir cādū
ne dil-i şu'le feşān ne 'alev-i āh bilür
5. böyle dilber ne belādır başına ey **nefi**
her nigāhımı kazā āfet-i cāngāh bilür

305.

fā' ilātün /fā' ilātün /fā' ilātün / fā' ilün

1. nāz ederse ğamzesi 'uşşāk-ı zāra nāz ider
zūlfü bir āşüftedir kim rüzgāra nāz ider
2. böyle şūḥa mübtelā olmak ne güç 'āşık değil
balsa cümle dilberān-ı şivekāra nāz ider
3. çeşmi gāhī mest olub ruḥsat verir nezzāreye
turmaz ammā ğamze ol 'ahd ü qarāra nāz ider
4. dehre mağrūr olma ey 'āķil⁷⁴⁶ ki bunda ādeme
tālī' i yüz döndürür gāhī sitāra nāz ider
5. görmedim **nefi** gibi bir rind-i 'ālī meşrebi
hem gedā hem pādişāh-ı kāmkāra nāz ider

306.

fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün

1. fark-ı māhiyyet dil-i çeşm-i temāşādandur
pertev-i nīk u bed āyine-i simādandur
2. revzen-i ḥāneyi sermāda güşād itmekdür
serdī-i bezm-i edeb ḥande-i bī-cādandur
3. ḥazır ol bezm-i mükāfātda eyā mest-i ğurūr
raḥne-i seng-i siyeh penbe-i mīnādandur

71b

⁷⁴⁵mesti M. : şuhu Nef'i D

⁷⁴⁶āķil M. : gāfil Nef'i D.

4. şāf-dil tīre-nihādāna olur feyz resān
gevher efşāna sāhil kef-i deryādandur
5. **sāmīyā** hāne ber-endāzī-i dil hemçü habāb
cūşış-i mevce-i seyl-ābe-i şahbādandur

307.

fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün

1. nāvek-endāz-ı kazāya niğehi tīr virür
sā'id-i fitneye ebrūları şemşīr virür
2. hüsni bālā-ter ider cāme düşünce çesbān
nev- 'arūs-ı sühāna revnaķı ta' bīr virür
3. 'aşķ olur kuvvet-i bāzūsuna⁷⁴⁷ hüsni⁷⁴⁸
şīri bu 'arşanuñ āhūlarına şīr virür
4. nazar-ı pīr-i harābat işin altūñ idine
dürdine cūr'a-i mey neşve-i iksīr virür
5. olayım kaydden āzāde diyen kayde düşer
deliden uşlı haber nāle-i zincīr virür
6. ne kadar taşlasa şūret virebilmez tedbīr
kāruñ endāmına perdahtı taķdīr virür
7. ne 'aceb bi-mezedir bāğ-ı ümīdim **rāğīb**
meşmer olsa şeceri meyve-i taşvīr virür

308.

fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün

1. şanma kim dā'ire-i şeyhī kerāmetle döner
ehl-i cūd eylediği feyz-i semāhatle döner
2. oldı rüşen baña hem-şūret-i fānūs-ı hayāl
çarķ-ı ser-geşte daħi tāb-ı muhabbetle döner
3. āb u hākindedir āşār-ı feraħ mey-kedenūñ
kim ki endūh ile 'azm itse meserretle döner
4. görse ağıyār ile cānā seni hem bezm-i şarāb
'āşıķuñ ķalbi kebābe tef-i gayretle döner
5. dürd ü şāfi ne ise **rāğībā** heb yeksāndır
bendelikden anı zann itme kudūretle döner

⁷⁴⁷bāzūsuna M. : bāzūsuna bādī Ragıp Paşa D.

⁷⁴⁸Mısranın vezni hatalıdır.

309.

fā' ilātün / fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

1. neşve-i şahpā-yı hikmet cām-ı endişemdedir
cılve-i şūh-ı perī-zād-ı sūhan şışemdedir
2. dāğ-ı reşkim bī-sütün şīrīn helāk şan'atım
hūnı şad feryād⁷⁴⁹-ı nā-ķābil dem-i tışemdedir
3. melce-i erbāb-ı himmet ehl-i himmetdir yine
şerze şīrānuñ künām-ı rāhatı pīšemdedir
4. ehl-i berkün feyzi bendendir ne ğam bī-berk isem
ķuvvet-i neşv ü nemā-yı mekrümet rīšemdedir
5. pür-güherdir genc-i dil **rāğīb** eger ķīsem⁷⁵⁰-tehī
māye-i cūd u ğına ŧab-ı kerem pīšemdedir

310.

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

1. dile mir'āt-ı emelden nice şūret görünür
bilmez ammā ki verāsında veķāmet görünür
2. ğayride ma'ni-i mevħūm iken ol āfetde
eylemiş şöyle teccsūm ki leķāfet görünür
3. düşer āyīne-i hūlyāya mūdām 'aks-ķayāl
'āşık-ı dil-şödeye ķābda vuşlat görünür
4. şanma kim ķalmadı dīvāne-i hāmūn-ı cünūn
saña bu 'arşada bir ehl-i kerāmet görünür
5. sehldir dīde-i ķaķ-bīne temāşā-yı şuhūd
lık müşkil bu ki müşkil saña rü'yet görünür
6. pür-hüner olsa da mānend-i şikāf-ı billūr
ķişi setr eylemez 'ayb-ı denā'et görünür
7. ne kadar pest ise būnyān-ı ķanā'at **rāğīb**
revzeninden yine ma'mūre-i rāhat görünür

311.

mefā' ilün/ mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

1. ķarābatı ğörenler her biri bir ķāletīñ söyler
leķāfet naķl ider rindān ü zāhid sīķletīñ söyler

⁷⁴⁹feryād M. : ferhad Rağıp Paşa D.⁷⁵⁰ķīsem M. : kise Rağıp Paşa D.

2. ser-āgāz eyledikce bahş̄e bülbül revnāk-ı gülden
bezmd̄e kılķul-ı mīnā meyün⁷⁵¹ keyfiyyetiñ söyler
3. tecellī neş‘esin ehl-i şikem idrāk kâbil mi
behişt añdıķca zâhid ekl ü şürbüñ lezzetiñ söyler
4. ne zabt-ı hâkim-i ‘aqlī ne hük̄m-i zâbt-ı şer‘i
cünün iķlimini geşt eyleyenler rāhatıñ söyler
5. meyān-ı güft-güda bed meniş̄ ihām ider kubbun
secā‘at ‘arz iderken merd-i kıbtī sirkatiñ söyler
6. muvāfiķdır yine elbet mizāca şīve-i hikmet
tabībuñ olsa da kizbi marizüñ şihhatiñ söyler
7. perīşān hātırımda nükte-i ser-beste-veş̄ kaldı
ne kimse hikmetin añlar ne **rāğib** ‘illetiñ söyler

72b

312.

mefā‘ilün / fe‘ilātün / mefā‘ilün / fe‘ilün

1. emelden olduğumuz dūr böyle⁷⁵² bizdendir
değil felekde rehāvet kuşūr bizdendir
2. baķılsa rencişe dā‘ir ne vaz‘ı var felegüñ
nuķuş-ı nīk ü bed ü şerr ü şūr bizdendir
3. pil-i mecāz-ı fenādan haķīķate ey dil
olursa senden icāzet ‘ubūr bizdendür
4. ne deñli zerre gibi bī-vücūd isek de yine
şu kār-hānede naķş-ı zuhūr bizdendir
5. cihād-ı kāfir-i nefse nice harīf olalım
ğurūr bizde dil-i nā-şabūr bizdendir
6. yine müsā‘ade-i tevfiķden olur yoħsa
ne ān ki sâ‘id-i himmetde zūr bizdendir
7. kuşūrı nefsimize ğurūrumuz⁷⁵³ edebdendir
haķīķat añlama **rāğib** fütūr bizdendir

313.

mef‘ülü / fā‘ilātü / mefā‘ilü / fā‘ilün

1. kūy-ı fenāya şevķ ile püyān olub gider

⁷⁵¹meyün M. : mülüñ Ragıp Paşa D.

⁷⁵²böyle M. : böyle dūr Ragıp Paşa D.

⁷⁵³ğurūrumuz M. : ‘özrümüz Ragıp Paşa D.

gūyā gelen bu dehre peşīmān olub gider

2. kaldık esīr-i merkez-i hāk ten-i şakīl
cūlar sū-yı muhīte şitābān olub gider
3. iblīs ile de ‘āvī-i telbīsī faşl için
gördüm raķtbi dest ü girībān olub gider
4. pürçide oldı hayli zamāndır bisāt-ı cem
meclisde cām-ı mey daħi kerdān olub gider
5. bir dāğ-ı tāze yaķmada her āteşin-i ğaddār
rāğīb każā-yı sīne gülistān olub gider

314.

mef‘ülü / fā‘ilātü / mefā‘ilü / fā‘ilün

73a

1. o tūtiyā ki cilā-baħş-ı çeşm-i devletdir
ğubār-ı dergeh-i erbāb-ı feyz ü himmetdir
2. o rüşināyī-i tālī‘ ki dāğ olur mihre
fürüg-ı pertev-i lebrīz-i cām-ı ‘işretdir
3. medār-ı leyl ü nehārı ‘abeş hayāl itme
ya şām-ı vuşlat-ı ‘āşık ya şubħ-ı hasretdir
4. bināsı devlet ü cāhuñ tedāvül üzre iken
tehālük-i ‘uķālā bunda cāy-ı hayretdir
5. felek virür mi meger ādeme tek ü tenhā
egerçi huld-ı berrīn kūşe-i kanā‘atdir
6. zamān ider seni de āşinā-yı sūd u ziyān
bu kār-ħānede aħz u ‘atā be-nevbetdir
7. iden edā-yı hatt-ı dil-keşe bizi **rāğīb**
esīr ü şifte hep şīve-i kitābetdir

315.

mef‘ülü / mefā‘ilü / mefā‘ilü / fe‘ülün

1. erbābı ile sūz u güdāza alışıķdır
el şem‘i ķula tekyede bir eski ışıkdır
2. pür-zīb ise de dāğla her çend derdinüñ
sineñde de yaķ tāzesin ‘āşık yaķışıķdır
3. dūşuñda perīşān görelī zülf-i siyāhın
heb gördüğü düş ‘āşık-ı zārın ķarışıķdır

4. zann itdi görüb 'aks-i ruḥuñ cāmda sākī
mā-beyni meger āteş ü ābuñ qarışığıdır
5. ya medhūñi yā zemmūñi **rāğıb** ider inşā
mānend-i qalem dost lisānı iki şıqdır

316.

mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün

1. egerçi sāde ruḥān 'ağd-ı vaşla peklik ider
ḥaṭ-ı avrānīde ammā katı tülkeklilik ider
2. şaḳın o şūḥa tutuşdurma gizlice sāğar
hevāyī- meşreb olur soñra bir fişeklik ider
3. gelürdi bezme o meh dönmeşüb bu şeb ammā
yine zamāne qomaz qorqaram feleklik ider
4. tehī laḥt-ı ciger iddiḥārı 'uşşāqūñ
şeh-i serīr-i ğama cā-be-cā yemeklik ider
5. lebūñ melāḥatini bilmeyen nemek be-ḥarām
ḥalāvet sūḥānuñda ne bī-nemeklik ider
6. kimūñ ki cevheri şāf olmasa⁷⁵⁴ 'ayb-bīn olmaz
görür mi kimse hiç elması kim miḥeklik ider
7. faqat şikāyet-i 'aşkı ben eylemem **rāğıb**
bu müdde'āde dil ü dīde müştareklilik ider

73b

317.

mefā' ilün/ fe' ilātün/ mefā' ilün/ fā' lün

1. o dil ki sırr-ı qāder meclisinde maḥremdir
ne ser-girān-ı şafā ne mükedder-i ğamdır
2. efendi ḳanlı bıçaqlıdır cām-ı sākī ile
ne oldı zāhid şimdi enīs ü hem-demiñdir⁷⁵⁵
3. sürūd-ı nağme ser-ā pā-yı ğam-fezā mı degil
tamām-ı sūrı cihānuñ bağılsa mātemdir
4. hüner-verāne göre fetḥ-i bāb-ı genc-i ümmīd
küşād-ı ḥaşre ḳalan duḥme-i muṭalsamdır
5. sevād-ı kākül-i müşkīn ile yine o putuñ⁷⁵⁶
beyāz-ı gerden-i kāfūrı zaḥme merhemdir

⁷⁵⁴olmasa M. : olsa Ragıp Paşa D.

⁷⁵⁵hem-demiñdir M. : hem-demdir Ragıp Paşa D.

⁷⁵⁶putuñ M. : bütüñ Ragıp Paşa D.

6. berā-yı ‘āşık eger ol ğazāl-i nāzı raķīb
iderse sāyd söz olmaz seg-i mu‘allemdir
7. mül dü āteşeyi la‘lüne iden tercīh
mezākı var ise yek ħarfimizle mülzemdir
8. ‘ilāc-ı ħasteñe kāfir ki⁷⁵⁷ dem-i mesīh gerek
be-ħaķķ-ı rūh-ı ĳuds gel řu leblerün emdir
9. ger itdi ğüş-i sipihri řadā-yı nā-sāmān⁷⁵⁸
anuñ ĳün ehl-i süħan simdi **rāĳīb** ebsemdir

318.

fe‘ilātün/ fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilün

1. leb-i cān-baĳşı gibi ħasteye bir em mi olur
ten-i kāfırı gibi dāĳına merhem mi olur
2. bir nefes giryeden ārām idemez⁷⁵⁹ dīdelerim
ĳam-ı ebruñla ĳan dökmedigi dem mi olur
3. ehl-i taķlīd ile rūşen-dil ider mi ülfet
berk-i ĳül-ĳonce-i taşvırde şebnem mi olur
4. bir ayaĳ ile ĳam-ı ‘ālemi pā-māl idicek
küşe-i mey-kededen özge bir ‘ālem mi olur
5. cām-ı ser-şār gibi ben daĳı keyfiyet ile
lebini būs idedüşsem o bütün kem mi olur
6. bir dil-i ĳonce ki luţfuñla ola işĳüfte
ĳül-i şad-berk gibi bir daĳı dirhem mi olur
7. ħāmedir **rāĳīb** olan fātiĳ-i ilkīm-i süħan
lık her dest-i heves-kāre müselleme mi olur

74a

319.

mef‘ülü / fā‘ilātü / mefā‘ilü / fā‘ilün

1. āzādekān-ı ĳayd-ı emel ser-firāz olur
nāz eylesün sipihre o kim bī-niyāz olur
2. şemşir-i ebruvāne siyeh zāĳ-ı fitnedir
çeşmün ne dem ki sürme keş-i ĳāb-ı nāz olur
3. genc-i derūnı ĳāne-i bī minnet eylemiş

⁷⁵⁷kāfir ki M. : kāfir Ragıp Paşa D.

⁷⁵⁸sāmān M. : sāzān Ragıp Paşa D.

⁷⁵⁹idemez M. : degil Ragıp Paşa D.

var mı enīs-i ğam gibi bir nil-nüvāz olur

4. bākī henüz neşve-i feyż-i dem-i şubḥ
āb u hevā-yı mey-kede nā-sāze sāz olur
5. yeksān bilen bahār u ḥazānın bu gülşenüñ
mānend-i serv-ķāmet ‘ömri dirāz olur
6. sālīk-i pil hevādan ider ibtidā güzer
āḥir reh-i ḥaķīķate mebd-e-i mecāz olur
7. **rāġīb** semend-i nefis-i ḥarūnın zebūn iden
bu ‘arşada şehāmet ile yekke-tāz olur

320.

mefā‘ilün / fe‘ilātün / mefā‘ilün / fe‘ilün

1. egerçi fitnede ol sīm-i sa‘idüñ eli var
belinde ḥançer-i ser-tīzinüñ de medḥali var
2. o āhū-beçeyi şayd eylemekde güçlük yok
raķīb-i seg gibi ammā arada engeli var
3. şafā-yı bezm-i ṭarabdan geçer mi tıfl-ı hevā
ki ḥoş maķāmdır aña terelli-yel-leli var
4. efendi ṭa‘n idenüñ ‘aķlı var mı mecnūna
gürūh-ı ehl-i hevā içre bir mi biñ deli var
5. nevā-yı ney gibi dil-sūz var mı ‘uşşāķa
derūnı dāġla pürdür başında hem yeli var
6. hevā-yı zülfüñ ile bir şabā mıdır pūyān
benim başımda o sevdāyı gör ki tel teli var
7. nazīre dānişe olmaz bu fikr ile **rāġīb**
miyān-ı yār⁷⁶⁰ nükte-i muḥayyeli var⁷⁶¹

321.

mefā‘ilün / mefā‘ilün / mefā‘ilün / mefā‘ilün

1. añılsun kūy-ı nā-şādī ki dil-şād olduğum yirdir
sipihrüñ imtinānından ser-āzād olduğum yirdir
2. añılsun deşt-i vahşet-zār-ı bī-pāyān-ı nā-kāmī
ki şad mecnūna istiġnāda üstād olduğum yirdir
3. añılsun devr-i nūş-ā-nūş-ı bezm-i āşināyī kim

⁷⁶⁰ yār M. : yār gibi Ragıp Paşa D.

⁷⁶¹ Mısranın vezni hatalıdır.

74b

beher sâğarda cem-veş hayr ile yâd olduğum yirdir

4. añılsun kûşe-i vîrâne-i bî-ğaydî-i devlet
ser ü sâ mân-ı ârâm ile âbâd olduğum yirdir
5. ider âzâde **râğıb** kayd-ı külfetden giriftârın
bu âsâyîş esîr-i dâm-ı şayyâd olduğum yirdir

322.⁷⁶²

mefâ'îlün/mefâ'îlün /mefâ'îlün /mefâ'îlün

1. ğanîdir 'aşk ile gönülüm ne mâlım ne melâlim var
ne vaşl-ı yâra ħandânım ne hicrândan menâlim var
2. ne şağ olmak murâdımdır ne ölmekten kaçırım
cihânda ħaste-i 'aşk olalı bir hoşça ħâlim var
3. ne meyl-i külbe-i aĥzân ne seyr-i şöbet-i yârân
ne ta'n-ı zâhid ü nâdân ne ceng ü ne cidâlim var
4. 'aceb ħayrân-ı 'ışkım ki yitirdim ħaber-i âdemi
ne 'âlemden ħaberdâram ne kendimden ħayâlim var
5. cihân fânidir ey **yahyâ** hüvel-ħayyü hüvel-bâķî
değişmem atlas-ı çarĥa benim bir köhne şâlim var

323.

fe'îlâtün / fe'îlâtün /fe'îlâtün /fe'îlün

1. dest-i sâķî bize bir sâğar-ı aĥmer getirür
bezm-i⁷⁶³ ârâyîşe bir gül gibi dil-ber getirür
2. 'arâķ-âlûde olur germ-i nezâremle o gül
tâb-ı meyden şıķılır iki gözüm ter getirür
3. şâm-ı zülf-i siyehiñden dile bu båd-ı şimâl
mû-be-mû båd-ı hevâ tâze ħaberler getirür
4. geçmedi bir pûla hîç naķd-i ħulûş-ı 'âşık
ele meh-pâreleri yalvararak zer getirür
5. **nâfizâ** yâr dili kılmağâ mesrûr-ı ni'am
bu kerem-nâmeyi bir çeşm-i kebüter getirür

324.

mefâ'îlün /fe'îlâtün /mefâ'îlün / fe'îlün

⁷⁶² Bu gâzel Taşlıcalı Yahya D.'ye aittir.

⁷⁶³bezm-i M. : bezme Nafiz D.

75a

1. gelince va' d-i vişāle bahāneler söyler
o şāh-ı kişver-i hüsñ ü bahā neler söyler
2. o fitne gözlere hayretdeyim 'acebdır kim
şu hastalıkla ne şirīn fesāneler söyler
3. tel ehl-i dāmına dil-bestedir ki tanbūruñ
birer birer suhanı 'aşkı dāneler söyler
4. işitmemişdir o 'ālem harābın evsāfiñ
fakīh şoḥbet-i helvāda ḥāneler söyler
5. nevā-yı 'aşk ile nāy-ı gelusu manşūrun
maḳām-ı dāra münāsib terāneler söyler
6. mişāl-i nāy-ı kalem lāzım ol suhan-ver kim
miyānına ḡazel-i nāzikāneler söyler
7. ne ḡüne söylemese ḥāl-i ser-güzeştini kıys
dehān-ı şekve olub āşiyāneler söyler
8. hezār gevher-i esrārı ketm için **ḡalib**
dehān-ı tengine ferd-i yegāneler söyler

325.

fā' ilātün /fā' ilātün /fā' ilātün/ fā' ilün

1. sâ'id-i sîm teni⁷⁶⁴ kaçd eyleyüb kan gösterür
şāḥ-ı billür üzre baḳ la'l-i bedaḥşān gösterür
2. neşter-i müjgānınıñ te'sîr-i siḥridir ki⁷⁶⁵
yasemende ḡonca-i gülberg-i ḥandān gösterür
3. zaḥm-i neşterle idüb āzürde kendi cismini
göz ucuyla ehl-i 'aşka tîg-i berrān gösterir
4. pençe-i ḥünîni şanma görüb reng-i ḥinā
katl-i 'ām imā idüb engüşt-i mercān gösterür
5. mısra'-ı rengînini fevvāre-i ḥün eyleyüb
bî-nevādle⁷⁶⁶ da'vî-i 'aşkında bürhān gösterür
6. bāḡ-ı hüsñüñ bir nazar kııl şüret-i i'cāzına
naḥl-ı sîm-i kāmēt-i yāḳūt-ı rummān gösterür
7. kan alub gerçi ḳolundan siḥr ile ol bî-amān
tā dilinde 'āşıkıñ zaḥm-i nümāyan gösterür

⁷⁶⁴sîm teni M. : sîmînini Şeyh Galib D.

⁷⁶⁵ki M. : meger Şeyh Galib D.

⁷⁶⁶nevādle M. : nevāle Şeyh Galib D.

8. kıl hazer peygān-ı tīr-i āhından⁷⁶⁷ kim gāhīce
tā varır bāzū-yı kıttālīnde yalman gösterür
9. karşuluk yokdur o şūhuñ gamze-i hūn-rīzine
ğalib ancak bir baķar bir çeşm-i giryān gösterür

326.

mefā'ılün /mefā'ılün /mefā'ılün /mefā'ılün

1. efendimsin cihānda i'tibārım varsa sendedür
meyān-ı 'āşıkānda iştihārım varsa sendendür
2. benim feyzi hayātım hāşılı rūḥ-ı revānımsın
eger sermāye-i 'ömrümde kārım varsa sendendür
3. viren bu şūret-i mevhūma revnaķ reng-i hūsnūndür
gülīstān-ı hayālīm nev-bahārım varsa sendendür
4. felekden zerre mīkdār olmadım devrinde rencīde
ger ey mihr-i münevver āh u zārım varsa sendendür
5. senūñ pervāne-i hicrānıñım sen şem'-i vuşlatsın
beher⁷⁶⁸ şeb ḥ'āhiş-i būs-ı kenārım⁷⁶⁹ varsa sendendür
6. şehīd-i 'āşkıñ oldum lāle zār-ı dāğdır sīnem
çerāğ-ı türbetin şem'-i mezārım varsa sendendür
7. gören serkeştelikte gird-bād-ı deşt zanneyler
fenā-ender-fenāyım her ne vārım varsa sendendür
8. niçin āvāre kıldıñ gevher-i ğalṭānıñ olmuşken
göñül āyīnesinde bir ğubārım varsa sendendür
9. şafaķ-tāb eyledüñ peymānemi hunāb ile sākī
sabaḥ-ı şoḥbet-i meyde humārım varsa sendendür
10. sañadır ilticāsı **ğalibiñ** yā ḥazret-i monlā
başımda bir külāh-ı iftihārım varsa sendendür

327.

mef'ülü /fā'ilätü /mefā'ılü / fā'ilün

1. ol meh-veşiñ güzeşteligi i'tidāldır
ḥaṭ āfitāb-ı hūsnüne fey'i'z-zevāldır
2. bilmem ne ārzūyla düşdüķ hevāsına

⁷⁶⁷āhından M. : ahdan Şeyh Galib D.

⁷⁶⁸beherM. : ber-her Şeyh Galib D.

⁷⁶⁹būs-ı kenārım M. : būs u kenārım Şeyh Galib D.

luṭfu muḥāl-i cevri⁷⁷⁰ daḥı ihtimāldir

3. ehl-i⁷⁷¹ derūna devr-i felekden ne fā'ide serkeştelikte ol daḥı ber-geşte-hāldir
4. kaṭ'ī cevābı ḥaṇçer-i ebrū verir velī piçide zūlfü va'de-i ferdāya dāldır
5. fūrkat şebidir ol ki tükenmez tükenmedi rüz-ı vişāli düş gibice bir ḥayāldir
6. gözden uçurdu ḥ'ābımızı ḥaṭṭ-ı püşt- leb güyā tezerv-i nağme-i rengine bāldır
7. olmaz mı iltifāt-ı şerīfiyle kām-yāb **ğalib** kādīmi bende-i monlā celāldir

328.

mefā'ilün /fe'ilātün /mefā'ilün /fe'ilün

1. cevāb-ı telḥ-i leb-i yāri⁷⁷² benden şor nedir o şerbet-i şehdiñ ḥumārı benden şor
2. hezārīñ añladığı gıncenin küşāyişidir bu gülşen içre begim ḥārḥārı benden şor
3. lisān-ı nāzı tanış tercemān-ı dīdesine zebān-ı gāmze-i cellād-ı yār-ı benden şor
4. gām-ı ḥaṭıñla siyeh-rüz ü zindedār-ı şebim sen artık eylediğim āh u zārı benden şor
5. şu'al eyleme ağıyāra⁷⁷³ gel efendim gel melāl-i **ğalib**-i pür-intizār-ı benden şor

329.⁷⁷⁴

fe'ilātün/ fe'ilātün/ fe'ilātün/ fe'ilün

(fā'ilātün)

(fa'lün)

1. hicr-i la'liñle ne dem didelerim kan ağlar görüb ol ḥāleti dil nāle ider cān ağlar
2. görinen ḥaṭṭ şu'ā'ī degil eşk-i terdür ḥasret-i ruyūñla mihr-i dıraḥşān ağlar

76a

⁷⁷⁰muḥāl-i cevri M. : muḥāl ü cevri Şeyh Galib D.

⁷⁷¹ehl-i M. : ebr-i Şeyh Galib D.

⁷⁷²leb-i yāri M. : leb-i la'l-i yāri Şeyh Galib D.

⁷⁷³ağıyāra M. : ayāra Şeyh Galib D.

⁷⁷⁴ Bu gazel Nazim D.'de bulunmamaktadır. Der-kenarda “ ḥazret-i hümāyun ağalarından muştafa ağaıñ söylediği gazel” bilgisi verilmiştir.

3. şanma bārān dökilen kaçreleri bālādan
ğam-ı hicriñle bu ne künbed-i gerdān ağlar
4. yār idüb rüyıñı şeb tābe sahrā-yı mähveşim
çeşm-i üftāde şaffet şem' i sebistān ağlar
5. şanma ey put ki tereşşüh ider hemçün **nāzım**
hicr-i la' liñ ile şabrı mey-i raşşān ağlar

ğazel-i şehīd sultān selīm hān şālisen

330.

mef' ūlū /fā' ilātün /mef' ūlū /fā' ilātün

1. rüz u şeb dīdelerim derdin ile kaçan ağlar
vākıf olan benim esrārıma her an ağlar
2. kimse fehmi itmedi hayfā ki nedir maşşūdum
gice gündüz ne içün dīde-i giryān ağlar
3. dāğ-ı sīnem göricek hūn ile ālūde benim
raħm idüb hālime ezhār-ı gülistān ağlar
4. göricek derd-i dil ü zārımı raħm itdi tabīb
didi ey haste-i hicrān sana dermān ağlar
5. yine raħm eylemez aşla baña ol āfet-i devrān
böyle bīçāre görüb hālime dermān ağlar
6. ğam degil bilmez ise derd-i derūnum ol yār
fehmi idüb niyetimi şāhib-i ' irfān ağlar
7. derd ile rüyuna baқdıķça senüñ **ilhāmī**
gerçi hāndān olur ammā ciğeri kaçan ağlar

331.⁷⁷⁵

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

1. derūnum nār-ı haşretle yanub tenevvüre dönmüşdür
sirişkim giryeden reng-i mey-i engüre dönmüşdür
2. harāb olmuş diyü dūr eyleme çeşm-i terahhümden
nice vīrāneler himmet ile ma' mure dönmüşdür
3. ümmīd dünyāsıdır maşşūda h'ahiş olmamaķ olmaz
kelime len terāni dinmiş iken tura dönmüşdür

76b

⁷⁷⁵ Bu gazel *Hoca Neşet Divanı* 'nda [Rıza Oğraş, "Hoca Neş'et Divanı İnceleme ve Tenkidli Metin", İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 1991] bulunamamıştır. Neşet mahlaslı hangi şaire ait olduğu kesin olarak bilinmemektedir.

4. maḥşul ḳalmadı ḳıymeti her aşıl girān ḳadriñ
kütahya safāli mezkezī fağfura dönmişdür
5. yer lütfuñla perçin ile ki şu dutmadan ḳaldı
dil-i neş'et hemān bir kāse-i meskūra dönmişdür

332.

mef'ülü / mefā'ılün / mef'ülü / mefā'ılün

1. yapmaḳ da yapıлмаḳ da mey-hānede ḳalmışdur
āşār-ı 'imāret heb virānede ḳalmışdur
2. girdāb-ı şu'ūr içre ser-geştedür 'āḳiller
azādeligin zevḳi dīvānede ḳalmışdur
3. şūfī arayub gezme beyhūde mesācidde
feyzuñ eşeri şimdi hum-hānede ḳalmışdur
4. ol çeşm-i hāmūş olmuş himāye-i gü⁷⁷⁶ zülf⁷⁷⁷
'isī bu gece güyā büt-hānede ḳalmışdur
5. da'vāsını terk itsün bülbülde fedā yoḳdur
bir nüktecigi 'aşkuñ pervānede ḳalmışdur
6. derd-i dilüm 'arż itdüm güldi didi ol kāfir
nolmuş yine **esrāra** efsānede ḳalmışdur

333.

mefā'ılün/ mefā'ılün/ mefā'ılün/ mefā'ılün

1. taḥammül mülkünü yıḳdın hülāgū han mısın kāfir
bütün dünyāyı yaḳdın āteş-i sūzan mısın kāfir
2. kız oḳlan nāzı nāzıñ şeh-levend āvāzı āvāzın
belāsın ben de bilmem kız mısın oḳlan mısın kāfir
3. ne ma'nī gösterir düşündeki ol āteşin atlas
ki ya'ni şu'le-i cān-sūz-ı hüsn ü ān mısın kāfir
4. nedir bu gizli gizli āhlar çāk-ı girībānlar
'āceb bir şūḫa sen de 'āşık-ı nālan mısın kāfir
5. saña kimisi cānım kimi cānānım deyü söyler
nesin sen toḳru söyle cān mısın cānan mısın kāfir
6. şarāb-ı āteşiniñ keyfi rüyuñ şu'lelendirmiş
bu ḫāletle çerāḡ-ı meclis-i mestān mısın kāfir

⁷⁷⁶gü M. : küfr-i Esrar Dede D.

⁷⁷⁷Mısranın vezni hatalıdır.

77a

7. niçün şık şık bakarsın böyle mir'ât-ı mücellâya
meger sen dağı kendi ħüsnüne ħayran mısın kâfir
8. **nedim**-i zârı bir kâfir esir etmiş işitmişdim
sen ol cellâd-ı dîn düşmen-i iman mısın kâfir

334.

mefâ 'ilün/ mefâ 'ilün/ mefâ 'ilün/ mefâ 'ilün

1. lisânıñ añlarız ol ħamzeniñ 'irfânımız vardır
beli söz bilmeziz ammâ biraz iz'ânımız vardır
2. o şûhuñ şunduğu peymāneyi redd etemeziz elbet
onuñla böylece ahd etmişiz peymānımız vardır
3. münāsibdir saña ey tıfl-ı nāzım hüccetiñ al gel
beşiktaşta yakın bir ħāne-i vīrānımız vardır
4. güzel sevmekde zāhid müşkiliñ var ise benden şor
bizim ol fende çok taĥkīkimiz itĥādımız⁷⁷⁸ vardır
5. koçub her şeb miyāniñ cāna canlar katmada aġyār
behey zālīm sen inşāf et bizim de cānımız vardır
6. şıkılma bezme gel bīgāne yok da 'vetlimiz ancak
nedimā bendeñiz ile bir dağı sulţānımız vardır

335.

mefâ 'ilün /fe' ilātün /mefâ 'ilün /fe' ilün

1. o ġonçe şu'le-i āhım benüm şabā mı şanur
fiġān-ı şubĥ geh-i bülbüli hebā mı şanur
2. hezār ħile ile itdi imtiĥān ġöñlüm
ĥulūşumuz dađı ol bī vefā riyā mı şanur
3. çemende ġonçe ider ħande bülbül-i zāre
bu şīve-i 'aceb ol sāde dil vefā mı şanur
4. cihāna ħaşd ider ol ħamze-i sitem-pīşe
belā-yı 'ışkıña dünyāyı mübtelā mı şanur
5. cihānda bir yer arar 'iş için **nedim**-i zār⁷⁷⁹
bu cāy-ı mihnet-i bezm-i tarāb-fezā mı şanur

336.

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

⁷⁷⁸itĥādımız M. : itikānımız Nedim D.

⁷⁷⁹nedim-i zār M. : nedim-i nizār Nedim D.

77b

1. kilk-i kudret haṭ-ı reyhānıñı nā-gāh yazar
şafha-yi sīneme medd-i elif-i āh yazar
2. vaşf-ı rüyuñda ğazeller yazan ehl-i süḥanıñ
maṭla'ında kimi ḥurşid kimi māh yazar
3. görse bu şüret ile münşī-yi şehnāme seni
mülket-i işvede ḥübāna şehenşāh yazar
4. ikisin etse de bir yerde muşavvir tahrīr
serv-i bālāyı ḳadıñ den yine kütāh yazar
5. levḥ-i mihr ü ḳamere ibn-i nüceym-i gerdün
ḳalem-i ğırre ile rüyuña eşbāh yazar
6. hem-ser-i şīr yazıb 'aşḳı ḥayātü'l-ḥayvān
'aḳl-ı pür-ḥıleyi dünbāle-yi rübāh yazar
7. okudum metn-i uşul-i kütüb-i devletde
ḳayd-ı ḥayşiyet-i cehli sebeb-i cāh yazar
8. sīnedir kāğıd-ı tesvīdi debīr-i çarḥıñ
anda naḳş-ı emeli gāh bozar gāh yazar
9. kātib-i maḥkeme-yi ḥükm-i ḳazā ey **vehbī**
ḳısmetim sehmini er-rızḳu 'ala'llāh yazar

337.

mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün

1. egerçi gülşen-i ḥüsnü bahār-ı nev-civānıdır
yine ol verd-i ra'nā mā'il-i reng-i ḥazānıdır
2. yazılmaz şüreti diḳḳat olunsa ḳıl ḳalemlerle
o şūḥuñ mü-miyānı belki ḥayret-baḥş-ı mānıdır
3. meh-i ken'an ise şeh-beyt-i ḥüsne mışra'-ı evvel
o maṭla'da bu mevzün-ḳāmetim mışrā'-ı şānıdır
4. olur her būsese sen büse-yi ḥān-ı neşāṭ ammā
leb-i cān-baḥş-ı sākī mey-keşe nuḳl-i revānıdır
5. melek vaşf etse mālīkden açar ol düzahī baḥşı
şanırsın hem-zebānı zāhidiñ güyā zebān/dir
6. süḥan-sencān-ı dehrıñ tāze āşarı ḳālır bākī
bu çarḥ-ı köhne-sālīñ gerçi her eṭvārı fānıdır
7. 'aceb mi ğālib olsam ḥaşma bu ḳuvvetle ey **vehbī**

müzerkeş cild-i dīvānım direfş-i gāvyānīdir

338.

mef'ülü / fā'ilätü / mefā'ilü / fā'ilün

1. táb-ı firāk u germī-yi hicrān gelür geçer
şeb-lerzelerde⁷⁸⁰ nevbet-i hicrān gelür geçer
2. mānend-i kārīvān-ı müselsel-kaṭār-ı çīn
dilden ḥayāl-i kākül-i cānān gelür geçer
3. peykānı ber-güzār qalır zaḥm-ı sīnede
her laḥza tīr-i ğamze-yi fettān gelür geçer
4. gördükde seyre geldigin āhū-nigehleriñ
şandım ki fevc fevc ğazālān gelür geçer
5. cūş u ḥurūş-ı furşata olma rübüde kim
seyl-i bahār gibi şitābān gelür geçer
6. düşme hevā-yı rif'ate bu rüzgārda
etmez qarār taḥt-ı süleymān gelür geçer
7. **vehbī** gibi edāsı ḥoş-āyende görmedik
gerçi hezār rind-i sūḥān-dān gelir geçer

78a

339.

fe'ilätün / fe'ilätün / fe'ilätün / fe'ilün

1. kāl ile ḥāl ile etdikçe niyāz ikide bir
geh 'itāb etdi o meh-rū gehi nāz ikide bir
2. her kadeḥ başına olmazsa da ol mest-i ğurūr
lebiñ öpdürmege verseydi cevāz ikide bir
3. rüz u şeb mihr ü mehiñ reşk-i 'izār ile felek
etmede sīnesine dāğ-güdāz ikide bir
4. kad-i dilber var iken sidre vü tūbā diyerek
etme vā 'iz yetişir baḥşı⁷⁸¹ dırāz ikide bir
5. **vehbiyā** būs u kenār olmuş iken dil-ḥāhiñ
eyleme lāf-ı ḥaḳīkī vü mecāzī⁷⁸² ikide bir⁷⁸³

340.

mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün

⁷⁸⁰şeb-lerzelerde M. : teb-lerze-dih-i Vehbi D.

⁷⁸¹baḥşı M. : baḥşi Vehbi D.

⁷⁸²mecāzī M. : mecāz Vehbi D.

⁷⁸³ Mısranın vezni hatalıdır.

1. ne tîr-i ğamzeden ne dîde-yi cādûlarındandır
benim çekdiklerim ancak kemân ebrûlarındandır
2. şıfâhânda görüb bir çâr-ebrûyu haţın şordum
dedi bu çâr-bâġıñ sünbül ü şebbûlarındandır
3. ğam-ı müy-ı miyânı nâl eder ammâ dil-i zârı
bu rütbe pîç ü tâbım halka-yı ġisûlarındandır
4. ġürîzândır ġazâl-i müşġ-veş vahşetle ‘aşıkdan
haţ-âverler ki şahrâ-yı haţâ âhûlarındandır
5. kafes-bend-i ġam-ı eyyâmdır hayretle lâl olmuş
bu bâġıñ gerçi **vehbî** bülbül-i hoş-ġûlarındandır

341.

mef’ülü / fâ’ilätü / mefâ’ilü / fâ’ilün

1. söz yok dehân-ı yâra ne dersin sözüñ nedir
ol dürc-i dür-nişâra ne dersin sözüñ nedir
2. ġüyâlġıġıñ işâret ile etmede ‘ayân
baġ çeşm-i sürmedâra ne dersin sözüñ nedir
3. ‘uşşâķı lâl-i hayret eder nâz u şivesi
böyle ġüzîde yâra ne dersin sözüñ nedir
4. ol ġonçe-leb bize açılır mı sen ey şabâ
bir kerre aġzın ara ne dersin sözüñ nedir
5. i ‘câza vâşıl oldu demezseñ de **vehbiyâ**
bu nazm-ı nâmdâra ne dersin sözüñ nedir

78b

342.

fâ’ilätün / fâ’ilätün / fâ’ilätün / fâ’ilün

1. nâz u fitne çeşm-i şühunda nühüfte hüftedir
ġamze-yi fettâni bir âşübger âşüftedir
2. vaşf-ı la’liñde dü-yek ebyât-ı şîrînim yine
bûselikte beste baġlanmış ne rengîn ġüftedir
3. ġül gibi âġuşuñ açmak isteyen vardır hezâr
gerçi kim ol ġonçe-yi zîbâ henüz neşküftedir
4. bü’l-‘acebdir şimdi ebnâ-yı zamânıñ cünbişi
heb zer ü zîverle mânend-i zenân âlüftedir
5. geçmemiş bir şâ’iriñ silk-i hayâlınden henüz

vehbiyā bu gevher-i nazmım dūr-i nā-süftedir

343.

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

1. kaçır-ı kāmı ne vezīr ü ne şehensāh yapar
anı muhkemce yaparsa yine allāh yapar
2. gösterir resm-i binā şanki felek mi' mārı
dil-i vīrānemizi gāh yıkar gāh yapar
3. ser-i kāra geleniñ 'aybı merāmet olunub
kesr ü noqşānlarını debdebe-yi cāh yapar
4. cūşıŝ-i eşk-i firāvānımı bī-cā şanma
kūy-ı yāra giderek seyl gibi rāh yapar
5. **vehbiyā** hāne-hārāb-i sitem olduńsa ne ğam
kimseniñ yapmadıĝı işleri bir āh yapar

344.

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

1. çeşm-i bīmārı süzölmüş 'acabā haste midir
yoħsa şāhīn gibi şayd almaĝ için beste midir
2. alma der istesem ol naħl-i vefā şeftālū
meyve-yi hūsnünü bilmem daħi nā-reste midir
3. kimi gördümse felekde bulunur bir derdi
nabż-ı 'īsā 'acabā şıħhate peyveste midir
4. görmedik devrini çokdan hele ber-vefk-i merām
şimdi āyā harekāt-ı felek āheste midir
5. tūtī-yi tab' ı şeker-rīz-i maķāl etmezsın
vehbiyā ā' yine-yi hātırıñ işkeste midir

79a

345.

mef' ülü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün

1. ol turre kim serinde sa' ādet nişānıdır
mürĝ-i hümā-yı hūsn ü behā āşiyānıdır
2. geçmem güzeşte⁷⁸⁴ deyü haţţ-āver olsa da
şimdi niyāz-ı vaşlı geçirmek zamānıdır
3. leb-rīzdir neşāt ile kim hāk-i cem henüz

⁷⁸⁴güzeşte M. : güzeştedir Vehbi D.

meyhâne gūşesinde hum-ı hüsrevânîdir

4. ol âfet-i fireng-zebândan degilse de
kâfir nigâhı hâl-i diliñ tercemânıdır
5. **vehbî** şarılmağ olmadı mümkün kemer gibi
böyle büken belimi belî mü-miyânıdır

346.

mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün

1. mücerred şüret-i zâhirde bir köhne kabâmız var
bizim bu çarğ-ı aţlasdan ne bîm ü ne recâmız var
2. cefâ-yı yârdan cevr-i felekden ağlarız her dem
dü-çeşm-i hûn-feşân ile dükenmez mâcerâmız var
3. gönül meczûbdur dildâra ammâ cezb için anı
bizim de 'aşğ derler bir kavî âhen-rübâmız var
4. haţâyî müşge teşbîh eyledik evvel haţ-ı yâri
gidince revnağ-ı ruhsârı fehm etdik haţâmız var
5. bu kilik-i pür-füsündür **vehbiyâ** haşmı eden ilzâm
hemân ibtâl-i sihre âbnûsî bir 'aşâmız var

347.

fe'îlâtün / fe'îlâtün / fe'îlâtün / fe'îlün

1. âh bir muğ-beçe gâretger-i sāmânıdır
çeşm-i kâfir-nigehi düşmen-i îmânıdır
2. âyet-i hüsn okunur resm-i haţ u hâlinden
tarz-ı incîl ise de ma'nî-yi kur'ânıdır
3. çeşm-i bîmârî gamıyla olalı dil-haste
tab'-ı 'îsâ dağî hayret-keş-i dermânıdır
4. semt-i deyrinde döğüp s/nemi nâkûs gibi
erğânün nağmeleri nâle vü efgânıdır
5. târ-ı zünnâr ise de bâ'îş-i cem'iyet olub
rişte-yi perçemi şîrâze-yi dîvânıdır
6. var mı ol âfet-i rûmuñ 'acabâ mişli deyü
rümeli pâ-zede-yi mevkib-i seyrânıdır
7. görüb ol mâhı fetîl aldı fenderde **vehbî**
müm olan yanmağa şem'-i dil-i sūzânıdır

348.

fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilün

1. mäh cemālün pertevinden mäh-tāb andan çıkar
şerer şalmış ‘āleme yā āftāb andan çıkar
2. evveliş hū āhiriş hū bātın zāhir-i yakīn
heşt nokta beş hurūfdur dūn kitāb andan çıkar
3. bu mu‘ammā isminiñ sırrını herkes bilmese
hak bilür maḥşer günü nār-ı ‘azāb andan çıkar
4. mürşid üstād ezeldir ebeddir bākıyadır
şahib-i esrārdır hāzır cevāb andan çıkar
5. ‘ilmile esmā beyāniñ söyle bīkesi sırrını
hay-ı dāl-ı rā külli ḥesāb andan çıkar

349.

fā‘ilātün /fā‘ilātün /fā‘ilātün/ fā‘ilün

1. öyle bir şehbāz-ı ‘aşkıım ki şikārim⁷⁸⁵ dildedir
öyle bir semir u ğam⁷⁸⁶ ki kâf-ı iftiḥārim dildedir⁷⁸⁷
2. bir hümāyım ki mekānım lā mekān şehrinde
bir hezārim ki nigār-i gül ‘izārim dildedir
3. bir gedāyım şuretā ammā ki şāh-ı ‘ālem
fātih-i iklīm-i ‘aşkıım kār u bārim dildedir
4. baña nevrūs perdedir ḥaydār-ı kerrārdan
kāhir-i ceş-i ‘adūyum zülfiḳārim dildedir
5. sikkedār-ı mürşid-i geylānīyim⁷⁸⁸ ben tā ezel
bir zer-i ḥāliş ‘ayārim ki ‘ayārim dildedir
6. vuşlat-ı dildār için aġyāra minnet eylemem
ilticāyı ḥāsa yok ḥācet ki yārim dildedir
7. nükhet-i nüzhetine gülzār-ı dehri neylerim
mürġ-ı lāhūtum şafā-yı mürġ-i yārim⁷⁸⁹ dildedir
8. öyle müştākım ki **müştāk**-ı ḥudā derler baña
bende-i nāçizem ammā şehriyārim dildedir

⁷⁸⁵şikārim M. : nigārim Müştak D.

⁷⁸⁶öyle bir semir u ğam M. : öyle semir ğam Müştak D.

⁷⁸⁷Mısranın vezni hatalıdır.

⁷⁸⁸geylānīyim M. : ceylānīyim Müştak D.

⁷⁸⁹yārim M. : zārim Müştak D.

diger maşnu ‘ hazret-i müştāk

350.

mef‘ülü /mefā‘ilü /mefā‘ilü /fe‘ülün

80a

1. mecnün şıfatım hem nefesim bād-ı şabādır
zencir-i kadem perde-i şehnāz u nevādır
2. hāl ehline birdir reh-i vahdetde çeb u rast
bu şahrehiñ rehberi tevfiķ-i hudādır
3. hüccāc-ı hicaz harem-i ka‘be-i tevḥid
‘uşşāk-ı melāmet zede-i deşti fenādır
4. baķ şive-i taķdīr ḥasan ile ḥüseyni
gör neyledi āh menķibe-i hūş rübādır
5. ḥasretle şifāhan u ‘iraķ u ‘acemistān
şüyuñ ger-i nevrüz-ı ciger-süz-ı belādır
6. ehl-i şikem idrāk idemez musikī ‘ilmiñ
pākize şāda cāna şafādır⁷⁹⁰ ruḥa ğıdādır⁷⁹¹
7. **müştāk** şıfat şu‘be-i şināsān-i maķamāt
mānend-i hümā nevhā-ver evc-i‘alādır

351.

fe‘ilātün /fe‘ilātün /fe‘ilātün /fe‘ilün

1. mahcık istesem ol mehden eger ana⁷⁹² dir
göricek eşkümi bu çıp çıp iden⁷⁹³ büvvā dir
2. ninesi ‘āşıkıñ⁷⁹⁴ kanına mı aş ermiş⁷⁹⁵
daḥi kundaķda iken ḥün-ı dile mammā dir
3. şir-ḥ‘ārüm kuzucağum koyuna girse bile
lebümi ağızına al emme şaķın umma dir
4. kış ider ğamzesi çeşmi⁷⁹⁶ cız ider yār⁷⁹⁷-ı ğamı
şöyle nā-rüste iken⁷⁹⁸ baķsañ eṭ‘imeye⁷⁹⁹ pāpa dir

⁷⁹⁰şafādır M. : şafā Müştak D.

⁷⁹¹Mısranın vezni hatalıdır.

⁷⁹²ana M. : a a Pertev D.

⁷⁹³çıp çıp iden M. : çep çepiden Pertev D.

⁷⁹⁴‘āşıkıñ M. : ‘āşıkınuñ Pertev D.

⁷⁹⁵ermiş M. : yermiş Pertev D. Mısranın vezni hatalıdır.

⁷⁹⁶çeşmi M. : tiğ-i nigāhı Pertev D.

⁷⁹⁷yār M. : nar Pertev D.

⁷⁹⁸nā-rüste iken M. : nev-rüste ki Pertev D.

⁷⁹⁹eṭ‘imeye M. : yemege Pertev D.

5. seyre seyrāne getürmek dileyen ol bebegi
aldadub hoppacuk u dandin ile atta dir
6. ummacıdur şakınub uyma raķıbüñ sözine
cici dirken saña el şöıra paşam⁸⁰⁰ kaķķa dir
7. çün bebek tıfl-ı dili kim vire şıbyan eline⁸⁰¹
pertev-i dil şödemüz öylelere⁸⁰² hoppā dir

352.

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

1. diler balık ne semenber ne siyeh çerde de var
cezbe-i ender o kim rüy-ı haķ āverde de var
2. fıdyedir nüş-ı mey elbette cemāl-i hūba
o kaderce 'arż-ı hüsn ise cevherde de vār
3. devr-i āh-ı siyehi şorma ki bu 'ālemde
yalnız bende degil hāl mu 'anberde de var
4. almadır büy-ı vefā gonçe dehenden maķşūd
reng-i la' lin ise her vird muşavverde devar
5. sāye-i bāl-ı hümā her serde olmaz hemser
devlet-i tāl 'a baķ serde de efserde de var
6. hāzret-i perteviñ eş'ār-ı terin gör **āmir**
yoħsa nazm gühen ezberde de defterde de var

80b

353.⁸⁰³

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

1. tāze nāz ider o āfet bu ne keyfiyyetdir
'işveye raġbeti yoķ ne 'aceb hāletdür
2. hālet oldur ki hālāvet vire cānānesine
hüsn-i zıbāya melāhat nazar-ı 'ismetdür
3. mihr-i pür hādesidir mäh-ı gül-i destāri
necm-i baħt-ı siyehim hāl-i rüh-ı behcetdür
4. 'izzet oldur ki bile devlet-i faķr-ı 'izzet
zillet oldur ki melāz meger cem' iyyetdür

⁸⁰⁰paşam M. : begüm Pertev D.

⁸⁰¹çün bebek tıfl-ı dili kim vire şıbyan eline M. :dili şıbyān eline kim ki virür ey pertev Pertev D.

⁸⁰²pertev-i dil şödemüz öylelere M. : āķil u kāmil olan öylelere Pertev D.

⁸⁰³Çaker Divanı üzerine yapılmış bir çalışma mevcut deġildir.

5. Һalvet oldur ki evvel encümen içre Һalvet
yohsa ‘uzlet dir kîn-i şâ’ibe-i şöretür
6. bende-i Һalka geçer şân-ı gümüş Һalkalıyuz
bu Һarâbâtda maہv yitmez rif’atde
7. **çaker** mürşid-i ‘ışkı olalı şâhım müştâk
gevher-i tâc sırrım Һâk dedi neş’etdir

354.

mefâ’îlün/ mefâ’îlün/ mefâ’îlün/ mefâ’îlün

1. gönül bir yâr için keşmâkeş-i ağıyâra düşmüşdür
berây-ı gül obülbül dâmgâh-ı Һâra düşmüşdür
2. ‘aceb bir gül mü bitmiş lâlede ey sâkî-i gül-ruہ
yâhüd ‘aks-ı ruہuñ peymâne-i se-şâra düşmüşdür
3. şaқınmazmış o meh-rû gerden-i ruہsârını elden
bu baہtımdır ki ğayret zülf-i ‘anber-bâra düşmüşdür
4. gönül perçemde iken Һayf kim atladı yabana
o murg-ı lâne-perver lânedden âvâre düşmüşdür
5. bılırse âsâf-ı devrân bilir Һadr-i Һünermendi
bu şınıfa Һürmet itmek ol mekkâr-ı mekkâra düşmüşdür
6. dil-zârı arar çengâl-i zülf-i Һam-be-Һam ‘izzet
ol delv-i ‘aşk çâh-ı ğabğab-ı dildâra düşmüşdür

355.⁸⁰⁴

fâ’îlâtün /fâ’îlâtün /fâ’îlâtün /fâ’îlün

81a

1. sînedde ol dâğlar kim bende vârdır kimde vâr
bâr-ı ‘aşkından eşir kim bende vârdır kimde vâr
2. yâr teşrîf itme ki va’d eylemiş ğam-Һanemi
bu neşâf efzâ Һaber kim bende vârdır kimde vâr
3. Һayli itlâf eyledüm sermâye-i eşk-i teri
mâldan bunca zarar kim bende vârdır kimde vâr
4. Һâmdülillâh mâlik oldum âh ateş-pâreye ben
düşmeni bir bād ider kim bende vârdır kimde vâr
5. iftiğâr mıdır **Һalimâ** ‘âşık olmak ol şüha

⁸⁰⁴ Bu gazel ve mecmuadaki diğer Halim mahlaslı gazeller *Enderunlu Halim Divanı*’nda . [Mehmet Turgutlu, “Enderunlu Halim Divanı İnceleme Metin”, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2006] bulunmamaktadır. Halim mahlaslı hangi şaire ait olduğu kesin olarak bilinmemektedir

dilber-i 'ālī güher kim bende vārdır kimde vār

356.

1. tāb-ı teb ğamıñla gönül bī muḥaldür
mu'abbirin vaşlıñ ile devā ihtimāldür
2. kimi ḥayāl didi miyān ki kimi mū
şā'ir sözini neyleyem kıl ü kıaldür
3. nevrestedir o şūḥ-ı gönül şıķlet istemez
bāde-i taḥammül eyleyemez nevnihāldir
4. yekten olalım aramıza girmesün ĩmān
boynuña alma pīreheni kim diyār
5. maķt'ada olsa maḥlaşı nola **ḥalim**
beninde mizbān yeri şafü'l-ġāldir

357.

mef'ülü /mefā'ılü /mefā'ılü /fe'ülün

1. la'l-i leb-i dilber gibi bir cām-ı cemim vār
'işretiñe 'ālemde benim özge demim vār
2. loķmān u aristo bulamaz derdime dermān
ben ḥaste-i 'ışķım cigerimde veremim vār
3. lāl itdi beni ğamze-i güyāsı o şūḥuñ
ilāhi seversen beni söyletme ğamım vār
4. bülbül gibi feryād u fiġān itsem 'aceb mi
ber ruḥları gül zülf-i semen ğonçe femim vār
5. ol yār ile itdiklerimiz cünbīşi tenhā
vallāh dimem sā ki **ḥalimā** ḳasemim vār

358.

mef'ülü /mefā'ılü /mefā'ılü /fe'ülün

1. semāye-i 'ömri telef itdüm żarārım vār
endīşe idersem bu ecelden kederim var
yāriñ heves-i la'li ile zülfüne düşdüm
2. iskender-i 'aşırım zulmāte seferim vār
3. aldım eşeri būy-ı ḥaṭṭ-ı zülf-i şabādan
ey dil saña tā çin-i ḥiṭādan ḥaberim vār
4. heb ḥançer-i ğamzeyle gönül olsa da pür zaḥm
ey tīr-i müje gül saña bir başķa yerim var

5. teshīrine ‘azm eylemişem kişve-i ‘aşkı
sulţān ğamım mülk-i belāya seferim vār
6. bir yola eger alsa beni yār **ḥalīmā**
pāzār-ı muḥabbetde dir idem degerim vār
7. bir kerre benim şi‘rimide eylese taḥsīn
bende dir idem şimdi benim bir eşerim var

359.

fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilün

1. çeşm-i ḥaḳ beynde aġyār ile yār ikisi bir
bāġ-ı tevḥidde zīra gül ile ḥār ikisi bir
2. gāh ruḥsāra ve gah zülfe baġar nevheves şan
ehl-i taḥḳīka göre leyl ü nehār ikisi bir
3. şāhlar ḥāk-i siyeh içre fākīrāne yatur
dergeh-i ḥaḳda şaġār ile kibār ikisi bir
4. ehl-i tevḥidde yoġdur ikilik allāh bir
nazarımda gül-i firdevs ile nār ikisi bir
5. bezm-i ‘ālemde baña sensiz olunca cāne
neş’e-i bāde ile ribḫ-i ḥumār ikisi bir
6. ittiḥād eyleyeli ‘aşḳ ile dīvāne göñül
telḫī-i fūrkat ile zevḳ-i günār ikisi bir
7. virdiler caşl olub bezm-i selāmı selām
bu sīne geldi **ḥalīm** ‘ıyd u bahār ikisi bir
8. gerçi zāhirde işi başka velī ma‘nāda
ḥazret-i ḥızr ile ol pāk-i tebār ikisi bir

360.

mef‘ülü/fā‘ilātü/mefā‘ilü/fā‘ilün

1. şekl-i beşerde görmediñ ise melek odur
ādem-i nejad reşk perī diyecek odur
2. kalmadı ḥayāli dīde-i pürnemde ol mehūñ
seyr it kenārımda efendi büyük odur
3. ḥalvetde şıkdı şeyḫ mürīdiñ elini
çalsun kudüm vaşlını dümbelek odur
4. olmaz lisān-ı ḥāl gibi yāre ‘arz-ı ḥāl

82a

ey dil niyāzı terk idelim istemek odur

5. oldum muhiṭ-i ma'rifete āşinā **ḥalīm**
'abd-i fakīre ancak 'atā-yı felek odur

361.

fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilün

1. ol gedāyım ki ne māl ve ne daḥı cāhım vār
māl ü cāh yerine dilde bir allahım var
2. benim ol bādiye peymā-yı ṭarīḳ-i 'aşkı
ḥamdūllah dil-i dānā gibi hemrāhım var
3. benim ol perdekeş dergehi kenz ü mahfi
beli ol perdeniñ ardında benim şāhım var
4. rüzgār icre ben ol bād-ı hüdā bir bādem
nefs eyler baña dünyada hemān bir āhım var
5. benim ol ḥafte-i bīdār-ı cihānım **fāzıl**
şüretā ğāfilim ammā dil aña hem vār

362.

fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilün

1. sen gibi şūḥa begim dilber-i rāgnā dirler
ben gibi 'aşık āşüfte-yi şeyda dirler
2. vaşf iden kāmēt ü ālāñı efendim ne disün
ne kâdar eylese vaşfiñ daḥı a'lā dirler
3. intikām almak eyü ah daḥı düşmenden
aluruz ğam yime ey dil buña dünyā dirler
4. didiler erbāb-ı ğınāya mütekebbir ammā
herkese itse tevāzu'katma ednā didiler
5. her ne didiler ise disünler ne ğam u ār baña
fāzıl-ı bī-ḥazer ü bī-ğam ü pervā dirler

363.

mefā'ilün /mefā'ilün /mefā'ilün /mefā'ilün

1. ğüñül bir yār için keşmäkeş-i ağyāra düşmüşdür
berāy-ı gül obülbül dāmġāh-ı ḥāra düşmüşdür
2. 'aceb bir gül mü bitmiş lālede ey sākī'-i çerḥ
yāḥūd 'aks-ı ruḥuñ peymāne-i se-şāra düşmüşdür

3. şaķınmazmış o meh-rū gerden-i ruhsārını elden
bu bahtımdır ki ğayret zūlf-i ‘anber-bāra dūşmüşdür
4. gönül perçemde iken hayf kim atladı yabana
o murğ-ı lāne-perver lāneden āvāre dūşmüşdür
5. dil-zārı arar çengāl-i zūlf-i ham-be-ham ‘izzet
ol delv-i ‘aşķ çāh-ı ğabğab-ı dildāra dūşmüşdür

82b

364.⁸⁰⁵

mef ‘ülü / fā ‘ilātü / mefā ‘ilü / fā ‘ilün

1. geldikce yanıma ol civānım çıtır pıtır
öter gönülde zār-ı nihānım çıtır pıtır
2. meydāna çı ksa nāz ile tāvus gibi ne dem
oynar mişāl-i ruḡ-ı revānım çıtır pıtır
3. sekr-i dehānı ‘āşķı itmez mi zevķ-yāb
güftāde gelse tūfī zebānım çıtır pıtır
4. itme firāķıñ ile beni zār ü nā-tüvān
sertāba kadem yanar dil ü cānım çıtır pıtır
5. kaldı gözüm o şuḡ çerde de benim
rāsih didi bu nazmı lisānım çıtır pıtır

ḡarfü’l-ze

365.

mef ‘ülü / fā ‘ilātü / mefā ‘ilü / fā ‘ilün

1. la ‘lūñ mey-i elest idi cām olmadın henüz
ḡaş idi meclīsüm daḡı ‘ām olmadın henüz
2. virmiş idüm aña sīn ü dil ‘aḡl u cānımı⁸⁰⁶
zūlf-i kemendi boynuma dām olmadın henüz
3. ‘ışķuñ odı pişürmüş idi derd-i sırlarım
sevdāsı gözümüñ⁸⁰⁷ daḡı ḡām olmadın henüz
4. didārunı tecellīde görmişdi gözlerüm
mūsā ile arada kelām olmadın henüz

⁸⁰⁵ Bu gazel *Rasih Divanı*’nda [Özge Öztekin, “Rasih Divanı”, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 1997] ve *Sofyalı Yusuf Rasih Divanı*’nda [Abdullah Bulut, “Sofyalı Yusuf Rasih Hayatı, Edebi Şahsiyeti, Divanının Tenkitli Metni”, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Elazığ,1998] bulunamamıştır.

⁸⁰⁶ cānımı M. : cān Nesimi D.

⁸⁰⁷ gözümüñ M. :çeşmümüñ Nesimi D.

5. yüzüñ katında secde-i nisbet kıılır idüm
andan ilerü halka imām olmadın henüz
6. hüsn-i ruhuñ kitābını hatm eylemiş idüm
gökden rumūz⁸⁰⁸ dahı tamām olmadın henüz
7. şol tıfl ki cānuma vaşlundur ğıda⁸⁰⁹
fıtrat güninde veche ‘izām olmadın henüz
8. rızvān idüm ezel günü sen ravzayı görüb
hūr-ı behişt u dār-ı selām olmadın henüz
9. irmiş idi **nesīmīye** fazluñ ‘ināyeti
kevn-i mekân-ı şubḥ ile şām olmadın henüz

366.

mef ‘ülü / fā ‘ilātün / mef ‘ülü / fā ‘ilātün

83a

1. gel gel ki senden ayrı müştāka cān gerekmez
müştāka sensüz iy can iki cihān gerekmez
2. gülzār-ı serve göñlüm meyl eylemez anuñ çün
kaddüñden özge ey cān serv ü revān gerekmez
3. şol bī-nişānī buldum anıñ nişānī oldum
yüzün gözine anıñ ayru nişān gerekmez⁸¹⁰
4. gördüm seni gümānsuz her dilberüñ yüzünde
haḳka ‘l-yaḳīn bilene zann ü gümān gerekmez
5. çün vāşıl oldu ey can bizimle sen cihānda
olduḳ vişāle kāni ‘ kevn ü mekân gerekmez
6. müşkīn saçına çünkim virdim cihān u cānı
‘aşşıya uğrayana kılca ziyān gerekmez
7. kaşuyla gözü anuñ şayd eyledi cihānı
şayyād elinde ayruḳ tır ü kemān gerekmez
8. şīrīn lebüñ meyinden çün esridi **nesīmi**
fāş oldu sırr-ı pihāni⁸¹¹ şerḥ u beyān gerekmez

367.

mefā ‘lün / mefā ‘lün / fe ‘ülün

1. baña sensüz cihān iy cān gerekmez

⁸⁰⁸gökden rumūz M. : gökden rumūz-ı vahy Nesimi D.

⁸⁰⁹ğıda M. : şol tıfl ki bu cānuma vaşlun ğıda idi Nesimi D. Mısranın vezni hatalıdır.

⁸¹⁰Bu beyit Nesimi D. yoktur.

⁸¹¹pihāni M. : pinhan Nesimi D.

vişālin var iken hicrān gerekmez

2. leb-i la'lün zülāl-ābından ayru
şarāb-ı çeşme-i hayvān gerekmez
3. ğamuñdur gölümüñ tahtında sultān
bir ilkīme iki sultān gerekmez
4. yeter derdin devā müştāka niçün
ki derdün bilene dermān gerekmez
5. gülistānuñ güli sensüz dikendür
baña cān sensüz iy canān gerekmez
6. gel ey 'āşıkların rızvānı hüsnün
ki sensüz 'āşıklara rızvān gerekmez
7. iki 'ālemde didāruñdan özge
baña iy şüreti rahmān gerekmez
8. vişālin şerbetin içen muhibbe
firākuñ āġusu çendān gerekmez
9. baña şabr eylemek sensüz nigārā
eger müşkil ve ger āsān gerekmez
10. ezelde kılmışam 'aşkıñla peymān
bütün peymān şınıġ peymān gerekmez
11. kesilmez gerçi vaşluñdan **nesīmī**
gözünden olduġuñ pinhān gerekmez

83b

368.

mef'ülü / mefā'īlü / mefā'īlü / fe'ülün

1. 'ālemde bu gün 'ahdı bütün yār ele girmez
yandurdı bu gün⁸¹² baġrumu gülzār ele girmez
2. iy haste göñül gör ne direm benden işit pend
dildāra ħarīş olma kim dildār ele girmez
3. nāķış mihek oldı kamunuñ ħalbi zegaldır
bir sikkesi hūb irice⁸¹³ dinār ele girmez
4. timāra göñül virme gel iy şayru hakīm ol
dermānıñı derd eyle ki timār ele girmez
5. gül çehre seniñ şem'ine pervāne gibi yan

⁸¹²gün M. : tiken Nesimi D.

⁸¹³hūb irice M. : dürtüst arıca Nesimi D.

anuñ gibi cān yandırıcı nār ele girmez

6. seyyāre gibi seyri derim dā'im anuñla
sol seyr edici kevkeb-i seyyār ele girmez
7. mūsā gibi eger 'āşık iseñ gönlünü arıt
şāf olmayıcağ āyine dīdār ele girmez
8. ey ahretiñ dārına 'āşık bu serāda
geç kim bu geçen 'arşada ol dār ele girmez
9. elfāz-ı nesīmī bu gün ol mu 'cizedür kim
beñzer aña bir lü'lü şehvār ele girmez

369.

müfte'ilün / müfte'ilün / fā'ilün

1. iy ezeli cān ile cānānumuz
'ışık-ı ruḥuñdur ebedī şānumuz
2. ka'be yüzüñdür bize iy fazl-i ḥaḳ
zülfi ruḥuñ kıble vü imānumuz
3. perde yüzüñden götür götür iy şüretüñ
'arş-ı ilāhi ile ḳur'ānumuz
4. vechüne yamiş otuz iki ḥarf
ḥikmetle münşī-i erkānumuz
5. çünki yüzün aḥsen-i taḳvīm imiş
sende zuhūr eyledi sübhānumuz
6. şuverek allahü ala şeklihi
işte⁸¹⁴ nebīnün sözi burhānumuz
7. mü'mine ḥaḳ dünyevī zindān didi
mü'mine çok kılmaya zindānumuz
8. hüdhüdi belkısa resül eyledi
gör ki ne bildirdi süleymānumuz
9. uymadı 'ārif sözine vā'izuñ
dīve muṭi' olmadı insānumuz
10. evvel ü āḥirde yüzüñdür yüzüñ
şüreti allāh ile raḥmānumuz
11. kim ki sücüd eylemedi ḥüsnüñe

84a

⁸¹⁴işte M. : usta Nesimi D.

dīv ü la‘lin oldu şeytānumuz

12. cān neçe terk eylesün iy cān seni
cānumuzun cānısan iy cānumuz
13. ‘aynumā sensüz sensüz diken oldu cihān
kāndasan ey tāze gülistānumuz
14. tā bilesin kim ne imiş ey faķır
ādem-i hākī ile ihsānumuz
15. cevr ile yandurdı **nesīmiyi** dost
hem bu idi yār ile peymāñnumuz

370.

müfte‘ilün / fā‘ilün / müfte‘ilün / fā‘ilün

1. ‘ahde vefā kılmadı yār-1 vefā-dārumuz
yār ile gör kim neçe oldu⁸¹⁵ ‘aceb kārumuz
2. ‘ışk-1 cemālūñ meni kendüde maḥv eyledi
oldı temām uş bu gün ‘ışk ile pāzārumuz
3. ğamzelerūñ sırrını cānda didüm şaķlayam
taşra bıraķdı gönül berdeden esrārumuz
4. ‘ışka ‘ilāc isteme derdine şabr eyle dur
gör ki ne dermān kıılır yār-1 vefā dārumuz
5. kim ki seni sevmedi ‘ışkuña cān virmedi
yoķdur anuñ ḥaķķına zerrece ikrārumuz
6. zāhid eger ‘āşıķa münkir ola ol bilür
ḥaķ bize oldu ‘iyān kalmadı inkārumuz
7. ‘ahde vefā eylegil tā dimesün müdde‘i
ķavl ü ķarār üstine durmadı dil-dārumuz
8. bātına kār eyledi ‘ışk-1 ruḥuñ şöyle kim
ta‘ne urur altunuñ rengine ruḥsārumuz
9. gerçi **nesīmī** sözüñ tadını virdi veli
tada getürdi anı lafz-1 şeker-bārumuz

371.⁸¹⁶

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1. iy yüzi gül lebleri mercānumuz

⁸¹⁵oldı M. : düşdi Nesimi D.

⁸¹⁶ Bu gazel Nesimi D.’de 9 beyittir.

84b

iy gözi nergis şeh-i mestānumuz

2. yüzüne karşı sücūd eyler melek
secdeye inkār ider şeytānumuz
3. nūn-ı ‘aynuñ haq kitābıdur veli
şüretüñ naqşı durur kur‘ānumuz
4. hıızr eger zulmātda ister ābını
leblerüñdür çesme-i hayvānumuz
5. şol şafāsuz şūfiyi gör kim neçe
dem urur bi-ma‘rifet hayvānumuz
6. fī vü zād ü lāmdur fazl-i ilāh
fazlına kurbān idelim cānumuz
7. hükmine teslim olur cān u gönül
İy vücūdum tahtına sulţānumuz
8. iy **nesīmī** gevherüñ harc eyleme
olmayınca müşteri cānānumuz

372.

mef‘ülü / mefā‘ilü / mefā‘ilü / fe‘ülün

1. derd ü gam ile yandı gönül yār bulunmaz
çok dār u diyār istedi deyyār bulunmaz
2. yārum diyici çok durur ammā be-haķıķat
fursat gelicek biri vefādār bulunmaz
3. ‘ādet budur⁸¹⁷ kim dili dildāra virürler
dil gitdi elimizde dildār bulunmaz
4. onca⁸¹⁸ kişiler da‘vī-i islām ider ammā
tek arada bir hāç ile zünnār bulunmaz
5. her bī-hüner insānlar manşıbları⁸¹⁹ tutdı
şāhib-i hünere manşıb vār⁸²⁰ bulunmaz
6. her kişide bir cübbe vü destār olur ammā
pek bāşda biri lāyıķ-ı destār bulunmaz
7. çün çarh-ı felek cāhil ü nādān sever oldı
bes lācerām uş fazla harīdār bulunmaz

⁸¹⁷ budur M. : bu durur Nesimi D.

⁸¹⁸ onca M. : anca Nesimi D.

⁸¹⁹ insānlar manşıbları M. : insān bile manşıb yiri Nesimi D.

⁸²⁰ ar M. : dīnār Nesimi D.

8. ʔarrār ger iltürse revādır ʔamu raħtı
çün ʔāfilede bir kişi bīdār bulunmaz
9. var derde taħammül ʔıl haber ile cefāya
çün dil dilegi endek ü bisyār bulunmaz
10. zer⁸²¹ işi revā işde kesād eyledi fażlı
ilm ehline bir revnāḳ-ı pazār bulunmaz
11. var rāzını fāş itme **nesīmī** kişiye kim
‘ālemde bu gün maħrem-i esrār bulunmaz

85a

373.⁸²²

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

9. derd-i şaħħat bizdedir biz ‘āşıḳān-ı haydarız
mürde-gān-ı haydarız hem zindegān-ı haydarız
10. sırrımızlaāşınādır... rāz-ı rüh-ı murtażā
şüretā cismiz velī ma‘nīde cān-ı haydarız
11. mātem ārā-yı hüseyin-i kerbelādır nālemiz
‘andelīb-i hoşnevā-yı gülsitān-ı haydarız
12. ehline ʔıldım sipāriş deyr ü ma‘bed güşesin
küfr ü imān bilmeziz biz müselmān-ı haydarız
13. ibn-i ‘ām-ı muştafādır mültecā-yı ‘āşıḳān
ħamdülillāh kim eħaşş-ı bendegān-ı haydarız
14. dönmeyiz hubb-ı ‘alīden rāfıẓī dirlerse de
biz muħib-i cān fedā-yı ħānedān-ı haydarız
15. ħāricīler zülfiḳār-ı nutkumuzdan keştedir
ħāsım-ı āl- beyte **seyf-i** bī-amān-ı haydarız
16. şavlet-i ʔahrıñ yezīdīler düşünsün zāhidā
biz emīn-i pençe-i şır-i jiyān-ı haydarız

374.

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1. nice yıllardır ser-i küy-ı melāmet bekleriz
leşker-i sulṫān-ı ‘irfānız vilāyet bekleriz
2. sākın-i ħāk-i der-i meyhāneyiz şām u seher
irtifā‘-i ʔadr içün bāb-ı sa‘ādet bekleriz

⁸²¹zer M. : zerk Nesimi D.

⁸²² Bu gazel Nizamoglu Seyfullah D.’de yoktur.

3. cīfe-i dünyā degil gerkes gibi maṭlūbumuz
bir bölük ‘anḳālarız ḳāf ḳanā‘at bekleriz
4. ḥāb görmez çeşmimiz endīşe-i aḡyārdan
pāspān-ı genc-i esrārız maḥabbet bekleriz
5. şuret-i dīvār idübdur ḥayret-i ‘ışḳıñ bizi
ḡayr seyr-i bāḡ idüb biz künc-i mihnet bekleriz
6. kārvān-ı rāh-ı tecrīd⁸²³ ḥaṭar ḥavfin çeküb
ḡāh mecnūn ḡāh ben devriye⁸²⁴ nevbet bekleriz
7. şanmañız kim ḡiceler bihūdedir feryādımız⁸²⁵
mülk-i ‘ışḳ içre ḥıṣār-ı istiḳāmet bekleriz
8. yandılar⁸²⁶ ferhād ü mecnūn mest-i cām-ı ‘ışḳ olub
ey **fuḏūlī** biz olar yatdıḳca şoḥbet bekleriz

375.

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

85b

1. oldı ‘ālem şād senden ben esīr-i ḡam henüz
‘ālem itdi terk-i ḡam bende ḡam-ı ‘ālem henüz
2. cān baḡıṣlardı lebiñ izḥār-ı ḡüftār eyeleyüb
urmadın ‘ıṣī lebi can baḡıṣlıḳdan henüz
3. secdegāh itmişdi ‘ışḳ ehli ḳaşuñ miḥrābını
ḳılmadıñ ḥayli melālik secde-i ādem henüz
4. cāna derdiñ cisme peykānıñ revān itmişdi ḥükm
cism ile cān irtibāṭı olmadın muḥkem henüz
5. eşḳ şarf eyler felekdeñ kām ḥāşıl ḳılmaḡa
bū güher ḳdrini bilmez dāde-i pür-nem henüz
6. perde-i çeşmim maḳām itmişdi bir tersā-beçe
olmadın mehd-i mesīhā dāmen-i Meryem henüz
7. ey **fuḏūlī** eyledi her derde dermān ol ṭabīb
bir benim zaḥmım var⁸²⁷ ancaḳ bulmayan merhem henüz

376.

fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilün

⁸²³tecrīd M. : tecrīdiz Fuzuli D.

⁸²⁴devriye M. : devr içre Fuzuli D.

⁸²⁵feryādımız M. : efgānımız Fuzuli D.

⁸²⁶yandılar M. : yattılar Fuzuli D.

⁸²⁷zaḥmım var M. : zaḥmımdır Fuzuli D.

1. küh-kenden görünür küh̄ta āṣār henüz
ol ne beñzer baña aniñ eṣeri vār henüz
2. çekdi mecnūn ayağıñ bādiyden liyk virür
kanlu gönüller⁸²⁸ ayağından çekelüm hār henüz
3. vādi-i ‘ışkda sevdāyile sergeşte idüm
gelmedin gerdīşe bū künbed-i devvār henüz
4. nokṭa-i hāline bağlanmıdı cān u gönül
gezmedin dā‘ire-i devrde pergār henüz
5. nāma⁸²⁹ çekdim ūeb-i hicrān ‘alem-i ūu‘le-i āh
āh kim olmadı ol māh haberdār henüz
6. nāle-i zārım ile halka hārām oldu uyku⁸³⁰
kāra bahtım uykudan⁸³¹ olmadı bīdār henüz
7. merhem-i vaşlı ile buldu kamu derde devā
bu **fuṣūlī** elem-i hecr ile bīmār henüz

377.

mefā‘lün/ mefā‘lün/ mefā‘lün/ mefā‘lün

1. ṭarīk-ı faqr ṭutsam ṭab‘ ṭābi‘ nefis rām olmaz
ğınā kılsam ṭaleb esbāb-ı cem‘iyyet tamām olmaz
2. dehāniñdan eṣer görmem miyāniñdan nişān veh kim
ben-i nā -kāma ‘ömrümden müyesser hiç kām olmaz
3. muḳīm-i kūy-i derd eyler beni āh ciger suzum
bu āheng-i melāl⁸³² efzāya bundan yig maḳām olmaz
4. mürīd-i sākīyem kim luṭfu ehl-i ‘aşka⁸³³ dā‘imdir
ne hāşıl ehl-i zühdün ūefḳātiñden kim devā⁸³⁴ olmaz
5. dedim ‘uṣşāka cevr etme dedi ol hūblar ūāhı
siyāset⁸³⁵ olmayınca ‘ışk mülkinde nızām olmaz
6. lebiñden ḳatre ḳatre ḳān iṣer gönüm kerāhetsiz
şekerden olıcaḳ mey ḳatresi güyā hārām olmaz

86a

⁸²⁸gönüller M.: güller Fuzuli D.

⁸²⁹nāma M. :māha Fuzuli D.

⁸³⁰uyku M. : yuku Fuzuli D.

⁸³¹uykudan M. : yukudan Fuzuli D.

⁸³²melāl M. : maḳām Fuzuli D.

⁸³³‘aşka M. : derde Fuzuli D.

⁸³⁴devā M. : müdām Fuzuli D.

⁸³⁵siyāset M. : sisyāset Fuzuli D.

7. **fuzūlīni** melāmet eyleyen bī derd bilmez mi
ki pāzār-ı cünūn rüsvālarında neng ü nām olmaz

378.

mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün

1. kemāl erbābı kesr-i kadr ile bī-i'tibār olmaz
zer-i hāliş şikeste olsa da nāķış- 'ayār olmaz
2. olur āfāķa rüşen 'ayb-ı merd-i kāmīl elbette
ki māh-ı nā-tamām üzre kelef pek āşikār olmaz
3. ne mümkin zīb-i çeşm-i rağbet olmak kuhl-i nūr-āsā
siyeh-bahtān kim sahtī-yi gerdūndan gubār olmaz
4. bakub naķş-ı nigīne şöyle fehmi etdim ki 'ālemde
derūnun şerha şerha etmeyenler nāmdār olmaz
5. felek kaddin hamīde gösterir **vehbīye** bilmez kim
o rind-i bī-tekellūf kimseniñ dūşunda bār olmaz

379.

mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün

1. gönülde biñ ğamım vardır ki pinhān eylemek olmaz
bu hem bir ğam ki il ta'nından efgān eylemek olmaz
2. ne müşkil derd olursa bulunur 'ālemde bir dermān
ne müşkil derd imiş 'aşkıñ ki dermān eylemek olmaz
3. fenā mülkine çok 'azm etme ey cān çekme zaħmet kim
bu tedbīr ile def'-i derd-i hicrān eylemek olmaz
4. şakın gönülüm yaķarsın pendden dem urma ey nāşih
hevā-yi nefis ile bir mülk-i virān eylemek olmaz
5. dehāniñ üzre la'liñ istemiş dil def'i müşkildir
görünmez hic cürmü yok yere kār eylemek olmaz
6. du'lar eylerim benden yaña bir dem güzār itmez
ne çāre sihr ile servī hırāmān eylemek olmaz
7. **fuzūli** 'ālem-i kayd içre sen dem urma 'ışķından
kemāl-i cehl ile da'vā-yi 'irfān eylemek olmaz

380.

fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün

86b

1. ğamze peykānıñ gören⁸³⁶ ben mübtelādan şaqlamaz
şarf edüb ehl-i nazār naqdin gedādan şaqlamaz
2. dil nider yānımda⁸³⁷ çün ğamdan beni kılmaz ħalāş
çekmem⁸³⁸ ol ta'vizbārın kim belādan şaqlamaz
3. cāna cismim ol hādeng-i ğamzeden olmaz penāh
hiç cevşen kimseyi⁸³⁹ tır-i kazādan şaqlamaz
4. 'ışqdan bir dem-i ten sūzānı dūr etmez felek
veh nice fānūsdur şem' i hevādan şaqlamaz
5. 'ālem-i şeydā kıılır ger olsa⁸⁴⁰ gözden nihān
bir⁸⁴¹ perī-veş kim ser-i zūlfün şabādan şaqlamaz
6. eylerim bīhūd feġān gördükceküyuñ ilteriñ
āşinā rāz-ı nihānın aşnādan şaqlamaz
7. bī-sebeb şanma **fuzūliniñ** melāmet çekdigin
bī-ħaberdir meşrebin ehl-i riyādan şaqlmaz

381.

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. rāz-ı 'ışkıñ şaqlaram eyledin⁸⁴² nihān ey serv-i nāz⁸⁴³
gıtse başım şem' tek mümkn̄ degil ifşā-yı rāz
2. ħūblar miħrāb-ı ebrūsuna meyl itmez faķīh
ölse kāferdir müselmānlar aña kılmam⁸⁴⁴ namāz
3. kimse ol bed-ħūya izħār idebilmez derdimi⁸⁴⁵
ey sūrūd-i nāle tengriyçün sen olġıl çāre-sāz
4. kālebim görmüş tehi dökmeç diler bir tāze rūħ
berķ-i āhım kim gülüb peykāniña virmiş güdāz
5. ben ħūd oldüm ey türābımdan olan sāġar müdām
rindler bezmin görüb bir bir yetir benden niyāz
6. ħüb şüretlerden ey nāşih beni men' eyleme⁸⁴⁶

⁸³⁶gören M. : gözün Fuzuli D.⁸³⁷yānımda M. : yanında Fuzuli D.⁸³⁸çekmem M. : çekmen Fuzuli D.⁸³⁹kimseyi M. : kimseni Fuzuli D.⁸⁴⁰olsa M. : olsa hem Fuzuli D.⁸⁴¹bir M. : her Fuzuli D.⁸⁴²eyledin M. : dilde Fuzuli D.⁸⁴³Mısranın vezni hatalıdır.⁸⁴⁴eyledin M. : kılmam Fuzuli D.

derdimi M. : hālimi Fuzuli D.

⁸⁴⁶eyleme M. : etme kim Fuzuli D.

pertev-i envār-ı hürşid-i haḳīkatdir mecāz

7. ey **fuḏūlī** ḳalmıŝam ḫayretde bilmem neyleyim
devr zālīm baḫt nā fermān ṭaleb ḫoḳ ‘ömr az

382.

fā‘ilātün / fā‘ilātün /fā‘ilātün /fā‘ilün

1. ḫam ḳad eyler⁸⁴⁷ aḡlarımol ṭurra-i ṭarrārsız
gerçi derler ḫengdenḫıkmaz terennüm tārsız
2. sīne-i ḫākimde eksik itme ḡamzeñi
ey gül-i ra‘nā bilirsın kim gül olmaz ḫārız
3. ŝaḳlamazdım nāvekiñ gözde belāsın ḫekmesem
bilmez idüm şu verib ol naḫl kāmı bārsız
4. yol azarsın zulmet-i ḫayretde ey dil vāḳıf ol
zinhār ol kūya varma āh-ı āteŝ-bārsız
- 87a
5. girye-i zār ile ḫoŝ-ḫālīm ki baḫr-i ‘ıŝḳda
eŝksiz göz bir ŝedefdir lü‘lü-i şeh-vārsız
6. cāna āzār ḫadengin ḫoŝ gelür ol gelür ḫa⁸⁴⁸
bir sipāriŝ⁸⁴⁹ ḳıl ki bizden olmasun āzārsız
7. zühdden gecmez **fuḏūlī** eylemez terk-i riyā
pend ḫoḳ virdüm işitmez ‘arsızdır ‘arsız

383.

fā‘ilātün / fā‘ilātün /fā‘ilātün /fā‘ilün

1. teşne-i cām-ı viŝālīñ āb-ı ḫayvān istemez
mā‘il-i mūr ḫaṭıñ mülk-i süleymān istemez
2. zulmet-i zülfün giriftārı urmaz⁸⁵⁰ nürdan
ṭālib-i şem‘i ruḫuñ hürşid-i raḫŝān⁸⁵¹ istemez
3. eylemez meyl-i behişt üftāde-i ḫāk-i deriñ
şakin-i künc-i ḡamıñ seyr-i gülistān eylemez
4. cevrden āh itme ey ‘āŝıḳ ki ‘ayn-ı luṭfdur
düst esbāb-ı kemāl-i ḫüsne noḳŝān istemez
5. ‘ıŝḳdan vehm itmesün ‘āŝıḳ yıḳar göñlüm diyü

⁸⁴⁷eyler M. : ile Fuzuli D.

⁸⁴⁸ol gelür ḫa M : ey ḳāŝı yāy Fuzuli D.

⁸⁴⁹sipāriŝ M. : sıfāris Fuzuli D.

⁸⁵⁰urmaz M. : dem urmaz Fuzuli D.

⁸⁵¹raḫŝān M. : tābān Fuzuli D.

hiç sultānım diyen mülkini virān istemez

6. ey **fuzūlī** muttaşıl devrān muhalifdir sañā
ğālibā erbāb-ı isti‘dādı devrān istemez

384.

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1. şem‘-i hürşid-i tecellāyuz ki yokdur dūdumuz
sāye gibi oldı dūd-ı tīre dil-merdūdumuz
2. cānumuz tīg-i każāya itmeden her dem siper
meşk-i zaḥm-ı ğamze-i cānānedir maqşūdumuz
3. ğonçe-i neşkūfte-i bāğ-ı ‘ademdür tā ezel
feyz-i efkār-ı dehān ile nābūdumuz
4. bī-vücūduz ol kadar za‘fi ğam ḥaṭ ile kim
mūr başşa maḥv olur cism-i belā-fersūdumuz
5. bey⁸⁵²-gāh-ı ‘ālem-i kevn ü fesādiçre **fehīm**
cevher-i cānın ziyān itmekdir ancak sūdumuz

385.

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1. tāb-ı dilden cūş idince ‘ışk-ı şūr-engīzümüz
oldı ser-pūş⁸⁵³ fenā cism-i vücūd āmizimiz
2. biz ki mest-i neşve-i esrār-ı hüsn-i dilberüz
bāde-i ḥayretle pürdür sāğar-ı leb-rīzimiz
3. gelmişüz nezzāre-i ḥāl-i cemāl-i yārdan
dāğ-ı ḥasretür dil-i ‘uşşāka dest-āvizümüz
4. baḥtımız ḥāb içre olsun tā kıyām-ı şubḥ-ı ḥaşr
pāspān-ı dil yeter bu nāle-i şeb-ḥīzimiz
5. oldı feyz-i āfitāb-ı ‘aşkile⁸⁵⁴ **fehīm**
pençe-i tāb-ı mihr-i enver⁸⁵⁵ zerre-i nāçizimiz

386.

mef‘ülü / mefā‘ilü / mefā‘ilü / fe‘ülün

1. biz gerçi divāne-reviş-i rind-i levendüz
bilmekde rumüz-ı dili cibril-i pesendüz

87b

⁸⁵²bey M. : bey‘ Fehim D.

⁸⁵³ser-pūş M. : serhoş Fehim D.

⁸⁵⁴āfitāb-ı ‘aşkile M. : hüsn-i ‘aşkile Fehim D.

⁸⁵⁵tāb-ı mihr-i enver M. : nice mihr-i enverdür Fehim D.

2. divāneyüz ammā felekde zenānuz⁸⁵⁶
müstehzī-i şaḥib ḥıred-i bīhūde pendüz
3. pā-best iderüz zāde-i meryem⁸⁵⁷ olursa
şayyād-ı şanem-ḥāne-i zünnār-ı kemendüz
4. ser-tā be-ḳadem dīde olur görmege yāri
a'yine-i küstāḥ-ı nazardan gīle mendüz
5. 'ışk āteşine şabra da şākird **fehīm**
āteşde sema' itmede üstād-ı pesendüz

387.

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. fāriğüz ḳayd-ı cihāndan 'āşık-ı divāneyüz
āşināya āşinā bīgāneye bīgāneyüz
2. 'aşk-ı sākī ḡamze-i mest-i ḥarāb itsek nola
cāmı āteş bādesi āteş 'aceb meyḥāneyüz
3. ḥavfumuzdan çeşm-i dilber ḡamzeyi eyler penāh
kūçe-i 'aşk içre bī pervā yürür mestāneyüz
4. şem'-i pür süz u güdāz itse 'aceb mi şevḳumuz
tāb-ı dilden şu'leyi āb eyleyen pervāneyüz
5. sāḥir-i mu'ciz-keḷāmuz şā'ir-i şūḥuz **fehīm**
ne füsūna rāḡıbuz ne mā'il-i efsāneyüz

388.

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. ḥün-ı dıldür revḡān-ı ḳandīl-i dāḡ-ı sīnemiz
ḡamzedür pervāne-i gerd-i çerāḡ-ı sīnemüz
2. bīm-i ḡamze cānumuz leb-rīz-i sīm-āb ideli
ıztırāb u ra'şeden yoḡdur ferāḡ sīnemüz
3. bezm-gāh-ı ḥançer-i ḥünḥāre itdiñ zaḥm
bāde-i ḥün ile pür olsun ayāḡ-ı sīnemüz
4. ḡonçe aḥker dāḡ gül āteş nesīm ol gülşenüz
kim şererdür şebnem-i gülberg-i bāḡ-ı sīnemüz
5. menzil-i derd übelā-yı 'aşkı güm itdik **fehīm**
şevḳ-ı ḥızr-ı rah-ı tır ile sürāḡ-ı sīnemiz

88a

⁸⁵⁶ zenānuz felekde zenānuz M. : hande-zenānuz Fehim D.

⁸⁵⁷ meryem M. : meryem de Fehim D.

389.

mef'ülü / mefā'īlün / fe'ülün

1. şanmañ bizi dā'imā hamuşuz
biz beste dehān-ı pür hūrüşuz
2. mestān-ı cihāna yār cānuz
biz düşmen-i cān-ı ehl-i hūşuz
3. meyḥāne-i feyż-i 'aşık-ı ḥaḳ kim
peyvesteyüz anda bāde-nüşuz
4. cibrīl ki uğraya aña dir
biz muhtesib-i sebū-be-düşuz
5. ol māhi-i ṭurfa-i ḥilḳatüz kim
deryā içre şerāre- püşuz
6. sevdā-ger-i ṭurra-i bütānuz
pazār-ı belāda dil-fürüşuz
7. remz-i leb-i dilbere **fehīmā**
biñ cān u dil ile çeşm ü güşuz

390.

mef'ülü / mefā'īlü / mefā'īlü / fe'ülün

1. erbāb-ı ğamız 'aşık-ı dildāde-i 'aşkız
öldürse bizi ğam yine āmāde-i 'aşkız
2. nāz itsek olur ğamze-i ḥübānede gāhī
yārān-ı sebük⁸⁵⁸ meşreb-i şehzāde-i 'aşkız
3. ne ṭurra esir itmege kādır ne girişme
kimse bizi bend idemez āzāde-i 'aşkız
4. cem gibi nola çekmez isek renc-i ḥumārı
rindān-ı şabūḥzede-i bāde-i 'aşkız
5. şūfī gibi münkir degiliz keyf-i şarāba
biz mu'tekid-i mürşid-i seccāde-i 'aşkız
6. yok ṭāḳatımız küyuna yüz sürmege yāriñ
mestān-ı ḥarābātī vü üftāde-i 'aşkız
7. **nefī** gibi mā'il degiliz şive-i nazma
meftūn-ı edā-yı ğazel-i sāde-i 'aşkız

⁸⁵⁸sebük M. : tenük Nefi D.

391.⁸⁵⁹

fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

1. rind-i 'aşkız sākiyā sahpāyı görmüş geçmiştüz
şevk-i la' liñle mey-i hamrāyı görmüş geçmiştüz
2. bir leb-i şirine cān virseñ bize za'n eyleme
biz ezel mecnūnyuz leylāyı görmüş geçmiştüz
3. 'ahd-i peymāniñ şikest itse o şūh-ı bī-vefā
ğām degildir böyle biñ hercāyı görmüş geçmiştüz
4. pest olursa yerimiz ğam çekmezüz zīrā ger biz
nice demler rütbe-i a'lāyı görmüş geçmiştüz
5. biz kalendar meşrebiz bu meclīsi 'ālemde kim
şubhiyā dünyā vü māfihāyı görmüş geçmiştüz

392.

fe' ilātün /fe' ilātün /fe' ilātün /fe' ilün

1. ne süleymāna esīr ne selīmiñ kıluyuz
kimse bilmez bizi ki şāh-ı kerīmiñ kıluyuz
2. kıl olan 'ışka cihān beglerine egmedi bāş
başka sultān-ı cihānuz gör e kimüñ kıluyuz
3. ğam yeriz kān içeriz gūşe-i mihnetde müdām
şanma biz kevşer-i cennāt-ı na'imiñ kıluyuz
4. hūsn-i hādīş kıluyuz şanma bizi sultānum
vech-i pākünde olan ān-ı kadīmiñ kıluyuz
5. terk idüb **hayretiyā** tāc-ı kabādan geçdik
anca bu dīnede bir köhne kilīmiñ kıluyuz

393.

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. bizden iste gevheri ey cevheri deryā biziz
kāf-ı 'aşk üstünde pervāz eyleyen 'ankā biziz
2. bilmek isterseñ rumūz-ı ādemile hātemi
tūr u dīdār-ı tecellī āteş-i müsī biziz
3. hāfizā gel muhkem-i kūr'ānı bizden okı kim
kāf ve'l-kūr'ān vü yāsīn sūre-i tākā biziz

⁸⁵⁹ Subhi Divanı ile ilgili bir çalışma mevcut değildir. Nazire Mecmualarında ve diğer mecmua çalışmalarında bu şiire rastlanmamıştır.

4. her neyi görseñ biz anıñ ‘aynıyuz hem maḫzarı
zāhir u bātında pinhān ile hem peydā biziz
5. otuz iki ḫurūfle⁸⁶⁰ her şeyde ḳaldırdık ‘alem
sırr-ı mehdī bizde keşf oldı bugün ‘isā biziz
6. mantuḳu’ṭ-ṭayra süleymānuz ki ḫātem bizdedir
ins ü cinniñ pādişāhı ḫākim-i eşyā biziz
7. secde ḳıl ādemden a‘raḫ itme çün iblīs kim
beyt-i ma‘mūr eyleye⁸⁶¹ ḳuds ü ka‘be-i ‘ulyā biziz⁸⁶²

89a

8. ey **mişālī** ‘alleme’l-esmāya taḳsīm olalı
kāşif-i sırr-ı şıfāt u zāt-ı bī-hemtā biziz

394.

mefā‘ilün/ mefā‘ilün/ mefā‘ilün/ mefā‘ilün

1. ḫuzūra ‘arz-ı ḫāl eyle ümmīdüñ kes şikār olmaz
o dīvān kātibidir pençe ḫamledir kenār olmaz
2. görenler ḳaşların tuḡrāsını fermān-ı ḫüsnünde
didiler ḫaṭ keşide olmadıca ol nigār olmaz
3. o kātib dilberin sevmek riyāsetdir disem cāiz
naḳid-i vārını şarf itmek ile kīse dār olmaz
4. düşüb pāyına dumān olmayınca ‘āşıkān elbet
vişāl meyvesinden hiç birisi bahre dār olmaz
5. hezār-ı iḫtirāz ile yüzün sür var bucāğında
‘aṭāyī raḫm ider elbet ne mümkün ḫün-ḫār olmaz

395.

mef‘ülü /mefā‘ilü /mefā‘ilü /fe‘ülün

6. ḫaṭṭ gelmek ile zülf-i siyeh-tāb unutulmaz
gül gitmek ile sünbül-i sırāb unutulmaz
7. dil nice ferāmuş ide tāb-ı ruḫıñı kim
germiyyet-i ḫurşid-i cihan-tāb unutulmaz
8. ezhār-ı çemen yād olunur gül sebebiyle
eyyām-ı nübüvvetdeki aşḫāb unutulmaz
9. rüstem-fiken olmasa o tıflıñ ḡamı derdim

⁸⁶⁰ḫurūfle M. : ḫarfile Misali D.

⁸⁶¹ma‘mūr eyleye M. : ma‘mūrele Misali D.

⁸⁶²Mısranın vezni hatalıdır.

efsâne-i hengāme-i suhrāb unutulmaz

10. kaddiñ bilür erbāb-ı hüner gevher-i nazmıñ
vehbī beli kadr-i dürr-i nā-yāb unutulmaz

396.

mef'ülü /mefā'ülü /mefā'ülü /fe'ülün

6. yār ile benim itdügüm ülfet unutulmaz
hem meclis olub gördiğim 'işret unutulmaz
7. 'āşıkda olan mihr-i vefālar ezelidir
ey şūh anunçün ki sadâkat unutulmaz
8. dūr olduğ ise gözden ey dilber-i mümtāz
dilde olan āşār-ı muḥabbet unutulmaz
9. çekdiklerim allāh bilür hier-i ruḥuñla
el-ḥaḫ güzelüm 'ālem-i vuşlat unutulmaz
10. ḥaḫka ki bu nazmıma letāfetle söz olmaz
ey **vehbī** ḥaḫīkat bu ḥaḫīkat unutulmaz

89b

397.

mef'ülü / fā'ilätü / mefā'ülü / fā'ilün

1. ol gül-'izāra etmez eşer āh u zārımız
çekmekte ḥār-ı cevr ü cefāsın hezārımız
2. cūy-ı derūna 'aksi düşüb serv-ḫadleriñ
bir naḫlzār-ı tāzeye döndü kenārımız
3. saḫtī-yi dehri baḫt-ı siyeh çekdirirse de
kuḫl-i cilā-yı ehl-i nazardır ğubārımız
4. manşıb medār-ı rif'at ise cāhile bizim
ma'zül iken de 'ilm iledir iftiḫārımız
5. naḫl-i ümīdimiz gül-i ra'nā açar hemān
yek-rengdir ḫazān ile **vehbī** bahārımı

398.

mef'ülü / fā'ilätü / mefā'ülü / fā'ilün

1. leb-rīzdir şarāb-ı ğamıñla piyālemiz
pür-ḫün biter fezā-yı mahabbetde lālemiz
2. meczūb-ı mihr-i 'ālem-i bālā-yı 'aşḫdır
gül bisterinde eylemez ārām jālemiz

3. ıķdı ‘adem taşavvuruna řoñ neticesi
baħş-i dehānıñ idi me’āl-i maķālemiz
4. arħıñ hezār pıçış ile geçdi enberin
bir māhtābı sīneye alınca hālemiz
5. **vehbī** hemān sādece başma ķalıb degil
tamģalıdır ĥitām-ı ķabūl ile kālemiz

399.

mef’ūlü / mefā’īlü / mefā’īlü / fe’ūlün

1. āyīne-sıfat şafvet ile sāde-zamīriz
her řūrete ķābil gūher-i naķř-pezīriz
2. engūřt-i iřāretle hilāl olmadayız āh
her şehrde gerçi meh-i nev gibi řehīriz
3. bir muğ-beeniñ pereminiñ ķaydına dūřdük
zencīr-be-gerden yed-i kāfirde esīriz
4. aģyār ile mey idigin etmezse de iźhār
keyfiyyeti ra’nā biliriz rind-i ĥabīriz
5. okdan ayaģıñ altına řevķ ile dōřendik
sākī der-i meyħānede bir eski ĥařīriz
6. sen duħter-i rez zevķi ile tāzelenirseñ
ey pīr-i muģan biz de civān sevmede pīriz

90a

7. eş ‘arımıza rāģīb olursa nola yārān
vehbī gibi raģbet ile merģūb-ı vezīriz

400.

mef’ūlü / mefā’īlü / mefā’īlü / fe’ūlün

1. ķand-i leb-i nūř-ı dehenin řatmaģa gelmez
řīr ü şekeri birbirine řatmaģa gelmez
2. aħřamlamaz ol bedr-i felek bir gece bizde
mehtāb gibi gelse daħi yatmaģa gelmez
3. bařdan ařub emvāc-ı cefā fūrķate dūřdük
zevraķce-yi vaşlı yanaşub atmaģa gelmez
4. dil mūrģi kebūter gibi dōnmekdedir ammā
ol tıfl-ı cefā-perverim aldatmaģa gelmez
5. kālā-yı viřāli ıķarub gizlü mezāda
ey řūħ-ı sitem-pīře bizi řatmaģa gelmez

6. dil seng-i felâhan gibi başında dönerken
feryādıma rahm eylemeyüb atmağa gelmez
7. dāmānına yüz sürmek imiş hāhiş-i **vehbī**
ey hārim⁸⁶³ müjem sen de şakın batmağa gelmez

401.

mef'ülü / fā'ilätü / mefā'ilü / fā'ilün

1. çekmiş piyālelerle pey-ā-pey şarāb-ı nāz
çeşm-i siyāh-mesti sürdürdü⁸⁶⁴ hāb-ı nāz
2. ders-i niyāz okursa n'ola tālīb-i vişāl
hāl ü hatıyla şafha-yı rüyu kitāb-ı nāz
3. maħcūbdur açılmamış ol nāzenīn henüz
kılsa .aceb mi rüyuna zülfün niķāb-ı nāz
4. va'd-i vişālī dīde-yi bīmārı remz idüb
dil-ħastegāna vermede şāfi cevāb-ı nāz
5. **vehbiye** merħabā mı der ol şūh-ı 'işvekār
düşnām iken fütādeye ancak hıķāb-ı nāz

meħmed girāy

402.

mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün/mefā'ilün

1. bu çerħ sifle-i perver ehl-i řab'a cūd göstermez
metā'-ı ma'rifet güyā ziyāndır sūd göstermez
2. çeker bir yerde dā'im-i ħasret-i nigāh üzre
rūh-ı cānāne baķsam eşk-i hūn ālūd göstermez
3. řabābet gösterüb her zaħma elmās bend eyler
ħaķıķatsız felek bir merhum behbūd göstermez
4. olur seng-i havadişden şikeste a'yine-i şab'ım
murādım üzre rüz-ı şāhid maķşūd göstermez
5. nola āteş eşer olsa sūd-ı eş'arı remzīnūñ
derūnī hāne-i āteşdir āmā dūr göstermez

ķapudān-ı deryā rāmiz paşa

403.⁸⁶⁵

90b

⁸⁶³hārim M. : hār-i Vehbi D.

⁸⁶⁴mesti sürdürdü M. : mestini süzdürdü Vehbi D.

⁸⁶⁵ Bu gazel Abdullah Ramiz Paşa D.'de bulunamamıştır.

mefâ'îlün /mefâ'îlün /mefâ'îlün/mefâ'îlün

1. gezer çîn-i cebîn vādilerinde vaşla yüz tutmaz
bu vahşetle ol āhū-yı hıṭāyı şayda yüz tutmaz
2. vird heb āğza rāz-ı dilin evvel ki ḥarāmi-veş
açılma boş boğazlık itme dendikce söz tutmaz
3. seviñdirmez bu dil pür sūzumı ... ḥasret
hevā pür tāb iken qar yağsa da elbette buz tutmaz
4. bu şıḳlete geçirdiñ zîr-i pāy-i kāvedeñ şūfi
felek mîzān ḳurdı neyleyim destinde dūz tutmaz
5. ḳonaḳcı gelse mihmān ḥayāliñden şabā **rāmiz**
ğubār-ı ğuşşayı süpürür ḥarīm-i dilde ṭuz tutmaz

404.

fā'îlātün / fā'îlātün /fā'îlātün/fā'îlün

1. māder-i 'aşḳdan ikiz doğmış ḳarındaş olmuşuz
ḳaysıla vādî-i ğam ḳat'ında pā-dāş olmuşuz
2. tîşemüz diller virür senge yollar kesmede
bî-sütünında ğamuñ ferhāda yoldaş olmuşuz
3. dergeh-i pîr-i muğānda gevsıfat ğaltān için
'ārî gelmiş cismden şāhā hemîn baş olmuşuz
4. dāğlar tende ser-ā-ser bağladı gül resmini
bey' için pazār-ı 'aşḳda özge ḳumaş olmuşuz
5. başda kisvet nār-ı āhum tende bir bir⁸⁶⁶ dağlar
bî'at eyle küçüğüm gel cāmı⁸⁶⁷ ḥāci bektāş olmuşuz
6. yidük içdük varımağam ğam yimezüz yoḳluğa hem
bu ḥarābe dünyede ḥoş rind ü ḳallāş olmuşuz
7. ey **cenābî** bahr-ı nazma ğavş idelden 'āleme
la'l-i dil-ber gibi biz de sözle dūr-pāş olmuşuz

91a

405.

fā'îlātün /fā'îlātün /fā'îlātün / fā'îlün

1. rind-i dūrd-āşām-ı 'aşḳuz sînedür mey-ḥānemüz
elde bir ḥūn-āb-ı dilden dīdedür peymānemüz
2. seyl-i ğamdan ḥāne-i dil ḥayliden vîrān idi

⁸⁶⁶bir bir M. : yir yir Cenabi D.

⁸⁶⁷gel cāmı M. : gel Cenabi D.

seng-i bī-dāduñ konub yapıldı miḥnet-ḥānemüz

3. şatılan pāzār-ı ğamda kelle-i ‘uşşākimiş
izdiyād-ı revnağ itsün gün-be-gün ser-ḥānemüz
4. gice olmaz kim gönül her meclisi devr itmese
tāb-ı şem‘-i ‘arızuñ görmek diler pervānemüz
5. vireli ey meh **cenābī** sen saçı leylāya dil
kışşa-i mecnūn gibi düşdi dile efsānemüz

406.

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1. sākin-i kūy-ı belā ḥalk-ıla pazār istemez
ğamdan özge kendüye bir mūnis-i yār istemez
2. ḥālet-i ‘aşqum benüm fāş eyleme ey eşk kim
‘aşık-ı deryā-dil olan sırrın izḥār istemez
3. tekye-i aḥzānuma bedr-i ziyā-yı ‘arızuñ
yağmağa gönülüm çerāğın şu‘le-i nār istemez
4. āsitānuñ sengine başın koyub rāḥat süreñ
bister-i sincābıla bālīn-i zer-kār istemez
5. sākī-i ‘aşkuñ elinden cām-ı derdūñ nūş iden
bezm-i ğamda bir nefes olmağa hūş-yār istemez
6. būy-ı rāḥat almadı vaşluñ gülinden ey kamer
şol ki ḥār-ı miḥnet-i hecrūñden āzār istemez
7. kūy-ı rüsvāda **cenābī** ṭabl-ı şöhret dögeli
bildi ‘ālemler anı kim nām-ıla ‘ār istemez

407.

fā‘ilātün/ fā‘ilātün /fā‘ilātün /fā‘ilün

1. şüretā kendini bilmez gerçi bir dīvāneyüz
‘ālem-i ma‘nīde ammā sır bilür ferzāneyüz
2. sākī-i dehrūñ elinden düşdüğünce ayağa
meclisinde ‘ālemūñ kanlar yudar peymāneyüz
3. el çeküb biz zāhidā ma‘müresinden ‘ālemūñ
künc-i istiğnāya maḥzen bir ulu vīrāneyüz
4. şem‘-i ḥüsn-i yārdan yaqar çerāğı gönülümüz
biz maḥabbet nārına bālın yaqar pervāneyüz

91b

5. bir güzel destānyuz dehrūñ **cenābī** gerçi kim
söylenür iller dilinde bir qurı efsāneyüz

408.

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. 'aşk-ı vīrānī-ebed kendüyi ma' mūr istemez
yaqmağa kandīl-i şevkiñ mihreden nūr istemez
2. sākin-i künc-i tevekkül 'ārif-i bī-ıayddur
kktisāb-ı nām için olmağa meşhūr istemez
3. āsitānuñ hākini çeşmine 'ābid çekmese
gam degüldür sevdüğüm kühlī dahı kūr istemez
4. diş bilerse la' lüne müşgīn haṭuñ olmaz 'aceb
şehd ü şekker olsa anı şanma kim mūr istemez
5. buldı sāyeñ devletin alub **cenābī** yanuñı
sen hümā-yı nāzdan olmağa ol dūr istemez

409.

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. 'āşıkuz dervāze-i şehri melāmet beklerüz
zāhidā⁸⁶⁸ şanma kim kūy-ı selāmet beklerüz
2. bī-sütün-ı 'aşkda çalındı ṭabl-ı sīnemüz
biz dahı ferhādveş der-bend-i miḥnet beklerüz
3. hūn-ı dil nūş itmege peymānesinden dāğumuñ
meclis-i 'uşşāqda erbāb-ı şohbet beklerüz
4. hāce-i 'aşkuz bugün pāzār-ı mihr-i yārda
naqd-i cāna almağa kālā-yı vuşlat beklerüz
5. ey **cenābī** dergehinde pādişāh-ı 'ālemüñ
āfitāb-ı 'ālem-ārā gibi şöhret beklerüz

410.

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. neş'e-i cām-ı mey-i şevküñle hoş-hāl olmuşuz
hādīsātından cihānuñ fāriğü'l-bāl olmuşuz
2. 'āriyüz her gīll ü gīştan şāf kılduk ḳalbümüz
pūtesinde 'ālemüñ bir niçe kez ḳāl olmuşuz

⁸⁶⁸zāhidā M. : zāhidasā Cenabi D.

3. hüsñüñ hayrānıyuz ayılmadıķ yıllar durur
terk-i dünyā eyleyüb ‘aşķuñda abdāl olmışuz
4. rengine bu eşk-i sürhüñ şöyle boyandıķ bugün
kim bedenle şahş-ı cāna cāme-i āl olmışuz
5. kıl ü kālında cihānuñ ey **cenābī** dem⁸⁶⁹ çeküb
ser virüp rāz açmada her nā-kese lāl olmışuz

92a

411.

mef‘ülü /fā‘ilātü /mefā‘ilü /fā‘ilün

1. biz aķter-i sa‘ādeti görmüş geçürmüşüz
engüş-t-i mihr ü devleti görmüş geçürmüşüz
2. ne havf-ı nār olur ne ümmīd-i cennet vār
biz vak‘a-i kıyāmeti görmüş geçürmüşüz
3. gerdün şanmasun bizi leb teşne-i ümmīd
biz cüy-bār-ı ‘izzeti görmüş geçürmüşüz
4. ğark-ı āb lenne-i ğām u tūfān-ı dīdeyüz
sadā bir derd ü miñneti görmüş geçürmüşüz
5. gerçi ki hurde sāleyüz ammā mesīh vār
mihr içre her ‘ināyeti görmüş geçürmüşüz
6. **fāzıl** piyāle nevbeti leb teşne kānedir
bezm-i devr cām-ı ‘işreti görmüş geçürmüşüz

ħarfü’s-sin

412.

fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilün

1. vaşl-ı ħaķķ olmaĝa eylerseñ heves
‘aşķa ulaş ğayriden göñlünü kes
2. ğayri nesne şanma ‘aşķı zāhidā
kendi cennetten alubdur muķtebes
3. kārībāndır bu ħalāik dā’imā
ehl-i ‘aşķ içinde olmuşlar çeres
4. cism ü cānıñ ķo yüküñ yükledi gör⁸⁷⁰
rāh-ı ‘aşķa gidemez merkeb feres
5. onsekizbiñ ‘ālemi tütub duran

⁸⁶⁹dem M. : el Cenabi D.

⁸⁷⁰gör M. : ver Niyazi Mısri D.

kāf u nūnuñ terkibiyle yek nefes

6. ʔarfetü'l- 'ayn içre yaķar cümlesin
ger doķunsa nār-1 'aşķdan bir kubes
7. bāğ-1 cennetde olursa oda yaķ
ey **niyāzi** ķoma dilde hār u hās

413.

fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

1. hālīķı bulmağa eylerseñ heves
sālikā gel hālķdan gönlünü kes
2. dā'im 'ömrüñ kārbanından saña
gūş-i cān ile işit ne dir ceres
3. hāķķı tevḥīd iledür her dem-be-dem
zīkr-i hāķķdan ġāfil olma bir nefes
4. varlıģuñdur bil saña bār u girān
gel ta'alluķ riştesin zīkr ile kes
5. āteş-i 'aşķ ile yaķ heb varlıģuñ
ķalmasun tā⁸⁷¹ beyt-i dilde hār u his
6. hār u hāşāk-1 enāniyet yanar
ger irerse nār-1 'aşķdan bir ķabir
7. ķalbüñi pāk it⁸⁷² **seyyid** ġayriden
cün saña allāh bes bākī heves

414.

fā' ilātün /fā' ilātün/ fā' ilün

1. ʔālib-i hāķķ ol dilā gezme 'abes
vāşıl-1 hāķķ olmağa eyle heves
2. şıdķ ile gir rāh-1 hāķķa sālikā
hāķķa vuşlat bulmadı her bu'l-heves
3. bu ten-i süflīye pāy-bend olma gel
'andelīb-i cāna yaķışmaz ķafes
4. ki şaķın bu nefis-i emmāreñ seni
şahbāz-1 'arş iken eyler mekes
5. ʔab' -1 suflī men u selvā istemez

92b

⁸⁷¹tā M. : hiç Seyyid Mehmed D.

⁸⁷²it M. : eyle Seyyid Mehmed D.

istedügi ya başaldür ya 'ades

6. hum-ı vahdetden içen 'aşıkları
kandıramaz nıl ü ceyhün u aras
7. 'aşk meydânında seyritmez hıred
ol fezāya varamaz merkeb-i feres
8. hıç-kes dergāhına varmak muhāl
olmasa fażluñ eger feryād-res
9. 'avn u lūtfuñ kime olursa delil
nūr u vechüñden aña bir lem'a bes
10. **seyyidüñ** senden ricāsı yā ilāh
kāmil-i imān rüz kııl āhir nefes

415.

fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün

1. t̄alib-i haq ol gönül dünyāya gel itme heves
māsivā cānibine der-beste dil ol itme ses
2. dil hālilīñ nefis nemrūduñ odından şakla var
yoğsa nefsiñe senüñ haq gālib eyler bir meges
3. göz yaşın deryā vücūduñ keşti it āhuñ direk
ger haqīkat dūrüne bulmak dilerseñ dest-res
4. görme beyhūde zuhūrātı kemāl-i şun'una⁸⁷³ bak⁸⁷⁴
haq te'ālā zerreyi yaratmamışdur bil 'abes
5. dergeh-i pīre **sezāyī** cānile gel bende ol
saña 'ālem yüz tıarsa ğayrıdan ümmīdi kes

93a

416.

fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün

1. ey gönül ol hancer-i müjgāna eylersen heves
kaşd-ı cān itdüñ bekā-yi 'ömrden ümmīdiñ⁸⁷⁵ kes
2. çekme ğurbet 'azmine ey sārban maħmel şakın⁸⁷⁶
kim bu yolda bīm-i ğurbetdendir efgān-ı ceres
3. hāl-i zārından seni feryādım āgāh eyledi
şükr lillāh oldu feryādım saña⁸⁷⁷ feryād-res

⁸⁷³şun'una M. : şun'a Sezayi D.

⁸⁷⁴Mısranın vezni hatalıdır.

⁸⁷⁵ümmīdiñ M. : ümmīd Fuzuli D.

⁸⁷⁶şakın M. : bugün Fuzuli D.

4. bir birine sancılıb her yan tebimde oqlarıñ
murg-ı rûhum kaydına olmuş müretteb bir kafes
5. ta'na-i ehl-i melâmetden ne noqşân 'aşıkâ
berk-i lâmi' def'in eyler mi hücûm-ı hâr u has
6. süz-ı 'ışkıñ tende nâgeh bulması noqşân deyü
can çıkarsa isterem çıkmaya tenden bir nefes
7. ey **fuẓûlî** ben kanâ'at mülkünün sultānıyam
saltanat esbābı egnimde palās-ı faqr bes

417.

mef'ülü /fâ'ilâtü /mefâ'ilü/ fâ'ilün

1. hāk-i reh etti 'aşık-ı miskîni ol heves
kim pây būs-ı yâre kaçan bûla dest-res
2. rāz-ı derûnu taşraya şalmağ revâ degil
budur günâhı kim aşılır muttaşıl ceres
3. dîdâr-ı düsttur iki 'âlem neficesi
yok ondan özge 'aşıkâ 'âlemde mültemes
4. sinem hevâ-yı 'ışkıñile tıldu⁸⁷⁸ ney gibi
dem urduğumca âh-u feğândır çıkan nefes
5. her kayd olursa mahz-ı belâdır ki bülbüle
ger şâh-ı gülden olsa kudûret verir kafes
6. ol gurreden gönül eger isterseñ iltifât
tîg-i tecerrüd ile cihândan 'alâka kes
7. olmaz vücûd-ı 'aşıkâ 'ışk içre i'tibâr
doymaz **fuẓûlî** ateş-i hicrâna hâr u has

93b

418.

fâ'ilâtün / fâ'ilâtün /fâ'ilâtün/ fâ'ilün

1. mesken ey bülbül saña geh şâh-ı güldür geh kafes
nice 'aşıksın ki âhından tuşmaz hâr u has
2. yar küyunda müselmanlar ger olsaydı yerim
kâferem ger ravza-i rızvâna eylersem⁸⁷⁹ heves
3. kuh feryâdı şadâsın verdi ferhâdın demen

⁸⁷⁷saña M. : baña Fuzuli D.

⁸⁷⁸tıldu M. : oldu Fuzuli D.

⁸⁷⁹eylersem M. : eylerdim Fuzuli D.

nağş-ı şîrindir verir avâz olub feryâd res

4. nâka leylî maḥmelin çekmiş beyâban seyrine
eyle mecnûnu ḥâletden ḥaberdâr ey ceres
5. bir nefes⁸⁸⁰ kalmış ḥayâtımdan ḥabîbim şubḥa din
nola ger bir mihr göstersen bana âhır nefes
6. ḥâli etdim dil hevâ-yı ihtilât-ı halkdan
bezm-i ğamda ney gibi hemdem⁸⁸¹ bana feryâd bes
7. ey **fuẓûlî** ger saña cem'iyet-i dilide murâd
bağla bir dil-dâra gönülün ğayrden peyvend kes

419.

mef'ûlü / fâ'ilâtü / mefâ'ilü / fâ'ilün

1. bilmem nedür bahâr-ı ümîd ü ḥazân-ı ye's
birdür yanımda mevsim-i kâm u zamân-ı ye's
2. itmiş ne çâre merkez-i mîm-i murâdımı
âşâr-ı gerdîş-i felek-i dûn cihân-ı ye's
3. çeşm-i ümîd-i tâli'ümi ḥufte itmege
her demde söylerem nice biñ dâstân-ı ye's
4. berç-ı şehâb-ı âhuma peyvesteür müdâm
ebr-i duḥân-ı dūd-keş-i dūdmân-ı ye's
5. oldı kusûf-ı 'uğde-i ḥırmân ile gönül
ḥurşîd-i nūr bâḥte-i âsumân-ı ye's
6. bir baḥta mâlikem ki eger itse nâ-murâd
eyler hezâr-bâr dili imtinân-ı ye's
7. yer kalmadı **fehîm** metâ'-ı ğâma henüz
gelmekte şehri cân u dile karvân-ı ye's

420.

fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

1. olmadıkça nâ⁸⁸² güsiste rişte-i medd-i nefes
gevher-i maḥşûduna ğavvâş olur mı dest-res
2. şevk-i râh-ı ka'be-i küyuñla germ-efġân olub
nâle-i dil oldı pîş-âheng-i feryâd-ı ceres

⁸⁸⁰nefes M. : ramak F Fuzuli D.

⁸⁸¹hemdem M. : her dem Fuzuli D.

⁸⁸²nâ M. : tâ Ragıp Paşa D.

94b

1. eremez menzile her bādiye-peymā-yı heves
gāhice hāme⁸⁸⁴ muğaylāna başar pāy-ı heves
2. cā-be-cā olsa da leb-rīz-i mey-i şevk ü neřāt
ekřerī zūr-řikendir hele mīnā-yı heves
3. her zamān keřtī-yi ümmīd hevāsın bulmaz
gāh mevc-āver olur varşa-yı deryā-yı heves
4. gerçi pervāz-ı bülend etmege pāl açmış idi
lāne-gīr oldu varub kāfda ‘anķā-yı heves
5. çekerim řimdi hūmār-ı ğam-ı ye’s ey **vehbī**
beni mest etmiş idi neş’e-yi řahbā-yı heves

424.

mefā‘ilün / mefā‘ilün / mefā‘ilün / mefā‘ilün

1. ‘ulüvv-i cāh ile pākīze-sīret olamaz herkes
bülend eylerse de pervāzı pā-der-lāředir kerkes
2. süzüb çeřm-i kebūd-ı fitne-engīz-i⁸⁸⁵ siyeh-mestiñ
aķın şaldı diyār-ı şabrıma bir āfet-i çerkes
3. serv-i serkeşim dāmen-feřān-ı nāz olub gezsın
ķabā-yı sebzın ey hıyyāt boyunca berāber kes
4. nigāh-ı hıřmnākiñ tīr-i dil-düz ile ey hūnī
açub bir zaķm-ı tāze sīne-yi āğyāra işler kes
5. ķumāř-ı vaşlıma kıymet yetişmez der açılmazsın
o kālā-yı girān-ķadriñ bahāsın bārī göster kes
6. ber-i sīmīniñi düzdīde bir hoş oķřayım derken
elim ķoynuñda tıtduñ ister āzād eyle ister kes
7. çeküb tīğ-i zebāniñ **vehbiyā** bürhān-ı ķātı‘la
amān verme lisān-ı zümre-yi hussādı yek-ser kes

425.

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1. her kim eyler cennet-i didār-ı hāķķı iltimās
ol maķām-ı pāk-i müstesnāya ‘ařķıñdır esās
2. naşş-ı ķātıla tıfeyliñdir řehā cinn ü melek
řāh-ı ‘ālemsin efendim pādīřāh-ı cümle nās

⁸⁸⁴hāme M. : hār-ı Vehbi D.

⁸⁸⁵engīz-i M. : engīz-ü Vehbi D.

3. yā resulullah billāh na‘t-ı pākinden ğaraż
bir muħabbetdir ve valā mā kücā medħ ü sipās
4. āteş-i ‘aşkıñla yanıb maħv olan pervāne vār
merd-i bī-pervā olub etmez cehennemden hirās
5. men reānī ħüsnüne **müştāk** olan ‘ilme’l-yaķın
mīm-i aħmed rūzeninden seyr edüb etsin kıyās

95a

426.

fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilün

1. olmuşum ser mā‘iyyetle senüñle me’nūs
olmazam firķat-ı şüretle efendim me‘yūs
2. āteş-i ‘ışkıñı pinhān idemez sīne-i şāf
şem‘i setr eyliyemez dilde secencel me’nūs⁸⁸⁶
3. ħalvet-i şeyhe varub söyleme ma lā-ya‘nī
ne revā beyt-i ilāhīde şadā-yı nāķūs
4. tekye-i pīr-i muġān āyini efgān iledir
‘aşķ meyħānesi feryādile olmuş me’nūs
5. ‘aşķ bī-mārına tīmār olamaz ey **müştāk**
maraż-ı mevte devā eyliyemez cālinūs

427.

müstef‘ilün/ müstef‘ilün/ müstef‘ilün/ müstef‘ilün

1. pīr-i muġāndan bir nefes aldım ‘aceb feryād res
gördüm ki söylerdı ceres allāh bes bāķī heves
2. geçdim sivādan ol zamān keşf oldı sırr-ı kün-fekān
dost ile dost oldum hemān allāh bes bāķī heves
3. buldum ħarīm-i vuşlatı içtim şarāb-ı vaħdeti
bilmem recā vü minnet-i allāh bes bāķī heves
4. ben mest ü ħayrān olmuşam ser-germ ü sekrān olmuşam
seyyāħ-ı devrān olmuşam allāh bes bāķī heves
5. ben bilmezem ‘ucb u riyā ben bilmezem ħubb-i sivā
birdir ħudā birdir ħudā allāh bes bāķī heves
6. allāh vafīdir baña allāh kāfīdir⁸⁸⁷ baña
allāh şāfīdir⁸⁸⁸ baña allāh bes bāķī heves

⁸⁸⁶me’nūs M. : fānūs Müştak Baba D.

⁸⁸⁷kāfīdir M. : şāfīdir Müştak Baba D.

7. geh fānī gāhi bākīyem geh ehl-i 'aşka sākīyem
dīdār-ı hāḡ müştākīyem allāh bes bākī heves
8. ben 'āşıkı zār olmuşam ma'şuḡ ile yār olmuşam
müştāk-ı dīdār olmuşam allāh bes bākī heves

428.

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

1. bādeden çāşnī-i ayş olmaz kām meges
teşne-i sāger-i 'aşkı ne bilür ehl-i heves
2. zülfi-yāre tōḡunub çoḡ da uzatma suḡanı
ey göñül rişte-i ümmīd-i o sivādan kes
3. ne 'acebdir ki olub pīr kühen kāmēti ḡam
şāb-veş penbe giyer çarḡ-ı ḡabā-yı atlas
4. pīr-i nā-bāliḡ olan uḡsa da artmaz şevḡi⁸⁸⁹
'ömr-i nūḡ olsa da 'ömrü ne bilür kel kerkes
5. cūr 'a-i neşāt⁸⁹⁰ idüb külben-i ḡab'ım sirāb
şu'le-i 'aşḡ iledir dildeki te'sīr-i nefes
6. fīkr u eş'ār ile **müştāk** ideriz 'uzlet-i nās
tūḡ-ı nuḡḡ-ı lezīzidir eden ḡabs-i ḡafes

95b

429.

fe' ilātün/ fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

1. çekerim bunca zamāndır çile-i yāy-ı heves
ḡāḡırımından çekilüb gitmedi ḡulyā-yı heves
2. düşürür 'arbede-i ye's-i ümīd⁸⁹¹-i emele
kişinüñ derde şalar başını ḡavḡa-yı heves
3. cāhilüñ cāh-ı hevāsıyla der-i ḡuşında
çalınur şubḡ u mesā nevbet-i sūr nāy-ı heves
4. yañılır meyl eder elbette hevā vü hevese
vāhdır şarf-ı hevā sehvdır imlā-yı heves
5. olma dil-beste-i ḡīsū-yı 'izār-ı iḡbāl
seni başdan çıkarır şoñra o sevdā-yı heves

⁸⁸⁸şāfīdir M. : kāfīdir Müştak Baba D.

⁸⁸⁹şevḡi M. : şerefi Müştak Baba D.

⁸⁹⁰neşāt M. : neş'et Müştak Baba D.

⁸⁹¹ye's-i ümīd M. : ye's ü ümīd Vasīf D.

6. itse de terk-i sivā ile hevāyī şūfī
yine rengīne-i şūfī eder imā-yı heves
7. **vāsifā** rind-i ‘abā-pūşa kabā lāzım mı
yaqışur mı dil-i ehl-i dile zībā-yı heves

430.

fe‘ilātün /fe‘ilātün /fe‘ilātün /fe‘ilün

1. kurub o mehle bu şeb ülfete bir resm-i nefis
eyledik cilve-geh-i ‘aşkı yeniden te’sīs
2. her ter dil-i⁸⁹² zülfüne dil beste senün bir leyli
saña ‘aşık olanuñ ‘aşkı degül kıaysa maqīs
3. bulduran keşt-i iqbāle şuyın ‘ālemde
kullanur zevrāk-ı āmālini mānende-i re’īs
4. ‘ālemi ezdiren ol muğpeçe-i bāde-fürüş
nāmı şimden gerü ızlāle ne hācet iblīs
5. caba bir kahve-i taḥsīn aña benden **vāsif**
kim uyub keyfe bu beş beytim iderse taḥmīs

431.

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1. iy cemālün nūr-i⁸⁹³ sübhānellezi esra imiş
‘abduhu leylen tapuñdur mescidü'l akşā imiş
2. sözlerün⁸⁹⁴ her birisi nefḥa-i rūḥu’l kudüs
leblerün⁸⁹⁵ ma‘ni-i yuḥiḥe’l-mevte imiş
3. ṭal‘atun nūr-ı tecellī veżzuhanuñ mazharı
kab-ı kavseyn oldı yüzün fitne-i esrā imiş⁸⁹⁶
4. alnuña yazmış ḥuda innā fetaḥnā sūresin
kāf ve’l-kur’ān yüzünde⁸⁹⁷ sidre-i a’la imiş
5. ‘arızuñla iki zülfün lā-yezālī görünür
ma‘ni-i seb‘a’l-meşānī ‘allemü’l-esmā imiş
6. işigün beytü’l-ḥarām ehl-i şafānıñ⁸⁹⁸ mervesi

96a

⁸⁹²her ter dil-i M. : her tel-i Vasıf D.

⁸⁹³nūr-ı M. : sırr-ı Nesimi D.

⁸⁹⁴sözlerün M. : sözlerünün Nesimi D.

⁸⁹⁵leblerün M. : lebleründe Nesimi D.

⁸⁹⁶yüzün fitne-i esrā imiş M. : қаşuñ zülfün evedna imiş Nesimi D.

⁸⁹⁷yüzünde M. : yüzündür Nesimi D.

⁸⁹⁸işigün beytü’l-ḥarām ehl-i şafānıñ M. : ‘aşıklara beytü’l-ḥarāmuñ Nesimi D.

ka‘be yüzüñ oldı zülfüñ ‘arvetü’l-vuḡkī imiş

7. iy **nesīmī** çün bu gönülün vaḡdetün deryāsıdur
yiddi deñiz ḡubbesine mevc uran deryā imiş

432.

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1. cā‘d-ı zülfin ‘anber-efṣān eylemiş
nāfe-i çini perīṣān eylemiş
2. cān u dil her dem nice ṭob olmasun
çün nigārum zülfi çevgān eylemiş
3. zülfi taḡıtmış⁸⁹⁹ ruḡ üzre ṣol⁹⁰⁰ ṣanem
kāfir çini⁹⁰¹ ḡaşd-ı imān eylemiş
4. ‘āṣıḡuñ ḡanına bandurmuş elin
kör bıçak⁹⁰² destine destān⁹⁰³ eylemiş
5. gözleri ḡaşı ene'l-haḡ çağırur
gör bu sırrı kimde pinhān eylemiş
6. ḡüsn içünde görmemiş miṣlün felek
bunca devrānı ki devrān eylemiş
7. ‘ıyd-i ekberdür **nesīmīye** bu gün
cānını ṣol māha ḡurbān eylemiş

433.

fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilün

1. lebüne ehl-i naḡar cān didiler gerçek imiş
aḡzuña noḡta-i pinhān didiler gerçek imiş
2. la‘lüni ḡattuñ ile ṣormışam ervāḡa anı
ḡızrile çēṣme-i ḡayvān didiler gerçek imiş
3. ādemün sūretine secde kılanlar ki seni
‘arṣile⁹⁰⁴ ṣüre⁹⁰⁵-i raḡmān didiler gerçek imiş
4. didiler ḡāmetüne sidre kemāl ehli velī
ḡalk anı ṣandı ki yalān didiler gerçek imiş

⁸⁹⁹taḡıtmış M. : taḡılmıṣ Nesimi D.

⁹⁰⁰ṣol M. : ol Nesimi D.

⁹⁰¹kāfir çini M. : kāfir-i çin Nesimi D.

⁹⁰²kör bıçak M. : gör bu çoḡ Nesimi D.

⁹⁰³destine destān M. : destān ne destān Nesimi D.

⁹⁰⁴‘arṣile M. : göriceḡ Nesimi D.

⁹⁰⁵ṣüre M. : sūret-i Nesimi D.

5. şüretin münkirine ‘ilmile imān ehli
añā kim dīvile şeytān didiler gerçek imiş
6. cennet ehli ki yüzüñ bāğına iy cennet ü hūr
ravza-i huldile rıdvān didiler gerçek imiş
7. kalemüñ sırrını hağdan bilen ol tã’ife kim
‘anberin hağtuña reyhān didiler gerçek imiş
8. mu‘cizāt ehli ki yazusıyle şüretüñe
levh-i maḥfūzile ḳur’ān didiler gerçek imiş
9. iy **nesīmī** ki nazar ehli⁹⁰⁶ vücūduñ evine
lā-mekān gencine-i vīrān⁹⁰⁷ didiler gerçek imiş

434.⁹⁰⁸

mefā‘ilün / mefā‘ilün / fe‘ülün

1. ḥarāmī gözlerüñ yağmāya düşmiş
zehī cādū ne hoş sevdāya düşmiş
2. neden düşmiş mu‘anber zülfüñe tãb
meger şol vech ile kim⁹⁰⁹ aya düşmiş
3. ne fettānsın ki cümle senden ötrü⁹¹⁰
cihān ucdan uca⁹¹¹ gavgāya düşmiş
4. ene’l-hağ çağırur hūsn-i⁹¹² def ü ney
yalancı lā ilāhe illā ya düşmiş⁹¹³
5. ḳarār itmez gönül zülfüñden ayru
bu sırrı gören⁹¹⁴ uzun sevdāya düşmiş⁹¹⁵
6. yañağ üzre şaçuñ tãvūsa beñzer
ki seyri cennetü’l-me’vāya düşmiş
7. görüñ şol sünbül hüner ü şıfat kim
nice ḥurşīdle hem-sāye düşmiş
8. ayağūñdan şaçın başın getürmez

⁹⁰⁶ ehli M. :ehli ki Nesimi D.

⁹⁰⁷gencine-i vīrān M. : gencine vīrān Nesimi D.

⁹⁰⁸ 7 8 9 10 11 12. beyitler Nesimi D.’de aynı redifli 210. gazelin devāmı olarak verilmiştir.

⁹⁰⁹ile kim M.: ilen bedr Nesimi D.

⁹¹⁰ne fettānsın ki cümle senden ötrü M. : ne fettāndur aceb nergislerüñ kim Nesimi D.

⁹¹¹cihān ucdan uca M. : sipihlerinden us Nesimi D.

⁹¹²hūsn-i M. : çeng ü Nesimi D.

⁹¹³ Mısranın vezni hatalıdır.

⁹¹⁴sırrı gören M. : sergerdān Nesimi D.

⁹¹⁵ Mısranın vezni hatalıdır.

cenābı gör ne ‘ālī pāya düşmüş

9. çemen servini ogme tūbīden gec
ki gönlüm şol kaçad bālāya düşmüş
10. mey ü şāhid bu gün şeksüz harāmdir
aña kim guşsa-i ferdāya düşmüş
11. ne şirin noqtadır ol kim kaleminden
tamub ol la‘l-i rūḥ-efzāya düşmüş
12. nesīmī oldı kırbān kaçuñ için
ne kırbāndır kaçuñ tek yāya düşmüş

97a

435.

müstef‘ilün / müstef‘ilün / müstef‘ilün / müstef‘ilün

1. āhır zamānuñ fitnessi şol gözleri şehlā imiş
gel düşür⁹¹⁶ anuñ sevdāsına gör kim ne hoş sevdā imiş⁹¹⁷
2. ‘ışkuñda maḥv oldı cihān ḥüsnüñde ḥayrān oldı cān
iy kent-ü kenzüñ gevheri ‘ışkuñ ‘aceb deryā imiş
3. düşdi saçuñ zencīrine āşüfte gönlüm neylesün
zencire düşmekdür işi her kaçanda bir şeydā imiş
4. iy tūbīyi arzulayan alçaqlı himmetler gibi⁹¹⁸
yāruñ kaçadıñ arzula kim tūbīden ol a‘lā imiş
5. ‘ışkuñdan iy cān nüshası ‘alem bu gün gavḡādudur
ālemde dā‘im ḥüsn ile ‘ışkuñ işi gavḡā imiş
6. tesbīhile seccādeyi ‘arz itme ehl-i ḥāle kim
hablü‘l-metini ‘āşıkuñ şol zülf-i ‘anbersā imiş
7. şol ālā⁹¹⁹ çok ālā gözüñ yağmāladı gönlüm evin
yağmācı türkūñ ‘ādeti her kaçanda ise⁹²⁰ yağma imiş
8. dünyāda vü ‘uqbāda çün hemtā bulunmaz ḥüsnine
şol vāḥidi gör kim neçe bī-mişl ü bī-hemtā imiş
9. gezdüm vücūdum şehrini senden⁹²¹ tolu gördüm anı
her fitnede⁹²² çün sensiz⁹²³ ‘aceb aduñ neden bī-cā imiş⁹²⁴

⁹¹⁶düşür M. : düş Nesimi D.

⁹¹⁷Mısranın vezni hatalıdır.

⁹¹⁸alçaqlı himmetler gibi M. : şol ‘ālī-himmetler kimi Nesimi D.

⁹¹⁹ālā M. : āli Nesimi D.

⁹²⁰kaçanda ise M. : kaçanda Nesimi D.

⁹²¹senden M. : kaçandan Nesimi D.

⁹²²fitnede M. : yirde Nesimi D.

⁹²³sensiz M. : sensen Nesimi D.

10. çıhdı **nesīmīnūñ** sözi mi 'rāca iy hūlk-ı ḥasen
gel gel ki subhanellezi esra da ḥoş esra imiş

436.

müfte 'ilün / müfte 'ilün / müfte 'ilün / müfte 'ilün

1. iy didügün cümle yalan kavlı ü qarāruñ yoğımış
çin ḥaberin söyleme çün müşk-i tataruñ yoğ imiş
  2. hiç gün olmaz gicesüz şādılık olmaz guşşasuz⁹²⁵
sen nece kışsan ki senün taze bahāruñ yoğ imiş
  3. iy gönül anuñ evisen sende zühür eyledi ḥağ
baḥr-i muḥit oldu aduñ ḥadd ü kenāruñ yoğ imiş
  4. sen de ara iste anı ta göresin sende seni
sen saña yār ol bil⁹²⁶ anı şanma ki yāruñ yoğ imiş
  5. iy dilegin gülşen⁹²⁷ yār istedügün tuḥfe-i nigār⁹²⁸
ger 'aşık iseñ niçün elde nigāruñ yoğ imiş⁹²⁹
  6. yazını gönder dilberin⁹³⁰ mā-beyndür meyümüz⁹³¹
sen ne bilürsün bu meyi çünki ḥumāruñ yoğ imiş
  7. zāhid ü şūfidür aduñ gör ne acı oldu daduñ
iy eyü ad istemeyen ḡayret ü 'āruñ yoğ imiş
  8. iy büt-i mā-çine tapan azer-lin nemrud-lin⁹³²
'ışka ḥalilem dime çün kül kimi nāruñ yoğ imiş
- 97b
9. buldı **nesīmī** çü seni niçün ene'l-ḥağ dimesün
iy bu söze münkir olan devlet-i dāruñ yoğ imiş

437.

fe 'ilātün / fe 'ilātün / fe 'ilātün / fe 'ilün

1. ey ḥoş ol mest ki bilmez ḡam-ı 'ālem ne imiş
ne çeker 'ālem için ḡam ne bilir ḡam ne imiş
2. bir perī silsilesi⁹³³ 'ışkına düşdüm nāgeh

⁹²⁴ Mısranın vezni hatalıdır.

⁹²⁵ şādılık olmaz guşşasuz M. : hiç sır olmaz peçesüz Nesimi D.

⁹²⁶ bil M. : bul Nesimi D.

⁹²⁷ gülşen M. : küllisi Nesimi D.

⁹²⁸ tuḥfe-i nigār M. : tuḥfe-nigār Nesimi D.

⁹²⁹ ger 'aşık iseñ niçün elde nigāruñ yoğ imiş M. : 'aşık iseñ sen niçün ezelde nigāruñ yoğımış Nesimi D.

⁹³⁰ yazını gönder dilberin M. : yaz günü derdümüzün Nesimi D.

⁹³¹ Mısranın vezni hatalıdır.

⁹³² büt-i mā-çine tapan azer-lin nemrud-lin M. : büt-i çine dapıman āzer idün nemrüd ile Nesimi D.

şimdi bildim sebab-i hilkat-i âdem ne imiş

3. vâ'iz evşâfî cehennem kıılır⁹³⁴ ey ehl-i vera'
var anuñ meclîsine gör ki cehennem ne imiş
4. oğu gögsümde⁹³⁵ şanub⁹³⁶ kalmış idi⁹³⁷ peygānı
âh bildim sebab-î âh-ı demā-dem ne imiş
5. ey **fuzûlî** meze-i sākî ü sahpa bildün
tevbe kıl tâ bilesin zerķ u riyā hem ne imiş

438.

mefā'îlün / mefā'îlün / mefā'îlün / mefā'îlün

1. bu gün tîğın çeküb çıkmışdı ol serv-i revān⁹³⁸ serhoş
şakın ey raħm iden cānına kim bilmez amān serhoş
2. aña hüşyār iken derd-î dil isterdim deyem sākî
peyāpey şunma cāmı kılma ol servi amān serhoş⁹³⁹
3. değil taķvîden itsem bâde terkin vehmim andandır
ki ızhār eyleyem halk içre 'aşķıñ⁹⁴⁰ nāgehan serhoş
4. bu gün kân içmek îlê esrimişdir nergis-i mestin
besî mey nüş idenler gördüm olmaz böyle kân serhoş
5. mey-î 'ışķıñla ser-mest olduğum ilden nihan kalmaz
muħâl-î 'aķldır kim şaklayā rāzı nihan serhoş
6. gönül tâ oldu bîhūd aldı ğamzeñ cānımı tenden
verir yağmāya naķd-i⁹⁴¹ gencin olğac pāspan serhoş
7. **fuzûlî** ğayr ilen ğalvet meğer bezm itmiş ol bed-ħu⁹⁴²
rakîb geçirdi⁹⁴³ gördüm bu gün bārî yaman sarhoş

439.

mütefā'îlün / fe'ûlün / mütefā'îlün / fe'ûlün

1. büt-i nev-resim nemāzā şeb-ü rüz rāğıb olmuş
bu ne dindir allah allah büte secde vācib olmuş

⁹³³silsilesi M. : silsile-î Fuzuzli D.

⁹³⁴kıılır M. : okur Fuzuzli D.

⁹³⁵gögsümde M. : sīnemde Fuzuzli D.

⁹³⁶şanub M. : ütüp Fuzuzli D.

⁹³⁷idi M. : onun Fuzuzli D.

⁹³⁸serv-i revān M. : nā-mihriban Fuzuzli D.

⁹³⁹Divanda 3b ile aynı yazılmıştır.

⁹⁴⁰'aşķıñ M. : rāzın Fuzuzli D.

⁹⁴¹naķd-i M. : naķdîñ Fuzuzli D.

⁹⁴²bed-ħu M. : gül-ruh Fuzuzli D.

⁹⁴³rakîb geçirdi M. : rakîb-i geç-revî Fuzuzli D.

98a

2. e_{ser}-ī kabūl-i tā'at aña vermiş öyle⁹⁴⁴ hâlet
ki kulüb-ı ehl-i hâle harekâtı câzib olmuş
3. ferahım görüb cefâsın hasenâta dâhil eyler
ne melek kim ol perîniñ 'amelîne kâtib olmuş
4. ne 'aceb ger olsa ğamdan dünüm ü günüm berâber
nazarımdan ol yüzü gül nice gün ki ğâ'ib oldu
5. ğam-ı hecrdir ki artar elim ile 'ışk zevkî
ğalet eylemiş **fuzûlî** ki vişâle tâlib olmuş

440.

fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

1. ğoncesin gül bülbülün katlıne peygân eylemiş
bülbül açılkan gülü yüzüne kalkân eylemiş
2. gül 'arusun sulh için bülbül nigâh etmiş meğer
özünü yaşıl budağ içinde pinhân eylemiş
3. ğonce peygânını tîz itmeklik için şâh-ı gül
cismini başdan ayâğa mişl-i sevhân eylemiş
4. dehr arâ ger bir sınık dîvâr görseñ öyle bil
ol süleymân mülküdür kim çerç vîran eylemiş
5. ey **fuzûlî** mihrine aldanma çerçhiñ gerdişi
göge yitürmiş velî hâk ile yeksân eylemiş

441.

müfte'ilün / fâ'ilün / müfte'ilün / fâ'ilün

1. dil ki ser-menzil ol zülf-i perîşân olmuş
nola cürmü ki aşılmasına⁹⁴⁵ fermân olmuş
2. şâhsın mülk-i melâhatda sanâ kullar çok
biri odur ki varub mışra⁹⁴⁶ sulţân olmuş
3. raĥm edüb 'aşıkıñı ğaşr günü yakmayalar
ki bu dünyâda esîr-i ğam-ı hicrân olmuş
4. dediler ğam giderir bâde çok içdüm sensiz
ğam-ı hicrâna müfid olmadı ol kân olmuş
5. bâğbân-ı çemen-î dehre ğayâl-i deheniñ

⁹⁴⁴vermiş öyle M. : vermeş eyle Fuzuzli D.

⁹⁴⁵aşılmasına M. : aşilmâna Fuzuzli D.

⁹⁴⁶mişra M. : mışrda Fuzuzli D.

sebeb-ī terbiyet-i ğonce-i ħandān olmuş

6. ādem evel ser-i kūyuñ virüb almış cennet
işidüb ta‘n-ı melek soñra peşimān olmuş
7. ey **fuzūlī** benim aĥvālime bir vākıf yok
şöyle kim ‘ālem onun ħüsnüne ħayrān olmuş

442.

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1. cismimī yandurma raĥm it bāşıma⁹⁴⁷ ey baĝrı taş
iĥtiyāt it yanmasun nāgeh kuru yānında yaş
2. ħoş geçer nezzāre-ī ħüsnüñle ‘ömrüm vār ümīd
kim kıla⁹⁴⁸ maĥbūl dergāha beni ħüsn-i ma‘āş
3. tavāf-ı⁹⁴⁹ kūyundā ayaĝa⁹⁵⁰ bāşa ermiş bir meded⁹⁵¹
nola ger ħaddim büküb bir⁹⁵² dem ayāĝım olsa baş
4. fitne yāyın kūrmaĝa āteş mi olmuş iĥtiyāc
kimi urursuñ ‘āleme çatub her laĥza⁹⁵³ ħaş
5. ey ħabāb-ı eşk nā-yāb it ten-i ‘uryānımı
kim bu rüsvā perdemī çāk etdi sırrım kıldı fāş
6. pāre-pāre göñlüme⁹⁵⁴ sūz-ı derūnā tābı yok
göz yolundan ħatre-ħatre şū⁹⁵⁵ olub çıksaydı kāş
7. ey **fuzūlī** ĝark-ı ħün-āb itti göz merdümlerin
göreyim ħulāb-ı müjĝāna dizlesün⁹⁵⁶ kanlu yaş

443.

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1. neyleyem dil her hünerde māhir olmuş olmamış
zürile ilzāma dehri ħādir olmuş olmamış
2. ey müneccim her şeref baña vebāl oldu ne sūd
rüy-ı ħurşīde ‘uĥārid nāzır olmuş olmamış

98b

⁹⁴⁷bāşıma M. : yāşıma Fuzuzli D.

⁹⁴⁸kıla M. : ede Fuzuzli D.

⁹⁴⁹tavāf-ı M. : tavf Fuzuzli D.

⁹⁵⁰ayaĝa M. : ayaĝdan Fuzuzli D.

⁹⁵¹Mısranın vezni hatalıdır.

⁹⁵²bir M. : her Fuzuzli D.

⁹⁵³çatub her laĥza M. : āteş çatub peyveste Fuzuzli D.

⁹⁵⁴göñlüme M. : göñlümün Fuzuzli D.

⁹⁵⁵şū M. : ħān Fuzuzli D.

⁹⁵⁶dizlesün M. : urulsun Fuzuzli D.

3. māl-i şām-ı cefādur dā'imā huffāş-ı baht
pertev-i mihr-i kemālüm zāhir olmuş olmamış
4. mest ü mecnūna zemīn ü āsumān yeksān gelür⁹⁵⁷
fāriğem ednā ile a'lā bir olmuş olmamış
5. her vişālūñ firqati var her huzūruñ ğaybeti
ğam yimem meclisde dilber hāzır olmuş olmamış
6. büt-perest-i hūsn kılmış añı şūret āferīn
saña ey zāhid ne 'āşık kāfir olmuş olmamış
7. neylesün dil perī-rü itmeyince i'tibār
sihr-pīrā-bīn **fehīm** şā'ir olmuş olmamış

444.

mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün

1. gönül dāğ-ı ğamuñla sīnede bir şem' uyandırmış
çerāğ-ı 'aşka bir ğarrā kıvılcık altını yandırmış
2. gönüller nağdin almış yār girmiş halka-i zikre
bir iki derd-mend āvāreyi varmış tokandırmış⁹⁵⁸
3. dimeñ mecnūna gelmiş 'ākıbet leylādan istiğnā
belā-yı 'aşk o ser-gerdānı cānından uşandırmış
4. bulup saqqā-yı hicrān teşne-leb⁹⁵⁹ şahrāda mecnūnı
ecel peymānesin şunmuş hayāt ābına kandırmış
5. bu gün **bākiye** ol āfet vişālın va'deler kılmış
yalanlar söylemiş miskīni gerçekden inandırmış

99a

445 .

fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün

1. tekve-i ğamda yanan dā'im çerāğ-ı dāğ-imiş
gördüm anı ben birāder bir ulu ocağ-imiş
2. kurmayınca şāh-ı 'işkuñ bilmedüm otağın
deşt-i sīnem dil-küşā hayl-ı ğama yalağ-imiş
3. nev-'arūs-ı dehre ben virdüm⁹⁶⁰ talāk-ı şālīşi
māni'-i rāh-ı tecerrüd ayağumda bāğ-imiş
4. dehri pür-insānıla gördükde bir 'ārif didi

⁹⁵⁷gelür M. : olur Fehim D.

⁹⁵⁸tokandırmış M. : tokandırmış Baki D.

⁹⁵⁹leb M. : dil Baki D.

⁹⁶⁰ben virdüm M. : virdüm ben Cenabi D.

dürlü ezhārıla memlū bir müzeyyen bāğ-imiş

5. gel **cenābī** bendenūñ şayd it şehā murg-ı diliñ kim zemīn-i sīnesin dirler yüce ulağ-imiş

446.

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. bāde-i 'ışkıla pürdür sīnemüz meyhāne-veş kan sürür bezm-i belāda dīdemüz peymāne-veş
2. nūr-ı nār olmuş gönülde şaklama şem' -i ruhuñ pāl-ü-per yaqsun ko anı üstine pervāne-veş
3. gördi mihri zülfüñüñ şūrīdesidür şa' şa' a boynına zencīr-i zer takup yider dīvāne-veş
4. bendedür ben olmuş künc-i belānuñ miskeni zāhirüm ma' mūr līkin bātınım vīrāne-veş
5. lāle-i ḥasret biter aḥsam **cenābī** dem-be-dem sīnemüñ şahrāsına hūn-āb-ı eşki dane-veş

447.

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. ruḥlaruñ al içre māhir gözleruñ cādū imiş gönülümü meftūn iden şol zülf-i 'anber-bū imiş
2. şerbet-i lā' lūñ ğamında iden⁹⁶¹ teslīm-ī cān çünki maqşūm-ı ezel ben ḥaste cāna bu imiş
3. merdüm-i ğamdan şorub aḥvāl-i eşküm añladum şuşadukça şu virür deryālara bir cū imiş
4. mihrüñ aġyāruñ görür iy mäh-çihre ben ğamuñ çekmege sen āfetüñ cevriñ baña yazu imiş
5. zāl-i dehre iy **cenābī** dil virüp aldanma kim nice rüstem kanın içre pāk⁹⁶² bānū imiş

99b

448.

mef' ülü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün

1. ğam var gönülde elde şarāb olmuş olmamış biryān oldu sīne kebāb olmuş olmamış
2. ḥāl ü ḥatīñ 'ibāret-i ma' nā-yı ḥüsn imiş

⁹⁶¹iden M. : ideyin Cenabi D.

⁹⁶²pāk M. : bākire Cenabi D.

ders aldı dil yanında kitāb olmuş olmamış

3. rengīn eder o dest-i nigārını cām-ı mey
ālūdegī-yi reng-i hūzāb olmuş olmamış
4. meyl-i ‘imāret eylemez ol şāh-ı pūr-sitem
mülk-i dilim hārāb u yebāb olmuş olmamış
5. **vehbī** hemīşe tāze-nümādır veter gibi
hoy-kerde rŷy-ı yāre gül-āb olmuş olmamış

449.

mef‘ülŷ / mefā‘lŷ / mefā‘lŷ / fe‘ülŷn

1. āşŷfte dilim ‘ārız-ı cānāna açılmış
şol gül gibi kim bŷlbŷl-i nālāna açılmış
2. maħcŷb eder ammā o bŷt-i perde-nişīnim
nŷş eyleyicek bir iki peymāne açılmış
3. aĝzın k̇apamış pīr-i muĝān var ise şeyhīñ
kim mescidiñ⁹⁶³ yanındaki meyhāne açılmış
4. bu hāneķah-ı dehr degil cāy-ı iķāmet
bir tekyedir ol zŷmre-yi mihmāna açılmış
5. dŷzd-i niĝehi girdi meĝer kŷlbe-yi cāna
vehbī yine bu semtde bir hāne açılmış

450.

fe‘ilātŷn / fe‘ilātŷn / fe‘ilātŷn / fe‘ilŷn

1. bir⁹⁶⁴ şŷhu haķ-āver ĝoricek urdum baş⁹⁶⁵
vaķtidir vuşlatıñ itdim uşŷl ile tırāş
2. çeşm-i āhŷ-niĝehiñ ‘aynını taşvīr edemez
ser-i mŷjĝān-ı ĝazāl olsa da kil-k-i naķķāş
3. çekmeyŷb minnet-i gerdŷnu ‘abā-pŷş olduķ
kāle-yi aķlas-ı ķarhı biliriz kim ne ķumāş
4. tŷrmayub ta‘n ile mīnāmıza taş atmaķda
zāhid-i dil-şiken-i seng-diliñ başına taş
5. ‘ayş u nŷş eyleyegŷr bezm-i cihānda **vehbī**
çekme ĝam ehl-i riyā derse ne māni‘ ‘ayyāş

⁹⁶³mescidiñ M. : mescidi Vehbi D.

⁹⁶⁴ bir M. : berber-i Vehbi D.

⁹⁶⁵ Mısranın vezni hatalıdır.

ḥarfü'l-şad

451.

fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilün

1. bu ṭabi'at zulmetinden bulmaḵ isterseñ ḥalāş
gel riyāzetle arıt bu cism u cānı çün raşāş
2. nice mecrūḥ eylediyse rūḥuñu emmāre nefis
sen de gürz-i zikrile dön başına eyle kışāş
3. her ne vaktiñ ġālib olsa kes ġidāsın zālimiñ
gece gündüz cünne-i tevḥīdi kıl saña⁹⁶⁶ menās
4. 'uzlet-i ḥalk ihtiyār et sen saña gel ey gönül
tā bulasñ 'uzletiyile ḥaḵḵ katında iḥtişāş
5. ey **niyāzī** bu riyāzāt yoluna kim gittiyse
buldular şol zevḳi kim buldu anı ancak ḥavās

452.

fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilün

1. 'aşḵ-ı ḥaḵḵdur 'āḵ ile melce-menās
'aşḵ ider cümle tekālifden ḥalāş
2. 'aşḵdan oldı evvel ü āḥir⁹⁶⁷ her ne var⁹⁶⁸
'ulvī suflī cüz'ī vü küllī⁹⁶⁹ 'ām u ḥāş⁹⁷⁰
3. bil ki 'aşḵdur lü'lü'-i dür-i yefīm
gevher-i 'aḵl 'aşḵa nisbet bil⁹⁷¹ reşāş
4. 'aşḵ⁹⁷² ile görüp 'avāmuñ teşvīşin
'aşḵa virdi 'aḵlını cümle ḥavās
5. sen de gel⁹⁷³ ḵo 'aḵluñı 'aşḵa ulaş
ḥaḵḵ katında tā bulasın iḥtişāş
6. bunda ger bilinmez⁹⁷⁴ iseñ 'aşḵ ile
yarın anda ḥaḵḵ ider saña kışāş
7. āşinā olalı **seyyid** 'aşḵ ile

⁹⁶⁶saña M. : sonra Niyazi Mısrı D.

⁹⁶⁷evvel ü āḥir M. : evvel āḥir Seyyid Mehmed D.

⁹⁶⁸Mısranın vezni hatalıdır.

⁹⁶⁹cüz'ī vü küllī M. : cüz'ī küllī Seyyid Mehmed D.

⁹⁷⁰Mısranın vezni hatalıdır.

⁹⁷¹bil M. : çün Seyyid Mehmed D.

⁹⁷²'aşḵ M. : aḵl Seyyid Mehmed D.

⁹⁷³gel M. : yok Seyyid Mehmed D.

⁹⁷⁴bilinmez M. : bilişmez Seyyid Mehmed D.

hamduli'llāh zikr ider tevḥīd-i ḥāş

453.

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. gel hevānuñ tīrini şı hem hevā⁹⁷⁵ yayını yaş çek ayağı meclis-i 'irfāna ver merdāne baş
17. gel ser-i a' dā-yı nefsi tīg-i tevḥīd ile kes tā ki mekrinden idesin rūḥ-ı sulṭānuñ ḥalāş
18. şer' -i pāke kııl ri' āyet⁹⁷⁶ ol ṭarīk ehline kıl keşf ola dirseñ saña esrār cümle 'ām u ḥāş
19. sil cihān naqşını dilden terk idüp 'uqbāyı hem geç reh-i maqşūdı tā kim keşf ola sırr-ı ḥavāş
20. tā ezelden böyle vaz' olmış **sezāyī** bu cihān kimine cāy-ı şafādur kimine miḥnetle yaş

100b

454.

mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün

1. zihī cevāhir-i iḥsān-ı 'āma ma' den-i hāş dür-ī şefā' at için baḥr-i merḥamet⁹⁷⁷ gavvās
2. yetüb⁹⁷⁸ ḥuzūruña mi' rāc vaḳti kılmışlar kamer ḥuşūl-i me'āsir süheyl kesb-i ḥavāş
3. felek hem ol gece bulmuş şafā ki şūfī tek karar tutmayıb olmuş bu bezmde rakḳāş
4. reh-ī mütāba' atındır ṭarīk-ı fevz-ü necāt hevā-yı merḥametiñdir ümīd-i ḥayr-ı ḥalāş
5. tefāḥur eyle **fuzūlī** ki ondan özge değıl saña zemānede naqş-ı şaḥīfe-ī ihlāş

455.

mef' ülü / mefā' ilü / mefā' ilü / fe' ülün

1. ey kār-ı każā ğamze-i ḥün-ḥāruña maḥşūs olmaz mı vefā çeşm-i cefā-kāruña maḥşūs
2. āşüb-gerī şīve-i reftāruña lāzım şīrini-i cān lezzet-i güftāruña maḥşūs

⁹⁷⁵hevā M. : riyā Sezayī D.

⁹⁷⁶şer' -i pāke kııl ri' āyet M. : gel resülün şer' ini tut Sezayī D.

⁹⁷⁷merḥamet M. : rahmete Fuzulī D.

⁹⁷⁸yetüb M. : gelib Fuzulī D.

3. āyīne-i küll olsa da perhīz-i nezāre
olmuş ezeli nergis-i bīmāruña maḥşūs
4. ḥākisterüñ it bülbül ü pervāneyi⁹⁷⁹ koldı
reng-i ruḥ-ı şu‘le gül-i dīdāruña maḥşūs
5. dil-beste-i zülf itme mesīḥāyı kim olmaz
her dil girih-i rişte-i zünnāruña maḥşūs
6. nevmīd-i nüvāziş-geri-i luṭfuñam ey kāş
olsam ğazab-ı çeşm-i dil-āzaruña maḥşūs
7. cādū-yı ḥayālūñe⁹⁸⁰ **fehīm** oldı bu şīve
endīşe-i mu‘ciz-fen-i sehḥāruña maḥşūs

456.

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1. dāğ-ı ‘aşkuñ sīne-i āzādeyi ya kāne⁹⁸¹ baş
sikke-i sulṭān-ı ḥüsnüñdür meded şāhāne baş
2. el virürse bir dāhi pādāşi- i şevḳ u ṭarab
ayağūñ meclisde denk al sākıyā rindāne baş
3. yeter ṭan‘n-ı dahle itme vaz‘-ı ağıarı hedef
var benān-ı i‘tirāzı şīve-i cānāne baş
4. herze sevdā-yı meṭā’-ı şöhret itmez bunda sūd
naḳş-ı tamğayı ḳabūlı kāle-i ‘irfāne baş
5. ey ḥayāl-i yār başmazsuñ ḳadem rūy-ı dile
seyrdir ya şüretinde dīde-i giryāne baş
6. dūd-mān-ı zühdi ḳıl ḥasretle ḥākister-nişīn
bağruña ol tıfl-ı āteş-hüyı yāne yāne baş
7. ḳıçmasun nāmuñ felekde **rağīb** ol meh-rū ile
müḥr-i mihr-i dil-güdāzı nāme-i ketmāne baş

457.

mef‘ülü / mefā‘ilü / mefā‘ilü / fe‘ülün

1. sākī yetişüb meclis-i rindāna ḳadem baş
cüş-ı mey-i pür-zūruñ ile leşker-i ğam baş
2. dilden mi ḳıçkar naḳş-ı ğam-ı ḥātem-i la‘liñ

101a

⁹⁷⁹bülbül ü pervāneyi M. : bülbül-i vīrāneyi Fehim D.

⁹⁸⁰ḥayālūñe M. : ḥayālūñle Fehim D.

⁹⁸¹āzādeyi ya kāne M. : āzāde bī-bā-kāne Rağıp Paşa D.

sen ister iseñ sīneme biñ dāğ-1 sitem baş

3. çekmiş yine āgūşa o sīmīn teni āgyār
bī-çāre gönül bağrıña var seng-i elem baş
4. şayd olmaz⁹⁸² o tavşān-beçeyi taş yatur eyle
var gizli yatağında bir āhū-yı harem baş
5. 'īsā gibi tecrīd ile ol rif'ate nā'il
vehbī ser-i eflāke yürü pāy-1 himem baş

458.

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

1. zer-i hālīşdir aña vāsıta-yı halvet-i hāş
oğuma ya'nī o sīmīn teni teşhīre havās
2. çille-yi cevri çekilmez o kemān-ebrūnuñ
vere allāh meger kuvvet-i sa'd ü vaqqāş⁹⁸³
3. zāhidā nāf-1⁹⁸⁴ miyānında olan cünbiş ile
oynadır belki seni görseñ o şūh-1 raqqāş
4. pençe-yi hārı görüb dāmen-i gülde fehmi et
nīş-i ğamdan dil-i pākīzeye mümkün mi hālāş
5. isti'āze edegör şeytanat-1 şerrinden⁹⁸⁵
düşmen-i köhne eger etse de 'arz-1 ihlāş
6. terbiyet büttesi bed-ūneti kāl eyleyemez
sīm-i hālīş mi olur girse de iksīre raşāş
7. tab'-1 **vehbī** çıkarır böyle pesendīde güher
ğavtā etdikçe yem-i fikre mişāl-i ğavvāş

459.

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. kes raqīb-i kāfiri çengāle ur meydāna aş
tiğini şāh-1 cihānım 'arş-1 istihsāna aş
2. şehsüvārım şayd-1 şāhīn-i nigāhıñdır gönül
lāyık-1 fitrāk görmezseñ daħi bir yana aş
3. etmeyüb āgyār ile kať'-1 nizā'-1 aşq-1 yār
sen yine ey dil bu da'vāyı der-i cānāna aş

101b

⁹⁸²olmaz M. : eyle Vehbi D.

⁹⁸³sa'd ü vaqqāş M. : sa'd-i vaqqāş Vehbi D.

⁹⁸⁴nāf-1 M. : naf u Vehbi D.

⁹⁸⁵şeytanat-1 şerrinden M. : şeytanat u şerrinden Vehbi D.

4. ğayret-i mürğ-i şeb-āvīze baķub da kendiņi
ķāmet-i dilber gibi bir naķl-i ‘ālī-şāna aş
5. boynuma olsun vebāli tār-ı zülfe bend edüb
bu dil-i āvāreyi var gerden-i ħübāna aş
6. naķd-i ‘aķlım aldıñ evvel al metā‘-ı şabrı da
ey büt-i kālā-fürüşum gūşe-yi dükkāna aş
7. **vehbiyā** sen de bu nazm-ı heft-beyt-i dil-keşī
iftihār ile cidār-ı ka‘be-yi ‘irfāna aş

460.

fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilün

1. reşk-i mir‘āt-ı felek sīne-i aķbār ħulūş
nola şıdķla muķarrebb ola iķbār ħulūş
2. şu verir bağçe-i şadırā sirişk-i gülgün
açılır feyz-i nazarla gül-i gülzār-ı ħulūş
3. her kişi kendi ħulūşı bürrünü yer derler
revza-i sīnededir⁹⁸⁶ esmār-ı ħulūş⁹⁸⁷
4. sen hemān meş‘āl-ı şıdķın saña eyler rehber
şıdķ tū rehber-i tu söyledi aķbār-ı ħulūş
5. ķalbi taşdıķ eder iķrār-ı lisan ey **müştāk**
tercümān-ı dil olur dildeki güftā-ı ħulūş

461.

mef‘ülü / mefā‘ilü / mefa‘ilü / fe‘ülün

1. meslilde bu revnāk bu şetāret saña maķşūs
bu nāz ü nezāket⁹⁸⁸ bu leķāfet saña maķşūs
2. her dilbere ki bir⁹⁸⁹ gūne edā ħāşdır ammā
dā‘ī revīş-i yoşma⁹⁹⁰ kıyāfet saña maķşūs
3. elbetde mürā‘at olur üftādeye lākin
bu rütbe nüvāziş bu ri‘āyet saña maķşūs
4. hiç söz mü olur nuţķ-ı dürer-bāruñā au şūķ
bu muntazām inci gibi soķbet saña maķşūs

⁹⁸⁶ sīnede tūrfandır M. : sīnededir Müştak Baba D.

⁹⁸⁷ Mısranın vezni hatalıdır.

⁹⁸⁸bu nāz ü nezāket M. : nāz ü bu nezāket Vasıf D.

⁹⁸⁹dilbere ki bir M. : dilbere bir Vasıf D.

⁹⁹⁰revīş-i yoşma M. : revīş ü yoşma Vasıf D.

102a

5. mesclīde benümle meşelā şoḥbet ederken
ebrū ile eṭrāfa işāret saña maḥşūş
6. şeytānlık idüb cin gibi çarpar şıvırsın
celb-i dil-i 'āşıkda bu ḥālet saña maḥşūş
7. heb tevbelidir gerçi ki gerçek söze ḥübān
lākin bu yalan va' de-i vuşlat saña maḥşūş
8. cevr 'ādet-i dirīne-i ḥübāndır ammā
bu mertebe 'uşşākā eziyyet saña maḥşūş
9. vāsıf 'aceb efsūñ mu oḡursun ki olur rām
her şūḡ-ı perī-rüy ile ülfet saña maḥşūş

ḥarfū'l-zād

462.

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. sen seni bilmektir ancak pīre ülfetten ġaraż
nokṡayı fehm eylemektir 'ilm ü ḥikmetden⁹⁹¹ ġaraż
2. ḥalkı bunca enbiyā kim geldi dā'vet eyledi
vaḥdetiñ sırrı bilinmektir o dā'vetten ġaraż
3. şāni-i gör günde yüzbiñ dürlü şan'at gösterir
kendini göstermek içindir o san'atdan ġaraż
4. heb celāliñ perdesidir küfr-ü 'isyāndan murād
baḡr-ı vücuduñ kaṡresidir fażl u raḡmetten ġaraż
5. nefsinı bilen irermiş bir dükenmez devlete
faḡru faḡrī dir niyāzī bil o devletten ġaraż

463.

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. gel dilā kı l ḥāliñi dergāha 'arz
kulluḡ eyle gece gündüz bī-ġaraż
2. zıkr ile tevhīd eyle dil ḥānesin⁹⁹²
pāk u şāf⁹⁹³ eyle ḡalmasun maraż
3. nefsüñi ṡanımaġa sa'y eyle var
bil ki nefsüñ bilmek oldu saña farż

⁹⁹¹ḥikmetden M. : irfāndan Niyazi Mısıri D.

⁹⁹²zıkr ile tevhīd eyle dil ḥānesin M. : zıkr-i ḥaḡḡ ile derüñüñ cānesin Seyyid Mehmed D.

⁹⁹³şāf M. : şāfi Seyyid Mehmed D.

4. men 'aref sırrını aña 'ārif ol
ma'rifetdür bunda gelmekden ğaraż
5. 'ayn-ı vahdetle nazār kııl 'āleme
bir görünsün saña cevherle 'araż
6. zāhidā gel ƫal bu 'aşk 'ummānına
bir bahrdur ki anda olmaz ƫül-ı 'arż
7. 'āşık ile bir degil erbāb-ı zühd
bahşa yer yok ƫandadur gök ƫanda arz
8. kim ki cānān terk iderse 'aşkile
aña cānān vāşlını eyler 'avż

102b

9. virdi **seyyid** üş saña toĝrı haber
bil kelāmında anuñ yokdur ğaraż

464.

mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün

1. ğudāyā feyz-i cūduñdan keremler eyle yā feyyāż
bize zevĝ-ı şuhūduñdan keremler eyle yā feyyāż
2. bizi luţfuñdan⁹⁹⁴ ey ğālık kılub⁴ dergāhına lāyık
olavüz tā saña ilāhi keremler eyle yā feyyāż
3. geĝür bu aĝ u ƫaradan hicābı ref' it aradan
şühūdı zāt-ı a'lādan keremler eyle yā feyyāż
4. ƫamū cānlara sen cānsın göñül mülkünde sulţānsın
'aƫalar ƫanı subĝānsın keremler eyle yā feyyāż
5. bu **seyyid** bendeñi yād it diliñ zikrūñle mu'tād it
vişālūñle anı şād it keremler eyle yā feyyāż

465.

fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün

1. aĝsen-i taĝvīm imiş ĝün ğalk-ı eşyādan ğaraż
pes bu ğüsnüñ sırrıdur innā 'arażnādan ğaraż
2. mecma'u'l-bahreynden irdi cism ile cānā 'aƫā
zāhir oldı nükte-i ğıżr ile müsādan ğaraż
3. buldı aĝbabtü an u'raf sırrına 'ārif vuşül
bildi anı kim nedür remz-i ledünnādan ğaraż

⁹⁹⁴luţfuñdan M. : fazlunla Seyyid Mehmed D.

4. itmedür gār⁹⁹⁵-ı vahdetle dün günü⁹⁹⁶ der-ḥarem
ḥilḳat-i ḥāk ile nār u bād ile mādan ğaraż
5. neş'e-i el-yevme tüczā ḥāşılıñ bulduḳ bugün
bu durur maḳşud olan emrüz-ı ferdden⁹⁹⁷ ğaraż
6. almağa eḫfāl-ı ervāḥ noḳta-ı bādan sebaḳ
bil ki mektep ḥāne oldı çarḫ-ı mīnādan ğaraż
7. emr-i ḥalḳı⁹⁹⁸ farḳ idüb fürḳatden olmaḳdur ḥalāş
ey **fenāyī** neş'e-i suĝrā vü kübrādan ğaraż

466.

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

103a

1. ḥalḳa ḥublardan vişāl-i rāḫat-efzādı ğaraż
'āşıka ancaḳ taşarrufsuz temāşadır ğaraż
2. zāhidā terk etme şāhidler vişālī rāḫatın
gör 'ibāretten⁹⁹⁹ hemīn ğilmān-u ḥavrādır ğaraż
3. ḥavz-ı kevşerden ki dirler ravza-ı rızvanda var¹⁰⁰⁰
sāḳī-i gül-çihre vü cām-ı muşaffādır ğaraż
4. zevḳsiz lāzım çıkar dünyādan ol dünyā-perest
kim añā dünyādan ancaḳ zevḳ-ı dünyādır ğaraż
5. rāḫat olsaydı ğaraż dünyāda faḳr isterdi ḥalḳ
ĝālibā kim ḥalḳa bir bīhūde ğavĝādır ğaraż
6. 'ārif ol sevdā-yı 'ışḳ inkārın etmē ey ḫakīm
kim vücūd-ı ḥalḳdan ancaḳ bu sevdadır ğaraż
7. kıl **fużūlī** terk-i ibrām-ı tekellüm kim yeter
sūret-ı ḫālīñ ki¹⁰⁰¹ izḫār-ı temennādır ğaraż

467.

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. kıl şabā göñlüm perīşān olduĝun cānāne 'arż
şūret-ı ḫālīñ bu vīran mülkünüñ sulṫāna 'arż

⁹⁹⁵gār M. : pergār Fenayi D.

⁹⁹⁶dün günü M. : dü kevní Fenayi D.

⁹⁹⁷emrüz-ı ferdden M. : emrüz u ferdādan Fenayi D.

⁹⁹⁸ḥalḳı M. : ḫaḳḳı Fenayi D.

⁹⁹⁹'ibāretten M. : azābından Fuzuli D.

¹⁰⁰⁰rızvanda var M. : rızvandadır Fuzuli D.

¹⁰⁰¹ki M. : ger Fuzuli D.

2. derhem olmuş sünbülün gūyā ki kılmışdır aña
mū-be-mū ḥāl-ī dilim diller uzādub şāne ‘arz
3. tende cānım bir perīniñdir emānet şaqlaram
ol zamandan kim emānet kıldılar cānāne¹⁰⁰² ‘arz
4. ḥalk küfr ehlīne īmān ‘arz eder ben dem-be-dem
küfr-i zülfün¹⁰⁰³ dilerim¹⁰⁰⁴ gönümdekī īmāne ‘arz
5. şūret-ī bī-cān ilē cennet tolar bütḥānenin
kılsalar cennetde taşviriñ çeküb ğilmāne ‘arz
6. mün ‘imin ‘arz-ı tecemmüldür işī faqr ehline
nōla ger dil kılsa her dem derd-i ‘ışkıñ cāne ‘arz
7. ey **fuzūlī** böyle pinhān tütma eşk-ī āliñi
eyle her¹⁰⁰⁵ reng ile kim vār ol gül-ī ḥandān ‘arz

468.

mef‘ülü / fā‘ilātü / mefā‘ilü / fā‘ilün

1. oldı ḥırām kāmētüñe ihtirām farz
şahş-ı kıyāmete nola olsa kıyām farz
2. her cünbişinde itmege şad maḥşer āşikār
taqdīr eylemiş o kad-i ḥōş-ḥırām farz
3. oldı đirīğ germ-niyāzān-ı nāzüke
‘arz-ı merām vācib ü ḥıfz-ı kelām farz
4. ey kāş olaydı saña da ey şāh-ı pür-ğurūr
luḥf-ı kelām sünnet ü redd-i selām farz
5. gördükçe bend-i zülfüñe beste¹⁰⁰⁶ dilleri
murg-ı dil-i hümāya olur kayd-ı dām farz
6. olmaz tarīk-ı mezheb-i erbāb-ı ‘aşkda
iḥrām-best-i kūyuña beytü’l-ḥarām farz
7. olmuş **fehīm** hüccet-i fetvā-yı ‘aşk ile
mest-i mey-i maḥabbete şürbü’l-müdām farz

469.

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

103b

¹⁰⁰²cānāne M. : insāne Fuzuli D.

¹⁰⁰³küfr-i zülfün M. : küfr-i zülfün Fuzuli D.

¹⁰⁰⁴dilerim M. : eylerim Fuzuli D.

¹⁰⁰⁵her M. : bñ Fuzuli D.

¹⁰⁰⁶beste M. : vābeste Fehim D.

1. āsitānuñ ḥākidür firdevs-i a‘lādan ğaraż
kāmētüñdür ravza-i cennetde tūbādan ğaraż
2. mürdeler ihyā ider enfās-ı müşgīnūñ senūñ
nuṭḡ-ı cān-baḥşuñdur enfās-ı¹⁰⁰⁷ mesīḥādan ğaraż
3. sīm-i eşküñ yolına ḥarc eylemekden aġlama
yā nedür ey ‘āşık-ı şūrīde dünyādan ğaraż
4. ārzū-yı cilve-i naḥl-i revānuñdur senūñ
bāġda seyr-i ḥırām-ı serv-i bālādan ğaraż
5. **bāḳıyā** dil mülkini dil-ber niçün yaġma¹⁰⁰⁸ ider
pādişāh olan nedür şehrini yaġmadan ğaraż

470.

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1. yāra şerḥ-i sūz-ı dildür āh u efgāndan ğaraż
‘arz-ı dāġ-ı sīnadür çāk-i girībāndan ğaraż
2. nūş-ı meyden murād neşve taḥşīl itmedür sākī¹⁰⁰⁹
iḳtibās-ı nürdur mihr-i dirāḥşāndan ğaraż
3. heb ḥarāb olmaḡ sūkūn-ı ‘işka mazḥar olmadı¹⁰¹⁰
küncdür iy dil bilürsün künc-i¹⁰¹¹ vīrāndan ğaraż
4. kāmētüñ yādıyla naḥl-i āhı itmekdür bülend¹⁰¹²
bāġda seyr-i ḡad-i serv-i ḥırāmāndan ğaraż
5. yūsuf-ı güm-geşte-i ümmīdi bulmaḡdur **faşih**
kūşe-gīrī ḥamül-i beyt-i aḥzāndan ğaraż

471.

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1. ḥācīnuñ maḡşūdı ka‘be baña kūyuñdur ğaraż
fikri cennet zāhidūñ ‘uşşāka rüyuñdur ğaraż
2. mülk-i çīni itseler temlik maḡbülüm degül
baña ancak çīn-i zülfi müşg-büyudur ğaraż
3. bir yire cem‘ olmadan her güşede erbāb-ı dil
bahs-i evşāf-ı cemālūñ güft ü güyuñdur ğaraż

¹⁰⁰⁷enfās-ı M. : i‘cāz-ı Baki D.

¹⁰⁰⁸yaġma M. : tārāc Baki D.

¹⁰⁰⁹murād neşve taḥşīl itmedür sākī M. : neşve taḥşīl itmedür sākī murād Fasih D.

¹⁰¹⁰olmadı M. : olmadur Fasih D.

¹⁰¹¹künc-i M. : cāy-ı Fasih D.

¹⁰¹²bülend M. : murād Fasih D.

104a

4. dā'imā deşt-i beyābān-ı talebde gezmeden
ey ğazāl-i ıurfa ık kim cüst ü cüyuñdur ğaraż
5. gonceyi vař eylese **yaħyā** dehānuñdur murād
sünbül-i hoş-büyü vař¹⁰¹³ eyleser müyuñdur ğaraż

472.

fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün

1. rāst-ı bālā-kāmetüñdür serv-i bālādan ğaraż
'arız-ı gül-günüñ ancağ verd-i ra'nādan ğaraż
2. ğamze-i ħün-rīz ile peyveste kařuñ resmidür
her dil-āver kabzasında ok ile yādan ğaraż
3. mażhar-ı kudret diyü icād-ı 'ālem eyledüñ
ħikmetüñ işbātıdur dünyā vü 'ukbādan ğaraż
4. cilvegāh-ı ħüsnüñ itdüñ dil-rübālar tal'atıñ
sañadur 'aşğ u maħabbet her dil-ārādan ğaraż
5. mürdeler ihyā ider kılsa tekellüm ol şanem
la'l-i berdür **cenābī** nefħ-i 'isādan ğaraż

473.

fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün

1. ħilkat-i insāndan tařıl-i 'irfāndır ğaraż
şanma ekl ü şurb ile terfih-i ħayvāndır ğaraż
2. ħāne-yi tārīk resminde yapılmış sīne kim
anda ikād-ı çerāğ-ı nūr-ı imāndır ğaraż
3. her varağdan āyet-i tevħīd oğur ehl-i nażar
çeřm-i kütteh-bīn şanur seyr-i gülistāndır ğaraż
4. şarğ u ğarba verziş-i ħurşīdi bu devrānda
kimse bilmez gerçi gün gibi nümāyāndır ğaraż
5. **vehbiyā** 'arż-ı ħünermendī degildir mağşadım
bu süħandan keřf-i remz-i nażm-ı ħur'āndır ğaraż

474.

fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün

1. dīde-yi pür-ħūnu kıl ol çeřmesār-ı cāna 'arż
'aynı ile mācerā-yı 'aşğ et cānāna 'arż

¹⁰¹³vař M. : medh Yahya D.

2. 'arza girmiş derler ol şāh-ı cihānımla raķīb
ķorķarım esrār-ı hūsnūñ eylemiş nādāna 'arz
3. jāle şanma tāb-ı hacı ile 'araķ-rīz olmada
'arız-ı hoy-kerdesin ķılmış gül-i handāna 'arz
4. maķzar-ı memhūr-veş hāl-i dilim i 'lām için
sīne-yi pūr-dāğı etdim ol şeh-i hūbāna 'arz
5. sūzişim bir şem'-i bezm-ārā-yı hūsne bu gece
eyledim pervāne-āsā ben de yana yana 'arz
6. ruķlarında gösterüb zūlfūñ o kāfir muğ-beçe
rişte-yi zūnnār eder dil-beste-yi imāna 'arz

104b

7. **vehbiyā** terfī-i ķadr u şāniña rāģıb olur
eyle bu nazm-ı bülendi şadr-ı 'ālī-şāna 'arz

na' t-ı hāzret-i sertāc enbiyā

475.

mef'ūlü / fā'ilātü / mefā'ilü / fā'ilün

1. mihriñ gönülde nāmīye-i nev-bahār feyz
derdin derūn-ı sīnede şīrīn şīmār feyz
2. fikr-i cemāl-i pākiñ ile leyle-i firāk
olur baña çü pertev-i şems-i nehār¹⁰¹⁴ feyz
3. taħrīr idince na' t-ı şerīf-i feşāhatıñ
hāmem olur dü 'āleme gevher-nişār feyz
4. ķan ađladıķça hasret-i la'liñle dem-badem
nüzhet-fezā-yı sīnem olur lālezār feyz
5. müştāk-ı nūr-ı vechiñ olunca¹⁰¹⁵ cenāb-ı hāķ
müştāk olursa tñn mı 'aceb bī-ķarār feyz

476.

fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün

1. hāķķı bilmekdir 'azīzim hāķ-ı eşyādan ğaraż
anı görmekdir gözüm seyr u temāşādan ğaraż
2. küntü kenziñ ma'nisin fehmeyle o gevher-şinās
'arīf billāh olmaķdır bu ma'nadan ğaraż

¹⁰¹⁴şems-i nehār M. : şems-i bahār Müştak Baba D.

¹⁰¹⁵olunca M. : olunda Müştak Baba D.

3. ‘allāme’l-esmā rumūzu ola nevrūs-i peder
vaşlı esrār-ı müsemmədir ol esmādan ğaraż
4. sen ħalīfe-zāde-i ħaqsın mükerremsin gönül
ādem ol kim ādemiyetdir müsemmədan ğaraż
5. sebze-i bāĝ-ı irem sensiz olur bāĝ-ı kadem
sensin ey kān-ı kerem firdevs-i a ‘lādan ğaraż
6. ħamr-ı emr-i len terānı eyledi mūsāyı mest
tūr-ı cismi maĥvdır nūr-ı tecellādan ğaraż
7. küllü şey’in hālikün **müştak** illā vechehu
budur ancak zıkr ü fikr-i lā vü illādan ğaraż

ħarfü’l-ṭā

477.

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

105a

1. degme bir nā-cinse hem-dem olub itme ihtilāt
şoĥbetün te’siri vardur eyle andan ihtiyāt
2. cāhil ile hem-nişin olma ki cehlün arturur
rütbesin erbāb-ı ‘ulvün bilmez ehl-i inhiāt
3. kulluĝuña cāhili hergiz kabul itme velī
bendesi ol kāmilün var gönülünü kıl irtibāt
4. kā‘be-i maqşūda sālik bulmaq isterseñ vuşul
ehl-i ‘irfān ayaĝına¹⁰¹⁶ döşe yüzün çün bisāt
5. devlet-i dāreyn dilerseñ ħaşıl it vār¹⁰¹⁷ ma‘rifet
yoĥsa sā‘ir manşıb u cāhile olma sen neşāt
6. zıkr-i qalbiyye ire gör māyeli tevĥid ile
tola envār ile qalbiñ ħaşıl ola inbisāt
7. ma‘rifet-ħün ile **seyyid** toplayub ‘aşıkları
meclīs-i uşşāk¹⁰¹⁸ içinde düşe sen de bir simāt

478.

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1. qaşuña māh-ı nevi teşbih iden itdi saqat
bir qurı egriligi var qaşuña beñzer faqat

¹⁰¹⁶ayaĝına M. : pāyına Seyyid Mehmed D.

¹⁰¹⁷vār M. : eyle Seyyid Mehmed D.

¹⁰¹⁸uşşāk M. : ‘irfān A Seyyid Mehmed D.

2. zülfüñ ile rüyuña teşbih iden rüz u şebi
duymayub esrâr-ı haqqı divâne var ol itdi hâlt¹⁰¹⁹
3. seyr-i dîldârûña¹⁰²⁰ nisbet ola mı bâğ-ı cinân
nisbeti vardur diyenler itdiler gâyet gâlat
4. ol kadar dökdüm sirişk-i dîdeyi firqat şebi
ikisinden zâhir oldı şanki ceyhûn ile şat
5. çekme var kaçre gamını ey **sezâyî** gel bu dem¹⁰²¹
'aşık iseñ bahr-i 'aşka tal hemân mânend-i batt

479.

fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilün

1. kılmağıl muhkem gönül dünyâda 'akd-î irtibât
sen bir âvâre müsâfîrsin bu bir virân¹⁰²² rıbât
2. bû çemende gonçeler¹⁰²³ güller gören 'arif bilir
kim sebât¹⁰²⁴ üstünde kalmaz hiç feyz-î inbisât
3. ehl-i 'irfandır cihan keyfiyyetiñ taḥkîk eden
kîm neşâtından bulur yüz gam gamında yüz neşât
4. 'ışk devrânı bañâ tapşurdu mecnûn növbetin
hâli olmaz nakş-ı erbâb-ı vefâdan bû bisât
5. her yeten meh-rüya sarf etme **fuzûlî** 'ömrünü
bi-vefâlardan hazer kıl tut tarîk-ı ihtiyât

105b

480.

fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilün

1. hâne-i kalbe şarâb olmasa mi' mâr-ı neşât
leb-i hamyâze olur rahne-i dîvâr-ı neşât
2. olsa teh-cür'a-i mey sürme-i çeşm-i idrâk
efser-i cem görünür câm-ı nigünsâr-ı neşât
3. oldı mînâ-yı perî-hâne leṭâfetde ḥabâb
câm-ı billürdur â'yîne-i ruḥsâr-ı neşât
4. na'ra-i mestile dâd ü sited nüş-a-nüş

¹⁰¹⁹duymayub esrâr-ı haqqı divâne var ol itdi hâlt M. : bilmemiş esrâr-ı haqqı yazdı nice nice hâtt
Seyyid Mehmed D.

¹⁰²⁰dîldârûña M. : dîdârûña Sezayî D.

¹⁰²¹bu dem M. : yûri Sezayî D.

¹⁰²²virân M. : köhne Fuzulî D.

¹⁰²³gonçeler M. : gonçe-î Fuzulî D.

¹⁰²⁴sebât M. : bisât Fuzulî D.

bu kadar ancak olur germ-i pāzār-ı neşāt

5. ne kadar rıtl-ı girān olsa çeker şahpāyı
eylemez kāmēt-i hūş-ı dili hum bār-ı neşāt
6. oldı her beyti bu rengin gāzelün ey **sāmī**
tāze miz-āb-ı hum-ı bāde-i güftār-ı neşāt

481.

mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün

1. o çeşm-i haste-ṭab'ıma¹⁰²⁵ 'anber-i kuvvet-fezādur ḥaṭ¹⁰²⁶
sikest-i reng-i hūsn-i dil-rübāya mūmiyādur ḥaṭ
2. ider fevvāre-i hūn-āb-ı ḥasret nevk-i müjgānı
reg-i cām-ı¹⁰²⁷ nigāha ṭurfe gerd-i müşg-sādur ḥaṭ
3. nesīm-i 'işveden āb-ı hayāt-ı hūsn olur pür-mevc
ḥabāb-ı şāf-ı gābgābdan çıkan reng-i hevādur ḥaṭ
4. dehānı nokṭa-i rengin-i pergār-ı tebessümdür¹⁰²⁸
ihāṭa itmiş anı ḥalka-i devr-i vefādur ḥaṭ
5. süveydā-yı derūnum 'aks ider mīnā-yı çeşmümden
anı küteh-nigāhān zann ider kim rü-nümādur ḥaṭ
6. olur mir'āta baksa sīr-i çeşmüm lezzet-i didār
gāzāl-ı sebze-zār-ı fitneye sünbül-gıdādur ḥaṭ
7. o çār-ebrūya iki mışra'-ı mevzūndur **sāmī**
ki hūsn-i maṭla'-ı şeh-beyt-i ebrū-yı dü-tādur aṭ

482.

fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilün

1. sākiyā cūş-ı şarāb olsun o rütbe ifrāt
ki esās-ı gāmı seyl-āba vere mevc-i neşāt
2. bir dikiş kaldı meded çıkmāğa cānım tenden
şaplasun süzen-i müjgānıñ o şūḥ-ı ḥayyāt
3. hūsn-i ḥaṭṭ ile yazılmazdı o şāha nāme
bilse ma'nāsın eger yazdığı lafzıñ ḥaṭṭāt
4. nazar-ı yārdan ağıyarı düşürdüm zāhid
merd olursa yine senden yañadır bu isḳāt

¹⁰²⁵ṭab'ıma M. : ṭab'a Sami D.

¹⁰²⁶Mısranın vezni hatalıdır.

¹⁰²⁷cām-ı M. : kām Sami D.

¹⁰²⁸tebessümdür M. : kudretdür Sami D.

106a

5. zīb ü zīverle midir pāk-nijādīñ faḥri
bārdır esb-i küḥeylāna göre raḥt u bisāt
6. kıl yürü diḳḳat ile bār-ı günāhı taḥfif
kıldan ince bilesin kim geçecek cisr-i şırāt
7. dār-ı dünyāda müsāfir gibi ṭur ey **vehbī**
şanma kim cāy-ı iḳāmet ola bu köhne ribāt

483.

mef'ülü / fā'ilātü / mefā'ilü / fā'ilün

1. mir'āt-ı dilde ḳor mu keder sāḡar-ı neşāt
safvet verir derūna o rüşenger-i neşāt
2. ḡam geldi başdı bozdu taḡıtdı şafāmızı
kāfir elinde ḳaldı meded kişver-i neşāt
3. meydān-ı 'ayşa muṭrib ü dilberle ṭurmayub
sākī ayak ayak yürüsün leşker-i neşāt
4. fark-ı çerāḡa ḡāz musallaṭ degil midir
bī-pāk kimse giymedi tāk-ı zer-i neşāt
5. keyfiñ mi var yine nedir ey **vehbī**-yi ḥazīn
pür neş'e nazmıñ olmada şevḳ-āver-i neşāt

484.

fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilün

1. bāḡ-ı ḥüsnünde ne şebbūy u ne reyḥāndır ḥaṭ
ḥaṭ-ı reyḥānī ile şerḥ-i ḡulistāndır ḥaṭ
2. şafḥa-yı 'arız-ı dildārda tesvīd olunur
ser-nüvişt-i siyeh-i 'āşık-ı nālāndır ḥaṭ
3. dil-i dīvāne o sevdā ile şeb-gird olmuş
kūy-ı cānānede kim şām-ı ḡarībāndır ḥaṭ
4. ṭālī'-i ḥüsnünü bir fāl-ḡüşādan şordum
baḳub ol rüy-ı münīre dedi liḥyāndır ḥaṭ
5. oḳu kim derdiñe dermān ola ḥāşiyet ile
vehbiyā besmele-yi sūre-yi loḳmāndır ḥaṭ

485.

fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün

1. bareke'llah hadi-i ser-menzil-i şevḳ u neşāt

106b

lev haşe'llah mehdi¹⁰²⁹-i nehc-i diyâr-ı inbisât

2. hîn-i mevlūd-i şerîfnde gelüb hürân-ı 'ayn
ğasl idüb şarmış mübârek cismine nürdan kımât
3. gökde mevlūdun kırâat eylemiş cibril-i emîn
verde envâ'ı ni'âmla baş olunmuşdur şımât
4. habbezâ mevlūd-i maħmūd hudâvend-i vedūd
on sekiz biñ 'aleme in'âmı olmuşdur muhât
5. vâşıl-ı ser-ħadd-ı âmâl oldu **müştak**-ı cemâl
bareke'llāhu hâdi-i ser-menzil-i şevk u neşât

486.

fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilün

1. râm idüb ol dilber-i nâ kâmi ħatt
şâd-kâm itdi dil-i nâ-kâmi ħatt
2. ol mehüñ âfâk-ı ħüsn ü aniñ¹⁰³⁰
rüz-ı tâb-ı rüyıdur aħşâm-ı ħatt
3. ħâl-i pinhân itdi ħat çıkdı yüze
ħâl-i rüyında¹⁰³¹ daħı zîbâ mı ħatt
4. mihr-i ħüsniñ kaplayub ebr-i ħicâb
o mehe göstermedi bayrâmı ħatt
5. 'âşıkıñ fehm itdi soğuk bakdığın
çekdi ħüsne tüylü bir iħrâmı ħatt
6. lekelense nola şahş u ħüsn-i yâr
oldu zîrâ bâ'is-i ithâmı ħatt
7. dilde efkâr elde mü çini telâş
ğalibâ ol meh-veşüñ âlâmı ħatt
8. büseye ħatt-ı lebüñ yer koymadı
men' için geldi şarâb-ı şâmı ħatt
9. şüh-ı küttâba yaraşır ħüsn-i ħatt
mu'teber eyler büt-i aklâmı ħatt
10. pek bayılmam sâde rüyına veli
gevşedir geldikde her a'zâmı ħatt

¹⁰²⁹mehdi M. : mendi Müştak Baba D.

¹⁰³⁰aniñ M. : añınuñ Vasıf D.

¹⁰³¹rüyında M. : rüyından Vasıf D.

11. şaramazdım tã bu rütbe vaşlını
verdi vāsıf cür'et-i ibrāmı hāt̤

487.

fã' ilātün/fã' ilātün/fã' ilātün/fã' ilün

1. ol mehüñ mecmu'a-i ruhsâr-ı bî-hâlinde hāt̤
remz-i vuşlatdan¹⁰³² 'ibâret şanki şî'r-i bî-nuqat̤
2. fevķ-i beyn-i ebruvānında degül cāy-ı çiçek
hāt̤¹⁰³³ için yavuz nazardan naķş olunmuş pāy-ı bat̤
3. buseden rāciħdir 'indimde der-āgūş-ı miyān
rütbe-i bālādan a'lādır baña hāl-i vasať
4. mağlaťa etme ğalaťa zevķine gitmiş deyü
sirkeciye çıkdı serd imiş havā bundan ğalať
5. bunca yıldır yārdan ümmid-i vār-ı vuşlatam
bu sene vāsıf daha bir buseden aldım faťat̤

107a

ħarfü'z- zı

488.

fã' ilātün / fã' ilātün / fã' ilātün / fã' ilün

1. gel 'āşıklar meydānında sen atlı¹⁰³⁴ koşma vā' iz
sırāt-ı mustākīm üzre hoşca yüri düşme vā' iz
2. 'āşıkā heb yoķuş düzdür giceler daħi gündüzür¹⁰³⁵
her¹⁰³⁶ nice gitse el verirsin yoluñdan şaşma vā' iz
3. terk etme zıkr ü tã' atıñ koşma ķo ağacdan atıñ
düşüb elħād tamūsına büryān olub bişme vā' iz
4. ayırma şer' den izüñi hevāya virme özüñi
mürşide var aç gözüñi yoķ yere şavaşma vā' iz
5. bende ol bir evliyāya yoluñı ir¹⁰³⁷ gör a'lāyā¹⁰³⁸
gel bu suflī tuzağına bend olub tolaşma vā' iz
6. ta'nı ķo var 'āşıklara 'aşķ odına yanıklara
nefsüñ hevāsına uyup 'uşşāka ulaşma vā' iz

¹⁰³² vuşlatdan M. : vaşlından Vasıf D.

¹⁰³³ hāt̤ M. : ħıfz Vasıf D.

¹⁰³⁴ atlı M. : atıñı Seyyid Mehmed D.

¹⁰³⁵ Mısrānın vezni hatalıdır.

¹⁰³⁶ her M. : 'āşık Seyyid Mehmed D.

¹⁰³⁷ yoluñı ir M. : yoluñı Seyyid Mehmed D.

¹⁰³⁸ Mısrānın vezni hatalıdır.

7. bir kez āh eylese āşık reddeylemez anı hālİK
gel 'ilmüne mağrūr olub katı haddēn aşma vā'iz
8. **seyyid** kelāmūn sāmī' ol ğafleti terk it hāzır ol
kendü 'aybuña nāzır ol ğayrıya irişme vā'iz

489.

mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün / fā'ilün

1. bugün bir meclise vardım oturmış pend ider vā'iz
oğur açmış kitābımı bu hālİKı ağladır vā'iz
2. iki bölmüş cihān hālİKıñ birini cennete şalmış
eliyle kürsüden birin tamūya şarkıdır vā'iz
3. çıkar ağızından ateşler yağar şeytān-ı mel'ūnu
şanasın yedi tamūnuñ 'azābı kendidir vā'iz
4. tamūya şöyle tıldurmuş içinde yok turacak yer
aña yerleşdirir hālİKı 'aceb hizmetdedir vā'iz
5. yaraşur vā'iz aña hākkā ki yanar yakılır her dem
niyāziniñ hemen ancak cihānda adıdır vā'iz

107b

490.

mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün

1. ne deñlü sīne-i eflāk iderse aħterinden hāz
o deñlü 'āşık-ı ser-bāz ider dāğ-ı berinden hāz
2. dil-i serdüm dem-ā-dem hāzz¹⁰³⁹ ider nār-ı maħabbetle
şitā olsa olur lābūd tenūruñ aħkerinden hāz
3. gül-i ruhsār-ı cānāna gönül murğı olur mā'il¹⁰⁴⁰
bahār eyyāmıdır bülbül ider verd-i terinden hāz
4. nola kākülleriyle faħr iderse ol büt-i ra'nā
ki murğ-ı nev perīde çün¹⁰⁴¹ ider bāl u perinden hāz
5. **sezāyī** dürr ile memlü olur elbed şadef maħbül
olur tab'-ı selīmüñ pāk-i maźmün-perverinden hāz

es'ad bağdadī

491.¹⁰⁴²

¹⁰³⁹hāzz M. : faħr Sezayī D.

¹⁰⁴⁰gül-i ruhsār-ı cānāna gönül murğı olur mā'il M. : gönül hāzz itmesün mi nev-resīde dil-ber-i terden Sezayī D.

¹⁰⁴¹ki murğ-ı nev perīde çün M. : ki zirā murğ-ı perende ider Sezayī D.

mef'ülü /mefā'ülü /mefā'ülü /fe'ülün

12. veṭ-ṭur diyü feth-i kelām iyledi vā'iz
fir'avn da taḳrīr-i tām eyledi vā'iz
13. kürsīde idüb 'arşī beyān ferş-i zeminde
her baḥşde taḥḳīḳ-i maḳām eyledi vā'iz
14. ol zen-i dünyenüñ idüb mekrini tezkīr
soñra yayılıb şoḥbeti 'ām eyledi vā'iz
15. taşvīr iderek mes'ele-i bāb-ı nikāhı
kaldırdı temāşā-yı kıyām eyledi vā'iz
16. deryüzeye çıkdı yolu hacc-ı 'arafātın
dönüb dolaşub 'arż-ı merām eyledi vā'iz
17. erbāb-ı firāseti idüb ḥaylice ta'rīf
cerr-i ferese 'atf-ı licām eyledi vā'iz
18. var ise gözi fitre ümīd ile ḳararmış
māh-ı recebi şehr-i şıyām eyledi vā'iz
19. baḥşe girişüb nuḳl-i mey-i pāke çıkardı
rindān ile bir yerde ta'ām eyledi vā'iz
20. berḳ-ı 'arāḳı şems-i meye eyledi tercīḥ
ārāmı meclisde ḥarām eyledi vā'iz
21. kizb ile du'ā-yı hat-ı cānān idüb āḥir
es'ad söze misk ile ḥıṭām eyledi vā'iz
22. döndürdü felek men'-i semā' eylediginden
devrāne müdārā ile kıyām eyledi vā'iz

108a

492.

fā'ilātün /fā'ilātün /fā'ilātün /fā'ilün

1. dürcdür la'l-i revān-baḥşıñ dür-ī şeh-vār lafz
dürcden dürler tökersin eyleseñ ızḥār lafz
2. öyle ağzın eyle tengdir kim söyleşür sâ'at saña
gerçi nāzükdür verir elbette pür¹⁰⁴³ āzār lafz
3. bitmek¹⁰⁴⁴ olmaz lāfz-ı can-baḥşinle ağzın sırrını
vaḥydir güyā bu kim muṭlaḳ ağız yok vār lafz

¹⁰⁴² Bu gazel Bağdadlı Esad D.'de bulunamamıştır.

¹⁰⁴³pür M. : bir Fuzuli D.

¹⁰⁴⁴bitmek M. : bilmek Fuzuli D.

4. nīce¹⁰⁴⁵ la'liñ geç gelir güftāre gūyā kim görür¹⁰⁴⁶
ben kimī ayrılmağı ol la'lden düşvār lafz
5. gonce la'liñlē leṭāfetde dem urmuş bilmezem
neyler ızhār eylegeç ol la'l-i gevher-bār lafz
6. ey **fuzūlī** isterim dil-dār ḥālim şormaya
reşkden kim bulmaya¹⁰⁴⁷ vaşl-ı leb-ī dil-dār lafz

493.

mefā'ilün / fe'ilātün / mefā'ilün / fe'ilün

1. müdām olur leb-i la'li şarābdan maḥzūz
'aceb 'aceb ki ol¹⁰⁴⁸ şu'le ābdan maḥzūz
2. ne ḥāldür ki ide mihr-i ruḥın mekān ol ḥāl
olur mı şīre¹⁰⁴⁹ hiç āfitābdan maḥzūz
3. ne şu'ledür tecellī-fürüş-ı ḥüsn-i metā'
ki mihr gibi degüldür niḳābdan maḥzūz
4. ḥudā o dilber-i maḥcūb-ı şühumuñ etme
dimāğ-i ḥüsnini zevk-ı niḳābdan¹⁰⁵⁰ maḥzūz
5. hemīşe 'āşıka eyler 'itāb u ğayrıya luṭf
bilür ki bü'l-heves olmaz 'itābdan maḥzūz
6. ḳo mużtarib olayım nīm-bismil eyle beni
senüñ şehīdüñ olur ıztırābdan maḥzūz
7. olursa ḥābdadur 'āşıka naşīb-i vişāl
neden ki olmaya 'uşşāk ḥābdan maḥzūz
8. **fehīmi** öldürürem derse ğam yemem ki olur
zebān-ı nāzı bilen bu cevābdan maḥzūz

494.

fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün

1. yār nerm oldukça geldi sīne-i efgāra ḥaz
merhem oldukça mülāyim andan eyler yāra ḥaz
2. nūş-ı dārū-yı lebüñdür ḥaste-i 'aşka devā
şerbet-i vaşluñdan eylerse¹⁰⁵¹ 'āşık-ı bīmāra ḥaz¹⁰⁵²

¹⁰⁴⁵nīce M. : nīşe Fuzuli D.

¹⁰⁴⁶görür M. : bilir Fuzuli D.

¹⁰⁴⁷bulmaya M. : bulmasın Fuzuli D.

¹⁰⁴⁸ol M. : ola Fehim D.

¹⁰⁴⁹şīreM. : şeb-pere Fehim D.

¹⁰⁵⁰niḳābdan M. : hiçābdan Fehim D.

108b

3. 'ayşdan bī-behreyüz zevk u şafādan bī-nasīb
çünkü geldük 'āleme itsek ne var bir pāre hāz
4. bed-nihād ehl-i dili āzāra lāzım mı sebep
būlbūl-i şeydāya zahm urmakda var mı hāra hāz
5. mihnet-i derd ü belā heb hāzz-ı rūhānī olur
çekdüğüm ālāmdan **yaḥyā** gelürse yāra hāz

495.

mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün

1. dil-i āşüftemiz eyler ḥaṭ-āver tāzelerden hāz
olunmaz mı benefşezār içinde verd-i terden hāz
2. iḥer ḥūn-i dil-i 'uşşākı her dem eyleyüb giryān
meger ol tıfl-ı bed-ḥū eylemez şır ü şekerden hāz
3. olub bint-i 'ineble muğ-beḫeyle zevke müstağrak
eder ālūde-meşreb rind duḫterden püserden hāz
4. hemān tenhāda ḳor bulduḳça zāhid ḳoynuna yoḫsa
elinde tutmağa meclisde etmez sīm ü zerden hāz
5. ne ḫikmet **vehbiyā** maḫzūz iken hem-cinsden herkes
niçün ehl-i ma'ārif eylemez şāhib-hünerden hāz

496.

mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün

1. ne mümkin keştī-yi iḳbāle olmaḳ nāḫudā ḫāfız
re'is olsañ da bu yemde olur ancak ḫudā ḫāfız
2. o tıfl-ı mektebim diñletdi ḫıfzın ḫoş edālarla
anı sū'-i nazardan eyle señ maḫfūz yā ḫāfız
3. kitābıñ rāz-ı mektūmundan olmaz maḫfaza āgāh
yine iḫlāşı bilmez olsa da ehl-i riyā ḫāfız
4. kelām-ı ḫaḳḳı her kimden işitseñ istimā' et kim
bozulmaz ma'nī-yi ḳur'ān olursa bed-şadā ḫāfız
5. nedir bu neş'e-yi nazm-ı 'acem cām-ı ḫayālīñde
mey-i şırāz içürmiş var ise **vehbī** saña ḫāfız

497.

¹⁰⁵¹eylerse M. : olur Yahya D.

¹⁰⁵²Mısranın vezni hatalıdır.

mef'ülü / mefā'ülü / mefā'ülü / fe'ülün

1. esrār-ı ğam-ı la'l-i lebiñ sīnede maḥfūz
mānend-i güher kim ola gencīnede maḥfūz
2. ey şāh-ı sitem-pīşe berāt-ı ğam-ı 'aşkıñ
şandūk-ı bende¹⁰⁵³-yi dīrīnede maḥfūz¹⁰⁵⁴
3. dilden çıkamaz şüret-i zībā-yı ḥayālīñ
'aks olmaz iken ḥāne-yi ā'yīnede maḥfūz
4. düşmenden emīn olma kim ol zehr-i 'adāvet
elbette turur sīne-yi pür-kīnede maḥfūz
5. esbāb-ı tecemmül hedef-i tīr-i nazardır
vehbī olagör hırka-yi peşmīnede maḥfūz

109a

na't-ı şerīf baba müştāk

498.

fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilün

1. eyle yā rabbi dilim sū-yı 'amelden maḥfūz
ḥavf-ı endīşe-i evhām ḥalelden maḥfūz
2. 'illet-i ğālibe-i tūṭī-i ṭab'ı nazmım
eyle ḥamyaze-i eşkām-ı 'ilelden¹⁰⁵⁵ maḥfūz
3. rüz u şeb kuvvet-i tā'atıñ ile kıl muḥkem
eyle yā rabbi benim zu'f-ı keselden maḥfūz
4. āşā¹⁰⁵⁶-i sīnem edib maṭla'-ı şübḥ-i şadıķ
kıl mürāyā-yı dilim reng-i ḥiyelden maḥfūz
5. tār-ı endīşe-i şevķ-i dil-i **müştākānem**
ola tā keşmekeş tül-i emelden maḥfūz

499.

mefā'ülün/ mefā'ülün/ mefā'ülün/ mefā'ülün

1. kim eyler pūse virmezse o naḥl-i 'işve gerden ḥazz
olur mu bāĝ-ı 'ālemde nihāl-i bī-semenden ḥazz
2. ḥayāl-i ḥāl-i la'lüñ kahve kılmaz gül-femüñ¹⁰⁵⁷ tatlı
anuñçün kahve nüşān etmez oldu gül-şekerden ḥazz

¹⁰⁵³ şandūk-ı bende M. : şandūk-ı dil-i bende-yi Vehbi D.

¹⁰⁵⁴ Mısranın vezni hatalıdır.

¹⁰⁵⁵ eşkām-ı 'ilelden M. : eşkām u 'ilelden Müştak Baba D.

¹⁰⁵⁶ āşā M. : saḥa Müştak Baba D.

¹⁰⁵⁷ kahve kılmaz gül-femüñ M. : kahve vü fikr-i femüñ Vasıf D.

3. vişālũñ müjde kıldı hatt-ı rũyuñ geldi ‘uşşāka
görüb mektũb-ı hũsnũñ eyledik heb bu haberden hazz
4. perĩ-rũyān-i keşmĩrĩ olur pek cezbeli ammā
kuluñ eyler efendim gibi şũh-ı sĩm-berden hazz
5. verir kalbe ferāh ma‘cũn-ı kırmızı gibi emdikce
nola ‘uşşākı itse pũs-ı kand-i la‘l-i terden hazz
6. yatub tanbũr-veş āgũş-ı zevka¹⁰⁵⁸ çalmandan oynar
nola kılsa tel ehli hat ber-āver tazelardan hazz
7. verib bir cüz’i perçem vāşıfā biñ serzeniş itdũñ
nice etmez şikāyet kim ider bu derd-i serden hazz

500.

mefā‘ilũn/ mefā‘ilũn/ mefā‘ilũn/ mefā‘ilũn

109b

1. siyeh-kārān ‘aceb mi etmese rũşen güherden hazz
eder mi düzd-i şeb-rev rũşenāyĩ-i kamerden hazz
2. güzer-gāh-ı fenāda düşme kayd-ı hũ‘ān-ı elvāna
eder merd-i sefer bir zād-ı rāh-ı mā-hazardan hazz
3. degül iş tarh-ı āşār-ı cedĩd aşhāb-ı hayrāta
göñül yapsun cihānda eyleyen vaz‘-ı eşerden hazz
4. hünerdir parlardan ehl-i kemālũñ rağbet ü şānıñ
cihānda herkes eyler cevher-i tābende-ferden hazz
5. bilen gevher-şinās-ı ma‘rifetdir vāsıfuñ kadrin
eder ehl-i ma‘rifet elbet erbāb-ı hünerden hazz

harfũ‘l-‘ayn

501.

fā‘ilātũn / fā‘ilātũn / fā‘ilātũn / fā‘ilũn

1. gider oldum ey beden simdengerũ var elvedā‘
göz kulak ey el ayak dilimde¹⁰⁵⁹ küftār elvedā‘
2. bir zamān sizũñle bu dünyāda ‘ālem eylediñ
şimdi sizden vaz geldim çār-ı na-çār elvedā‘
3. ‘ömrũmũñ sermāyesin yok yirlere harc eyledim
heb senũñ mekrũne uydum nefsi mekkār elvedā‘

¹⁰⁵⁸ zevka M. : şevka Vasıf D.

¹⁰⁵⁹ dilimde M. : dilde Nizamoğlu Seyfullah D.

4. ey oğul kız mülk ü malım baña sizden çäre yok
geldi iriştı ecel ey yār-ı ağıyār elvedā´
5. çün bekā mülküne **seyyid seyfiya** gel didiler
ey fenā dünya saña şimdengirü var elvedā´

502. ¹⁰⁶⁰

fā´ilātün / fā´ilātün / fā´ilün

1. şıdkile girdün ise yola ey şücā´
bir kıti gereklü söz var kııl simā´
2. cümleden evvel saña lāzım olan
cümle yārāniña eyle gel veda´
3. māl u mülk ü kavm ü ihvaniñ¹⁰⁶¹ ey yār¹⁰⁶²
terk et anları saña virür şudā´
4. bir gönül qalır arada anı da
şeyhe tapşur aña eyle ittibā´
5. böyle etseñ bil haqıqat sırrına
az zamānda hāşıl olur ıttıla´
6. sırr-ı tevhidün **niyāzi** hāşılı
haqq ile ortada kalmaya niza´

503.

mef´ülü / fā´ilātün / mef´ülü / fā´ilātün

110a

1. vechünden ahsen itdi hüsünüñi çünkü şāni´
rahmān yüziñ gösterür ref´ eylesüñ mevāni´
2. muṭlaq yüzüñi görmez kayda düşen giriftār
nūr-ı cemāl mevlā olmazsa dilde lāmi´
3. bunda haṭṭuñ sırrını añlamadı çü zāhid
hılkat-ı rüz-ı ezel bil oldı aña māni´
4. görmege sen de haqqı gel añla cem´ -i farkı
bul zevk-i cem´ül-cem´i qalbini eyle cāmi´
5. muṭlaq sözüñ işitmez hayvān qulağı **seyyid**
insān gerekdür ola haqqdan nidāya sāmi´

504.

fā´ilātün / fā´ilātün / fā´ilātün / fā´ilün

¹⁰⁶⁰ Bu gazel Niyazi Mısri D.'de 7 beyittir.

¹⁰⁶¹ ihvaniñ M. : ihvanım Niyazi Mısri D.

¹⁰⁶² yār M. : dahi Niyazi Mısri D.

1. āfītāb-ı tāl 'atîñ tırdukça evc-î irtifâ '
katl-i ehl-î 'ışka tîğ-î ğamzedir andan şu 'â '
2. deşt tıtmak 'âdetin kıoymuşdu mecnûn 'ışkda
şöhret-î¹⁰⁶³ şehir olmağın resmiñ ben etdim ihtirâ '
3. zerķ deryāsında bir hāşākdir kim çizginür
şüfî-î şeyyād kim devrān tıttub eyler semā '
4. geçdiğim dünyā vü ukbāden seninçün oldu fāş
tūr¹⁰⁶⁴ dirler küllü sırrın cāvezel inseyni şā '
5. ol büt-î ser-keş gelir şalmış cemālinden niķāb
ey selāmet el-firāk eyle 'aķl u îman el-vidā '
6. cān u dil bir 'ömrdür tîğinçün eylerler cedel
girmeden¹⁰⁶⁵ tîğin senün ortāya kaķ ' olmaz nizā '
7. ey **fuzulî** āhiret mülküne lāzımdır sefer
böyle fārig¹⁰⁶⁶ gezme taķvīden müheyyā kııl metā '

505.

fā ' ilātün / fā ' ilātün / fā ' ilātün / fā ' ilün

1. yāre¹⁰⁶⁷ vaşlın isteyen kesmek gerek candan tıma '
her kışı kim vasl-ı yār ister kesin ondan tıma '
2. ārzü-yî vaşl-ı cānan cāna āfetdir gönül
yā ta 'alluķ cāndan üz yā vaşl-ı cānandan tıma '
3. 'āşık oldur kim temennā-yi belā-yı hecr¹⁰⁶⁸ ede
yoħsa çoķtur mihr eden ol māh ı tābadan tıma '
4. rişte-î tül-i emel dām-ı belādır neyleyim
üzmek olmaz ol ser-î zülf-î perişandan tıma '
5. 'arızın görmek ğayātın tāze eyler veh ne 'ayb
ger gedā vech-î ma 'aşın kılsa sultandan tıma '
6. muttaşıl hırman kılar hāşıl tıma 'dan ehl-i ğırş
turfā kim artar baña¹⁰⁶⁹ geldikçe hırmandan tıma '

110b

¹⁰⁶³şöhret-î M. : şöre-î Fuzuli D.

¹⁰⁶⁴tūr M. : doğru Fuzuli D.

¹⁰⁶⁵girmeden M. : gelmeden Fuzuli D.

¹⁰⁶⁶fārig M. : ğāfil Fuzuli D.

¹⁰⁶⁷yāre M. : yār Fuzuli D.

¹⁰⁶⁸hecr M. : ışk Fuzuli D.

¹⁰⁶⁹baña M. : onā Fuzuli D.

7. ister olsun¹⁰⁷⁰ hasret-î hirmāna her dem düşmemek
kes **fuzûlî** dehrden ümmîd devrāndan şama‘

506.

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1. dil uzadır baḥş ile ol ‘arız-ı cānāne¹⁰⁷¹ şem‘
od çıkar ağızından etmezmî hāzer kim yāne şem‘
2. nōla ḡayret āteşi cānım eritse mūm tek
bu ne sözdür kim demişler ‘arız-ı cānāne şem‘
3. ‘arız-ı cānān ilē baḥş-î kemāl-i ḡisn ider
dil ucundadır ki sa‘at düşer noḡşāne şem‘
4. geh ayāḡı baḡlu geh boynu nedendir bilmezem
bir perî ‘ışkında olmuşdur meger dīvāne şem‘
5. nōlā gönlüm ‘arızın¹⁰⁷² isterse cānım kāmētün¹⁰⁷³
resmdir ‘ālemde gül bülbül¹⁰⁷⁴ sever pervāne şem‘
6. kıl şebistānīn¹⁰⁷⁵ müşerref kim nişārın kılmaḡa
rişteden diller çeküb cem‘ eylemiş pervāne şem‘
7. **fuzûlî** zevkden¹⁰⁷⁶ yaḡdın tenin rüz-ı vişāl
nitdin ey ḡāfil gerekmez mi şeb-i hicrāne şem‘

507.

mefā‘ilün / fe‘ilātün / mefā‘ilün / fe‘ilün

1. helāk-i ‘aşkuña olmaz çü bīm-i cān māni‘
ferāḡat etmezem olsa eger cihān māni‘
2. şu‘ā‘ -ı rüyuñ olur perde-i ḡayādan fāş
olur mı pertev-i mehtāba hiç ketān¹⁰⁷⁷ māni‘
3. ilāhi etme naşīb-i hümā-yı şu‘le-i ‘aşk
olursa nāvek-i dildāra üstühān māni‘
4. dil-i raḡīb bed-aḡter nedür ki hā’il ola
ḡadeng-i āhuma olmaz nüh-āsumān māni‘
5. ḡayāl-i yār ile ḡalvet-i nişīn-i tecrīdüz

¹⁰⁷⁰olsan M. : ĩsen Fuzuli D.

¹⁰⁷¹cānāne M. : handāne Fuzuli D.

¹⁰⁷²gönlüm ‘arızın M. : cānım kāmētün Fuzuli D.

¹⁰⁷³cānım kāmētün M. : gönlüm ‘arızın Fuzuli D.

¹⁰⁷⁴gül bülbül M. : bülbül gül Fuzuli D.

¹⁰⁷⁵şebistānīn M. : şebistānı Fuzuli D.

¹⁰⁷⁶zevkden M. : şevkden Fuzuli D.

¹⁰⁷⁷ketān M. : kehkeşan Fehim D.

fehīm sen de gelüb olma her zamān māni´

508.

mef´ülü / mefā´ilü / mefā´ilü / fe´ülün

1. ´uṣṣāk gelüb kūyuna zār olsa ne māni´
pīrāmen-i gülşende hezār olsa ne māni´
2. şahpā içelim şubha dek ey māh seniñle
gündüz biraz āşār-ı ħumār olsa ne māni´
3. bu ħüsn ü leţāfetle görürken seni cānā
dilde heves-i būs u kenār olsa ne māni´
4. semtiñ buluruz meş´ale-yi āh ile elbet
dildāra giderken şeb-i tār olsa ne māni´
5. ey çarĥ-ı kühen-sāl bükülmüş beliñ işte
vehbī de gelüb üstüne bār olsa ne māni´

111a

509.

mef´ülü / mefā´ilü / mefā´ilü / fe´ülün

1. ebrūları şeh-beyt-i cemāle iki mışra´
ol maţla´ı tazmīn ile ĥaţ kıldı murabba´
2. derd üstüne zevĥ ile müselleş çeküb ey dil
sākī ile muţribile müşennā ola mecma´
3. ol ğonçe-leb içdikde çemende mey-i gül-gün
la´li ile zerrīni¹⁰⁷⁸ ĳadeĥ olmaz mı muraşsa´
4. ebr-i siyehi perde çeker çeşmine ĥurşīd
zūlfün gehī ĳaldırsa o ruĥsār-ı müşa´şa´
5. mi´mārī-yi endīşe ile **vehbī-yi** üstād
yapmaĳda nev-icād nice beyt-i muşanna´

na´t-ı şerīf

510.

fā´ilātün / fā´ilātün / fā´ilātün / fā´ilün

1. ol zamān kim murġ-ı cān evşāfiñ itmiş istimā´
mevlevī-veş gülsitān-ı sīnede eyler semā´
2. şüretā olsam cüdā senden efendim sīretā
ĥāţırım bir laĥza olmaz dergehiñden inĳitā´

¹⁰⁷⁸zerrīni M. : zerrīn Vehbī D.

3. sırr-ı ahmed oldu mir'āt-ı ihdā-yı hāk-şinās
sırrı hıfz et küllü¹⁰⁷⁹ cāveze'l-isneyn şā'
4. perde-i çeşm u dil-i cānım¹⁰⁸⁰ edib ferş-ka-dem
eyledim mūrāne hāk-i pāyine 'arz-ı metā'
5. hüsnuñe **müştāk** olan ey seyyid-i kevneyn aña
lā cerem halk-ı cihān mecbūren eyler ittibā'

ḥarfü'l-ğayn

511.

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. her kimiñ kim derd-i hākdan yüreginden olsa dağ
'ākibet dermāna¹⁰⁸¹ erüb cān u gönü¹⁰⁸² ola sağ
2. līk derdi olmayanıñ derdine hiç çāre yok
gönü olmuştur anıñ yanından ol dā'im ırağ
3. ḥabs idüb şehbāz-ı rūḥu zāğ-ı nefsiñ besler ol
cifeden ğayri ne şayd ider havāya ağsa zāğ
4. şol esir-i nefis olan dā'im mu'azzeb tamūda
nefis elinden kurtulana cennet olmuştur durağ
5. nefis odur kim cehli karañusu kaplar gönünü
rūḥ odur kim 'ilmi¹⁰⁸³ nūru gönüne yağar çerağ
6. tūtiyā-yi ma'rifetle rüşen et cānın gözünü
göresin cānımı her yüzden ola dağ üsti¹⁰⁸⁴ bāğ
7. cān u gönülün şād olub her ğuşşādan āzād olasın¹⁰⁸⁵
bir ola dā'im **niyāzī** gözüne yakın ırağ

512.

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

1. gel ey raḥat şanan esbāb-ı cem'iyeti¹⁰⁸⁶ kılma nādanlığ¹⁰⁸⁷
tarıq-ı faqr tut kim faqr imiş'ālemde sultānlığ

¹⁰⁷⁹küllü M. : küllü sırrın Müstak Baba D.

¹⁰⁸⁰çeşm u dil-i cānım M. : çeşm-i dil ü cānım Müstak Baba D.

¹⁰⁸¹dermāna M. : dermānına Niyazi Mısri D.

¹⁰⁸²cān u gönü M. : cān gönü Niyazi Mısri D.

¹⁰⁸³'ilmi M. : ilm Niyazi Mısri D.

¹⁰⁸⁴üsti M. : üzre Niyazi Mısri D.

¹⁰⁸⁵olasın M. : ol Niyazi Mısri D. Mısranın vezni hatalıdır.

¹⁰⁸⁶cem'iyeti M. : dünyā Fuzuli D.

¹⁰⁸⁷Mısranın vezni hatalıdır.

111b

2. murād er salṭanatdan kām-ı dildir nefse tābi‘ sin
ne ḥāşıl salṭanat ādiyle kıılmağ bende fermanlığ
3. perīşanlığdan ey ehl-i¹⁰⁸⁸ cihan şer¹⁰⁸⁹ cem‘ itdüñ¹⁰⁹⁰ ḥātır
ki ben cem‘ eyledim her kıanda vardır bir perīşanlığ
4. ne tāli‘ dir bu kim ‘ālemde āğāz etmedim bir iş
kim ol işden serencām itmedüm ḥāşıl peşīmanlığ¹⁰⁹¹
5. bañā zulm-i şariḥ ol kāfer eyler kimse men‘ etmez
fuzūli küfr olur mü ger desem yoğdur müselmānlığ

513.

fā‘ ilātün /fā‘ ilātün /fā‘ ilātün /fā‘ ilün

1. sākiyā mey şun ki dām-ı gamdürür hüşyārlığ
mestikdir kim kıılır ğam ehline ğam-ḥārlığ
2. vār fikri¹⁰⁹² yoğ ğamın çekmek nedir bir cām ilen
bī-ḥaber kııl kim bañā bir ola yoğluğ varlığ
3. benden āḥır çün kıılır bīzārlığ esbāb-ı dehr
dehr esbābından ol yig kim kıılar bīzārlığ
4. can metā‘ inñ bahāsıdır ne kim devrān virür¹⁰⁹³
ṭurfa kim ben¹⁰⁹⁴ şānuram¹⁰⁹⁵ şefkatdır ol ğaddarlığ
5. ta‘ na-ī ağıyār çekmekdir işim bir yār için
kim olur ağıyāre yār eyler bañā ağıyārlığ
6. çekme zaḥmet çek elin tedbīr-i derdimden tabīb
kim degil sen bildigin ben çektimim bīmārlığ
7. ey **fuzūli** eylerim kaṭ‘-ı te‘ alluğ yārden
bū ṭarīk içre¹⁰⁹⁶ bañā tevfiğ idersē yārlığ

112a

514.

fā‘ ilātün /fā‘ ilātün /fā‘ ilātün /fā‘ ilün

1. ‘ayş için bir ṭurfa menzildir behār eyyāmı bāğ
anda¹⁰⁹⁷ dutsun ğonce-veş her kim ki ‘ayş ister otāğ

¹⁰⁸⁸ehl-i M. : halk-ı Fuzuli D.

¹⁰⁸⁹şer M. : siz Fuzuli D.

¹⁰⁹⁰itdüñ M. : edin Fuzuli D.

¹⁰⁹¹peşīmanlığ M. : perīşanlığ Fuzuli D.

¹⁰⁹²fikri M. : fikrin Fuzuli D.

¹⁰⁹³virür M. : eder Fuzuli D.

¹⁰⁹⁴kim ben M. : bū kim Fuzuli D.

¹⁰⁹⁵şānuram M. : şānırsam Fuzuli D.

¹⁰⁹⁶içre M. : ile Fuzuli D.

¹⁰⁹⁷anda M.: ondan Fuzuli D.

2. ğonceler açıldı seyr-i bāğ edin ey ehl-i dil
kim görüb güller göñüller açılan çağdır bu çağ
3. senden ey bülbül füzundur bende miḥnet faşl-ı gül
sen sen ü biñ tāze gül ḥālā ben ü biñ tāze dāğ
4. bāğa¹⁰⁹⁸ servim geldigin bilmiş seḥerden şāh-ı gül
rūşen etmiş reh-güzārı üzre her yan bin çerāğ
5. çekselər zencīr ile gülzāre gitmen kim baña
sünbül-ī zülfüñ firākıñdan müşevveşdir dimāğ
6. maḥrem olmaz rindler bezmīne mey nūş etmeye
ey **fuzūlī** çek ayāğ ol bezmden yā çek ayāğ

515.

mef'ülü / fā'ilätü /mefā'ilü / fā'ilün

1. mehtāba geldi¹⁰⁹⁹ ā'yīne-i ābdab fūrūğ
çeşm-i ḥabāb-ı āba da meh-tābdan fūrūğ
2. çün reng-i serm-kerden-i billūr-i mehveşān
mīnā-yı şāf buldı mey-i nābdan fūrūğ
3. mi'rāt-ı ḳalbe gelmez ayā cāme- pūş-ı kibr
ḥākister-i efsürde-i¹¹⁰⁰ sincābdan fūrūğ
4. ğaflet çerāğ-ı maṭleb olur bī-başırete
a'mā bulur fitil-i reg-i ḥābdan fūrūğ
5. āşār-ı zūhdi bāriḳa-i 'aşḳ maḥv ider
ḳalmaz necmde mihr-i cihān-tābdab fūrūğ
6. rūşen-dilān birbirine feyz-baḥş olur
k'āyīne buldı ulfet-i sīm-ābdan
7. fānūs-ı ābgīne gibi sīne-şāf olan
bulur çerāğ dide-i aḥbābdan fūrūğ
8. eyler zuhūr şu'le-i āvāzı sāzda
bād-ı laṭīf-i dāmen-i mızrabdan fūrūğ
9. nazm-ı terümde rūşenī-i gevher süḥan
sāmī çü seb-çerāğ virür ābdan fūrūğ

516.

¹⁰⁹⁸bāğa M. : bag Fuzuli D.

¹⁰⁹⁹geldi M. : gelse Sami D.

¹¹⁰⁰efsürde-i M. : füsürde Sami D.

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

112b

1. olsa hāl-ı lebi tebhālede mānende-i dāğ
dil olur sīne-i pür-nālede mānende-i dāğ
2. hāl-i ruhsāruña nazẓāre-i germ itdükçe
merdüm-i çeşmüm olur lālede mānende-i dāğ
3. āh idüp fikr-i zuhūra haṭ-ı rüyūñla bu şeb
oldı meh dā'ire-i hālede mānende-i dāğ
4. sūziş-i hicr-i leb-i ābile dāruñla olur
her habāb āteş-i seyyālede mānende-i dāğ
5. gelse hūy-gerde cebīn bāğa o āteş-çihre
gül olur mevc-i teh-i jalede mānende-i dāğ
6. hünere dāl olur 'aybı¹¹⁰¹ daḥı olsa be-cā
zeyl-i nev-bāfte-i kālada mānende-i dāğ
7. tāb-ı ğayretle ider müşk-i midādum **sāmī**
nāf-ı¹¹⁰² āhū-yı kühen-sālede mānende-i dāğ¹¹⁰³

517.

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. dest-şüy-ı 'ayş olub meyḥāneden çekdim ayāğ
eyledim būs-ı leb-i sākī vü dilberden ferāğ
2. 'aks-i zülf-i ḥam-be ḥamdır sīne-i üftādede
var ise 'ālemde ancak 'āşıkā dāğ üsti bāğ
3. ba' d-ez-in itmem çep-endāzī-i gerdünden hirās
ben ḥisāb-ı hicr ü vaşlı itdim ol āfetle şāğ
4. dāğ-ı nevdır raqş-ı mah üzre külef zann eyleme
eyledi ḥüsnüñ sipihri dāğ-ber-bālā-yı dāğ
5. tābiş-i fikr-i ruḥiyle ol bütüñ şeb-tā-seḥer
külbe-i şevkımdē rüşen revġan-ı gülden çerāğ
6. seyr ideydik nükte-senc olmağ ğazel tarḥ itmegi
bir nefes bulsam sürūra şaḥne-i ğamdan mesāğ
7. bende yok benden haber kim cüst-cū eyler beni
vādī-i ḥayretde **rāğīb** şöyle oldum güm-sürāğ

¹¹⁰¹ 'aybı M. : ayb Sami D.

¹¹⁰² nāf-ı M. : nafi Sami D.

¹¹⁰³ Mısranın vezni hatalıdır.

518.

fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilün

1. edeli táb-1 ruḥ-1 aliñi zīb-efgen-i bāğ
gülşeniñ sīnesine lāle vü gül olmuş dāğ
2. ‘anber-i zülf ü ḥaṭıñla olan ālūde meşām
çemeniñ sünbül ü şebbūsuna eyler mi dimāğ
3. beni tīg-i sitemiñ etdi helāk ammā kim
olsun ey rūḥ-1 revānım o güzel başın şağ
4. nūş-1 şahpāda cevāzı kim arar ey zāhid
rind-i mey-keş bulamaz līk yasağ ile mesāğ

113a

5. ser ü sāmānı olub ehl-i rüsümüñ destār
her biri başını bir kālība etmiş ifrāğ
6. var mıdır gāz-1 belādan başını kırtarmış
bu şebistānda kim yaqdı ser-i āzāde¹¹⁰⁴ çerāğ
7. kūh-1 temkīn olayım derseñ eger ey **vehbī**
edegör pāyıñı pūşīde-yi dāmān-1 ferāğ

519.

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1. kendisinden eylemez dil-ḥaste ‘āşık cān dirīğ
etmesin dārū-yı būs-1 la‘lini cānān dirīğ
2. sen de luṭf et şāh-1 ḥübānım meded ‘āşıklara
pādişehler bendesinden eylemez iḥsān dirīğ
3. bilmeyüb böyle siyeh-kāse ziyāfet olduğun
mīzbān-1 çarḥ-1 dūna olmuşuz mihmān dirīğ
4. yūsuf-āsā gāh çāh-1 ğamda geh zindāndayım
bilmedi şarḥ-1 uḥuvvet neydigin iḥvān dirīğ
5. geçdi bezm-i baykara cāmī içüb şahpāsını
vehbiyā boş kaldı cām-1 meclis-i ‘irfān dirīğ

520.

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1. māh çekmiş sīnesine gün yüzüñ şevkı ile dāğ
lāle daḥi māh-1 mihr-efrūzdan yaqar çerāğ

¹¹⁰⁴ser-i āzāde M. : ser- āzāde Vehbi D.

2. olalı sen yāra ağyar-ı bed-endişüm yakın
āh ü efgān oldu işüm işidenlerden irag
3. bezm-i hüsnuñe irakdan bağar iken āfitāb
kendüyi bilmezlik ile ortaya atar çerāđ
4. dil-berā vuşlat güninde eyleme buseñ dirig
dōstum bayram olıcağ bādeye olmaz yasağ
5. nāřihūñ bārid sözinden üřüdüñse dōstum
sīneme gel kim senüñçün germ olubdur bu ocağ
6. ğabğabuñda hāl-i ‘anber-bāruñı görüb didüm
‘aşkına şunmağ için eylemiş sīb üzre dağ
7. tır ü hañcer çekme ğamzeñden **necātī** kaşdına
bir qarınca katline lāzım degül bunca yarağ

113b

na‘t-ı ğazret-i peyğamberi

521.

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1. lāle-veş bağrım ğam-ı hicriñle olmuş dağ dağ
gülşen-i sīnem nem-i gül-renk ile şağ üstü bāđ
2. nār-ı ‘aşkımla şeb-i tāriñ mehtāb eylerim
şu‘le-i āhım olur reşk-i şua‘-i şeb çırağ
3. pençe-i řāhin ‘aşk-ı ğağ ile olmuş şikest
şehper-i bāl-i řekāvet iřtiğāli nefsi-zāđ
4. nāzenīn-i ğağ olan ğavf u recā bilmez nedir
‘aşk-ı ğağdan ğayrı ğiçbir nesneye itmez dimāđ
5. fāriğ ol **müřtāk** veş keşretde zevk-i vağdet it
dürr-i genc-i künc-i vağdetdir dilā ehl-i ferāđ

ğarfü‘l-fe

522.

mefā‘ilün / mefā‘ilün / fe‘ülün

1. gel ey řofī çıkar kıl inřāf
ço şüret düzmegi kıl içiñi řāf
2. riyā ile bu ‘ömr ü nāzenīni
nice bir şarf edüb edersin itlāf¹⁰⁵

¹⁰⁵itlāf M. : isrāf Niyazi Mısri D.

3. uru da'vā mı andıñ sen bu 'ilmi
bu yola bōyle mi gittiler erāf
4. daı kāmıllıgı bu mu nianı
saña dervı ola erāf u eknāf
5. degil billāhi¹¹⁰⁶ müridlik bu resme
kemāl ehline yaımaz bu evāf
6. arıt pāk eyle albiñ eyle hāli
begenmez bōyle albi aña arrāf
7. haıat karbānına uyagör
ati rüen yola gider ol esnāf
8. fenā kāfindan aar yolları heb
beā 'anāsına olurlar ezyāf
9. bu yolu cümleden 'alā tūtālar
sarāy-ı vadete erien eslāf
10. hurūfa bama andan ierü ba
nefestir cān degildir nūn ile kaf
11. nefis bahrında lā'ı olmu **niyāzi**
adā vü harf iinde olan urur lāf

114a

523.

mefā'ilün / mefā'ilün / fa'ülün

1. bulan cemiyet-i kübrā olur āf
vücūdu olur anıñ ha ile āf
2. diliyle eylemez da'vāyı merdī
gōñülde himmetidir nūn ile kāf
3. olur zātı bu mevcūdātıñ olcān¹¹⁰⁷
olupdur kevn aña 'āzā vü evāf
4. nitekim cān olur mafı bedende
gerektir ola mafı ub-ı erāf
5. fenā meydānınıñ merdī olan er
niyāzi gibi etmez ol uru lāf

524.

fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün

¹¹⁰⁶billāhi M. : vallāhi Niyazi Mısri D.

¹¹⁰⁷olcān M. : insan Niyazi Mısri D.

1. seyre teklif eylesem dirseñ tekelluf bertaraf
gel kadem rencide kıl şahum tehalluf bertaraf
2. pak-i damen diler balardan miñnet ehliniñ
pay-ı pusa men' yok amā taşarruf bertaraf
3. düşmeyince hicre ey dil vaşl-ı kudret bilmedim
şabr lāzımdır saña şimdi te'essuf bertaraf
4. sebzeler hurrem gönüller hüş hevālar mu' tedil
ehl-i 'aşka sākiyā mey şun tevaffuk bertaraf
5. sebzeler açıldı rūhī yār çıkdı bāğa dir
seyrden zevk eyleyen gelsün tekelluf bertaraf

525.

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. mūsa-veş tür-ı fenāda eyleyen varın telef
gördi¹¹⁰⁸ ānestü nāran nūrını ez-her taraf
2. tis' a āyāt-ı kelāmıñ eyledi cān ile güş
gösterirse yed-i beyzā lemasın nola be-kef
3. sāhir-i su' bān-ı nefsuñ oldu elinden halāş
zāhir olur qalbine nükte-i emr-i lā-tehaf
4. halk idüp tevhid dürrin ma' rifet bahrinden çık¹¹⁰⁹
kıldı 'unşurdan vücuduñ tāki¹¹¹⁰ maşzen çün şadef
5. vāşıl olub¹¹¹¹ āb-ı haqīkī sırrınuñ mefhūmına¹¹¹²
olmak isterseñ fenāyī hayr-ı ferzend-i halef

114b

526.

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. dök sirişkin naqdiñi gel rāh-ı haqqa¹¹¹³ eyle şarf
şarf olan bu yolda hergiz olmadı zirā telef
2. ziynet-i dünyāya bakma yokluğına gam yeme
'āşikuñ yanında birdür dürr cevherle hażf¹¹¹⁴

¹¹⁰⁸gördi M. : gördi ol Fenayi D.

¹¹⁰⁹bağrinden çık M. : bağrinde haq Fenayi D.

¹¹¹⁰tāki M. : aña Fenayi D.

¹¹¹¹olub M. : ol Fenayi D.

¹¹¹²Mısranın vezni hatalıdır.

¹¹¹³haqqa M. : haq da Ü Sezayi D.

¹¹¹⁴cevherle hażf M. : ile cevher-i hażf ü Sezayi D.

3. koyma dilde zerre deñlü mäsivānuñ¹¹¹⁵ ħubbını
böyle girdiler reh-i ħaċċa ezelden çün selef
4. sīne döğüp dāğ-ı ħasretle dem-ā-dem zār ider
ayrı düşdüm yār elinden raĥm idüñ dir nāy u def
5. çek elin dünyā vü ‘uċbādan **sezāyī** gel bu gün
dergeh-i mevlā da sen de bulmaċ isterseñ Şeref

527.

mefā‘ilün / mefā‘ilün / fe‘ülün

1. dilerseñ ħaċċ-nümā a’yīne-i Őāf
nazar kıll gülŐenī ye eyle inŐāf
2. odur¹¹¹⁶ mürşid-i ħaċċıkat bir nazarda¹¹¹⁷
ider ‘uŐŐaċına biñ dürlü eltāf
3. iŐiginde yüziñ sür bendesi ol
ki¹¹¹⁸ ‘ömriñ eyleme bī-hüde isrāf
4. ne kim var naċd-i vaċtıñ aña Şarf it
ider mi gevherin ‘ārifler itlāf
5. **sezāyī** gülŐenīnüñ bendesidür
yüzi nürü virür ċalbine eŐrāf

528.

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1. miĥnet-ī ‘iŐċ ey dil āsandır deyü çok urma lāf
‘iŐċ bir yükdür ki ħam bolmuş anuñ altında ċāf
2. olma ġāfil dürd-keşler Őoĥbetinden ey göñül
ger dilerseñ īdesin ā’yīne-ī idrāki Őāf
3. Őubĥ-dem zülfüñ dağıd yā Őām ‘arż-ı ‘āriż et
koyma Őubĥ u Őām arāsında ħarīċ-ı iĥtilāf
4. reşk-i ruĥsārīñ dil-ī ħurŐide Şalmış izĥırāb
ġayret-ī ċaddiñ mizāc-ı Şem‘a vermiş inĥirāf
5. ħāk-i kūyuñ ka‘beyē nisbet kılan bilmez mi kim
bunda her dem anda bir növbet olur vācib ħavāf
6. vehmim andandır ki mümķin olmaya ġamdan necāt

¹¹¹⁵mäsivānuñ M. : gel sivānuñ Ü Sezayi D.

¹¹¹⁶odur M. : o Sezayi D.

¹¹¹⁷Mısranın vezni hatalıdır.

¹¹¹⁸ki M. : gel Sezayi D.

ferric-illāhümme hemmī neccinī mimmā eḥāf

115a

7. ey **fuzūlī** zāhid er da'vā-yi 'aql eyler ne söyler¹¹¹⁹
nefi-i zevk-ı 'ıŝkđır cehlīne 'ayn-ı i' tirāf

529.

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

1. ey ḥandeng-ı ğamiñā sīne-i aḥbāb hedef
muntazır ḥancer-i müjgāniña cānlar şaf-şaf
2. ḥāk-i dergāhiña her şubḥ sürer gün yüzünü
ġālibā andan aña ḥāşıl olubdur bu şeref
3. ḥāşe lillāh ki bu dīvāne-i şevk-ı ḥaṭiña
sebeb-ı kayd ola zencir-i suṭur-ı muşḥaf
4. şaldı deryāya şabā ḥencer-i ğamzeñ demini
ki çıķarmāya daḥi gevher-i nā-süfte şadef
5. ey göñül 'āleme aldanma sañā reng verir
ḥākdir kim onu geh la' l kılur ğāh şadef¹¹²⁰
6. bezm-i cemşide¹¹²¹ fenā bulmağıyla bildim kim
devr cevrinden imiş nāle-i ney nefḥa-i def¹¹²²
7. ey **fuzūlī** taleb-ı rütbe-i 'irfān eyle
cehl ilē ḥāşıl-ı evķāt-i şerif etme telef

530.

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. oldı dilden mezheb-i 'aql-ı taşarruf ber-ṭaraf
ba' d -ezin dīvāne-i 'aşkam tekelluf ber-ṭaraf
2. 'aşk-bāzuñ ey perī cibril ise maḥrūmdur
ehl-i dilden olsun efsūs u te'essuf ber-ṭaraf
3. tā ki gördüm eylemiş ā'yine ḥüsnüñ der-kinār
oldı mir'āt-ı dilümden 'aks-i yūsuf ber-ṭaraf
4. çekmeyince sīneye¹¹²³ mestāne ārām eylemem
ḥuāhiş-i vaşluñda küstāḥam tevaķķuf ber-ṭaraf
5. gel **fehīm** dā'imā küstāḥ ile sen leb-ber-leb ol

¹¹¹⁹söyler M. : sūd Fuzuli D. Mısranın vezni hatalıdır.

¹¹²⁰şadef M. : hazef Fuzuli D.

¹¹²¹cemşide M. : cemşid Fuzuli D.

¹¹²²nāle-i ney nefḥa-i def M. : nevha-i ney nāle-i Fuzuli D.

¹¹²³sīneye M. : sīneme Fehim D.

ey gül-i bāğ-ı hayā luṭf it tekellüf ber-ṭaraf

531.

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. mest olub itmiş giribānıñ küşāde nāf¹¹²⁴
vaḳtidir ol māh ile olmaḳ dilersen¹¹²⁵ sīne-şāf
2. revnaḳ-ı şūr-ı kıyāmet kāmēt-i bālāsıdır
kāfdan neşr eyledi āsar-ı hüsnuñ tā-be-kāf
3. şāh bāzān-ı hayāle şühī-i çeşmüñ muṭār
āhūvāne ḥāk-i medhüş-ı nigāhuñdur muṭāf
4. baḳ tenāsüb 'ālemine bīd-i mecnün 'aksine
itmede dībā-yı āb-ı cūları zencīr-bāf
5. dürd ü şāf-ı sākī-i dehrüñ ḥarīfī olmayan
urmasun bezmi taḥammülde sebū-keşlikle lāf
6. 'āleminde herkes eyler ḥod-be-ḥod da'vī-i zūr
merd-i meydān-ı hüner ma'lüm olur rüz-ı muşāf
7. ḥulf-ı va'd eyleser eyler bī-vefāsından zuhūr
yoḥsa olmaz nezr-i naḳd-i cāne **rāğıbdan** ḥilāf

115b

532.

me'ülü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün

1. 'āşık nola çemende yetişdürse tāze keyf
dildāra bir vesīle olur keşf-i rāza keyf
2. germiyyet-i şarāb ile çok nāliş eyledüm
ḥayli medār oldu o şūḥa niyāza keyf
3. peymāne şundiğında çakır keyf ile baña
virmişdi neşve-i ḳadeḥ ol şāh-bāzā keyf
4. keyfiyyet egleyür¹¹²⁶ göricek bezm-i bādede
ḳoca günah-kār ile bir şūḥ-ı tāze keyf
5. söz yatımı ile bu gice bunda yat dirüz
ğālība¹¹²⁷ olursa **şābit** o naḥl¹¹²⁸-i nāza keyf

533.

¹¹²⁴nāf M. : tā-be-nāf Ragıp Paşa D. Mısranın vezni hatalıdır.

¹¹²⁵olmaḳ dilersen M. : istersen olmaḳ Ragıp Paşa D.

¹¹²⁶egleyür M. : eglenür Sabit D.

¹¹²⁷ğālība M. : ğālīb Sabit D.

¹¹²⁸naḥl M. : nev-naḥl Sabit D.

mef'ülü / fâ'ilätü / mefâ'ilü / fâ'ilün

1. keştî-yi kâma dūr göründü kenār hayf
tundan tūna atar beni bu rūzgār hayf
2. bir iki kaçre jāleye dil-teşne-yi ümīd
kaldım mişāl-i lāle hemān dāğ-dār hayf
3. gül-çīn-i bī-amān kıparub gitdi gülleri
şad nāle etdi bülbül-i şeydā hezār hayf
4. deşt-i talebde ardına düşmüşdü 'āşıkān
bir seg-nihāda olmuş o āhū şikār hayf
5. kân-ı ma'ārif olsa da **vehbī** güher gibi
kaldı derün-ı sengde bī-i'tibār hayf

534.

fe'ilätün / fe'ilätün / fe'ilätün / fe'ilün

1. cismi-veş sīnesin¹¹²⁹ etmiş o perī-çehre laţif
ādemiñ 'aqlımı alıb¹¹³⁰ yine eyler talţif
2. tıfl-ı nāzım yürü git mektebe tenhā yoldan
harf atar belki saña bir iki bed-lehce harif
3. revnağ-ı hūsnünü ol muğ-beçeniñ bozmuş hat
şanasın nüşha-yi incil olunmuş taħrif
4. okumuşdur iyice ma'nī-yi te'vīlātı
rişveti kaçdı hedāyā diyerek şeyh-i 'afif
5. şiklet-i nazmı çekilmez hezeyān-gūylarıñ
vehbiyā etmese taħfif biraz vezn-i hafif

116a

535. tüm nüshalara uygun

mef'ülü / fâ'ilätü / mefâ'ilü / fâ'ilün

1. gezdikçe 'idgāhda hūbān taraf taraf
'āşıklar oldu seyrine kırbān taraf taraf
2. ey dil o şāh-ı 'işvegeriñ mülk-i hūsnüne
cāsūs-ı fikri ile şitābān taraf taraf
3. 'aqlım tağıldı gördüm o müşgīn turreler
olmuş 'izāri üzre perişān taraf taraf
4. hayretle bāğda dikilüb kaldı 'āşıkān

¹¹²⁹sīnesin M. : şivesin Vehbi D.

¹¹³⁰'aqlımı alıb M. : aqlın alıp hem Vehbi D.

çün serv-ğadler oldu ħırāmān taraf taraf

5. nev-tuħfe-veř bu gūne pesendīde gūfteler
vehbī hediye gitmege řāyān taraf taraf

536.

fā' ilātūn / fā' ilātūn / fā' ilātūn / fā' ilūn

1. bir taraf serv-i çemen ol ħadd-i bālā bir taraf
bir taraf gül yāsemen ol rūy-ı zībā bir taraf
2. tāze tāze bāğ-ı ħüsnuñde leřāfet gösterir
ħařı-ı řebbū bir taraf zūlf-i semen-sā bir taraf
3. nev-ħırāmānı uzağdan seyr eder üftādelər
şurmuş a' lā bir taraf gülşende ednā bir taraf
4. ber-taraf olsun ki zāhid bezmimizde yoğ yeri
bir taraf rindān dizilmiş cām-ı mīnā bir taraf
5. **vehbiyā** her nazrası dūnyā vū mā-fihā deger
geçmem ol řūħ-ı cihāndan olsa dūnyā bir taraf

na' t-ı řerīf

537.

fā' ilātūn/ fā' ilātūn/ fā' ilātūn/ fā' ilūn

1. ol zamān kim kābe-i vařlıñ göñül itmiş řavāf
eylemiş ol ravza-i rızvānda dā'im 'avvāf
2. pertev-i řems-i ħağıřat olduğūñ ikrār idüb
heb lisān-ı ħāl ile zerrāt eyler i' tirāf
3. ben dağı bir zerre-i nāçizem ey mihr-i münīr
'ācizāne eylerim na' tūñ cihāna itħāf
4. çün bahāne tañrısıñ sevgili maħbūsusın
söylerim na' t-ı řerīfīñ tā ola cürmüm mu' āf
5. bende-i şermendeyim **müřtāğ**-āsā tā ezel
olmuřum 'abd-i ħağır dūde-i 'abd-i menāf

538.

fe' ilātūn / fe' ilātūn / fe' ilātūn / fe' ilūn

1. her kimiñ nesli şeref yāb ola çün dürr-i şadef
āñā mānend olamaz denk ile her seng-i ħazef
2. ařlı azmaz deyü meřhūr meřeldir ħağğā

116b

‘ırkı t̄ahir olan elbet olur hayri halef¹¹³¹

3. genc-i nigāh ile ocağ-zādelere hor bağanıñ
odu ocağı söner elbet olur ‘ömrü telef
4. h̄üsn-ı zan ile bağın t̄a’ife-i sādāta
iki ‘ālemde bulur ‘izz ü şerāfetle şeref
5. nesl-i pāk echel-i nās olsa daği ey **müştāk**
‘ağıbet ‘ilm-i ledünle olur ā’lemü ā’ref

539.

fe’ ilātün /fe’ ilātün /fe’ ilātün /fe’ ilün

1. yağışur olsa gönül k̄āfiye-i ‘aşka redif
mā’il-i kıt’ası kıldı beni bir şūğ-ı zarif
2. kaşd-ı¹¹³² imā-yı şeb-i vāşlı degül de o mehün
niçün eşnā-yı kelāmında dedi şām-ı şerif
3. bezme sālūs-ı mürāyī gibi şıkket vermez
rind-i mey-nüş-ı sebük bāruñ olur rūhı hafif
4. gayrıdan fenn-i cefāyı neye lāzım taşşıl
yeñiden eyler ol¹¹³³ meh nüşa-i cevri taşşıl
5. gül diyemem¹¹³⁴ gülde bu leṭāfet bu hānde¹¹³⁵ olamaz¹¹³⁶
idemem ey gül-i ter ben saña h̄üsnüñ ta’rif
6. meclis āmāde ṭolu bāde müheyyā söz ü sāz
buyuruñ hāne sizüñ var mı arada teklif
7. beklesem bir iki çift kayık ile iskelede
yarın eyler misiñüz üç şularında teşrif
8. pūse-i gonça-femün gālaṭ¹¹³⁷ bārī yalandan va’d et¹¹³⁸
aşlı var yok ne ise ‘aşıka lāzım taltif
9. tāze sevmek dem-i pīride düşer mi **vāşif**
gayrı vazgeç ne zamān uşlanacaksın a herif

117a

540. ¹¹³⁹

¹¹³¹ hayri halef M. : ‘ömrü telef Müştak Baba D.

¹¹³² kaşd-ı M. : kaydı Vāsif D.

¹¹³³ ol M. : o Vāsif D.

¹¹³⁴ diyemem M. : demem Vāsif D.

¹¹³⁵ bu hānde bu leṭāfet Vāsif D.

¹¹³⁶ Mısranın vezni hatalıdır.

¹¹³⁷ femün gālaṭ M. : femün Vāsif D.

¹¹³⁸ Mısranın vezni hatalıdır.

¹¹³⁹ Bu gazel Vāsif D.’de 7 beyittir.

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

1. var iken sende bu āyine gibi sīne-i şāf
sīne-şāf olmama lāyık mısın eyle inşāf
2. baña māhiyye iki buse vir al naqd-i dili
idelim aḥz ü aṭā ol baña ey büt şarrāf
3. varsa zer ver leb-i la'linini būs it sözi kes
yoḥısa¹¹⁴⁰ ol mūg-beçe-i bāde-fürüş almaz lāf
4. ḥüsni ḥüb ülfeti hoş tavrı güzel meşrebi şüh
yok ḳusūru faḳaṭ ince beli ayva gibi nāf
5. ne yalan söyleyim ol sev-i revānı severim
bu sözüñ toḡrusu bunda ne riyā var ne ḥilāf
6. o perī ṭab'ıma ḡāyetle muvāfiḳ **vāşıf**
ülfet eylerdim eger olmasa māni' eṭrāf

ḥarfü'l-ḳaf

541.

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. levḥ-i dilden sil ḥicābı ey göñül gel cāna baḳ
gir vücūduñ içre şāhım¹¹⁴¹ aç göziñ cānāna baḳ
2. bilmek isterseñ yüzüñden küntü kenz in sırrını
mekteb-i ḥüsñüñde dā'im oḳınan ḳur'āna baḳ
3. bir avuç ḥāk eylemiş gör zātınuñ mir'ātını
gösterür ādem yüzünden kend öziñ merdāna baḳ
4. var yūri ṭob eyle başuñ vir metā'-ı ḥüsñine
gir bu gün pāzār-ı 'ıḣḳa ḳalınan çevgāna baḳ
5. mīşe-zār 'ālem içre şanma hergiz ḥālindir
er yatur her bir göñülde aç göziñ şirāna baḳ
6. on sekiz biñ 'ālemiñ ḳılmaḳ dilerseñ seyrini
'ārif ol 'ālemde **naḳşı** gel beri insāna baḳ

542.

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. zāhīda şüret gözetme içerü gel cāna baḳ
bu vechiñ¹¹⁴² üzre gör ne yazmış defter-i raḥmāna baḳ¹¹⁴³

¹¹⁴⁰ yoḥısa M. :yoḳsa Vāşıf D.

¹¹⁴¹şāhım M. : şehri Nakşi Ali Akkirmani D.

2. muşhaf-ı hüsnünde yazmış kul hüvellāh āyeti
ger¹¹⁴⁴ inanmazsañ gir¹¹⁴⁵ oĸu¹¹⁴⁶ mekteb-i ‘irfāna baĸ
3. çeşmini gösterdigince ‘āşıkıñ cānın alur
leblerin açtıĸça can nefh eyleyen cānāna baĸ
4. zülfünüñ herbir telinde baĸlı biñ mecnūnu gör
hatıñıñ leylindeki yüzbiñ meh-i tābāna baĸ
5. āteş-i ruhsār ile yanmış ĸararmış çehresi
harf libāsından mu‘arrā¹¹⁴⁷ nokta-i ‘uryāna baĸ
6. heb mülāzim ĸullugunda bu cihānıñ şahları
ĸapusunda pādişahlar ĸul olan sultāna baĸ
7. ‘ālem anıñ hüsnünüñ şerhinde olmuş bir kitāb
metnin isterseñ **niyāzī** şüret-i insāna baĸ

117b

543.

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1. gidicek cānan iline baş açık yalın ayak
nice¹¹⁴⁸ olur yolda ĸalursak şöyle azıĸsız baĸ¹¹⁴⁹
2. senden olur yine çāre saña senden varmaĸa
zāt-ı pāküñ zikrine ĸanı efendi dil dudak
3. cür‘a-yı vaĸdet için düşdüm melāmet rāhına
cām-ı vaşluñ nüşına ditrer elüm dutmaz ayak
4. küntü sem‘a remzinüñ nūrına mażhar it bizi
istimā‘ ide kelāmuñ ĸarfsız şavtsız ĸulak
5. müntehāsın bulmaĸa esrā-bi-‘abdih sırrınıñ
refref-i tefrīde irgür pāyeyi¹¹⁵⁰ ayak ayak
6. ‘ālim eyle iki ‘ālem ‘ilmine bir noktadan
nüşā-i sırr-ı ezelden cān u dil alsun sebaĸ
7. dir lisān-ı hāl ile gūş it **fenāyī** her giyā
‘ayn-ı ĸaĸ dur cümle eşyā dīde-i ĸaĸ ile baĸ

¹¹⁴²bu vechiñ M. : vechi Niyazi Mısri D.

¹¹⁴³Mısranın vezni hatalıdır.

¹¹⁴⁴ger M. : gel Niyazi Mısri D.

¹¹⁴⁵gir M. : geri Niyazi Mısri D.

¹¹⁴⁶oĸu M. : var Niyazi Mısri D.

¹¹⁴⁷mu‘arrā M. : soyunan Niyazi Mısri D.

¹¹⁴⁸nice M. : nic Fenāyi D.

¹¹⁴⁹baĸ M. : yayak Fenāyi D.

¹¹⁵⁰pāyeyi M. : pāyemi Fenāyi D.

544.

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

1. t̄ab-ı h̄urşid meh-ī rūyuña vermiş revnaķ
t̄a ki z̄ibā haķ iķün ola bu tezhīb-i varaķ
2. 'aks-i ķaddiñle gören dā'ire-i ā'yinede¹¹⁵¹
dir meh-ī bedrdir engüşti-i nübüvvetden şaķ
3. saña gülşende nişār etmek iķin her nerkis
götürübdür başa altun dolu bir sīm ŧabaķ
4. her şanem muşhaf-i h̄üsn-i haķķa bir āyetdir
mekteb-ī 'ışķda her dil aña bir ŧıfl-ı sebaķ
5. 'āşık olmak saña bestir¹¹⁵² bize burhān-ı cünün
h̄üsne 'aql ehli muķayyed olabiliriz muŧlaķ
6. resmdir 'āşık gelmek kaşı yaylardan ok
'ışķ peydā olalı böyle kurulmuş bu nesak
7. şāhdır h̄üsn bısāŧında bugün ol gül-ruh
ey **fuzūli** dil-i¹¹⁵³ āvāre sürülmüş beydaķ

118a

545.

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

1. olmaz oldu görüb aĥvālimi il ĥublara 'āşık
'ışķ nehyinde bu rüsvālığı gör şer'a muvāfık
2. gelür olsañ kıluram ferş-i rehin perde-i çeşmim
daĥı nem vār 'azizim göze karşı saña lāyık
3. gülüb açılmaķ umulmaz deheniñden meger oldur
cüz kim lā yetecezzā der aña ehl-i deķāyık
4. baĥrımıñ pārelerin gözlerim aşmış müjelerden
merdüm-i güşe-nişin kand¹¹⁵⁴ u ķandan bu 'alāyık¹¹⁵⁵
5. giceler şem' yanar eşķ döker¹¹⁵⁶ şubĥ gelince¹¹⁵⁷
can verir şubĥ gelen demde zihī 'āşık-ı şadık

¹¹⁵¹ā'yinede M. : ā'yineyi Fuzuli D.

¹¹⁵²'āşık olmak saña bestir M. : saña 'āşıklığımızdır Fuzuli D.

¹¹⁵³dil-i M. : ben-i Fuzuli D.

¹¹⁵⁴ķand M. : ķandan Fuzuli D.

¹¹⁵⁵Mısranın vezni hatalıdır.

¹¹⁵⁶döker M. : töküb Fuzuli D.

¹¹⁵⁷Mısranın vezni hatalıdır.

6. ey **fużülî** özünü gūşe-nîşin it ħum-ı mey tek
ola nāgeh olasin kâşif-i esrâr-ı ħaķâyık

546.

fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilün

1. düşdi cāna 'ākıbet sevdā-yı 'aşķ
eyledi şeydā beni leylā-yı 'aşķ
2. mest olub eyleme tā ħaşre dek
yār elinden nūş iden şahpā-yı 'aşķ
3. şol elif kāmetsleri dāl eyledi
deldi bağrıñ ehl-i derdiñ nā-yı 'ışķ
4. kimse bilmez ħālını 'aşıķların
gerçi kim mümkün degil aĥfā-yı 'aşķ
5. gel cemāliñ şoldurur 'aşıķların
şüreti tebdıl ider ma'nā-yı 'ışķ
6. gözlerin yaşı ķo aķsun **ĥaķķıyā**
böyle olur lü'lü-i lālā-yı 'aşķ

547.

fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilün

1. yāre derdim diyemem bezm-i şarāb olmayıcaķ
cürmüm iķrār edemem mest ü ħarāb olmayıcaķ
2. āfitāb ol ruĥ-ı pür tāba nazır olsun mu
bu yaķar 'ālemi bir laĥza niķāb olmayıcaķ
3. cezbe-i ħüsnü gönül ĥatıñna ta'lik eyler
nice hall etmek olur anı kitāb olmayıcaķ
4. tūtalım rüz-ı şumār olsa kim eyler da'vā
ettigiñ zulme seniñ ĥadd ü ĥisāb olmayıcaķ
5. sen bu rüsvālığı ey **nef'î** ķomazsın edden
yārdan yine saña hışm u 'itāb olmayıcaķ

548.

mefā' ilün / mefā' ilün / fe' ülün

1. ĥudāñuñ 'arşı üzre ey muĥaķķaķ
ne ĥikmetdür ki raĥm oldı muĥaķķaķ¹¹⁵⁸

118b

¹¹⁵⁸muĥaķķaķ M. : mu'allaķ Arşī D.

2. ulat tıt aydayum yar ise ‘aluñ
bu bir mşkil mu‘adder¹¹⁵⁹ mudadaq
3. ü yedi ha-ı ram ey yār-ı cānī
sekiz ‘arş üzre mesken tıtdı bī-daq
4. cemālīñ gstere tā ŗāhid-i ayb
ser-i ādem aña ‘arş oldu mula
5. bulup bu¹¹⁶⁰ istivādan ‘arşa amed
yüzinde māh-ı bedri eyledi ŗaq
6. ün ādem ‘arş havvā oldu kürsī
nüzöl itdi bu gün kürsīsine ha
7. rumūz-ı ha durur ‘arşī kelāmuñ
aqan añlar mı bu rumūzātī¹¹⁶¹ amaq¹¹⁶²

549.

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1. sünbül-i bāg-ı elemdür āh-ı am-efzāya ba
lāle-i ŗahrā-yı amdur eşm-i hūn-pālāya ba
2. ŗal naar dīdār-ı yārı hīlkat-i eşyāda gör
eşm-i mecnūnuñ aarsañ ŗüret-i leylāya ba
3. kāse-i eşmüm leb-ā-leb hūn-ı dilden sīr ıl
dāmen-i küh-ı belāda lāle-i hamrāya ba
4. hūn-ı dilde görmege göynüklü dāgum resmini
fi‘l-meşel gökde ŗafa ire tıtılmıŗ aya ba
5. eşm-i hūn-efşānumuñ üş eyle cānā vaşfını
bezm-i amda devr iden cām-ı elem-peymāya ba
6. ıztırābın bilmege her dem **cenābī** göñlinüñ
lücce-i ‘aşkuñ ara māhīŗfat deryāya ba

550.

fe‘ilātün / mefā‘ilün / fe‘ilün

1. dilber olunca mübtelā müşfik
arasında huzūr ider ‘aşık
2. didüm eyvān-ı vaşluña ıayum

119a

¹¹⁵⁹mu‘adder M. : mu‘ammādur Arşī D.

¹¹⁶⁰bu M. : yol Arşī D.

¹¹⁶¹añlar mı bu rumūzātī M. : añlar bu mermūzātī Arşī D.

¹¹⁶²Mısranın vezni hatalıdır.

ḥande-fermā-yı nāz olub didi çık

3. la' lūni dişlerin dimiş ağıyār
kāfirūñ dişlerin boğazına tıķ
4. cāme-i nev giyüb o serv-i revān
baña bir būse virdi ḥelvālıķ
5. **ṣābitā** bahtınuñ güşādeliği
o gülüñ çāk-ı sīnesinde

551.

mef' ulü / fā' ilätü / mefā' ilü / fā' ilün

1. nev-ḥaṭlarıñ ḥayālin edüb faşl-ı bāb-ı 'aşķ
kıldım şaḥīfe-yi dil-i zārı kitāb-ı 'aşķ
2. bir bir sü'āl olunsa cevābıñ nedir şehā
etdikleriñ sitemlere rüz-ı ḥisāb-ı 'aşķ
3. olsa resīde belki o āyīne sīneye
sīm-āb-ı dilde ḳalmaya çok ıztırāb-ı 'aşķ
4. her küncüne eder niçe gencīneler nihān
ol kim serāy-ı sīnesin eyler ḥarāb-ı 'aşķ
5. mihr-i sipihri zerre-yi nāçiz-veş görür
bu¹¹⁶³ çeşmi rüşen eyleyicek āfitāb-ı 'aşķ
6. her bī-dimāğı sūzişine etmez āşinā
çıķmaz derün-ı dildeki büy-ı kebāb-ı 'aşķ
7. şāḥ-ı nebātınıñ ayağı altına yatur
vehbī mişāl-i ḥāfız ićenler şarāb-ı 'aşķ

552.

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

1. siyeh perçemli bir maḥbüb-ı müsteşnā bulur 'aşıķ
arar elbette bir ser-rişte-yi sevdā bulur 'aşıķ
2. dirīg etme hemān sen nuķl-i būs-ı la' l-i gül-fāmıñ
yasağ-ı pādişāḥ olsa yine şahbā bulur 'aşıķ
3. ḥayāl-i 'arızıñla ḥābdan açsa gözün nā-geh
ser-i bālını üzre bir gül-i zībā bulur 'aşıķ
4. ne çāre kendisin bulmaz o demde farṭ-ı ḥayretten

¹¹⁶³bu M. : bil Vehbi D.

egerçi gāhice ol āfeti tenhā bulur ‘āşık

119b

5. sen ey **vehbī** cihānda öyle bir ma‘şūk bulmazsın
ne dem isterse yanında o bī-pervā bulur ‘āşık

553.

fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilün

1. ne temāşā-yı gül ü ne çemen ister ‘āşık
sīnede bir meh-i gül-pīrehen ister ‘āşık
2. var dimāğında şemīm-i haṭ-ı ‘anber-būyuñ
şanma kim nāfe-yi müşg-i ḥoten ister ‘āşık
3. olmuş üftāde-yi çāh-ı zeḳanıñ bī-çāre
uzadub zūlfüñe destin resen ister ‘āşık
4. zerd olup gitmededir çehresi altun gibi
naḳd-i cān vermege bir sīm-ten ister ‘āşık
5. şî‘r-i **vehbī** diyerek saña ğazel ‘arz etmiş
o nezāketle lebiñden sūḥan ister ‘āşık

554.

fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilün

1. kāle-yi vuşlatı biz gizlice aldık şatdık
bu pazarlıkda raḳībā seni pek aldatdık
2. çömlegi sürmüşidik āteşe da‘vet edicek
o perī tuymadı ardında ne iş ḳaynatdık
3. ḳapudān-zāde yem-i fūrḳate boğmuşdu bizi
zevraḳ-ı vuşlata bir ḥamlede ḳıçdan çatdık
4. bister-i vuşlata yatmam deyü eylerdi ‘inād
bu gece yār ile çok ‘arbede etdik yatdık
5. fikr edüb sūzen-i elmās gibi müjgānın
şubḥa dek ḥābgeh-i ğamda ḥuzūra batdık
6. dedi bir yıldızı yüksek güzele düşküñdür
ṭālî‘-i ‘aşkı müneccimbaşuya yoḳlatdık
7. şuyu pek sert idi evvel o turunc pistāniñ
hele şuyunca varıp oḥşayarak yumşatdık
8. zīr-i nāfında olan gizli şikāfiñ zevḳin
açmadık kimseye ancak ḳaleme çatlatdık

9. kellemiz kızdı kedū-yı meyi etdikde şikest
zāhidiñ biz daħi başında kabak patlatdık
10. der-i meyḥāneyi şaḥne kapamak ister imiş
ayağı deng alarak gizli kapagı atdık
11. virdi¹¹⁶⁴ şahpā çıkarub pīr-i muḡān çāşnī ḥelāl
boş bulunduk inanub kāfire vardık tatdık
12. şarp iken vādī-yi s̄ābit bir iyü dizgin edüb
vehbiyā anda daħi atımızı oynatdık

120a

555.¹¹⁶⁵

mefā' ilün/fe' ilātün/mefā' ilün/fe' ilün

1. çalışdı yār raķibi yalānduruncaya daķ
dürüg-ı va' de-i vaşla inanduruncaya daķ
2. nişān-ı navek-i nāz eyledi o ğamze beni
kemān ebrū-yı yāri yaşanduruncaya daķ
3. berer berer baña itdi ḥavāle müjgānını
sihām-ı terkeş-i çeşmin boşanduruncaya daķ
4. şabāne rüyine dil itdi eşk-i germ niyāz¹¹⁶⁶
o şem 'i ḥ' āb-ı şafādan uyanduruncaya daķ
5. görince neş'e-i ḥūn çeşm-i mestiñi **vehbī**
şarāb-ı ḥūn-ı dilin şundu kanduruncaya daķ

556.

mef' ūlü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün

1. nuķl olsa bezm-i meyde leb-ā-leb tabaķ tabaķ
būs etmege arar yine cānım tudaķ tudaķ
2. ḥoy-kerde oldu bāde-yi terden o mest-i nāz
sākī meded yetişdiregörsün 'araķ 'araķ
3. çeşm-i siyah-kāsesi ḥūn-ı dili hemān
mihmān kanı gibi içermiş çanaķ çanaķ
4. pāy-ı şebāt-ı tevbemi laġzīde eyledi
sākī-yi mest bezme gelince ayak ayak
5. **vehbī** bu dürr-i nazmımı mengüş etmege
baḥr-ı 'aden olursa 'aceb mi kulaķ kulaķ

¹¹⁶⁴virdi M. : derdi Vehbi D.

¹¹⁶⁵ Bu gazel Seyyid Vehbi D.'ye aittir. Seyyid Vehbi D.'de 7 beyittir.

¹¹⁶⁶ niyāz M. :tebār Seyyid Vehbi D.

557.

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

1. şayda gitdi yanına kelb raķībi taķarak
kaldı üftādeler ardınca uzaķdan baķarak
2. geçdi pür-āteş ile berķ gibi yanımdan
hırmən-i şabr u ķarār-ı dil-i zārı yaķarak
3. belki ol serv-i hıramānı görür gülşende
pāyına gönderelim cūy-ı sirişki aķarak
4. girmesin meclis-i rindāna tayaķ baş sākī
ķapıya şeyh diñeldikçe 'aşāsın kaķarak
5. **vehbiyā** bezme çek ol mest-i şarāb-ı nāzı
geçirirsin sözünü bir iki sāgar çaķarak

558.

mef' ülü / mefā' ilü / mefā' ilü / fe' ülün

120b

1. ol sīne gibi görmedim āyīne-yi berrāk
mir'āt ile gerçi okudum hikmet-i işrāk
2. emvāc-ı yem-i lutf-ı hudā vaşfa gelür mi
bir ķatre degildir ne ķadar eylesem iğrāk
3. erzak¹¹⁶⁷ gözünü gizlü diküb şahn-ı çemende
ol nergis-i maħmūra baķar zāhid-i zerrāk
4. erbāb-ı şikem sofrā başında söze baķmaz
zevk ile okursañ daħi şad güfte-yi ishāk
5. yandım gam-ı hecriñle yetiş ey şeh-i hūbān
hünkār gelir olsa füzün tābiş-i iħrāk
6. ıslāħ olacak hāli yok āşüfte-dilānıñ
ķayd-ı ser-i zülfüñden ebed eyleme itlāk
7. mektüb u selāmıñla olur mu mütesellī
dīdārıña hasret-keş iken **vehbī-yi** müştāk

559.

mef' ülü / mefā' ilü / mefā' ilü / fa' ülün

1. kil ile güneş¹¹⁶⁸ yüzü şıvanmaz gözün aç baķ
evlād-ı muħammed 'aliye söyleme tavr-ı lāk¹¹⁶⁹

¹¹⁶⁷ erzak M. : ezrak Vehbi D.

¹¹⁶⁸ güneş M. : günün Müştah Baba D.

2. or gormek ile or ola mı zumre-i sadat
anları ‘aziz itdi ezel azret-i allak
3. avr-ı lak ana derler ki sozun kunhune irmez
efsane anır her suhanı ma’ il-i afak
4. bulbul gul iin ar-ı asın¹¹⁷⁰ bendesi olmu
sehl ile açılmaz guzelim gulen-i ‘uak
5. her gordugun erbab-ı dili ızır guman it
hiç kimseye or bama ata eyleme **mutak**

560.

mef’ ulu/mefa’ ilu/mefa’ ilu/fa’ ulun

1. geh mey ile yak dilberi gahice ayak yık
bir arza uul ile yapı dimeye ik mi
2. ıkmasa meram ustine rakkas safanın
bir iki adeh bade alub destine ak ak
3. pus eyle lebin dilberi ab içre bulursan
duz dide revıle yuri kim olmaya¹¹⁷¹ tak tak
4. agusa alub osa¹¹⁷² ruhun dilberi pus it
gah¹¹⁷³ gerden-i kafura yapı gahice sak¹¹⁷⁴ sık
5. ram olmasa sana naz ile bir dilber-i mevzun
rindane yurek payine sur itme alıklık
6. Çok varma akın mindeye mudmin olursan
bir iki olu saarı nu eyle apuk ık¹¹⁷⁵
7. ayar eger dilberine mani’ olursa
ur sille imar boynına ‘izzet ide ak ık

121a

arfu’ l-kef

561.¹¹⁷⁶

fa’ ilatun / fa’ ilatun / fa’ ilun

1. husnune ayran durur ur u melek

¹¹⁶⁹ Mısranın vezni hatalıdır.

¹¹⁷⁰ ar-ı asın M. : ar u asın Baba D.

¹¹⁷¹ kim olmaya M. : kim Sivaslı İzzet Osman D.

¹¹⁷² osa M. : osa Sivaslı İzzet Osman D.

¹¹⁷³ gah M. : ki Sivaslı İzzet Osman D.

¹¹⁷⁴ sak M. : sık Sivaslı İzzet Osman D.

¹¹⁷⁵ ık M. : bı Sivaslı İzzet Osman D.

¹¹⁷⁶ Bu gazel Nesimi D.’de 7 beyittir.

‘ıŝkuña ser-geştedür dā’im felek

2. vuŝlatuñ baña müyesser olmadı
nitekim yoluñda çekdüm çok emek
3. ben kula kıl raħm¹¹⁷⁷ diyü çok kez didüm
geçmedi tapuñ katında bir dilek
4. şol şeker dilden¹¹⁷⁸ revā mıdur ŝehā
‘āŝıkuna¹¹⁷⁹ sen ācı söz söylemek
5. gözlerümüñ baħrına ğarķ olmuşam
nitekim seyr iderem mişl-i ŝemek
6. iy **nesīmī** ‘ākıbet varur yile
bī-vefā ile yinen nān u nemek

562.

müfte ‘ilün/fā ‘ilün/müfte ‘ilün/fā ‘ilün

1. hak yolunuñ rehberi nefesidir kāmiliñ
dil taħtının serveri nefesidir kāmiliñ
2. nefisini mat eyleyen def-i memat eyleyen
nefh-i ħayat eyleyen nefesidir kāmiliñ
3. isteyü git ādemi ādemde bul ādemi
sırr-ı nefahtü dem-i nefesidir kāmiliñ
4. sūre-i necm-i oku añla ğıl¹¹⁸⁰ vaħy-i ħaķķı
bilesin¹¹⁸¹ o mantıķı nefesidir kāmiliñ
5. rūħu’l-kudüs demini ādemde iste anı
ol imiş göñlün cānı nefesidir kāmiliñ
6. māye-i zāt denilen feyz-i necāt denilen
āb-ı ħayāt denilen nefesidir kāmiliñ
7. diri kılan tenleri zinde kılan¹¹⁸² canları
kaldıran ölenleri nefesidir kāmiliñ
8. mevtāya etse nefes her yañadan gele¹¹⁸³ ses
ħaŝr¹¹⁸⁴ eden ey ħaķ-ŝinās nefesidir kāmiliñ

¹¹⁷⁷kula kıl raħm M. :kula raħm it Nesimi D.

¹¹⁷⁸dilden M. : lebden Nesimi D.

¹¹⁷⁹‘āŝıkuna M. : men muhibbe Nesimi D.

¹¹⁸⁰añla ğıl M. : gel anla Niyazi Mısri D.

¹¹⁸¹bilesin M. : bilesin sen Niyazi Mısri D.

¹¹⁸²kılan M. : eden Niyazi Mısri D.

¹¹⁸³yañadan gele M. : yandan gelse Niyazi Mısri D.

¹¹⁸⁴ħaŝr M. : hasr Niyazi Mısri D.

121b 9. **niyāzī** cān eden zerresini kān eden
kaṭresīn ‘ummān eden nefesidir kāmiliñ

563.

fe‘īlātün / fe‘īlātün / fe‘īlātün / fe‘īlün

1. sālīkin mürşīdine hīzmeti şāhāne gerek
eşigine kıya başın diye şāhā ne gerek
2. geçe dūnyā ile ‘uqbāyı daḥī etmeye ‘ār
bu yoluñ miḥnetine ol kıatı merdāne gerek
3. nā-murad olmağa tālib ola ki¹¹⁸⁵ menzil odur¹¹⁸⁶
daḥī ḥalk içre adı ‘ākil-ü dīvāne gerek
4. daḥī mūsā gibi hīzra gemisin deldire ol
eski dīvārı yıķub hem kıatl-i oğlana gerek
5. gemi sađ olsa anı gażbider emmāre-i nefis
yeni dīvāra¹¹⁸⁷ begim eskisi¹¹⁸⁸ vīrāne gerek
6. eger öldürmese oğlanı şoñu fāsık¹¹⁸⁹ olurdu¹¹⁹⁰
bu bađıñ bülbülü ‘aşķ oduna pervāne gerek
7. bu yola kim ki **niyāzī** gire¹¹⁹¹ kıurbān ede cān
‘īyd-i ekberdir aña vuşlat-ı cānāne gerek

564.

müfte‘ilün /fā‘ilün /müfte‘ilün /fā‘ilün

1. bu cihānda herkese¹¹⁹² ‘ilm ile ‘irfān gerek
evvelā mürşid aña bir kāmīl insān gerek
2. cāhil ü nādāna sen¹¹⁹³ şorma insān¹¹⁹⁴ ḥaberin
cān ḥaberin virmege bil yine bir cān gerek
3. sīm ü zer ḥarcı nedür dost yolunda ‘āşıkā
bil ki anda cān u ser ḥāk ile yeksān gerek
4. meydān-ı ‘aşķa giren ‘āşık u şādıkıların

¹¹⁸⁵ki M. : kim Niyazi Mısri D.

¹¹⁸⁶odur M. : ala Niyazi Mısri D.

¹¹⁸⁷dīvāra M. : dīvar Niyazi Mısri D.

¹¹⁸⁸eskisi M. : eski Niyazi Mısri D.

¹¹⁸⁹fāsık M. : fāsıd Niyazi Mısri D.

¹¹⁹⁰olurdu M. : olur Niyazi Mısri D. Mısranın vezni hatalıdır.

¹¹⁹¹bu yola kim ki niyāzī gire M. : ey niyāzī bu yola kim gire Niyazi Mısri D.

¹¹⁹²herkese M. : herkime Seyyid Mehmed D.

¹¹⁹³sen M. : hem Seyyid Mehmed D.

¹¹⁹⁴insān M. : cānāne Seyyid Mehmed D.

başları ʔob oluben elleri ʔevgān gerek

5. merd olan ‘āşıkıların bil ki ʔağına ʔaşa¹¹⁹⁵
tā olunca rüz-1 şeb sīnesi ʔalkān gerek
6. münkir haqq aňlamaz haqq kelāmı diňlemez
haqq ʔabul itmege ikrār u imān gerek
7. ol gülşen-i vaħdetde şem iden vaħdet gönül
bil ki aña bu cihān cümle gülistān gerek
8. gerçekler menziline irmege **seyyid** saña
hidāyet ü haqq ile himmet-i merdān gerek

565.

mefā ‘ilün /mefā ‘ilün/mefā ‘ilün/mefā ‘ilün

122a

1. baqa mülkin dilersen vārını yoğ eyle dünyāniñ¹¹⁹⁶
etek ʔek gördüğünden āftāb-1 ‘ālem-ārāniñ¹¹⁹⁷
2. ta‘alluğ zulmetin tecrīd hurşīdine kıl mağla‘
eger ‘ālemde bir gün görmek isterseñ mesīhāniñ¹¹⁹⁸
3. gönül her şuret-i şīrine verme iç mey-i ma‘ni
hazer kıl ʔaşa ʔalma şīşeni ferhād-1 şeydāniñ¹¹⁹⁹
4. refiқиñ olsa dilsiz cānver hem şakla rāz andan
şakın sırrıñ düşürme diller mecnūn-1 rüsvāniñ¹²⁰⁰
5. yeter ʔāvūs tek ‘ucb ile kıl āraýiş-i şuret
vücūduñdan geçib ‘ālemde bir ād eyle ‘anqāniñ¹²⁰¹
6. güher tek kılma ʔagyir-i ʔabī‘at delsele bađrıñ
karār et her hevādan olma şū-engiz deryāniñ¹²⁰²
7. **fuzūli** kā‘ināt esbābınıñ kıldım temāşāsın
nedāmetsiz tena‘um yoğ ʔaşarrufsuz temāşāniñ¹²⁰³

566.

fā‘ilātün/ fā‘ilātün /fā‘ilātün /fā‘ilün

1. kıymadın sākin-i kūyuñ olanā peygāniñ

¹¹⁹⁵taşa M. : ʔaşına Seyyid Mehmed D

¹¹⁹⁶dünyāniñ M. : dünyā tek Fuzuli D.

¹¹⁹⁷ārāniñ M. : āra tek Fuzuli D.

¹¹⁹⁸mesīhāniñ M. : mesīhā tek Fuzuli D.

¹¹⁹⁹şeydāniñ M. : şeydā tek Fuzuli D.

¹²⁰⁰rüsvāniñ M. : rüsvā tek Fuzuli D.

¹²⁰¹anqāniñ M. : ankā tek Fuzuli D.

¹²⁰²deryāniñ M. : deryā tek Fuzuli D.

¹²⁰³temāşāniñ M. : temāşā tek Fuzuli D.

bir içim sū ile ağırlımadın mihmānıñ

2. nāvek -i ğamzeñ¹²⁰⁴ dirīĝ eyleme ‘aşıklardan kesme erbāb-ı vefādan nazar-ı ihsānıñ
3. istegin cān idi hāk-i rehine¹²⁰⁵ tapşurdum yetdi ol hūd yerine şimdi nedir fermānıñ
4. cāna yetdim elem-ī hecriñ ile ey zālīm raḥm kıl cānıñ için vār ise bir dermānıñ
5. dād-ḥānım saña dāmen ne çekersin benden yok mu vehmüñ¹²⁰⁶ ki tutam ḥaşr günü dāmānıñ
6. zālīm olsañ ne ‘aceb yok saña dūzaḥ vehmi saña hūd yetmiyecekdir seniñ öz hicrānıñ
7. vaşl eyyāmı revān yāre fedā eylemediñ ey **fuzūlī** elem-i hicrān¹²⁰⁷ ile çıksa¹²⁰⁸ cānıñ

567.

fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilün

1. deheniñ derdime dermān dediler cānānıñ bildiler derdimi yoǵdur dediler dermānıñ
2. olsa maḥbūblarıñ ‘ışkı cehennem sebebi ḥūr-u ğılmānı ḳalur kendüsine rızvānıñ
3. geçti meyḥāneden ehl-i mest-i mey-i ‘ışkıñ olub ne meleksin ki ḥarāb ettiñ evin şeytānıñ
4. urmazam şıḥḥat için merhem oḳun yāresine isterem çıkmaya zevḳ-ı elem-i peygānıñ
5. ne bilür oḳumayañ muşḥaf-ı hüsnüñ şerḥin¹²⁰⁹ yere gökden ne için indigi ḳur’ānıñ
6. yerden ey dil göke ḳavmışdı sirişkim melegi anda hem ḳoymayacaḳdır oları efgānıñ
7. ey **fuzūlī** olubam ğarḳa-i girdāb-ı cünün gör ne kahrın çekerim döne-döne devrānıñ

122b

¹²⁰⁴ğamzeñ M. : gamze Fuzuli D.

¹²⁰⁵rehine M. : derīne Fuzuli D.

¹²⁰⁶vehmüñ M. : vehmi Fuzuli D.

¹²⁰⁷elem-i hicrān M. : ğam u hicrān Fuzuli D.

¹²⁰⁸çıksa M. : çıksın Fuzuli D.

¹²⁰⁹şerḥin M. : vaşfıñ Fuzuli D.

568.

fā' ilātün/ fā' ilātün /fā' ilātün /fā' ilün

1. ey muşavvir yār timsālīne şüret virmediñ
zülf ü ruḥ çekdiñ velī tāb u tarāvet¹²¹⁰ virmediñ
2. 'ışk sevdāsından ey nāşih benī men' eylediñ¹²¹¹
yok imiş 'aklıñ baña¹²¹² yahşısı naşihat virmediñ
3. dün ki fırsat düşdü ḥāk-i dergehinden kām alam
nola ey gözyaşı göz açmağa fırsat virmediñ
4. göz yumub 'ālemden isterdim açam ruḥsārına
cānım aldıñ göz yumub ācınca mühlet virmediñ
5. bümudur raḥmiñ ki hālin eyler iken kāsıd-ı cān
çıktı ḥaṭṭıñ kim anu men' ide ruhsat virmediñ
6. virme ḥüsn ehline yārab kudret-i resm-i cefā
çün cefā çekmekge¹²¹³ 'ışk ehline tākat virmediñ
7. ey **fuzūli** öldüñ efgān etmediñ raḥmet saña
raḥm kıldın ḥalka efgānıñla zaḥmet virmediñ

569.

fā' ilātün/ fā' ilātün /fā' ilātün /fā' ilün

1. dāğ-ı hicrān ile yanmağdan ciger kān olsa yeg
mülk-i dil ğam menzili olunca vīrān olsa yeg
2. yāri āgyār ile görmek 'āşıkā düşvār olur
böyle görmekten esīr-i dāğ-ı hicrān¹²¹⁴ olsa yeg
3. sīneme peygānıñı gönder gönül defne kim
sīnede sūzan gönül olunca peygān olsa yeg
4. sırrımı rüsvālīgım fāş etmediñ 'ālemlere
rāz-ı çeşmim eşk girdābında pinhān olsa yeg
5. dağdırsa nōla 'ıkd-ı zülfüñü bād-ı¹²¹⁵ şabā
fitne ehli olanıñ cem' i perīşān olsa yeg
6. dün **fuzūli** sehv edüb geçmiş mey ü ma' şukdan¹²¹⁶

¹²¹⁰tāb u tarāvet M. : tāb-ı tarāvet Fuzuli D.

¹²¹¹eylediñ M. : etme kim Fuzuli D.

¹²¹²baña M. : senin Fuzuli D.

¹²¹³çekmekge M. : çekmekde Fuzuli D.

¹²¹⁴dāğ-ı hicrān M. : derd-i hicrān Fuzuli D.

¹²¹⁵bād-ı M. : her dem Fuzuli D.

¹²¹⁶ma' şukdan M. : mahbūbdan Fuzuli D.

123a

tevbe edüb yaman işden peşiman olsa yeg

570.

mefā'ilün / fe'ilātün / mefā'ilün / fe'ilün

1. o şūh¹²¹⁷ mahrem-i şāh u gedā imiş bildük
mişāl-i neşve-i mey bī-vefā imiş bildük
2. biz anı şāne dek eyler idük kıyās ammā
meger bu fitneye bādī şabā imiş bildük
3. bilelden 'ışkumı itdi cefāsını efzün
o şūha 'arz-ı maḥabbet ḥatā imiş bildük
4. dirīg āh ile geçdi bu deñlü 'ömr-i 'aziz
henüz 'ışk-ı cevānān hevā imiş bildük
5. raḳībe mihr ü vefādan murādı ol şūhuñ
faşih-i bī-dile cevr ü cefā imiş bildük

571.

fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün

1. āh-ı 'aşık her nefesde sūznāk olmaḳ gerek
āteş-i 'aşka giren bī-vehm ü bāk olmaḳ gerek
2. şaḳlama şandūḳ-ı dilde sen libās-ı 'ārı kim
sīne-i 'aşık gibi ol çāk çāk olmaḳ gerek
3. āb-ı çeşmüñ şuladuḳça ben ğubārıñ gül biter
bu fenā gülzārı içre şöyle ḥāk olmaḳ gerek
4. zülmet-ābād eyleme şeb gibi kalbün kīn ile
rüz-ı rüşenden derünüñ daḫı pāk olmaḳ gerek
5. tīg-ı cevr-i yārdan çekme **cenābī** başuñı
yol budur yolında yāruñ kim helāk olmaḳ gerek

572.

fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün

1. mübtelā-yı 'aşık olan rüsvā vü bī-pervā gerek
nām u nengin terk ider mecnün gibi şeydā gerek
2. şāh-bāl-i kudret acsam menzilümdür lā-mekān
kaf-ı ḥayret sākini bir ben göñlüm gibi 'anḳa gerek
3. zevraḳ-ı kem seyrini çarḫuñ ḳaraya çalmaya

¹²¹⁷şūh M. :şuḫı Fasih D.

mevc-i himmet gösterür gönüm gibi deryā gerek

4. meşreb-i la'lüñ tutan 'aşıklaruz biz sākiyā
destümüzde dem-be-dem cām-ı mey-i şahpā gerek
5. dāğ-ı ğamla zeyn idüp cism-i nizārdan¹²¹⁸ ser-te-ser
bu **cenābī** gibi 'aşığ 'āleme rüsvā gerek

573.¹²¹⁹

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

123b

1. elde dā'im cām-ı mey şanmış seridür 'aşıkuñ
her ḥabābı başı üzre efseridür 'aşıkuñ
2. ḥançer-i ḥün-rīz-i ğamzeñ zahmını yir sīnesi
ġarka-i ḥün-āb-ı dil olsa yiridür 'aşıkuñ
3. berr ü bahruñ istesek fehm itmege ma'nāsını
sīne-i sūzān ile çeşm-i teridür 'aşıkuñ
4. dā'imā hengāme-i ḥüsnünde zülf-i kec-revüñ
geçmege ğam ḥalkasından çenberidür 'aşıkuñ
5. ey **cenābī** her taraftan ol perīnüñ oğları
uçmağa evc-i fenāya şeh-peridür 'aşıkuñ

574.

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. geldüm ey meh tapuña dāmen benüm iḥsān senüñ
derd-i 'aşıkuñ çekmişem ben ḥastayem dermān senüñ
2. bende oldum sen şehe āzād iken her kaydan
ben muṭī'-i emrūñ oldum ḥükmüñe fermān senüñ
3. ğāh nāz u ğāh işve ğāh 'işve¹²²⁰ geh 'itāb
niçe¹²²¹ ey bī-vefā cevruñ çeke bu cān senüñ
4. şeh-süvār-ı ḥüsn olup 'uşşākı pā-māl itmege
bin semend-i nāzuña cevlān senüñ meydān senüñ
5. yiridür kılsañ **cenābī** sīnede cānuñ siper
katlüñe tigin çekerse ğamze-i cānān senüñ

575.

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

¹²¹⁸nizārdan M. : nizārın Cenabi D.

¹²¹⁹Bu gazel Cenabi D.'de 6 beyittir

¹²²⁰'işve M. : şīve Cenabi D.

¹²²¹niçe M. : niçe bir Cenabi D.

1. pest olur āh eylesem ūt u ūadāsı bŭlbŭlŭn
itmege ūerḫ-i derŭnum yok ezāsı bŭlbŭlŭn
2. neūter-i ḫār-ı cefādan zaḫm-ı bī-ḫad baḫlayup
ben gibi ḫŭn-ı ciġer oldı ġıdāsı bŭlbŭlŭn
3. kŭy-ı dil-berde ‘aceb mi nāle āheng eylesem
eksŭk olmaz ġŭlistān iġre nevāsı bŭlbŭlŭn
4. ūanma kim ‘āūıġ olan ey dil sevilmez dŭnyede
ḫār-ı miḫnetdŭr hemīūe mŭbtelāsı bŭlbŭlŭn
5. ġam degŭl aġyārıla olsa **cenābī** hem-niūn
ḫārzār-ı ġamda olur ġŭn nevāsı bŭlbŭlŭn

576.

mef‘ŭlŭ / fā‘ilātŭ / mefā‘ilŭ / fā‘ilŭn

1. olmuū ġŭnŭl fŭtādesi bir tıfl-ı mektebiñ
ma‘nāsını sabaġ edeyor emr-i fergabiñ
2. zāhid bilŭr mi ḫadrini zŭlf-i siyāhınıñ
yokdur sivāda ‘ilmi o cehl-i mŭrekkebiñ
3. ol ūāh-ı ḫŭsne vuūlat iġŭn etdim ‘arz-ı ḫāl
ta‘līġ olundu ḫaṫṫ-ı ḫuūŭlŭ bu maṫlabiñ
4. almalı ġāh el ūunup ol naḫl-i ‘iūveye
ūeftālŭsun nezāket ile sīb-ġabġabiñ
5. dilber sevib ūarāb iġip cŭnbiū etmede
yokdur riyāsı **vehbī**-yi ālŭde-meūrebiñ

124a

577.

fe‘ilātŭn / fe‘ilātŭn / fe‘ilātŭn / fe‘ilŭn

1. gelmez iki yaġası bir yire ehl-i raġamıñ
sebeb-i ġāk-i ġirībānı bu olmuū ḫalemiñ
2. māsivā naġūını maḫv eyleyegŭr ḫāṫırdan
olmasın ka‘be-yi dil ūŭreti beytŭ ū-ūanemiñ
3. cengde pīū-rev-i fevc-i ġuzāt olduġudur
ser-firāz olması ‘ālemde hemīūe ‘alemiñ
4. ūkel-i cenneti vaūf etmededir kim vā‘iz
lezzeti eṫ‘imedir meclis-i ehl-i ūikemiñ
5. dil-i erbāb-ı himem ūīūe gibi nāzıkdir

minnet-i sahtı şikeste eder ehl-i keremiñ

6. haşmet-i mansıb ile gulgulede erbābı
halk eder zevk-i temāşasını hāy u haşemiñ
7. eliñ öpdürmek için bezmimize başma ayak
lañde girsün yürü zāhid o mübārek qademiñ
8. kerem erbābına vermezdi ‘atāya nevbet
zevkini bilse pañılān dañi bezl-i diremiñ
9. ‘arab u rūmda üstād-ı sūhandır **vehbī**
‘acemī oldu yanında şu ‘arāsı ‘acemiñ

578.

mefā ‘ilün / mefā ‘ilün / mefā ‘ilün / mefā ‘ilün

1. alırdım intikāmiñ çāk-çākī-yi girībāniñ
gireydi āh zālim destime bir kerre dāmāniñ
2. lebiñ dünyāyı teşhīr eylemişdir ey perī bilmem
hañ-ı la‘liñ midir naqşı ‘aceb mühr-i süleymāniñ
3. tağıtdı rūzgār evrākını mecmū‘a-yı şevkiñ
meded şirāze-bend olsun ser-i zülf-i perīşāniñ
4. bu düzdide nighle gamzeler ey āhū-yı vañşī
çeker lemñü’l-başarda sürmesin çeşm-i gazālāniñ
5. kızılmayı tutdu nāmı sīb-i ğabğabıñ kāfir
yetişdi portakala şöhret-i tāriñ¹²²²-i pistāniñ
6. eliñ öpdürse sākī bezm-i meyde nukle hācet yok
nedir ‘itābdan¹²²³ farkı o engüşt-i muñannāniñ
7. binā-yı ‘ālem-i āb olduğundan tevbe-yi şahpā
olur peymāne seyl-ābı esās-ı ‘ahd ü peymānıñ
8. bir iki tāze sa‘dīniñ gülistāniñ oñur gördüm
çıkardım m‘anī-yi zevkin bugün seyr-i gülistāniñ
9. ne dersin **vehbiyā** sen cümlesin görmüş geçirmişsin
mey ü mañbūbdan ğayrı şafāsı var mı dünyāniñ

579.

fā ‘ilātün / fā ‘ilātün / fā ‘ilātün / fā ‘ilün

1. kendüñi ey dil varıb meyñānede bir yana çek

¹²²²tāriñ M. : nārenc Vehbi D.

¹²²³‘itābdan M. : ‘unnābdan Vehbi D.

sākī-yi mestiñ elin tut sofrā-yı biryāna çek

2. teşne-leb kaldıñ ciger-hūn eyledi hasret seni
bāde-yi la'liñ bulursañ bārī kana kana çek
3. hāle-āsā kaddiñi ham etse de cevr-i felek
her gece bir māh-rūyu sīne-yi 'uryāna çek
4. āh ey zālīm miyāniñ sīneye çeksem de ben
hancer-i hūn-rīzi isterseñ o demde cāna çek
5. dest-i ğamdan bu keş-ā-keşler nedir şahpā içüb
çekme āh ey rind-i mey-keş na're-yi mestāne çek
6. bār-ı destār-ı girān ile çekilmez sıklētiñ
sen de inşāf eyle zāhid kendiñi mīzāna çek
7. baḡs ederse cāh-ı tevfiķe¹²²⁴ kalem-keş **vehbiyā**
ebruvān-ı yār-veş tuġrāları şāhāne çek

580.

mefā'ilün / fe'ilātün / mefā'ilün / fe'ilün

1. düşünce çāh-ı ümīde zeķan zeķan diyerek
kemend-i zülfe şarıldım resen resen diyerek
2. o nāzenīn kuzucaķ tıfl-ı şīr-hāre iken
lebiñ emerdim a yavrum leben leben diyerek
3. mişāl-i sāye düşüp pāyına o serv-ķadiñ
kenāra çek yürü ey dil çemen çemen diyerek
4. o şūḡa cān u dili başķa başķa 'arz itdim
efendim istedigiñ al begen begen diyerek
5. derūn-ı bāġda geh sīne gāh gerdenini
açub uşul ile öpsem semen semen diyerek
6. raķībe olmadı nūş-ı zülāl-i la'li naşīb
egerçi ķurudu aġzı dehen dehen diyerek

125a

7. ne yapıdı ise hele yapıdı zāhidi **vehbī**
çıķardı bezm-i şafādan ya sen ya ben diyerek

581.

mef'ülü / mefā'ilü / mefā'ilü / fe'ülün

1. dest-i sitemiñ etdi girībānımı şad-çāk

¹²²⁴tevfiķe M. : tevki'e Vehbi D.

reşk itse nola hırkamıza atlas-ı eflāk

2. tā kim edesin la'liñi sen böyle mey-ālūd
zühhād daħi rīşe-yi tāki ede misvāk
3. sevdā-zede dil zülfüñ ile buldu tesellī
mār-ı siyeh olsa ne 'aceb māye-yi tiryāk
4. sir olmadı gül-būse-yi senbūse-yi vaşla
dil rūze-yi hecriñde nice eylesün imsāk
5. kāşāne-yi hūş olmadı **vehbi** hele rūşen
tā mağz-ı cünün olmayıcağ revğan-ı idrāk

ħarfü'l-lam

582.

mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün

1. yitürdüñ cām-ı cemşīdi uyan uyħudan iy ğafil
ne bulduñ uyħudan göster ne kılduñ uyħudan ħāşıl
2. meger ħağdan ziyān gördün ki bātıl kavle yapışduñ
çevirdüñ yüzüñi ħağdan şağın kim ħağ degül bātıl
3. azāzılüñ sözün tütme anuñ vesvāsına düşme¹²²⁵
ki iblīse uyan olmaz göñül mağsūdına vāşıl
4. vefāsuz dünyenüñ mihrin gider göñlüñden aldanma
ki dünyā kimseye hergiz muğr olmaz didüm uş bil
5. bu tāk-ı tımğurāķı koy ki devrānı bu dünyānuñ
geçer her nev' ile tutsañ gerek āsān gerek müşkil
6. yalancı nefse uymışsan kovarsan¹²²⁶ dünyeyi niçün
meger ħağķı unutmışsan ki olduñ dünyeye mā'il
7. mesīhī zāt iken billāh neden dīv olmağ isterseñ
meger cinnī durur aşluñ degülseñ rahmete kābil
8. şadef ħāş olmaz incisüz bu remzi añla fehm eyle
bu sırrı bilmeyen bil kim ne ħāric oldu ne dāħil
9. bu güftaruñ işārātı deriñdür 'aql añla irmez
ne bilsün olmayan mecnün ki leyli kimdür iy ğafil¹²²⁷
10. neçe mef'ül ü fā'ilden neçe mes'ül ü sā'ilden

¹²²⁵düşme M. : uyma Nesimi D.

¹²²⁶kovarsan M. : kaçarsan Nesimi D.

¹²²⁷ğafil M. : 'ağıl Nesimi D.

125b

eger dānāsan anı bil ki sensen mutlakā fa‘il

11. eger gözlüsen iy gözlü vücūduñ şehrine gir gör
ne deryāsan ne gevheresen ne ma‘densen ne hoş sāhil
12. vücūduñ şirkini mḥv it vücud-ı vāhid-i ferd¹²²⁸ ol
ki zāt-ı ferd-i vāhidden¹²²⁹ ne mes‘ul oldı ol¹²³⁰ sā‘il
13. ne ahır senseñ ol gevher ki aduñ gizli genc oldı
nedür ḥālūñ ki olmazsan özüñden vākıf iy zā‘il
14. heva cāmından esrüksen heves ardına düşmişsen
bu ağılı şerābı koy ki oldur şerbet-i kātıl
15. **nesīmī** sırrı-ı mā-evhe kemāhī gerçi şerḥ eyler
kaçan¹²³¹ idrāk ider anı özini bilmeyen cāhil

583.

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1. pendümi gūş eyle zāhid var yüri sen cānı¹²³² bul
çık aradan olma ğāfil cān virüb cānānı bul¹²³³
2. ḥalk idüp bir zerresinden on sekiz biñ ‘ālemi
çār ‘unşur ḥānesinden gösteren insānı bul
3. gizlemiş bir zerresinden¹²³⁴ ber ü bahri¹²³⁵ lā yezāl
aç göziñ fehm it sen-anı¹²³⁶ var yüri ol kāmı bul
4. bu ‘anāşır kisvetinde kimdürür nuṭk eyleyen
men ‘arefden oқи dersı merd iseñ gel anı bul
5. **naḫşi**-veş meydān-ı dilde ‘ışk elünden ‘āşıkān
başlarun ṭob eyleyüp ğaltān olan meydānı bul

584.

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1. pādişāha ‘aşkıñı ḥem-ḥāne kıl
māsivā-yı ‘aşkıña¹²³⁷ bigāne kıl

¹²²⁸vāhid-i ferd M. : ferd-i vāhid Nesimi D.

¹²²⁹ferd-i vāhidden M. : ferd ü vāhidden Nesimi D.

¹²³⁰ol M. : ne Nesimi D.

¹²³¹kaçan M. : ḥaçan Nesimi D.

¹²³²var yüri sen cānı M. : cān virüb cānānı Nakşi Ali D.

¹²³³çık aradan olma ğāfil cān virüb cānānı bul M. : öl yüri ölmezden evvel ḥayy olan şultānı bul Nakşi Ali D.

¹²³⁴zerresinden M. : kaṭresinden Nakşi Ali D.

¹²³⁵ber ü bahri M. : bahr ü berri Nakşi Ali D.

¹²³⁶sen-anı M. : bu nazmı Nakşi Ali D.

¹²³⁷‘aşkıña M. : ‘aşkıñı Niyazi Mısri D.

2. zikr u fikriñle beni nūr¹²³⁸ edüb
mest-i medhūş eyleyüb divāne kı1
3. benligimdir senden ayıran beni
varlığım şehrini yıķ virāne kı1
4. mürġ-i ruḥuñ¹²³⁹ meylini kes ġayriden
şol cemāliñ şem‘ine pervāne kı1
5. gön1ümü mir‘āt-ı vech-i zāt edüb
ol tecellīyle beni mestāne kı1
6. cezb-i feyzin şarābın doldurub
bu **niyāzī** bendeni meyḥane kı1

126a

585.

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1. ey gön1ül ‘irfān dilerseñ ḥidmete merdāne gel
sende ‘aşıklar gibi bey‘ār olub meydāne gel
2. dāmen-i erbāb-ı ‘aşkı tüt sulūk ehlerinden ol
kalma ‘aqlıñ menziline ac göz1üñ divāne gel
3. himmet-i pīr almayan bulmaz bir kayddan naşīb
var nefsi āl himmet āl virme tenzil-i cāne gel
4. olmadan evvel seyl bu vücūdundan fırķat pāsın
vuşlat-ı ḥaķķdan şifā bulmaġa bir loķmāna gel
5. ‘ilm-i ḥikmet ister iseñ cūy ‘aķla talmā vār
dilde cānım ‘aşķ ile şol cevḥ uran ‘ummāna gel
6. ḥırķa dīk cān egnine vār sende biñ pāreden
ķo bu zīb ü zīneti faķr içre bir sultāne gel
7. şeyḥ eşkinde gerekdir ķul u ķurbān olasın
vār **ismā‘il ḥaķķı** sende bu ķurbāna gel

586.

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1. çerḥ her ay bāşına şalmış ķaşından bir ḥayāl
bū cihetdendir her ay bāşında olmaķ bir hilāl
2. māh-ı nev olmuş ķaşın sevdāsınıñ şer geştesi
şehrden şehre gezer āvāreler tek māh u sāl

¹²³⁸nūr M. : pūr nūr Niyazi Mısri D.

¹²³⁹ruḥuñ M. : ruḥum Niyazi Mısri D.

3. indigiçün¹²⁴⁰ hüsnuñe karşı kemāl izhār gün
bir gün olmaz kim añā gerdun yetirmez bir zevāl
4. şubḥ kıldıñ cilve gün çekdi özün bir gūşeye
şām ‘arz etdiñ ruḥuñ şem ‘i eritdi infi‘āl
5. kılma gözden çihre-i ḥālīñ¹²⁴¹ nihan kim kılmasa¹²⁴²
dūd-ı āhım āfitāb-ı çihre-i gerdüne ḥāl
6. olmayub maḳbūl-i ḥāk-ī dergehiñ māh-ı tamām
za‘f-ı ṭab‘ı verdi gün günden añā tağyīr-i ḥāl
7. ey **fuḏūlī** māh-nisbet maḥv kıl vārīñ tamām
ger dilersen bulmaḳ ol ḥurşīd birle¹²⁴³ ittişāl

587.

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1. mülk-i hüsnuñ böyle zālīm pādişāhı olmağıl
kim sañā zālīm dese ‘ādil güvāhı olmağıl
2. ğamze fiğın çekme her sâ‘at gönül yağmāsına
ḥikmete¹²⁴⁴ tābi‘ mülke ‘āret¹²⁴⁵-ger sipāhī olmağıl¹²⁴⁶
3. āhını ey māh ‘uşşakıñ yetürme göklere
derd ehlīniñ nişān-ı tīr-ı āhı olmağıl
4. ger dilersen şem‘ tek ğayret odına yanmayam
şāmlar ağıyār bezm-gāhı¹²⁴⁷ olmağıl
5. ‘ādet etmek hoş degil bidāda raḥm et tegri çün
gāhı¹²⁴⁸ olsañ mā‘il-ī bīdād gāhī olmağıl
6. ‘āşıkı rüsvā görüb men etme ey nāşih beni
münkir-ī taḳdīr-i āşār-ı ilāhī olmağıl
7. ey **fuḏūlī** eyleme tā‘at riḳāniñ terkini¹²⁴⁹
tevbe kıl min ba‘d meşgūl-ī menāhī olmağıl

588.

¹²⁴⁰indigiçün M. : tuttıgıçün Fuzuli D.

¹²⁴¹çihre-i ḥālīñ M. : çihre vü ḥālīñ Fuzuli D.

¹²⁴²kılmasa M. : salmaya Fuzuli D.

¹²⁴³ḥurşīd birle M. : ḥurşīd ilē bir Fuzuli D.

¹²⁴⁴ḥikmete M. : ḥükme Fuzuli D.

¹²⁴⁵‘āret M. : gaaret Fuzuli D.

¹²⁴⁶Mısranın vezni hatalıdır.

¹²⁴⁷bezm-gāhı M. : şem-i bezm-gāhı Fuzuli D.

¹²⁴⁸gāhı M. : gāh Fuzuli D.

¹²⁴⁹riḳāniñ terkini M. : riḳāyī terkin et Fuzuli D.

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. öyle müstesnā güzelsin¹²⁵⁰ saña yokdur bedel
senden ey cān munḳaṭı' kılmaz beni illā ecel
2. nıce şüret bağlasun gönlüm ḥalāş-ı 'ışḳdan
'ışḳdır bir ḥāl kim ol ḥāle gönlümdür maḥal
3. 'ışḳımā noḳşān yitürmez¹²⁵¹ görmemek ol 'arızı
gevherē tağyır-i āşār-ı 'araz vermez ḥalel
4. eyledī rüsvā göñül çāk-ı girībān-ı edeb
gör ne ehl-i 'ilmdir ādāb ile eyler cedel
5. 'ālimi¹²⁵² gördükçe men-i ehl-i 'ışḳ eyler faḳīh
ḥuccet-i maḳṭu' u yok eyler kıyās ile 'amel
6. medrese içre müderris verdiği biñ dersden
yegdürür meyḥānedē bir cām vermek bir güzel
7. ey **fuḫūlī** ben dem urmuşdum şafā-yı 'ışḳdan
maṭla'-ı ḥurşīd icād olmadın şubḥ-ı ezel

589.

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. reh-rev-i 'irfāna besdir sāğar u sākī delīl
kim meh ü ḥurşīdden bulmuş temennāsın ḥālil
2. olsa isti'dād-ı 'ārif ḳābil-i idrāk-i vahy
emr-i ḥaḳ irsāline her zerredir bir cebre'til
3. her kimiñ taḳdīrden maḳşūdu öz ḳadrince
ehl-i 'ışḳ ister zülāl-i vaşl zāhid selsebīl
4. cennete zāhid bilür cān vermedin yetmez velī
cāna kıymaz öz temennāsındadır miskīn bahīl¹²⁵³
5. ey kılan ızḥār-ı zillet müjde-i 'izzet saña¹²⁵⁴
kim bu dergehde muḳarrerdir 'azīz olmaḳ zelīl
6. va'de-ı vaşlıñ beni şalmış ḥayāl-ı zülfüñe
kim diler ṭül-i emel sermāye-i 'ömr-i ṭavīl
7. ey **fuḫūlī** ḥūblar zıkr-ı cemāliyle ḥoşum

127a

¹²⁵⁰güzelsin M. : güzelsin kim Fuzuli D.

¹²⁵¹yitürmez M. : getirmez Fuzuli D.

¹²⁵²'ālimi M. : hālīmī Fuzuli D.

¹²⁵³bahīl M. : kelīl Fuzuli D.

¹²⁵⁴müjde-i 'izzet saña M. : müjdē izzet-i devlet bana Fuzuli D.

şükr kim kesb etmişim 'ālemde bir zikr-ī cemīl

590.

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. 'ārif ol ehl-i dil ol rind-i kalendermeşreb ol
ne müselmān-ı kavī ne mülhid-i bī-mezheb ol
2. 'aqla mağrūr olma eflātün-ı vaqt olsañ eğer
bir edīb-i kāmili gördükce tıfl-ı mekteb ol
3. āfītāb-ı 'ālemārā gibi sür hāke yüzün
kevkebe başdır cihānı hem yine bīkevkeb ol
4. lā-mekān ol hem maḥalinde yerin bekle yine
gāh mihr-i 'ālemārā mäh-ı¹²⁵⁵ neḥşeb ol
5. 'aşık ol ammā alāyıkdan beri et gönlünü
ne ḥam-ı gīsüya meftün ne esir-i ğabğab ol
6. hızra minnet çekme var soñra dil-i **nef'ī** gibi
lüle-i āb-ı ḥayāt-ı feyż ile lebbberleb ol

591.

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

1. tūḫ-ı mu'cize güyem ne desem lāf degil
çarḫ ile söyleşemem ā'yinesi şāf degil
2. ehl-i dildir diyemem sīnesi şāf olmayana
ehl-i dil birbirini bilmemek inşāf degil
3. yine endişe bilir kadr-i dūr-i güftārım
rūzigār ise denī dehr ise şarrāf degil
4. girdi miftāḫ-ı der-i genc-i ma'āni elime
'āleme bezl-i güher eylesem itlāf degil
5. levḫ-i maḥfūz-i süḥendir dil-i pāk- i **nef'ī**
ṭab'-ı yārā gibi dükkānçe-i şaḥḥāf degil

592.

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. kākül-i küfrine ikrār eyleyüb imāna gel
ḥacc-ı ekber 'ıyd-ı azḫā vechidür ḫurbāna gel
2. müttali' olmağ dilerseñ ka'benün esrārına

¹²⁵⁵mäh-ı M. : gāh mäh-ı Fuzuli D.

çār-deh ḥaṭṭ-1 siyāh şūret-i raḥmāna gel

127b

3. ka‘be-i ḥaḳḳe‘l-yaḳīn ise murāduñ ḥāciyā miḥnet-i ḥār-1 muḡaylān çekme gel insāna gel
4. almak isterseñ kelāmu‘l-lāh-1 nāṭıkdan ḥaber sī vü dü ḥaṭṭ-1-1 cemāl ḥazret-i yezdāna gel
5. ‘anber-efşān sünbūli sevdāsına virdüñse dil cān u ser ṭob eyleyüb çevgānıla meydāna gel
6. ger ene‘l-ḥaḳ da‘vīsın izḥār iderseñ ey göñül ‘āşık-1 mansūr-veş¹²⁵⁶ tek merdāne ol urgāna gel
7. ey sikender virmez el zulmatda āb-1 ḥayāt çeşme-i kevşer murād ise leb-i cānāna gel
8. ger marīz-1 ‘aşık-1 cānān iseñ ey erbāb-1 ‘aşık lām u bādan özge şerbet olmaz loḳmāna¹²⁵⁷ gel
9. la‘l için ğarḳ olma ey ğavvāş-1 deryā kuvveti dürr ü cevher ma‘rifetdür ṭalib ol ‘irfāna gel
10. ister iseñ keşf ola esrār-1 ‘ilm-i min ledün şūretüñ levḥinde meşūr-1 āyet-i ḳur‘āna gel
11. ‘āşık-1 pervāne iseñ bāl u per yandurmağa ey **mişālī** ol cemal-i şem‘ nūr-1 efşāna gel

593.

mef‘ülü / fā‘ilātü / mefā‘ilü / fā‘ilün

1. raḥm eyle āb-1 dīde-i gevher-nisāre gel emvāc-1 baḥr-i eşkümi seyr it kenāre gel
2. zāhid ne lāzım ehl-i dile kīne-i şütür gir bezm-i ‘ayş u ‘işrete sen de ḳıṭāre gel
3. meydür miḥekk-i tecrībe-i pīr-i mey-fürüş ‘arż eyle naḳd-i ḳalbūñi şāḥib- ‘ayāre gel
4. gördüñ ḳabā-yı ‘ömre beḳā yoḳ bu bāğda gül gibi sen de pīreñeni pāre pāre gel
5. **bāḳī** dem urma seyr-i maḳāmāt-1 ‘aşıkdan geç āh u nāle naḡmelerinden ḳarāre gel

594.

¹²⁵⁶mansūr-veş M. : mansūr Misali D.

¹²⁵⁷loḳmāna M. : ol loḳmāna Misali D.

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. ey gönül pāzār-ı ğamdan gel metā'-ı miḥnet al
naḳd-i cānuñ şarf idüb ya'nī ḳumāş-ı vuşlat al
2. pür idüb esrār-ı ğamdan cür' adān-ı ḳalbüni
la'l dil-ber yādına dükkān-ı dilden ḫayret al
3. lücce-i deryā-yı 'aşḳuñ nāzır ol emvācına
gör neheng-i miḥnet-i merdüm-rübāsın ḫeybet al
4. ḳursañ ey dil ḫayme-i 'aşḳı zemīn-i sīnede
dūd-ı āh-ı 'arş sāmī añā çetr-i devlet al
5. mey-fürüşüñ düş **cenābī** cür'a veş ayağına
ol sa'ādet-bārgāhı ḫusrevinden himmet al

128a

595.

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

1. fitne-i 'ālemi ol ḳāmeti-i balādan¹²⁵⁸ bil
her belā kim yitişür 'ālem-i bālādan bil
2. ḫālet-i 'aşḳ iledür ādeme nūrāniyyet
reng-i rüy-ı ḳadeḫi bāde-i ḫamrādan bil
3. dil ü dānāya¹²⁵⁹ şeref pertev-i 'irfān iledür
ḫüsn-i ā'yīneyi 'aks-i ruḫ-ı zībādan bil
4. 'işve-i dehre gönül virmez o kim 'āḳıldür
almadı behre begüm kimse bu dünyādan bil
5. devlet-i dār-ı cihān devr-i zamān ey **bāḳī**
pāy-dār olmaduğın ḳışsa-i dārādan bil

596.

mef' ülü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün

1. gül-zāra gel nesīm-i şabā gibi ḫōş-dem ol
açıl derün-ı ğonçe gibi şād u ḫurrem ol
2. şahn-ı riyāz-ı cennete¹²⁶⁰ irmek¹²⁶¹ murād ise
evvel şafā-yı ḫab' ile mānend-i şeb-nem ol
3. kesb-i leḫāfet eyle nesīm-i seḫr gibi
andan derün-ı perde-i esrāra maḫrem ol

¹²⁵⁸balādan M. : ra' nādan Baki D.

¹²⁵⁹dil ü dānāya M. : dil-i dānāya Baki D.

¹²⁶⁰riyāz-ı cennete M. : ḫarīm vaşlına Baki D.

¹²⁶¹irmek M. : düşmek Baki D.

4. aķar şu gibi irmege bir baħr-i kāmile
seyr it basīṭ-i ḥākden¹²⁶² seyyāḥ-ı ‘ālem ol
5. bařuñ gerekse göklere irsün güneş gibi
dervīřlik dilerseñ eger zerreden kem ol
6. ḥāk-i ḥarīm-i ka‘be-i¹²⁶³ kūyın maķām idin
erkān-ı ka‘be gibi mu‘azzez mükerrerem ol
7. **bākī** ḥıřāl-i merdüm-i nākıř-vücüdı ķo
insān-ı kāmil olmaĝa sa‘y eyle ādem ol

597.

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1. ‘ālem-i tecrīdde ‘ısrı-yi ibn-i meryem ol
ey gönül inřāfa gel bir laḥza sen de ādem ol
  2. şeh-süvār-ı dīn iseñ olma mutṭı‘-i nefis diyü
bīře-i himmet içinde gel gönül bir zayĝam ol
  3. ser-nigün cāmını çarhuñ elde tut her bezmde
iç řarāb-ı hikmetini içinde anuñ ey dil sen cem ol
  4. cümle-i ḥacle-i efkārda¹²⁶⁴ ebkār-ı ma‘ānı seyrin it¹²⁶⁵
perde-i esrāra sen de ey gönül var maḥrem ol
- 128b**
5. gel **cenābī** cümle dehri zerre-i nā-çiz tut
kes ‘alāyık tüştesini andan ey dil bī-gam ol

598.

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1. genc-i ‘aşkı řaķla ey dil sīneñ içre maḥzen ol
niçe yüz biñ gevher-i esrār-ı ḥaķķa ma‘den ol
2. maḥremiyyet isteme iki gözüñ olursa ger
‘āķil iseñ kimseye keř itme rāzūñ sen sen ol
3. ķudretüñ irürse āb ur āteřine herkesüñ
yaķmaĝa her bulduĝuñı saña kim dir külhen ol
4. irüşür dest-i ķazādan atılan tır-i belā
saña ey dil sen gerekse pāy-tā ser āhen ol

¹²⁶²ḥākden M. : ḥākde Baki D.

¹²⁶³ka‘be-i M. : ḥürmet-i

¹²⁶⁴cümle-i ḥacle-i efkārda M. : ḥacle-i efkārda Cenabi D.

¹²⁶⁵Mısranın vezni hatalıdır.

5. hāne-i gönli **cenābī** hastenüñ bulmaz ziyā
kıl tecellī anda māhum aña şem‘-i rüşen ol

599.

mef‘ülü / fā‘ilätü / mefā‘ilü / fā‘ilün

1. vahdet-güzīn kūşe-i kāf-ı kanā‘at ol
‘anķā gibi kişāde-per-i evc-i şöhret ol
2. nazm eyle rişte-i müjeye dürr-i eşküñi
dest-i nigele sübħa-sümār-ı nedāmet ol
3. gerdün-ı zīşt-rū nazar itmez cü āyīneye
ser-tā-pāy ister iseñ kâbilliyet ol
4. māni‘ degül refākat kec-ıynetān hemān
mānend-i tır rāst-rev-i istiķāmet ol
5. yek-çend rûze naķşına aldanma ‘ālemüñ
sāmī şahīfe-şüy-ı nigāh-ı haķīkat ol

600¹²⁶⁶.

fā‘ilatün/fā‘ilätün /fā‘ilätün/fā‘ilün

1. ‘āşıklaruñ dirine yār-ı mihr-bānıdur gönül
maħrem-i sırr-ı nihānī yār-ı cānıdur gönül
2. nār-ı suzān-ı maħabbetle kebāb oldı ciğer
āteş üzre tamlayan bir kaçre kanıdur gönül
3. bir şikār-ı kudse nāzır der kemīn-i ‘uzletüz
çeşm-i cān bir rāh-ı feyz-i nā-gehānıdır gönül
4. şevk-i cāvid-i fenāyuz gül-sitān-ı ‘ālemüz
şuħ mşreb bülbül-i faşl-ı hazānıdır gönül
5. bir nişānlıkdur nişānı ‘aşk dirler nāmına
bir bilinmez özge ‘anķā āşiyānıdur gönül
6. ey **riyāzī** gam degül bir bī-vücüd-ı ‘aşk iseñ
bir şeh-i hüsnüñ hele hātır nişānıdır gönül

601.

mef‘ülü/fā‘ilätü/mefā‘ilü/fā‘ilün

1. cūlar gibi sirişkim aķarken şırıl şırıl
ol hāb-ı nāzda uyumuş¹²⁶⁷ mışıl mışıl¹²⁶⁸

129a

¹²⁶⁶ Bu gazel Riyāzī D.’de 11 beyittir.

¹²⁶⁷ uyumuş M. : uyumuşmuş Pertev D.

¹²⁶⁸ Mısranın vezni hatalıdır.

2. nāyîñ nevā-yı sūz-ı dili yaqdı ‘ālemi
bilmem ne didi gūşuna neyzen fişıl fişıl
3. gelmez furāğ girye-i bî-ihtiyārdan
mānende-i dağ¹²⁶⁹ dīdeler olsa kızıl kızıl
4. yaluñuz lisān-ı dil hareket itmeyüb aña
i‘zā bütün¹²⁷⁰ kımıldasa şāyān kımıl kımıl
5. ey tıfl-ı nāz ben yanub ‘aşkuñla ağlayam
germ-ābe-i dilde¹²⁷¹ sen oyna çıpıl çıpıl¹²⁷²
6. ser-geşte eyler ise ne ğam çarḫ bizleri
ol da¹²⁷³ ḫayāl-i fener-veş kızıl kızıl¹²⁷⁴
7. **pertev** de geh-be-geh hele taşdı‘ idip ‘abeş
ol nāzenīne derdini söyler dırıl dırıl

602.

mefā‘ilün / mefā‘ilün / mefā‘ilün / mefā‘ilün

1. var ey zülf-i siyeh ḫāne-be-düş u nā-be-sāmān ol
perīşān eylediñ zālīm beni sen de perīşān ol
2. geçerseñ ey ḫayāl-i yār şeh-rāh-ı maḫabbetden
göñül dirler bizim bir tekyemiz var anda miḫmān ol
3. ser-i bālīnine bir kerre gel bu ḫaste-yi hecriñ
baḫub ey bî-vefā etdikleriñ çevre peşīmān ol
4. uşanduk ağlamış çehreyle ol vech-i ‘abūsuñdan
be hey şūfī nedir bu bed-edā bir gün de ḫandān ol
5. niçün ey muğ-beçe kāşāne-yi **vehbiye** gelmezsin
a kāfir gel bu şeb bārī hem-āğūş-ı müselmān ol

603.

mef‘ülü / fā‘ilātü / mefā‘ilü / fā‘ilün

1. bî-çāre göñlümü saña virdimse cānım al
redd itmeyüb meded anı ey bî-amānım al
2. bārī selāmım almaz iseñ gördiğüñ zamān

¹²⁶⁹dağ M. : rāh Pertev D.

¹²⁷⁰i‘zā bütün M. : iğzābdan Pertev D.

¹²⁷¹dilde M. : dilümde Pertev D.

¹²⁷²Mısranın vezni hatalıdır.

¹²⁷³ol da M. : ol da döner Pertev D.

¹²⁷⁴kızıl kızıl M. : firıl firıl Pertev D. Mısranın vezni hatalıdır.

129b

bir nazra ile hâtırım ey dil-sitânım al

3. kâlâ-yı rûy-ı aline dil çıkdı müşterî
reng itme anı vir baña naqd-i revânım al
4. tîr-i cefâya sîne-yi ağıyârı kıl hedef
'uşşâkıñ intikâmını kaşî kemânım al
5. luţf eyleyüb de **vehbî**-yi pîriñ du 'âsını
ey pîr olası tâze-resîde civânım al

604.

fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilün

1. girmedi kîsemize gerçi nuķūd-ı âmâl
mâl-i hulyâdır¹²⁷⁵ iden ceybimizi mâl-â-mâl
2. teşne-yi bâdiye-yi hâsret-i dîdâra 'aceb
var mıdır cûy-ı leb-i yâr gibi âb-ı zülâl
3. kûh-ı sîmîni çeker bir kıl ile gûyâ kim
gösterir müy-ı miyân şan'at-ı cerr-i işkâl
4. hâb-ı ârâmı hâram itmededir dîdemize
çeşm-i cādū-nigehi 'aynı ile sihr-i helâl
5. dil-i dîvânemi eglendiremem bir yerde
kara sevdâlara uğratdı hayâl-i haţ u hâl
6. şordum aĥvâlini bî-çâre meger aĥvel imiş
gördüğün söyledi bir kec-nazar ol mâha mişâl
7. **vehbiyâ** vaşf iderek müy-ı miyân-ı yâri
eyledim rişte-yi endîşemi diĥkatle hayâl

ĥarfü'l-mim

605.¹²⁷⁶

fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilün

7. tanrı'yı bildüm tanıdum küfr ü imân kâdadır
küfri bildüm aldum imân men müselmân olmanam
8. ezşerî'at ez tarîkat dört kitâbı okudum
bu kitâbı çünki bildüm men müselmân olmanam
9. ka'be-i büthâneden fark eyleyen gelsün beri
bu sözüñ küfri nedendir men müselmân olmanam

¹²⁷⁵mâl-i hulyâdır M. : mâli hulyâdır Vehbi D.

¹²⁷⁶Bu gazel Nesimi D.'de yoktur.

10. mescid-i mihrāb-ı minber bendedir ‘ayne’l-yaķın
çün anıñ ħarfin oķudum men müselmān olmanam
11. istedim buldum ħaķķı ben secde-i Şükr eyledim
dönüŐümüoķdur ‘aliden men müselmān olmanam
12. men nesīmī çün buldum ħaķķa iķrār eyledim
çün muvaĥĥid mü’min oldum men müselmān olmanam

130a

606.

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1. anadan toĝmazdan evvel birlik içre¹²⁷⁷ kān idüm
kimseler bilmezdi zātum¹²⁷⁸ Őöyle¹²⁷⁹ pinhān idüm
2. nice biñ yıllar muķaddem cümle eŐyā ins ü cin
gelmemiŐlerdi cihāna cümleye ben cān idüm
3. bir nihānī genc idüm kim olmamıŐdur¹²⁸⁰ āŐikār
kimseler görmezdi¹²⁸¹ zātum gizli¹²⁸² Őultān idüm
4. ħaķķ olub sevmek sevilmeķ gelmemiŐdi ‘āleme
‘āŐıķ-ı Őeydā ilāhi men¹²⁸³ cān virdüĝü cānān idüm¹²⁸⁴
5. ‘ilm ü ħikmet¹²⁸⁵ baĥr-i ķudret¹²⁸⁶ emr-i ħaķķ dan her ne var
faĥr-i ‘ālem muŐtafāya vaĥy olan¹²⁸⁷ ķur‘ān idüm
6. āteŐ-i ‘ıŐķıñ elünden tāzelense yāreler
ben aña merhem Őarardum bir ‘aceb loķmān idüm
7. nār-ı nemrūduñ içinde ħazret-i ibrahimi
yaķmayub ĝül-Ően olan ol āteŐ-i sūzān idüm
8. zebĥ için emre eylemiŐken zāhidā ismā‘ili
perr aķub ĝökler yüzünden hem inen ķurbān idüm
9. **naķŐiyā** dil ħānesinden ger bu ķudret¹²⁸⁸ dersini

¹²⁷⁷birlik içre M. : ey peri bir Nakşi Ali D.

¹²⁷⁸zātum M. : nāmum Nakşi Ali D.

¹²⁷⁹Őöyle M. : Şöyle kim Nakşi Ali D.

¹²⁸⁰olmamıŐdur M. : olmamıŐdum Nakşi Ali D.

¹²⁸¹görmezdi M. : bilmezdi Nakşi Ali D.

¹²⁸²gizli M. : gizli bir Nakşi Ali D.

¹²⁸³Őeydā ilāhi men M. : Őeydālarun Nakşi Ali D.

¹²⁸⁴Mısranın vezni hatalıdır.

¹²⁸⁵ħikmet M. : ķudret Nakşi Ali D.

¹²⁸⁶ķudret M. : ħikmet Nakşi Ali D.

¹²⁸⁷vaĥy olan M. : nuĥķ iden Nakşi Ali D.

¹²⁸⁸ķudret M. : sırrıñ Nakşi Ali D.

oқыub ben¹²⁸⁹ görmeseydüm vālih ü hayrān idüm

607.

mef'ülü / mefā'īlü / mefā'īlü / fe'ülün

1. toğdum anadan bir iki devrāna irişdüm
tutdum o yolu emr ile fermāna irişdüm
2. gördüm¹²⁹⁰ nice dem hışmet idüb iş bu arāda
'ömrüm geçürüb āhiri bir cāna irişdüm
3. gördüm ki menüm bütler¹²⁹¹ dört yanum almıř¹²⁹²
zünnārı kesüb çekdüm el ikrāra¹²⁹³ irişdüm
4. aldım haberin yetmiş iki milletiñ anda
sırrın oқыub mezheb-i 'irfāna irişdüm
5. gördüm yine rām olmayub ol büt-i tersā
girdüm boyanub rengine iřsāna irişdüm
6. tapdum aña çün 'işkı baña bir puta şatdı
yandum oduna bir ulu kül-hāna irişdüm
7. oldım nice dem anlar ile bende siyeh-püş
deyr içre girüp ka'be-i ruhbāna irişdüm
8. mağrib yakasın men¹²⁹⁴ görüb eyleyüb efgān
meřriķ güneşin gösterdi¹²⁹⁵ ol kāna irişdüm
9. tutdı elüm ol gerçi dilā çün ol arāda
yollar kesici hāzret-i derbāna irişdüm
10. bā yā vü elif ismi anuñ lām ile sindür
kim nūr-siyeh 'āřık-ı pinhāna iriřdüm
11. çevgān-ı belā gördüm o dem kim şurur elimde¹²⁹⁶
başım şob idüb cān ile¹²⁹⁷ meydāna irişdüm
12. hışmile bakub aldı yolum çünki peleng var
kān ile yaş dökerek ben dađı¹²⁹⁸ řirāna irişdüm

130b

¹²⁸⁹ben M. : ger Nakşi Ali D.

¹²⁹⁰gördüm M. : gezdüm Nakşi Ali D.

¹²⁹¹bütler M. : bütler eyā Nakşi Ali D.

¹²⁹²Mısranın vezni hatalıdır.

¹²⁹³ikrāra M. : akrāna Nakşi Ali D.

¹²⁹⁴men M. : beste Nakşi Ali D.

¹²⁹⁵gösterdi M. : gösteren Nakşi Ali D.

¹²⁹⁶elimde M. : elde Nakşi Ali D.

¹²⁹⁷cān ile M. : ben dağı Nakşi Ali D.

¹²⁹⁸yař dökerek ben dağı M. : şozlar şoparup cānile Nakşi Ali D.

13. virdüm seri men aldım anuñ luḡ ile ḳahrıñ
küfrün bürünüb¹²⁹⁹ devlet-i imāna iriḡdüm

14. gel fehm ideḡör ḳāf u nün ṡın ile¹³⁰⁰ remzin
naḳṡı ḥazer it ṡanma ki yabana irüḡdüm

608.

mefā‘ilün /mefā‘ilün / fe‘ülün

1. cihān dār-ı fenādır hey imānım
yüzüñ naḳṡ-ı beḳādır hey imānım
2. anıñ çün isterim görmek cemālin
seni görmek ṡafādır hey imānım
3. yüzüñ göster ḥabībim eyle mürvet
ki ṡanıñda ‘aḡadır hey imānım
4. beni men‘ ider ol zāhid yüzüñden
anıñ sözi ḥaḡadır hey imānım
5. kime kim secde gāh olmaz cemāliñ
biliñ iṡi riyādır hey imānım
6. bizimle mā teḳāddemden nigārā
senin ‘aṡḳıñ beḳādır hey imānım
7. cemi¹³⁰¹ eṡyā sücüd secde iderler
ṡehā bildim sañadır hey imānım
8. velī her kiṡi bilmez secde-gāhiñ
ki bildim bañadır hey imānıma¹³⁰²
9. baña gösterdi yüzüñ¹³⁰³ faḏl-ı yezdān
‘aceb luḡ ṡehādır hey imānım
10. diyen ‘arṡ-ı ilāhidir cemāliñ
muḥammed muṡṡafādır hey imānım
11. yazan naḳṡ-ı ṡıfat ḥaḡḡ-ı zātiñ
‘aliyyü’l-murtaḑadır hey imānım
12. mu‘ayyen pertev-i ḥüsnüñ ziyāsi
ḥasan ḥulḳ-ı rızadır hey imānım

131a

¹²⁹⁹bürünüb M. : götürüb Nakṡı Ali D.

¹³⁰⁰ḳāf u nün ṡın ile M. : ḳāf nün u ṡın Nakṡı Ali D.

¹³⁰¹cemi‘ M. : kamu Virani D.

¹³⁰²Bu beyit Virāni D.’de yoktur

¹³⁰³yüzün M. : vechiñ Virani D.

13. yolunda cān ile baş oynayanlar¹³⁰⁴
hüseyn-i kerbelâdır hey imānım

14. zihī gülşen ki zeyn olmuş cemālîñ
‘ali zeyne’l-‘abâdır hey imānım

15. heme bâķır heme ca‘fer-i ‘aynîñ
ziyā ender¹³⁰⁵ ziyâdır hey imānım

16. imām kâzım idi¹³⁰⁶ haṭṭıñda zıkrım
‘ali mūsā er-rızâdır¹³⁰⁷ hey imānım

17. taķī taķvīm oldu aḥsen naķīye
didim şallü ‘alâdır hey imānım

18. gelübdür ‘askerī hem devr-i mehdī
yedīde¹³⁰⁸ hoş ğazâdır¹³⁰⁹ hey imānım

19. cemālîñ feth şehr-i vücūdum
gelür rûḥa cilâdır¹³¹⁰ hey imānım

20. efendim sevdiğim kuluñ **vīrāni**
katında¹³¹¹ bir gedâdır hey imānım

609.

fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilün

1. penbe-i dāğ-ı cünün¹³¹² içre nihândır bedenim
diri oldukça libāsım budur ölsem kefenim

2. cānı cānān dilemiş virmemek olmaz ey dil
ne nizā‘ eyleyelim ol ne seniñdir ne benim

3. taş deler āhım oķu¹³¹³ şehd-i lebin şevķından
nola zünbūr evine beñzese beytü’l- ḥazenim

4. tavķ-ı zencīr-i cünün dā’ire-i devletdir
ne revā kim beni andan çıkarıca za‘f-ı benim

5. ‘ışk ser-geştesiyem seyl-i sirişk içre yerim
bir habābım ki hevādan ṭoludur pīrehenim

¹³⁰⁴oynayanlar M. : oynadanlar Virani D.

¹³⁰⁵ender M. : envār Virani D.

¹³⁰⁶idi M. : yedi Virani D.

¹³⁰⁷er-rızâdır M. : rızâdır Virani D.

¹³⁰⁸yedīde M. : yezīdiñ Virani D.

¹³⁰⁹ğazâdır M. : ğazadır Virani D.

¹³¹⁰cilâdır M. : ğidâdır Virani D.

¹³¹¹katında M. : kaķıñda Virani D.

¹³¹²penbe-i dāğ-ı cünün M. : merhem-i dag Fuzuli D.

¹³¹³oķu M. : odu Fuzuli D.

6. bülbül-i ğam-zedem bāġ-ı bahārım sensin
dehen ü kıdd u ruĥuñ ğonce vü serv ü semenim
7. idemen terk **fuzûlî** ser-i kūyuñ yāriñ
vaṭanımdır vaṭanımdır vaṭanımdır¹³¹⁴

610.

fe' ilātün/fe' ilātün/fe' ilātün/fe' ilün

1. fāş kıldıñ ğamım ey dīde-i ĥun-bār benim
eylediñ merdūme nem olduġun ızhār benim
2. deheniñ isterem iy 'ışk yok it varlıġım
ki yok olmaġda bu ġün bir ġarezim vār¹³¹⁵ benim

131b

3. çıkmış aġyār ile seyr itmege ol merdūm-i çeşm
bu 'acebdır mi ki çıkmış gözüm aġlar benim
4. bu temennāda kim ol şem' ile hem-şoĥbet olam
dūd-ı āh itdi dünüm tek ġünümü tār benim
5. mevc ile gönlümü ey eşk kıpar yānımdan
nāle ile başım aġrıtdı bu bīmār benim
6. çıkmış ol şūĥ bu ġün dökmege¹³¹⁶ kıanın gözümüñ
girme ey gözüm¹³¹⁷ kerem it kıanıma zinhār benim
7. ey **fuzûlî** der-i dīvāra¹³¹⁸ ġamım yazmaġdan
şāhid-i ĥāl-i dilimdir der-i dīvār¹³¹⁹ benim

611.

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. secdedir her kıanda bir büt görsem āyīnim benim
ĥāh kāfer ĥāh mü'min tut budur dīnim benim
2. bāġ-ban şimşād ü nesrīniñ baña arz itme kim
ol kıad ü ruĥsārdır şimşād ü nesrīnim benim
3. ĥāk-i dergāhın nazardan sürme ey seylāb-ı eşk
kıılma žāyi' sürme-i çeşm-i cihān bīnim benim

¹³¹⁴vaṭanımdır vaṭanımdır vaṭanımdır M. : nice kim zulm yeriye baña hoşdur vatanım Fuzuli D. Mısranın vezni hatalıdır.

¹³¹⁵var M. : vā Fuzuli D.

¹³¹⁶ġün dökmege M. : kim töke Fuzuli D.

¹³¹⁷gözüm M. : göz Fuzuli D.

¹³¹⁸der-i dīvāra M. : der ü dīvāra Fuzuli D.

¹³¹⁹der-i dīvār M. : der ü dīvāra Fuzuli D.

4. eşk mevcî gezdire her yana¹³²⁰ hâşâkimi
mümkin olmaz eşk tahrikiyle teskinim benim
5. çâre umdum¹³²¹ la'l-i şîrîninden eşk-i telhime
telh güftâr ile aldıñ cân-ı şîrînim benim
6. bende sâkin oldı derd-i 'ışk mecnûndan geçüb
andan artûkdır meger 'ışk içre temkînim benim
7. ey **fużûlî** her yeten ta'n eyler oldu¹³²² hâlîme
bû yiter ehl-i melâmet içre taşînim benim

612.

fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

1. her habâb-ı eşkime bir 'aks şalmış peykerim
şâh-ı mülk-i miñnetim tutmuş cihânı leşkerim
2. ehl-i 'ışkım yânalı 'ışk oduna pervâne tek
sürme-i çeşm eylemişler şem'ler¹³²³ hâkisterim
3. cismimi yakdıñsa pâ-mâl itme gönülümde şaķın
külhânım eksik degil hâkisterimde aħkerim
4. 'ışk ser-gerdânyam göğsümde biñ-biñ dağlar
bir sipihri-i sâ'irim şâbit¹³²⁴ cemî'-i aħterim
5. çeşm târı cismime düzmüşdü eşkim gevheriñ
âh kim çerh üzmüş ol târı tağılmış gevherim
6. nola her sâ'at od üstünde turursam dūd tek
'ūd-ı bezm-i 'ışkım âteşdir bisâ'et u bisterim
7. ey **fużûlî** çok melâmetden beni men' itme kim
ben nihâl-i gülşen-i derdim melâmetdir yerim¹³²⁵

132a

613.

fe'ilâtün/fe'ilâtün/fe'ilâtün/fe'ilün

1. eşigiñ taşımı kân ile yudu çeşm-i terim
pâklikden taş-ı lâ'¹³²⁶ eyledi feyz-i nazarım
2. cigerim dâğına merhem bulamadım¹³²⁷ senden

¹³²⁰yana M. : yan ten-i Fuzuli D.

¹³²¹umdum M. : itdim Fuzuli D.

¹³²²oldu M. : o dū Fuzuli D.

¹³²³şem'ler M. : şem' ile Fuzuli D.

¹³²⁴sipihri-i sâ'irim şâbit M. : sipihrim sâir ü sâbit Fuzuli D.

¹³²⁵yerim M. : berim Fuzuli D.

¹³²⁶taş lâ'l M. : dâşî a'l Fuzuli D.

¹³²⁷bulamadım M. : bulamadı Fuzuli D.

nice āh eylemeyim āh yanubdur cigerim

3. didi ol yār¹³²⁸ seher vaḳti gelem līk ne¹³²⁹ sūd
vaḳt ma‘lūm degil şām ile birdir seherim
4. ey hoş ol şām ki bī-ḥud gideyim¹³³⁰ ol kūya¹³³¹
neylerem anda deyü ğayrdan alam ḥaberim
5. düşmezem gönlüne ya‘ni oldum¹³³² eyle za‘īf
derd-i ‘ışkıñda ki gözde¹³³³ görünmez eserim
6. nice biñ ‘āşıka ancak bir oḳ atdıñ demediñ
ki düşer bir birine bir nice üftādelerim
7. ey **fuzūlī** tura benden ala ta‘līm-i vefā¹³³⁴
nāgeh er merkad-i mecnūna düşerse güzerim

614.

mefā‘ilün/mefā‘ilün/mefā‘ilün/mefā‘ilün

1. degilsin çokdan ey gerdün cihān¹³³⁵ seyrinde yoldaşım
nola ḥam olsa ḳaddiñ¹³³⁶ senden artıḳdır benim yaşım
2. terāzū-yı ‘iyār-ı miḥnetim pāzār-ı ‘ışḳ içre
gözüm her dem tolub biñ tāşa her sâ‘at deger başım
3. sirişkim āl ü bağrım pāre bir kūh-ı belāyım kim
hemīşe lāle vü la‘l ile rengindir içim tāşım
4. baña mānend bir dīvāne şüret bağlamaz gūyā
kalem şındırdı taşvīrim çekenden¹³³⁷ soñra naḳḳāşım
5. **fuzūlī** hazin-i genc-i vefāyım ol şüretten¹³³⁸
güherler tökdüğü¹³³⁹ isrāf ile çeşm-i güher-bāşım¹³⁴⁰

615.

fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün

¹³²⁸yār M. : mäh Fuzuli D.

¹³²⁹ne M. : çi Fuzuli D.

¹³³⁰gideyim M. : gidem Fuzuli D.

¹³³¹ol kūya M. : kūya vu ben Fuzuli D.

¹³³²oldum M. : olubam Fuzuli D.

¹³³³gözde M. : gözgüde Fuzuli D.

¹³³⁴vefā M. : hevā Fuzuli D.

¹³³⁵cihān M. : cān Fuzuli D.

¹³³⁶ḳaddiñ M. : ḳaddim Fuzuli D.

¹³³⁷çekenden M. : ḳılandan Fuzuli D.

¹³³⁸şüretten M. : sebebdendir Fuzuli D. Mısranın vezni hatalıdır.

¹³³⁹tökdüğü M. : tökdü Fuzuli D.

¹³⁴⁰çeşm-i güher-bāşım M. : bñ çeşm-i güher-pāşım Fuzuli D.

132b

1. deheniñ şevkıñ cān-sūz gümān itmez idüm
yoħsa bir dem anı ben mūnis-i cān itmez idüm
2. vaşl-ı hāl-i lebinı bilse idim nā-mağdur
ārzūsunda qara bağrıñ qān itmez idüm
3. hūblar ‘āşıka meyl itmedigin bilse idüm
özümü ‘ışk ile rüsvā-yı cihān itmez idüm
4. düşmeseydi gözümüñ yaşına feyz-i nazarıñ
anı her serviñ ayāğına revān itmez idüm
5. şalmasaydı dil-i dīvāne ‘imāret tarhın
anda genc-i güher-i ‘ışkı nihān itmez idüm
6. sitem-i ta‘ne-ı ağıyāra degildim vākıf
yoħsa yāriñ ser-i kūyunda mekān itmez idüm
7. itmeseydi sitem-i yār **fuzūli** beni zār
bunca feryād çeküb āh u figān itmez idüm

616.

fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün

1. yār hāl-i dilimi zār bilübdür bilürem
dil-i zārımda ne kim vār bilübdür bilürem
2. yāri ağıyār bilübdür ki baña yār olmaz
ben daħı ānı ki ağıyār bilübdür bilürem
3. zülfünü ehl-i vefā şaydına¹³⁴¹ dām eyleyli
beni ol dāma giriftār bilübdür bilürem
4. ben ne hācet ki kılam derd-i dilim yāre ‘ıyan
dil-zārıma ne kim var bilübdür bilürem¹³⁴²
5. yāra¹³⁴³ hem-şoħbetim olmazsa **fuzūli** ne ‘aceb
özüne şoħbetimi ār bilübdür bilürem

617.¹³⁴⁴

fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün

1. nola kılsam terk-i mey minnet kılub zāhidlere
neylerem mey neş’esin ben kim senin ħayrāñıñam
2. şāne veş yüz nāvek-i ğam sancılıbdur cānıma¹³⁴⁵

¹³⁴¹şaydına M. : kasdına Fuzuli D.

¹³⁴²dil-zārıma ne kim var bilübdür bilürem M. : kamu derd-i dilimi yār bilübdür bilürem Fuzuli D.

¹³⁴³yāra M. : yār Fuzuli D.

¹³⁴⁴Bu gazel Fuzuli D.’de 10 beyittir.

tā esīr-i halka-i gīsū-yı müşk efşānīnam

3. el çeküb kaṭ' -ı nazar kılmış 'ılacımdan ṭabīb
bildi gūyā kim ḥarāb-ı nergis-i mestānīnam
4. cāna meylīñ var ise ḥükm eyle teslīm eyleyim
pādişāhım ben seniñ bir bende-i fernānīnam
5. gönçe kılmaz şād gül açmaz tıtulmuş göñlümü
'arzū mend-i ruḥ-ı āl ü leb-i ḥandānīnam
6. kān idüb bağrum işimdir āh her dem ey felek
ḥürmetim tıt bir iki gün kim seniñ miḥmānīnam
7. ey **fużūlī** āteş-i āhile yandırdıñ beni
gālība şandıñ ki şem' -i külbe-i aḥzānīnām

133a

618.

fe' ilātün/fe' ilātün/fe' ilātün/fe' ilün

1. gül gibi cām-ı mey-i encümen efrüz idelüm
ittifāk ile gelin bir yire nevrüz idelüm
2. muṭrıb alsun eline 'udu yanınca biz de
yanalım yaqılalım bir dem-i dilsüz idelüm
3. gıceyi gündüze katmak değil a himmet idiñ
bir şafā eyleyelim kim şebimiz rüz idelüm
4. kalbimiz bāde ile maṭla' -ı envār olsun
nice bir maḥzen-i esrār-ı ğam endüz idelüm
5. bülbül okusun¹³⁴⁶ tāze ğazeller nef'ī¹³⁴⁷
gül gibi cām-ı mey-i encümen efrüz idelüm

619.

mef' ülü /mefā' ilü / mefā' ilü / fe' ülün

1. ṭobḥānede bir şāh görüb 'aqlımı atdum
aldım fitil-i nāra düşüb ṭob gibi çatdum
2. eylerse diyü göñlümü bir kālebe ifrāğ
kundağ bırağub cān u dile ğamlara batdum
3. vār idi ezel serde birāz 'ışk cevābı
pazār-ı ḥaқиkatde anı bir pula şatdum

¹³⁴⁵cānıma M. : bağruma Fuzuli D.

¹³⁴⁶bülbül okusun M. : bülbül olsun okusun Nef' i D.

¹³⁴⁷Mısranın vezni hatalıdır.

4. bir gönçe şikâr itmek için bâğ-ı ruḥından
gülzâr-ı muḥabbetde ḳalub nevbete yatdum
5. sevdâ-yı mecâziden alub lezzet ‘**ilmi**
ḥaḳḳâ ki dimiş ḳand-i leb-i yâr mı tatdum

620.

mef’ülü/mefâ’îlü/mefâ’îlü/fe’ülün

1. âvâre dilim mâye-i sevdâ neme lâzım
mestim ezeli cür’a-i mînâ neme lâzım
2. bu gūşe-i vaḥdet gibi gülşen yoğmuş hiç
şimdengerü gülzâr fer-aḥzâ neme lâzım
3. girdâb-ı ğamiñ ka’rine müstağrakım ey yâr
zevḳ eylemege sâhilderyâ neme lâzım
4. ben ol ruḥ gül yâr için nâleler itdüm
bülbül gibi yoḥise gül-i ra’nâ neme lâzım
5. aġyâra da yüz virmeme sensin sebep ey şūḥ
a’dâ eyle ülfeti olur yâ neme lâzım
6. ol âfet-i devrân eyle hem meclis ikenben
beyhüde yire ḥalkîle ğavġa neme lâzım
7. gitdikce **reşâd** olmada nazm âver i’câz
şâyide müzâmin muḳâffa neme lâzım

133b

621.

fâ’ilâtün/ fâ’ilâtün/ fâ’ilâtün/ fâ’ilün

1. ḳîl u ḳâl-i ‘aşḳı ḥâmūş olmayınca bilmedüm
sırr-ı ‘aḳlı mest ü medhūş olmayınca bilmedüm
2. ‘âlemün zevḳıñ gedâ eylermiş ancak dünyede
ol şafâyi¹³⁴⁸ ḥâne-ber-düş olmayınca bilmedüm
3. lezzet-i şevḳ-ı maḥabbet niydüğün pervânede
şu’le-i âha hem-aġūş olmayınca bilmedüm
4. ‘âlemi tutmuş şadâ-yı na’re-i ğavġâ-yı ‘aşḳ
dâġlardan ser-be-ser gūş olmayınca bilmedüm
5. mezheb-i rindânı bilsün mi **fehîmâ** zâhidân
ben hezârân-sâl mey-nüş olmayınca bilmedüm

¹³⁴⁸ol şafâyi M. : ben o zevkı Fehim D.

622.

mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün

1. irüşdüm bahre cüy-ı āsā basīt-i ħakden geçdüm
bisāt-ı ħurba irdüm çenber-i eflākden geçdüm
2. şarāb-ı la'l-fām u zevrāk-ı zerrīni terk itdüm
ben ol keştī ile ol āb-ı āteş-nākden geçdüm
3. ğamuñ afyonını tiryāk ekber diyü¹³⁴⁹ 'arz itme
yüri şağ ol benüm 'ömrüm ben ol tiryākden geçdüm
4. beni ālūde dāmen şanma vā'iz mest gördükce¹³⁵⁰
senüñ bezmüñ gibi ben nice cāy-ı pākden geçdüm
5. muğaylān-ı belā tutmuş tarīk-i ka'be-i vaşluñ
efendi ben o rāh-ı pür ħas u ħāreden¹³⁵¹ geçdüm¹³⁵²
6. metā'ı dehr bir puldur aķar şu 'ömr-i müsta'cel
anuñ çün **bākıyā** esbābdan emlākden geçdüm

623.

mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün

1. şafā gül-zārudur sīnem gül-i bī ħardur dağum
maĥabbet gülşeninde açılan gülnārdur dağum
2. der-i ümmīd-i kıldum beste ħübānuñ vefāsından
görinür sīnede yir yir ser-i mismārdur dağum
3. beni müflis şanur gerçi görenler rüy-ı zerdümden
velī ağ aķcadur eşküm kızıl dinārdur dağum
4. şirār-ı nār-ı ħırmen-süz-ı ğamdan sīne yanmışdur
nişān-ı āteş-i enduh-ı 'aşķ-ı yārdur dağum
5. kızardı göz gibi nār-ı ğam-ı fürķatde ey **bāķī**
derūnum ħālīñ ağlar dīde-i ħūñ-bārdur dağum

134a

624.

mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün

1. maĥabbet baĥridür āhum yilinden mevc urur yaşum
melāmet fülkidür ser aña lengerdir iki yaşum
2. peleng-i 'aşķ-ı yāruñ bīşesidür müy-ı jülidem

¹³⁴⁹tiryāk ekber diyü M. : tiryāk diyü baña Baki D.

¹³⁵⁰gördükce M. : gördünse Baki D.

¹³⁵¹ħāreden M. : ħāşākden Baki D.

¹³⁵²Mısranın vezni hatalıdır.

diyār-ı derd ü miḥnet kūh-sārıdur benüm başum

3. ne meclis içre nüş-ı cām idersem yād-ı la'lüñle
o bezm ehlinde qalmaz cür'adan ğayrı ayakdaşum
4. bilürsün nūr-ı dīdem tütıyāya katılur cevher
nola ağlarsa ḥāk-i pāyüñe çeşm-i güher-pāşum
5. ayırdı sihr idüb yāri sipihr-i pīre-zen benden
ne lu'b itdi baña gör **bākıyā** bi'llāhi oynaşum

625.

fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'iilün

1. gülşen-i lāhūtı şorsañ bülbül-i güyāsıyam
verd-i 'irfān isteseñ gülzār-ı dilāsāsıyam
2. uçmağa 'aşkuñ hevāsında megesce yoq perüm
kāf-ı miḥnet-āşıyānuñ gerçi kim 'anķāsıyam
3. dürr-i 'aşkı isteme her bir tenüñ ābī görüb
iste benden anı kim ol gevheriñ deryāsıyam
4. seyr iden eţvārımı dil-bestem olsa tañ mıdur
'ālem-i sūz-ı güdāzuñ¹³⁵³ şāhid-i ra'nāsıyam
5. dūd-ı āhumdan şarındum başuma destār ben
milket-i ğamda **cenābī** ya'nī kim 'abbāsıyam

626.

mef'ülü / fā'ilātü / mefā'ilü/ fā'ilün

1. kasdum bu kim ğazāle-i çeşmüñi şayd idem
cān riştesiyle şol iki vaḥşiyi kayd idem
2. tağyır¹³⁵⁴-i ḥadd ü ḥāl-i dil-ārāya başladum
ey ḥ'āce cünd-i mes'ele-i 'amr u zeyd idem
3. elden qomadı resm-i kızılbaş¹³⁵⁵ gözleriñ
şol qaldı inci ile¹³⁵⁶ ceng-i 'ubeyd idem¹³⁵⁷
4. seccāde-i veli¹³⁵⁸ döşeyüb baḥr-ı eşküme
turdum namāza ola ki kār-ı çüneyd idem

¹³⁵³sūz-ı güdāzuñ M. : sūz u güdāzuñ Cenabi D.

¹³⁵⁴tağyır M. : tefsır Cenabi D.

¹³⁵⁵kızılbaş M. : kızılbaşı Cenabi D.

¹³⁵⁶inci ile M. : anuñ ile ki Cenabi D.

¹³⁵⁷Mısranın vezni hatalıdır.

¹³⁵⁸veli M. : dili Cenabi D.

134b

5. başdan ayağa bātıl ola sihr-i sāmiri
nazm içre ben cenābī eger ‘arz-ı keyd idem

6. münkir ola **cenābiye** ol cāmī dil-beri
şad-bār eger kerāmet-i şeyh-i ‘ubeyd idem

627.

fā‘ilātün/ fā‘ilātün /fā‘ilātün/ fā‘ilün

1. sākī-i ‘aşkuñ elinden cām-ı ğam nüş idelüm
bezm-i miḥnetde gönül rindini ser-ḥüş idelüm

2. muṭrib-i derdüñ niyāzıyla elin pūs idelüm
çaldurub sāz-ı elem-efzāsını güş idelüm

3. köçegidür nükte-i ‘aşkuñ bugün devr eylesün
dil kulağına hilāl-i çarḥı mengüş idelüm

4. lücce-i deryā-yı ‘aşkuz rüzgār-ı āh ile
nice yüz biñ mevc urub bu demde bir cüş idelüm

5. vaşl-ı gülzārında hecri ey **cenābī** ol gülüñ
ḥār-ı ğamdur bildük ammā biz der-āgüş idelüm

628.

fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilün

1. nişlesem ben de dil-i ḥasteme¹³⁵⁹ bilmem nitsem
zehr ise işledemez zaḥmuma merhem itsem

2. beni ḥummā-yı ğam ü miḥneti çok incitdi
tutsam ol şūḥı biraz örşelesem incitsem

3. tā leb-i ḥavzda turmuş varub ol serv-i revān
varsam ardındān uşul ile toḳınsām itsem

4. uñma bitme dir iken şā‘ıka-i āteş-i āh
dāne-i eşk ‘aceb dir mi ki uñsam bitsem

5. bu ḥarābatda **sābit** olamam sultānum
dil vīrānemi yapsañ da yıķılsam gitsem

629.

mefā‘ilün / mefā‘ilün / mefā‘ilün / mefā‘ilün

1. belin çoçmaq içün bir āfet-i ğaddāra çarpıldım
gehī şemşirine geh ḥancer-i ḥün-ḥāra çarpıldım

¹³⁵⁹ḥasteme M. : hasteye Sabit D.

135a

2. raķīb-i dīv cin tūtmuř gibi pūr-ıztırāb olmuř
iřitmiř kim ben ol řūh-ı perī-ruhsāra çarpıldım
3. ne efsūn etdi bilmem bir baķıřla çeřm-i cādūsu
gidūb ‘aķlım başımdan ğamze-yi seħħāra çarpıldım
4. metā‘-ı vaşlı verdi ğayra naķd-i ‘aķlım almışken
ziyāna uğradım bir řāhid-i bāzāra çarpıldım
5. gelūrken hāneme yāri çevirmiř **vehbiyā** ağyār
işitdikde telāřımdan der ũ dīvāra çarpıldım

630.

mefā‘ılūn / mefā‘ılūn / mefā‘ılūn / mefā‘ılūn

1. yanıñdan def‘-i ağyār-ı bed-endīři ehem şandım
şanursın kim yine ey bī-vefā ben saña kem şandım
2. leb-i peymāneyi gōrdükde la‘l-i yāra peyveste
iki mestāne dilber birbirine¹³⁶⁰ fem-be-fem şandım
3. haķ-āver bir mūrēkkeb řalı kātib-zāde-yi řūhuñ
tenūn ābādī kāğıd zann idūb kařıñ kalem řandım
4. büt-i ferhāda¹³⁶¹ beñzer bir pūser gōrdüm řıfāhānda
ruhuñ řehnāme-yi hūsn ũzre tařvīr-i ‘acem řandım
5. sipihr-i sūfle-perver hayli bālāter gōrūnmūřdū
meger alaķ imiş evvel baķub ‘ālī-himem şandım
6. ķurutdı kiřt-zār-ı ārzūyı minnet-i hūřķū
seħāb-ı tīre-rūyu řāhib-i zeyl-i kerem řandım
7. ederdi řab‘-ı pūr-zūruñ ‘alī řīr ũstūne hamle
seni **vehbī** ‘acemde ben gōrūp řīr-i ũcem řandım

631.

mefā‘ılūn / mefā‘ılūn / mefā‘ılūn / mefā‘ılūn

1. gūl-i bāğ-ı edebdir yāra ta‘rīz-i viřāl itmem
‘izārın reng-i řerm-i pūse ile al al itmem
2. eder ağyāra dūzdīde nigeħler meclis-i meyde
harāmī gōzlerinden gōrdūğüm cevri helāl itmem
3. řağıtmam īn-i ğīsūsun řabā-veř āh-ı serdimle
niżām-ı mūlk-i hūsnūñ fitne-hīz-i iħtilāl itmem

¹³⁶⁰birbirine M. : birbiriyle Vehbi D.

¹³⁶¹ferhāda M. : ferhāra Vehbi D.

4. ben ol leylī-nigehden dūr olub şahrāya düşsem de
dil-i āşüftemi ālüfte-yi çeşm-i gāzāl itmem
5. nazar-gāhım o māhıñ gūşe-yi ebrūsudur ancak
felekde gurre-yi ʿīd olsa da seyr-i hilāl itmem
6. gözüm açdım ğubār-ı āsitānıñ tūtiyā gördüm
odur çeşm-āşinā kuhlü'l-cevāhir iktihāl itmem
7. bilürler şāʿiriñ bir mışraʿ-ı bercestden kıadrini¹³⁶²
anıñçün ol kıad-i mevzūndan ğayrı hayāl itmem
8. derūn-ı dilde dursun çünki yokdur kıymetiñ añlar
sebebsiz gevherim taşa urup hussādı lāl itmem
9. nakīza-baḫşī-yi gerdūn-ı dūn der-pīş iken **vehbī**
felek hem-kıadr-i bedr eylesse de ʿarz-ı kemāl etmem

135b

632.

fāʿilātūn / fāʿilātūn / fāʿilātūn / fāʿilūn

1. gāh vaʿd u geh niyāz u geh¹³⁶³ ibrām eyledüm
neyledümse eyledüm yāri hele rām eyledüm
2. geh ʿizārın fikr idüb geh zülfünü yād eyleyüb
her ne ḫāl ise yine bugün de aḫşam eyledüm
3. ol hilāl-ebrūyu bedr olduĝda çekdim sīneye
bu felekden gördüğüm noḫşanı itmām eyledüm
4. taʿn-ı ḫāsitle derūn-ı sīnemi ḫātem gibi
çāk çāk etdimse de ʿālemde bir nām eyledüm
5. aĝa düşmüşken o vaḫşī āfet ey **vehbī** hemān
şayd için rīş-i sefīdi bir ʿaceb dām eyledüm

633.

feʿilātūn / feʿilātūn / feʿilātūn / feʿilūn

1. ārzū-yı dehen-i yār ile maʿdūm oldum
cevher-i ferd gibi maʿnī-yi mevḫūm oldum
6. şāygān genc-i vişālīñ iderek ḫulyāsın
künc-i vīrāne-yi ḫasretde varub büm oldum
7. telḫ-kām eyledi düşünām-ı leb-i şīrīni
içmeden āh o şeker şerbeti mesmūm oldum

¹³⁶²kıadrini M. : kıadrin Vehbi D.

¹³⁶³geh M. : gāh Vehbi D.

8. dil fetil aldı fenderde o meh-i rüyu¹³⁶⁴ görüb
yanmağa şahn-ı kilisâda daği müm oldum
9. yine derd-i dilimi ben bilürem ey **vehbî**
var mıdır fâ'ide kim 'âleme ma'lûm oldum

634.

fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilün

1. nice bir h'âhiş-i âmâl ile mecbûl olalım
terk-i maṭlab idelüm nâ'il-i me'mûl olalım
2. men ü mâ dâ'iesin naḳş-ı zamîr eylemeyüb
şıla-yı 'âṭıfet-i devlete mevşûl olalım
3. vâşıl-ı bezm-i kibâr olmağ için hâricden
girerek her kapuya dâhil ü medhûl olalım
4. kâbiliyyet eşerin maḥv idelüm kâbil ise
biz daği câhil-i muḳbil gibi maḳbûl olalım
5. gerçi müşkil görünür vaz'-ı çep-endâz-ı felek
yine dünyâda hemân sağ olalım şol olalım
6. faşl-ı vaşl u cihet-i câmi'a baḥtın¹³⁶⁵ açarak
biz o mevzû'a bu taḳrîb ile maḥmûl olalım
7. çekmeyüb bezm-i ğamiñ renc-i ḥumârın **vehbî**
bâde vü dilber ile cünbişe meşğûl olalım

136a

635.

fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

1. neş'e-baḥş-ı dil o la'l-i bî¹³⁶⁶-güsârımdır benüm
yoḥsa nüş-â-nüş-ı mey cüş-ı ḥumârımdır benüm
2. lâle-veş sāğar-be-kef geldim bu bezme sâkiyâ
câm-ı gül-günüm derün-ı dâğ-dârımdır benüm
3. bir gül-i şad-berg-i ḥüsne 'âşıkım kim bülbülân
şermsâr-ı şavt-ı rengîn-i hezârımdır benüm
4. bu gece mâhiyyet-i resm-i hilâli añladım
çarḥda taşvîr-i nîm-ebrû-yı yârımdır benüm
5. püsedden çâh-ı zenaḥdânîñ pür itmek tâ be-leb
h'âhiş-i ḥüsniñ¹³⁶⁷ dil-i ümmîd vârımdır benüm

¹³⁶⁴meh-i rüyu M. : meh-i rümu Vehbi D.

¹³⁶⁵baḥtın M. : baḥşin Vehbi D.

¹³⁶⁶bî M. : mey Vehbi D.

6. nāvek-i müjgānīñ urduqça nişān-ı sīneye
ol kemān-ebrū deseydi ber-güzārımdır benim
7. elde qalır mısın¹³⁶⁸ inşāf et ‘inān-ı ihtiyār
yekke-tāze¹³⁶⁹ nāz o tıfl-ı ney-süvārımdır benüm
8. tāze mazmūn kopdu naḥl-i ḥāmeden güller gibi
vehbiyā sermā daḥi cūş-ı bahārımdır benüm
9. fākihe gerçi şitāda nār imiş aḥbāb için
meyve-yi ter de bu nazm-ı ābdārımdır benim

636.

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1. gūşe-yi meyḥānede gerçi esīr-i bādeyim
zāhidā ancak ğam-ı eyyāmdan āzādeyim
2. mū-miyān-ı mūmyā-yı vaşla muḥtācım meded
bir şikeste-beste böyle derd-mend üftādeyim
3. ḥasret-i miḥrāb-ı ebrūñ ile oldum pāy-māl
maḥfil-i ‘aşqa döşenmiş köhne bir seccādeyim
4. bārī bir kerre şarılmaq mümkün olmaz mı ‘aceb
böyle başdan şavma kim destārīña dil-dādeyim
5. gül gibi rengīn degilsem de ne māni‘ **vehbiyā**
ḥārdan pākīze dāmānım ki **sünbül-zādeyim**

637.

mef‘ülü / mefā‘ilü / mefā‘ilü / fe‘ülün

1. āşüfte vü ser-dāde-yi pīç ü ḥam olaydım
tek cebhe-yi yāre dökülen perçem olaydım
2. işkeste olursam da düşüb seng-i cefāya
sāğar gibi sāķī ile fem-der-fem olaydım
3. ancak olub üftāde gül-i ‘arız-ı yāra
sā’ir yere düşmezdim eger şebnem olaydım
4. tīr-i nigehiñ urdu dile bārī diseydi
birgün şarılıb yarasına merhem olaydım
5. terk etmez idim cennet-i istanbulu **vehbi**

136b

¹³⁶⁷hüsniñ M. : ḥüşk-i Vehbi D.

¹³⁶⁸mısın M. : mı sen Vehbi D.

¹³⁶⁹tāze M. : tāz-ı Vehbi D.

bir kendüm idāre idicek ādem olaydım

638.

mefā'īlün/ mefā'īlün/ mefā'īlün/ mefā'īlün

1. felek meşreb yine bir şūha künd-i mübtelā oldum
arardım 'ākıbet bu derd-i 'aşkı güç belā buldum
2. tavāf-ı kūyuñ eyler ğālibā tenhāca 'āşıklar
ki zīrā dün gice vardum bir iki naşş-i pā buldum
3. der-āğüş eyledüm rüyāda 'uryān ol-peri rūya
bu şeb mir'āt-i ħ'ūbı reşk-i mir'ātü's-şafā buldum
4. açıldı¹³⁷⁰ gönçe-i ümmīdiñ ey dil gel açıl şād ol
saña meyḥāne-i ğām gibi cāy-ı dil-güşā buldum
5. o tūbā-ķāmet-i nāzik- hırāmıñ vaşf-ı ķaddinde
resā çok mışra'-ı mevzūn buldum nā-resā buldum
6. ḥayāt-efzā didim geh la'line geh 'ayn-ı cān 'arīf
dehān-ı dilbere gūyā ki ḥarf-i āşinā buldum

639.

fā'īlātün /fā'īlātün /fā'īlātün /fā'īlün

1. dilnişin sīn ķābil-i ūlfet degilsin neyleyim
ateşe yanmış dil-i ḥayret degilsin neyleyim
2. ... 'aşk ki bigānesin aġyār-ı yār
mażhar-ı eşk-i ğam-ı fırķat degilsin neyleyim
3. sūd virmez tıfl-ı nāzım eyleme bīhūde zār
seyli ħ'āre dāye-i ḥasret degilsin neyleyim
4. 'alk ki serdāredir cümle cihān amma çer sūd
maḥrum-ı zār-ı dil ü şoḥbet degilsin neyleyim
5. bende-i 'aşkıñ **ferīd**-i nātūvān eyler anın
şāhid-i şevķ āver-i ḥālet degilsin neyleyim

640.

mef'ūlü/mefā'īlü/mefā'īlü/fe'ūlün

1. kāle-i dile ğamzeñ olub müşteri virdim
pey virmiş idi āḥir ammā geri virdim
2. ey meh nigeḥ luṭfuñ ile tālibi olduñ

¹³⁷⁰açıldı M. : açılsun Arif D.

137a

geldi saña dil virmeniñ artuğ yeri virdim

3. hiç ‘atf-i nigāh eyledim şūd u ziyāne
yā fā’ide yā hūd zarar anı viri virdim
4. mihrāb-ı dü ebruñā idüb meyl ü tücah
ben hānķah ‘aşķına pūsını sırrı virdim
5. bir şūh melek meşreb arardı dil **rasih**
sulţān mı ‘afv ile ķuluñ gösteri virdim

ħarfü’l-nun

641.

mef’ülü/ mefā’ilü/ mefā’ilü / fe’ülün

1. yā rāb beni dūr eyleme evlād-ı ‘aliden
kim bendesiyüm bularuñ ben¹³⁷¹ ķālū beliden
2. dönmem eger¹³⁷² hāriciler başumu kesse
sīnemde muħabbetleri vardur ezeli den
3. cān u dil ile bende olur āl-i resūle
her kime ‘ināyet nazārı olsa¹³⁷³ veliden
4. a’ mā idi bu dīdelerüm oldı çü binā
ħāk-i reh-i seyyidlere ‘aynum süreliden
5. çün oldı¹³⁷⁴ ħayātı ezeli bunlara **seyfi**
cānını fedā bāşını ŧob eyliyeliden

642.

mef’ülü/ mefā’ilü/ mefā’ilü / fe’ülün

1. tennūr-ı dilde od yaķub āh-ı şererümden
bir özge kebāb mā-ħazār itdüm cigerümden
2. derd ehline nūş itmegiçün eyledüm ihzār
bezm-i ğama iki şişe mey didelerümden
3. şeb-tā-be-seħer zārüm o yāre eşer itmez
lerzīde felek gerçi ki āh-ı seħerümden
4. āvāze-i hicr-i elemüm düşeli dehre
mātem-zededür ins ü melek bu kederümden

¹³⁷¹bularuñ ben M. : ben bularuñ Seyfullah Nizamolu D.

¹³⁷²eger M. : ger eger Seyfullah Nizamolu D.

¹³⁷³olsa M. : irse Seyfullah Nizamolu D.

¹³⁷⁴oldı M. : buldı Seyfullah Nizamolu D.

5. dil-beste-i zülf-i siyehem yine **sezāyi**
sevdā-yı cünün gitmedi asla bu¹³⁷⁵ serümden

643.

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

137b

1. yakma cānum nāle-i bī-iḥtiyārumdan şaşın
dökme kanum ab-ı çeşm-i eşk-bārumdan şaşın
2. şu virür her şubḥ-dem göz yaşı tīg-i ahuma
çok beni incitme tīg-i āb-darumdan şaşın
3. cevri odu yakdı beni yanumda durma ey gönül
bir tutuşmuş ateşem kurb-ı civārumdan şaşın
4. cān¹³⁷⁶ evinden destiñi¹³⁷⁷ cehd eyle ey cān taşra çek
ben 'aynıñ bendesiyem zülfikārumdan şaşın¹³⁷⁸
5. gelme kabrüm üzre ey 'ışk benim tek öyle kim¹³⁷⁹
ta'ne taşıdur saña seng-i mezārumdan şaşın
6. şah-ı mülk-i mihnetem ḥayl ü sipahum derd ü gam
ḥayl-i bi-ḥadd sipah¹³⁸⁰-ı bi-şumarumdan şaşın
7. ey **fuzūli** kanı maḥbubu ki sevsen raḥmi var
kıl ḥazer ancak benim bi-raḥm yarumdan şaşın

644.

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. dost bī-pervā felek bī-rāḥm devran bī-sukūn
derd çok hem-derd yok düşman kavī ṭālī' zebūn
2. sāye-i ümmīd zā'il āftāb-ı şevk germ
rütbe-i idbāra 'ālī pāye-i tedbīr dūn
3. 'aql dūn himmet sadāy-i ta'ne birbirinden¹³⁸¹ büend¹³⁸²
baḥt kem şefkāt belā-yı 'ışk gün günden efzūn¹³⁸³
4. ben ğarīb milk-i rāh u vaşl¹³⁸⁴ pür-teşvīş ü mekr
ben ḥarīf-i sāde-levḥ u dehr pür naqş-ı¹³⁸⁵ füsūn

¹³⁷⁵asla bu M. : bir kere Sezayî D.

¹³⁷⁶cān M. : ten Fuzulî D.

¹³⁷⁷destiñi M. : rahtını Fuzulî D.

¹³⁷⁸ben 'aynıñ bendesiyem zülfikārumdan şaşın M. : afet-i seyl-i sirişk-i bi-kararumdan şaşın Fuzulî D.

¹³⁷⁹benim tek öyle kim M. : içre men tek ölmeyen Fuzulî D.

¹³⁸⁰ḥadd sipah M. : ḥadd ü sipah Fuzulî D.

¹³⁸¹birbirinden M. : yer yerden Fuzulî D.

¹³⁸²Mısranın vezni hatalıdır.

¹³⁸³efzūn M. : füzun Fuzulî D.

¹³⁸⁴vaşl M. : vaşl u rāh Fuzulî D.

5. her sehī kad cilvesi bir seyl-i tūfān-ı belā
her nihāl-ı ebrū kaşı bir ser haţ-ı meşk-ı cunūn
6. yelde berk-i lāle tek temkīn-i dāniş bī-şebāt
şūda ‘aks-i serv tek te’şīr-i devlet vāz gūn¹³⁸⁶
7. ser had-i maţlūb pūr miḥnet tarīk-i imtiḥān
menzīl-i maķşūd pūr āsīb rāh-ı āzmūn
8. şāhid-i maķşūd¹³⁸⁷ nevā-yi çeng tek perde-nişin
sāğar-ı ‘işret ḥabāb-ı şāf-ı şahpā tek nigūn
9. tefriķa ḥāşıl tarīk-ı mülk-i cem‘iyyet maḥūf
ah bilmen neyleyim yoķ bir muvāfiķ reh-nūmūn
10. çihre-i zerdin **fuzūlūniñ** tutubdur eşk-i āl
gör aña renkler çekmiş sipihr-i nilgūn¹³⁸⁸

645.

mefā‘īlūn/ mefā‘īlūn/ mefā‘īlūn/ mefā‘īlūn

138a

1. budur farkı göñül maḥşer gününüñ rüz-ı hicrandan
kim ol cān döndürür cisme bu cismi ayırur cāndan
2. tutub rāh-ı ādem bulmuş dehāniñdan göñül kāmīñ
baña hem cezmdir ol ‘azm ben hem qalmazam añdan
3. ğam¹³⁸⁹ şerḥ itmek için isterem her gördüğüm sa‘āt
tutam dāmāniñı degmez elim çāk-i giribāndan
4. tavāf-ı kūyuñ isterdim kılam bār-ı ğām-ı ‘ışkıñ
ḥam itdi kāmetim yollar tutuldu ḥār-ı müjgāndan
5. ne hoş ülfet tutubdur nā tūvān cism ile cān göñül¹³⁹⁰
şanur bir tār-ı mudur ol ser-i zūlf-i perişāndan
6. oķuñ geldikce çeşmim dökse bağrum qanın andandır
ki bağrim qanına yer koymadı¹³⁹¹ sīnemde peygāndan
7. sitem taşu melāmet ḥeņçeri bīdād şimdi¹³⁹²
fuzūli her cefā kim gelse hoşdur cāna cānandan

¹³⁸⁵naķş-ı M. : mekr ü Fuzuli D.

¹³⁸⁶vaz gūn M. : vajgūn Fuzuli D.

¹³⁸⁷maķşūd M. : maķşad Fuzuli D.

¹³⁸⁸nilgūn M. : vajgūn Fuzuli D. Mısranın vezni hatalıdır.

¹³⁸⁹ğam M. : ğamım Fuzuli D.

¹³⁹⁰göñül M. : güyā Fuzuli D.

¹³⁹¹koymadı M. : qalması Fuzuli D.

¹³⁹²şimdi M. : şemsiri Fuzuli D. Mısranın vezni hatalıdır.

646.

fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

1. bezm-i ğam içre şarâbımdır sirişk-i¹³⁹³ lâle-ğün
kıldı ham¹³⁹⁴ kıddim büküb cām-ı şerâbım ser nigün
2. her tarâf pür hun eliflerdir çekilmiş gögsüme
bād¹³⁹⁵ hevâdan mevc urur bağrumdaki deryâ-yı hun
3. artırur eyyâm-ı hicrânıñ sirişkim hiddetiñ
müddet-i eyyâm mey keyfiyetin eyler fuzün
4. mesken itmiş mâr târ-ı zülfü¹³⁹⁶ çeşmim saĥnesin
pend virmeñ kim anı andan çıkarmaz biñ füsün
5. kat'-i ülfet ğālibā düşvârdır kim eylemiş
nağş-ı şîr¹³⁹⁷ ile ferhâdı muğayyed bî-sutün
6. rişte-i cān eylerim peyvend târ-ı zülfüñe
ah kim çekmekde imdād eylemez baĥt-ı zebün¹³⁹⁸
7. ey **fuzûlî** ben melâmet gevheriniñ genciyim
ejderhâdır kim çevremde¹³⁹⁹ zincir-i cünün

647.

fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

1. geçmişem ben ki şehîd olmağ için cānumdan
gecme kırbānuñ olam başuñ için kınumdan
2. toĥm-ı ĥurşîd ü meh olurdı zemîn içre eger
düşe bir kıatre 'arağ 'arız-ı cānumdan
3. lâle-i tîre-dilem kevkev-i baĥtum gibi ben
gül-i ĥurşîd açılır gerçi gülistānumdan
4. āb-ğîr olub¹⁴⁰⁰ o gülşen güli nilüfer olur
feyz-i te'sîr-i ruĥ u dîde-i giryānumdan
5. mekteb-i bâğ-ı maĥabbetde gülistān okıyub
bülbülân meşğ alurlar dil-i nālānumdan
6. zîr-i mevcde¹⁴⁰¹ kıalur rîğ şıfat cümnenücüm¹⁴⁰²

138b

¹³⁹³sirişk-i M. : sirişkimdir şerâb-ı Fuzuli D.

¹³⁹⁴ham M. : ğam Fuzuli D.

¹³⁹⁵bād M. : yā Fuzuli D.

¹³⁹⁶mâr târ-ı zülfü M. : yâr mâr-ı zülfü Fuzuli D.

¹³⁹⁷şîr M. : şîrin Fuzuli D.

¹³⁹⁸zebün M. : nigün Fuzuli D.

¹³⁹⁹kim çevremde M. : yatar çevremde Fuzuli D.

¹⁴⁰⁰olub M. : olur Fehim D.

bir kemīn kaṭre ki cūş eyleye ‘ummānumdan

7. ben **fehīmem** o cihetden felek-i lā-yefhem
tīg-i ceħl ile ayırdı ser ü sāmānumdan

648.

fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

1. zehr-i kātildir bu dünyā şu şanub içme şaşkın
bu ‘ömür sermāyesini yok yire şaşma şaşkın
2. haḫḫ lisān virdi saña zıkr ü tevḫīd itmege
kezb ü ğıybet iftāriyye aĝzını açma şaşkın
3. mürşid-i kāmīl dilinden bir naşīḫat ala gör
evliyālar şoḫbetinden devr olub kaçma şaşkın
4. kendini her ne şanursañ şan anı mü’minlere
ehl-i imān arasında kimseyi secme şaşkın
5. diz çöküb kāmīl önünde izin destūr almadan
kendi ra’yiñle izinsizsin kesüb biçme şaşkın
6. zāhir-i bāṭın cināḫıñ uydurub pervāz kııl
bir ḫanād ile düşersin aldanub uçma şaşkın
7. duz ü şeb sa’y ile dā’im olma taḫdīrden cüdā
i’tikād-i haḫdan aşla bir ḫadem sürçme şaşkın
8. mürşid-i kāmīl meşāyiḫ ḫidmetinden olma dūr
tā kemāle irmeyince her yaña göçme şaşkın
9. ğarḫ olub āb-ı revāne ger olursa sende şehīd
şeyḫ **derūnī** dir ki nāmerd köprisinden geçme şaşkın¹⁴⁰³

649.

mef’ülü / fā‘ ilātü / mefā’ilü / fā‘ ilün

1. çarḫ-ı le’im şāḫib-i ‘irfānı neylesün
nādān olan ḫarīf-ı sūḫendānı neylesün
2. ol āfītāb-ı ḫüsne nigāḫ eyleyen çü şubḫ
çāk itsün de ceyb u girībānı neylesün
3. zūhhād-ı tīre-dil ne ‘aceb bāde görmese
a’mā furūĝ-ı mihr-i dıraḫşānı neylesün

¹⁴⁰¹mevcde M. : mevcinde Fehim D.

¹⁴⁰²rīg şıfat cümleñcüm M. : cümle kevākib çün rīg Fehim D.

¹⁴⁰³Beyitin vezni hatalıdır.

139a

4. kemāl-ḥırāş-ı keç-nıgehāndan emīndür
şemşīr-i şāf şīve-i sūhānı neylesün
5. ṭab-ı sākīm-i zūhd idemez 'aşkı cilve-gah¹⁴⁰⁴
ol esb-i leng vüs'at-ı meydānı neylesün
6. āsān idi 'alāyık-ı sāmī cihānda terk
ammā gönül maḥabbet-i cānānı neylesün

650.

mef'ülü/mefā'ülü/mefā'ülü/fe'ülün

1. 'ar'ar gibi ol kāmēt-i dil-cūya ne dirsın
'anber gibi ol kākül-i hoş būya ne dirsın
2. bu mülk-i dili gārāt iden ḥāl-i siyeh kim
ğabğabda zuhūr eyleye ol rüya ne dirsın
3. reftār u ḥırām eyleye ol serv-i revānım
ol demde kōpan na're-i yā hūya ne dirsın
4. kāfūra müşābih didiler gerdenini ḥalk
rüyında nümāyān olan ebrüya ne dirsın
5. **rāğīb** saña ḥübān-ı āmīz¹⁴⁰⁵ didiler heb
ol iki turunç ile o pehlüye ne dirsın

651.¹⁴⁰⁶

mefā'ülün / mefā'ülün /mefā'ülün /mefā'ülün

1. ṭağıtduñ ḥ'āb-ı nāz-ı yār-ı ey feryād neylersün
idüb fitneyle dünyāyı ḥarāb-ābād neylersün
2. dil-i mecrūḥuma eyle¹⁴⁰⁷ kalsun dām-ı zülfünde
şikeste bāl olan murğı idüb āzād neylersün
3. ṭabībim¹⁴⁰⁸ gerçi her derde idersin¹⁴⁰⁹ bir devā ammā
cünün-ı ehl-i 'aşk olunca māder-zād neylersün
4. şehid-i tıg-i 'aşk-ı yārdur ser cümle-i 'ālem
urub şemşīre dest ey ğamze-i cellād neylersün
5. güzel taşvīr idersin ḥatt u ḥāl-i dilberi ammā
fūsün u fitneye geldükde ey bahzād neylersün

¹⁴⁰⁴gah M. :kār Sami D.

¹⁴⁰⁵āmīz M. : mümeyyiz Ragıp Paşa D.

¹⁴⁰⁶Bu gazel Bahayı D.'de 7 beyittir.

¹⁴⁰⁷eyle M. : raḥm eyle Bahayı D.

¹⁴⁰⁸ṭabībim M. : edersin Bahayı D.

¹⁴⁰⁹idersin M. : ṭabībüm Bahayı D.

6. **bahāyī**-veş degülsin kâbil-i feyz-i şafâ sen de tekellüf ber tarâf ey hâtır-ı nâ-şâd neylersün

652.

fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilün

1. geh cefâ kılsun niyâz ehline geh nâz eylesün
nâz iderse 'aşıkâ ol şuh-ı tannâz eylesün
2. nâle kılsun kâmetüñ yâdına mürğ-ı hoş-nevâ
rastdan bir nağme-i dil-keş ser ağâz eylesün
3. būs-ı la'lin isteyen ol muṭrīb-ı 'īsī demüñ
nây-veş kendini bir¹⁴¹⁰ belâ bezmine dem-sâz eylesün¹⁴¹¹
4. pây-pūs fikr iden ol¹⁴¹² sâkī-i gül çihrenüñ
kendüyi nergis gibi mest-i ser-endâz eylesün
5. mâ'il ol **bâkī**-şifat dâ'im hümâlar şaydına
şâh-bâz-ı himmetüñ göklerde pervâz eylesün

139b

653.

mefâ' ilün / mefâ' ilün / mefâ' ilün / mefâ' ilün

1. gönül peymâne-i derdüñ çeküb mest-i harâb olsun
düşüb cür'a gibi yollarda¹⁴¹³ gamda türâb olsun
2. beyâbân-ı maḥabbetde aқıdsun zemzem-i eşki
der-i ka'beñ tavâfiyla bu dem ehl-i şevâb olsun
3. kadeḥ şun sâkiyâ görsün beni maḥmūr bezm-i gam
humârim derdine çâre tolı cām-ı şarâb olsun
4. sirişk-i dîdede çeşmüm garīk-ı lücce-i gamdur
düşüb nâr-ı belâ içre ciger daḥı kebâb olsun
5. süvâr-ı esb-i devlet oldı gönçe¹⁴¹⁴ ol hümâ-sâye
iki çeşm-i güher-bârı **cenâbînüñ** rikâb olsun

654.

mef' ülü / fâ' ilâtün / mef' ülü / fâ' ilâtün

1. erbâb-ı dil hemîşe ehl-i melâmet olsun
nâm isteyen 'azîzüm her dem selâmet olsun

¹⁴¹⁰kendini bir M. : kendin Baki D.

¹⁴¹¹Mısranın vezni hatalıdır.

¹⁴¹²pây-pūs fikr iden ol M. : pây-pūsın isteyen ol Baki D.

¹⁴¹³yollarda M. : yollarına Cenabi D.

¹⁴¹⁴oldı gönçe M. : olduğınca Cenabi D.

2. sen hân-kâhı gözle rûz ile şebde şüfi
mesken baña hemîşe künc-i nedâmet olsun
3. sînemde tîr-i ğamzeñ bedr-i¹⁴¹⁵ nişân-ı devlet
kaşuñ kemânı elde kavı-sı sa'âdet olsun
4. kıaddüñ ğamında cânâ teslîm-i cân idersem
kıabrümde serv dik kim anda 'alâmet olsun
5. şâhum **cenâbî** bendeñ senden nice ola dūr
hecrüñ vişâle irgür cevre nihâyet olsun

655.

fâ' ilâtün /fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün fâ' ilün

1. def'a def'a nâra yağıdum sūzum-ıla nârı ben
döne döne zâr kııldum nâlem ile zârı ben
2. şöyle bed-nâm olmuşam 'aşkuñla kim gördükde ger
'âr idüb benden kaçarsa 'ayb kıılmam 'ârı ben
3. zülf-i şîrinüñ¹⁴¹⁶ hayâli taldı cân-ı gerdenin
hâb içinde görmiş idüm dün gice ol yârı ben
4. kâse-bâr-ı himmetüm¹⁴¹⁷ çarha getirsem tañ mıdur
döndürüb engüşt ile bu günbed-i devvârı ben
5. yârdan ğayrı görünmez her neye şalsam nâzar
dost gördüm kendüme bu 'ayn¹⁴¹⁸ ile ağıyârı ben
6. fûrkatde¹⁴¹⁹ zülfüñ¹⁴²⁰ ey meh siyâset kıılmağı
rîsmân-ı hâsretüñle dâra çekdüm dârı ben
7. tekye-i ğamda **cenâbî** olmuşam hayrân-ı 'aşk
cür' adân-ı la'l-i dil-berden yiyüb esrârı ben

140a

656.¹⁴²¹

fâ' ilâtün /fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün

1. revzen-i çeşmüñ hâzer kııl her yaña açılmasun
ten harâb-âbâdınıñ fikr eyle bir yapılmasun

¹⁴¹⁵bedr-i M. : besdür Cenabi D.

¹⁴¹⁶zülf-i şîrinüñ M. : şeb-rengüñ Cenabi D.

¹⁴¹⁷himmetüm M.: hikmetüm Cenabi D.

¹⁴¹⁸'ayn M. : nev' Cenabi D.

¹⁴¹⁹fûrkatde M. : fûrkatinde Cenabi D.

¹⁴²⁰zülfüñ M. : zülfüñüñ Cenabi D.

¹⁴²¹ Bu gazel Cenabi D.'de 7 beyittir

2. beklesün yanın alub gönüm şeb-i zülfünde kim
gözlerün bīmār iken qorqum budur bayılmasun
3. her naqd¹⁴²²-i eşki kim çarh¹⁴²³ itdi çeşmüm yoluña
idemez kimse hisābıñ yok yire şayılmasun
4. ğamzesi tūrin atarsa cānuma qurbān olam
müşg tozlı¹⁴²⁴ bir kemāndur yā qaşuñ yaşılmasun
5. kendüyi yüksek tutar ğāyetde serv-i ser-bülend
ol kıyāmet kaddüñi gördükde tek aşılmāsun
6. cūr 'a-i cām-ı ğamuñ çekdi **cenābī** mestdür
haşre dek bī-hūş olub bir lahza ol ayılmasun

657.

mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün

1. bu qadd-i nāz-perverle kıyāmetsin kıyāmetsin
gören sen şīve-perdāzı bilür şāhum ne āfetsin
2. hevā-yı mihr-i rüyuñla felek ser-geşte zerreñdür
ziyāsın dehre bezl itmiş meh-i evc-i melāhatsin
3. ruhuñ seyrān iden dir kim gör ol maħbūb-ı devrānı
cemāl-i bā-kemālile şeh-i hūrşīd-i şevketsin
4. vücūduñla gözi gönli ğanīdür cümle āfakuñ
cihāna cānib-i haqdan nüzül itmiş bir āyetsin
5. **cenābī** nola bülbülveş terennüm itse kūyuñda
bu reng ü büy ile şāhum gül-i bāğ-ı leṭāfetsin

658.

mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün

1. nuqūd-ı eşki cem ' itdüm anuñ bād-ı hevāsından
bu qayd oldı baña hāşıl meger āhum livāsından
2. qanadum altına aldum melāmet qāfinuñ kūhın
uçarsa böylece uçsun gönül 'anqā yuvasından
3. dögerse sīnemüñ ṭablıñ ğam-ı hecrüñ eli ey meh
fenā līk¹⁴²⁵ āvāzı gele ol dem şadāsından¹⁴²⁶

140b

¹⁴²² her naqd M. : ne naqd Cenabi D.

¹⁴²³ çarh M. : harc Cenabi D.

¹⁴²⁴ tozlı M. : tozı Cenabi D.

¹⁴²⁵ fenā līk M. : lebbeyki Cenabi D.

¹⁴²⁶ Mısranın vezni hatalıdır.

4. açılır gül gibi dāğum şabā sürdükce üstüme
bu luṭfı gördüm ancak ben hemān āhum ziyāsından¹⁴²⁷

5. bulup ğamzeñ ḥadenginüñ **cenābī** sīnede zaḥmıñ
siper gibi gerüp göğsin yürür cānā şafāsından

659.

fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

1. ān-ıla ḥaddüñ tütaldan ḥüsn-i leylā meşrebin
kullanur āvāre göñlüm kıys-ı şeydā meşrebin
2. eyleyüb kâf-ı ğamuñda murğ-ı cāna āşiyān
gösterem dil tayrına sīmurğ-ı 'anķā meşrebin
3. kesmedi 'uşşākdan zāhid zebān-ı ta'nını
ehl-i zevkuñ bilmedi ol göñül derdā meşrebin
4. dürd şaçar evşāf-ı nazm-ı āb-dār-ı şāh içüñ
buldı taḅ'-ı nükte-sencüm baḥr u deryā meşrebin
5. 'ār u nāmından **cenābī** himmeti destin çeküb
ihtiyār itdi ğam-ı 'aşkuñda rüsvā meşrebin

660.

fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

1. nakd-i cāna rāygāndur alsañ 'irfān cevherin
ma'rifetdür bilmek isterseñ eger cān cevherin
2. ḥāk-i rāhuñ üstine iksīr-i devletdür diyü
kara toprak gibi şaçdı çeşm-i giryān cevherin
3. la'l-i nābuñ fūrkatinde kıan yudar her laḥza dil
beslesün ḥün-ı cigerle şimdi her kān cevherin
4. virmedi māh-ı münīrūñ taḥta-i elmāsına
ḥāce-i dükkān-ı küntü kenz¹⁴²⁸ insān cevherin
5. ma'rifet pāzārı içre bulmasa şarrāfını
şarf kılmaz lā-cerem merd-i suḥandān cevherin
6. maḥzeñ-i sīnemdedür esrār-ı 'aşkuñ dürleri
şaklasun dürc-i dilinde baḥr-ı 'ummān cevherin
7. yok bahāya şatılır yāķūta kıymet kıalmadı
gösterelden ey **cenābī** la'l-i cānān cevherin

¹⁴²⁷ziyāsından M. : sabāsından Cenabi D.

¹⁴²⁸kenz M. : kenzen Cenabi D.

661.

fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

141a

1. gördiler ferhunde zātuñ bildi 'ālemler yaqīn
kim nigīn-i devletüñ naqşıdır¹⁴²⁹ rüy-ı zemīn
2. devlet-i 'adlünde şāhum güldi her ağlar ki var
'āşık-ı gamgīndir¹⁴³⁰ ancak hemānā dil-ḥazīn
3. tūṭi-i ṭab'-ı laṭīfūñ her kaçan kılsa suḥan
her edāsı nāzenīndür her kelāmı şekkerīn
4. şayd kılduñ nice biñ murğ-ı dili bir nāz ile
āferīn ey şāh-bāz-ı evc-i devlet āferīn
5. la'lüñi kimden ki şordum virmedi zerre nişān
mūmiyānuñ kanda görsün dīde-i hurde-bīñ¹⁴³¹
6. āb-ı 'aşkuñla **cenābī** bir muḥammer gül idi
ḥuşk-leb yaturdı daḥı çeşme-sār ü ma'-i ṭīn¹⁴³²

662.

fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

1. baña dilden ḥasretim āhum durur taqrīr iden
ḥālet-i sūz u güdāzım dil durur ta'bīr iden
2. şafḥa-i çihremde ḥūn-āb-ı cigerle dem-be-dem
ḥāmeveş her bir müjemdür derdümi taḥrīr iden
3. ruḥlarıñdur āl iden 'uşşāk-ı bī-sāmānuña
gözleriñdür hecr¹⁴³³ ile her bī-dili teşḥīr iden
4. leblerüñ cāmīñ şunup kıldı ḥarāmī kādıyı
şāḥne-i ser-mest idüb gamzeñ durur taḡrīr iden
5. kūşe-i çeşmüñ dirīğ itme **cenābī** bendeden
bir nazarla ḥāki sensün ḥusrevā iksīr iden

663.

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

1. müste'idd-i nazar ol çeşm-i sitem-zādından
ḥikmetü'l-'ayn okuyub gamze-yi üstādından

¹⁴²⁹naqşıdır M. : naqşı durur Cenabi D.

¹⁴³⁰gamgīndir M. : gamgīn durur Cenabi D.

¹⁴³¹dīde-i hurde-bīñ M. : her hurde-bīn Cenabi D.

¹⁴³²sār ü ma'-i ṭīn M. : sār-ı ma' ü ṭīn Cenabi D.

¹⁴³³hecr M. : sihr Cenabi D.

141b

2. bīm-i hūn-bāṣī-yi ser-ḥaṇṇer-i fūlādından
kan aḳar zaḥm-ı dil-i ‘āṣıḳ-ı nā-ṣādından
3. fitne-yi ḥaṭṭ-ı leb-i sāḳī-yi sāḡar-be-kefi
görse añlardı hülāgū ḥaṭ-ı baḡdādından
4. dilber āhū-yı ḥarem olsa da bir dāma düşer
‘ālemiñ ḳurtulamaz pençe-yi ṣayyādından
5. ṣāḥib-i himmet-i merdāneye zen-dostlarıñ
hişşe yok ḳıṣṣa-yı mecnūn ile ferhādından
6. köhne-dāḡ-ı dilimiz tazelener lāle-şıfat
nevbahārīñ gül-i nev-ḥande-yi nev-şādından
7. ṭab ‘ı mevzūn olaniñ meyvesidir ‘uḳde-yi dil
baḡda fehm idegör mıṣra‘-ı şimşādından
8. dil-i erbāb-ı himem gül gibi pejmürdelenür
şüret-i bülbülün endīşe-yi feryādından
9. dāne-yi ḥırmen-i ‘ömr olmadadır maḥv u hebā
āsiyā-yı felekiñ gerdiş-i berbādından
10. ḥalkı giryān iderek sa‘y-i ‘imāretde olan
bī-ḥaberdir reh-i seyl-ābda bünyādından
11. ṭavḳ-ı ḳumrīye baḳub ḥalka-be-güş olduğunu
añladım bu çemeniñ serv-i ser-āzādından
12. ḥavż-ı şad-raḥne-yi maşraf pür olur mu **vehbī**
kesb-i destīñ iki fevvāre-yi irādından

664.

fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilün

1. o mehiñ ṣa‘ṣa‘a-yı sīne-yi berrāḳından
ḳamaşur dīde-yi ḥurşīd-i felek ṭāḳından
2. mest iken belki ayaḡın alırız meşrebçe
sāḳī-yi ‘işve-nümāyı ṭatalım sāḳından
3. ef‘ī-yi kākül-i ḥam-der-ḥam u pīç-ā-pīçiñ
nice fark eyleyelüm zehrini tiryāḳından
4. vuşlatiñ kār-ı nüḥüft olmasına vābeste
muṭribiñ perdeye şaḳlandıḡı ‘uşşāḳından
5. şüret-i rüy-ı dil-ārāsı çıkar mı **vehbī**
‘āşıḳiñ āyine-yi sīne-yi müştāḳından

665.

mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün

1. dil-i üftādegānıñ zerrece fehm eyle hālinden
şaķın bu āfitāb-ı hüsniñ ey meh-rū zevālinden
2. gelüb geçdikçe hasret-hānesin bir kerre teşrifiñ
geçer bu ārzūmendiñ güzergāh-ı hayālinden
3. nedir bu hüsni şüret kilik-i kudret var ise yāriñ
çıķarmış naķşını bir 'ālem-i āher mişālinden
4. müselles kaynadub bint-i 'inebden zāhid-i sālūs
selāse 'aķdi ile pek şafālanmış helālinden
5. açılısun güft-gūy-ı kākül ü mūy-ı miyān bahşı
uşandık derse diķķatle me'al ü kālinden¹⁴³⁴
6. mey-i gül-gün içermiş bir siyeh perçemli dilberle
ne dirsın şeyh efendiye utanmaz aķ şaķalından
7. baña düşzegān-ı saķızın ğabğabla pistānı
daħi hoş geldi ey **vehbī** turunc-ı portāķalından¹⁴³⁵

142a

666.

fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün

1. farķ olunmaz rūyu benlerle benekli kaleden
nev-ķumāş-ı hüsni gelmiş şanasın bengāleden
2. sīneye meh-pāre çekmek resminiñ tā şubħa dek
dün gice bīdār olub taķlīdin aldım hāleden
3. cevher-i meyden mi gelmişdir bu keyfiyyet 'aceb
farķı yokdur la'liniñ yāķūte-yi seyyāleden
4. tā şabāh-ı haşre dek bīdār olur çeşm-i ümīd
baħt-ı hāb-ālūd uyanmazsa bu āh u nāleden
5. reşħa-yı eşkim nemā vermez emel gülzārına
vehbiyā gelmez tarāvet berg-i hūşke jāleden

667.

mef'ülü / fā'ilātü / mefā'ilü / fā'ilün

1. geçdim ümīd-i būs-ı leb-i la'l-i yārdan
itsem 'aceb mi tevbe mey-i hoş-güvārdan

¹⁴³⁴me'al ü kālinden M. : me'al-i ķil ü kālinden Vehbi D. Mısranın vezni hatalıdır.

¹⁴³⁵turunc-ı portāķalından M. : turunc u portāķalından Vehbi D.

2. hatt-ı gubarı gerçi leb-i yâri kaplamış
pür-neş'eyim henüz ben o keyf-i gubardan
3. gelmez püseye¹⁴³⁶ âh o ser-çeşme-yi ümîd
bîhûde âteşe yanarız intizârdan
4. zülf-i siyâhîñ oğşayarak püse-hâh olub
ümmîd-i bād-zehr ederim şanki mârđan
5. kaldım mişâl-i gonçe-yi taşvîr beste-leb
yok hâhişim açılmağa bād-ı bahârdan
6. baħr-ı talebde varıta-yı gird-âba düşmeden
fûlk-i ümîdi kırtaragör bir kenârdan
7. meftûh iken hemîşe der-i luğf-ı kibriyâ
vehbî güşâyış isteme bâb-ı kibârdan

668.

fâ' ilâtün / fâ' iâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilün

1. mest iken ol muğ-peçe açıkda¹⁴³⁷ gördük sînesin
görmemişdir¹⁴³⁸ öyle bir şâfi fireng âyînesin
2. dâne dâne hâl-i ruhsârîñ gîdâ-yı rûh iken
çîn-i zülfüñde nihân itme o mürgüñ çînesin
3. şîşe çekdirmiş işitdim zâhid-i mînâ-şiken
kanını içmiş de almış âbgîne kînesin
4. 'âkıle lâyıq mı ferdâyı ferâmüş eylemek
fıkr-i şenbih tıflın eylerken tebâh âzînesin
5. **vehbiyâ** rif'at bulanlar zîver-i 'irfân ile
atlas-ı çarha değışmez hırka-yı peşmînesin

142b

669.

mef' ülü / mefâ' ilü / mefâ' ilü / fe' ülün

1. çeşminde uyur fitne ile nâza ne dirsın
turmaz uyarır gamze-yi gammâza ne dirsın
2. taraf-ı nıgehi mürğ-i dili eyledi taħcîr¹⁴³⁹
çeng-i müje-yi dîde-yi şebbâza ne dirsın

¹⁴³⁶püseye M. : bu süya Vehbi D.

¹⁴³⁷açıkda M. : açdıkdâ Vehbi D.

¹⁴³⁸görmemişdir M. : görmemişdik Vehbi D.

¹⁴³⁹taħcîr M. : naħcîr Vehbi D.

3. çekmişdi baña gamze okun atdı rakıbe
ol rāst-keş ü ol ğalaṭ-endāza ne dirsın
4. ‘uṣṣākā karar itmiş iken döndü maḳāmı
evc eyleyerek başladı şehnāza ne dirsın
5. görmüş mü ‘aceb peyk-i şabā ol gül-i rūyu
virmez mi bize bir haber-i tāze ne dirsın
6. harf atdı yine muṭribe hem sāza dokundu
ol zāhid-i bī-perde-yi nā-sāza ne dirsın
7. **vehbī** ile kim söyleşür ey hāsıd-i bed-gū
böyle sühan-i mu‘cize-perdāza ne dersın

670.

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1. bezmi ey sākī yine pür-tuṭturaḳ itmez misın
iş ayaĝa düşdü sen teşmīr-i sāk itmez misın
2. şevḳ-i ruhsarıyla ol meh-pāreniñ ey dil bu şeb
nūr-ı çeşmiñ şem‘-i bezm-i iştiyāk itmez misın
3. yārdan aĝyārı def‘e şüret-i haḳdan gelüb
zāhidā nuş olmaḳ üzre bir nifāḳ itmez misın
4. leyle-yi vuşlatda dilberle yaturken ey gönül
şubha dek endīşe-yi rüz-ı firāk itmez misın
5. mümkün olsa mey içüp la‘l-i nigārı būs idüb
vehbiyā meşrebce icrā-yı mezāk itmez misın

ḫarfü’l-vāv

671.

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1. gir semā‘a zīkr ile gel yāne yāne hū deyu
er şafāyı ‘aşḳ-ı haḳḳa yāne yāne hū deyu
2. heb erenler hū ile ḳaldırırılar cān perdesin
açdılar gözlerin anda yāne yāne hū deyu
3. gördüler hu ḳaplamış heb on sekizbiñ ‘ālemi
feyz alurlar cümle hudan yāne yāne hū deyu
4. zāt-ı haḳḳı buldular buluşdular hu ile
dost göründü her taraftan yāne yāne hu deyu

143a

5. ey **niyāzī** gönülüne ‘aşıklar¹⁴⁴⁰ hikmet dolar
künt-ü kenziñ haznesinden yāne yāne hu deyu

**hazret-i ām sinān halifelerinden kāsım-zāde şeyh seyyid
meħmed hazretleriniñdir**

672.

mef’ülü /mefā’ilü /mefā’ilü/ fā’ilün

1. ey cān iline sālik olan gel cihānı ko
cānā¹⁴⁴¹ eger ‘āşık iseñ cism u cānı ko
2. dünyā vü ahiret süsidür bil niķāb-ı dost
dīdār-ı haķķı ister iseñ gel cinānı ko
3. ‘aşķ āletine¹⁴⁴² gel bu vücūd hırmenini sür
cem’ it ħubūb-ı ma’rifeti sen şamānı ko
4. terk eyle kibri şıdķ ile tüt meskenet yolun
çāk it ķabāyı şöhreti bu nām u şānı¹⁴⁴³ ko
5. senlik senüñle dost arasında ħicāb olur
imdi bu yolda her ne ħicābdur sen anı ko
6. kıldı tecellī cümle-yi eşyāda bī-ħilāf
haķķ oldı ‘ayān aç gözini baķ gümānı ko
7. men’ eylerse münker eger ru’yet-i haķķdan
şābit-ķadem ol uyma şaķın o şeytānı ko
8. sen ‘aşķ ile var cān u gönül ‘ālemine git
gel ķalma nefis ilinde bu gün ü meķānı ko
9. gel sen saña gel ğayreti terk eyle **seyyidā**
geç māzi vü müstaķbel hem ĩn ü anı ko

673.¹⁴⁴⁴

fā’ilātün / fā’ilātün / fā’ilün

1. ey gönül gel ‘aşķa uy ğayrıyı ko
‘aşķ ile irdi haķķa cümle ulu
2. ‘aşķ ile kııl ‘aķl gele iķtidā¹⁴⁴⁵
ki şaķın nefse uyub ķalma gerü

¹⁴⁴⁰ ‘aşıklar M. : ‘aşıkların Niyazi Mısri D.

¹⁴⁴¹ cānā M. : cānāna Seyyid Mehmed D.

¹⁴⁴² āletine M. : āletiyle Seyyid Mehmed D.

¹⁴⁴³ nām u şānı M. : nām şānı Seyyid Mehmed D.

¹⁴⁴⁴ Bu gazel Seyyid Mehmed D.’de 20 beyittir.

¹⁴⁴⁵ ‘aķl gele iķtidā M. : ‘aķl-ı küllī muķtedā Seyyid Mehmed D.

143b

3. nefsine uyan¹⁴⁴⁶ olur ĥor u zelīl
‘aşka uyanlar ‘azīz ü cennetlü¹⁴⁴⁷
4. ‘aşka uy gel ġayreti¹⁴⁴⁸ dilden çıkar
ħaġk cemālūñ eyler iseñ arzu
5. benligüñden kendüñi şāf eyle var
yoġluġ ile Şu gibi olġıl ĩuru
6. varlıġ ile iremezsüñ menzile
yoġluġ ile ilerü gel ilerü
7. enbiyā vu evliyā vu aşfiyā vu atkıyā
yoġluġ ile irdiler ĥaġka ġamu¹⁴⁴⁹
8. varlıġı ref` ider iseñ aradan
gösterür maĥbüb-ı ‘ālem saña rü
9. ġalur ise varlıġuñ bir zerre ger
olmaya vuşlat müyesser ey ‘amū
10. varlıġından imdi ġalmasun eŶer
ger ararlar ise vücūduñ mū-be-mū
11. varlıġuñ bār ger andur bil saña
varlıġıñı āb-ı tevĥīd¹⁴⁵⁰ ile yu
12. varlıġuñ maĥv eyleyüb meydāna gel
ġā ki mürşid Şuna saña bir ĩolu
13. cevheri ĥākin it ‘ayna tūtiyā
çeşme-i cismiñden aġıt āb-ı cū
14. terk idüb küllī murāduñ ol mürīd
açıla dirseñ ma‘ārifden ġapu
15. āteş-i ‘aşk ile yandur varlıġuñ
āb-ı eşk ile¹⁴⁵¹ mūdām eyle vuzū
16. meyl-i māl u mülki terk eyle dilā
ħaġkı isterseñ mevādan¹⁴⁵² ol arū

¹⁴⁴⁶nefsine uyan M. : nefse uyanlar Seyyid Mehmed D.

¹⁴⁴⁷‘azīz ü cennetlü M. : ‘azīz cennetlü Seyyid Mehmed D.

¹⁴⁴⁸ġayreti M. : ġayriyi Seyyid Mehmed D.

¹⁴⁴⁹irdiler ĥaġka ġamu M. : ilerü gel ilerü Seyyid Mehmed D.

¹⁴⁵⁰āb-ı tevĥīd M. : āb u tevĥīd Seyyid Mehmed D.

¹⁴⁵¹āb-ı eşk ile M. : işüñ çeşm ile Seyyid Mehmed D.

¹⁴⁵²mevādan M. : sivādan Seyyid Mehmed D.

17. şol ki haqqdan ğayriyi eyler taleb
hergiz ol şem idemez¹⁴⁵³ haqqdan ҡo hū
18. ‘āşık u şādık olan merdāneler
ğayrı haqqā ҡılmadılar hīç ıapı
19. imdi **seyyid** sen de vir ğayra fenā
ķalmasun ancaķ dilde illallāh hū¹⁴⁵⁴

vaşf-ı hażreti şāh baba fedāyi-i ez ıarık bektāş-i şabrān

674.

mefā ‘ılün /mefā ‘ılün /mefā ‘ılün /mefā ‘ılün

144a

1. dilā cāndan muħabbet ķıl ‘aliyyü’l-murtażādır bu
zehī ğül gonçe dāne-i zāt-ı pāke müşkbārdır bu
2. şeh-i merdāne-i sevād-ı dilden zülfikār ancaķ
şalāt şemşiri a ‘dāya zehī şir-i hūdādır bu
3. resūluñ zātına hemdem .... sırrına maħrem
ķamu elinden ol aķdem... muştafādır bu
4. buyurdu la feta illa aliħaqqında peygamber
daħı lā seyfe illa zülfikārda hūşı şenādır bu
5. buyurmuş hem anıñ için şehir ‘ilmin bābıdır ancaķ
emirü’l-mü‘minündür emr-i dānde mültecādır bu
6. daħı dir ehl-i beytim ümmetim dārālā mānidir
ğir ve nāciyānın cümlesine muķtedādır bū
7. olub ol noķta-i şāhıñ tahtġāhı bā’i bismillāh
ħayırdır mübtedādan müte‘allik ibtidārdır bu
8. çün ‘ilmüñ zātı bir noķta çü ğalatdı anı bilmezler
‘ulūmüñ mübde‘i ma‘nā me‘ādī rā’ikādır bu
9. ħurūfda şūretā cümle ‘aded yigirmi sekizdir
ķamuya ibtidā u intihā noķta-i bādır bu
10. bināyı bilmesi vācib olan peygamber-i zīşān
bu ‘aded üzre dönen bunlarda nūr-ı ....dır bu
11. anıñçün şānına kirār vaħiydir biñ dinlemişdir
bilinmez ķāl ile ħāli çü sırr-ı muħtārdır bu
12. dehende sırr ğüzār olub iden zārına ‘uşşāķıñ

¹⁴⁵³ idemez M. : eylemez Seyyid Mehmed D.

¹⁴⁵⁴ ancaķ dilde illallāh hū M : dilde hemān illāki hū Seyyid Mehmed D.

ķamu āl-i 'ibādet eyleyen kenz-i ĥifādır bu

13. tevellāsın teverāsın bilen esrāra muħarremdür
tevellāya vefā eyler teberrāya cefādır bu
14. dem-i ķudsiyyesiyle mürde diller zendedir herdem
demādem gūlşen-i dilde asān bād-ı şabādır bu
15. hezār murg-ı ġarībān sāyesinde per ü bāl eyler
mişāl-i naħl ṭab'-ı sāyebān müntehādır bū
16. ķamu ķalkandı şevķinden ser ā pā zerre vār 'uşşāk
kemīn āfiṭāb kemīn ārār kılan tāb-ı ĥudādır bu
17. 'aceb mi 'andelīb āsā dün ü gün nāle zār olsam
dilimde gūl zebānım būlbūli cānda şafādır bu
18. **fedāyī** olmadan fānī fedā kıl rāhına cānı
velāyet şāhı sultānı 'alīyyü'l-murtażadır bu

**vāsf-ı ĥazret-i imām ĥüseyn-i ĥalkı rızā ser 'asker-i şehīdān bī-
pervā**

675.

mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün

1. dilā cāndan muħabbet kıl ĥüsn-i ĥalkı rızādır bu
şeh-i cümle şehīdānıñ demiyle dil-güşādır bu
2. ezel baġında bitmiş bir güzel gūl-gonçe elvānıñ
ṭuyan 'aşıkların bī renk iden levn-i şafādır bu
3. deminden açılır güller öter şevķinde būlbüller
ķamu mecrūħ olan diller devāsı pūr şifādır bu
4. anıñ ĥubb-ı zelāli ķandırır 'aşıkları herdem
ķamu giryān pūryānıñ raħīmī zevāl-vefādır bu
5. anıñ ĥüsniyle ĥalkından bülendi māye-i 'irfān
reh-i ĥaķķa zehī rehber-i şeh ĥüsn-i hedādır bu
6. anıñ sırrı rızāsıyla bilindi ma'na-yı ķur'ān
terennüm eyleyen dil 'andelīb cūş-ı nevādır bu
7. **fedāyī** olmadan fānī sevüb candan o cānānı
resūlūñ kerretü'l-'aynī ĥüsn-i ĥalkü'r-rızādır bu

676.

mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün

1. dilā cāndan muħabbet kıl ĥüseyn-i kerbelādır bu

144b

şeh-i cümle şehidāniñ zehī şāh-i ‘alādır bu

2. ezel bağında bitmiş bir güzel gönçe-i reyḥāndır
tuyan ‘aşıkların mest eyleyen büy-ı şafādır bu
3. o şāhiñ kerbelā derdi dil-i ‘uşşākı yandırdı
gözüm nem göñlümi mātem kılan bir dilrübādır bu
4. kamu dil teşneler kandı anıñ faşl-ı zelāletden
ḥayāt-ı cāvidān bahş itmege cānda sezādır bu
5. anıñ ḥubb-ı cilāsıyla açıldı dīde-i ‘irfān
gubār-ı pāy-ı iktābiñ gözinde tütüyādır bu
6. nice dil-i derd-mendi sāyesinde feyz-mend eyler
serfirāz-ı seyyādın menzilinde reh-nümādır bu
7. **fedāyī** olmadan fānī sevüb cāndan o cānānı
resülün kerretü’l-‘aynī ḥüseyn-i kerbelādır bu

677.¹⁴⁵⁵

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün/ fā‘ilün

1. gör sirişkim şeb-i hicrān dime kim¹⁴⁵⁶ kandır bu
zerre zerre şerer-i āteş-i pinhāndır¹⁴⁵⁷ bu
2. şanmanız kanlu diken¹⁴⁵⁸ sīne delüb baş çekmiş
şu‘le-i āteş-i āh-ı dil-i sūzandır bu
3. kesme ümmīd göñül başına çizginmekden
ola nāgeh düşe fırsat ele devrāndır bu
4. ya¹⁴⁵⁹ yakārsın oḡuñ ey āteş-i dil vāşl günü
bize hicrān gicesi şem‘i sebistāndır bu
5. göñül ister āla bir bū ser-i zülfünden lık
virmedin cān diler almaḡ şanır asāndır bu
6. dün dimişdin¹⁴⁶⁰ ki **fuzūli** baña ḡurbān olsun
saña ḡurbān olayım yine ne iḡsāndır bu

678.

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün/ fā‘ilün

145a

¹⁴⁵⁵ Bu gazel Fuzuli D.’de 7 beyittir.

¹⁴⁵⁶ kim M. : dimegil Fuzuli D.

¹⁴⁵⁷ pinhāndır M. : hicrāndır Fuzuli D.

¹⁴⁵⁸ diken M. : düğün Fuzuli D.

¹⁴⁵⁹ ya M. : ne Fuzuli D.

¹⁴⁶⁰ dimişdin M. : dimişsin Fuzuli D.

1. ramażān oldu çeküb şāhed-i mey perdeye rū
mey için çeng tutub ta'ziye açdı gīsū
2. bildi muṭrīb ki nedir ḥāli¹⁴⁶¹ götürdü ḳobuzu
bezmden çekdi ayađını şurāḥī vü sebū
3. bezm ḳānunu bozuldu ne¹⁴⁶² için çeng ile def
ađlayub¹⁴⁶³ itmeyeler ḥākim eşiginde¹⁴⁶⁴ gulū
4. ramażān ayı gerek açıla cennet ḳapusu
ne revā kim ola meyḥāne ḳapusu bađlū
5. āftāb-ı ḳadeḥ itmez ramażān ayı ṭulū
ne belādır bize yārab ne ḳara gündür bū
6. intizār-ı mey-i gülgün¹⁴⁶⁵ ile bayrām ayına
baḳa baḳa inecektir gözümüze ḳara şū
7. ramażān oldu budur vehmi **fuzūlīniñ** kim
nice gün içmeye mey zāhid¹⁴⁶⁶ ile nāgeh ṭuta ḥū

679.

mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün

1. eger çıksaydı derdiñ¹⁴⁶⁷ cismden dirdim ki cāndır bu
ne ḥācet derdiñi yegdir dimek candan 'iyāndır bū
2. dem-ā-dem ḥūblar cevriyle artar lezzet-i 'ıŝḳıñ
yamandır bu ki taḥḳīḳ itmedin dirler yamandır bū
3. ḥādengi sāyesinde hoş geçür evḳātıñı ey dil
ki gül-zār-ı cihānıñ¹⁴⁶⁸ zīneti serv-i revāndır bū
4. ṭutuşdum āteş-i dilden ciger ḳānıla¹⁴⁶⁹ ğārḳ oldum
egerçi bir şerāre oddur bir¹⁴⁷⁰ ḳatre ḳandır bū
5. cihāna ḳaddiñ üzre kākülünden fitneler düşmüş
ḳıyāmet ibtidāsı fitne-i āḥır zamāndır bū
6. didiler bī-ḥāberler bađ-ı cennet kūyuña beñzer
ḥaber virdi baña andan gelen ādem yalāndır bū

¹⁴⁶¹ḥāli M. : hāl Fuzuli D.

¹⁴⁶²ne M. : mey Fuzuli D.

¹⁴⁶³ađlayub M. : yığılıb Fuzuli D.

¹⁴⁶⁴eşiginde M. : eşigine Fuzuli D.

¹⁴⁶⁵gülgün M. : gül-reng Fuzuli D.

¹⁴⁶⁶zāhid M. : zūhd Fuzuli D.

¹⁴⁶⁷derdiñ M. : derdim Fuzuli D.

¹⁴⁶⁸cihānıñ M. : ḥayātıñ Fuzuli D.

¹⁴⁶⁹ḳānıla M. : ḳānma Fuzuli D.

¹⁴⁷⁰bir M. : ol bir Fuzuli D.

145b

7. **fuzûlî** kıldı feryād ü figānım tîre gerdūnu
henüz ol māh şormaz kim ne feryād ü figāndır bû

680.

fā' ilātün /fā' ilātün /fā' ilātün /fā' ilün

1. aldı gönlüm bir cevān-ı hūb-rūy-ı tünd¹⁴⁷¹-hū
ğamze-i ser-tîzi hūnī çeşm-i mesti fitne-cū
2. yalnız bu ten degül kılca kalupdur cān dağı
az müddetde o gīsūlar beni kıldı dü mū
3. rūy-ı 'aşık za'ferān-renk olduğunuñ vechi vār¹⁴⁷²
la'line şîrînlîk yazar o hatt-ı müşg-bū
4. bir elif yazdı hayāl-i kıddi levh-i sînede
dîde yüz biñ¹⁴⁷³ yaş döker itmez kabûl-i şüst ü şū
5. gūyiyā **yahyā** bu şî'r ol maṭla'-ı dîbā ile
bir cevān-ı tazedür mevzūn kıdd ü hūb-rū

681.

mef'ülü/fā' ilātü/mefā'îlü/fā' ilün

1. 'uşşāk-ı zārı kırmada hatt-ı siyāh-ı nev
imdād-ı hüsne geldi yine bir sipāh-ı nev
2. ey kine-cū bu eski bakışlar degil bize
çeşm-i siyāha ol¹⁴⁷⁴ mübārek nigāh-ı nev
3. ğāmzeñ ki taze şerḥa¹⁴⁷⁵ cāna erişdirir
āmed-şūd-ı hayāle açar şāh-rāh-ı nev
4. nev-lāle zār-ı dilde şalınsañ ne hūb olur
kıdd-i nev ü hırām-ı nev ü cilvegāh-ı nev
5. tecdîd-i 'özü-ḥāhî ile dest-i pūs için
her dem gelür derūnuma¹⁴⁷⁶ fikr-i fūnāh-ı nev
6. tāb-ı ruḥuñla āteş-i ğam tazelende
tutsa 'aceb mi 'ālemi ger dūd-ı āh-ı nev
7. **vecdî** o mah¹⁴⁷⁷-ı rüyuñ ele alsa zülfünü

¹⁴⁷¹rūy-ı tünd M. : rūy u tünd Yahya D.

¹⁴⁷²vār M. : bu Yahya D.

¹⁴⁷³yüz biñ M: turmaz Yahya D.

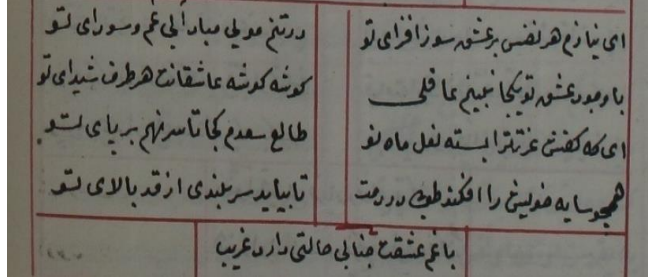
¹⁴⁷⁴ol M. : ola Abdülbaki Vecdi D.

¹⁴⁷⁵şerḥa M. : şerḥamı Abdülbaki Vecdi D.

¹⁴⁷⁶derūnuma M. : derūnuna Abdülbaki Vecdi D.

her nāḥun-ı benānı olur reşk-i mäh-i nev

682. Cenabi

146a

کرمانندایم چندی خواهد شد در رسوای تو

683.

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. 'anberin zülfünden¹⁴⁷⁸ dirler var vefadan baña bû
aradum ben bulmadum ey mäh-çihre mü-be-mû
2. kılmadı hünî gözün gönlümle hergiz imtizâc
kimse bilmez meşrebini bu ne sîret bu ne hû
3. gül-ruhuñ yādına çeşmüm şöyle dökdi yaşı kim
cûlar açar şimdi ey meh gülşenünde sū-be-sū
4. sen meh-i dehre muḳābil olduğınî āyine
işidüb ḥurşîd didi yoḳdur anda āb-ı rû
5. istemez hecrüñ koyub cānā **cenābî** vaşluñı
şeh süleymān çün buyurdi 'āşîḳ olmaz kām-cû

684.

mef' ūlü / mefā' ilü / mefā' ilü / fe' ūlün

1. ḥaṭṭ-ı siyehiñ mi ser-i gīsū mu nedir bu
bir bāğda sünbül ile şebbū mu nedir bu
2. ṭāḳat mi gelür āh meded kesdi emānım
şemşîr midir ḥancer-i ebrū mu nedir bu
3. dil-dāyeyim ol ḥande-yi dendān-nümāya
ey gönçe-dehen ḥoḳḳa-yı lü'lū mu nedir bu

¹⁴⁷⁷ mah M. : mihr Abdülbaki Vecdi D.

¹⁴⁷⁸ zülfünden M. : zülfünde Cenabi D.

4. çok düşmüş idim ardına şayd olmadı gitdi
vahşetle kaçır peçe¹⁴⁷⁹-yi ahū mu nedir bu
5. **vehbī** ğamīn¹⁴⁸⁰ menba‘ı mı āb-ı hayātın
cūy-ı sūhanın mı bir içim şu mu nedir bu

685.

mefā‘īlün / mefā‘īlün / mefā‘īlün / mefā‘īlün

1. severseñ yūsuf-āsā bir meh-i pākīze-dāmān sev
‘azīz-ı mısr-ı istiġnā müselleme şāh-ı hūbān sev
2. nazar-bāz-ı ruḥ-ı pūr-tāb-ı yār ol çeşm-i şebnem-veş
felekde olsa da himmetle bir mihr-i dıraḥşān sev
3. rūsūm-ı sūziş-i ‘aşkı bakub pervāneden öğren
yanarsañ da ne māni‘ bārī bir şem‘-i şebistān sev
4. ‘aķīde almaġa gitdikçe lalası bulub fırsat
şeker gibi leb-i la‘līn öpüb ol tıflı pinhān sev
5. şeb-i vuşlatda tırma şubḥa dek ol māhı öp oḥşa
gehī ruḥ gāh gerden gāh sīne gāh pistān sev
6. olub bir pāk soy dilberle germ-ülfet dem-ā-dem soy
ten-i sīmīnini ḥalvetgeh-i ḥammāmıda ‘uryān sev
7. ḥaķīķī ‘aşıķ ol **vehbī** geçüb cısr-i mecāzīden
uyub nefis ile şeytāna ne ‘avrat sev ne oġlan sev

146b

ḥarfū‘l-he

686.¹⁴⁸¹

mef‘ūlü / mefā‘īlü / mefā‘īlü / fe‘ūlü

1. dünyā duracaķ yir degül iy cān sefer eyle
aldanma anuñ āline andan ḥazer eyle
2. bir ḥāle karar eylemez eyyām ü geçer ‘ömr
iy ehl-i nazar yaḥşī¹⁴⁸² bu ḥāle nazar eyle
3. pāyende degül devleti iy ḥāce cihānuñ
esbābına aldanma gel andan ḥazer¹⁴⁸³ eyle
4. ger ‘aşıķ iseñ şıdķ ile şol dilber için gel¹⁴⁸⁴

¹⁴⁷⁹peçe M. : beççe Vehbi D.

¹⁴⁸⁰ġamīn M. : ķalemiñ Vehbi D.

¹⁴⁸¹Bu gazel Nesimi D.’de 10 beyittir.

¹⁴⁸²yaḥşī M. : baḥma Nesimi D.

¹⁴⁸³ḥazer M. : güzer Nesimi D.

cān ile cihān ortaya ko¹⁴⁸⁵ terk-i ser eyle

5. düşdi saçınun zulmetine gönlüm ilāhī
ol¹⁴⁸⁶ hāl-i perīşāna bu şāmı seher eyle
6. çün hengām-ı¹⁴⁸⁷ hatm oldu bu gün devr-i melāhat
iy fitnelerün hatemi şakku'l-kamer eyle
7. ger müsī-i 'imrān gibi şol nāra şataşduñ
gel tābişini göster ü şerḥ-i şecer eyle
8. dünyanun evi sākine¹⁴⁸⁸ biş gün imiş çün
bünyādını dur er gibi¹⁴⁸⁹ zīr ü zeber eyle
9. şol biste dehānuñ haberin bildi **nesīmī**
şīrīnlere şol teng şekerden haber eyle

687.¹⁴⁹⁰

müstef' ilün/ müstef' ilün/ müstef' ilün/ müstef' ilün

1. yokdur vefāsı dünyenun aldanma anun āline
renginden oldu münfā' il her kim boyandı āline
2. naḳdi deḡaldür dünyenun anunla pāzār eyleme
niçün ki her kim ḳalb ile eyleser pāzār āline
3. çün cümle ḳīl ü ḳāl imiş dārü'l-ğururuñ hāşılı
şol bī-şebātın¹⁴⁹¹ düşmegil bīhūde ḳīl ü ḳāline
4. ārusı yılandur¹⁴⁹² şakın tatlusına aldanma kim
'ācı¹⁴⁹³ anun şekeri aḡu ḳatılmış balına¹⁴⁹⁴
5. āşlı denīdür dünyenun içinde yokdur bir elif
terkibine¹⁴⁹⁵ gör baḳ anun şol bī nūn¹⁴⁹⁶ u dādline
6. fānī cihānuñ sevgisü ḫamu özidür¹⁴⁹⁷ yandurur
ḳac ol ḳārından ey gönül¹⁴⁹⁸ aldanma zūlf ü ḫāline

¹⁴⁸⁴dilber için gel M. : dilbere gel kim Nesimi D.

¹⁴⁸⁵ko M. : koy Nesimi D.

¹⁴⁸⁶ol M. : şol Nesimi D.

¹⁴⁸⁷hengām-ı M. : hüsünü Nesimi D.

¹⁴⁸⁸dünyanun evi sākine M. : dünyā evinun saltānati Nesimi D.

¹⁴⁸⁹dur er gibi M. : yır er gibi Nesimi D.

¹⁴⁹⁰Bu gazel Nesimi D.'de 11 beyittir.

¹⁴⁹¹bī-şebātın M. : bī-şebāta Nesimi D.

¹⁴⁹²yılandur M. : ilandur Nesimi D.

¹⁴⁹³'ācı M. : acıdur Nesimi D.

¹⁴⁹⁴Mısranın vezni hatalıdır.

¹⁴⁹⁵terkibine M. : terkibini Nesimi D.

¹⁴⁹⁶şol bī nūn M. : yī vū nūn Nesimi D.

¹⁴⁹⁷özidür M. : odıdur Nesimi D.

¹⁴⁹⁸ḳac ol ḳārından ey gönül M. : gec iy gönül şol ḳarıdan Nesimi D.

147a

7. miḥnetdür anuñ devleti zaḥmetdür¹⁴⁹⁹ anuñ ḥaşmeti müdberdür ol kim baġladı gönül¹⁵⁰⁰ anuñ iḳbāline
8. dīv-i racīmūñ atıdur emmāre nefsuñ merkebi tarḥ¹⁵⁰¹ eyle dīvūñ atını yapışma anuñ yālına
9. muḥkem oyuncıdur felek manşūbesinden key şaḳın iy bī-başiret baḳ āḫır şol şūretūñ aḫvāline
10. şol bī-mişālūñ ‘ışḳına virdi **nesīmī** cānını dūnyā nedir¹⁵⁰² āḫiret kim ḳala mülk ü mālīne¹⁵⁰³

688.

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1. kim ki aldandı cihānuñ aġulu lezzātına düşdi şol manşubesi çok dūnyenūñ ḫāline¹⁵⁰⁴
2. dīv-ü mel‘undur şaḳın¹⁵⁰⁵ emmāre nefsuñ merkebi minme ger azġun degülseñ nefsi şūmuñ atına
3. da‘vī eylesin ki ḫaḳḳı bilmişem şādık degül çün delīlūñ yoḳdur iy münkir anuñ işbātına
4. zūlf ü ḳaşuñ kirpigüñdür telk āyātü’l-kitāb usta ḫaḳḳuñ muşhafı gel baḳ anuñ āyātına
5. ṭā‘at ü zıḳr ü¹⁵⁰⁶ niyāzı¹⁵⁰⁷ mekr ü fendür zāhidūñ ‘ārif ol aldanma bi’llāh zāhid¹⁵⁰⁸ ṭāmātına
6. nefḫa-i şūruñ şadāsı tutdı āfāḳı işit iy olan ‘aşık ḫamīrūñ enkerü’l-esvātına
7. kāfirūñ püt-ḫānesidür dūnyānuñ kāşānesi yoḳdur imānı kim anuñ secde ḳıldı¹⁵⁰⁹ lātına
8. cām-ı cemşid oldı her şey şūretūñden oy virür iy güneş feyzūñ irişdi ‘ālemūñ zerrātına

¹⁴⁹⁹zaḥmetdür M. : ḫasretdür Nesimi D.

¹⁵⁰⁰baġladı gönül M. : yabışub ḳaldı Nesimi D.

¹⁵⁰¹tarḥ M. : terk Nesimi D.

¹⁵⁰²nedir M. : nola ya Nesimi D.

¹⁵⁰³Mısranın vezni hatalıdır.

¹⁵⁰⁴ḫāline M. : şeh-mātına Nesimi D.

¹⁵⁰⁵şaḳın M. : yaḳın Nesimi D.

¹⁵⁰⁶zıḳr ü M. : zūhd ü Nesimi D.

¹⁵⁰⁷niyāzı M. : namāzı Nesimi D.

¹⁵⁰⁸zāhid M. : zāhidūñ Nesimi D.

¹⁵⁰⁹kim anuñ secde ḳıldı M. : anuñ kim secde eyler Nesimi D.

9. şuretün gör kim¹⁵¹⁰ ne muğlağdur kim anuñ sırrına¹⁵¹¹
kimsenün 'aklı irişmez bine idrāk atına¹⁵¹²
10. zātınun 'aynudur allāhuñ şıfātı iy beşer
lākin ol bildi bu remzi kim irişdi zātına
11. çün cemālūñden **nesīmī** ebcedi buldu¹⁵¹³ temām
'ayn ü mīmūñ 'ammesinden irdi ve'ş-şāffātına

689.

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. derde müştāk olmayan kimdür ki dermān isteye
kable mevti bilmeyen sen şanma kim cān isteye
2. cevherī olmak gerekdür cevheri bilmek gerek
her kimūñ göñlinde vardur kim vara kān isteye
3. cān ile dünyā vü 'uqbā her kim ol terk itmedi
müdde 'iddür şanma kim ol vāra cāna¹⁵¹⁴ isteye
4. hıızr ile zulmātını tanımayan hayvān kimi
neyler¹⁵¹⁵ kim kanda vara āb-ı hayvān isteye
5. her kim ol tanımadı kendü vücūdı şehrini
şol¹⁵¹⁶ gedā-himmet ne yoldan vara sultān isteye
6. 'anber efşān zülfi kimin¹⁵¹⁷ ki dolaşdı boynına
başı tob olsun anuñ ger vara¹⁵¹⁸ çevgān isteye
7. zülfinūñ küfrin egerçi ehl-i faız-ı imān bilür
iy **nesīmī** şanma¹⁵¹⁹ kim kāfir imān isteye

690.

mef' ülü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün

1. 'āşık belā yolında gerek kim hamül ola
ma'şuğdan aña ne ki gelse¹⁵²⁰ kabül ola
2. gerçek muhibbe cevri ü cefā çünki yār ider

147b

¹⁵¹⁰gör kim M. : yā rab Nesimi D.

¹⁵¹¹kim anuñ sırrına M. : anuñ ma' nāsi kim Nesimi D.

¹⁵¹²bine idrāk atına M. : künh ü idrākātına Nesimi D.

¹⁵¹³buldu M. : kıldı Nesimi D.

¹⁵¹⁴cāna M. : cānān Nesimi D.

¹⁵¹⁵neyler M. : ne bilür Nesimi D.

¹⁵¹⁶şol M. : ol Nesimi D.

¹⁵¹⁷'anber efşān zülfi kimin M. : 'anberīn zülfi anuñ kim Nesimi D.

¹⁵¹⁸vara M. : özge Nesimi D.

¹⁵¹⁹şanma M. : şorma sen Nesimi D.

¹⁵²⁰ne ki gelse M. : ne gelürse Nesimi D.

niçün cefâdan incine gamdan melûl ola

3. nâz ü nâ'im ü 'işret-i¹⁵²¹ câvid içindedür
dil-berden ol gönül ki murâdı huşûl ola
  4. şîrin-halâvet olmuş ola ki¹⁵²² sidresi
zâtında hûb-hılkat-i şîrîn¹⁵²³-uşûl ola
  5. ger şerh idersem âyet-i hüsnüñ kemâlini¹⁵²⁴
her bâb içinde fazlına yüz miñ fuşûl ola
  6. yokdur naşîbi 'ışk-ı haķıķiden iy gönül
şol sâliküñ ki mürşîdi nâķış- 'uķûl ola
  7. iy halıķuñ emânetini zâyi ' eyleyen
lâyıķdır âduña¹⁵²⁵ ki zulûm u cuhûl ola
  8. mi'râca çıķdı ruķ-ı **nesîmî** burâķ ile
şol lâşeden¹⁵²⁶ ne fâ'ide kim lâ-zelûl ola
- 691.¹⁵²⁷
6. ey gönül el â'yinesine bakmanuñ fâ'idesi ne
sermâyeden ziyânuñ çokş atmanuñ fâ'idesi ne
  7. kendi kıadrin bilmeyenler ne bilsün dost kıadrin
eşegin boynuna yakût taķmanuñ fâ'idesi ne
  8. çobana keskin yaz gerek hem yiye hem gerine
çobanı meclise sâķî itmenüñ fâ'idesi ne
  9. kıargaya çok leş gerek hem yiye hem çağıra
kıuzġunuñ öñine sükker dökmenüñ fâ'idesi ne
  10. ey **nesîmî** sırrını bir kimseye fâş itme
küpuñü hamâma kıoyub yumanuñ fâ'idesi ne

692.

mefâ'îlün / mefâ'îlün / fe'ülün

1. ayâ şâhım bu gelmekden cihâna
nedür maķşûd haber vir 'aşıkâna
2. ne yirdensin ayâ aşluñ nedendür

¹⁵²¹ 'işret-i M. : cennet-i Nesimi D.

¹⁵²² ol yemiş imiş M. : olmuş ola ki Nesimi D.

¹⁵²³ hılkat-i şîrîn M. : hılkat ü şîrîn Nesimi D.

¹⁵²⁴ kemâlini M. : kitâbını Nesimi D.

¹⁵²⁵ lâyıķdır âduña M. : lâyıķ durur âduñ Nesimi D.

¹⁵²⁶ lâşeden M. : lâşe Nesimi D.

¹⁵²⁷ Bu gazel Nesimi D.'de yoktur.

getür luṭf it anı bir bir beyāna

3. ne cevherdür yükün¹⁵²⁸ gel vir cevābı
irişşün cān şadāsı gūş-i cāna
4. dirilsün mürde diller pādişāhım
kelāmuñ dürlerin alsun¹⁵²⁹ dehāna
5. seherden gūş idüb bülbüller anı
konub kan ağlasun bāğ-ı cināna
6. kemān-ı ma' nī elden bırakma
maḥabbet tīrini gel at¹⁵³⁰ nişāna
7. şaқın aldanma nefsüñ hīlesine
saña dām itmesün devr-i zemāne
8. ki sen bir peççesin uçduñ yuvadan
şaқın şayd olmadun sen ol toğana
9. göziñ aç var dilā fehm it bu remzi
seni sen sende bul gitme yabāna
10. eger zāğ olmayub bülbül olursañ
ne gam yersün senüñdür āşiyāna
11. işitdüñse elest içre hitābı
gelürsüñ bilmiş ol āḫir imāna
12. o kim fehm itmedi emr-i¹⁵³¹ elesti
düşerler günbegün anlar gümāna
13. bu dilden bilmeyüb ḫayvān olanlar
anıñ çün beñzer ol tağ¹⁵³² çobana
14. işit imdi idem¹⁵³³ ben bu rumūzu
kulaқ tut merd iseñ gel sen bu ḫāna¹⁵³⁴
15. ḫudā mevcūd iken her yerde zāhid
niçün¹⁵³⁵ çıқdı muḫammed āsumāna
16. nedür maқşūd olan bundan¹⁵³⁶ bilürsüñ

¹⁵²⁸yükün M. : bu yük Nakşi Ali D.

¹⁵²⁹alsun M. : al sen Nakşi Ali D.

¹⁵³⁰gel at M. : at gel Nakşi Ali D.

¹⁵³¹emr-i M. : remz-i Nakşi Ali D.

¹⁵³²tağ M. : taği Nakşi Ali D.

¹⁵³³idem M. : diyem Nakşi Ali D.

¹⁵³⁴ḫāna M. : cāna Nakşi Ali D.

¹⁵³⁵niçün M. : neden Nakşi Ali D.

¹⁵³⁶bundan M. : gökden Nakşi Ali D.

148b

- bu sirruñ cevābın vir¹⁵³⁷ ‘ārifāna
17. ayıl ğaflet meyinden ki ħazer kııl
degildür şan‘atıñ çeng ü çeġāne
18. su‘āl itmez kişiyeye¹⁵³⁸ āġ u qaradan
anasından bu ġün gözsüz doġana
19. ħiṭāb-ı irci‘i olmaz bilürsün
şeri‘atden çıkub yoldan şapana
20. bu yolda ‘ışķ eri olmaķ dilerseñ
şolarsın betiñüz¹⁵³⁹ döñsün ħazāna
21. dilerseñ zāhidā ger ādem olmaķ
göñül vir sen daħi pīr-i muġāna
22. dirīġ itmez anlar ‘aşķıñ¹⁵⁴⁰ devāsın
işigin yaşlanub¹⁵⁴¹ ķā‘im durāna
23. ħarām itdi ħudā nār-ı caħīmi
añā bel baġlayub ķulluķ¹⁵⁴² kılana
24. yanub meydān-ı ‘ışķında ħudānuñ
tecellī eyler ol cāna kıyāna
25. ne müşkil derd olur ġaflet ilāhī
anuñ kim şirk ile ķalbi kıyana¹⁵⁴³
26. göziñ aç var yūri fehm it bu remzi
şakın olmaz buña¹⁵⁴⁴ ‘özü ü bahāne
27. yüküñ¹⁵⁴⁵ tut rüz ü şeb yoldan ırılma
ulaşdur kendüñi ol karbāna
28. degeri¹⁵⁴⁶ yok yere ħarmān şavurma
ki vürdüñ buġdayı āħir şamana
29. yūri var ġün be ġün artur kemālūñ
çıkılmaz bir ādum ile¹⁵⁴⁷ nedübāna

¹⁵³⁷cevābın vir M. : vir cevābın Nakşı Ali D.

¹⁵³⁸kişiyeye M. : kişi Nakşı Ali D.

¹⁵³⁹şolarsın betiñüz M.: şararsın beñsizüñ Nakşı Ali D.

¹⁵⁴⁰anlar ‘aşķıñ M. : olar derdüñ Nakşı Ali D.

¹⁵⁴¹yaşlanub M. : yaşdanub Nakşı Ali D.

¹⁵⁴²ķulluķ M. : ħizmet Nakşı Ali D.

¹⁵⁴³ķalbi kıyana M. : göñlü ķapana Nakşı Ali D.

¹⁵⁴⁴şakın omaz buña M. : ki yokdur bu sözde Nakşı Ali D.

¹⁵⁴⁵yüküñ M. : yolun Nakşı Ali D.

¹⁵⁴⁶degeri M. : ve gerni Nakşı Ali D.

¹⁵⁴⁷ādum ile M. : ādumdan Nakşı Ali D.

149a

30. işit nazm-ı dürer-bārım kabûl it
zarâr gelmez bu kavlı üzre durana
31. çevirmez yüzlerin cevr ü cefâdan
gör¹⁵⁴⁸ ‘aşık olan bār¹⁵⁴⁹-ı girāna
32. dil-āverlik idüb rāh-ı hudādan
keserler bāşlarun diküb nişāna
33. geçürme vaktini gūş it kelāmım
kulağ tut oqıman gel bu ezāna
34. vücūduñ bāğınuñ tohmunu gözet kim¹⁵⁵⁰
değişmez sünbülü hergiz¹⁵⁵¹ şogana
35. kaçan kim ola ol gün¹⁵⁵² nefse nefsi
ne ekdünse senün benden saña ne¹⁵⁵³
36. kabûl it sözlerüm hağ bil sen anı
şakın inkār idüb düşme yalana
37. göz açub fehm iderseñ ger bu rāzı
olursuñ rāh-ı ‘ışık içre yegāne
38. haberdār ol yüri zinhār öziñden
çeküb al ğayrıdan düşme ziyāna¹⁵⁵⁴
39. ta ‘akğul eyleyüb zāhid bu nazmı
nazar kıl hağğa sen itme yazana
40. uyandur gün-be-gün ‘ışkıñ bu gün kim
komazlar āteşi susuz kazana
41. arıt kalbiñ yüri var ğayr-i hağdan
dola nür-ı hudā ile¹⁵⁵⁵ bu hāna¹⁵⁵⁶
42. türāb it kendini alçaqlık eyle
tutağör arkañı dā’im urana
43. yüzüm tobrağ olub cāñlar fedādur
bu yolu hem¹⁵⁵⁷ bu erkānı kurana

¹⁵⁴⁸gör M. : girer Nakşi Ali D.

¹⁵⁴⁹bār M. : bāb Nakşi Ali D.

¹⁵⁵⁰Mısranın vezni hatalıdır.

¹⁵⁵¹sünbülü hergiz M. : sünbül ü nergis Nakşi Ali D.

¹⁵⁵²gün M. : kim Nakşi Ali D.

¹⁵⁵³senün benden saña ne M : biter andan saña ne Nakşi Ali D.

¹⁵⁵⁴çeküb al ğayrıdan düşme ziyāna M. : iriş kurba getürme cān ziyāna Nakşi Ali D.

¹⁵⁵⁵ile M : tā kim Nakşi Ali D.

¹⁵⁵⁶hāna M. : cāna Nakşi Ali D.

44. fedā it cānuñi var mā-sivādan
silüb pāk eyleyüb albiñ yuyana
45. budur ‘iř ehlinüñ tā inthāsı
girüb rengine ma ‘řuuñ boyana¹⁵⁵⁸
46. bu yüzden āřināl eyleyenler
irişür āiri¹⁵⁵⁹ řāhum o kāna
47. o kim ‘ārifdürür besdür bu sözüñ¹⁵⁶⁰
bulardan mā-verā gelmez zebāna
48. eger tarİR¹⁵⁶¹ idersem rāz-ı ‘işı
anuñ şıgmaz her kelāmı her mekāna¹⁵⁶²
49. anıñçündür bu gün feryād idenler
göñül virmişdürür ol nev-civāna
50. yaarsın urtaran ‘iřıñ elinden
düşer ol ‘āıbet dārü’l-emāna
51. anlar¹⁵⁶³ kim ‘işla bünyād olubdur
āna ma ‘mür olur cism-i virāne
52. alāř eyler özin düşmān yüzüñden
muāddem el uran tİR ü kemāna
53. ula tüt fehm idüb diñle kelāmım
degildür bu şaın fenn ü fesāne
54. odur řāhum bu yolda merd-i kāmil
bu sırrı fehm idüb adan utana
55. yatub ayvān gibi tā şub olunca
görünmez a yüzi¹⁵⁶⁴ zāhid yatana
56. yarağun mukem it rāh-ı udāda¹⁵⁶⁵
dimezler ‘aş eri yolda alana¹⁵⁶⁶

149b

¹⁵⁵⁷hem M. : vü Nakşı Ali D.

¹⁵⁵⁸boyana M. : boynana Nakşı Ali D.

¹⁵⁵⁹āiri M. : ‘āıbet Nakşı Ali D.

¹⁵⁶⁰sözüñ M. : sözler Nakşı Ali D.

¹⁵⁶¹tarİR M. : ta ‘yİN Nakşı Ali D.

¹⁵⁶²řıgmaz her kelāmı her mekāna M : bir zerresi şıgmaz cihāna Nakşı Ali D. Mısranın vezni hatalıdır.

¹⁵⁶³anlar M. : olar Nakşı Ali D.

¹⁵⁶⁴yüzi M. : nūru Nakşı Ali D.

¹⁵⁶⁵rāh-ı udāda M. : nefsüñ elinden Nakşı Ali D.

¹⁵⁶⁶dimezler ‘aş eri yolda alana M. : işirdirlar seni miskİN yılana Nakşı Ali D.

57. ḥalāş it kendüni nefsuñ elinden
ışırdırlar seni miskīn yılana
58. ne bilsün nefsini anlar ḥudāyā
koyub dil-ḥānesin yer yer dolana
59. o kim bilmez özin mevlāyı bilmez¹⁵⁶⁷
bu nazmım ḥod¹⁵⁶⁸ benim günden ‘ıyāna
60. dilerseñ bulasun cānā o zātuñ¹⁵⁶⁹
kul ol var sen daḥī anı bulana
61. okırsañ men¹⁵⁷⁰ ‘aref şırrını¹⁵⁷¹ bugün sen¹⁵⁷²
sözüm bildüñ yanaşdun bu beyāna
62. vişāl-i yār için bülbül degilsin
komazlar bilmiş ol¹⁵⁷³ bağ-ı cinānā
63. tarīkat meyvesin aña şunarlar¹⁵⁷⁴
ḥakīkatden ayak başub durana
64. kulak tut cānile diñle bu nazmı
mezād itdüm bu ma‘niden alana
65. bu bağ içre vişāl¹⁵⁷⁵ armağanuñ
kaçan kim iresün serv-i revāna
66. bu gün sen baluñı zehr itme zinhār
komazlar ḥār-ı zenbūri kovana
67. bulur cānını anlar bilürsin¹⁵⁷⁶
virüb başın anlar¹⁵⁷⁷ kim kıydı cāna
68. tecellī eyleyüb her yerde ma‘şuk
cemāliñ gösterür ol ‘aşıķāna¹⁵⁷⁸
69. bilür yok kadrüñi söyleseñ ey cān
ḥudā ḥakķı saña dirler dīvāne

¹⁵⁶⁷ mevlāyı bilmez M. : mevlā bulunmaz Nakşi Ali D.

¹⁵⁶⁸ ḥod M. : çün Nakşi Ali D.

¹⁵⁶⁹ zātuñ M : kāmı Nakşi Ali D.

¹⁵⁷⁰ men M. : ger Nakşi Ali D.

¹⁵⁷¹ şırrını M. : dersin Nakşi Ali D.

¹⁵⁷² Mısranın vezni hatalıdır.

¹⁵⁷³ bilmiş ol M. : varasuñ Nakşi Ali D.

¹⁵⁷⁴ meyvesin aña şunarlar M. : şorisun sormazlar aña Nakşi Ali D.

¹⁵⁷⁵ vişāl M. : kanı yār Nakşi Ali D.

¹⁵⁷⁶ bulur cānını anlar bilürsin M. : bugün cānānuñı anlar bilürler Nakşi Ali D.

¹⁵⁷⁷ anlar M. : olar Nakşi Ali D.

¹⁵⁷⁸ ‘aşıķāna M. : şadıķāna Nakşi Ali D.

70. yeter fāş eyledüñ bu sırrı **nağşī**
bu remzi¹⁵⁷⁹ bilmiş ol bi'llāh zamāne

693.

mefā'ılün / mefā'ılün / fe'ülün

150a

1. elā¹⁵⁸⁰ ey zāhid-i devr ü zemāne
'aceb daḥl eyler olduñ 'ārifāna
2. meger sen bilmedüñ tevḥīd-i zātı
öziñ vaşl eyleyüb dārü'l-emāna
3. eyā ḥālīk degil mi cümle şeyden
tekellüm eyleyen ḥalk-ı cihāna
4. oñat fehm it kelām-ı 'ārifānı
şakın¹⁵⁸¹ olmaz aña 'özü bahāne
5. eger her¹⁵⁸² fi'li sen ḥaḳdan bilürseñ
niçün söylersüñ ey miskīn yabana
6. anlar¹⁵⁸³ kim çıkdılar anlar¹⁵⁸⁴ aradan
virüb çün üç ḫalak āḫir zamāna
7. kelām-ı 'ārifī fehm eyleyenler
anı teşbīh ider mi şā'irāne
8. virürseñ sükkeri cānā aña¹⁵⁸⁵ sen
öter mi tūḫveş aḫir doğana¹⁵⁸⁶
9. niçün olmaz gül-sitānı ḥudānuñ
ayrub¹⁵⁸⁷ bülbüleri şāḫım¹⁵⁸⁸ o kāna
10. ma'ārif ehlinin inkār idenler
münāfīk idüğü gündün 'ıyāne
11. olar kim ḥaḳkilen ḥaḳı bulubdur
anuñ ḥaḳdur sözi düşme gümāna
12. kelām-ı 'ārifī fehm eyleyenler
anı teşbīh ider mi şā'irāne

¹⁵⁷⁹bu remzi M. : getürmez Nakşi Ali D.

¹⁵⁸⁰elā M. : eyā Nakşi Ali D.

¹⁵⁸¹şakın M. : ki hiç Nakşi Ali D.

¹⁵⁸²her M. : eger Nakşi Ali D.

¹⁵⁸³anlar M. : odur Nakşi Ali D.

¹⁵⁸⁴anlar M. : aḫir Nakşi Ali D.

¹⁵⁸⁵aña M. : eger Nakşi Ali D.

¹⁵⁸⁶aḫir doğana M. : yokla zegāna Nakşi Ali D.

¹⁵⁸⁷ayrub M. : koyub Nakşi Ali D.

¹⁵⁸⁸şāḫım M. : āḫir Nakşi Ali D.

13. niçün olmaz gül-sitāmı hūdānuñ
ayrub¹⁵⁸⁹ bülbüleri āhır o kāna
14. metā 'ı hüsne yāriñ hāqīkat
olanlar müşterī düşmez ziyāna
15. meger kim bilmez ol sırrı 'ārifān
koyub gitdi özin ğayri yabāna¹⁵⁹⁰
16. bunlar¹⁵⁹¹ hūd 'āriife günden 'iyāndur
olur mu bu özinden el yuyana
17. hātā itmez olur dersinde zāhid
ki gelmiş mekteb-i dilden beyāna
18. o ma' nā kūr¹⁵⁹² okındı tıfl-ı dilden
niçün gelmez dirsın o hiç¹⁵⁹³ lisāna
19. yūri zāhid bu gün fehm it bu remzi¹⁵⁹⁴
ki cāniñ hāb u ğafletden uyana
20. eger küfrüñ kalursa şöyle manzūr¹⁵⁹⁵
hūdā hāqkı erişmezsiñ imāna
21. eger fāş olmayaydı 'ilm ü 'irfān
dönerdik cümlemiz tağ-ı çobana
22. gelenler 'āşık-ı şeydā muqaddem
neler yazmış görersin¹⁵⁹⁶ yana yana
23. ne kim vardur muqakkikler tamāmı
götürmüş görür eyleyen¹⁵⁹⁷ zāhid beyāna¹⁵⁹⁸
24. şakın¹⁵⁹⁹ zāhid o kim kesb¹⁶⁰⁰ 'ilimdür
ulaşdırmaz seni ol āsitāna
25. bu sözler pesdürür 'ışkuñ uyandır
ki yaqđım āteşin koydum qazana

¹⁵⁸⁹ayrub M. : koyub Nakşı Ali D.

¹⁵⁹⁰gitdi özin ğayri yabāna M : hāqkı varub ğayre tapana Nakşı Ali D.

¹⁵⁹¹bunlar M. : bular Nakşı Ali D.

¹⁵⁹²ma' nā-yı kūr M. : ma' nā kim Nakşı Ali D.

¹⁵⁹³gelmez dirsın o hiç M. : dirsün ki ol gelmez Nakşı Ali D.

¹⁵⁹⁴yūri zāhid bu gün fehm it bu remzi M. : fehm it bu gün bu sırrı zāhid Nakşı Ali D.

¹⁵⁹⁵manzūr M. : mestūr Nakşı Ali D.

¹⁵⁹⁶görersin M. : bileydün Nakşı Ali D.

¹⁵⁹⁷eyleyen M. : bildigün Nakşı Ali D.

¹⁵⁹⁸beyāna M. : ziyāna Mısranın vezni hatalıdır.

¹⁵⁹⁹şakın M. : yūri Nakşı Ali D.

¹⁶⁰⁰kesb M. : quru Nakşı Ali D.

150b

26. diger menzil atan elbette taşu
anuñ kim oқи varmışdur nişāna
27. tefekkür it eger var ise ‘aqluñ
nazar kıl nazma sen itme yazana
28. o meydān-ı maḥabbet içre zāhid
bu oqu her kişı kıymaz kemāna
29. anuñ kim olmaya her giz metā‘ı
gelür mi müşteri cevhersüz dükāna
30. ‘acebdür kıymeti ‘ārif bilinmez
irerse başu anuñ āsumāna
31. eger dirseñ cihānuñ toḥmu birdür
niçün ya beñzemez sünbül şogana
32. sevenler zāhid şāhiñ¹⁶⁰¹ ırakdan
o beñzer mi bu gün cāna kıyana
33. tecellī itmeyince tāze güller
gelür mi **naḳşiyā** bülbül figāna

694.

mef‘ülü / mefā‘ilün / mef‘ülü / mefā‘ilün

1. ey vā‘iz ey nāşih ‘āşıklara daḥl itme
kendünü görüb lütf it şeytāna uyub gitme
2. bu şüret-i zāhirle dil ‘ālemi fehmi olmaz
var hırқа ile tāciñ¹⁶⁰² düz kendünü bize şatma
3. sen daḥi yok olmaduñ varlığı nerden bulduñ
kızgun iken miskin¹⁶⁰³ gel tütü gibi ötme
4. her bir sözü ‘āşıkıñ bir meyve-i cennetdir
çü¹⁶⁰⁴ yimedini anı sen¹⁶⁰⁵ zā‘id yire taş atma
5. derviş diyü çüñküm sen kendine bir ad taḳma
cehd ile **nizāmoğlu** hiç kimseyi incitme

695.

mef‘ülü / mefā‘ilün / mef‘ülü / mefā‘ilün

¹⁶⁰¹zāhid şāhiñ M. : ḥalīkı zāhidā Naḳşi Ali D.

¹⁶⁰²hırқа ile tāciñ M. : tāc ile Seyfullah Nizamolu D.

¹⁶⁰³miskin M. : ey miskin Seyfullah Nizamolu D.

¹⁶⁰⁴çü M. : çün Seyfullah Nizamolu D.

¹⁶⁰⁵anı sen M. : sen añı Seyfullah Nizamolu D.

1. aḥvāl-i serencāmım bu sa‘ate erince
diyemem¹⁶⁰⁶ saña icmālīñ tã ğāyete¹⁶⁰⁷ erince
2. biz beş er idik çıkdık bir gün yola girdik¹⁶⁰⁸
kırk yılda ere¹⁶⁰⁹ erdik bu şöbete erince
3. her yanana¹⁶¹⁰ çalışdık¹⁶¹¹ çok adları taķındık
dört tekbiri bir kıldık tã kıyāmete¹⁶¹² erince¹⁶¹³
4. ğün kāmēt olub durduk dīvānına el kavuşdurduk¹⁶¹⁴
veçhini ‘ayān gördük bu ḥayrete erince
- 151a
5. biñ dörtyüz kanat açdım altıyüz dani koşdum
tã onbeşe dek uçtum bu ḥālete erince
6. tã‘at bu imiş el-ḥaķ¹⁶¹⁵ rāḥat bu imiş el-ḥaķ¹⁶¹⁶
‘izzet bu imiş el-ḥaķ¹⁶¹⁷ bu ḥizmete erince
7. keşret idi bir oldu şuret idi sır oldu
zulmet idi nūr oldu bu āyete erince
8. ğün cān ile bir idik ebdān ile sağ idik¹⁶¹⁸
āḥir ki deme erdik bu vaḥdete erince
9. dünyāyı nider ‘aşıķ ‘uķbāyı nider şādık
mışrı ola gör ayık sen vuşlata erince

ḥazret-i ğayğusuzuñ kelām taşavvūfi

696.

1. allah allah tağında yüz biñ balık kışlamış
şusuzluğdan bunalmış ‘araba ister göçmeye
2. serçe buğday ekmiş mağnisanıñ köyüne
sivri sinek derilmiş ırğat olub biçmeye

¹⁶⁰⁶diyemem M. : demem Niyazi Mısri D.

¹⁶⁰⁷ğāyete M. : ğayrete Niyazi Mısri D.

¹⁶⁰⁸gün yola girdik M : demde yola girdik Niyazi Mısri D.

¹⁶⁰⁹ere M. : pıre Niyazi Mısri D.

¹⁶¹⁰yanana M. : yanaya Niyazi Mısri D.

¹⁶¹¹çalışdık M. : çalındık Niyazi Mısri D.

¹⁶¹²kıyāmete M. : kāmete Niyazi Mısri D.

¹⁶¹³Mısranın vezni hatalıdır.

¹⁶¹⁴kavuşdurduk M. : bağlı Niyazi Mısri D. Mısranın vezni hatalıdır.

¹⁶¹⁵el-ḥaķ M. : ancak Niyazi Mısri D.

¹⁶¹⁶el-ḥaķ M. : ancak Niyazi Mısri D.

¹⁶¹⁷el-ḥaķ M. : ancak Niyazi Mısri D.

¹⁶¹⁸şag idik M. : dağıldık Niyazi Mısri D.

3. balıçıl köprü yapmış şabancanın çayına
yüklü yüklü ördekler gelmiş andan geçmeye
4. bir pire bir deveniñ binmiş uzmuş uyluğuñ
bir budını götürüb fırsat arar kaçmaya
5. bir aksacık kārınca bin batman tuz yüklenmiş
gah segirdüb yozgalar çarsuya gidüb şatmaya
6. keklik ok yay almış şıkar ider tağları
geyikler ürkütmüş ayu ister kaçmağa
7. balık kudadı toğurmuş orada zurna çalar
balık kavağa çıkmış zift tırşusun kurmağa
8. boğa hamāma girmiş deve tellāklık ider
şu şıgırı şoyunmus nevbet bekler yunmaya
9. toñuz düğün eylemiş ayuya kızını virmege
maymun makraş getürmüş kaftanların biçmeye
10. ergeneniñ köprisi şusuzluğdan kurumuş
edirneniñ mināresi egilmiş şu içmeye
11. gayğusuzun sözleri hindistāniñ kozları
gürcistāniñ kızları bir ar gerek çoçmaya

151b

697.

fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilün

1. halka kīn eyleme vār ise belāğat sende
seni zemm eyleyeni medh ile kıl şermende
2. kimseye ağlama hālīñ baña rahm eyle deyü
cehd kıl eylesesün üstine ‘ālem-i handa
3. ehl-i ‘irfān ile külhende geçinmek yegdir
cühelā ile şafā eylemeden gülşende
4. pes ider kādriñi kişiniñ āhir şerkeşlik
ser-firāz olur ol ‘ārifñe ola efgende
5. sākīn-i genc-i tevekkül ola gör ey rūhī
nefsi için ‘ārif olan cāhile olmaz bende

698.

fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilün

1. şu virdim¹⁶¹⁹ şubḥ dem¹⁶²⁰ göz yaşını tîğ-i āhıma
kim dökem kıanın sipihriñ¹⁶²¹ şalsa mihrin mähıma
2. şem‘i ruḥsāruñ odı kıldı beni ateş-perest
çāk-i sīnemden temāşā eyle āteş gāhıma
3. tūtiyā tek çeşm-i erbāb-ı nazardır menzirim
gerçi ḥak-i reh güzārım dīde-i bed-ḥāhıma
4. ğam kimi¹⁶²² öldürse kıanlı tek kaçır benden yaña
şāh-ı derdim ilticā eyler ‘ulüvv-i cāhıma
5. bir¹⁶²³ faḳīrem durmasun kimse baña ta‘zım için
kıanda varsam¹⁶²⁴ ey gözüm sū sep ğubār-ı rāhıma
6. ğāfilem sırr-ı leb-i cān perveriñden yā ḥatıñ
kıondurubdur¹⁶²⁵ gerd mir‘atı dil agāhıma¹⁶²⁶
7. ey **fuzūlī** yāre döndürdüm yüzüm ağyārdan
ḥaşmı çok gördüm sığındım şıdķ ile allāhıma

699.

mef‘ülü/fā‘ilātün/ mef‘ülü/fā‘ilātün

1. muşḥaf demek ḥatādır ol şafha-i cemāle
bu bir kıtāb sözdür fehmi eden ehl-i ḥāle
2. ruḥsāra nokḫa kıoymak resm-i ḥat olmayaydı
düşmezdi menzil etmek eyḥsārın üzre ḥāle
3. ḥayrān-ı mäh-ı rūyun ḥurşīde mihr şalmaz
müştāk-ı tāķ-ı ebrun eksik baķār hilāle
4. kıondurdu gerd ḥatḫın āyine-i murāda
kıufl urdu ıķd-ı zülfüñ gencine-i visāle
5. devrān baña kalem tek sevdā kıapusun açdı
tā kıaddimi ğamından döndürdü zā‘f-i ḥāle
6. resm-i vefā **fuzūlī** benden kemāle yetmiş
ḥoş kıāmil-i zamansın ahsentü bū kemāle

700.

152a

¹⁶¹⁹virdim M. : verir Fuzuli D.

¹⁶²⁰şubḥ dem M. : her şubḥ dem Fuzuli D.

¹⁶²¹sipihriñ M. : sihiprin Fuzuli D.

¹⁶²²kimi M. : gibi Fuzuli D.

¹⁶²³bir M. : ben Fuzuli D.

¹⁶²⁴varsam M. : gitsem Fuzuli D.

¹⁶²⁵kıondurubdur M. : kıondurub Fuzuli D.

¹⁶²⁶dil agāhıma M. : cemāl-ullahıma Fuzuli D.

fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün

1. yine ol mäh benim aldı kararım bu gice
çıkacaktır felege nāle-i zārım bu gice
2. şem‘ veş maḥrem-i bezm eyledi ol mäh beni
yanacaktır yine hecr odına vārım bu gece
3. hem vişāli olur od cānıma hem hicrānı
bir ‘aceb şem‘ ile düşdü ser ü kārım bu gice
4. ne tütündür ki çıkar arşa dil-zāra meger
hecr dağını urur lāle izārım bu gice
5. şubḥa şaldı bu gice şem‘ gibi katlimi hecr
ola kim şubḥ gelince gele yārım bu gice
6. pāre pāre cigerim itlerine nezr olsun
ol ser-i kūya eger düşe güzārım bu gice
7. vār idi şubḥ vişāline **fuzūli** ümmīd
çıkmasa ḥasret ile cān-ı fiğārım bu gice

701.

mefā‘ilün / mefā‘ilün / mefā‘ilün / mefā‘ilün

1. muḥib-i ḥāndān iseñ gönül mäh-ı miḥrimde
şehid-i kerbelā aḥvālını yād ile bu demde
2. tefekkür kıl ḥüseyine kerbelāda olan zulmü
aḳıd ırmağveş seyl-i sirişkiñ ḥāke beher demde
3. hevā-yı nefse yol virme kılursañ mātem-i ḥürmet
çalış gel olmağa ğavvāş baḥr-ı ḥayret-i ğamda
4. eger bir kaṭre āb ilkā iderseñ dīde-i cāndan
şefā‘at baḥrine düşüb seni ğark eyler ol yemde
5. ‘acebdir ki olursañ da hezār ‘isyānsın ḥaşdan
seni taḥhīr ider vallāh hemān ağla bu mātemde
6. bugün ol bir nefis-i maḥzūn ḥüseyn-i kerbelā için
saña mūnis olur ferdā olursañ zevk-i ḥaramda
7. şefā‘at maṭlabıñ ise seniñ ceddinden ey **şemsī**
revā görme gönül şādānlığıñ mäh-i miḥrimde

702.

mefā‘ilün / mefā‘ilün / mefā‘ilün / mefā‘ilün

152b

1. me‘āşīden vücūduñ tāhir ile¹⁶²⁷ eşk-i nedāmetle
naşihat saña varma ‘arşa-i haşre bu hāletle
  2. kula şart-ı edeb resm-i ‘ubūdiyyet¹⁶²⁸ vācibdür¹⁶²⁹
rıżā-yı pāk-i mevlāya ri‘ayyet kııl şadākatle
  3. şitāb it imtisāl¹⁶³⁰ emre nehyinden gürizān ol
muķīm ol dergeh-i vālā-yı haķķa¹⁶³¹ istiķāmetle
  4. şırāt-ı müstaķīm-i şer‘-i pāke ihtidā eyle
şırāt-ı maşşeri tayy itmek isterseñ selāmatle
  5. emānetdür saña ruħ-ı ‘āzīz ey merdüm-i ğāfil
keder-sāz olma mir‘at-ı dile gird-i hıyānetle
  6. hele bir kerre ey maħlūk-ı bī-miķdār fikr eyle
ne müşkildür hużūr-ı hālīķa varmaķ hacāetle
  7. semūmıdan hażer kııl ejderhā-yı heft-serdür bu
göz açdurma bu nefsi dūna tevbīh u melāmetle
  8. kıyām it tā‘at-i mevlāya terk it lezzet-i nefsi
tefekür eyle hālin hayret-i hevl-i kıyāmetle
  9. hevāya meyl idüb ğafletle irhā‘-ı inān itme
bu nefsi ser keşi rām itmege sa‘y it riyāzetle
  10. saña rāh-ı rehā tā‘at-ı haķdur ğayrı terk eyle
alınmaz cennetü’l-me‘vā nezāketle żarāfetle
  11. hālāş it nefsüñi vādī-i tārīk-ı dālāletden
reh-i maķşūda ‘azm it meş‘al-i nūr-ı hidāyetle
  12. mūrā‘āt eyler iseñ emr-i haķķı eyleyüb ‘izzet
varursın ‘arşa-ġāh-ı hāşre ‘izzetle sa‘ādetle
  13. **nāhifī** kayd-ı hicrāndan eger āsāyiş isterseñ
yakīn ol bezm-ġāh-ı ķurba tā‘atle ‘ibādetle
703.
fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün
1. ğamze şundukca elin ķabza-i ğaddāresine
acır aġyār daħi ‘āşık-ı bīķāresine

¹⁶²⁷ile M. : it Nahifi D.

¹⁶²⁸‘ubūdiyyet M. : ubūdiyyetde Nahifi D.

¹⁶²⁹Mısranın vezni hatalıdır

¹⁶³⁰şitāb it imtisāl M. : kemāl-i intisāb Nahifi D.

¹⁶³¹haķķa M. : haķda Nahifi D.

2. olmaz ol ğamze-i cādū gibi dīlcū āfet
zaħm ile merhem urur ‘āşıkınıñ yāresine
3. itse ger tīg-ı teġāfūl dili yüz biñ pāre
şayd içün el uzatır tırrası her pāresine
4. kendi ħāline kosa ‘āşıkı ol ğamze-i şuħ
zūlfü eglence yeterdi dil-i āvāresine
5. öldürür ğamzesi nāz ile seni ey **nef‘ī**
şakın aldanma aniñ ruħşat-ı nezzāresine

153a

704.

fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün

1. fikr-i zūlfüñ dilde tāb-ı sūz-ı ‘aşkın sīnede
nārdır külħanda güyā mārdir gencīnede
2. ‘āşık-ķiñ göñlüne baķ mir’āta baķmaķsa ğaraż
yoķdur ey meh ol şafā ma‘zūr tıt a’yinede
3. atlas-ı çarħa deġişmezdin¹⁶³² anı ey ħace sen
ger bulaydın bulduġum ben ħırķa vü peşmīnede
4. ğam feraħ gibi degil her dem gelür yoklar¹⁶³³ beni
olur elbette ħaķīķat hemdem-i dīrīnede
5. kórķum oldur bir gün ey **nef‘ī** yaķar dünyāyı heb
böyle kılınca eger sūz-ı muħabbet sīnede

705.

fā‘ilātün /fā‘ilā‘tün /fā‘ilātün /fā‘ilün

1. deviyy-i dilde baķub ħayrān olursam kime ne
dil-i ruħsārıñ görüb mestān olursam kime ne
2. bir zamān ya‘ķüb gibi beytū’l-ħazanda zār idüb
bir zamān yūsuf gibi sulţān olursam kime ne
3. bir zamān süleymān gibi kafdān kāfa ħükm itsem
bir zamān edhem gibi ‘uryān olursam kime ne
4. bir zamān ibrahim gibi āteş-i sūzān olub
bir zamān ismā‘īl gibi ķurbān olursam kime ne¹⁶³⁴
5. bir zamān eyyüb gibi vücūdum ķurtlar yiyüb
bir zamān manşūr gibi ber-dār olursam kime ne

¹⁶³²deġişmezdin M. : deġişmezdik Nef‘i D.

¹⁶³³her dem gelür yoklar M. : her dem yoklar Nefi D.

¹⁶³⁴Mısranın vezni hatalıdır.

6. bāğ benimdir gül benimdir cān benim cānān benim
hüsni-i hālk içre şāh-ı hūbān olursam kime ne
7. **mazharı** hağdan nihān ‘ālemde hic bir nesne yok
gün-begün izhār olub pinhān olursam kime ne

706.

fā‘ilātün / fā‘ilā‘tün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1. okı te’vīl-i kelāmu’llah cānuñ tāzele
i’tikāt it ‘ilm-i te’vīle imānuñ tāzele
2. i’tibār-ı zāhirinden geç bu mülk-i fānīnūñ
‘ālem-i mā’nāya ric‘at it¹⁶³⁵ mekānuñ tāzele
3. ibn-i vaqt ol türrehāt-ı māziye tutma kulak
vāridāt-ı gāybi bir diñle¹⁶³⁶ beyānuñ tāzele
4. küll-i yevm hūfī şān içre olğıl muttasıf
cılve eyle zāt-ı sübhān ile şānuñ tāzele
5. kātıl-i deccāl-i şirk olmak dilerseñ ‘arşiyā
mehdī-i cān u ten ol devr-i zamānuñ tāzele

153b

707.

fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilün

1. ‘aql-ı tāmīñ çaldı ‘uşşākıñ o sâ‘atci peçe
tarf-ı tende zahm-ı zülf ‘akrebi işler içe
2. görmedim ol fāris-i hüsne gelür ān bāşı bir
esb-i dil zülfüne kösteklendi anıñ haylice
3. çü kamu rakqāş felek ol āfitāba meyl ile
tāsı çerhi çaldurub oynarsa her gün her gice
4. yüz ağıyār ider o sīm cebhe-i hüsni ü ānıla
tamğa-i hāle nazar kıl sevmeyem anı nice
5. şemsi hüsni ‘akreb-i zülfüñden ‘ālem müşterī
kār-ı vāşlı çıkmada sâ‘at be sâ‘at rāice
6. bir uşul ile beni zencīr zülfine bağladı
çıkdı andan şāniye zār āyinem hārica
7. eşk-i çeşmim seyl disem nāzile ol sâ‘at söyler
indürüb bindirmege ‘uşşākını çekmez gerice

¹⁶³⁵it M. : kıl Arşi D.

¹⁶³⁶diñle M. : diñle Arşi D.

8. başma bir sâ'at dimişdim pür yol olmaz mı didi
beklerim semt-i vefâdan belki ol bir yol giçe
9. hiç ğurub añmaz ider mihr-ı rûhundan ihtirâz
lîk-i ihtâra vişâliñ söyler ammâ gizlice
10. münharif durmuş yaķar zâhid-i 'ayâr hüsüne
şöyle kim dîvâr hayretde dönüb bir kerpîçe
11. 'âşık-ı deryâ dile heb gösterüb alış veriş
nür sân ile ķurarım ķum sâ'atiyle bâzıca
12. bir uşûl-i çâr yek çaldırta oynardım **ref'i**
irtifâ' evc-i hüsne böyle ğâyetde yerice

708.

fe'ülun/ fe'ülun/ fe'ülun/ fe'ül

1. şad riste-i çârmıh ğazab yâr-ı ter yonga
sancağ nür dîde-i tufân baba fîngâ
2. çekdürme meyçü sintine-i firķati dirseñ
deyr ..... vuşlata bir meyl-i lâve linga
3. perverde iseñ pişer ü dehreni ammâ
naķara-i vezin çerķa urur şanğı ile dinga
4. i' dâdiyyeti itmesün ardımca itâle
bî-illet olan âdeme lazım mı şırınğa
5. boşnaķ peçeniñ bûs alub şıyķa bu ğâr itdüm
hışmile dönüb didi baña bu ğama ...
6. ger kıymeti bitmiş ise de pazârı ...
ķızğınca ğaridâr iseñ sekseni...
7. **fethî** şua'râ bu ğâzeli itme de tanzîr
nev kâfiye-i tengde çeker cümlesi zîngâ

154a

709.

mef'ülü/mefâ'ilü/mefâ'ilü/fe'ülün

1. çözme girih-i zülfünü aķdâma düşürme
hüş-ı melegi lerziş-i endâma düşürme
2. bir lahza meded ref'i niķâb itme yüzünden¹⁶³⁷
zühdü heves-i tâ'at-i aşnâma düşürme

¹⁶³⁷yüzünden M. : ruħuñdan Abdülbaki Vecdi D.

3. sükkân-ı der-i dergehiñe itme lebiñ 'arz ehl-i haremî arzû-yı hâma¹⁶³⁸ düşürme
4. 'âm itmede¹⁶³⁹ temâşâ-yı zenehdâniñi halka biñ yûsufu her dem çeh-i alâma düşürme
5. **vecdî** dil-i nâlânı¹⁶⁴⁰ şağın tâb-ı nigehten sūzân şereriñ¹⁶⁴¹ gülşen-i islâma düşürme

710.

mefâ'îlün/ mefâ'îlün/ mefâ'îlün/ mefâ'îlün

1. nola âhumla çeksem tāk-ı 'arşa 'anberîñ perde beni leb-rîz-i sevdâ itdi bir şūh-ı siyeh-çerde
2. olurdu dāmgāh-ı fitneden āzāde ser ammā o şūhun zūlf-i 'anber-sāyınıñ sevdāsı var sende
3. ben āgūşum gūşad itmekde ammā dāye-i gerdūn ider tıfl-ı ümîdüm dāmen-i maşşerde perverde
4. o şāh-ı nev resîdem bendegānından şümār itmez anuñçün halkveş çeşm-i ümîdüm kaldı defterde
5. bu deñlü **nābiyā** itmezdi vaż'-i hod pesendāne ruḥ-ı sākî nümāyān olmasa mir'at-ı sāğarda

711.

mef'ülü/fā'ilätü/mefâ'îlü/fâ'ilün

1. yoḳdur sebāt çünki cihān-ı ḥarābda birdür hezār-sāl ile yek-dem ḥisābda
2. devr-i gül irdi tāze cevāndur cihān yine sa'y eyle 'ayş u 'işrete 'ahd-i şebābda
3. inkār itme şūfi şarābuñ menāfi'in üstād-ı ḥikmet öyle buyurmuş kitābda
4. rüyında la'li üzre ḥaṭ-ı müşg-bār-ı yār şîrîñlik yazar şeref-i āfitābda
5. kapuñda nāle kılmamağa ihtiyār yoḳ va'llāhi bî-günāhın efendi bu bābda

154b

¹⁶³⁸hâma M. : cāma Abdülbaki Vecdi D.

¹⁶³⁹itmede M. : itme Abdülbaki Vecdi D.

¹⁶⁴⁰nâlânı M. : nā-kāmı Abdülbaki Vecdi D.

¹⁶⁴¹şereriñ M. : şereri Abdülbaki Vecdi D.

6. **bākī** şafağda mihr-i münevver şanur gören
‘aks-i ‘izār-i sākī-yi cām-ı şarābda

712.

mefā‘ilün / mefā‘ilün / mefā‘ilün / mefā‘ilün

1. kalubdur eşk-i çeşmüm gerçi kim hāk-i mezelletde
bi-ḥamdi’llāh hele āh u fiğānum evc-i rif‘atde
2. kesildüm siḥ-i miḥnetden çekildüm cām-ı ‘işretten
kebābum dil şarābum eşk-i çeşmüm künc-i ‘uzletde
3. der-i dildārdan dūram diyār-ı gāmda mehcūram
müselmānlar esirgeñ ḥasta ḳaldum dār-ı ğurbetde
4. ḥayāl-i ḥāl u ḥaṭṭuñdan beni ḥālī olur şanma
göñüldeñ çıkmaz ol endişeler vaḥdetde keşretde
5. eger **bākīnūñ** aḥvālinden istifsār iderlerse
gām-ı dildāra hem-dem vaḳti ḥoş devletde ‘izzetde

713.

mef‘ülü / fā‘ilātü / mefā‘ilü / fā‘ilün

1. dergāh-ı ḥaḳḳa derd ile ‘aşıḳ niyāzda
bātıl taşavvur itmede şufi¹⁶⁴² namāzda
2. ‘uşşāḳvār şevḳ ile ḥuccāc raḳş ider
āheng-i āh u nālelerümden ḥicāzda
3. ‘aşḳuñla zühre çarḥda gerdün semā‘da
ḥurşid ü māh şevḳ ile sūz u güdāzda
4. üftādeler şikeste vü mecrūḥ u pāy-māl
ḥübān semend-i nāza bütüb terk ü nāzda¹⁶⁴³
5. **bākī** ḳarīn-i fūrḳatūñ olmaḳ revā mıdur
aḳrān içinde böyle iken imtiyāzda

714.

mefā‘ilün / fe‘ilātün / mefā‘ilün / fe‘ilün

1. metā‘-ı bāde-i gül-reng şimdi ayaḳda
ḳumās-ı zühd ü riyā ṭurmayub şatılmaḳda
2. kenār-ı ‘ayş u şafāya geçilse ṭolmuş ile
yine pür olsa mey-i ḥoş-güvār zevraḳda

¹⁶⁴²şufi M. : zāhid Baki D.

¹⁶⁴³bütüb terk ü nāzda M. : binüp türktāzda Baki D.

155a

3. şarābı zevrak ile içmenüñ zamānı degül
efendi keştīyi kâğıdda şuyı bardağda
4. bihişt şevhına şādīlīg eyleyüb vā'ız
miyān-ı meclise atıldı yek mu'allakda
5. semend-i tab'a süvār oldı 'azm ider **bākī**
belāgat ehline yā hū gönüller alçağda

715.

fe'ilātün/ fe'ilātün/ fe'ilātün/ fe'ilün

1. nem-i eşkümle gönül dāğı dem-ā-dem tāze
gül-i ruhsāruñ ile gül-şen-i 'ālem tāze
2. tāzeler derd-i dili miḥnet-i eyyām-ı firāk
tāğın abdāluñ ider mäh-ı muḥarrem tāze
3. rüz-ı hecriñde güler dāne-i eşküm göricek
berg-i güldür ki tutar kaçre-i şeb-nem tāze
4. sīneden kan bulaşık penbe-i dāğum kopıcağ
şimdi çopmış gül-i rengīne döner tam tāze
5. olıcağ hūb gönül virmege 'irfān ehli
şī'r-i **bākī** gibi hem şūḥ gerek hem tāze

716.

mefā'ilün /mefā'ilün/ fe'ülün

1. geçüb güller serīr-i 'izzete tāze¹⁶⁴⁴
seḥerden geldi bülbüller niyāza
2. maḳāmın āsitān-ı yār idenler
koyub gitmez şıfāhān u ḥicāza
3. tururlar kible-i kūyına karşı
çemende servler şaf şaf namāza
4. ḥaḳīkat sırrına vākıf degülsin
'alākañ var ise 'aşk-ı mecaza
5. yaḳarlar **bākīyi** nālān iderler
güzeller mā'il olur sūz ü sāza

717.

mef'ülü /mefā'ilü /mefā'ilü / fa'ülün

¹⁶⁴⁴ 'izzete tāze M. : ' izz u nāza Baki D. Mısranın vezni hatalıdır.

1. şabr eyle dilâ derdüni cânâne duyurma
cân içre nihân eyle velî cânâne¹⁶⁴⁵ duyurma¹⁶⁴⁶
2. zinhâr şağın mey yirine kıanuñ içerler
keyfiyyetüñ ol gözleri mestâne duyurma
3. esrâruñı keşf eyleme tahşîl-i mizâc it
nüş eyle mey-i nâbı hakîmâne duyurma
4. şûfî gelicek açma şağın ‘aşk hadîsin
dânâ-dil iseñ sırruñı nâ-dâne duyurma
5. ya ‘küb-şifat **bâkıyi** ol yūsuf-ı şānī
hūzn içre kıomaz kışşayı ihvâne duyurma

155b

718.

fe‘ilâtün/ fe‘ilâtün/ fe‘ilâtün /fe‘ilün

1. gelüñüz yüz tütalum bârgeh-i ğaffāra
cân u dilden geledüm tevbe-i istiğfāra¹⁶⁴⁷
2. tütalum ka‘be-i tevfiğ-i ilāhī yolını
bu beyābānda ‘abeş gezmeyelüm āvāre
3. çarğ-ı kec-revde olur¹⁶⁴⁸ ‘aql-ı mühendis hayrān
bir yirin uyduramaz cedvel¹⁶⁴⁹ vü pergāra
4. mülk-i bâkī dir iken bâğ-ı iremden çıkdı
yine mağrūr olur ādem bu fenā gülzāra
5. zulmet-i cehilde cevher diyü zu‘m¹⁶⁵⁰ itdüğümüz
korğum oldur çıka ol rüzda seng-i hāra
6. ‘aceb ol tã‘at u taqvā diyü zann¹⁶⁵¹ itdüğümüz
varıcağ nolsa gerekdür nazār-ı cebbāra
7. bu taşavvurlar eger bâtıl olursa nic’olur
kātı hayret yiridür gel¹⁶⁵² gözüñ aç bī-çāre
8. kātı el virdi hevā ğāyet açıldığ çāre¹⁶⁵³
işümüz kaldı kemāl-i kerem-i settāra

¹⁶⁴⁵cânâne M. : cânâ Baki D.

¹⁶⁴⁶Mısranın vezni hatalıdır.

¹⁶⁴⁷tevbe-i istiğfāra M. : tevbe vü istiğfāra Baki D.

¹⁶⁴⁸olur M. : kalur Baki D.

¹⁶⁴⁹cedvel M. : cedvele Baki D.

¹⁶⁵⁰zu‘m M. : cem‘ Baki D.

¹⁶⁵¹zann M. : zu‘m Baki D.

¹⁶⁵²gel M. : bir Baki D.

¹⁶⁵³çāre M. : ğāyet Baki D.

9. **bākīyi** lezzet-i vaşluñ tama‘ı söyletdi
tūtīyi şevk-i şekerdür getüren güftāra

719.

mef‘ülü / fā‘ilätü / mefā‘ilü / fā‘ilün

1. ten pāy-māl ü serde ğam-ı ‘aşk-ı yār ise
ayağda qaldum elde degül ihtiyār ise
2. maḥbüb u mey mülāzemetinden kaçardı dil
geldi yitişdi bir yañadan nev-bahār ise
3. ḥātır kenāre mā‘il iken bahr-i ‘aşkda
gird-āba şaldı fülk-i dili rüzgār ise
4. cevr ü cefālar itmede ḥod başdan aşdı çarḥ
durmaz ‘itāb u nāz ider ol şivekār ise
5. **bākī** cihānda mihr-i¹⁶⁵⁴ vefādan nişāne yok
yār adın añma ‘akluñ eger saña yār ise

720.

mefā‘ilün / mefā‘ilün / fe‘ülün

1. dilā meyl itme vaşl-ı dil-rübāya
hevā-yı salṭanat düşmez gedāya
2. hümā-yı evc-i istiğnādur ol māh
anuñ çün böyle mā‘ildür hevāya
3. ‘izāruñ yādı bir rengin laṭife
dehānuñ zikri bir şirīn hikāye
4. olur la‘l-i muşaffā gerçi dil-keş¹⁶⁵⁵ ammā¹⁶⁵⁶
nazīr olmaz şarāb-ı dil-güşāya
5. ferāmüş it ğam-ı ferdāyı **bākī**
bu gün şıḥhatdeyüz miḥnet¹⁶⁵⁷ ḥudāya

156a

na‘t-ı cenāb peygamberī sāmī muştafā efendi

721.

mefā‘ilün / mefā‘ilün / mefā‘ilün / mefā‘ilün

1. cemālūñ arzū eyler nigāhum yā resūla’llāḥ
çıkar her şeb anuñçün ‘arşa āhum yā resūla’llāḥ

¹⁶⁵⁴mihr-i M. : resm-i Baki D.

¹⁶⁵⁵dil-keş M. : gerçi dil-keş Baki D.

¹⁶⁵⁶Mısranın vezni hatalıdır.

¹⁶⁵⁷miḥnet M. : minnet Baki D.

2. şeb¹⁶⁵⁸-i 'isyānda ƣaldum mihr-i ihsānuñla luţfile
beyāz eyle meded rūy-ı siyāhum yā resūla'llāh
3. anı lüţfuñla ref' it ƣalbüme sedd-i sedīd oldı
vücūdumdur benüm cürm ü günāhum yā resūla'llāh
4. kerem senden yapışdum ƣalka-i bāb-ı temānnāyla
ƣapuñdan ma'ada yokdur penāhum yā resūla'llāh
5. dūr-i ser-tācı iƣbālum ğubār-ı āsitānuñdur
'ubūdiyyetdür ancak 'izz ü cāhum yā resūla'llāh

722.

mefā'ilün / fe'ilātün / mefā'ilün / fe'ilün

1. delī firifte-i vā'de-i kibār itme
büzürg-ı naħl-ı kühenden ümīd bār itme
2. ğöñül derūnuña çek āħı aşikār itme
bu saƣf-ı köhneyi mevķūf-ı yek şerār itme
3. zuhūr-ı gevher nā-süfte-i ümīd 'abeş
nigāhı rişte-i pür-piç-i intizār itme
4. ğüşāyiş isteme bil ƣadr-i 'uķde-i ye'si
ħazānı pā-zāde-i neş'e-i bahār itme
5. sefīne-i hevesi sāhil-i tevekküle çek
şakın ğümāşte-i dest-i rüzğār itme
6. bir iki ƣatre-i meyden içüb bu mey-kedenüñ
ser-i şikence ğor-ı sīl-i ğumār itme
7. olur mı medħali şāyān kār-ı ğulyānuñ
cevānib-i dile ğas pāreden ğisār itme
8. biraz yürütme sipāh-ı nigāh-ı ğasretüñi
o şāf ā'yine-i ğüsn-i pür-ğubār itme
9. yer eyle ƣalb-i eħibbāda her dem ey **sāmī**
ħilāf meşreb olan zāhide ğüzār itme

156b

723.

mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün

1. 'aťā-sāz-ı dil ol üftādeler dāmāna düşdükçe
yine ƣayd eyle cānā defter-i ihsāna düşdükçe

¹⁶⁵⁸şeb M. : şeh Sami D.

2. ider kevşer terāviş selsebil-i ‘adnden gūyā
‘araḳ-çīn-i cebīn-i dilber-i fettāna düşdükçe
3. ‘aceb mi nazra itmezsem zenaḥdān-ı dil-arāya
beyāz-ı ābile perde olur çeşmāna düşdükçe
4. getir būy-ı lāṭifi ‘atşe¹⁶⁵⁹-rīz olsun dil-i ‘uşşāḳ
şabā rāhuñ o müşg-i turre-i cānāna düşdükçe
5. bulur **sāmī** ḥarābāt ehli neşve hem çü cām-ı cem
kelām-ı la‘l-i dilber ḥalkā-i rindāna düşdükçe

724.¹⁶⁶⁰

mef‘ülü/ fā‘ilātü/ mefā‘ilü/ fā‘ilün

1. hicrūñ ḥayāl idüb daḥi va‘d-i vişalde
olduḳ zebūn keşmekeş-i ihtimāle
2. āgūş-ı zīb-i vuşlat olur mı muḥāl iken
güncāyiş-i o müy-miyānuñ ḥayalde
3. uymuş¹⁶⁶¹ siyāh idince ben¹⁶⁶²-i ḥāl-i gerdenūñ
uymuş raḳībe āh sitārem vebalde
4. bir pūsedür ümīdümüz ol tıfl-ı nāzdan
ma‘düm olur şemer bilirüz nev-nihalde
5. gāhī girişme itmese mā-beyne ğamzeler
bī-tāb olurdu çeşm-i cevāb ü su’alde
6. gūyā o kırmızı fes ile turre-i cebīn
bir toḅ benefşedür seped-i verd-i alda
7. tāvūs-ı nālekārı görüb terk-i zīver it
heb naḳş-ı āhdur görinen perr ü bälde
8. telsīm olub ne ḥāl ise ey tāb‘-ı mū-şikāf
ġavġāyı ḳo bu medrese-i ḳīl ü ḳälde
9. dil dāġ-dār-ı āh ü beden ġarḳ-ı cūy-ı eşk
āb ü hevā-yı gülşen-i ‘aşḳ i‘tidälde
10. **sāmī** ḳalem netīce-i ‘arż-ı merām idüb
vaşşāf olur mu bu nazm-ı keşīre’l-me’alde

157a

¹⁶⁵⁹‘atşe M. : ‘atşe Sami D.

¹⁶⁶⁰ Bu gazel Sāmī D.’de müzeyyel gazel olarak 24 beyit verilmiştir.

¹⁶⁶¹uymuş M. : öpmiş Sami D.

¹⁶⁶²ben M. : bün Sami D.

725.

mef'ülü / mefâ'ilü/ mefâ'ilü /fe'ülün

1. reftâr idene vādī'-i 'aşk içre yolunca
destine reh-i rāst 'aşadır yorulunca
2. telh eyledi kāmın heves-i hāma düşenler
koy mevsimine meyve-i maşşūdı olunca
3. azrāhş ile kâbil-i tekdîr olur ammâ
çok şū götürür çeşme-i şafvet tûrulunca
4. dil kaldı tehî māye olub dîdelerim pür
mînâ boşanur havşala-i cām tölunca
5. bir kere tokunsañ teline sâz-ı derūnuñ
biñ dürlü nüvâzişle düzelmez bozulunca
6. vâşf-ı 'ālî paşa ile teng olsa da **râğıb**
tezyil iderim kâfiye¹⁶⁶³-encām bulunca

726.

mef'ülü /fâ'ilätü / mefâ'ilü /fâ'ilün

1. oldı resîde tîğ-ı sitem üstühânıma
ölsem bu derd ile acımam tatlı cânıma
2. pür-çîn-i tâz¹⁶⁶⁴ idüb ebrûların dimiş¹⁶⁶⁵ o mâh
kavş-ı kazâ nazîre olur mı kemânıma
3. la'lüñ şebih-i gönçe diyenler açıldılar
şığmaz benim bu gûne büyük söz dehânıma
4. mümkün 'ilâcı zaħm-ı nümâyānuñ ey tabîb
vâr ise eyle çäre¹⁶⁶⁶ dil-i nâ tüvânıma
5. bir em olursa haste-i 'aşka lebüñdedir
efsün-ı gamze-yi oğuma degdi cânıma
6. virmem fütur şabra olursam da teşne leb
râğıb recâ-yı vuşlatı almam lisânıma

727.

mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün

1. şaķın dest-i ferāga rişte-i tûl-ı emel virme

¹⁶⁶³kâfiye M. : kâfiyem Ragıp Paşa D.

¹⁶⁶⁴tâz M. : nâz Ragıp Paşa D.

¹⁶⁶⁵ebrûların dimiş M. : dimiş ebrûların Ragıp Paşa D.

¹⁶⁶⁶eyle çäre M. : gören eyle Ragıp Paşa D.

nizām-ı mülk-i istiğnāya ğafletle ħalel virme

2. olur berkende bünyān-ı ‘adāvet zūr-ı nermīden
hemān sen bāzū-yı saĥt-ı müdārāye kesel virme
3. idersin ĥak-ber- ser ĥānümān-ı zühd ü taĥvāyı
gel ey burcı Őehāmet zūr-ı meyden böyle bel virme
4. bu meydān-ı muĥabbetdir ‘atāye aĥz olur ğālib
ayāĝ almaĥ zeber-destānedir pirāne el virme
5. meded hem ĥāl-i sühr-āb eyleme bīmār-ı hicrānuñ
virürsen nüş-dārū-yı ifākat bī-maĥal virme
6. ĳibār-ı devleti hem meşreb-i pīr-i muĝān buldum
ĳaŐide diñlemezler **rāĝıb** almazlar ĝazel virme

157b

728.

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1. göñlüm açılmaz dime cānā bahār olsun hele
ivme ‘ayşa mürĝ-i zerrīn-per Őikār olsun hele
2. güç degüldür yāri tehnā eylemek agyārdan
ĳālī‘üm olsun müsā‘id yār yār olsun hele
3. gözine girmek ĥasūduñ nicolur seyr idesin
cism-i zārüm reh-ĝüzārında ĝubār olsun hele
4. dostum yolunda ölmek iĥtiyār itdüm diyen
cām-ı ‘aşkun nüş idüp bī-iĥtiyār olsun hele
5. olma **yaĥyā** luĳfina maĝrūr o tıfl-ı nev-resüñ
ĳadr-i ĥüsni fehm ider bir Őivekār olsun hele

729.

mef‘ülü / mefā‘ilü / mefā‘ilü / fe‘ülün

1. arām idemem pūs u kenār eylemeyince
sīnemde ĝelüb yār karār eylemeyince
2. ‘ayb eylemeñüz her gice feryād u fiĝānum
rāĥat bulamam nāle vü zār eylemeyince
3. ol yār iŐiginde bize yer ĳomadı aĝyār
olmadı göñül terk-i diyār eylemeyince
4. fāriĝ olamam deŐt-i ĳalebde tek ü pūdan
ol gözleri āhūyı Őikār eylemeyince

5. pāzār-ı maḥabbetde ruḥ-ı zerde baqılmaz
tā şarf-ı ‘aşkı¹⁶⁶⁷ ‘ayār eylemeyince
6. kan ağlamağa başladı zaḥm-ı dil-i **yaḥyā**
açılmadı çaḳ cānına kār eylemeyince

730.

fe‘ilātün / fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilün

1. olsa pür bāde-i devletle bu nüh peymāne
kaṭresin virmeye sākīlerimiz yārāne
2. şadr-ı mey-ḥānede nā-dān otura var mı cevāb
şorsak ey pīr-i muḡān vechini gūstaḥāne
3. ne kadar var ise ehl-i dile var dilde maḥal
yer yoḳ ammā yine bu vūs‘at ile nā-dāne
4. ola mı kurtulavüz tāc ü kabā kaydından
gezeriz¹⁶⁶⁸‘ālem-i iṭlāḳda dervīşāne
5. bize bir sākī-i ḥūş-tab‘ gerekdür **yaḥyā**
pür idüb cāmı şuna ehl-i dile rindāne

158a

731.

mef‘ülü / mefā‘ilü / mefā‘ilü / fe‘ülün

1. öldürdi tecāhülle bizi yār bilince
kan ağladı dil-i ḥāṭıra cānāne gelince
2. döndi qadimüz farṭ-ı niyāz ile kemāna
bir büseye ol kāmēt-i bālā egilince
3. dil-beste olan zülfüne fertüte-i dehrün
ye’s ile mükāfāt olunurlar emelince
4. ben añladığım baḥr ise zāhid kerem-i ḥaḳḳ
noḳşān mı bulur defter-i ‘isyānı silince
5. olmuş o da bir āfete meftün hele **rāsım**
cānān daḡı buldu cezāsın ‘amelince

732.

fā‘ilātün/ fā‘ilātün /fā‘ilātün /fā‘ilün

1. ey kamer-çihre baña raḥm eyle allāh ‘aşkına
mihr-i nūr-efşān ḥaḳḳı gökdeki māh ‘aşkına

¹⁶⁶⁷şarf-ı ‘aşkı M. : şırma-keş-i Yahya D.

¹⁶⁶⁸gezeriz M. : gezevüz Yahya D.

2. yaşımı hecrüñ ğamında şaṭṭ-ı baĝdād eyleme
kerbelā-yı ḥasretüñde çekdüĝüm āh ‘aşķına
3. iki dāĝ-ı tāzedür ğüyā dü-çeşm-i ḥün-feşān
kim ciĝer ḳanın dokerler dem-be-dem şāh ‘aşķına
4. sürme kapuñdan beni kim baña oldur secdegāh
‘aşķ ehlin kūyuña alub giden rāh ‘aşķına
5. pāy-būsuñ ḳılmaĝa geldi **cenābī** kapuña
anı redd itme şehā bu ulu dergāh ‘aşķına

733.

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1. ḳāf-ı dil mesken olalı ‘aşķuñ¹⁶⁶⁹ ‘anķāsına
murĝ-ı cānum bāl açub ḳondı belā şahrāsına
2. ḥargeh-i çarḥuñ ‘aceb mi nūr virse ey ḳamer
nār-ı āhum meş‘ali mihr-i cihān-ārāsına
3. çaldı kūs-ı devleti iḳlīm-i istiĝnāda dil
bakmayub bu dehr-i dūnuñ şevket-i dārāsına
4. ḳaşları yāruñ meh-i nevdür diyenler ‘aşıķuñ
ebr-i ğamdur dīdeler āh-ı felek-fersāsına
5. sākın-i necd-i belā oldı **cenābī** ey şanem
‘aşıķ-ı mecnūn olalı zūlfüñüñ leylāsına

158b

734.

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1. küfr ile ārāste gördükde ben cānānei
mezheb-i ‘īsāya ḳoydum bu dil-i dīvānei
2. men‘ olunmaz ḥaddi nārından gönül cānānenüñ
şem‘a yanmaḳdan ne mümkün men‘ idem pervānei
3. vaḥşet itdi nāsdan insāniyyet itdi vaḥş ile
görmedüm mecnūn gibi bir ‘āķil ü ferzānei
4. şüretüñ görmek ne mümkün olmasa ḥālün sebep
bā‘ iş itdüm cennete girmeklige bir dānei
5. āşiyān itdi **cenābī** ol hümā dil-ḥānesin
mesken eyler cud¹⁶⁷⁰ dirler gerçi kim vīrānei

¹⁶⁶⁹‘aşķuñ M. : ‘aşķuñüñ Cenabi D.

¹⁶⁷⁰cud M. : cugd Cenabi D.

735.

fā' ilātün /fā' ilātün /fā' ilātün/ fā' ilün

1. bād-ı āhum şu'le viridi esdükce¹⁶⁷¹ nāruma
hün-ı dil aqıtdı 'aynum sīne-i pür-zāruma
2. gördüğünce üstüme her dem yaqalar çāk ider
'āşık olub ey şanem ğam merdümi dīdāruma
3. dāğ-ı mihrün gül gibi rengin ü ter olsun diyü
cüy-ı hünin aqıdur her bir müje gülzāruma
4. şöhretinde añılur bir hāne-i ma'mūr idüm
seyl-i eşküm virmedin ey meh zarar dīvāruma
5. humm-ı mey gibi cenābī cüş idüb hün-ı ciger
aqdı cām-ı dīdeden eşküm gibi ruhsāruma

736.

fā' ilātün /fā' ilātün /fā' ilātün/ fā' ilün

1. cāme-i 'āriyyet-i cānumdan 'ār itmek nice
tahte'l-aqdāma vücūdum hāk-sār itmek nice
2. gülşeninde 'ālemün bād-ı şabāveş ey gönül
hārına ulaşmadın dahı güvār¹⁶⁷² itmek nice
3. bir meh-i bağıdādinün büy-ı vişāli şevkine
bāğ-ı hecrinde dü-çeşmüm dicle-bār itmek nice
4. bağır-ı eşkümde dem-ā-dem fülk-i cismüm sürmege
her nefes āh-ı derūnum rüzgār itmek nice
5. o¹⁶⁷³ gül-i ğonca-dehāna dil virüp her küşede
'andelīb āsā cenābī āh u zār itmek nice

159a

737.

fā' ilātün /fā' ilātün/ fā' ilātün /fā' ilün

1. nāra yanmağ resmini ta'līm iden pervāneye
yağdı hicrün¹⁶⁷⁴ şem'ini gönlüm gibi ğam-hāneye
2. virmedi zülfün ucından kıl kadar sır gerçi kim
erre-i üstād viridi biñ şikence şāneye
3. habbe-i hālün ğamıdur dilde kaydum hāşılı

¹⁶⁷¹esdükce M. : esdüğünce Cenabi D.

¹⁶⁷²güvār M.: güzār Cenabi D.

¹⁶⁷³o M. : ol Cenabi D.

¹⁶⁷⁴hicrün M. : mihrün Cenabi D.

hirmen-i 'ömrüm şatılsa rāzıyam ol dāneye

4. kūy-ı bed-nāmīde ey dil nevbet-i şāhī dögüb
kendüm ikrār eyledüm mecnūn gibi dīvāneye
5. açma bāb-ı pendüñi vā'ız çeküb derd-i sermi¹⁶⁷⁵
kim kulağ tutmaz **cenābī** degme bir efsāneye

738.

mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün

1. gözüñüñ¹⁶⁷⁶ zulminden yitüp ey mäh-rū cānā¹⁶⁷⁷
şikāyet-nāmeler yazdum şunam sulţān süleymāna
2. çemende 'arızuñ añdum boyandı kanlara lāle
kara sözler didüm ey gül haţuñ vaşında reyhāna
3. zülāl-i vaāf-ı la'lüñden dağı nüş itmeden katre
baña müşkil 'azāb ancak düşersem nār-ı hicrāna
4. kaşuñ def'atle ey meh okutdı hüsn-i tuğrasın
yüzüñde kākülüñ kılsa ne var hükmi kıramana
5. **cenābī** dest ü pāyını öpesin nazmumuñ şāyed
niyāzumdan cevāb ide varub şāh-ı suhandāna

739.

mef'ülü / fā'ilātün / mef'ülü / fā'ilātün

1. her bī-nevā ğarībe şāhum himāyet eyle
bendeñ geçen harīfe 'ayn-ı 'ināyet eyle
2. redd eyleme kapuñdan hāk-i derüñ olanı
ol bir niyāz iderse sen biñ ri'āyet eyle
3. künc-i dilümde muzmer ma'lüm-ı re'yüñ oldı
izhār idüb keremle keşf-i kerāmet eyle
4. açduñ diyār-ı 'adli tıguñ çeküb cihāna
dil-kışverini alub feth-i vilāyet eyle
5. dest-i ğam-ı cihāndan bulsañ **cenābī** fırsat
pāy-ı serir-i şāha bir bir şikāyet eyle

740.

fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilün

¹⁶⁷⁵sermi M. : seri Cenabi D.

¹⁶⁷⁶gözüñüñ M. : gözünüñ baña Cenabi D.

¹⁶⁷⁷Mısranın vezni hatalıdır.

159b

1. meşreb-i rinde göre pūse dü yekdir bāde
muṭribā işte bu taḫsīimde tekdir bāde
2. meclise tuzlu oturdursa kebābı ne ‘aceb
münkir-i ḫaḫḫ-ı mūrā‘āt-ı nemekdir bāde
3. ḫikmet-i bālīgadandır der imiş pīr-i muġān
āb iken teşne-leb-i ḫūn-ı semekdir bāde
4. āḫir-i kār düşüb keş-me-keş-i inbīke
bize çekdirdiği derdi çekecekdir bāde
5. añlanur meclis-i ‘işretde ‘ayār-ı aḫbāb
vehbiyā tecrube-yi ḳalbe meḫekdir bāde

741.

fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilün

1. destini çekdi rızā virmedi ammā pūse
o şehiñ ruḫşatı var mı ‘acebā pā-pūse
2. öpdüm üç kerre iki pūse niyāz etmiş iken
dedi nāz ile gülp ol gül-i zībā pūse
3. muṭribā pūselik et naġmeyi kim dilberden
ide ‘uşşāḫ uşul ile temennā pūse
4. tāk-ı ebrūsunuñ üstünden o bālā-ḳaddim
hele üftāde-dile verdi bir a‘lā pūse
5. **vehbiyā** yār ile der-ḫāb olıcaḫ geldi raḳīb
yine ḫayfā ki başıldık bu gece kāpūse

742.

fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilün

1. öyle bir şa‘şa‘a var kim ruḫ-ı tībānında
zerredir mihr-i cihān-tāb-ı felek yanında
2. la‘l-i gül-fāmına ḫasret-keş olan ‘uşşāḫıñ
gönçe-yi tāze biter çāk-i girībānında
3. kendim¹⁶⁷⁸ ol yūsuf-ı gül-pīrehene ḫasret ile
rūz-ı maḫşer göreler destimi dāmānında
4. şarılıb muġ-peçeye şevḳ ile imānım der
hele mestānelerin şübhe var imānında

¹⁶⁷⁸kendim M.: gitdim Vehbi D.

5. bāb-1 meftūh-1 kerem şanma kibārîñ kapusın
nedir ol çūba nazar kııl kef-i derbānında
6. şekve-āmîz gâzellerle nola **vehbî-yi** zār
hālîñ o¹⁶⁷⁹ şāha beyān eylese dīvānında

743.

mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün

160a

1. niçün mahrem idersin mū-be-mū zūlf-i perīşāne
verir bīgāneye ser-rīşte şāyed ey perī şāne
2. fūrūğ-1 'arızîñ 'arż eyle tāb-āver degilsem de
yanarsa şem'-i sūzāna per-i pervāne bir dāne¹⁶⁸⁰
3. nice şahrā-neverd-i vahşet olmaz kıays-1 bī-ārām
ki hāk-i rāh-1 leylī sürmedir çeşm-i gâzālāne
4. sipihr üzre degil ğurre hemān nāl oldu reşkinden
hilāl ebrūların gösterdi birgün māh-1 tābāne
5. şikest etmiş bahār olduĝda cām-1 'ahd ü peymāni
getir ey sākî-yi gül-ruĝ yine **vehbîye** peymāne

744.

fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün

1. āh o şūh-1 muğ-beçe gitdikçe pür-kīn olmada
kāfirîñ her nazrası ğāretger-i dīn olmada
2. 'aks-i ruhsār-1 dil-ārāsın görüb āyīnede
bir raķībim daĝi kendü oldu ğod-bīn olmada
3. pīç ü tāb-1 'aşĝdan āzāde-ser olmaz göñül
tūresi mādām böyle çīn-ber-çīn olmada
4. necm-i baĝtım cem' ü tefrīķ üzredir gerdūnda kim
geh benātü'n-na'şa beñzer gāh pervīn olmada
5. cām-1 cem nūş eyle gitsin sīneden gerd-i keder
bezm-i 'ālemde şafā yok böyle ĝamĝin olmada
6. kaşd edip şūfi şarābı cāma uydurmuş meger
rind ile gitdikce hem-reng ü hem-āyīn olmada
7. tāb-1 meyden 'arız-1 sākî-yi kāfir mācerā
çehre-yi īmān-1 **vehbî** gibi rengīn olmada

¹⁶⁷⁹O M. : ol Vehbi D.

¹⁶⁸⁰bir dāne M. : pervā ne Vehbi D.

745.

mef'ülü / fâ'ilätü / mefâ'ilü / fâ'ilün

1. mäh eylemezdi mihr-i ruhuñla muķābele
ol Őekl-i hūba etmese ķaŐd-ı müŐākele
2. zencir-beste eyledi 'uŐŐākı kākülün
dīvāneler ederler o ķenberde velvele
3. nūr-ı cebini üzre keŐide ķalem ķaŐıñ
Őandım görünce sūre-yi yūsufda besmele
4. bālā-nişin-i Şadr olıcaķ pest-fiķratān
halka yukarıdan aŐağıdır mu'āmele
5. dūŐ olduñ āh ra'Őe-yi piriye **vehbiyā**
bünyān-ı 'ömrü yıķmaķ iķündür bu zelzele

160b

ģazel-i muşanna' bī-noķta est

746.

mef'ülü / mefâ'ilü / mefâ'ilü / fe'ülün

1. āgāh olagör devrde aĥvāl-i hilāle
'ālemde dilā olma hevesķār kemāle
2. āvāre-yi ālāmdır āsūde degildir
ehl-i dil olur mā-ĥaŐal ālūde kelāle
3. ma'kūs-ı elemdir emel-i dehr ser-ā-ser
olma heves-i māl ile ālūde melāle
4. mesrūr olamam āh dilimde kederim var
dildār müsā'id olur ammā ki viŐāle
5. lāl olmadır eslem hele her hālde **vehbī**
olduñsa eger muķtālī' idrāk-i me'āle

ģazel-i musammaķ ki der-Őirāz nüviŐte be hengām-ı sefāret

747.

müstef'ilün / müstef'ilün / müstef'ilün / müstef'ilün

1. baĥŐ eyledim irānı ben hāl-i ruĥ-ı cānāneye
Őirāz u keŐmīr ü ĥoten olsun fedā bir dāneye
2. taŐvīr-i hūbān-ı 'acem revnaķ-dih-i dārü'Ő-Őanem
Őāyeste teŐbīh eylesem her Şehri bir büthāneye
3. bāzīgerān-ı ķābili cādū-veŐān-ı bābili

bî-hüş eder cân u dili efsün okur peymāneye

4. her çifte perçemli püser bir şāl-i sürh etmiş bir ser¹⁶⁸¹
sevdāsı etmez mi eşer seyr eyleyen dīvāneye
5. gerçi 'ırāk u ısfahān olmuş maḳām-ı 'āşıkān
ḥübān-ı āzerbāycān pek āşinā bīgāneye
6. seyr etdim ısfahānını çok sürmeli ḥübānını
şad āfet-i ḳāşānını celb eyledim kāşāneye
7. devr eylemekde cām-ı cem bu keyf ile ḡamdan ne ḡam
raḳş-ı civān¹⁶⁸²-ı 'acem cünbiş verir mestāneye
8. ḡīsūları sünbül gibi ruḥlar açılmış gül gibi
'āşıklarḳı bülbül gibi āteş pür efsün¹⁶⁸³ lāneye
9. ey şāh-ı iḳlīm-i cemāl çün elçiye yokdur zevāl
vehbī eder fikr ü vişāl¹⁶⁸⁴ emriñ ne ol ferzāneye

748.

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

161a

1. olmadım germābede yek-ten o cism-i pāk ile
bārī ḥalvet¹⁶⁸⁵ olaydım bir güzel dellāk ile
2. şāneyi gördükde düşdüm ben de bu sevdālara
zülfüne oldum üfütāde¹⁶⁸⁶ sīne-yi şad-çāk ile
3. rüy-ı pür-tābıñ görünce giryeler etsem nola
erdi şebnem āfitāba dīde-yi nemnāk ile
4. cezbe-yi ḥurşid-i rif' atden olur mu behrever
zerre-veş evvelce yeksān olmayanlar ḥāk ile
5. sūznāk olmaḳda maḡz-ı üstühānım **vehbiya**
şem'-veş aldım fetīli şu'le-yi idrāk ile

749.

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

1. şaḳlama mihr-i ruḥuñ zülf-i siyāh altında
ḳalmasın ḥüsn-i 'amel ebr-i günāh altında

¹⁶⁸¹bir ser M. : be-ser Vehbi D.

¹⁶⁸²civān M. : civānān Vehbi D.

¹⁶⁸³pür efsün M. : biraḳsın Vehbi D.

¹⁶⁸⁴fikr ü vişāl M. : fikr-i vişāl Vehbi D.

¹⁶⁸⁵ḥalvet M. : hem-ḥalvet Vehbi D.

¹⁶⁸⁶üfütāde M. : fütāde Vehbi D.

2. çıkmasun mār-ı siyeh gibi binā gūşuñdan
perçemiñ dursun amān böyle külāh altında
3. āb u tāb-ı ruhuñu sebze-yi haṭ kıldı tebāh
gül-i şād-āb-ı çemen kıldı giyāh altında
4. kıadri pest olmasa gerdūnda kerem-cūyānıñ
āfitābıñ daḡı kıalmaz idi māh altında
5. nāgehān ka´r-ı zemīne düşer ehl-i rif´at
çāh-ı miḡnet kıazılır rütbe vü cāh altında
6. ḡūşe-çīn-i emeli seyle verir gāh felek
āb-ı ḡud´a yürüdüb gizlice kāh altında
7. faḡr eder şevket-i ṭab´ımla semend-i ma´nā
vehbiyā esbin olur rif´ati şāh altında

750.

mefā´ılün / mefā´ılün / mefā´ılün / mefā´ılün

1. nigeḡ tāb-āver olmaz naṡra-yi rüy-ı dil-ārāya
şu´ā´ından baķılmaz āfitāb-ı ´ālem-ārāya
2. bahā-yı ḡüsn-i dilber şevķ-i ´āşıkdan olur ma´lüm
alır gözle baķanlar yūsufa baķsın zeliḡāya
3. mücevher ḡanceriyle mū-miyānın sīneye çeksem
müsellem ṭaş dikerdim ben de meydān-ı temennāya
4. taḡammül güçdür ammā ṭavr-ı nā-ber-cāsına ḡalkıñ
medār-ı rāḡat-ı ´ālem rehīn olmuş müdārāya
5. açılmaz bāḡ-ı vuşlatda bize ol ḡonçe-yi zībā
hem-āvāz olalım **vehbī** hezār-ı nā-şekībāya

161b

751.

mef´ülü / fā´ilātü / mefā´ilü / fā´ilün

1. ḡālī degildi dil heves eylerdi ḡāline
miskīn uğramış kıara sevdā ḡayāline
2. gül-nār-ı pūs-ı la´lini virmezse de daḡı
tāze nihāldir hele pek binme daline
3. yāre ṭrāş itme dimiş ḡaṭṭ-ı rüyüñu
şeyḡıñ efendi ḡülmeyelim mi şaķaline
4. peymāne-yi meye kıonulan āb-ı şāf-veş
maḡlūṭdur ḡarāmı bu ´aşrıñ ḡelāline

5. **vehbī** o āfete ne yaparsañ yapup hemān
rām it merām-ı vaşla koma kendi hāline

752.

mef'ūlü / fā'ilātü / mefā'īlü / fā'ilün

1. vermezdi pūs-ı la'l-i lebiñ sāgar olmasa
nuķle vesīle nūş-ı mey-i aķmer olmasa
2. kār eylemezdi zaķmı rig-i cāna dem-be-dem
hūn-rīz çeşminiñ müjesi neşter olmasa
3. itmezdi çāk pīreheni zīr-i nāfa dek
elbette çāk çāk olacaķ bir yer olmasa
4. kōçmaķ olurdu belki belin ol sitemgeriñ
böyle miyānede hātar-ı hānçer olmasa
5. gelmezdi keyfimiz hele bir dürlü **vehbiyā**
bezm-i cihānda bāde ile dilber olmasa

753.¹⁶⁸⁷

mefā'īlün/ mefā'īlün/ mefā'īlün/ mefā'īlün

1. düşer endīşe-i zūlfūñ dile sevdā zamānında
huķūr eyler miyāniñ hātır-ı hulyā zamānında
2. düşer emvāc-ı hicre āşināyān bād-ı naķvetle
cihān gird-ābdır tūfān-ı istiğnā zamānında
3. degil tāze maķabbet nev-be-nev mecnūn leylāda
kühen-cām-ı maķabbet ādem ü havvā zamānında
4. hemīşe feylesūfān-ı cihān muķtāridır şahpā
neşāt-ı 'aşr idi iskender-i dārā¹⁶⁸⁸ zamānında
5. olur bülbül o gül-āşār reng-i nāle-i meyden
edince meşķ-i neş'e ğulğul-i şahbā zamānında
6. edāda hoş-nüvīs-i hāme kaldı 'āciz ey **nāfiz**
olur pīçide-mū vaşf-ı hātı imlā zamānında

162a

754.

fe'ilātün/ fe'ilātün/ fe'ilātün/ fe'ilün

1. vāz'-ı yed ile mülkiñ cünbişine eyvallah
aķter-i naķs ile de gerdīşine eyvallah

¹⁶⁸⁷ Bu gazel laziki Feyzullah Nafiz D.'ye aittir.

¹⁶⁸⁸ iskender-i dārā M. : iskender [ü] dārā Nafiz D.

2. bezm idüb sengi hemān mū-şifāt-ı ğayretle
āteş-i 'ışk-ı diliñ sūzişine eyvallah
3. tākāt āver olamaz bād-ı nigāha dildār
perde-i zülfi ile ruḥ pūşişine eyvallah
4. felegiñ meşrebini mezhebini añlayarak
meyl-i aḳbāl idenüñ ḥ'āhişine eyvallah
5. olalı bār-ı muḥabbet dil pākinde rizān
neşetā baḥr-i diliñ cūşişine eyvallah

755.

fe' ilātün /fe' ilātün /fe' ilātün /fe' ilün

1. degme sālīk geçemez pīr-i muġānuñ yirine
tūracaḳ muġ-beçe imiş yine anuñ yirine
2. sen tūrurken tūramaz¹⁶⁸⁹ olsa da pinhān ruḥ-ı ḳuds¹⁶⁹⁰
ġām-ı hecrüñle çıkan ruḥ-ı revānun yirine
3. seng-i cevruñ nola çāk sīnede pinhān olsa
tūracaḳ yine odur cevher-i cānuñ yirine
4. dilde ağlardı sirişkümler ḥayāl-i ḥālün
ḳodılar merdüm-i çeşmüm meger anuñ yirine
5. aldı destüm şu ḳadar çāk-i girībān zevḳiñ
sīnemi çāk iderim ġāh olur anuñ yirine
6. bağlasun¹⁶⁹¹ dil-i meczūbı **riyāzī** şimdi
ḳays-ı āşüfte-i bī-tāb ü tūvānuñ yirine

756.

fe' ilātün /mefā' ilün /fe' ilün

1. mest-i çeşm-i yār vār dilde
neşve-i bī-ḥumār vār dilde
2. şarşar-ı 'ad olursa kār itmez¹⁶⁹²
bir pekişmiş ġubār vār dilde
3. āteş-i bāde eylemez çāre
bir 'aceb ḥarḥār vār dilde

¹⁶⁸⁹tūramaz M. : tūrümaz Riyazi D.

¹⁶⁹⁰ruḥ-ı ḳuds M. : rūḥ-ı ḳudsi Riyazi D.

¹⁶⁹¹bağlasun M. : bağlasunlar Riyazi D.

¹⁶⁹²olursa kār itmez M. : olsa def' itmez Riyazi D.

4. bilmezim kim ne şeh kuduminadur
gizli bir intizār vār dilde

5. ey **riyāzī** ḥabāb-ı bāde¹⁶⁹³ gibi
‘ukde-i rüzgār vār dilde

162b

757.¹⁶⁹⁴

mef‘ülü/mefā‘ilü/mefā‘ilü/fe‘ülün

1. bu şeb tutuşub āh-ı derūn velvelelerle
şāhen-i şeh-i ‘ışk itdi sefer meş‘alelerle

2. şen şarkıya ağāz kıl ey dilber-i muṭrib
şūfī neğama başlamadan ḳulḳulelerle

3. kendūñ gibi şehri ile it şöhet iderse¹⁶⁹⁵
lāyık mıdır saña ülfet¹⁶⁹⁶ bu kerselelerle

4. ḥübān-ı sitanbul ile bir mi¹⁶⁹⁷ büt-i etrāk
mısrī nice hem cünbüş olur ḥargelelerle

5. esbāb-ı ḥüsündür güzele zülf-i siyeh-tār
māruñ olur efzūn semi kertenkelelerle¹⁶⁹⁸

6. her¹⁶⁹⁹ şeb çekeyim sīneye ben yarı da **vāşifā**¹⁷⁰⁰
sen ḳal yine hoş imdi ya¹⁷⁰¹ dursun helelerle

758.

fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilün

1. saña cānım diyeniñ cümlesi ‘āşık diñle
begim ‘āşık ise de ben gibi şādık diñle

2. gizli gizli nedir ağyār ile ülfet ey şūḥ
kāfirin şöheti heb ṭab‘a muvāfiḳ diñle

3. şaklarım sīnede cānım gibi sırrı ‘ışkıñ
söyle āḥir gibi bendene muvāfiḳ dinle

4. yazık üftādeye hivrān ğamıñ görsün ‘adv
hele ol kāfir bedḥāha da yazık diñle

¹⁶⁹³bāde M. : āb Riyazi D.

¹⁶⁹⁴ Bu gazel Vasıf D.’de 7 beyittir.

¹⁶⁹⁵ iderseñ M. : iderse Vasıf D.

¹⁶⁹⁶saña ülfet M. : ülfet saña Vasıf D.

¹⁶⁹⁷sitanbul ile bir mi M. :sitanbula uyar mı Vasıf D.

¹⁶⁹⁸ Bu mısra Vasıf D.’de 7b’dir.

¹⁶⁹⁹ her M. : bu Vasıf D.

¹⁷⁰⁰ vāşifā M. : vāşif Vasıf D. Mısranın vezni hatalıdır.

¹⁷⁰¹be M. : ya Vasıf D.

5. ne gezer **dāniş** efendim der-i luţfuında senüñ
sen şehiñ kulluğuna ben gibi lâyıķ diñle

759.

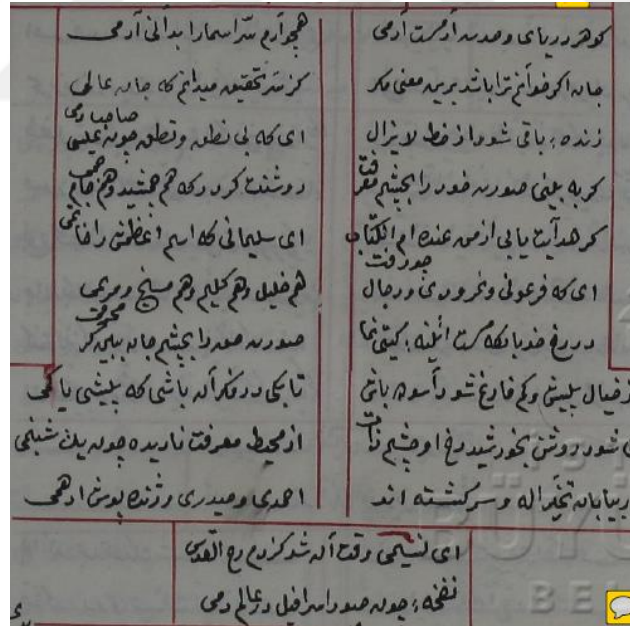
fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün

1. gerçi lâyıķ 'izzet degiliz biz sizce
bu revā mı o mehüñ sırrına git biz sizce
2. ħalvet-i ħāşına maĥşüş olarak sultānım
lāl olub qaldı pes perde-i göñül dilsüzce
3. şağlaķ ulusun güzelama dil bīmārı mey şur
şerbet-i la'l-i lebiñ içmeyeli keyifsizce
4. dikilüb karşına taş yuvarlar ağyār
o gül tāze diken veş şu kıılır 'ārsızca
5. **sākıbā** 'aqlımı çaldı o cefālar kılıcı
neyleyem gāmze-itātārı birāz ħırsızca

ħarfü'l-yā

163a

760. Nesimi

761.

fā' ilātün / fā' ilātün fā' ilātün / fā' ilün

1. yüziñi her kim ki gördi şüret-i raĥmān didi
la'lüni cān ħızra şordı çeşme-i ħayvān didi
2. şüretüñ eşkālını şordum emīn-i ħazrete

vaḥy-i muṭlaḳdur ki geldi¹⁷⁰² ḥaḳdan uş bürhān didi

3. ḳaynadı 'iṣḳuñ tenūrı 'ālemi ğarḳ eyledi
gör bu ṭufānı didüm 'iṣḳuñ budur ṭufān didi
  4. kim ki ḳurbān ḳılmadı bu yolda cān u bāşını¹⁷⁰³
adı nādāndur bu yolda ḥaḳ¹⁷⁰⁴ aña nādān didi
  5. rūḥa şordum şüretüñ tefsīrini ḥarfen be-ḥarf
ben daḥı şol şüretüñ naḳşında ām¹⁷⁰⁵ ḥayrān didi
  6. iy niġāruñ şüretinden ḥāşılıuñ naḳş ü ḥayāl
derdümi şordum ṭabībe sendedür dermān didi
- 163b**
7. küfrini şordu baña zülfüñ faḳīḥ iy cān didüm
'āşıḳuñ imānıdur kāfir zehī imān didi
  8. aḥsen-i şüredür insān secde ḳıl insana kim
va 'budü iyyāḥ vescüd ḥaliḳu'l-insan didi
  9. baḥr-i mercān didi cān la'liñi 'aynu 'aceb¹⁷⁰⁶
menba '-ı ervaḥa niçün ma 'den-i mercān didi
  10. ṭıfl imiş ma 'nīde her kim şol güneş ruḥ-sāruña
ġabġab-ı sīmīne ṭob ü zülfiñe çevġān didi
  11. şorma dāruñ ḥālını minberde va 'zın şatana
dāra çıḥmaz baş ene'l-ḥaḳ ger didi yalan didi
  12. levḥ-i maḥfūzuñ ḥurūfiñ¹⁷⁰⁷ ya 'ni ḳaş ü ḳirpigüñ
cümle ḳur'andur inan kim ḥaḳ budur ḳur'ān didi
  13. cān baña şordı cemālūñ adını iy cān didüm
luṭf-ı iḥsāndur te 'āla'llāḥ zehī iḥsān didi
  14. künt-i kenzüñ¹⁷⁰⁸ sırrını şordum niġāruñ ḥaṭṭına
zülfüñüñ her tāresi uş bendedür burhān¹⁷⁰⁹ didi
  15. iy liḳādan düşmiş irāk¹⁷¹⁰ ernīyi terk eyle kim
vādī-i maḳdesde ernī mūsī-i imrān didi

¹⁷⁰²geldi M . : gelmiş Nesimi D.

¹⁷⁰³bu yolda şirin canını M. : 'iṣḳuñda şīrīn cānını Nesimi D.

¹⁷⁰⁴ḥaḳ M. : 'aḳlı Nesimi D.

¹⁷⁰⁵naḳşında ām M. : şerhindeyem Nesimi D.

¹⁷⁰⁶baḥr-i mercān didi cān la'liñi 'aynu 'aceb M.: la'lüñi yāḳut u mercāndur didi
'aynum 'aceb Nesimi D.

¹⁷⁰⁷ḥurūfiñ M.: ḥurūfi Nesimi D.

¹⁷⁰⁸künt-i kenzüñ M. : kün fe yekünüñ Nesimi D.

¹⁷⁰⁹burhān M. : pinhān Nesimi D.

¹⁷¹⁰düşmiş irāk M. : ayru düşmiş Nesimi D.

16. ger şehîd oldı **nesîmî** dil-berüñ yoluñda uş¹⁷¹¹
kân bahâsı hağdur anuñ ol dimez sübhân didi

762¹⁷¹².

mefâ'îlün /mefâ'îlün / fe'ülün

1. cemâlüñdür bu rencüruñ şifâsı
şifâü'l-kalb maħbûbuñ liğâsı
2. kaşuñdur vaħy ü 'aynuñ âyetu'llâh
nehâr u leyl anuñ ağ u karası
3. vişâlüñ zevkıñı şol cân bilür kim
anuñ câñındadır 'ışkuñ belâsı
4. cem ol 'arîfdür iy dilber kim oldı
yüzüñ âyîne-i gît-i nümâsı
5. gel ey 'aşık şehîd ol 'ışk içinde
ki hağdur ol şehîdüñ kan bahâsı
6. riyâyî zâhid eyler 'ışka inkâr
belâdır zâhidüñ¹⁷¹³ zerğ u riyâsı
7. fâķîh âdem kâtında secde kılmaz
meger şeytândur ol şümüñ ħudâsı
8. kıyâmet geldi¹⁷¹⁴ it tâcir zâru'l-bey'
ki yoğdur ol günüñ bey' u şirâsı

164a

9. eger şâfîsen iy şüfî giy atlas
ki bî-ğadr oldı uş zahidüñ¹⁷¹⁵ libâsı
10. **nesîmîdür** vücüd-ı ferd-i muṭlağ
bu tevĥîdüñ eħaddandır esâsı

763.

fâ'îlâtün / fâ'îlâtün / fâ'îlâtün / fâ'îlün

1. merĥabâ iy baħr-ı zâtuñ gevher-i yek-dânesi
şem'-i vaħdetdür cemâlüñ kün fe kân pervânesi
2. tâ ebed ħüsnuñ öñünde secde-i şükr eylerem
iy cemâlüñ ka'besi¹⁷¹⁶ künt ü kenzüñ ħânesi

¹⁷¹¹yoluñda uş M. : 'ışkıñda uş Nesimi D.

¹⁷¹²Bu gazel Nesimi D.'de 11 beyittir.

¹⁷¹³belâdır zâhidüñ M. : görüñ şol münkîrüñ Nesimi D.

¹⁷¹⁴geldi M. : kopdı Nesimi D.

¹⁷¹⁵uş zahidüñ M. : řamâtuñ Nesimi D.

¹⁷¹⁶ka'besi M. : ka'be sensen Nesimi D.

3. kim ki ğavvāş oldu buldı vaĥdetüñ baĥrında kim¹⁷¹⁷
‘ālemüñ cismi şadefdür şüretüñ dür-dānesi
4. iy baña müşkīn şaçıñdan göñlüni kırtar diyen
kañkı¹⁷¹⁸ ‘ağıldur selāsilden çözen¹⁷¹⁹ divānesi
5. çünkü vīran göñlüm iy cān meskīn oldu ‘ışkuña
istemez ayruķ ‘imāret göñlümüñ vīrānesi
6. dilberüñ la‘lini ezel bezmin de içürmiş baña
ol¹⁷²⁰ meyi kim nüh-felekdür kem-terīn peymānesi
7. gözleri sevdā meyinden ‘ālemi mest eyledi
gör ne meyden esrimişdür nergis-i mestānesi
8. iy bu şeydā göñlümüñ derdin şoran her dem baña
derdini bildürmez ol ‘ışkıñ¹⁷²¹ odına yanası
9. cānumı şükrāne virdüm şol nigāruñ vaşlına
düşmedi lāyık dirīgā vaşlınuñ şükrānesi
10. zāhidüñ efsānesin koy söyle ‘ışkuñ hālını
‘aşıkuñ şem‘ine şıgımaz zāhidüñ efsānesi
11. mü‘minüñdür ka‘be yiri¹⁷²² kāfirüñ büt-ĥāneler
‘aşıkuñ dost işigidür ka‘be vü püt-ĥānesi
12. buldı la‘lünden nesīmī nefĥa-i ruĥu’l-ķudüs
iy **nesīmīnūñ** ĥayātı cānımuñ cānānesi

764.

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1. şüretüñ naķşında her kim görmedi naķķāşını
vāhib-i şüret anuñ gözsüz yaratmış başını
2. lebleri şīrīn nigāruñ fūrķat ü hicrānıdur
aķıdan yanınca şem‘uñ gözlerinden yaşını
3. düşmedi bātıł ĥayāle olmadı sevdāsı ĥām
her kimüñ kim ‘ışķ odıyle ĥaķ pişürdi aşını
4. ķāb ü ķavseynüñ¹⁷²³ rumūzın şanma kim fehm eyleye

164b

¹⁷¹⁷kim M. : dür Nesimi D.

¹⁷¹⁸kañkı M. : ĥansı Nesimi D.

¹⁷¹⁹çözen M. : çıkar Nesimi D.

¹⁷²⁰ol M. : şol Nesimi D.

¹⁷²¹‘ışkıñ M. : ‘ışķ Nesimi D.

¹⁷²²mü‘minüñdür ka‘be yiri M. : mü‘minüñ ka‘be yiridür Nesimi D.

kim ki zāhir görmedi şol mäh-1 bedrūñ kaçını

5. gerçi ferrāşı melikdür ‘anber-efşān sünbülün
çünkü ben sultānı buldum neylerem ferrāşını
6. haqqā vāşıl rind ü haqqdan ayırıdur zāhid görün
hānqāhuñ şeyhını mey-hānenün evbāşını
7. dem-be-dem şūfi melāmet taşını¹⁷²⁴ atar ‘āşıkā
taşını kıymetsüzdür anuñ içini gör taşını
8. hāşılıñ mescīd bucağında gör ağır kim nedür
iy melāmet eyleyen mey-hānenün qallāşını
9. yaşını yandurdu ‘ışkuñ hem kurusıñ gönümün
kim ki düşdi ‘ışka yandurdu kurısı yaşını
10. gönümün şehrinde ‘ışkūn bir imāret yapı kim
tā ebed qoparmaz andan¹⁷²⁵ nüh felek bir taşını
11. cānumı ‘ışkuñ ezelde yoldaş itmiş¹⁷²⁶ kendüye
yevmiye¹⁷²⁷ yoldaşlıguñ haqqın bilen yoldaşını
12. iy **nesīmī** hālūñi ger kimse bilmez gam degül
haq bilür haqq-1 cihānuñ sırrını hem fāşını

765.¹⁷²⁸

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1. yāruñı şatduñ bahāsız bimedün miqdārını
hiçe degmez ol kişi kim hiçe şatar yārını
2. cevheri nādān elinden müşterī alur ucuz
ceheri bilmez ne bilsün cevherün miqdārını¹⁷²⁹
3. ‘āşıkūñ esrārını ‘āşık gerekdür kim bile
olmayan ‘āşık ne bilsün cevherün esrārını¹⁷³⁰
4. kim ki qurbān olmadı ‘ışkında şol ma‘şukanuñ
çin degül da‘vīsi anuñ neylerem güftārını
5. her kimün fi‘li riyādur ya sözi gerçek degül
kavline inanma anuñ hiçe şay ikrārını

¹⁷²³kāb ü kavseynün M. : kāb-1 kavseynün Nesimi D.

¹⁷²⁴taşını M. : taşın Nesimi D.

¹⁷²⁵qoparmaz andan M. : andan qoparmaz Nesimi D.

¹⁷²⁶itmiş M. : itdü Nesimi D.

¹⁷²⁷yevmiye M. : koymaya Nesimi D.

¹⁷²⁸Bu gazel Nesimi D.’de 11 beyittir.

¹⁷²⁹miqdārını M. : bazarını Nesimi D.

¹⁷³⁰esrārını M. : bazārını Nesimi D.

6. neylesün yāruñ cefāsın çelmeyüb ‘aşık müdām
çünkü yār ister hemīşe ‘aşıkuñ āzārını
7. dārā çık yan iy ene’l-ḥaḳ söyleyen manşūr eger
āḫiret dārında isterseñ selāmet dārını
8. kim ki yāruñ zūlfini elden ḳodı miñ cān ile
bī-başar toprağa şaldı nāfe-i tatarını
9. zāhidūñ tesbihidür lā-ḥavl ü zikri lā ilāhe
iy gönül sen söyle yāruñ la’l-i şeker bārını
10. iy **nesīmī** incüyi dürri bilen şarrāfa şat
cevherī nādāna şatmaz lü’lü-i şeh-vārını

165a

766¹⁷³¹.

mef‘ülü / fā‘ilātūñ / mef‘ülü / fā‘ilātün

1. vāsluñdur āb-ı ḥayvān ben ḥızra şordum anı
cānsın yākīn velīkin ‘ārif bilür bu cānı
2. yüzüñ ezel güninde levḫından oldı zāhir
ḥaḳkuñ kelāmı ile seb‘an mine’l-meşāni
3. ‘ālemde ḥaḳ şüretlü yüzüñdür ol güneş kim
kıldı güninde zāhir esrār-ı lā-mekānı
4. ḥüsnuñ tecellīsinden mūsā gider özinden
kimden gelür gör aḫir müştāḳa lenter-anı
5. şol ka‘benüñ şıfatın ehl-i şafāya şor kim
‘ayne’l-yākīn göz ile her şeyde görmiş anı
6. iy cān u cihānuñ māhiyyeti vu ‘aynı
‘aynısın ehl-i ‘aynuñ hem cān u hem cihānı
7. şüretde ḳirpigündür seḫr-i se‘ādet el-ḥaḳ
ma‘nide ḳāb-ı ḳavseyn iki ḳaşın kemānı
8. ḡayb u gümāndan ayru¹⁷³² iy zāhid irme¹⁷³³ dem kim
‘ayne’l-yākīni¹⁷³⁴ buldum tarḫ ayledüm gümānı
9. ma‘şuḳānuñ yolında ḳurbān ol iy gönül kim
oldur iki cihānda gerçeklerüñ nişānı

¹⁷³¹ Bu gazel Nesimi D.’de 12 beyittir

¹⁷³² ayru M. : artuḡ Nesimi D.

¹⁷³³ irme M. : urma Nesimi D.

¹⁷³⁴ ‘ayne’l-yākīni M. : ḥaḳḳa’l-yākīni Nesimi D.

10. mansūr ene'l-ḥaḫ aydur ya'ni ki ḥaḫ benem ḥaḫ
çün ḥaḫ 'ıyān imiş gör kim görmeye 'ıyānı

11. oldı lebüñ meyinden ḥayy-i ebed **nesīmī**
ḥızr ābı her kim içdi ḥayy oldı cāvidānı

767.

mefā'ılün /mefā'ılün / fe'ülün

1. cemālūñ fitnesi tutdı cihānı
çağırdı¹⁷³⁵ perdeden rāz-ı nihānı
2. nider 'āşık cihān u cānı sensüz
ki sensin 'āşıkuñ cān u cihānı
3. lebüñdür çeşme-i ḥayvān velī şükr
ki her ḥayvān-ṭabī'at bilmez anı
4. leb-i la'lüñ şarābıñ içene şor
ki kimdür içen āb-ı zindegānı
5. şuşamış kānuma la'lüñ işitdüm
bu devlet 'āşık-ı miskīne ḥanı
6. gör kim ğamzesiyle uyḥusundan¹⁷³⁶
uyardı fitne-i aḥır zemānı
7. egerçi bī-nişānsın kimse bilmez¹⁷³⁷
nişānsuz bulamadılar bī- nişānı¹⁷³⁸
8. vişālüñdür vişālüñdür vişālüñ
nā'im ü ḥuld ü 'ömr-i cāvidānı
9. **nesīmīnūñ** mekānı lā-mekāndur
mekānsuz 'āşıkuñ ḥaḫdur mekānı

768.

mefā'ılün /mefā'ılün / fa'ülün

1. cemālūñ kıble-i imān degül mi
vücūduñ mazḥar-ı insān degül mi
2. budur 'arş-ı muḥīt-ı kul hü vallāh
kişi kim bilmedi ḥayvān degül mi
3. ḫahr¹⁷³⁹ çarḥ-ı felek ser-geşte ḥayrān

165b

¹⁷³⁵çağırdı M. : çıkardı Nesimi D.

¹⁷³⁶gör kim ğammzesiyle uyḥusundan M. : görüñ şol ğamzeyi kim uyḥusundan Nesimi D.

¹⁷³⁷bilmez M. : hergiz Nesimi D.

¹⁷³⁸bulamadılar bī- nişānı M. : bulamamışdur nişānı Nesimi D. Mısranın vezni hatalıdır.

senüñ şehriñde ser-gerdān degül mi

4. ‘alī sırrın ne bilsün her münāfık
münāfık kıblesi şeytān degül mi
5. vücūd-ı muşafādan¹⁷⁴⁰ oldı ‘ādem
risālet kapusı fūrķān degül mi
6. muķallīd çünki bilmez sırr-ı¹⁷⁴¹ tevḥīd
muvaḥḥid olmadı şeytān¹⁷⁴² degül mi
7. **nesīmī** sırr-ı er-raḥmān ü t̄ā
ki ol bedr¹⁷⁴³ ortada mīzān degül mi

bu daḥı belā maḥlaş ḥāzret-i nesīmī ḳuddesa sırrahüñ
769.¹⁷⁴⁴

mef‘ülü/ mefā‘ilün/fe‘ülün

13. zülfüñ çün sevdā-yı ‘āzam oldı
mü‘min olan aña maḥrem oldı
14. güneş yüzüñ eyledi beni maḥv
gözüm yaşı çünki şebnem oldı
15. her kim ki vişālīñe irişdi
cām içdi kendüsi cem oldı
16. emvāc-ı ḥayāline düşelden
sözüm dürr ü ḥātırım yem oldı
17. miḥrāb ḳaşın u ka‘be yüzüñ
fitnesi cihāna zemez oldı
18. sevdāsı başımda saçlarıñıñ
uzandı ḥayāline ḥam oldı
19. la‘l-i lebüñe beyān-ı mu‘ciz
dedim ki mesīḥ-i meryem oldı
20. ḳorḳu bu ki gör ey t̄ubā
şekker şöz ile hemdem oldı
21. her kim seni bildi buldu ḥaḳḳı
her kim ḥaḳḳı bildi ādem oldı

166a

¹⁷³⁹ḳahr M. : ḥanı Nesimi D.

¹⁷⁴⁰muşafādan M. : muṭlakīden Nesimi D.

¹⁷⁴¹sırr-ı M. : ilm-i Nesimi D.

¹⁷⁴²olmadı şeytān M. : olmayan nādān Nesimi D.

¹⁷⁴³ol bedr M. : olubdur Nesimi D.

¹⁷⁴⁴Nesimi D.’de bu gazel yoktur.

22. cüz'ini kılañ muhabbetiñ
kerhî ile şiblî edhem oldı
23. ey şive furuş hûni gamzeñ
oķına siper bu sînem oldı
24. hem-derdime vaşlıñ oldı dâru
hem zaħmıma daħı merhem oldı

770¹⁷⁴⁵.

mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün

1. o kim benden kaçır cānā anuñ bil yokdur iz'ānı
gerekse ser-te-ser görsün o kes tefsîr-i ĩur'ānı
2. ben ol ĩalb-i selîmüm kim cenāb-ı kibriyā ĩaĩķķı
cihān ansuz ĩarār itmez olur fi'l-cümle¹⁷⁴⁶ fānı¹⁷⁴⁷
3. gözin aç sözlerüm fehm it degilsün pîr ü perver¹⁷⁴⁸ ĩün
devşir 'aķlıñı başına dilerseñ derde dermānı
4. ĩaber al iş bu nazmımdan bu dem gör kimdürür nāţķ
ki nuţķ eyler bu yüzden ol saña ol ĩün¹⁷⁴⁹ kerem-kānı
5. eger dersen ki ey zāhid nedür bu medħe işbātuñ
saña yetmez mi bu şāhid ki virmiş ĩaĩķ bu 'irfānı
6. ben ol zennün-ı sırrum ki cihān-ı bî-vefā iĩre
ne şarkîyim ne ĩarbî ĩün ne benān efĩānı¹⁷⁵⁰
7. elün ĩek pîr ü perverden¹⁷⁵¹ bu küfrü iĩtiyār itme
ve gerni enbiyā ĩaĩķķı yitirdüñ dîn ü imānı
8. bu sırrı bilmeyüb āĩir idüb 'ālemde ĩod binlik
'ubūdiyette azmışsun olub ma'nide şeytānı
9. kıyaş-ı nefsi ref' eyle enāniyyette el ĩek gel
ĩalāş ol şirk-i aĩfādan öziñde yokla noķşānı
10. yüri vaz¹⁷⁵² gec bu sevdādan bu pendüm iĩtiyār eyle
tutub bir mürşidüñ destin ola gör ĩulu ĩurbānı

¹⁷⁴⁵ Bu gazel Nakşî Ali D.'de 17 beyittir.

¹⁷⁴⁶ fi'l-cümle M. : fi'l-cümleden Nakşî Ali D.

¹⁷⁴⁷ Mısranın vezni hatalıdır.

¹⁷⁴⁸ pîr ü perver M. : pîr-perver Nakşî Ali D.

¹⁷⁴⁹ ol ĩün M. : ĩün ol Nakşî Ali D.

¹⁷⁵⁰ ne ĩarbî ĩün ne benān efĩānı M. : ne ĩarbîyim ĩü ne ĩod ĩaramānı Nakşî Ali D. Mısranın vezni hatalıdır.

¹⁷⁵¹ pîr ü perverden M. : pîr-perver ol Nakşî Ali D.

¹⁷⁵² vaz M. : var Nakşî Ali D.

166b

11. çözüb zünnārımı āhir ẓadem baş mezheb-i yāre
bulub bir mü'min-i şādık ẓavāf eyle var ol kānı¹⁷⁵³
12. gönül vir zīr-i destine¹⁷⁵⁴ ẓurub hıdmetle el¹⁷⁵⁵ bağla
düriş dün ü gün¹⁷⁵⁶ işigünde ẓo döksün gözlerüñ ẓanı
13. unutub¹⁷⁵⁷ bildüklerüñ āhir varub ol mekteb-i 'ışẓa
sebaẓ al ders-i 'āşıkdan nedür gel gör bu erkānı
14. geçüb meşriẓ diyārından ẓadem at ẓurb-ı şultāna
öziñ mağribde ẓān eyle olub bir cism-i ẓaẓẓānı
15. bu nazmum 'ākile pesdür eger var ise iz'ānı
tefekkür it gel ey zāhid ne ẓaldum¹⁷⁵⁸ gör bu ẓevgānı
16. kelām-ı **naẓşı**'i fehm it ẓapuñdan ẓaşra yüz ẓutma
yüri var el ẓek anlardan¹⁷⁵⁹ ne şanduñ sen bu meydānı

771.

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. murğ-ı dil feryāda başlar görmesem dil-dārımı
ẓān döker bu ẓeşm-i giryān arturur ẓāẓ zārımı
2. ol kemān ebrū nigāhuñ¹⁷⁶⁰ yolına cān virmege
dönmezem ẓālū belādan itmişem ikrārımı
3. her ẓaçan eyler tecellī zülfünüñ her telleri
'aqlımı yağma ider ol¹⁷⁶¹ bilmezem pāzārımı
4. küfr ü imān ü dīn¹⁷⁶² ü mezheb perdedür 'āşıklara¹⁷⁶³
cümlesin sildüm süpürdüm dosta virdüm vārımı¹⁷⁶⁴
5. levh-i dilden okıdum ben bu mu'ammā sözleri
oldırur kim ẓalẓ-ı 'ālem añlamaz güftārımı
6. in ü āndan geçmeyince **naẓşı**-i āşüfte-dil
itmedi ol meh tecellī görmedim ben yārımı

¹⁷⁵³ ol kānı M : erkānı Nakşı Ali D.¹⁷⁵⁴ destine M. : destinde Nakşı Ali D.¹⁷⁵⁵ el M : bel Nakşı Ali D.¹⁷⁵⁶ dün ü gün M : dün gün Nakşı Ali D.¹⁷⁵⁷ unutub M. : unut Nakşı Ali D.¹⁷⁵⁸ ẓaldum M. : ẓalduñ Nakşı Ali D.¹⁷⁵⁹ anlardan M. : erlerden Nakşı Ali D.¹⁷⁶⁰ nigāhuñ M. : nigāruñ Nakşı Ali D.¹⁷⁶¹ ider ol M. : iderler Nakşı Ali D.¹⁷⁶² imān dīn M : imān ü dīn Nakşı Ali D.¹⁷⁶³ Mısranın vezni hatalıdır.¹⁷⁶⁴ vārımı M : zārımı Nakşı Ali D.

772.

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. kec nazarla bakma zāhid evliyāya ser-seri
bilmedüñ sen sırrın anuñ çek elin andan yürü¹⁷⁶⁵
2. evliyā bir güldürür kim çün ezelden¹⁷⁶⁶ sen aña
bülbül olduñsa haqīkat ol senüñdür gel beri
3. evliyā bir reh-nümādur ger tutarsañ dāmenin
irgürür zātıñ hudāya gösterür peygāmbəri
4. evliyā bir gizlü gencdir kim metā' -1 hüsüne
haqīkat naqdini ister¹⁷⁶⁷ ger olursañ müşterī
5. sırr-ı ekberdür ezelden bilmiş ol kim evliyā¹⁷⁶⁸
'aql irişmez kudretine söyledür ol mermeri
6. evliyānuñ hizmetine kulları çokdur velī
naqşī anuñ cümlesiniñ kemteridür kemteri

167a

773.

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

1. degildür haqqıñ ey zāhid şaķın medh itme dildarı
ki bilmezsin 'aref sırrın bu 'aqlıñ anda yok kārı
2. bilenler iş bu esrārı çeküb el kendüden cāna
irer menzīl-i maqşūda olur ol cümleñiñ vārı
3. reh-i 'ışķında dil-dārıñ vişālīñ isteyenler çün
özün maḥv eyleyüb āḥir¹⁷⁶⁹ olur anuñ ḥarīdārı
4. çeküb el cümleden āḥir duran¹⁷⁷⁰ kāf-1 kanā' atde
odur¹⁷⁷¹ simurğ-veş şāhım bu gün¹⁷⁷² şayd eyleyen¹⁷⁷³ yarı
5. rumüz-1 sırr-1 vaḥdetden ḥaber-dār olmayan **naqşī**
özinden bī-ḥaberdür çün ne bilsün ol bu esrārı

774.

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

¹⁷⁶⁵ yürü M :beri Nakşī Ali D.

¹⁷⁶⁶ kim çün ezelden M : çün ger ezelden Nakşī Ali D.

¹⁷⁶⁷ haqīkat naqdini ister M. : naqd-i cān ister haqīkāt Nakşī Ali D.

¹⁷⁶⁸ evliyā M. : sen anuñ Nakşī Ali D.

¹⁷⁶⁹ özün maḥv eyleyüb āḥir M. : çeker el ḡayriden cānā Nakşī Ali D.

¹⁷⁷⁰ duran M. : durub Nakşī Ali D.

¹⁷⁷¹ odur M. : çeker Nakşī Ali D.

¹⁷⁷² şāhım bu gün M. : cānā haqīkat Nakşī Ali D.

¹⁷⁷³ eyleyen M. : ola Nakşī Ali D.

1. dilā bildüñse nedür gül sen¹⁷⁷⁴ nefy ile işbātı¹⁷⁷⁵
mücellā eyledüñ lādan silüb ol ıalib-i mir'atı
2. idenler lā vü illānıñ mükemmel emrini icrā
görindi halk-ı aḥmedden temāşā eyledi zātı
3. çeküb el iş bu keşretten vücüdñ mahv eyleyen¹⁷⁷⁶ āḥir¹⁷⁷⁷
fenā ender-fenā oldı giderdi ğayr-i daratı
4. açub ğayret¹⁷⁷⁸ göziñ zāhid mücāhidler yoluñ tut gel
uyan bu ḥā'b-ı ğafletden hebāya virme evkātı
5. ne kim fetḥ oldı ey **naḳşı** saña 'ilm-i ma'aniden¹⁷⁷⁹
yüri var söyle 'aşıklar yazsınlar¹⁷⁸⁰ bu ebyātı

775.

fā'ilātün/ fā'ilātün /fā'ilātün /fā'ilün

1. ḥaydar-ı şāh-ı velāyet murtezāsın yā 'ālī
laḥmike lāhmī muḥammed muştafāsın yā 'ālī
2. zehrüñi sükker yerine nüş eylesin 'aşıklarun
bir nümāyişde ḥasan ḥulku'r-rızāsın yā 'ālī
3. her dem içre ḳana ğarḳ olsun vücüd-ı kâ'ināt
çün ḥüseyn-i şāh-ı şehid-i kerbelāsın yā 'ālī
4. halkı irşād eyledin ey şāh zeyne'l-'ābidin
ehl-i imāña hemān sen muḳtedāsın yā 'ālī
5. ḳalbi vāsi' olduğıçün adı bāḳır serverüñ
sen muḥammed ḥaḳḳıyçün āl-i 'ābāsın yā 'ālī
6. mezhebüñ ḥaḳdur bugün¹⁷⁸¹ ca'fer de sen ḥaydar da sen
'āleme āyineyi künt-i nümāsın yā 'ālī
7. kim bilirsüñ şāh-ı ey mīr-i 'arab şāh-ı 'acem
bunda¹⁷⁸² ḥikmetdür 'ālī müsā'r-rızāsın yā 'ālī
8. ehl-i imānuñ sözi gerçek muḥammed-i taḳī
ehl-i 'aşḳ dilinde sen nūr-ı ḥudāsın yā 'ālī

167b

¹⁷⁷⁴ nedür gül sen M : illānıñ nedür Naḳşı Ali D.

¹⁷⁷⁵ Mısranın vezni hatalıdır.

¹⁷⁷⁶ mahv eyleyen M : eyleyen Naḳşı Ali D.

¹⁷⁷⁷ Mısranın vezni hatalıdır.

¹⁷⁷⁸ ğayret M. : 'ibret Naḳşı Ali D.

¹⁷⁷⁹ 'ilm-i ma'aniden M. : 'ilm ü ma'aniden Naḳşı Ali D.

¹⁷⁸⁰ yazsınlar M. : ki yazsınlar Naḳşı Ali D.

¹⁷⁸¹ bugün M. : sentüñ Nizamoglu Seydullah D.

¹⁷⁸² bunda M. : bu ne Nizamoglu Seydullah D.

9. meşreb-i pāk-i ‘ālī şāhum naķīdür şübhesiz
şāfi diller şāhısuñ ehl-i şafāsın yā ‘ālī
10. ‘askerüñ serdārı¹⁷⁸³ şāhum ḥasanü’l-‘askerī
allāh allāh kā’ināta pīşvāsın yā ‘ālī
11. rüz u şeb gözler seni **seyyid niżāmoğlı** şahā
sen muḥammed mehdīye şāhib-livāsıñ yā ‘ālī

776.

fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilün

1. ṭalib-i ḥāķķın devāsız derd durur sermāyesi
anıñ için āh u zār oldı¹⁷⁸⁴ hemīn hem-şāyesi
2. ‘āşıkıñ ma‘şūķ yolında derdi artdıķca müdām
artar anıñ dembedem akrān içinde pāyesi
3. ‘arz-ı vasi‘ ister iseñ kāmiliñ gir kabzına
‘arş u kürsiden geniştir bir velīniñ āyesi
4. tā‘atıñ ihlāşa irmez ‘ilm ile a‘māl ile
‘izzeti ķo zilleti ṭut oldur anıñ māyesi
5. kim ki mazağā’l-başar sultānınıñ ṭıflı ola
mışrıyā şol feyz-i aķdes nūr¹⁷⁸⁵ oldı dāyesi

**ķāsım-zāde ām sinān ḥalifelerinden ḥazret-i seyyid şeyḥ
muḥammed ḳuddesa**

777.

mef‘ülü /mefā‘lū /mefā‘lū/fe‘ülün

1. zāhid ne bilür nidüğini ḥālet-i ‘aşķı
a‘mā olan¹⁷⁸⁶ hīç göre mi şüret-i ‘aşķı
2. vā‘iz baña dūr itme diyü itme naşihat
hīç terk ide mi ‘āşık olan ālet-i ‘aşķı
3. baña şunalı şāhid zevķ-i sükker-i ‘aşķıñ
cānımdan uşandım bulalı lezzet-i ‘aşķı
4. yok itdi ķamū varlığını virdi fenāya
gör nitdi baña neyledi bu devlet-i ‘aşķı

¹⁷⁸³serdārı M. : serdārıdur Nizamoglu Seydullah D.

¹⁷⁸⁴oldı M. : olur Nizamoglu Seydullah D.

¹⁷⁸⁵nūr M. : nūru Nizamoglu Seydullah D.

¹⁷⁸⁶a‘mā olan M. : a‘mā-dil olan Niyazi Mısri D.

168a

5. eylemeyiser haşrola tā rūz-ı kıyāmet
nüş itdi ise kim ki bugün şerbet-i ‘aşkı
6. tatmaya yarın bil ki ol ne‘mā-yı cinānı
her kim yimedi bunda bugün ni‘met-i ‘aşkı
7. bu ‘aşkıdan İbā eyledi çün arz u semāvāt
gel boynuma şal ben çekeyim¹⁷⁸⁷ miḥnet-i ‘aşkı.
8. vaşfinda bu ‘aşkıñ irfān¹⁷⁸⁸ dili çü lādür
añlayamadı kimse bu māhiyet-i ‘aşkı
9. maḥbūb-ı ḥudā ma‘nide bil ḥazret-i ‘aşkıdur
zühdüñi қо zāhid bulagör ḥazret-i ‘aşkı
10. zāhid nice bir kim olasın zühd ile me‘lūf
gel ‘aşka ulaş tā bulasın ülfet-i ‘aşkı
11. bülbül gibi feryādı қо gel şām u seḥer-gāhı¹⁷⁸⁹
pervāneden öğren yūri var şan‘at-ı ‘aşkı
12. bir kāmili bul şıdık ile gir feyzine anuñ
aç cān gözini kim göresin ülfet-i ‘aşkı¹⁷⁹⁰
13. inkārı қо gel aḥseni taḳvīme nazar kııl
gir mekteb-i ‘irfāna oḳu āyet-i ‘aşkı
14. ikrāruñ eger var ise āyāt u ḥadīse
rüyāñı getür göstereyim ḥikmet-i ‘aşkı
15. bunda göresin dost yüzini bī-men ü bī-mā
cān u dil ile eyler iseñ ḥizmet-i ‘aşkı
16. bir demle geçer nüh felek u ‘arşile kürsī¹⁷⁹¹
gerçek er ile her kim ider şoḥbet-i ‘aşkı
17. bu mes'eleyi kande bilür vā‘iz ü nāşih
sen seyyide şor ‘āri қо keyfiyet-i ‘aşkı
18. gel bezm-i niyāzide bu ‘aşkıñ¹⁷⁹² cāmını nüş it¹⁷⁹³
maḥv eyle seni tā duyasın vaḥdet-i ‘aşkı

778.

¹⁷⁸⁷çekeyim M. : çekmeyim Niyazi Mısri D.

¹⁷⁸⁸irfān M. : ‘urefā Niyazi Mısri D.

¹⁷⁸⁹Mısranın vezni hatalıdır.

¹⁷⁹⁰ülfet-i ‘aşkı M. : rü‘yet-i ‘aşkı Niyazi Mısri D.

¹⁷⁹¹bir demle geçer nüh felek u ‘arşile kürsī M. : bu demde geçer nüh- feleki kürs ile ‘arşı Niyazi Mısri D.

¹⁷⁹²‘aşkıñ M. : ‘aşk Niyazi Mısri D.

¹⁷⁹³Mısranın vezni hatalıdır.

fā' ilātün /mefā' ilün /fe' ilün

1. cānımuñ cānı gön̄lümün̄ hānı
şığmaz 'uķüle şerh ü beyānı
2. kuṭb-ı ḥalāyık baħr-ı ḥakāyık
'ilm-i ledünün̄¹⁷⁹⁴ maħzen ü kānı
3. ḥatm-ı velāyet kān-ı seḥāvet
ḥalk-ı 'azīmi tutdı cihānı
4. mürşid-i kāmīl 'ilm ile 'āmil
bilmedi cāhil¹⁷⁹⁵ gördi noķşānı
5. münkirin zīrā gözleri a' mā
bī-başıretdür göremez anı
6. şıdķ ile gelmez cānına kıymaz
pes nice bulsun¹⁷⁹⁶ cāna cānānı
7. şıdķ ile gelen telķīniñ alan
şem'ine yanan oldu nūrānı
8. küfrini īmān ḥalkınını ḳur'ān
bilmeyen nādān bulmaz ol cānı
9. irmek dilerseñ vaşl-ı ḥabībe
varlıguñ maḥv it fānı ol fānı
10. ḳapusın bekle sırrını şaķla
feth ide saña bāb-ı 'irfānı
11. bilmek dilerseñ ismini¹⁷⁹⁷ o pīrün̄
mısrı niyazı şöhret ü sānı
12. raḥmetiñ anuñ ḥaķķ mezīd itsün
sūr ile dā'im āyīn u erkānı
13. ḥamd eyle **seyyid** her dem ḥudāya
himmetün̄ saña ḳıldı erzānı

779.

fā' ilātün /fā' ilātün /fā' ilātün /fā' ilün

1. 'aks-i ḥüsnün̄ vech-i dilberden nümāyān eyledi
ol tecellīyle ḳamū 'uşşāķı ḥayrān eyledi

¹⁷⁹⁴ledünün̄ M. : ledünün̄ Seyyid Mehmed D.

¹⁷⁹⁵cāhil M. : münkir Seyyid Mehmed D.

¹⁷⁹⁶bulsun M. : bulur Seyyid Mehmed D.

¹⁷⁹⁷ismini M. : kimdür Seyyid Mehmed D.

2. cümle esmā vü şifāt ile pür oldı heb cihān
her şıfatdan lebüñe¹⁷⁹⁸ hūb zātını i' lān eyledi
3. bunca evşāfdan görinen bir cemaldür gayri yok
bir cemāli kudret ile bunca elvān eyledi
4. kendü hüsünü yine kendü temāşā itmege
düzdi bir mir'āt-ı cāmi' adın insān eyledi
5. künt-i kenzüñ sırrını¹⁷⁹⁹ maḥfi ḳalmasun diyü añā¹⁸⁰⁰
giydirüb kendü libāsıñ mülke sulṫān eyledi
6. ḫaḳḳ yüzi insān yüzünden görinür bī-iştibāh
bil ki zātına ḫuda insānı bürhān gönderdi¹⁸⁰¹
7. sen de ḫaḳḳı bulmaḳ isterseñ¹⁸⁰² yüri insāna baḳ
çünkü¹⁸⁰³ anuñ şems-i zātı¹⁸⁰⁴ yüzinde raḫşān eyledi¹⁸⁰⁵
8. ehl-i keşret nūr-ı vechüñ görmedi hergiz velī
vaḫdet ehli anı her bir yüzden¹⁸⁰⁶ seyrān eyledi
9. nice görsün nūr-ı vechüñ zahidā a' mā ki anuñ
zerḳ ile göñlini çün şeyṫān perīşān eyledi
10. 'ārif olan her nazardan ḫaḳḳı gördi bī-gümān
her görüşde bil añā ḫaḳ¹⁸⁰⁷ nice iḫsān eyledi

169a

11. ḫaḳḳa ḫamd eyle yüri **seyyid** muḫammed kim bugün
bu ma'ārif dürlerine ḫaḳḳ seni kān eyledi

**ḫāzret-i sezāyi ḳuddesa sırra efendi.. mürşidi la'l-i fenāyi
ḫāzretleriniñ nuṫḳudur**

780.

fe' ilātün/fe' ilātün /fe' ilātün /fe' ilün

1. çün ziyā virdi ḳamu 'āleme vechüñ güneşi
buldı ol nūr ile bulan yine sen māh-veşi
2. 'ālem-i ma'nīde zātuñ güher-i lāhūtı

¹⁷⁹⁸lebüñe M. : yine Seyyid Mehmed D.

¹⁷⁹⁹sırrını M. : sırrı Seyyid Mehmed D.

¹⁸⁰⁰Mısranın vezni hatalıdır.

¹⁸⁰¹gönderdi M. : eyledi Seyyid Mehmed D.

¹⁸⁰²ḫaḳḳı bulmaḳ isterseñ M. : isterseñ ḫaḳḳı bulmaḳ Seyyid Mehmed D.

¹⁸⁰³çünkü M. : gör ki Seyyid Mehmed D.

¹⁸⁰⁴zātı M. : zāt Seyyid Mehmed D.

¹⁸⁰⁵Mısranın vezni hatalıdır.

¹⁸⁰⁶yüzden M. : yüzde Seyyid Mehmed D.

¹⁸⁰⁷bil añā ḫaḳ M. : hak añā bil Seyyid Mehmed D.

oldı nāsūtda velīkin hāşimī vü kureyşī

3. rüz u şeb şems ü kamer maţbaĥıña ĥidmet¹⁸⁰⁸-kār
biri ţabbāĥ birisi ni‘metinüñ āb-keşī
4. keremüñ ĥānını çünki döşedüñ āfāka
ţopladuñ¹⁸⁰⁹ enfüs-i rüm-ı ‘arāb ile ĥabeşī
5. parmaĥıñdan cereyān eyleyen ābı bir kez
nüş idenler ebedī görmeyeler ĥiç ‘ataşī
6. mertebēñ oldıĥı-çün ‘arş-ı berīnden erfa‘
dökilüb ferşe melā‘ik ĥodı ayaĥ ile¹⁸¹⁰ başı¹⁸¹¹
7. bezm-i hāşuñda nedīm it bu **fenā’ı** ĥuluñı
derdi ola cür‘a keş küllü ĥadātiñ ve ‘āşī

781.

fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilün

1. bileyin dirseñ eger meşreb-i dervişānı
sevenüñ bendesidür sevmeyenüñ sultānı
2. ehl-i ‘aşkūñ ezeli böyle imiş kār‘idesi
terk-i cān eylemeyince bulamaz cānānı
3. kimse māni‘ olamaz varsa eger bir bende
dergehinde o şehūñ olmaz imiş der-bānı
4. her taraftan varılır küy-ı vişāl-i yāre
şeş cihet ĥaydını itme yol imiş her yanı
5. maĥv olur ‘āşık-ı bī-çāre görince yārin
ĥatre kendin bulamaz bulsa eger ‘ummānı
6. baĥr-ı ıtlāka düşenler yitirürmiş kendin
‘aklı yok fark idemez mertebe-i imkānı
7. gel bu varlık hevesinden geç gör¹⁸¹² ey ‘ārif¹⁸¹³
‘ālem-i ma‘rifetüñ tā olasın ĥāĥanı
8. gösterür pertev-i ĥüsnüñ yine keşretde¹⁸¹⁴ o şūĥ
zātını vahdete çekmiş idüben pinhānı

¹⁸⁰⁸ ĥidmet M. : ĥizmet La‘li Mehmed Fenayi D.

¹⁸⁰⁹ ţopladuñ M. : toyladuñ La‘li Mehmed Fenayi D.

¹⁸¹⁰ ayaĥ ile M. : ayaĥla La‘li Mehmed Fenayi D.

¹⁸¹¹ Mısranın vezni hatalıdır.

¹⁸¹² geç gör M : idegör Sezayi D.

¹⁸¹³ ey ‘ārif M : ĥat‘-ı ümīd Sezayi D.

¹⁸¹⁴ keşretde M. : keşretten Sezayi D.

169b

9. yārile hem-dem olub irmez ise vuşlata el
vaḥdet-i şarfa **sezāyī** olamaz erzānī¹⁸¹⁵

782.

mefā'ılün/ mefā'ılün/ mefā'ılün/ mefā'ılün

1. vücūdıñ maḥv iden buldı şafā-yı vaşl-ı cānı¹⁸¹⁶
maḳām itse 'aceb mi zerreler ḥurşid-i raḥşānı
2. göñül āyinesin cānā¹⁸¹⁷ sivādan pāk iden 'ārif
cemāl-i yāri seyr eyler o mir'at içre nūrānı
3. biter işüñ kıyās itme senüñ zühd ile ey zāhid
dilerseñ ḥaḳḳa yol bulmaḳ ara bul kāmīl insānı
4. fenā bul nefis ü rüḥuñdan eşer qoyma vücūduñdan
hüviyyet 'ālemiñ seyr it duyub remz-i kemā-kānı
5. özüñ kırtar ta'alluḳdan girüb meydān-ı 'aşḳ içre
şoyun varlıḳ libāsından o maḥbūbuñ ol 'uryānı
6. **sezāyī** ol dil āranuñ olan dīdārına tālib
geçer başıla cānından olur yolına¹⁸¹⁸ ḳurbānı

783.

fā'ilātün /fā'ilātün /fā'ilātün /fā'ilün

1. ḳalem-i şun'-ı ezel her ne ki taḥrīr itdi
ḳayd idüb şaḥf-ı ebede anı taḳdīr itdi
2. evvel ü aḥiri bir noḳtada cem' itmişidi
faşl için baş-ı ḥurūf eyledi tekşīr itdi
3. sür'at-i devr ile bir dā'ire çekmiş noḳta
baḳsañ ol dā'irede noḳtayı taşvīr itdi
4. ḳoydı ol noḳtanuñ 'aynını göñül dīdesine
merdüm-i dīdeyi 'aks-i tenvīr itdi
5. nükteyi duydu **sezāyī** dehen-i yāri şorub
noḳtanuñ sırrını 'āriflere taḳrīr itdi

na't-ı cenāb ser-tāc-ı enbiyā

784.

¹⁸¹⁵vaḥdet-i şarfa sezāyī olamaz erzānī M. : irmedi sırr-ı hüviyyetde sezāyī cānı Sezayī D.

¹⁸¹⁶cānı M. : cānānı Sezayī D. Mısrannın vezni hatalıdır.

¹⁸¹⁷cānā M. : çirk-i Sezayī D.

¹⁸¹⁸yolına M. : yolında Sezayī D.

fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilün

170a

1. ey vücūdūñ eṣeri ḥilkat-i eṣyā sebebi
nebī ol vaḳt ki bil fi‘l-gerekmezdi nebī
2. seyyid-i ebṭahiy ü mekkiy ü ümmiy ü zekī
haṣmī-i medenī-i¹⁸¹⁹ kereyṣiyy ü ‘arabi
3. sebkat-i zāt ile eyvān-ı risālet ṣadrı
ṣeref-i aṣl ile fihrist-i belā münṭehābi
4. ‘azm-i çerḥ itdi mesīhā ki bula mi‘rāciñ
yetmedi menzīl-i maḳṣūda ṭarīk-i ṭalebī
5. enbiyādan¹⁸²⁰ kime sen tek bu müyesserdir kim
ādeme vech-i mübāḥāt ola ‘izz ü nesebī¹⁸²¹
6. ḥalef-i mu‘teber-i ādem ü havā sensin
ce‘alallāhu fidāen leke umūmī ve ebī
7. yā nebī kılma **fuzūlini** ḳapuñdan maḥrūm
‘afv ḳıl vār ise dergāhda terk-i edebī

785.

fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilün

1. ey vücūd-ı kāmiliñ esrār-ı ḥikmet maṣdārı
maṣdār-ı zātın olan eṣyā ṣıfatın mazharı
2. mazharı her ḥikmetiñ sensin ki kilik-i ḳudretiñ
ṣafḥa-i eflāka naḳṣ itmiş ḥuṭūṭ-ı aḥteri
3. aḥterī mes‘ūd olan oldur ki ṭāb-ı pākiñ¹⁸²²
ḳābil-i feyz ola nuṭḳundan¹⁸²³ ṣafā-yı cevheri
4. cevheri ma‘yūb olan nāḳıṣ benem kim muttaşıl
ṣadedir ḥāṭṭiñ ḥayālinden zamīrim defteri
5. defteri a‘mālimiñ ḥaṭṭ-ı hatādandır siyāh
ḳan döker çeṣmim ḥayāl etdikce hevl-i maḥṣeri
6. maḥṣerī eşkim virür seylāba ger rüz-ı cezā
olmasa maḳbūl-i dergāhiñ sirişkim gevheri
7. gevherīdir ‘iṣḳ baḥriniñ **fuzūli** āb-ı çeṣm

¹⁸¹⁹haṣmī-i medenī-i M. : haṣmiyy ü medeniyy ü Fuzuli D.

¹⁸²⁰enbiyādan M. : enbiyāda Fuzuli D.

¹⁸²¹‘izz ü m. nesebī M. : ‘izz-i nesebī Fuzuli D.

¹⁸²²pākiñ M. : nāzüki Fuzuli D.

¹⁸²³nuṭḳundan M. : luṭfundan Fuzuli D.

lîk bir gevher ki luṭf-ı ḥaḳ anadır¹⁸²⁴ müṣṭerî

786.

mefâ'îlün/ mefâ'îlün/ mefâ'îlün/ mefâ'îlün

1. bıraḳdı ḥāke ḥüsnüñ āfitāb-ı 'ālem ārāyı
götürdü yer yüzünden mu'cîz-i la'liñ mesîḥāyı
2. iki gözden revān itmiş sirişkim ḳāmetiñ şevḳi
āsā-yı mu'cizi gör kim iki bölmüş bu deryāyı
3. bükülmüş ḳaddimi ḳurtaragör ḳullāb-ı zülfüñden
ḫaṭadır çekmesün çok baḡrı çökmüş şınıḳ¹⁸²⁵ yāyı¹⁸²⁶
4. rüḥüñ üzre ḥām-ı ebrüñu görmek isterim ammā
iye düşvār olur gün vār iken görmek yeni ayı
5. şerāb nāba luṭf et muḫtesîb çok ḳahriyle¹⁸²⁷ bakma
mükedder ḳılma 'aks-i tîreden cām-ı muşaffāyı
6. yedi gündür ol ayı görmezem āhım şirāriyle
nola ḳılsam bināt-ün na'ş ile yeksān süreyyāyı
7. **fuḫūlî** eşḳ seyliyle perîşān olma şabr eyle
añā hem-vār ola aḫır tuṭubdur rüy-ı dünyāyı

170b

787.

fe'ilātün/ fe'ilātün/ fe'ilātün/ fe'ilün

1. ḫaşılım yok ser-i kūy-ı belādan ḡayri
ḡareżim yok reh-i 'işḳiñda fenādan ḡayri
2. ney-i bezm-i ḡamem ey māh ne bulsañ yile vir
oda yanmış ḳuru cismimde hevādan ḡayri
3. perde çek çihreme hicrān günü ey ḳanlı sirişḳ
ki gözüm görmeye ol māḫ-liḳādan ḡayri
4. yetdi bî kesligim ol ḡāyete kim çevremde
kimse yok çizgine¹⁸²⁸ girdāb-ı belādan ḡayri
5. ne yanar kimse baña āteş-i dilden özge
ne açar kimse ḳapum bād-ı şabādan ḡayri
6. bozma ey mevc gözüm yāşı ḫabābiñ ki bu seyl

¹⁸²⁴ḥaḳ anadır M. : ḫaḳdır ana Fuzuli D.

¹⁸²⁵şınıḳ M. : bir çürük Fuzuli D.

¹⁸²⁶Mısrânın vezni hatalıdır.

¹⁸²⁷çok ḳahriyle M. : ḳahriyle çok Fuzuli D.

¹⁸²⁸çizgine M. : çevrile Fuzuli D.

koymadı hiç 'imâret bu binâdan ğayrı

7. bezm-i 'aşk içre **fuzûlî** nice âh eylemeyim
ne temettu ' bulunur neyde şadâdan ğayrı

788.

mefâ'îlün/ mefâ'îlün/ mefâ'îlün/ mefâ'îlün

1. tereşşüh kabrimüñ taşına itmiş çeşmim¹⁸²⁹ yaşı
hayâl eyler gören kim la'ldendür kabrimüñ taşı
2. ne zîbâsın ki şüret bağlamaz taşvîr-i ruhsâruñ
tahayyür şüret eyler şüretüñ gördükde naqqâş
3. nola girdâb-ı ğam dirse dil-i sergeşte dünyâyâ
şanur kim çizginür 'âlem kimiñ kim çizginür başı
4. sipihr-i pür kevâkibden degil derde devâ mümkîn
hayâl itme vire tiryâk-ı zehr-i ğam bu haşhâş
5. beķâsı mümkîn olmaz olsa ger divâr-ı 'ömrinde
meh ü hurşiddeden hışt-ı binâ eflâkden kaşı¹⁸³⁰
6. verir emvâta ihyâ bade ğüyâ kim çıkub günden
şalur feyz-i mesîhâ badeye meyhâne huffâş
7. **fuzûlîni** de¹⁸³¹ reh-i 'ışkıñda eşk ü al¹⁸³² eder rüsvâ¹⁸³³
belâdır her kimiñ bir yolda ğammâz olsa yoldaş

789.

fâ'îlâtün/ fâ'îlâtün/ fâ'îlâtün/ fâ'îlün

1. her gören 'ayb itdi âb-ı dîde-i giryânımı
eyledim taħkîķ görmüş kimse yok cânânımı
2. lahza lahza hûblar gördüm ki dil kaçındadır¹⁸³⁴
pâre pâre eyledüm ben hem dil-i süzânımı
3. çok yitirme göklere efgânımı ey kâfer şakın
incinür nâke¹⁸³⁵ mesîhâ işidir efgânımı
4. kılma her sa'at beni rüsvâ-yı halk ey berķ-i ah
eyleme rüşen şeb-i ğam külbe-i ahzânımı

171a

¹⁸²⁹çeşmim M. : çeşmimin Fuzuli D.

¹⁸³⁰kaşı M : taş Fuzuli D.

¹⁸³¹fuzûlîni de M : fuzûlîni Fuzuli D.

¹⁸³²eşk ü al M. : eşk ü âh Fuzuli D.

¹⁸³³Mısranın vezni hatalıdır.

¹⁸³⁴dil kaçındadır M. : kân içmekdedir Fuzuli D.

¹⁸³⁵incinür nâke M. : incirin güyâ Fuzuli D.

5. çıkma ey dīvāne pāzār-ı melāmetden deyü
muttaşıl çāk-i girībānım dutar dāmānımı
6. kaᅅğı¹⁸³⁶ bütüdür bilmezem īmānımı gāret kılan
sende¹⁸³⁷ īmān yok ki sen aldın diyem īmānımı
7. ey **fuᅇlī** cāne¹⁸³⁸ yetmişdüm gönülden şükr kim
bağladım bir dilbere kırtardım andan cānımı

790.

fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilün

1. cānımıñ cism ile zevk-ı ittişāli kalmadı
ah kim sensiz dirilmek ihtimāli kalmadı
2. şükr lillāh baht yār oldu yetürim tūgine
başımuñ bir kılcā boynumda vebāli kalmadı
3. istedim ol māha arz-ı hāl idem hayret¹⁸³⁹ baña
öyle gālīb oldu kim bir söz mecālī kalmadı
4. bilmezem hālīñ hayālīñ kanda kanda¹⁸⁴⁰ tasvīr ideyim¹⁸⁴¹
dağdān bir bir¹⁸⁴² ten ü cānımda pay-mālī¹⁸⁴³ kalmadı
5. her kimi gördünse gam üftādesi dutduñ elin
veh ki benden gayrı bir gām pāy-māl-i kalmadı
6. ey hoş ol ser-mest kim gönlünde¹⁸⁴⁴ zevk-i şevkten
āhret endişesi dünyā hayālī¹⁸⁴⁵ kalmadı
7. āferīn ey cām ki sildün gönül āyinesin
hātır-ı pākimde dünyānıñ melālī¹⁸⁴⁶ kalmadı
8. zühde¹⁸⁴⁷ nisbet pāy-māl-i kayddır her kim ki vār
bezm-i dehr¹⁸⁴⁸ içre harīf-i lāübālī kalmadı
9. gör **fuᅇlī** ‘ışk tuğyānıñ ‘adem mülkin gözet

¹⁸³⁶kaᅅğı M. : kıansı Fuzuli D.

¹⁸³⁷sende M. : bende Fuzuli D.

¹⁸³⁸cāne M. : cān Fuzuli D.

¹⁸³⁹hayret M. : hasret Fuzuli D.

¹⁸⁴⁰kanda kanda M : kanda Fuzuli D.

¹⁸⁴¹Mısrānın vezni hatalıdır.

¹⁸⁴²bir bir M. : bir yer Fuzuli D.

¹⁸⁴³mālī M. : hālī Fuzuli D.

¹⁸⁴⁴gönlünde M. : gönülden Fuzuli D.

¹⁸⁴⁵hayālī M. : melālī Fuzuli D.

¹⁸⁴⁶melālī M. : vebālī Fuzuli D.

¹⁸⁴⁷zühde M. : dürd-i Fuzuli D.

¹⁸⁴⁸dehr M. : ayş Fuzuli D.

‘azm-i künc it çün¹⁸⁴⁹ hevânîñ i ‘tidâli kalmadı

791.

mef‘ülü/fâ‘ilâtün/mef‘ülü/fâ‘ilâtün

171b

1. merhem koyub oñarma sînemde kanlı dağı
söndürme öz eliñle yandırdığın çerâğı
2. olmuş cunūna göñlüm¹⁸⁵⁰ ebrūña der meh-i nev
ne i ‘tibār aña kim seçmez karadan ağı
3. kaddiñ gamında seviñ şormağa vaşf-ı¹⁸⁵¹ hâlin
gül-zârdan kesilmez ırmaqlarîñ ayağı
4. dür tek dişiñ sözünü her dem işitmek ister
bahriñ müdām anıñçün sâhildedir kulağı
5. zülf-i siyeh şanemler olmuş seniñ esiriñ
‘ışkıñda her biriniñ öz zülfü boynu bağı
6. ger müşk dirse ‘aşık ol büy-ı¹⁸⁵² şākī¹⁸⁵³
tünd olma bir kadeh vir¹⁸⁵⁴ ter eylesün dimāğı
7. devrân havâdisinden yok bākimiz **fuzūli**
dārü’l-āmānımızdır meyhâneler bucāğı

792.

mef‘ülü/fâ‘ilâtü/mefâ‘ilü/fâ‘ilün

1. hoş geldi dün ol āye sirişkim nezzāresi
böyle olur¹⁸⁵⁵ ki ‘aşıkîñ işler sitāresi
2. ey her maraz ‘ilācına hüküm eyleyen tabīb
bimār-ı derdi ‘ışk olaniñ yok mu çāresi
3. çıkmak diler sefîne-i ten cünbîşiyle cān
deryā-yı ‘ışkdan ki ‘ademdir kenāresi
4. derler ki var vāmık u mecnūn ‘aceb degil
dağılmış ola āteş-i ‘ışkım¹⁸⁵⁶ şērāresi
5. noldu götürmediñ ele şād pāre göñlümü
vahm eylediñ mi el kese bu¹⁸⁵⁷ şīşe pāresi

¹⁸⁴⁹çün M. : kim Fuzuli D.

¹⁸⁵⁰göñlüm M. : mā’il Fuzuli D.

¹⁸⁵¹vaşf-ı M. : za‘f-ı Fuzuli D.

¹⁸⁵²büy-ı M : büy-ı zülfü Fuzuli D.

¹⁸⁵³ Mısranın vezni hatalıdır.

¹⁸⁵⁴bir kadeh vir M : verd ayağı Fuzuli D.

¹⁸⁵⁵böyle olur M. : bir iş düşer Fuzuli D.

¹⁸⁵⁶ışkım M. : āhım Fuzuli D.

6. senden hemîşe tîr-i belâdır gelen baña böyle¹⁸⁵⁸ olur mu ‘âşık u ma‘şûkun âresi
7. ey söyleyen **fuzûliye** ‘ışk içre şabr kıl söyle bu merhem ile kimiñ bitdi yâresi

793.

mef‘ülü/fâ‘ilâtü/mefâ‘lîlû/fâ‘ilün

1. maḥşer günü görem didim ol serv-i kâmeti ger anda hem görünmese gel gör kıyâmeti
2. terk-i mey etdiñ ey gönül eyyâm-ı gül gelür elbette bu işiñ çekilür bir nedâmeti
3. mecnûn ki pâdişâh-ı sipâh-ı vuḥûş idi ben tek muşahḥar itmedi mülk-i melâmeti
4. şahrâ neverd iken baña taşvîr-i kühken öğretti şehir-ı ‘ışkda resm-i ikâmeti
5. seng-i melâmet ile çekiñ çevreme hişâr eşkim fenâya virmesün ehl-i selâmeti
6. zâhid çok itme ta‘na mey üftâdesine kim çokları yıkdı pîr-i muğâniñ kerâmeti
7. ğâm zulmetinde bulmağa derd ü belâ beni besdür¹⁸⁵⁹ **fuzûli** âteş-i âhım ‘alâmeti

794.

mef‘ülü/fâ‘ilâtü/mefâ‘lîlû/fâ‘ilün

1. ey her tekellümüm ḥaṭ-ı sebziñ hikâyeti virdim hemîşe muşḥaf-ı ruḥsârın âyeti
2. ermiş şahîḥ naql ile ervâḥ-ı kudsten ‘îsâya mu‘ciz-i leb-i la‘liñ rivâyeti
3. dil kişverini ğâret iderlerdi hūblar men‘ itmeseydi şaḥne-i şevkıñ ḥimâyeti
4. bildim tarîk-i ‘ışk ḥatır nâkdir velî ben dönmezem bu yoldan ölüm olsa ğâyeti
5. ḳaddiñ helâkiyem düşebilmen ayâğına

172a

¹⁸⁵⁷bu M. : ol Fuzuli D.

¹⁸⁵⁸böyle M. : beyler Fuzuli D.

¹⁸⁵⁹besdür M. : hoşdur Fuzuli D.

bir derde düşmüşem ki bulunmaz nihāyeti

6. ben¹⁸⁶⁰ kim seni görende gider elden¹⁸⁶¹ ihtiyār
gelmez beyāna mihnet-i 'ışkıñ şikāyeti
7. şükr it **fuzūli** itme figān yār kılsa cevır
kim ehl-i 'ışka cevıdır anıñ 'ināyeti

795.

mefā'ılün/mefā'ılün/mefā'ılün/mefā'ılün

1. gönül yetdi ecel zevk-ı ruḥ-ı dildār yetmez mi
ağardı müy-ı ser-sevdā-yı zülf-i yār yetmez mi
2. yetürdi başıñı gerdün ayağa bār-ı miñnetden
ḥayāl-i ḥalka-i gīsū-yı 'anber-bār yetmez mi
3. saña yetdi ecel peymānesin nüş itmege növbet
hevā-yı çeşm-i mest ü gamze-i ḥun-ḥār yetmez mi
4. yeter oldu kulağa bang-ı rıḥlet dehr bağından
ne durmuşsin temāşā-yı gül-i ruḥsār yetmez mi
5. yeter cem' eyle bār-ı ma'şiyet tağyır-i atvār it
ḥayā kııl yokmudur inşāf ol kim vār yetmez mi
6. hidāyet menziline yetdiler sa'y ile akrānıñ
zelālet içre sen kaldıñ saña ol 'ār yetmez mi
7. **fuzūli** dime yetmek menzıl-i maḥşūda müşkildir
tutan dāmān-ı şer'-i aḥmed-i muḥtār yetmez mi

172b

796¹⁸⁶².

fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün

1. şāh-ı iklīm-i velāyetdir gürūh-ı kādīrī
rāh-ı ḥaḥda¹⁸⁶³ zü'lkerāmetdir gürūh kādīrī
2. cümle erbāb-ı tarīkat bülbül-i şūrīdedir
anlara bāğ-ı leḥāfetdir gürūh-ı kādīrī
3. dāmēniñ tutmuş bular sultān 'abdülkadirin
maḥzar-ı feyz ü hidāyetdir gürūh-ı kādīrī¹⁸⁶⁴
4. āsitān-ı kādīriye sür yüziñ anlardan ol

¹⁸⁶⁰ben M. : bes Fuzuli D.

¹⁸⁶¹elden M. : benden Fuzuli D.

¹⁸⁶²Bu gazel İzzi D.'de 6 beyittir

¹⁸⁶³ḥaḥda M. : 'aşḥda İzzi D.

¹⁸⁶⁴Bu mısra İzzi D.'de 4b olarak verilmiştir.

'izziyā şāhib-i selāmetdir gürüh-ı kâdirî

mersiye-i derviş fu'adi

797.

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. şāh hüseyinîñ firkatıyla ağlayan gelsün beri
āvāre idüb dem ā dem inleyen gelsün beri
2. kerbelāda çarpışurlar yā muḥammed yā 'alī
sīnesin çāk eyleyüb kanlar şaçan gelsün beri
3. kerbelā-yı 'ışk içre cānıla olub şehīd
sīnesine şerhalarla dāğ uran gelsün beri
4. ol yezīde cān u dilden la'net idenlerdenüz
ol pelīde sebb ü hem la'n eyleyen gelsün beri
5. kuṭb-ı 'ālem şeyḫ şa'bānīñ 'azīz erkānını
yevm-i 'āşūrāda ihyā eyleyen gelsün beri
6. hem muḥāmmmed meclisinde çār yār ile gelüb
ey **fu'adi** ḫāliyle irşād olan gelsüb beri

798.

fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün

1. çıksa eflāke nola āteş-i āhum şereri
çarḫdur encüm-i seyyārenüñ ey māh yiri
2. şem'dān şüfresidür hāle degüldür görinen
kodılar encümen-i 'aşka çerāğ-ı kameri
3. gerçi şevk ehl-i geçer şem'-i şeb-efrüz ammā
şevk pervānededür k'oda yaqar bāl ü perī
4. gözüme 'ālemi göstermez idüm nergis-vār
şāhn-ı gül-şende alaydum elümde cām-ı zerī
5. lebine öykünür ol ḫusrev-i şīrīn dehenüñ
bākıyā ḫalk 'aceb mi mezelense şekeri

173a

799.

mef'ülü /mefā' ilü /mefā' ilü /fe'ülün

1. eṭrāf-ı çemen-zārı yine āb tolandı
gül-zāra girüb her yaña şalındı bulandı
2. beñzetdi dehānuñda olan ḫabb-i nebāta

şeb-nem göricek gonca hemān ağzı şulandı

3. bağışlarsañ eger deste-i reyḥān ile tırmaz
tā rişte-i cān tırrası tārına ulandı
4. ārām-geh-i mürğ idi dirler ser-i mecnūn
meydān-ı maḥabbetde ne başlar yuvalandı
5. **bāḳıy**i mey-i nāba yemīn itdi dimişler
gül gibi ele sāğarı¹⁸⁶⁵ alub içmez ol andı¹⁸⁶⁶

800.

fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilün

1. getürür başuma ferdāları dünyā ğamını
nice ‘āḳıldür o kim çekmeye ferdā ğamını
2. sāḳıyā cür‘a-i cām-i leb-i cān-baḥşuñı şun
çekmesün ehl-i şafā bāde vü ḥamrā¹⁸⁶⁷ ğamını
3. alayın başuma ol kākül-i müşğīn elemin
çekeyin her ne belā ise o bālā ğamını
4. dil olub derd-i derūnum saña taḳrīr itse
ḥançerīñ söylese görseñ dil-i şeydā ğamını
5. kākül-i¹⁸⁶⁸ bend-i belādan seni¹⁸⁶⁹ azād itsün
bāḳıyā boynuña al¹⁸⁷⁰ zülf-i semen-sā ğamını

801.

fe‘ilātün /fe‘ilātün /fe‘ilātün /fe‘ilün

1. sāḳıyā kalmaz imiş çünki bu şoḥbet bākī
mey-i gül-gün içelüm bāde-i cennet bākī
2. ḥā`bda almış idüm būs-ı leb-i cānānı
cān dimāğında daḥı şimdi o lezzet bākī
3. beni öldürdi firāḳuñ meded ey dost yitiş
hele bir pāre daḥı tende ḥarāret bākī
4. ağlamazdum bu kadar zār-ı zebūn¹⁸⁷¹ olduğuma
kalsa bir pāre ğamuñ çekmege tākāt bākī

¹⁸⁶⁵sāğarı M. : sāğar Baki D.

¹⁸⁶⁶Mısranın vezni hatalıdır.

¹⁸⁶⁷bāde vü ḥamrā M. : bāde-i ḥamrā Baki D.

¹⁸⁶⁸kākül-i M. : kākülün Baki D.

¹⁸⁶⁹seni M. : beni Baki D.

¹⁸⁷⁰boynuña al M. : alayın boynuma ol Baki D.

¹⁸⁷¹zār-ı zebūn M. : zār u zebūn Baki D.

173b

5. **bākī** ölsün yolña pādişehüm sen sağ ol
baht pāyende hudā yār u sa'adet bākī

802.

mefā'ılün /fe'ilātün /mefā'ılün /fe'ilün

1. tecerüd ile mesihā felek nişest oldı
cihānda māl ile kārūnı gör ki pest oldı
2. şun ol piyāleyi ey sākī haqīkat kim
cihāniyān kemīn neşvesiyle mest oldı
3. şanem şanem diyerek buldı şahid-i taḥkīk
o dem künişt-i mecāzide büt-perest oldı
4. revā mıdur ki nazardan düşürdüñ ey **sāmī**
hezār-pāre olub cām-ı dil-şikest oldı

803.

mefā'ılün/ mefā'ılün/ mefā'ılün/ mefā'ılün

1. gönül her laḥza mest-i bāde-i cān-ı maḥabbet mi
mişāl-i çeşm-i sāgar yoḥsa ḥayrān-ı maḥabbet mi
2. sirişk-i ḥün-feşān mı dīdeden rizān olan her dem
yāḥud er-māye-i şad-mecv-i tūfān-ı maḥabbet mi
3. ruḥında ol bütüñ zūlf-i girih-gīri nedür yā rab
sevād-ı küfr mi yā nūr-ı imān-ı maḥabbet mi
4. ḥarāb oldukça gönlüm daḥmegāh-ı feyz olur zāhid
kıyās it bundan ābādan mı virān-ı maḥabbet mi
5. gönül kırtılmadı cevri-felekden bilmem ey **sāmī**
melāmet eylemek aşḥābını şān-ı maḥabbet mi

804.

fā'ılātün / fā'ılātün /fā'ılātün /fā'ılün

1. bāde kim revnaḥ-fezā-yı şışedür her kaṭresi
gāze-i ruḥsāre-i endişedür her kaṭresi
2. dūrd-i nā-çizi cerāḥat-şüy-yı derd-i guşşadur
merhem-i zaḥm-i dil-i pūr-riştedür her kaṭresi
3. cān-ı ferhādı ādemi¹⁸⁷² mest ü ser-endāz itdi kim
āb-dār-ı cevher-i ser-riştedür her kaṭresi

¹⁸⁷²ādemi M. : o mey Sami D.

4. ol hūm-ı pūr-feyẓden kim cūr'a-nūş-ı hikmetüz
māye-i 'aql-ı felātün-pīşedür her atresi
5. āteş-i seyyāle-i 'aşk itdi **sāmī** cāna kār
kim şerār-ı şīr-sūz-ı pīşedür her atresi

805.

fe'ilatün/ fe'ilatün/ fe'ilatün/ fe'ilün

174a

1. reh-nümā olmada güm-rehlere fānūs gibi
'ālem ol şu'le-i āvāze¹⁸⁷³ ile nākūs gibi
2. ey girībān-ı teħammül ne gülü-gīr olduñ
seni de çāk iderim perde-i nāmūs gibi
3. kimdir ey şūh 'aceb mazhar-ı luţfuñ bilsem
bağdım ahvāl-i raıbe o da me'yūs gibi
4. şıyt-ı hūsnuñ tutar āfākı giderse böyle
dögülüb sīnesi üftādelerüñ kūs gibi
5. yüz süreñ pāyüñe pāyinde bulur devletini
var mı ser-māye-i rif'at ademüñ būs gibi
6. ayağuß denk alagör başmaya görsün sāı
zāhidüñ bezme çöker şıleti kābūs gibi
7. **rāğıb** eyler seni de zīver-i düş-ı şehdet¹⁸⁷⁴
bir umaşuß var ise hıra-i sālūs gibi

806.

fe'ilatün/ fe'ilatün/ fe'ilatün/ fe'ilün

1. āhım olduca perīşānī-i zülfe bādī
leşker-i hatı ider fitnelere imdādı
2. telh-kām eyledi 'ıyşım yine bir şīrīn leb
bīsütün-ı sitemüñ şimdi benim ferhādı
3. nigeh-i sāħirinüñ mekr ü fūsün şākirdi
nāvek-i ğamzesinüñ tīr-i azā üstādı
4. se kadeh rindi ider pādīşeh-i heft iqlīm
mey gibi var mı 'aceb māye-i hāır-ı şādī
5. eyer 'uşşākı remīde reviş-i mihr ü vefā
mülk-i hūsnuñde meded eyleme nev-icādī

¹⁸⁷³ āvāze M. : āvāz Ragıp Paşa D.

¹⁸⁷⁴ şehdet M. : devlet Ragıp Paşa D.

6. halka-i çeşm-i gazālānı olur halka-i devām¹⁸⁷⁵
şayd olur kendi bu naḥcīr gehūñ şayyādı

7. bir nesīm ile ḥarāb olmada mānend-i ḥabāb
süst imiş **rāğīb** ‘aceb kaşr-ı hevā bünyādı

807.

mefā‘lün/ mefā‘lün/ mefā‘lün/ mefā‘lün

1. iden itmiş mu‘şer-i neşāen¹⁸⁷⁶ ḥākīde ḥūrşīdi
şafā-yı ‘ālem-i āba musahḥar cām-ı cemşīdi

2. olaydı māteme gālīb sūrūrı dehrūñ eylerdi
maḥarremden bedel taḳvīme ser-nāme meh-i ‘īdi

3. ḥayātından olan sīr-āb olur dil-teşnesi mevtūñ
degil hızruñ daḥi şāyān-ı gībta ‘ōmr-i cāvīdi

4. olur mālīk riḳāb-ı ‘ālem-i taḥkīk elbette
atanlar gerdeninden riḳa-i tezvīr ü taḳlīdi

5. sevād-ı ḥaṭṭ-ı pūşt-i leb beyāz-ı gerden-i mīnā
yeter işğāl-i rüz ü şeb biraḳ teybīz ü tesvīdi

174b

6. se rūze cāha naḥvetlerdendir¹⁸⁷⁷ ey bu‘l-heves bilsek
‘aceb virmiş mi gerūn destūñe menşūr-ı te‘bīdi

7. tehī mağz-ı neşātım kāse-i ṭanbūr-veş **rāğīb**
felek gūş eylemem rāmiş-ger-i bezm itse nāhīdi

808.

mefā‘lün/ mefā‘lün/ mefā‘lün/ mefā‘lün

1. medār-ı āsiyā-yı devletūñ nādānedir şimdi
cehālet şayd-ı murğ-ı kāme dām u dānedir şimdi

2. ḳumāş-ı ma‘rifet kāsīd meṭā‘ı bender-i rağbet
heves taḥşīl-i kālā-yı ser ü sāmānedir şimdi

3. şafāya sāğar-ı mīnā neşāta bāde ḥasret-keş
‘aceb esbāb-ı bezm-i ‘işretim rindānedir şimdi

4. ḥamūş oldu hezāruñ şu‘le-i āvāzı gülşende
baña hem bāl-i sūziş şevḳ ile pervānedir şimdi

5. görüb ḥālī şafādan gerdiş-i nā-sāz-ı eyyāmı

¹⁸⁷⁵devām M. : dām Ragıp Paşa D. Mısranın vezni hatalıdır.

¹⁸⁷⁶mu‘şer-i neşāen M : neş‘e-i Ragıp Paşa D.

¹⁸⁷⁷naḥvetlerdendir M. : naḥvetler nedir Ragıp Paşa D.

elimde künbed-i mīnā tehī peymānedir şimdi

6. gözi aydın raķībūñ tūrelendi kevkeb-i baħtım sevād-ı şām-ı ğam mı sevdiğim şaydā nedir şimdi
7. şorarsañ **rāğıb**-ı şūrīdenūñ ey bī-vefā ħālin ğamuñla ğeşt-i deşt-i kūh ider dīvānedir şimdi

809.

mefā'ılün/ mefā'ılün/ mefā'ılün/ mefā'ılün

1. baña ya's oldı kūy-ı dil-rubādan nāme-res şimdi tekā'ūd iħtiyār itdi nesīm-i bu'l-heves şimdi
2. perīşān eylemiş sāmānını cem'ıyyet-i diller o kākūlden ğoñūl sen rişte-i ümmīdi kes şimdi
3. mizāc-ı ħulķı aħz itmiş 'atādan şöyle rū-gerdān 'aceb mi virmese 'aks-i şadādan dāğ ses şimdi
4. vefādan gecdik aħir dāmen-i luţfundan el çekdik mücerred yārdan terk-i sitemdir mültemes şimdi
5. tarīķ-ı rāstdan sevķ eyler 'uşşākı maķāmāta 'aceb ney gibi var mı mürşid-i şaħib-nefes şimdi
6. ezeldendir tırāz-ı cāme-i dīvārı ğülzāruñ degildir zīver-i ğülşen-serālar ħār u ħaş şimdi
7. ħatı nā-sāz-kār oldı müdārā eylemez **rāğıb** felekden ħulyā-yı sāz-kārı hīç kes şimdi

175a

810.

mefā'ılün/ mefā'ılün/ mefā'ılün/ mefā'ılün

1. lebūñ kim pūs ider bir sāğar-ı billūrdan ğayrı kimūñ var zūhresi tel kırmağa ŧanbūrdan ğayrı
2. ħayāl-i zūlfūñe ser-rişte-i 'ömr-i dırāz ister ser-i her mūda biñ efķār-ı dūrādūrdan ğayrı
3. siyeh-kārī-i çeşmūñden sirāyet itdi bīmārı ümmīd-i şıħħat itmey ben dil-i rencūrdan ğayrı
4. mişāl-i tāli'-i 'aşıķ-kūhen taķvīm-i gerdūnuñ bulunmaz şafħasında naħl¹⁸⁷⁸ ile maħzūrdan ğayrı
5. 'aceb iħlāş ile ħasret-keş-i pā-būs-i iclālūñ

¹⁸⁷⁸naħl M. : naħs Rağıp Paşa D.

şu yād illerde var mı **rāğīb**-i mehcürdan gayrı

811.

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. bezm-i 'aşkuñ telh ü mürd-efken olur şahpāları
tünd-ḥū olsa 'aceb mi sākī-i ra'nāları
2. cūları pā-der-kil itdi bülbül-i gūyāyı lāl
bāğ-ı ḥüsnüñ cünbiş-i sev ü semen sīmāları
3. turre ḥam-dāde-kemend ü tīg-ı ebrū tāze dāğ
ol pütüñ teller taqınsun 'āşık-ı şeydāları
4. ḥande-rū mānend-i gül pür-neşve hem çün cām-ı mül
dilberānuñ hoş-edādır şuh u bī-pervāları
5. ye's iken zāhir olan çin-i cebīn-ı yārdan
sū-yı ümmīde baqar ebrūlarıñ imāları
6. ḥā'h mışr u ḥā'h bāğdād işte şehbā işte şām
var mıdur istānbuluñ mümtāz u müsteşnāları
7. olmaz idi rüz- maḥser cāy-ı da'vī-i diger
faşl olunsa **rāğībuñ** ol şuh ile da'vāları

812.

mef'ülü / fā' ilātü / mefā'ilü / fā' ilün

1. itdüñ esīr-i turre-i dil-i bī-nevāmızı
bilmezlik ile dāme düşürdüñ hümāmızı
2. feryādımı resīde-i gūş it¹⁸⁷⁹ şabā
miftāḥ-ı bāb-ı genc-i recā kıl şadāmızı
3. zincir-i zülfden bizi kendüñ ḥalāş kıl
dest-i şabāye itme ḥavāle rehāmızı
4. gūş itmez oldı nālesini bülbül diliñ
duymuş gibi ol ḡonce-dehen ibtilāmızı
5. rāh-ı vişāle irmedi dil **rāğībā** henüz
güm-kerde itdi baḥt-ı siyeh reh nümāmızı

175b

813.

mefā'ilün / fe' ilātün / mefā'ilün / fe' ilün

1. eger murāduñ ise ḥāḥıruñ küşādeligi

¹⁸⁷⁹ gūş it M :gūş-i ḡabul it Ragıp Paşa D.

mişāl-i āyine nakş it derüne sâdeligi

2. düşünce berk-i gülle mihr olur bağı-gîri
çemende kaatre-i şebnemden âl üftâdeligi
3. bizâ'a kalmaz idi iftiḥâr-ı maḥdūma
fürū-nihâde olunsa efendî-zâdeligi
4. dimiş rakīb çeker çîn-i nâz-ı ebrūmı
o ebruvâne düşürmem ben o kepâdeligi
5. açıl kenâr-ı çemen-zâre gül gibi **râğıb**
eger murâduñ ise ḥâṭuruñ küşâdeligi

814.

mef'ülü /fâ'ilâtü /mefâ'îlü /fâ'ilün

1. künc-i ferâğa gerçi ki himmet kōmaz seni
sevdâ-yı cāha düşme düşme¹⁸⁸⁰ rāḥat kōmaz seni
2. şâyân-ı kurb-ı ḥazret olur bir ḥulūşa baq
yoğsa behişte zāhid 'ibâdet kōmaz seni
3. zîr-i niḳâb-ı şermden ey mâh-pâre çık
vâdî-i inzivâde bu şöhret kōmaz seni
4. elbette bir mehüñ olur âvâresi dilüñ
hiç kendi ḥâline bu ṭabi'at kōmaz seni
5. düşmenimden intikâm almak¹⁸⁸¹ gibi var mı bir şafâ¹⁸⁸²
râğıb bu zevke âh mürüvvet kōmaz seni

815.

fâ'ilâtün / fâ'ilâtün /fâ'ilâtün /fâ'ilün

1. nâle-i bülbül ruḥ-ı gül şenlik itdi gülşeni
eylesün pervāneyi şem'üñ ocağı külḥānī
2. ol mehüñ ser-tâ-be-pâ nūr-ı mücessemdir teni
târ-ı kitmân-ı nigeḥden olmuyor pīrāheni
3. berkı¹⁸⁸³ itdi ḥandesī engüşt-i ḥayret ber-dehân
yandı dâğ-ı reşk-i ruḥsâr ile māhuñ ḥurmeni
4. eyledi da'vî-i yek-reng-i siyeh-rü telḥ-kām
fülfül-i ḥâl-i lebi kâfūrı şubḥ-ı gerdeni

¹⁸⁸⁰ düşme M. :düşme ki Ragıp Paşa D.

¹⁸⁸¹ intikâm almak M : intikâm Ragıp Paşa D.

¹⁸⁸² Mısranın vezni hatalıdır.

¹⁸⁸³berkı M. : berk Ragıp Paşa D.

176a

5. çeşm-i 'ibretdir ser-â-pâ-nîk u bed temyîzine
halk tutmazlar el üstünde 'abes pervîzini
6. aylemez nâ-merd-i zer¹⁸⁸⁴-i miğferi sâhib-hüner
tîg-veş merdüñ gerekdir cevherinden cevşeni
7. nâledir sâmân-ı şabruñ itdireñ tārâc-ı nâz
eyleyen āgâh feryād-ı ceresdir rehzeni
8. keştî-i şahpâyı tadrîc ile kullan sâkıyâ
da 'vî-i deryâ-keşi ile kapatma yelkeni
9. şöyle ser-şâr-ı rahîk-ı vahdet oldum **râgîbâ**
yâre eylerdim işâret şorsalar benden beni

816.

müstef' ilün/ müstef' ilün /müstef' ilün/ müstef' ilün

1. urduñ cefâ taşın dile dîvâne mi şanduñ beni
zencîrüne bend eyledüñ uşlana mı şanduñ beni
2. ma 'mür idüb mülk-i dili yapmadın eski menzili
ta 'mîre kâbil olmayan vîrâne mi şanduñ beni
3. ihsâna dermân yok didün gayrı güzeller çok didüñ
her şem 'i bezme tolaşur pervâne mi şanduñ beni
4. feryādumı işitmedüñ rāh-ı vefāya gitmedüñ
bir āşinālîk itmedin bî-gâne mi şanduñ beni
5. **yaḥyāya** eylersin cefâ feryādıñ anlarsın hevâ
sākî mey-i engür ile mestâne mi şanduñ beni

817.

mefâ 'ilün /mefâ 'ilün /mefâ 'ilün/ mefâ 'ilün

1. akıtdum yaşumı yaḫdum fitîl-i dāğ-ı sūzânı
benüm şimdi maḥabbet bezminüñ şem 'i şebistânı
2. ne deñlü 'āşık-ı şūrîde varsa aña dil virmiş
'aceb āşüfteler cem ' eylemiş zülf-i perişânı
3. sirişk-i çeşme başdur nār-ı ğam dilde tutuşdukça
gözüne yandıra¹⁸⁸⁵ gör âteş-i sūzân-ı hicrânı
4. yıkılsun ço cefâ taşı derün-ı ḥâne-i dilde
yapar bir gün olur ol şāh-ı 'ādil kalb-i vîrânı

¹⁸⁸⁴zer ' M. : vaż' Ragıp Paşa D.

¹⁸⁸⁵yandıra M. : yendiri Yahya D.

5. kemān ü tīg¹⁸⁸⁶ ü hañcer cem 'in eyler turmaz ey **yaḥyā**
yine bir fitne peydā itmek ister çeşm-i fettānı

818.

mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün

1. ne dil olaydı ne dilber ne ibtilāmuz olaydı
ne aşnālīk ideydük ne aşnāmız olaydı
2. bu deñlü cevrine çarḥuñ taḥammül itmek olur mı
iden cefāyı hele yar-ı bī-vefāmuz olaydı
3. cihān cihān ğamı 'aşḳ olmasaydı sīnede dirdük
bizüm de cem' gibi cām-ı cihānümāmız olaydı

176b

4. günāhumuz yoğ iken cevri ider ağlama dirdin
kim ağlar idi¹⁸⁸⁷ cürmümüz ḥaṭāmuz olaydı
5. **riyāzīyā** ne sitekler iderdi çarḥı göreydin¹⁸⁸⁸
eger bizüm daḥı yanında bir ricāmuz olaydı

819.

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. bir güler yoḳ yüzüme berḳ-ı belādan ğayrı
kim siler yaşumızı¹⁸⁸⁹ seyl-i cefādan ğayrı
2. sākī-i bezm diriğ itmez elinden geleni
elümüzden ne gelür ḥayr-ı du'ādan ğayrı
3. 'umaram nāme-i a' mālüm oḳınmaya ḳala
anda bir nesne mi var sehv-i ḥaṭādan¹⁸⁹⁰ ğayrı
4. baḳmañuz giryesine zāhid-i efsürde dilüñ
nesi var yüze gelür eşk-i riyādan ğayrı
5. ğarḳ olub lücce-i 'aşḳuñda eger cān virsem
kim gelür üstüme emvāc-ı belādan ğayrı
6. nazm-ı zibā-yı **riyāzī**-i sūḥan perdāzuñ
pak ma'nāsı mı yoḳ ḥüsn-i edādan ğayrı

820.

fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün / fā' ilün

¹⁸⁸⁶tīg M. : tūr Yahya D.

¹⁸⁸⁷idi M. : idi eger Riyazi D.

¹⁸⁸⁸göreydin M. : göreydük Riyazi D.

¹⁸⁸⁹yaşumızı M. : yaşumı Riyazi D.

¹⁸⁹⁰sehv-i ḥaṭādan M. : sehv ü ḥaṭādan Riyazi D.

1. nitekim bu gülşenüñ bülbülü¹⁸⁹¹ yok ben gibi
bâğ-ı hüsne gelmedi bir gönçe-i ter sen gibi
2. âb-ı gamla şolmasun 'ayşum ocağı dir iseñ
yağma her bir gördüğün sen âteş-i külhen gibi
3. şalma cânuñ zevrakıñ girdâb-ı bahır-ı nekbete
şişirüp bād-ı hevesle kendüni yelken gibi
4. hâr-ı gam olub dolaşma dâmenine herkesün
kalbe râhat-bahş olub irgür safâyı¹⁸⁹² gülşen gibi¹⁸⁹³
5. 'arşa-ı dehrüñ **cenâbî** merd-i şeh-bâzı geçen
zîver-i dünyâ-yı dūna meyl ider mi zen gibi

821.

fâ' ilâtün /fâ' ilâtün /fâ' ilâtün/ fâ' ilün

1. 'âlem-i hayretde ben nâ-çâr gördüm kendümi
kendü cânumdan dahı bî-zâr gördüm kendümi
2. şîşe-i nāmūs u nengi yirlere çalub müdām
cür'a-h'âr-ı bezm-i bî-'âr¹⁸⁹⁴ gördüm kendümi
3. bâliş-i derd ü belâdan başumı kaldurmayub
ben bu 'illet-hânedede bîmâr gördüm kendümi
4. âh-ı pür-süz eylesem yaşam çerâğ-ı miñneti
âteşe âteş şalar pür-nâr gördüm kendümi
5. meclis-i gamda **cenâbî** ben beni fark itmeyüb
mest-i rüsvâ-yı cihân evkâr gördüm kendümi

177a

822.

fâ' ilâtün /fâ' ilâtün /fâ' ilâtün /fâ' ilün

1. mihre teşbîh eylesem olmaz ruḥ-ı cânānumı
hiç gedâyıla ola mı bir tutam sulṭānumı
2. gözden akan yaşumı silmez ḥabîbüm luṭf idüp
ey şabâ sen yokla bâri¹⁸⁹⁵ dîde-i giryānumı
3. ağlamakdan bî-başar kalsam nola ya'kübveş
görmez oldum nice demdür yūsuf-ı ken'anumı

¹⁸⁹¹bülbülü M. : bir bülbülü Cenabi D.

¹⁸⁹²safâyı M. : safâ Cenabi D.

¹⁸⁹³Mısranın vezni hatalıdır.

¹⁸⁹⁴bezm-i bî-'âr M. : bezm-i gam bî-'âr Cenabi D.

¹⁸⁹⁵yokla bâri M. : bâri yokla Cenabi D.

4. şerbet-i 'aşkuñ içelden görmedüm sıhhat yüziñ
la'lüñe geldüm şabībüm tā şoram dermānumı
5. şan **cenābī** bahra düşdüm yoq halāşa kudretüm
eşküñ seyl-i revānı kapladı her yanımı

823.

fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün

1. ehl-i 'aşkuñ kıl temāşā sīnesinde dāğımı
görmek isterseñ dilā güllerle cennet bāğımı
2. mezheb-i 'uşşāk içinde ehl-i islām olmadı
küfr-i zülfüñe şu kim kaldurmadı parmağımı
3. yakmağa biñ şevk ile cānā çerāğ-ı derdüñi
cān fitiliyle pür itdüm ben yüregüm bağımı
4. mışr-ı hüsnünde kaşuña didiler zü'n-nündür
nile nisbet eyleyenler gözlerüm ırmağımı
5. dāğ-ı mihrüñ yaqalı ey meh **cenābī** sīnede
döne döne uyarupdur ehl-i dil ocağımı

824.

fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilün

1. yine hāk-i reh-i cānānı şabādan kapdı
sürmeden¹⁸⁹⁶ dīde-yi ter bād-ı hevādan kapdı
2. çeküb aldı elimizden meded ol şūhu raqīb
ni'meti kelb gibi dest-i gedādan kapdı
3. çehresin zerd-nümā etse nola 'aşık-ı zār
cezbe-yi 'aşkı yakıp kährübādan kapdı
4. zaḥm-ı dil böyle hevālandı nem-i ye's meger
hüşkī-yi ebr-i siyeh-rüy-ı semādan kapdı
5. şu'arā böyle rübūde olacaq nükteleri
sülḥan-ı **vehbī**-yi pākīze-edādan kapdı

825.

mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün

1. elim ermez güle pā-der-kef-i hār olduğum kaldı
bu gülşende hemān bülbül gibi zār olduğum kaldı

177b

¹⁸⁹⁶sürmeden M. : sürmesin Vehbi D.

2. kemāle irmeden bedr-i ümīdim buldu nokşānı
hilāl-i minnet-i çarḥ-ı sitemkār olduğum kaldı
3. kalem-veş olmadım āzāde-ser baht-ı siyāhımdan
girībān-çāk-i miḥnet dīde ḥūn-bār olduğum kaldı
4. güşāyiş bulmadı gencīne-yi kāmım ‘azīmetle
tılsımın muḥkem itdüm zahmī-yi mār olduğum kaldı
5. nigāh-ı lutfuna bir kerre mażhar olmadım **vehbī**
o şūḥuñ ḥasret-i çeşmiyle bīmār olduğum kaldı

826.

mefā‘ilün / mefā‘ilün / mefā‘ilün / mefā‘ilün

1. seni kim çekdi āyā ḥalvete ḥammāmdan ğayrı
kim aldı sīneye āyīne-yi endāmdan ğayrı
2. dehānıñ var mı öpmüş söyle ey şīrīn-zebān söyle
nezāketle leb-i cām-ı mey-i gül-fāmdan ğayrı
3. ne gördüm nev-nihālīm meyve-yi bāğ-ı vişālīñden
turunc-ı ğabğabıñ şevkiyle fikr-i ḥāmdam ğayrı
4. leb-i şīrīn ü çeşmiñ ‘aşkına nüş eylesem bāde
getürmem bezmime nuql-i şeker-bādāmdan ğayrı
5. şeker-ḥand-i lebiñ ağyārı şīrīn-kām ider ammā
benimçün behre yokdur telḥī-yi düşnāmdan ğayrı
6. olursa āb-ı ḥızırıñ ‘aynı bakmam çeşm-i rağbetle
uşandım minnet-i ḥüşk-i zülāl-i kāmıdan ğayrı
7. ‘aķīk-āsā dil-i pür-ḥūnı etdim şerḥadār ammā
ne çıkdı zeyl-i imzā-yı talebde nāmdan ğayrı
8. hücüm-ı tā’ir-i iķbālden nev-kaşr-ı devletde
ne yapsun büm bulmaz lāne künc-i bāmdan ğayrı
9. gelür yok ḥātır-ı vīrānı ābād etmege **vehbī**
pey-ā-pey cüş eden seyl-i ğam-ı eyyāmdan ğayrı

827.

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1. āh kim ağzım şulandı seyr iderken saķızı
puse va‘diyle şeker çiynerdi bir tersā kıızı
2. reng-i şahpā ile olmuş gül yanaķlar al al

beyza-yı sürh idi hem kâfir giyinmiş kırmızı

3. kākül-i zer-tāra bir cevher-sitāre bend edüb
şanki indirmiş kemend ile felekden yıldızı
4. kırkarım girmez ele tā portukala gönderir
hasret-i nārenc-i pistānı bu şevk ile bizi
5. müslimāna pek yakındır cünbişinden añladım
vehbiyā nuş etmeseydi āh o ruhbān dīnsizi

828.

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. zaḥmnāk etdi derūnum dīde-yi ḥün-ḥ'āresi
var ise yāre şarılmaktadır bulunsa çāresi
2. eyledim sencīde-yi mīzān-ı çeşm-i i' tibār
bir ağır başlı güzel ammā alınmış çaresi
3. konmağa bir naḥl-i istiğnā arar kim 'āşıkıñ
pek hevālanmış yine mürğ-i dil-i āvāresi
4. cām-ı leb-rīz istemez şahpā-keşān-ı derd-i 'aşk
sākī-yi bezmiñ lebinden mest olur mey-ḥ'āresi
5. eylemez çünkim şikāf-ı leb kabül-i iltiyām
ğālibā tīg-i zebāniñ da oñulmaz yaresi
6. yād eder va'zında ḥūrī kızların pek şevk ile
şeyḥi zen-dost eylemiş istanbuluñ mekkāresi
7. tāb-ı 'aşk ile ğazel mi söylemiş **vehbi** yine
nazma sūziş verdi böyle tab'-ı āteş-pāresi

829.

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. cām-ı la'liñ şevkine mestāne etdiñ sen beni
kāse-līs-i sofray-ı meyḥāne etdiñ sen beni
2. boynuña olsun vebāli kākülün zencīrini
gerdeniñde gösterub dīvāne etdiñ sen beni
3. pīrlıkde ḥātırım yıkdıñ ne yaptım ben saña
'ākıbet gencim deyü vīrāne etdüñ sen beni
4. zülfüne kondurmayub mürğ-i dil-i āvāreyi
böyle mānend-i ḥümā bī-lāne etdiñ sen beni

178b

5. maḥrem oldu ğayriler Şimdi ḥarīm-i vaŐlıña
āŐinā iken niĉün bġgāne etdiñ sen beni
6. yanmadan yaġılmadan pervāne Şimden Őoñra kim
Őem‘-i rŪyuñ gōŐterŪb pervāne etdŪñ sen beni
7. ḥŪsnŪnŪñ mecnŪnu etmiŐken yine **vehbiye** der
‘āleme leylī gibi efsāne etdŪñ sen beni

830.

mefā‘īlŪn / mefā‘īlŪn / mefā‘īlŪn / mefā‘īlŪn

1. ğazāl-i ‘iŐve-sencim dām iderse ĉīn-i ebrŪyu
niġāh-ı ŐŪḥu Őayd eyler niĉe rim-kerde āḥŪyu
2. mŪ‘ezzīn-zāde kād-kāmet gōŐterse¹⁸⁹⁷ cāmi‘-i ḥŪsne
imām allāḥŪ ekber der gōrŪb miḥrāb-ı ebrŪyu
3. leb-i cŪda olur engŪŐt-i ḥayret serv-i bālāsı
ḥīrām-ı nāzı getŪrse¹⁸⁹⁸ ĉemende kadd-i dil-cŪyu
4. yine Şemşir vermiş deşt-i jengī¹⁸⁹⁹-yi siyeh-meste
idŪb peyveste-yi ebrŪ mŪkeḥḥal ĉeŐm-i cādŪyu
5. hezārān kār vān-ı ĉīn ile mŪŐġ-i ḥoten gelse
dimāġımdan ĉıġarmam ben o zŪlf-i ‘anberīn bŪyu
6. ḥumārın neş‘eden evvel ĉekersin cām-ı Őaḥpānīñ
dilā bezm-i Őafāda hem-dem etme rind-i bed-ḥŪyu
7. ḥamŪŐ eyler cihānı naġmesin gŪŐ etdirip bōyle
nevā-sāz eylese **vehbī** ney-i kilik-i sŪḥan-gŪyu

831.

mefā‘īlŪn / mefā‘īlŪn / mefā‘īlŪn / mefā‘īlŪn

1. temāŐā itse ol rŪḥ-ı muŐavver tersāyı¹⁹⁰⁰
atar āġŪŐdan meryem ana taŐvīr-i ‘īsāyı
2. ĉelīpā-veŐ gŪŐāde-sīne-yi sīmīne ŐarkıtmıŐ
miŐāl-i riŐte-yi zŪnnār ġīsŪ-yı semen-sāyı
3. baña ol māḥ-ı rŪmī baŐka taġvīm eyleyŪb iŐḥār
dŪŐŪrdŪ sāl-i ḥalf-i va‘de-yi vaŐla kebīsāyı
4. tŪyurdum rāz-ı ‘aŐkı sġnemi dōġmekle dŪnyāya

¹⁸⁹⁷gōŐterse M. : getirse Vehbi D.

¹⁸⁹⁸getŪrse M. : gōŐterse Vehbi D.

¹⁸⁹⁹deŐt-i jengī M. : dest-i zengī Vehbi D.

¹⁹⁰⁰tersāyı M. : ŐŪḥ-ı tersāyı Vehbi D. MıŐranın vezni hatalıdır.

idüb nākūs-veş gül-bang ile feryād-fersāyı

5. şulu manastırı seyl-āba verdi çeşm-i giryānım
pür etdim eşk-i hūnīnim ile kanlu kilīsāyı
6. bahūr-ı meryemi başdırdı dūd-ı nāle vü āhım
göreldeñ āteşīn-rūyunda hāl-i ‘anber-āsāyı
7. inanmaz āh o kāfir mācerā ihlāşıma **vehbī**
yemīn itsem öpüp incīl ile tevrāt-ı mūsāyı

832.¹⁹⁰¹

fā‘ilātün/fā‘ilātün /fā‘ilātün /fā‘ilün

179a

1. būs-ı la‘liñ şöyle sīr-āb-ı zülāl eyler beni
kim gören āb-ı hayāt içmiş hayāl eyler beni
2. şā‘ire söz bulmağa minnet ne ammā neyleyim
āh kim hayret seni gördükce lāl eyler beni
3. sevdiğim cām-ı meye hācet nedir la‘l-i lebiñ
bir şeker-ħandeyle mest-i bī-mecāl eyler beni
4. bağda zülf ü ruħuñ andıkca bu kimdir deyü
sünbül ü gül biri birinden su‘āl eyler beni
5. nükhet-i zülfüñle geldikce nesīm-i nev-bahār
turra-i sünbül-şıfat āşüfte-ħāl eyler beni
6. nā-tüvānım şöyle çeşmiñ hasretinden kim gehī
sāye-i müjgān-ı āhū pāy-māl eyler beni
7. gerdişīñ gördükce sākī-i mülāyim-meşrebiñ
ārzü ser-geşte-i fikr-i muħāl eyler beni
8. hasret-i çeşmiñle ben hāk-i siyāh olsam daħı
baħt āhir sürme-i çeşm-i gāzāl eyler beni
9. gūyiyā bilmez efendim bende-i dīrīnesin
kim **nedīmā** bu mudur deyü su‘al eyler beni

833.

fā‘ilātün/fā‘ilātün /fā‘ilātün /fā‘ilün

1. sīnede evvel ne muħrıķ ārzūlar var idi
lebde ser-keş āhlar āteşli hūlar var idi
2. böyle bī-ħalet degildi gördüğüm şahrā-yı ‘aşķ

¹⁹⁰¹ Bu gazel Nedim D.’de 13 beyittir.

anda mecnūn bīdler divāne cūlar var idi

3. ben bu gün bir nev-bahār-ı hūsn ü ān seyreyledüm
tarf-ı destārında sūnbül gibi mūlar var idi
4. sen yine bir nev-niyāz ‘āşık mı peydā eyledüñ
kūyuña yer yer dökülmüş āb-ı rūlar var idi
5. ey **nedīm** ey bülbül-i şeydā niçün hāmūşsun
sende evvel çok nevālar güft ü gūlar var idi

834.

fe‘ilātün/fe‘ilātün /fe‘ilātün /fe‘ilün

1. gerden-i şāfi beyāz öyle ki kāfūr gibi
çeşm ü ebrūsu siyāh öyle ki semmūr gibi
2. şu‘le-i hūsnüne gözler kamaşur bakdıķca
gāh u bīgāh gelüb şöyle tura nūr gibi
3. cism-i pākiñ dediler hem ter imiş hem berrak
depeden tırnağa dek gül gibi billūr gibi
4. niğehiñ böyle neden hastadır ey şūh seniñ
gözleriñ bezm-i ezelden beri maħmūr gibi
5. sū-yı zanneyleyemem ğayrilere sultānım¹⁹⁰²
derd-ı ‘āşkıñla **nedīmā** hele rencūr gibi

179b

835.

fe‘ilātün/fe‘ilātün /fe‘ilātün /fe‘ilün

1. bezm sensiz görünür lānegeh-i būm gibi
bağ-ı mey ğam getirür tã‘ir-i meş‘ūm gibi
2. kesb-i yedir denilür başa gelen insāmiñ
şafha-i kefdē hāt-ı cebhesi mersūm gibi
3. sensiz ey yūsuf-ı gül-pīrehenim cāme-i ten¹⁹⁰³
zaħm urur cismime pīrāhen-i mesmūm gibi
4. görse ol barıķa-i hūsnü bütān-ı keşmīr
tāb-ı hayretle erirlerdi püt-i mūm gibi
5. bī-nemekdir teb¹⁹⁰⁴-i hecriñde bize ey sākī
gerdiş-i sāğar-ı mey lerziş-i maħmūm gibi

¹⁹⁰²sultānım M. : ammā kim Nedim D.

¹⁹⁰³ten M. : feth Nedim D.

¹⁹⁰⁴teb M. : leb Nedim D.

6. yine bu nazm-ı bülend ile **nedim** ümmîdin
zîver salik emeldir der manzûm gibi¹⁹⁰⁵

836.

fe‘ilâtün/fe‘ilâtün /fe‘ilâtün /fe‘ilün

1. ser-i zülfünde figân eylemek âyin oldu
nâle-i dil ceres-i kâfile-i çîn oldu
2. âb-ı hayvândan iki cedvel olup efsürde
şuḥ-ı sîmin-tenime sâḳ-ı bilürîn oldu
3. ‘ûḳde-i ḥâtırı biz ḥalle şitâb etdikce
o püt-i ser-keşiñ ebrûları pür-çîn oldu
4. şafvet-i tab‘ımız artırdı gurûr-ı ḥüsnüñ
mest-i nâzım baḳub âyîneye ḥod-bîn oldu
5. şüz-ı ‘aşḳ olmadı derdime devâ ḥayf **nedim**
baḥt-ı ḥâbîdeye dâḡım gül-i bālîn oldu

837.¹⁹⁰⁶

mef‘ülü/fâ‘ilâtü/mefâ‘ilü/ fâ‘ilün

1. ḡamzeñ füsün ile süḥan eyler nezâketi
çeşmiñ nigâḥ şekline ḳor nâz u naḥveti
2. aldıñ hadeng-i cevriñi sînemde ḳoymadıñ
ey ḳaşları kemân ḳatı cevri eylediñ ḳatı
3. geh sürme ḡâḥ vesme vü ḡâḥî piyâle çek
ey serv-i nâz çekme yeter ḡayri kâmeti
4. deryâ-yı ‘aşḳa dün beni baş üzre¹⁹⁰⁷ eyledi
bir dâne al fesli cezâyirli âfeti
5. sînemde ‘aşḳını ḫatalım itmişim nihân
ammâ ki ḳande şaḳlayalım¹⁹⁰⁸ âh-ı ḥasreti
6. aldım ḳoçub miyânını bir tatlı bûsesin
ammâ ki yakdı aḡzımı şandım ki lezzeti¹⁹⁰⁹
7. heb ḳullarını itdi o kân-ı kerem çerâḡ
zannım budur ki geldi **nedimiñ** de nevbeti

180a

¹⁹⁰⁵zîver salik emeldir der manzûm gibi M. : lahza-i âtîfet-i bâki‘a-i rûm gibi Nedim D. Mısranın vezni hatalıdır.

¹⁹⁰⁶Bu gazel Nedim D.’de 12 beyittir.

¹⁹⁰⁷baş üzre M. : başarda Nedim D.

¹⁹⁰⁸şaḳlayalım M. : şaḳlayayım Nedim D.

¹⁹⁰⁹ki lezzeti M : harâreti Nedim D.

838.

fā' ilātün/fā' ilātün /fā' ilātün /fā' ilün

1. mest-i nāzım kim büyüdü böyle bī-pervā seni
kim yetişdirdi bu gūne servden bālā seni
2. būydan hoş rengden pākīzedir nāzük teniñ
beslemiş koynunda gūyā kim gül-i ra' nā seni
3. güllü dībā giydiñ ammā korkarım āzār eder
nāzenīnim sāye-i hār-ı gül-i dībā seni
4. bir eliñde gül bir elde cām geldiñ sāķiyā
ķangısın alsam gülü yāhud ki cāmı yā seni
5. şandım olmuş ceste bir fevvāre-i āb-ı hayāt
böyle gösterdi baña ol ķadd-i müstesnā seni
6. şāf iken āyīne-i endāmdan sīnem dirīğ
almadım bir kerrecik āgūşa ser-tā-pā seni
7. ben dedikçe böyle kim kıldı **nedīmi** nā-tüvān
gösterir engüşt ile meclisdeki mīnā seni

839.

mef' ūlü/fā' ilātü/mefā' ilü/ fā' ilün

1. 'uşşāķiñ olsa nola fedā naķd-i cānları
seyr itmediñ mi dünkü fedāyī cüvānları
2. şevķ āteşine sen de tutuşduñ mu ey gönül
seyr itmediñ mi dün tutuşan pehlevānları
3. ol perçemiñ nazīrini hātırda mı gönül
görmüş idiñ geçen sene sünbül zamānları
4. çeng ü çegāne zevķ-ı birāz dursun el-amān
seyr edelim bu seyre gelen dil-sitānları
5. ma' lūmdur benim sūhanım maħlaş istemez
farķeyler onu şehrimiziñ nükte-danları

840.

mef' ūlü/fā' ilātü/mefā' ilü/ fā' ilün

1. ey kaşı yā yüzüñ beri dönmez misin daħı
ey gur-re-i ümīd görünmez misin daħı
2. billah ne saħt āteş imişsin gönül meger

ğark olduñ eşk-i hūna söyünmez misin dađı

3. kanı o geceler o ıarablar terāneler
ey def añub o zevkı dögünmez misin dağı
4. kāfir kıızı dükenmedi mi mātem-i peder
sāgar çeküb kıızılca sürünmez misin dağı
5. dil-berle mācerāñı yeter şakladıñ **nedim**
nağl eyleyüb biraz da ögünmez misin dağı

841.

fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

1. eyledi bir iki peymān eyle ser-gerdān bizi
āh o şahpā satıcı 'aql alıcı kāfir kıızı
2. sīnesi destindeki peymāneden berrāk u şāf
ruğları destideki şahpā-yı terden kırmızı
3. germ olub ođlān¹⁹¹⁰ bize bir pūse ikrār eylemiş
dün qarıñ¹⁹¹¹ da çığnedi ey pīr-i mey ol sağızı
4. hāne tenhā elde şahpā kelle germ ü yār nerm
āh ey şabr u tađammül ba'd-ezin yāhū sizi
5. var mıdır bilmem **nedimā** bir dağı anuñ gibi
dīn ü dil haşmı riyā cellādı tađvā hırsızı

842.

fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

1. bağşeden cām-ı şahpāya¹⁹¹² sübha-i mercānını
hiçe şaymaz 'ālemiñ iskender ü hākānını
2. dīdemiñ gördükde zūr-ı cūşiş-i tuđyānını
tıtdu kūhuñ cūylar feryād idüb dāmānını
3. 'ayşa mađrūr olma kim bir iki günde gonçeniñ
sīne-i şad-çāk eder gerdün leb-i handānını
4. sūru ba'zıñ ba'za mātem-hız olur ebrıñ görüñ
hande-i berķ eyler efzun dīde-i giryānını
5. nağd-i ümmīd ile pürdür ceyb-i şubh ey dil hemān
vām-h'āh-ı āhiñ elden kıoyma sen dāmānını

¹⁹¹⁰ođlān M. : oğlun Nedim D.

¹⁹¹¹qarıñ M. : kızım Nedim D.

¹⁹¹²şahpāya M. : safāya Nedim D.

6. seyr idüb¹⁹¹³ eşk-i gül-âbı h̄ande-i gül-gönçede
‘âkıbet-bîn eyleyenler dīde-i ‘irfānını
7. rüy-ı t̄abānıñ seher h̄āb içre bir kez seyreden
pençe-i h̄urşīdden girā bulur müjgānını
8. sīnede teng olma ey dil kim seni der-bend eden
maṭla‘-ı kām eyleyendir yūsufuñ zindānını
9. neylediñ netdiñ **nedīmā** tīşe-i efkār ile
bī-sütün-ı feyż-i ‘aşkıñ bulduñ āhir kānını

181a

843.

fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilün

1. sīnede bir laḫza ārām eyle gel cānım gibi
geçme ey rūḫ-ı revān ‘ömr-i şitābānım gibi
2. perde vār¹⁹¹⁴ añlardım el-ḫaḫ gönçayı gördüm seher
ol daḫı leb-rīz-i çāk olmuş girībānım gibi
3. reşk-i çīn olmaḫda fikrim gelmedi ta‘bire līk
vaşfi ol gīsūlarıñ h̄āb-ı perīşānım gibi
4. geçmem ol gülden gül-āb almazdan evvel müyumuñ¹⁹¹⁵
her biri inbīḫ-i zehr-āb olsa müjgānım gibi
5. cüst ü cū itdüm yine cānā **nedīmā** bendeñe
bir efendi bulmadım devletlü sultānım gibi

844.¹⁹¹⁶

fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilün

1. baḫşeden cām-ı şafāya sūbḫa-i mercānını
hiçe şaymaz ‘ālemiñ iskender ü ḫākānını
2. dīdemiñ gördükde zūr-ı cūşış-i tuḡyānını
tutdu kūhuñ cūylar feryād idüb dāmānını
3. ‘ayşa maḡrūr olma kim bir iki günde gönçeniñ
sīne-i şad-çāk eder gerdün leb-i ḫandānını

bālāda tecdīd üç beyit mükerrer yazılmışdır

845.

fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilün

¹⁹¹³idüb M. : eder Nedim D.

¹⁹¹⁴vār M. :dār Nedim D.

¹⁹¹⁵müyumuñ M. : müyunun Nedim D.

¹⁹¹⁶Bu gazel mecmuada daha evvel yazılmış burada yalnızca üç beyiti verilmiştir.

1. bir şeker h̄andeyle bezm-i şevke cām itdüñ beni
nīm şun peymāneyi sākī tamām itdüñ beni
2. şu‘le serv-āsā çıkar h̄ākimden ol yerlerde kim
pāy-māl-i tevsen-i āteş-hırām itdüñ beni
3. nükhet-i gīsū ile geldiñ bize āh nesīm¹⁹¹⁷
turra-i sünbül-şıfat āşüfte-kām itdüñ beni
4. cilve-i h̄üsnüñle her müyum perī-h̄ız olmada
‘aşk ile ser-tā-ka-dem āyīne-cām¹⁹¹⁸ itdüñ beni
5. böyle ser-mest ü h̄arāb itme **nedīm-i** zārını¹⁹¹⁹
nīm şun peymāneyi sākī tamām itdüñ beni

846.

fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilün

181b

1. ‘aybdır kirü qalur destinde yüzde qāresi
derhem ü dinār ile aldanma cānım pāresi
2. öyle bir dürr-i yetīm-i nāzı eyler perveriş
nola ol tıflıñ şadef-kārī ise gehvāresi
3. gerdiş-i sāgar kadar lezzet¹⁹²⁰ verirdi ‘āşıka
tıfl iken ol mest-i nāzıñ nergis-i bīmāresi
4. itmesün bīhūde diller merhem-i la‘lin heves
hançer-i müşgīn-i ebrūnuñ oñulmaz yāresi
5. gösterir āyīne-i zānūda bir gird-āb-ı h̄ün
hayret-āmuzān-ı ‘aşkıñ gerdiş-i nezzāresi
6. nola gitse kendüden hayretle cān-ı nā-şabūr
yā seferdir yā taḥammül çünki ‘aşkıñ çāresi
7. dil yine ser-keştedir tīr-i hevāyī-veş **nedīm**
bir kemān-ebrūnuñ olmuşdur meger āvāresi

847.

mef‘ülü/fā‘ilātü/mefā‘ilü/fā‘ilün

1. bir nīm neşve şay bu cihānıñ bahārını
bir sāgar-ı keşīdeye tut lālezārını
2. dil gerd-i gamsız olma revā mı ki ka‘beniñ

¹⁹¹⁷ āh nesīm M : āh ey nesīm Nedim D.

¹⁹¹⁸ cām M. : fām Nedim D.

¹⁹¹⁹ zārını M. : zār-veş Nedim D.

¹⁹²⁰ lezzet M. : hālet Nedim D.

ey h̄āce yılda bir süpürürler gubārını

3. peykān gibi lebiñde götür onu tīr-veş
‘aşkıñ cerīde tayy edegör reh-güzārını
4. āhı yetişdi bülbül-i zārıñ ki baġbān
çüb-ı duhān edindi gülün şaḡsārını
5. bir dem mi var ki āh iderek añmaya gönül
ey serv-ḳad senüñle geçen rüzgārını
6. şevḳ-ı tamām va‘de-i ferdāyı diñlemez
reşk oña ki cihānda bu gün buldu yārını
7. İran-zemīne tuḥfemiz olsun bu nev-ġazel
İrgürsün İşfahāna Sitanbul diyārını
8. düşmen ne deñlü saḫt ise şād ol ki ey **nedīm**
seng üzre gösterür zer-i kāmīl ‘ayārını

848.

fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilün

1. cūy gösterdi yine āyīne-veş rüy-ı güli
pençe-i mihr açdı hem-çün şāne zülf-i sünbülü
2. şöyle gülşen pür-ṭarab kim gūşlar fark eylemez
ḳahḳahā-yı ḥande-i gülden nevā-yı bülbülü
3. eylemiş gūyā ki ḥaḳ īcād cism-i nāzükün
eyleyüb āmīḫte büy-ı güle reng-i müli
4. gülşen-i ḥüsnüñ görüñ sünbül-hevā-yı gülşenin
ebr-i müşkin-veş ṭaġıdıḳca nesīm ol kākülü
5. tāze ma‘nī rü-nümā nazm-ı selīsінде¹⁹²¹ **nedīm**
cūy gösterdi yine āyīne-veş rüy-ı güli

182a

**nef‘ī merḥumuñ birāz ġazeliyyātı terḳım olunmuşdur fi‘l āşıl
edirnevi olduġına iştibāh bu ḳadar zīrā selāṭin-i maḥiyyeden
sultān aḫmed ve sultān osman-ı sani ve şaḫib-i cāmī‘ murād ġāzi
ḥazretleriniñ zamān-ı saltanatlarında şā‘irān-ı meşhurından
oldıġı**

849.

fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilün

1. cānımıñ sīnede teng olsa nola cāygehi

¹⁹²¹ selīsінде M. : selīsinden Nedim D.

şalınur teng abālar giyüb ol serv-i sehī

2. rūzigār anı siler miydi gözümde her dem tūtiyādan da ‘aziz olmasa ger hāk-i rehi
3. dil-i erbāb-ı muhabbet hep aña düşmüştür sernigündür diye āh-ı zeanın şanma tehī
4. cān verir ‘āşık-ı dil-astalara gerçi lebi ne gönüller alır ammā göz ucuyla nigehi
5. itme ol şūh ile vuşlat hevesin ey **nef‘i** emrine rām edebilsün mi gedā pādişehi

850.

fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilün

1. tengdir gāyet ile ol püt-i şūhuñ deheni ande yol açmasa andan ıamazdı süheni
2. heyet-i nāfi degildir görinen buldu revāc naş-ı tamgā-yı yed-i udret ile sīm-teni
3. cism-i pākinde leāfet o adar kim şanasın sīnesi āyinedir āyinedān pīreheni
4. virmez ol pīrehen ü sīne şafāsını yine dökse ger şafa-i āb üzre şabā yāsemeni
5. virdi **nef‘i** yine bu nazm ile dūnyāya neşāt şanki bir cām ile germ eyledi biñ encümeni

851.

fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilün

1. rū-berūdur ab‘ımın hūrşid ile āyīnesi reşk ider ar ana dā‘im baña oldur kīnesi
2. kim baar mir‘āt-ı hūrşide ururken rüy-ı yār rüy-ı dil göstermede şāfidir andan sīnesi
3. oldu ‘aş-ı bıkır-i fikrimle bir abdāl āfitāb zūlf-i zühre tār u pūd-ı hıra-i peşmīnesi
4. ‘āşıa bir tāze dilber de gerekdir māhaşal köhne mey ‘aş-ı ilāhī hemdem-i dīrīnesi
5. kāmran-ı mülk-i nazm olsam nola **nef‘i** gibi bir dūkenmez kāna beñzer ab‘ımın gencīnesi

182b

852.

mefā'ılün/ mefā'ılün/ mefā'ılün/ mefā'ılün

1. gider keyf-i şarābıñ zevki böyle yāda gelmez mi
meğer hıc mevsim-i gül devr-i cām-ı yāda¹⁹²² gelmez mi
2. nolur yā'ıyd u nevrüz irse yine 'ālemiñ hāli
bu günler cām-ı mey ğam define imdāda gelmez mi
3. hārāb oldu yıkıldı kalb-i 'āşık gibi meyhāne
hārābāt ehli bilmem noldu kimse dāda gelmez mi
4. görüp çarhıñ bu zılmün derd ile def sīne dögmez mi
kadeh kıan ağlamaz mı çeng ü ney feryāda gelmez mi
5. nice ülfet tutarsın zühd ile bilmem sen ey nef'ı
içüb mest olduĝuñ hıç hātır-ı nāşāda gelmez mi

853.

fā'ılātün/ fā'ılātün/ fā'ılātün/ fā'ılün

1. dilnişindir ğamze ammā dilrübādır tırrası
'āşık-ı bīdillere tırfel belādır tırrası
2. ğamze-i 'ayyāra ğālibtir göñül şayd itmede
gerçi bir āşüfte-i serder hevādır tırrası
3. üstüne dıtrler tırrur ol mest-i hı'āb-ı nāz iken
ğamze-i şūhuna güyā mübtelādır tırrası
4. zabtı bir bend ile müşküldür dil-i dīvāneniñ
iki zencīr ister aniñçün dütādır tırrası
5. tab'-ı nef'ı gibi pervāz-ı bülend itse nola
āfitāba sāye şalmış bir hümādır tırrası

854.

fā'ılātün/ fā'ılātün/ fā'ılātün/ fā'ılün

1. leşker-i müjgānı kim bir kahrāmāndır her biri
ğamzesiyle ceng ider şāhib kırāndır her biri
2. günde biñ kıan eylemek çok mu o hūnī gözlere
gördüğüne rahımı yok bir bī-amāndır her biri
3. ğamzeler hōd çāk çāk itmekte dā'im dilleri
söyleşilmez tıt kı şemşīr-i zebāndır her biri

183a

¹⁹²²yāda M. : bāde Nef'ı D.

4. āteşin dillerle pür t̄ab ol kadar ḡisūları
ḡūyiyā bir ejder-i āteş-feşāndır her biri
5. āferin nef'ī yine ṭab' -ı ḡazelperdāziña
penc beytiñ nüṣṣa-i siḥr-i beyāndır her biri

ḡazel-i maṣnu' ṣāhin girāy

855.¹⁹²³

fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilün

1. yār gelüb 'āşiqiñ menziliñi kılsā cāy
itmeye mi gül yüzü¹⁹²⁴ dīdesini rūşenāy
2. yanaşub ol māh yā ḥançer-i ser-tiz gibi
eyleye ağıyārımıñ sīnesini hemçü nāy
3. yān virüb ey meh-likā kaçma bu gam-ḥ'ardan
āteş-i hicrān¹⁹²⁵ ile yanmağa görme revāy
4. yaş düşüb dīdeden rüyün ider arzū
ḳudret ile gül¹⁹²⁶ yüzüñ olmada şebnem-rubāy
5. yāver olursa eger luṭf-ı ḥudā bir ḳula
bir pula muḥtāc iken dehre olur pādişāy
6. yab reh-i tecrīdde 'āḳil iseñ bir ribaṭ
kāfile-i ehl-i 'ıṣṣ eyleye ḳārbān-serāy
7. yār-i ser-firāz-ı men sende o ḳāş gözüñ¹⁹²⁷ var
ḳatli için 'āşiqiñ yā ne gerek oḳ u yāy
8. yayub o kākülleriñ gül yüze¹⁹²⁸ ḳılub niḳāb
menzīl-i 'aḳrebde yā münḥasif olmuşdur ay
9. yār dirler ise eger sīnemizi ḳā'iliz
tek bizi ol meh-likā luṭfuna ḳılsun¹⁹²⁹ sezāy
10. yāz semender gibi yanmağa tālibliğim
'arz-ı merām it¹⁹³⁰ eger diler ise ol humāy
11. yā meh-i raḥşende mi dehre ziyā-baḥş olan

¹⁹²³ Bu gazel [Mustafa U. Arslan, "Kasik Türk Edebiyatında Şahin Giray Üslubu", *Edebi Eleştiri Dergisi*, C. 3/1 ss. 1- 14] makalesi ile kıyaslanmıştır.

¹⁹²⁴ gül yüzü M. : gün yüzüñ

¹⁹²⁵ hicrān M. : 'ıṣṣiñ

¹⁹²⁶ gül M. : gün

¹⁹²⁷ ḳāş gözüñ M: göz ḳaş ki

¹⁹²⁸ gül yüze M. : gün yüzüñ

¹⁹²⁹ ḳılsun M. : görsün

¹⁹³⁰ 'arz-ı merām it M. : ey kalem 'arz it

tal'at-ı rüyuñ mudur 'äleme viren cilây

12. yâ lec idüb müdda 'î gül yüzüñ inkâr ider
eyler idi ol ğabî 'âkıll iseñ zerre ra'y

13. yâra ider ehl-i 'ışk tırmayub 'arz-ı hüner
nevbet-i 'arz-ı hüner sende mi **şâhin girây**

184b

856.

mefâ'ilün / fe'ilâtün / mefâ'ilün / fe'ilâtün

1. ne 'aşk olaydı ne 'âşık ne ibtilâsı olaydı
ne öz görüb ruḥ-ı ma'şûkı mübtelâsı olaydı
2. ne cân olaydı ne cânân ne küh-ı miḥnet-i hicr¹⁹³¹
ne dil ideydi ta'alluḳ ne âşnâsı olaydı
3. ne şem' olaydı ne pervânenüñ bu süz u güdâzı
ne gül ne ḥâr ne bülbüllerin nevâsı olaydı
4. ne dil ḳalurdı ne dil-dâde heb fenâya varurdı
her ehl-i 'aşk¹⁹³² aña¹⁹³³ böyle dil-rubâsı olaydı
5. ne deñlü şer-keş-i nâz olsa da taḥammül iderdüm
o bî-vefâ şanemüñ tek birâz vefâsı olaydı
6. dimâğ-ı şeyḫde olmazdı tâ bu rütbeye peyvest
zemîn-i şavma 'anuñ mu'tedil hevâsı olaydı
7. şeker-şikenliği tuṭı görürdi nolduğın¹⁹³⁴
es'ad kûrdan¹⁹³⁵ âyine-i tab'umuñ şafâsı olaydı¹⁹³⁶

857.

fâ'ilâtün/ fâ'ilâtün/ fâ'ilâtün/ fâ'ilün

1. ḳâmet-i ser-keş-ḥırâmuñ pây mâl eyler beni
naḳş-ı pây-ı cılve-i ğunc-i delâl¹⁹³⁷ eyler beni
2. dilde fikr-i şem' i ḥüsnüñ cevvăleveş¹⁹³⁸
döndürüb peryveste fânūs-ı ḥayâl eyler beni
3. şevḳ-i teşrîf-i ḥayâlün rüz-ı şeb çün naḳş-ı pâ
ferş-i râh u küçe bend-i ihtimâl eyler beni

¹⁹³¹hicr M. : hicrân Esad D.

¹⁹³²'aşk M. : 'aşkuñ Esad D.

¹⁹³³aña M. : eger Esad D.

¹⁹³⁴nolduğın M. : nolduğın es'ad Esad D.

¹⁹³⁵es'ad kûrdan M : kederden Esad D.

¹⁹³⁶Beyitin vezni hatalıdır.

¹⁹³⁷ğunc-i delâl M. : ğunc ü delâl Esad D.

¹⁹³⁸cevvăleveş M. : şu'le-i cevvăleveş Esad D. Mısranın vezni hatalıdır.

4. böyle bārīk olmuşam fikr-i ḥayāl¹⁹³⁹-ı yār ile
kim gören vaktında kılsa¹⁹⁴⁰ mū ḥayāl eyler beni
5. bī-tekellūf zūr-ı meyle sīne-çāk oldıkça sen
dil girībān çāk-ı ümmīd-i vişāl eyler beni
6. yād-ı la'lüñle ser-āğāz-ı suḥen olsam daḥı
çeşm-i cādu gerüñ efsün ile lāl eyler beni
7. taḅ'ı mevzūnumdaki bu kābiliyyet es'adā
refte refte peyrev-i ehl-i kemāl eyler beni

858.

fe'ılātün/ fe'ılātün/ fe'ılātün/ fe'ilün

185a

1. ḥaṭṭ-ı ter muşhaf-ı ruḥsāruñı tefsīr¹⁹⁴¹ itdi
āyet-i nūr-ı yeşil resm ile taḥrīr itdi
2. nüşha-ı ḥüsnüñi bir ḥāşiye ta'līk ile ḥaṭṭ
tālib-i mes'ele-i vuşlatı tenvīr itdi
3. pek güzel geldi diyü fālı kitāb-ı ḥüsnüñ
şāhid-i maṭla'-ı ebrū dile tebşīr itdi
4. beñzedüb la'l-i lebüñ dil gül-i şeftālūya
nükte-i ma'ni-i rengīn ile ta'bīr itdi
5. sünbül-i zülfüñ açub ḥāme-i müşgīn raḳamum
bezm-i gülşende meşām-ı güli ta'ṭīr¹⁹⁴² itdi
6. macerā-yı dil-i ḥün-geşteyi bildürmek için
yāra ḡam nāme-yi cān ḳan ile taṣṭīr itdi
7. vaşf ile reng-i ruḥ u şīve-i ḳaddüñ es'ad
serv-i ḳumriyā güli bülbüle dil-gīr itdi

859.

mefā'ilün/ mefā'ilün/ mefā'ilün/ mefā'ilün

1. ne şüret oldıgıñ bilseydüm ol serv-i ḥırāmāñı
aḳıtmazdum dem-ā-dem cūy-bār-ı çeşm-i giryāñı
2. şatarsan naḳd-i cānla alurum ey bāğbān-ı ḥüsn
turunc-ı nevres-i bustān ile sīb-i zeneḥdāñı

¹⁹³⁹ḥayāl M. : miyān Esad D.

¹⁹⁴⁰kılsa M. : raḥtına kıysa Esad D.

¹⁹⁴¹tefsīr M. : ta'bīr Esad D.

¹⁹⁴²ta'ṭīr M. : ta'bīr Esad D.

3. gülistān-ı cemāl-i yāra girdüm intiḥāb itdüm
gül-i destār-ı sünbül deste-yi¹⁹⁴³ zülf-i perişānı
4. hemān bir sādece dīdāra ḳāni‘dür dil-i‘āşık
faḳirūñ iltimās-ı pūs-ı la‘le var mıdur cānı
5. lebiñden pūse virmek şöyle dursun söz bile virmez
dil ü zārum¹⁹⁴⁴ ‘aceb neyler bu deñlü āfet-i cānı
6. kıfāyetdür¹⁹⁴⁵ dil-i āzāra ednā cünbiş-i ebrū
‘abeş-tasdi‘a ḥācet mi civānum tīg-i müjgānı
7. amān es‘ad firīb-i ‘ahdine aldanma ol şevḳiñ¹⁹⁴⁶
yıḳar seyle virür berbād ider bünyād-ı peymānı

860.

fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilün

1. nāvek-i ḡamze ile ‘āşıkı dil-rīş itdi
ṭab‘-ı ber-hem-zedesin ‘arşa¹⁹⁴⁷-i teşvīş itdi
2. müjesi eyleyerek çeşmine telkīn-i fesād
kāfirīñ ḡamzesi¹⁹⁴⁸ gör ki ne bed-kīş itdi
3. baña nevbet gelicek düşdi kırıldı sāḡar
felekūñ vaz‘-ı çep-endāzı baña iş itdi
4. şoḡbetūñ eñsesin aldum diriken yār yine
macerā-yı şeb-beñzeşte-yi der-pīş itdi
5. zehr-i ḡand ile ‘itāb itdi öperken lebini
tālī‘ bī-meze ol nūşı baña nīş itdi
6. aldı sermāye-i ārām u şekībüm es‘ad
reh-zen-i ṭurrası şoydı beni dervīş itdi

185b

861.

fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilün

1. āteş-i hicrāna yaḳduñ dāḡdar itdūñ beni
dāmen-i kūhsār-ı şevḳe lālezār itdūñ beni
2. el-ḡazer dāmān-ı nāzuñ āteşümden yanmasun
nāzenīnüm suḡt-ı germ-i āh u zār itdūñ beni

¹⁹⁴³deste-yi M. : desteye Esad D.

¹⁹⁴⁴dil ü zārum M. : dil-i zārum Esad D.

¹⁹⁴⁵kıfāyetdür M. : kıyāfetdür Esad D.

¹⁹⁴⁶şevḳiñ M. : şuḡuñ Esad D.

¹⁹⁴⁷‘arşa M. : ‘urza Esad D.

¹⁹⁴⁸kāfirīñ ḡamzesi M. : kāfir ḡamzesini Esad D.

3. nāz ü nahvetle şitāb-ālūde geçdüñ şöyle kim
naķş-ı pāāsā esīr-i reh-güzār itdüñ beni
4. kūşe-i çeşm ile itdüñ bir nigāh-ı āşnā
el-amān bī-gāne-i ‘aql u karar itdüñ beni
5. gāyri tende kalmadı şabr ü tüvān yetmez mi kim
bunca yıllar vaķf-ı rāh-ı intizār itdüñ beni
6. cūş idüb ey sebze-i haţ geldüñ ammā kim¹⁹⁴⁹
hem-ħurūş-ı seyl-i faşl-ı nev-bahār itdüñ beni
7. ey kalem ey hoş nüvis-i dāsītān-ı ‘aşķ u meşķ
es‘ad āsā zīb-i levh-i iştihār itdüñ beni

862.

mefā‘ilün/ mefā‘ilün/ mefā‘ilün/ mefā‘ilün

1. şikenc-i zülf-i yāra var ise bād-ı seher degdi
ki büyundan meşām-ı cāna bir nāzük eşer degdi
2. tutuşdı düde-i hākister oldı var ise çarħa
benüm bu āteş-i bālā-remden¹⁹⁵⁰ bir şerer degdi¹⁹⁵¹
3. ne seyr itdüm gül-i rüyın ne koķdum zülf-i şebbüyın
benim de hişşeme bir böyle şāħ-ı bī-semer degdi
4. işitdüm hārılar ol gonçenüñ etrāfiñ almışlar
şabādan gūş-ı hūşa şöyle bir mūhiş haber degdi
5. külüh-endāz-ı ta‘n oldı yine es‘ad saña zāhid
sebū-yı hātır-ı mestānuña ol bed-güher degdi

863.

fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilün

1. cā-be-cā elden ele devr eyledüm sāgar gibi
bulmadum bir dil-güşā ol la‘l-i cān perver gibi
2. nūş-ħandin la‘lini öpmüş bulundum mest iken
lezzet-i aǵzumda kaldı ta‘m-ı gül-şeker gibi
3. dūd-ı tenbākū-yı la‘l-i ol püt-i ‘isī demüñ
nefħ-i rūħ eyledi¹⁹⁵² meşām-ı cānuma ‘anber gibi¹⁹⁵³

¹⁹⁴⁹ammā kim M. : āh kim Esad D.

¹⁹⁵⁰remden M. : revümden Esad D.

¹⁹⁵¹ Mısranın vezni hatalıdır.

¹⁹⁵²eyledi M. : eyler Esad D.

¹⁹⁵³ Mısranın vezni hatalıdır.

186a

4. hāl-i la‘-i çeşm-i kāfir mācerāya nisbet¹⁹⁵⁴
hayli eslemdür müselmāna yakın kāfir gibi
5. şanmaz bāde şabādan tırrasın pür ıştırāb
ğāyr-ı tenden ol gül endām üstine dıtrer gibi
6. sū-be-sū dünyāyı gest itdüm tolandum görmedüm
mübtelā kıdrin bilür ol nāzenin dilber gibi
7. naqd-ı cānuñ rāhuña şarf itmegi minnet bilür
tutma cāna es‘ad-ı müştākuñı iller gibi

864.

fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilün

1. itme zülfüñ gibi āşüfte dil-i müştākı¹⁹⁵⁵
kesme ey ‘ahd-i kesel rābıta-i müştākı
2. şubh-ı ümmīdümi hem reng-i şeb-i tā itme
zır-i tırrañda nihān itme ruḥ-ı berrākı
3. yed-i beyzāya ziyā noldıgıñ işbāt eyle
luḥ idüb bir gice keşf eyle o sımın sākı
4. sīne-i şafuñı āyine gibi aç göster
tā bu deñlü kıoma hayretde dil-i ‘uşşākı
5. çeşm-i hārūt ile mārūtı da meftün itdüñ
sıhr-i çeşm-i sıyehüñ tıtdı tamām āfākı
6. olmasun bāde-i düş-nāb kıo zehr-āb olsun
tek hemān kendi elüñden şuna gör ey sākı
7. kıyd-ı zülfüñden āzād eyle gönül kendüñi sen
al ḥaḥ-ı tāze resenden sened-i itlākı
8. es‘adā kışşa-i hicrānı dırāz itmeyelüm
yār bākı didiler meclīs-i şoḥbet bākı

**na‘t-ı ḥāzret-i sertāc enbiyā cennet mekān nāzım efendi
rahmetullah ‘aleyh**

865¹⁹⁵⁶.

fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilün

1. ey dü ‘ālem kışt zār-ı cūdınıñ bir dānesi

¹⁹⁵⁴nisbet M. : nisbetā Esad D.

¹⁹⁵⁵müştākı M. : ‘uşşākı Esad D.

¹⁹⁵⁶Bu gazel Nazım I D.’ye aittir.

186b

- çarh-ı aḥzar anuñ ednā sebz-i bīgānesi
2. māh-ı nev ebrūsunuñ ḥamyāze-rīz-i ḥasreti
mihr-i enver ṣem‘-i bezm-i ḥüsnünüñ pervānesi
  3. gīsū-yı müşgīnünüñ müjgān-ı rūḥu’l-ḳudsidür
çeşm-i ādāb ile itdükce nezāre şānesi
  4. gevher-i gencīne-i ‘irfān ki olmış tā ezel
serbeser ma‘müre-i kevn ü mekān vīrānesi
  5. nāzenīn-i ḥazret-i mevlā ḥabibu’llāh kim
‘aḳl-ı evveldür kemend-i ‘aşḳunuñ dīvānesi
  6. sidre vü tūbā vü refref aña süllem pāyedür
taḥtgāh-ı ḳurb-ı ḥaḳdur mesned-i şāhānesi
  7. evcgāh-ı kibriyāda şāhbāz-ı ‘azminünüñ
gülün efrüz-ı firāz-ı lā-mekāndur lānesi
  8. maḥremān-ı şuffa-i cāl-ı celāl¹⁹⁵⁷-ı şāḥb u āl
çār-yār-ı muḥterem yārān-ı devlet ḥānesi
  9. ḳaşr-ı dīne oldı erkān-ı çehār ol çār-yār
tā ḳıyāmet şer‘inünüñ ma‘mürdür kāsānesi
  10. enbiyā vü mürselīnünüñ eşrefe hem efdali
‘ālem-i hejdeh-hezāruñ bī-bedel cānānesi
  11. bāde-i ‘aşḳ ile memlūdür ḥum-ı nüh-āsmān¹⁹⁵⁸
mihr ü mehdür baş açık yalın ayak mestānesi
  12. çāk-rīz-i ceyb-i hestīdür gāzāl-i çeşminünüñ
sürme-i mā-zāğla nezzāre-i şīrānesi
  13. tāk-ı kisrā-veş hezārān deyri itdi ser-nigün
maḳdem-i teşrīfinünüñ bir şadme-i merdānesi
  14. māt ola manşūbe-i leclāc-ı ḥayretde yine
naṭ‘¹⁹⁵⁹-ı vaşfında o şāhuñ at süren ferzānesi
  15. mestī-i şāhpā-yı vaşfiyla nola küstāḥ isem
‘afv olur elbetde mestünüñ vaż‘-ı kūsāḥānesi
  16. zeyl-i medḥinde sezā ḥāl-i dili şerḥ eylesem
dīñlenür lābūd nedīm-i meclisünüñ efsānesi

¹⁹⁵⁷şuffa-i cāl-ı celāl M. : şurre-i cān-ı velāl Nazim I D.

¹⁹⁵⁸āsmān M. : āsām Nazim I D.

¹⁹⁵⁹naṭ‘ M. : na‘t Nazim I D.

17. şuffe-i bezm-i şenāsında ʔolular nūş idem
devr-i fānīde ʔolınca ‘ömrünüñ peymānesi
18. ʔamdü li’llāh ʔān-ı vaşfindan naşīb aldum yine
ʔāmemuñ hemvāre oldur secde-i şükrānesi
19. doğdı bānū-yı ʔayālümden bu ʔıfl-ı nāzenin
böyle ʔıfl-ı nevr-i beş beş doğursun ānesi
20. tuḥfe-i nazmın yine ol şāhā ‘arz itdi nazīm
nā sezādur gerçi berk-i sebzi dervīşānesi
21. armağan olsun ʔuşūr-ı ‘acz ile dergāhına
tā **naẓīme** her sene bir na‘t ola salyānesi

diğer na‘t-ı şerīf

187a

866.¹⁹⁶⁰

fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilün

1. ey fūrūğ-ı dü-ruḥı her dü-cihān māh-veşi
pertev-i ḥüsn ü cemāli iki ‘ālem güneşi
2. bī-ḥazān serv-i çemān çemen-i baḥḥāyī
gülün¹⁹⁶¹-i ravza-i yesrīb gül-i bāğ-ı ʔureşi
3. ʔāb-ı ʔavseyñ¹⁹⁶² mi ol mazhar-ı ev ednānuñ
süre-i nün mıdur ya o ʔalem gibi ʔaşı
4. ḥarem-i muḥterem-i ravzasunuñ şubḥ u mesā
şehper-i rūḥu’l-emīn olmada çārüb-keşi
5. görmedi sāyesini mişli gibi ins ü melek
yirde gökde o şeh-i bī-bedelüñ yoḥdur eşi
6. böyle olmazdı celī pertev ü¹⁹⁶³ ‘ālī-kevkeb
āsītānında zuḥāl olmasa ‘abd-i ḥabeşi
7. kirde-i māha degül baḥmaya ʔurş-ı mihre
şufra-i cūd-ı nevālinde olan loḥma çesi
8. pūs idüb ḥāk-i derin bağruña baş seng-i rehin
toprağı eyleyüb iksīr güher ile ʔaşı
9. ḥaste-i ḥuşk leb-i tāb-ı tab-i ma‘şiyetüm
şerbet-i şefḳatine ʔaldı derūnum ‘aşı

¹⁹⁶⁰ Bu gazel Nazim I D.’ye aittir.

¹⁹⁶¹ gülün M. : bülbün Nazim I D.

¹⁹⁶² ʔāb-ı ʔavseyñ M. : ʔābe ʔavseyñ Nazim I D.

¹⁹⁶³ pertev ü M. : pertev-i Nazim I D.

10. beñzemez hāme-i ğayre qalemüm vaşında
bir midür parmağun engüşt-i şehādetle beşi

11. ola telsīm-i dūrūd ile taḥiyyāt-ı **naẓīm**
hāşre dek ravzasına küll-i ğadātin ve ‘aşıyy

diğer na‘t-ı şerīf

867.¹⁹⁶⁴

fā‘ilātün /fā‘ilātün /fā‘ilātün /fā‘ilün

1. merḥabā ey şeb ki olduñ luţf-ı ḥaqquñ maẓharı
sende ‘işrāk itdi ḥayl-i enbiyānuñ mefḥari

2. habbezā māh-ı rebī‘ü’l-evvel-i firūz kim
sende geldi ‘āleme dīn-i mübīnün serveri

3. sensin ol şām-ı şafā göster ki olduñ ḳadrile
her şeb-i sa‘d aḥterün zīynet fezā vü zīveri

4. sensin ol şām-ı neşāt uruşub ferḥunde kim
eyledüñ ḥorşid veş tā¹⁹⁶⁵ şubḥ pertev gösteri

5. şeb degil bir dilber-i müşgīn ḳabāsın var ise
şeb degil şehr-i rebī‘ü’l-evvelin bir dilberi

6. şeb degilsin kuḥl-i çeşm-i cümle-i kerrūbiyān
şeb degilsin zīb baḥş-i vesme-i cūd¹⁹⁶⁶ u perī

187b

7. şeb degil bir şāhīd-i kākül-i perīşānsın yā-ḥud
şeb degilsin nev-‘arūs-ı mihrün olduñ ma‘cerī

8. şeb degilsün maẓhar-ı nūr-ı ilāhīsin ki sen
eyledüñ mir‘at-i māha feyż ile rüşen-geri

9. şeb degilsin¹⁹⁶⁷ maşrıq-ı ḥorşid-i raḥmetsün ki sen
sende tāli‘ oldı gerdün-ı risālet ḥaveri

10. şeb degil āyīne ‘ālem-nümāsın sen yā-ḥud
ḳadr ile her şām-ı ‘ālinün şeb‘-i sa‘d-aḥterī

11. şeb degil hindū-yı sevdā-gerdür ol kim itmede
ḥāk-i pāy ḥazrete īşār müşk-i ezferī

12. pādīşāh-ı ‘arş-ı mesned ḳutsiyān-ı ḥayli sipāh

¹⁹⁶⁴ Bu kaside Nazim II. D.’de 64 beyittir.

¹⁹⁶⁵ ḥorşid veş tā M. : ḥorşid ü şitā Nazim II D.

¹⁹⁶⁶ cūd M. : ḥūr Nazim II D.

¹⁹⁶⁷ degilsin M. : degil Nazim II D.

kim derinde cebre' il olmuş sitâyiş perveri

13. husrev-i levlāk efser kim vucūd-ı pākinūñ
eylemiş haq vaşfinı kayd u kuşurdan berī
14. rūh-ı peyker cān-ı 'ālem şāh-ı mürsel zıll-ı haq
rāz-ı kudret baħr-i hikmet kān-ı fażluñ gevheri
15. aħmed-i mürsel şeh-i kevneyn maħbūb-ı hüdā
cān u dilden haq-ı 'ālem bende-i fermān berī
16. ol şehinşāh-ı le' amrūk taħt kim zātın hüdā
eylemiş mülk dü kevnün¹⁹⁶⁸ şāh-ı levlāk-efseri
17. ol hidiv-i lā mekān kim ser-beser ref' eyledi
berk-ı şer' ile cihāndan zulmet-i şūr u şeri
18. ol hüdāvend-i mükerrerem kim meh ü ħorşid ile
kaç hamide ħıdmetinde heft çerħ-i çemberi
19. kıble-i gāh-ı kāb-ı kavseyniñ imām-ı 'ārifı
secde gāh-ı li-mā' allāhın haṭıb-i minberi
20. hem çerāğ-ı şer' idür meclis firūz-ı kā' inat
hem firūğ-ı 'adli çarħuñ āfitāb-ı enveri
21. kuħl-i çeşm-i kutsiyān müşgīn ħubār-ı dergehi
kimyā-yı haq-ı 'ālem 'anberin ħāk-i deri
22. luṭf-ı ṭab' ı feyz-baħş-i mihr ü māh-ı āsmān
būy-ı ħulķı reşkden çāk eyledi verd-i teri
23. vaşf-ı zātı gevheri heb ħoķka-i cānumdadur
na't-ı pāki resmünün levħ-i derūnumdur yeri
24. bād-ı ħıfz ile hücūm-ı tīg-i seyl-i men' ider
cevşen itse cismüne āteş eger ħākūsteri
25. pādişāh-ı 'arş dergāha şehinşāhā şāha
ey nübūvvet bostānınıñ ser-āmed-i 'ar'arı
26. sensün ol sultān-ı ālişān ki zulm u fitneden
eyledi āsūde şer' ün ser-be-ser baħr ü berī
27. sensün ol ħākān-ı 'arş eyvān ki bezm-i kağrüne
olmada cārūbkaş kerrūbiyānuñ şehperi
28. ħükm iderdi 'āleme ħaķķā süleymān gibi ger

188a

¹⁹⁶⁸mülk dü kevnün M. : mülk-i kevnün Nazim II D.

h̄acet itseydũñ der-i iclālīñe iskenderi

29. ‘arş-ı a‘lāya açub destũñ du‘ā kııl ey **nāzīm**
eyleyüb itmām-ı na‘t-ı h̄azret-i peygamberi
30. tā şeb mevlũdda kim kandīl-i m̄ah ü encümũñ
cām‘ gũni m̄ünevver eyleye zīb ü ferī¹⁹⁶⁹
31. biñ selām olsuñ revān-ı pākine döndükce tā
bezm-i çerhũñ mihr ü m̄ah-ı nevden iki micmeri

868.¹⁹⁷⁰

mef‘ ūlũ /fā‘ ilātũn/ mef‘ ūlũ/ fā‘ ilātũn

1. vaķf-ı cemāli ol hatt-ı pergār-var çizdi
devr-i ruħında fitne-i āir kenār çizdi
2. naķş oldı ebruvānı levh-ı dilũmde yārũñ
ressām-ı ‘aşķ gũyā bir zũ’l-fiķār çizdi
3. tarh itdi üstühānum metn-i cünũna mıstar
zann itme anı ancaķ kıays-ı nizār çizdi
4. peymān idüb benũmle bünyād-ı ittiħāda
Rüstem binā-yı ‘ahdi çok bozdı yār çizdi
5. āgũş itdi āhir dildāre tavķ-ı teshīr
her halka-i füsũn kim ‘uşşāķ-ı zār çizdi
6. ahķām-ı derd-i añla taķvīm-i ‘aşķdur bu
tõmārını bu fennũn üstād-ı kār çizdi
7. noķta dügüb zamīrũm bildi o h̄āl ü hatla
reml-i dili **nazīmā** bir gül-‘izār çizdi

869.¹⁹⁷¹

mef‘ ūlũ /mefā‘ ĩlũ /mefā‘ ĩlũ/ fe‘ ūlũn

1. sevādī-i hattũñ baña berātla virildi
zũlfũñ hevesi kıayd-ı h̄ayātla virildi
2. hicrāna taħammũl iderek vaşluña irdũm
bu rütbe baña şabr u şebātla virildi
3. tıfl-ı dilũmũñ gũşına gülbāng-i muħabbet
h̄aķķa kī ezāndur şalāvetle virildi

188b

¹⁹⁶⁹ Bu beyit Nazim II D.’de yoktur.

¹⁹⁷⁰ Bu gazel Nazim I D.’ye aittir.

¹⁹⁷¹ Bu gazel Nazim I D.’ye aittir.

4. h oy-kerde görüb la'lini b s itdüm o Őuĥuĥ
baĥa o 'araĥ çend-i neb tla virildi
5. ĥarc ile dükenmez zer-i endişe **naĥim **
saĥa o ĥaz ne berek tla virildi

870.¹⁹⁷²

mef' l  /mef 'il  /mef 'il / fe' l n

1. dild re gönül derd-i der n defterin aĥdı
dest n-ı ĥamuĥ girye virür bir yerin aĥdı
2. murg-ı dil   c n Şaydına ebr ları Şanma
Ő h n-i d -çeşm-i siyehi Şeh-perin aĥdı
3. sende nazarı z hir u bütün dil-i z ruĥ
zir  ki seni gördi hem n gözlerin aĥdı
4. başı yuvalansa ne 'aceb derd ile  ays n
ferh dı görüb tiŐe-i 'aşka serin aĥdı
5. meclide b k  viridi **naĥim** ol Şeh-i ĥusne
bu Şi' r ile r z-ı dil-i ĥam-perverin aĥdı

871.¹⁹⁷³

f 'il t n/ f 'il t n/ f 'il t n/ f 'ilün

1. c numa geĥdi ĥadeng-i ĥam-ı c n n deldi
tiŐe-i ĥamze-i dil-düz ile k n deldi
2. düzd-i dil zülfüne bend oldi  ıĥub Őinemden
tutulub d ra çekilse nola zind n deldi
3. c n-ı Őir nini bir tiŐeye Őatdı ferh d
b -sütün-ı ĥamı dil tiŐesi  s n deldi
4. d k l b d de-i terden  atar-ı  b-ı ĥun b
miŐk b-ı her m je bir s b a-i merc n deldi
5. gevher-i nuĥk-ı **naĥim** olmaĥiĥ n  v ze
g Ő-ı biker-i s ĥeni kilik-i d r efŐ n deldi

872.¹⁹⁷⁴

mef 'ilün /fe' il t n/ mef 'ilün /fe' il n

1. delik delik dili ĥamzeĥ ĥadengi y reldi
kılıĥ çeküb nigeĥ n p re p re p reledi

¹⁹⁷² Bu gazel Nazim I D.'ye aittir.

¹⁹⁷³ Bu gazel Nazim I D.'ye aittir.

¹⁹⁷⁴ Bu gazel Nazim I D.'ye aittir.

189a

2. dehānuñ ile miyānuñda kāl u kıyl oldu
o demde hañçerüñ araya girdi āreledi
3. yazınca satr-ı hañ-ı la‘lin ol debīr-i cemāl
şahife-i ruñını kıl kalemle kareledi
4. nihān idi nazarı evvel ol perīye dilüñ
cünün-ı ‘aşk ile gitdükçe ‘āşikāreledi
5. fezā-yı ‘işvede ğırbāl-ı nāz alub eline
ğubār-ı çeşm-i **naẓīmī** o şīvekā eyledi

873.¹⁹⁷⁵

mef‘ülü /fā‘ilātü/mefā‘ilü/ fā‘ilün

1. te‘şīr iderdi yāre ciger-süz sözleri
var ise yağıdı nāme-i derdüm kebūteri
2. hañ-ı ruñın iderse nola ğamzesi tırāş
yārüñ öñinde āyine yānında berberi
3. ol māh-ı zühre-ṭal‘at-ı burc-ı melāhatüñ
yākūt-ı la‘li gökde ider mihri müşteri
4. var ise mişli āyīnede ‘aksidür yine
şekl-i beşerde ğayret-i hūr olmuş ol peri
5. la‘linde hāl o micmere-gerdān-ı ‘işvenüñ
döndi o aħkere ola üstinde ‘anberi
6. elden koma ‘aşāya düşünce bu bağda
zerīn kadehle nergīs ü gül gibi sāğarı
7. bir māha ‘āşıkum ki derün-süz ider **naẓīm**
pervāne-i muħabbeti mihr-i münevveri

874.¹⁹⁷⁶

fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilün

1. dūd-ı dildür bāğ-ı ‘aşkuñ sünbül-i müşğīn-demi
eşk-i terdür ğülşen-i mihrü muħabbet şebnemi
2. naħl-i kadd-i dil-rübādur serv-i bāğ-ı i‘tidāl
kāküli zülf-i nigār u saçlı sünbül perçemi
3. ‘āşık-ı dīdāriyuz mest-i kadeh-nüş-ı lebi

¹⁹⁷⁵ Bu gazel Nazim I D.’ye aittir.

¹⁹⁷⁶ Bu gazel Nazim I D.’ye aittir.

neylerüz āyīne-i iskenderi cām-ı cemi

4. serv qadler birbirinden şīvede mümtāzdur
sāyesinde her nihālūñ başkadur bir ‘ālemi
5. ruḥ-ı ‘īsā zevk-yāb olsa nola bād-ı bahār
göklere neşr eyledi bŷy-ı baḥūr-ı meryemi
6. mazhar-ı lutf-ı ‘itāb-āmŷzıyuz kim bir şehŷñ
merheminde zaḥmı zaḥmında nihāndur merhemi
7. zŷlf-i müşgīn tārınuñ cān u dil-i āvāreye
dāne dāne-ḥāl ile dām-ı cünündür her ḥamı
8. nŷş-ı dārŷ-yı leb-i dilber ‘aceb terkīb olur
cevher-i cāndur meger var ise cŷz ‘i a ‘zām
9. ḥŷsnine baqđum ŷeker-rīz-i maqāl oldum **nażīm**
tŷtī-yi gŷyā ider āyīne gördüm ādemi

189b

875¹⁹⁷⁷.

fā‘ilātŷn/ fā‘ilātŷn/ fā‘ilātŷn/ fā‘ilŷn

1. kār-dih-i müjgāndan oldur nigāh-ı serkeşi
iş görür yāruñ muqāddem tīr-i rŷy-ı terkeşi
2. sīne-i sühtāb olursa rŷstemāne çāk ider
āşınā bīgāne bilmez ğamze-i ḥançerkeşi
3. ḥŷb-sīret eylemez ārāyiş-i şŷret qabŷl
ḥŷsn ile zīver bulan neyler qabā-yı zerkeşi
4. ‘ar ider nŷş itmege zer kāse-i ḥurşīdden
bezm-i ‘aşkuñ bir gedā mey-ḥāre-i sāğarkeşi
5. qavm-i ‘ād olsa olur ednā hŷcŷmından şikest
bir şehŷñ kim ‘avn-i ḥaḥđur rāyet-i leşkerkeşi
6. bulmadum görmiş işitmiş dārŷgīr-i ‘aşqda
hicr ile vuşlat gibi ‘aşık-keş ŷ dilberkeşi
7. vaşf-ı dendānı niżāmından müsellemdür **nażīm**
rişte-i nażm-ı dŷrer-bāruñ odur gevherkeşi

876.¹⁹⁷⁸

fe‘ilātŷn/ fe‘ilātŷn/ fe‘ilātŷn/ fe‘ilŷn

¹⁹⁷⁷ Bu gazel Nazim I D.’ye aittir.

¹⁹⁷⁸ Bu gazel Nazim I D.’ye aittir.

1. tıfl iken sīnem idi cilvegahūñ dāye gibi
düşeyüm pāyuna ey serv-i sehī sāye gibi
2. ḥasret-i mūy miyānuñla raķīb-i bed-gū
yine ‘uşşāka doķınmış sözi ortaya gibi
3. çokdan ey yusūf-ı gül-çehre ḥarīzānuñdur
naķd-i cānın dil-i kem-māye saña sāya gibi
4. ne kadar bezl ü nişār itse yine eksilmez
‘aşīka eşk-i dü-çeşm-i teri sermāye gibi
5. göz yaşı dökmeden ümmīd-i vişāl oldı hemān
müflisūñ ḥābda kaṭ‘ eyledügi pāye gibi
6. dil-i zihhād olamaz rātibe-ḥār-ı ğam-ı yār
kısmet-i ‘aşķdan ol tā‘ife bī-vāye gibi
7. āh-ı şeb-gīrūñi yād eyler imiş yār-ı **naẓīm**
seni mumlar yaķub ol maḥ-veş arāya gibi

877.¹⁹⁷⁹

fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilün

190a

1. cevher-i kül tāb u sūz-ı mihrinūñ pervānesi
‘aklı-ı evvel ḳayd-bend-i ‘ışķınūñ dīvānesi
2. vezzuḥā vaşf-ı güli ve’l-leyl şerh-i sünbūli
bülbül-i levlāk zātı lī-ma‘alluḥ- lānesi
3. şıdķ u ‘adl ü ḥilm ü ‘ilm zātuna mażhar idüb
çār-yār-ı bā-şafādur hem-dem-i kāşānesi
4. ebrū-yı iķbālinūñ māh-ı felek ḥasret-keşi
ġīsū-yı iclālīnūñ mihr-i münevver şānesi
5. ‘arş cāh-ı ḳadrinūñ evc-āşinā-yı rif‘ati
çerḥ bāġ-ı şānīnūñ bir sebze-i bīġānesi
6. bezm-ġāh-ı sāġar-ı ‘ışķı dil-i ‘uşşāķdur
ḳalbi ‘ārīfdür şarāb-ı şevķinūñ ḥum-ḥānesi
7. kāse-i in‘āmīnūñ şāh u gedā dil-teşnesi
bāde-i iḥsānūñ ins ü melek mestānesi
8. cūy-bār-ı cūdīnūñ māh-ı münevver kūzesi
mihr-i enver çeşme sār-ı luṭfinūñ peymānesi

¹⁹⁷⁹ Bu gazel Nazim V D.’ye aittir.

9. k̄ulz̄üm-i esrār u h̄ikmetde d̄ür-i kudret-şadef
genc-i ‘irfān u kemālūñ gevher-i yek-dānesi
10. h̄ıl‘at-ārā-yı le-‘amruk mān-dār-ı ıştıfā
taht-gāh-ı ‘arş-ı a ‘lā mesned-i şāhānesi
11. kuhl-i mā “zāğal-başār” maḥşūs-ı çeşm-i ekheli
ins ü cānuñ maṭlāb-ı a ‘lā olan cānesi
12. mest-i ser-germ-i ma‘āsīdūr bugün şeydā **naẓīm**
isterüm ma‘zūr ola evzā‘ı küstāhānesi

878.¹⁹⁸⁰

fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilün

1. yakdı cānı bezm-i ‘ışkuñ āteşin peymānesi
bağrı yanıkdur o bezmūñ lāle veş mestānesi
2. ‘ışk odur kim şem‘i h̄üsn-i dilberi biñ cānıla
görmeden maḥv-ı vüçüd itmek gerek pervānesi
3. ‘āşıkı yād eylese derd-i dilin itse su‘āl
şehr-i h̄üsnūñ ḥātır-āzād olmasa cānānesi
4. müjde zencīr-i cünūna ey şekib ü ‘aql ü cān
oldı dil bir leylī-i h̄üsnūñ yine dīvānesi
5. el ḥazer pür-ḥānumān- sūz-ı cihāndur ey **naẓīm**
bezm-i ‘ışkuñ her tolu peymāne-i kāşānesi

879.¹⁹⁸¹

fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilün

190b

1. bāde kim germ-i fezā-yı sīnedür her cür‘ası
āteş-i ḥırmen-güdāz-ı kīnedür her cür‘ası
2. heb anuñla gördi ruḥsār-ı şafā-yı ehl-i dil
nūr-baḥş-ı dīde-i āyinedür her cür‘ası
3. ser-girān-ı cāmıyuz bir bādenūñ kim dem-be-dem
‘ākıbet sūz-ı ğām-ı dirīnedür her cür‘ası
4. şun o meyden kim kadeḥ nūşān-ı ‘ışka sākıyā
gevher-i şevkiyle pür gencīnedür her cür‘ası
5. bir şarāb-ı dil-fürūzuñ mestiyüz kim ey **naẓīm**
şem‘i bezm-i leyle-i āzīnedür her cür‘ası

¹⁹⁸⁰ Bu gazel Nazim V D.’ye aittir.

¹⁹⁸¹ Bu gazel Nazim V D.’ye aittir.

880.¹⁹⁸²

fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

1. bāde kim tūfān-ı düzeh-rīzdür her kaçresi
dāg-ı reşk-i şems-i rustāhīzdür her kaçresi
2. tünd-bād-ı ahdan deryā-yı hūn-ı eşkümüñ
dem-be-dem bir mevc-i āteş-hīzdür her kaçresi
3. 'aqs-i ebrūsıyla sākīnūñ elinde cām-ı cem¹⁹⁸³
na'l-der-āteş fūsūn-āmīzdür her kaçresi
4. şādī-i vāşlıyla hicrānında ağlarsam nola
böyle bir eşk-i neşāt-engīzdür her kaçresi
5. bir meyūñ pāy-ı hūmında ser-girānuz kim **naẓīm**
zāhīde āb-ı rūh-ı perhīzdür her kaçresi

881.¹⁹⁸⁴

fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

1. bāde kim tenvīr-i tūfān pīşedür her kaçresi
āteş-i seyyāle-i endīşedür her kaçresi
2. hūsnini gül-güne-i şevk itse ārāyiş nola
nev-'ārus-ı hıacle-gāh-ı şīşedür her kaçresi
3. cür'asın çekse semender bahre per-tāb eyleye
sīne-sūz-ı şīr-i āteş-pīşedür her kaçresi
4. bīsütün-ı 'ışkda şarf itdügüm hūn-ı dilüñ
gevher-i pīrāye-bahş-ı tīşedür her kaçresi
5. içmemek mümкін midür ol bādeden kim ey **naẓīm**
dāğ-ı reşk-i 'aql-ı hikmet-pīşedür her kaçresi

882.¹⁹⁸⁵

fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

1. bāde kim rūh-ı revān-ı şīşedür her kaçresi
cevher-i āyīne-i endīşedür her kaçresi
2. gör dem-ā-dem eşkümi müjgān-ı hūn-ālūd ile
āb-ı kerem-i naḥl-i āteş-rīşedür her kaçresi

191a

¹⁹⁸² Bu gazel Nazim V D.'ye aittir.

¹⁹⁸³ cām-ı cem M. : cām-ı mey Nazim V D.

¹⁹⁸⁴ Bu gazel Nazim V D.'ye aittir.

¹⁹⁸⁵ Bu gazel Nazim V D.'ye aittir.

3. küh-1 'ışk içre o ferhâdam ki eşk-i çeşmünün
âteşin cevher-nümâyı tîşedür her kıatresi
4. neşve-i cām-1 maḥabbet mihr-i eyler bî-ķarār
hüş-bürd-i şîr-i gerdun-pîşedür her kıatresi
5. dürd nüş-1 feyzîyüz bir bâdenün kim ey **naẓîm**
şem'-i bezm-i şad-felâṭun pîşedür her kıatresi

883.¹⁹⁸⁶

mef'ülü /fâ'ilâtü / mefâ'ilü /fâ'ilün

1. biz göz yaşıyla döndürürüz âsiyâbumuzı¹⁹⁸⁷
mâ-beynümüzde naql iderüz mâcerâmuzı
2. telḥ-âbe-i maḥabbet ile bî-ḥod olmayan
bilmez henüz neşve-i zevķ-i fenâmuzı¹⁹⁸⁸
3. itmiş riyâz-1 'ışkda ârâm-gâhumuz
mensüb-1 eşk ü âh iden âb u hevâmuzı
4. bir yemde fülk-rân-1 necâtuz ki ibtidâ
âgüş-1 mevcde buluruz nâ-ḥudâmuzı
5. bilmez devâ-yı illetümüz 'aql-1 bû 'âlî
yazmaz bizüm cerîde-i kıânun şifâmuzı
6. çekdi zebâna âh-1 dil-i şu'le-pâşumuz
itdük nişânde burc-1 bende¹⁹⁸⁹ livâmuzı¹⁹⁹⁰
7. bî-ṭakatâne cilve idüb ṭab'umuz **naẓîm**
pervâz¹⁹⁹¹ bâl-beste getürdük hümâmuzı

884.¹⁹⁹²

mef'ülü /fâ'ilâtü / mefâ'ilü /fâ'ilün

1. gül gibi yâr dîñledi ḥarf-i recâmuzı
itdük resîde güş-1 kıabüle du'âmuzı
2. raḥm itdi rüy-1 zerdümüze kıalb-i saḥt-1 yâr
gösterdi 'ışk-1 seng rübâ kehrübâmuzı
3. âğuşa aldük ol şanemün mü miyânını

¹⁹⁸⁶ Bu gazel Nazim V D.'ye aittir.

¹⁹⁸⁷ asiyâbumuzı M. : asiyâbumuzı Nazim V D. Mısranın vezni hatalıdır.

¹⁹⁸⁸ Mısranın vezni hatalıdır.

¹⁹⁸⁹ bende M. : bedende Nazim V D.

¹⁹⁹⁰ Mısranın vezni hatalıdır.

¹⁹⁹¹ pervâza M. : pervâz Nazim V D.

¹⁹⁹² Bu gazel Nazim V D.'ye aittir.

bulduk henüz derd-i dile mümyāmuzı

4. şāyed teğāfūlāne ide nāz ile nigāh
levh-i niyāza naqş iderüz müdde‘āmuzı
5. pā-māl-i nāz olub göge çıkdı ğubārumuz
çekdük dü çeşm-i mihr ü mehe tütüyāmuzı
6. fermān-ı ‘ışkā virdi boyun kurbān¹⁹⁹³ görüb
bir serv-i nāz şevkine tavk-ı rızāmuzı
7. manzūr¹⁹⁹⁴-ı yār olub dil-i şūrīdemüz **naẓīm**
bir şāhuñ itdük āyine-dārı gedāmuzı

191b

885.¹⁹⁹⁵

fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilün

1. hecr-i la‘lūñle şarāb-ı nāba urdum kendümi
halka-i meclīs gibi gird-āba urdum kendümi
2. bir zamān cām-ı lebūñle mest idüm şimdi velī
gūş idüb destān-ı hecrūñ h‘āba urdum kendümi
3. berk-ı can-gāh-ı ruḥuñla germ olub pervāne veş
bezm-i ğamde şem‘-i āteş-tāba urdum kendümi
4. sūz-ı tāb-ı ‘ışk dilde eşk-i ḥasret dīdede
geh ğamından āteşe geh āba urdum kendümi
5. ğamze-i yāra **naẓīm**-i zār-veş kurbān olub
cān u dilden deşne-i kaşşāba urdum kendümi

886.¹⁹⁹⁶

mefā‘ilün / fe‘ilātün/ mefā‘ilün / fe‘ilātün

1. emānet-i dil-i şeydā ki zūlf-i yāre kōnıldı
hemān o tu‘meye beñzer dehān-ı māra kōnıldı
2. ruḥında ḥāl-i mu‘anber kıyās itme o māhuñ¹⁹⁹⁷
ki noqta-i kalem-i şun‘dur ‘izāra kōnıldı
3. riyāz-ı ḥüsne degüldür oynını ğonce-i zanbağ
mişāl-i vefk ki tumār olub bahāra kōnıldı
4. se-rūze devlete olma firīfte ki o gevher

¹⁹⁹³kurbān M. : kumriyān Nazim V D.

¹⁹⁹⁴manzūr M. : manşūr Nazim V D.

¹⁹⁹⁵Bu gazel Nazim V D.’ye aittir.

¹⁹⁹⁶Bu gazel Nazim V D.’ye aittir.

¹⁹⁹⁷Mısranın vezni hatalıdır.

hezār efser-i hākān-ı tāk-dāra kōnıldı

5. **naẓīm** bulsa nola dāğ-ı derd-i ‘ışk ıla şöhret
ezel ki nām-ı maḥabbet dil-i nizāra kōnıldı

887.¹⁹⁹⁸

mef‘ülü /mefā‘ilü /mefā‘ilü /fe‘ülün

1. ŝahpā¹⁹⁹⁹-yı maḥabbet kadeḥ-i cāna dökıldı
hūn oldı gelüb çeŝmüme dāmāna dökıldı
2. heb aḥker-i dāğ oldı firākıyla gözümden
her katre ki bu sīne-i sūzāna dökıldı
3. ḥançer-be-kef işkeste güle ber-zede dāmen
‘uŝŝāk meger pāyına mestāne dökıldı
4. güftāra mecāl olmadı mest itdi nigāhı
ŝahpā²⁰⁰⁰-yı temennāda girībāna dökıldı
5. elmās-ı maḥabbet işümi gördi **naẓīmā**
şimden-girü zaḥm-ı dil-i nālāna dökıldı

192a

888.²⁰⁰¹

mefā‘ilün /fe‘ilātün /mefā‘ilün /fe‘ilün

1. olur mı ‘ıŝkla dil sūz-ı sīneden ḥālī
ḥarābe-zār degüldür defīneden ḥālī
2. dili düşürmez idi bend-i zülfe ḥālleri
olaydı dām-geh-i murğ çīneden ḥālī
3. telāṭum-ı yem-i ‘ışk itdi fülk-i ‘aklı şikest
o ğarqa-geh nola olsa sefīneden ḥālī
4. kadeḥ-keŝān-ı rızānuñ ḥabāb-ı bāde gibi
ḥum-ı derūnı olur dürd-i kīneden ḥālī
5. dükānçe-i dili cins-i hūnerle māl-ā-māl
naẓīm-i nükte-fürüşuñ nesi neden ḥālī

889.²⁰⁰²

mefā‘ilün /mefā‘ilün /mefā‘ilün /mefā‘ilün

1. dil-i ŝeydā firāk-i yār ile rencīdedür şimdi

¹⁹⁹⁸ Bu gazel Nazim V D.’ye aittir.

¹⁹⁹⁹ ŝahbāM. : ŝanbā Nazim V D.

²⁰⁰⁰ ŝahpā M. : ŝambā Nazim V D.

²⁰⁰¹ Bu gazel Nazim V D.’ye aittir.

²⁰⁰² Bu gazel Nazim V D.’ye aittir.

gülinden ayrı düşmüş bülbül-i şūrīdedür şimdi

2. tenüm āzürde-i zaḥm olmamışken dāğ-ı ḥasretle
temāşā-yı cemāl-i yāre dīde dīdedür şimdi
3. olub ser-der-hevā-yı kām̄eti pür²⁰⁰³ serv-i bālānuñ
çekilmiş ğayrden hem-vāre dāmen-çīdedür şimdi
4. ğām u şādī ile giryān u ḥandān idi dil evvel
ne nā-şādī-i ğamde ne ğam-ı şādīdedür şimdi
5. şorarlarsa **naẓīm**-i zārı yārān yār derdinden
gözi yaşın siler yok bir ‘aceb vādīdedür şimdi

890.²⁰⁰⁴

mefā‘īlün / mefā‘īlün / mefā‘īlün / mefā‘īlün

1. diriğ itme bize sākī elūñden geldügi ḥayrı
nemüz var bezm-i meyde bir iki peymāneden ğayrı
2. nola sāğar-be-kef olsağ görüb yāri girībān-çāk
o baḥr-i berğ-mevcūñ zevrāk-ı meyle çıkar seyli
3. perestiş-ğāh-ı ‘āşık ebruvān-ı yārdur ancak
maḥabbet ehlinūñ ḥüsn-i bütāndur mescid ü²⁰⁰⁵ deyri
4. ser-i kıaysa ‘aceb mi sāye-bān olsa per-i murğān
süleymanluğ iden ‘ışık içre añlar mantıku’ṭ-ṭayrı
5. **naẓīm**-āsā felekle tev’emānuz nūş-ı şahbāda
nemüz var bezm-i meyde bir iki peymāneden ğayrı

891.²⁰⁰⁶

mefā‘īlün / mefā‘īlün / mefā‘īlün / mefā‘īlün

192b

1. müretteb eyleyüb bezm-i şafā-yı ḥam koyub gitdi
bu meclisde ne cemler yirine ādem koyub gitdi
2. vişālın va‘de kıldı ol perī gözden nihān oldı
dil-i mecrūḥa zehr²⁰⁰⁷-ālūd bir merhem koyub gitdi
3. ḥayāt ümmīd iderken la‘l-i cān-baḥşından āḥir-kār
beni dil-mürde tenhā o mesīḥā-dem koyub gitdi
4. kerem āsārı yok ‘ālemde ey dil varısa ancak

²⁰⁰³ pür M. :bir Nazim V D.

²⁰⁰⁴ Bu gazel Nazim V D.’ye aittir.

²⁰⁰⁵ ü M. : üç Nazim V D.

²⁰⁰⁶ Bu gazel Nazim V D.’ye aittir.

²⁰⁰⁷ zehr M. : zerd Nazim V D.

hemān bir nām-ı kaldı anı da hātem koyub gitdi

5. **naẓīmā** yok yire rāz-ı dehān-ı yāri fikr itme
ki erbāb-ı başiret heb anı mübhem koyub gitdi

892.

fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün

1. bir ẓarāvet var ki rūyunda gül-i terler gibi
her ne dem baqsam görünür baña kân terler gibi
2. hāl-i müşgīn-i ruḥıñ kim demiş öpdürmez o şūḥ
dün gice ben öyle bir öpdüm ki 'anberler gibi
3. pāyuña yüz sürmeyen üftādeñ ey mihr-i cemāl
çāk çāk olur²⁰⁰⁸ temūz-ı reşk ile yerler gibi
4. bakma teẓrīf et zihām-ı bezme ey şāh-ı hüsn²⁰⁰⁹
var senüñ zīrā yerin baş üzre efserler gibi
5. varalım gülzāra ben seyr eyleyim bir gūşeden
serv-i nāzım sen şalıñ karşımda 'ar'arlar gibi
6. şimdi kaydetmezler ammā vaqt olur etdiklerüñ
yoqlanur ḥaṭṭuñ gelince eski defterler gibi
7. çok vaqt²⁰¹⁰ nola ḥarāb olmazsa bünyād-ı tenim
can evine geçdi mīḥ-i 'aşkuñ eñserler gibi
8. 'arz eder elbette mir'at-ı dilüñ encām-ı kar
sīne-ber-sīne olan dilberle berberler gibi
9. rāh-ı cānāna fedā-yı cān-ı baş²⁰¹¹ eyleñ deyü
'aşkıdır yol gösteren 'uşşāka rehberler gibi
10. kendi bendeñdir raḳīb-i ḥar-menişle bir degül
tutma ey meh **vāşif**-ı gam-ḥ'arı āḥarlar gibi

893.

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

1. şirelendirdi ağız çaḳdı andırdı²⁰¹² beni
fülk-i şahbā ile yār ağza yamandırdı beni
2. va' de-i buse-i şehd-i femüñ aşı yoğ a²⁰¹³

²⁰⁰⁸ olur M. : olsun Vasıf D.

²⁰⁰⁹ hüsn M. : cihān Vasıf D.

²⁰¹⁰ vaqt M. : zamān Vasıf D.

²⁰¹¹ cān-ı baş M. : cān ü baş Vasıf D.

²⁰¹² andırdı M. : yarandırdı Vasıf D.

nāfile bal çalub ağzıma yalandırdı beni

3. viremem naqd-i dili va' de-i vaşl itseñ de senden evvelki de bu dekle dolandırdı beni
4. şarılam ellere nisbet dedi meclisde o şūh doğrusu bu keremi ğāyet utandırdı beni
5. görmeden kimse laṭifeyle çalıb göñlümü yār şaklamış zülfüne dünyāyı arandırdı beni
6. gūşuma ' arz-ı vişāl itdi uyurken dildār bir yalan söyledi şeytān ki inandırdı beni
7. **vāşıf** aḥbāb okumuş dün ğazelim meclisde yine yārān²⁰¹⁴-ı şafāya sözüm andırdı beni

894.

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

1. şem-veş bezm-i maḥabbetde uyandırdı beni nice ben yanmayayım nāra o yandırdı beni
2. fehm idüb neş'e-i peymāne-i ' aşk olduğumu şundu yāḳūt-ı lebin ağzıma ḳandırdı beni
3. ḳanamam buse-i ḳand-i dehen-i dildāra ' aşk bu şerbet-i ḥummāşa dolandırdı beni
4. ben daḫı ḥāl-i lebin emmeden²⁰¹⁵ ol meyl itdi bu göñül bād-ı hevā bāde ḳazandırdı beni
5. şarar olana²⁰¹⁶ dildāde deyib ağız etdi çevresinde o yalanı oyalandırdı beni
6. nola terk eyler isem yāri da yārānımı da feleküñ miḥneti dünyādan uşandırdı beni
7. görüşürdüm yine ağıyār ile **vāşıf** ammā zūr-ı bāzū-yı ğam-ı yāra ṭayandırdı beni

895.

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. ' aşık-ı firḳat nişānını²⁰¹⁷ görmeyen görsün beni²⁰¹⁸

²⁰¹³ va' de-i buse-i şehd-i femüñ aşlı yoğ a M. : aşlı yokdur bilirim va' de-i būs-ı dehenüñ Vasıf D.

²⁰¹⁴ yārān M. : erbāb Vasıf D.

²⁰¹⁵ emmeden M. : öpmeden Vasıf D.

²⁰¹⁶ şarar olana M. : şarıyor başıma Vasıf D.

²⁰¹⁷ nişānını M. : nişānı Vasıf D.

külhan-ı âteş-feşanı görmeyen görsün beni

2. ol gülün nâz-ı firâkıyla donatdım²⁰¹⁹ söyle kim vakt-i gülde gülsitâni görmeyen görsün beni
3. şol kadar giryânyam bir zâlimün kim sū-be-sū cūş-i şād-ı revāni görmeyen görsün beni
4. tā o rütbe bī mecāl oldum ki sarınca belin ol nihāl-i mū-miyanı görmeyen görsün beni
5. düş olub bir şem ‘-i hūsnün ‘aşkına pervâne-veş nār-ı hasretle yanani görmeyen görsün beni
6. sözlerim yārān-ı ‘aşkadır lisān-ı hāl ile **vāşif**-ı âteş-zebāni görmeyen görsün beni

193b

896.

fā ‘ilātün / fā ‘ilātün / fā ‘ilātün / fā ‘ilün

1. bak ne çağır keyf-i nâz olmuş o çeşm-i bādemi bilmezem sarhoş-ı hūn-ı dil mi mest-i bāde mi
2. sâyesinde sen de ser-mest-i şarāb-ı ‘aşk iseñ yalnız bu neş’e ey bülbül gül-i zībāda mı
3. bir baquş baqdıñ ki luṭf u ḳahrı şāmil dil-rübā niyyetün ḳaşr-ı dili taḫrībe mi ābāda mı
4. görmez olduḳ neş’e-i rindāni bilmem ki ḳuşūr meclīs-i ‘ālemde mi sākīde mi şahbāda mı
5. geç ilişme ta ‘n-ı ebnā-yı zamāna **vāşifā** ṭıfl-ı dilber sev mey iç ḳayd etme sür yā²⁰²⁰ bādemi

897.

mef ‘ülü/ mefā ‘ilü/mefā ‘ilü/fe ‘ülün

1. sākī mey-i ‘ışkuñ feraḫa dā ‘iri yok mu ayā bu ḳumarān-ı meyün²⁰²¹ ahırı yok mu
2. dil neyle olur vāḳıf-ı esrār-ı maḫabbet bu rāz-ı nihānuñ ‘acabā zāhiri yok mu
3. lāyık mı begim nā’il-i vaşluñ ola aḡyār ‘uşşāḳı felāket-zedeniñ ḫatırı yok mu

²⁰¹⁸ Mısranın vezni hatalıdır.

²⁰¹⁹ donatdım M. : donandım Vasıf D.

²⁰²⁰ sür yā M. : sūd-i Vasıf D.

²⁰²¹ ḳumarān-ı meyün M. : ḳumār-ı elemün Vasıf D.

4. ya vaşlını va‘d²⁰²² eyle ya ħod buse-i la‘lün
birden ikisi olmaz ise ya biri yok mu

5. ta‘līm-i cefā niçün alur²⁰²³ şūh-ı digerden
cevr ü sitemün ol perīde ħazırı yok mu

bir ‘āşık-ı nevvāle tedārik çekemem ben
her dem baña cev rü sitemün sā‘iri yok mu

6. dildāra nihānī ne desem ğüş eder aġyār
bu tā‘ifenün seme vü şaġrı yok mu

7. her kime gönül virsem eder baġrımı sūzān
ħübān-ı zamānīn baña bir aġır²⁰²⁴ yok mu

8. vāşıf niçün evşāfını etmezler o şūhuñ
üftādelerinin²⁰²⁵ hiç ‘acabā şā‘iri yok mu²⁰²⁶

898.

mef‘ülü / mefā‘ilü / mefā‘ilü / fe‘ülün

1. luţf it begim aġyār için atılır mı²⁰²⁷
‘āşıkla maġabbetde hiç ‘āşık atılır mı

2. geç fırtına-i ħüzn-i ġamı zevrāk-ı meyle
varken bu gemi ħalzüm-i derde batılır mı

3. yumşak görünür şimdi şuyu ol bütün ammā
bilmem ki alub gönülümü sonra ħatılır mı

194a

4. açub o gülü dīde-i ħalka diken olma
bir ġonca için çeşm-i hezāra batılır mı

5. şavma ħuluñu va‘d-i vişālünle başuñdan
kıl rahm esir-i ħam-ı zülfün şatılır mı

6. çarpar mı idün gönülümü ülfet edeyim de
ādem perī-zādeyle ħarılır mı ħatılır mı

7. ol meh yataġandır yataġ añma ne cesāret
ķıçdan ol ħapudañ beçeye hiç çatılır mı

8. der-ān derilür bir yere ‘ālem ħasedinden

²⁰²² va‘d M. : yād Vasıf D.

²⁰²³ alur M. : eder Vasıf D.

²⁰²⁴ aġır M. : acır Vasıf D.

²⁰²⁵ üftādelerinin M. : üftādelerün Vasıf D.

²⁰²⁶ Mısranın vezni hatalıdır.

²⁰²⁷ atılır mı M. : ‘āşık atılır mı Vasıf D. Mısranın vezni hatalıdır.

ol mehle fülükde tek ü tenhâ yatılır mı

9. dükkānda ū' r meūk olamaz gel eve ögreñ
pāzārda kālā-yı ma'ārif ūatılır mı
10. gel baħş edelim 'izzet efendīye su'al it
vāūıf begüñ āūarı yabana atılır mı

899.

mefā'ılün/ mefā'ılün/ mefā'ılün/ mefā'ılün

1. dile ūol dem ki būs-ı la'lüñ ey rūħ-ı revān geldi²⁰²⁸
kıyās etdim ki istikbāl iĉüñ aĝzıma cān geldi
  2. o verd-i al bezme elde cām-ı ergüvān geldi
cemāl ü ĥüsnīñe²⁰²⁹ bir ĳat daħı gördükçe ān geldi
  3. 'umüm-ı ĥaĥ-ı nev-ħizüñle rūyum nola zerd olsa
geĉüb evvel behār-ı ĥüsnüñ eyyām-ı ĥazān geldi
  4. ūarub penbeyle ĥıfż itsem 'aceb mi sīnede ey dil
bu daĝuñ her biri bir lāle-ħadden armaĝan geldi
  5. baūub ūaħba ĝamı pāmāl-i ūevĳ etmiū size müjde
ayaĝı tozu ile ūimdicek pīr-i muĝān geldi
  6. ne var aĉsa o gül-rū sīnesin germiyyet-i meyle
ūaĉaĳlar baūdı ĝayrı vaĳt-i seyr-i gülsitān geldi
  7. bugün ol ūūħ ile dīvānyolunda baħūe düūdükde
iki def'a ne dersin baħtīma adıyaman geldi
  8. dedim yār yalıñızsa varayım ey dil ĳıl istīzān
dedi vaĳti degül pāyına sevdiĝi civān geldi
  9. ya biz sarħoū muyuz barıūmaduñ da ĉünki ey meh-rū
niĉün maħzün gidib meclisden aĝyār ūād-mān geldi
  10. raĳīb-i kīne-cūya ĳarūu²⁰³⁰ ey ūūħ-ı sebük-meūreb
baña böyle ĥafifçe āūınālık pek girān geldi
  11. gelince ĥaĥ-ı ruhsāruñ ümīd-i būs-ı la'lüñle
biraz dil ĥaūagān-ı 'āūıkuñ beñzine ĳan geldi
- 194b**
12. yüzüme güldü müldü va'd-i vaūl 'arż-ı ĥulūū itdi
beni sevmez yalan ūöyle dedim²⁰³¹ nāĉār inan geldi²⁰³²

²⁰²⁸revān geldi M. : revān Vasıf D.

²⁰²⁹cemāl ü ĥüsnīñe M. : cemāl-i ĥüsnīñe Vasıf D.

²⁰³⁰cūya ĳarūu M. : cūya Vasıf D.

²⁰³¹ūöyle dedim M. : ūu bildiĝim Vasıf D.

13. gülüb kaçdı gözüm vār sende dedikde sözüm zannım
kelām-ı şā'ir olduğundan ol şūha yalan geldi
14. yigit²⁰³³ olmuş büyüyüb görmeyelden beri ol meh-veş
baña tārīh-i haṭṭıyla bu mektub nāgehān geldi
15. biraz da ğayrı tārīh ü kaşīde eyleyem inşā
baña ḥasbī ğazelden **vāşifā** zīrā uşan geldi

900.

mefā'ılün/ mefā'ılün/ mefā'ılün/ mefā'ılün

1. geçüb ol şāh-ı ḥübān taḥt-ġāh-ı ḥüsne yan geldi
hemān göñlüm degül taḫbīl-i dāmāna ṭuyan geldi
2. bu şeb āġūş-ı ḥulyāya o şūḥ-ı mū-miyān geldi
nola evce çıkarsa naġme-i āhım miyān geldi
3. baḳuñ hem çü benefşe yāsemen oldu teni ġüyā
o dem ki sīnesi berg-i semenle yan be yān geldi
4. başından şavdı 'aql ü fikrin āġyār add idüb yoḥsa
ġam-ı leyli ile şanma 'aql-ı mecmūna ziyān geldi
5. nola eşheb-süvār-ı şevḳ olub neş'em zuhūr itse
ayag-ı bāde elde sākī-i meclīs yayan geldi
6. beni sevmez diyü taş urdı o büt bezm-i işretde
yine seng-i sitem ey şīşe-i ḥāṭır ṭayan geldi
7. 'aceb mi olsa şem'üñ şem'ine pervāne pervāne
semā'ı cānına zīrā nidā-yı ṭurmayan²⁰³⁴ geldi
8. kaçolmaz nāveḳ-i müjġān ü tīr-i kec nigāhından
biri semt-i dile ṭoġru biriyse cāna yan geldi
9. ḥaṭ-āver oldu her neyse murāduñ ğayrı var söyle
o şūha **vāşifā** dil ḥ'āhuñı vaḳt-i²⁰³⁵ beyān geldi

901.

mef'ülü /mefā'ılü/mefā'ılü/fe'ülün

1. bezme yine تنها gülerək ol perī geldi
açsam şaded-i vaşlı 'aceb mi yeri geldi

²⁰³² Mısranın vezni hatalıdır.

²⁰³³yigit M. : kümeyt Vasıf D.

²⁰³⁴ṭurmayan M. : der-miyān Vasıf D.

²⁰³⁵vaḳt-i M. : diġḳat Vasıf D.

195a

2. yāruñ dile hoy kerde lebān-ı teri geldi
gör rind-i ‘arāk-nūşı ne yüzden teri geldi
3. sākī alagör cāmı ele denk al ayağı
bintü’l-inebüñ meclīse zīra eri geldi
4. mānend-i kemer şarmış iken müy-ı miyānuñ
çekdim elimi hātırıma hañçeri geldi
5. şabr etmeyüb etdi sefer ammā o seferden
‘uşşāka elem-dīde kıru bir deri geldi
6. nem var ise yok ‘aynda nazarda deyü yāra
nağd-i dili göndermiş idim dün geri geldi
7. bu şeb yüze çıksa ne kadar var yeri zīrā
o nev-hatıñ aḥşāma yakın berberi geldi
8. ‘arz eyle kıumāş-ı tenüñ ey tācir-i ‘işve
göñlüm gibi sermāyeli bir müşteri geldi
9. evvel eve²⁰³⁶ gelmem deyü güç eyledi ammā
şoñra o perī mest olub evden beri geldi
10. zannım dil-i vāşıf yine bir serkeşe düşmüş
zīrā bu gice meclise pek serseri geldi

902.

fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün

1. ben göz açmam ḥ‘ābdan bīdardır göñlümdeki
gerçi ben mestem velī hüşyārdır göñlümdeki
2. nār-ı düzaḥdan bu āteşle ne bākım var benim
‘aşk dirler bir söyünmez nārdır göñlümdeki
3. himmet-i pīrān ile sürdüm çıkardım gayrı heb
yalıñız nağş-i ḥayāl-ı yārdır göñlümdeki
4. cümleten ‘ālemde kaṭ‘-ı ārzū itdim faḫaṭ
ārzū-yı rü‘yet-i dīdārdır göñlümdeki
5. etdim ikrar ālem-i ervāḥda rüz-ı ezel
şimdi el ān daḫı ol ikrārdır göñlümdeki
6. sübhā ber-dest-i nedāmet her nefis şad şerm ile
ḫaḫka ‘ısyānımdan istiğfārdır göñlümdeki

²⁰³⁶eve M. : ele Vasıf D.

7. künc-i ḥalvet-ḥāne-i merdān-veş şām ü seher
hāy ü hūy-ı nāra ezkārdir gönlümdeki
8. dāg-ı sīnemden ne mümkün **vāşif** olsun āşikār
noḡta-i mevḥūme-i esrārdir gönlümdeki

903.

mef'ülü /fā'ilātü /mefā'ilü/fā'ilün

195b

1. yoḡdur cihānda ḥüsninüñ aşlā bahānesi
bir 'aybı var ki sinni hemān incü dānesi
2. ṭarf-ı külehdeki o mu'anber kelālenüñ
lāyık olursa pençe-i ḥurşīd şānesi
3. 'uşşāk idüb o rütbe ḡuluvv seyr-i ḥüsnine
sūr-ı ḥişara benzemiş eṭrāf-ı ḥānesi
4. lā-büd ḡalır muḥāşamanüñ dilde 'uḡdesi
zaḡm-ı sinān oñulsa da bākī nişānesi
5. āzāde ser olur mu hiç belādan o murḡ kim
mecrā-yı seyle ḡārşu ola āşiyānesi
6. maẓmün-ı ḥūb u ma'nī-i mergüb **vāşifā**
şā'irlerüñ cevāhir-i dārü'l-ḥızānesi

904.

fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilün

1. vaşf-ı ḡaddiyle sözüüm mişra'ı berceste idi
oḡunur rāst maḡāmında ḡüzel beste idi
2. o tenāsüb o revīş o ḡad-i mevzün o ḥırām
ṭoḡrusu serv-i revān dimege²⁰³⁷ şāyeste idi
3. al ruḡsāra dökülmüşdü siyeh ḡisūlar
ḡüyyā bir yere şeb-bū ile ḡül deste idi
4. sünbül-i zülfü hevāsıyla o māh-ı ḥüsnüñ
dūd-ı āhım bu gice göklere peyveste idi
5. baḡlamışdı tel-i ṭurrāyla o la'l-i alın
şanki bir tāra iki tāze çilek beste idi
6. neş'e-i 'aşḡdan etmez idi aḡbāba nigāh
meyli kendi gibi bir çēşm-i siyeh-meste idi

²⁰³⁷dimege M. : denmege Vasif D.

7. o mehe açma telâşıyla recâ-yı vaşlı
sözlerim cümle bu şeb of neder ünste idi²⁰³⁸
8. hâṭ-ber âverdeye meyl etmedim aşla **vâşıfâ**²⁰³⁹
iẖtiyâr eyledigim heb ülfete şâyeste idi

905.

mef'ülü/mefâ'îlü/mefâ'îlü/fe'ülün

1. cānım gülerek âteş-i 'aşka yakıverdi
hem sîneme dâğ açdı o büt hem yakı verdi
2. bilmezse nola ḥal-i dil-i 'aşık-ı zârı
dikḳatle nigâh etmedi şöyle bakıverdi
3. aġyâra sözin kesdirüb ol şüh bezimde
cām-ı leb-i la'lin bize nisbet çaķıverdi
4. dil maṭlâbın açmazdı saña çaķmadan ammâ
geldikde yeri şoḥbet-i vaşluñ çaķı verdi
5. her kimi dilerseñ aña yâr ol dedim ol şūḥa²⁰⁴⁰
çekdi beni aġyârı gerüye kaķıverdi
6. beñzer mi baña ey perî üftâde-i etrâk
ben cānımı 'arz etdim o emrüd kaķı verdi

196a

7. ol çeşm-i siyâhuñ nigeḥ-i pür-ġazâbından
şu gibi eriyüb dil-i bîṭâb aķıverdi
8. taķılmıyor evvelki gibi **vâşıf** o meh-veş
zannım beni aġyâr aralıkda taķıverdi

906.

mef'ülü/fâ'ilâtü/mefâ'îlü/fâ'ilün

1. mir'at-ı dilde [bir perî] şuret görölmedi
bir kerre rûy-ı şâhed-i devlet görölmedi
2. hicrâna şaldı fülk-i dili rûzgâr ḥayf
baḥr-i emelde sâḥil-i vuşlat görölmedi
- ķaldı ḥumâr-ı ye's ile bu bezm-gâhda
peymâne-i selâmet-i ber-dest görölmedi
3. nâdidedir vücūdu hemân kimyâ gibi
hiç kimseden cihânda ḥaķıķat görölmedi

²⁰³⁸ neder ünste idi M. : ne de vâreste idi Vasıf D.

²⁰³⁹ vâşıfâ M. : vâşıf Vasıf D.

²⁰⁴⁰ şūḥ M. : şūḥa Vasıf D. Mısranın vezni hatalıdır.

4. mevķūf imiř firāk ile ĥüzne ribāt-1 dil
encām-1 vāridāt-1 kūdūret görölmedi
5. güm-kerde eylemiş sitem-i dest-i rüzgār
ser-rişte-i güřāyiř-i řoĥbet görölmedi
6. heb zehr-i kīnedir keremi ehl-i dāniře
cām-1 felekde şerbet-i behcet görölmedi
7. erbāb-1 cāha ‘arz-1 ta‘ ayyūř ři‘ār imiř
meclislerinde rūy-1 beřāset²⁰⁴¹ görölmedi
8. **vāřif** taĥammül eyle bu vaş‘-1 zamāneye
bir ĥal var mı anda nihāyet görölmedi

907.

mef‘ülü /mefā‘lū /mefā‘lū /fe‘ülün

1. yār ile gōñülüm bile ĥalkub bile düşdü
çok geĥmedi ‘ařķ ateşi řaĥn-1 dile düşdü
2. bir kimse gōñül nāmını bilmezdi muĥaddem
dil saña düşelden beri zālīm dile düşdü
3. gitdi gideli āgyār idim çok yaşaşım yār
çevrile gelüb seyl-i sirişkim sile düşdü
4. meyl ideli o tıfl-1 köçek semt-i hevāya
birden beni gördükde ne dersin bile düşdü
5. olsam nola mum-ĥāne-i ‘ařķında fitili
gōñlüm bu gice bir meh-i gök ĥandile düşdü
6. taşsim-i kirişme edicek arpacı-zāde
āgyāra yarım çev baña bir ĥaç ĥile düşdü
7. tavşan ĥanı řahbā ile ile biñ renge boyanmış
bu dāma ‘aceb şofi naşıl al ile düşdü
8. ĥaldırmaz o büt el verüb üftāde-i ĥüsñin
vāřif bu zemīne hevesüñ nāfile düşdü

ġazel-i ĥazret-i yūnus emrem

908.

1. ĥıkdım erik dalına anda yidüm üzümü
bostan ıssı ĥaĥıyub niĥün²⁰⁴² yirsin ĥozumu

196b

²⁰⁴¹beřāset M. : beřāret Vasıf D.

²⁰⁴²niĥün M. : dir ne Yunus Emre D.

2. kerpiç koydum kazana poyrazıla kaynatdum
ne bu²⁰⁴³ diyü şorana bandum virdüm özini
3. iplik virdüm çulhaya şarub yumağ itmemiş
becid becid ısmarlar gelsün alsun bezini
4. bir serçeniñ kanadın kırk kanluya yükletdüm
kırkı dahı çekmedi kaldı şöyle kanlı²⁰⁴⁴
5. bir sinek bir kartalı şalladı urdı yire
yalan degül gerçekdür ben de gördüm tozını
6. bir küt ile güreşdüm elsüz ayağum aldı
güreşüb²⁰⁴⁵ başmadum koyündürdi özümü
7. kaf tağınıñ ardındañ²⁰⁴⁶ bir taşı attılar²⁰⁴⁷ baña
öylelik yola düşdi yüze yazdı üzümü²⁰⁴⁸
8. balık kavağa çıkmış zift turşusun yimege
leylek koduğ toğurmuş bağa şunuñ sözini
9. **yünus** bir söz söyledi hiç bir söze beñzemez
erenler meclisinde bozar²⁰⁴⁹ ma' nā yüzini

---

²⁰⁴³ne bu M. : nedür Yunus Emre D.

²⁰⁴⁴kırkı dahı çekmedi kaldı şöyle kanlı M. :çifte sığır çekmedi şöyle kaldı kazını Yunus Emre D.

²⁰⁴⁵güreşüb M. : anı da Yunus Emre D.

²⁰⁴⁶ardındañ M: : tağından Yunus Emre D.

²⁰⁴⁷attılar M. : şöyle attılar Yunus Emre D.

²⁰⁴⁸yüze yazdı üzümü M. : bozayazdı yüzümü Yunus Emre D.

²⁰⁴⁹bozar M. : bürür Yunus Emre D.

SONUÇ

Klasik edebiyatımız için birçok açıdan önemli olan mecmualar edebiyat tarihinde 15. yüzyıldan itibaren görülmeye başlanmıştır. Mecmua kelimesi, “toplanıp biriktirilmiş şeylerin hepsi, seçilmiş yazılardan meydana gelen yazma kitap” şeklinde tanımlanmaktadır. Şiir mecmuaları, derlemeyi yapan kişinin seçtiği şiirlerden oluşur. Hem müellifinin şiir zevkini hem döneminin genel beğenisini ortaya koyması bakımından önemlidir.

Yapılan çalışmada Atatürk Kitaplığı OE_Yz_0528 numaralı mecmua incelenmiştir. Mecmua yayımlanmış divanlarla, makalelerle, tezkirelerle mukayese edilerek çeviri yazılı metni ortaya konmuştur. Metin oluşturulurken mecmuadaki yazımlar esas alınmış, belirlenen farklılıklar dipnot ile gösterilmiştir. Muhteva özellikleri incelenerek MESTAP’a göre tasnifi yapılmıştır.

Tamamı 205 varaktan oluşan mecmuada herhangi bir istinsah kaydına rastlanmamıştır. Fakat mecmuanın baştan sona aynı tertiple yazılmasından tek bir müstensih tarafından derlendiği tahmin edilmektedir. Mecmuanın yazıldığı tarihe bakıldığında ise sonunda 1251 gurre-i muharrem tarihi not düşülmüştür. Miladi olarak 1835-1836 yıllarına denk gelen bu tarih mecmuanın 19. yüzyılda tamamlanmış olabileceğini göstermektedir.

Üzerinde çalışma yaptığımız mecmuada 89 şaire ait 908 şiir bulunmaktadır. Klasik Türk edebiyatının başlangıcından sonuna kadar her dönemde birçok şaire yer verilmiştir. Bu şairlerden 22 tanesinin yaşadığı yüzyıl tespit edilememiştir. 17. ve 18. yüzyılda yaşamış olan şairler çoğunluktadır. 16. yüzyılda yaşayan şair sayısı da oldukça fazladır. Mecmuada az da olsa 14, 15. ve 19. yüzyılda yaşamış şairlere yer verilmiştir. Mecmuada en çok şiiri bulunan şair Vehbi’dir. Sonrasında Fuzuli, Nesimi, Cenabi, Müştak Baba gibi şairler gelmektedir. Çalışmamıza konu olan mecmua divanı olmayan ya da bilinen divanları günümüze ulaşmayan birçok şairin şiirlerini içermesi bakımından önem teşkil etmektedir

Mecmuadaki şiirlerde vezin açısından remel bahrinin en çok tercih edilen kalıplarının kullanıldığı görülmüştür. Mecmuanın tamamına bakıldığında 20 farklı

aruz kalıbıyla aruz vezninin az kullanılan kalıplarında da şiirler olduğu tespit edilmiştir.

908 manzumenin yer aldığı mecmuada, son kısımda verilen Yunus Emre'nin bir şathiyesi ve bu şathiye üzerine yazılan bir şerh dışında kaside ve gazel nazım şekli kullanılmıştır. Mecmuanın tamamına bakıldığında gazellerin sayısı kasidelerden oldukça fazladır. Kasidelerin çoğu yazılırken manzumenin başında kırmızı mürekkeple kaside olduğunu gösterecek başlıklar verilmiştir. Divanlarda gazel olarak verilen bazı şiirler mecmuada kaside olarak gösterilmiştir.

Mecmuadaki şiirlerin konusu geniş bir alana yayılmıştır. Aşk, dini konular, gündelik yaşam, uhrevi hayat ve hikmetli sözler içeren birçok şiir vardır. Mecmuada 89 şaire yer verilmesi ve tüm yüzyıllarda başta dönemin ünlü şairlerinin şiirlerini içermesi, muhteva yelpazesini genişletmiştir. Mecmuanın tamamı, son kısımdaki Niyazi Mısri'ye ait Yunus Emre'nin bir manzumesinin şerhi de dahil olacak şekilde düşünüldüğünde eserde dini konulara ağırlık verildiği görülmektedir. Özellikle Nesimi, Seyyid Seyfi, Seyyid Mehmed, Niyazi Mısri ve Şeyh Müştak gibi şairlerin şiirlerine öncelik verilmesi bu kanıyı desteklemektedir.

Mecmuada yayımlanmış divanlarda ve diğer akademik çalışmalarda rastlanmayan şiirler bulunmaktadır. Çalışmamızın Nesimi, Vehbi, Bağdadlı Esad, Koca Ragıp Paşa gibi şairlerin divanlarında bulunmayan şiirleri barındırması bakımından tek kaynak olduğu söylenebilir. Divanı olmayan ya da bilinen divanları günümüze ulaşmayan birçok şairin şiirlerini içermesi bakımından da oldukça önemlidir.

Yapmış olduğumuz bu çalışmayla, yüzlerce mecmuayı gün yüzüne çıkararak bir proje adı altında toplamayı amaçlayan MESTAP'a ve diğer mecmua çalışmalarına küçük de olsa bir katkı sağlayabilme amacını yerine getirdiğimizi umuyoruz.

KAYNAKÇA

- Açıkgöz, N. (1986). “Riyazi Hayatı, Eserleri ve Edebi Kişiliği (Divan, Saki-name ve Düsturül'l-Amel'in Tenkitli Metni)”, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi, Elazığ.
- Ak, C. (2001). *Bağdatlı Ruhi Divanı Karşılaştırmalı Metin*, C. I-II, Uludağ Üniversitesi Basımevi, Bursa.
- Akkaya, M. (1992). “Şemsi Paşa Divanı (İnceleme-Edisyon Kritikli Metin)”, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmış Doktora Tezi, İstanbul.
- Akkuş, M. (2018). *Nefî Divanı*, Kültür ve Turizm Bakanlığı E-Kitap, (Çevrim içi) <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/57741,nefi-divanipdf.pdf?0> 28.03.2020.
- Aksoyak, İ. H. (2015). “Sezayi, Şeyh Hasan Sezayi Efendi”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sezayi-seyh-hasan-sezayi-efendi> 28.03.2020.
- Aksoyak, İ. H. (2015). “Ramiz, Ramiz Abdullah Paşa”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ramiz-ramiz-abdullah-pasa> 28.03.2020.
- Ali Canip [Yöntem] (1925). “Nedîm'in Hayatı”, *Türkiyat Mecmuası* I (Ağustos), 173-184.
- Altuntaş, İ. H. (2011). *Niyazi-i Mısri Divan-ı İlahiyyat ve Açıklaması*, Buhara Yayınları, İstanbul.
- Arı, A. (2018). *Sakıb Dede Divanı*, Kültür ve Turizm Bakanlığı E-Kitap, (Çevrim içi) <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/59860,sakib-dede-divanipdf.pdf?0> 28.03.2020.
- Arslan, M. (2014). “Seyyid Vehbi, Hüseyin”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/seyyid-vehbi-huseyin> 28.03.2020.
- Arslan, M. (2019). “Kasık Türk Edebiyatında Şahin Giray Üslubu”, *Edebi Eleştiri Dergisi*, C. 3/1 ss. 1- 14.
- Aşkar, H. (2007). “Niyazi Mısri”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C.33, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, ss.169.
- Atik, H. (2003). “Nakşi Ali Akkirmani Divanı (İnceleme- Metin)”, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi, Ankara.

- Avcı, İ. (2014). “Kırımlı Abdullah Ramiz Paşa ve Divançesi”, *Turkish Studies/Türkoloji Araştırmaları*, Volume 9/3, ss. 169-187.
- Ayan, H. (2002). *Nesimi Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Türkçe Divanı'nın Tenkitli Metni I-II*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Ayaz, B. (2015). “Kaygusuz Abdal (Alaeddin Gaybi)”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/kaygusuz-abdal-alaeddin-gaybi> 28.03.2020.
- Aydemir, İ. A. (1989). “Ref i Amidi Divanı (Edisyon Kritik)”, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir.
- Aydemir, Y. (2016). *Remzi Divanı*, Birleşik Yayınları, Ankara.
- Aydın, A. (2003). “Fenāyī, Cennet Mehmet Efendi ve Divanı”, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Aydın, A. (2013). “Fenāyī, Cennet Mehmet Efendi”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fenayi-cennet-mehmed-efendi> 28.03.2020.
- Aydın, M. (2003). *17. Yüzyıl Divan Şairlerinden Vecdi (Abdülbaki) Divanı*, BAL-TAM Yayınları, Prizren.
- Aypay, A. P. (1992). “Nahifi Süleyman Efendi (Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Divanı'nın Tenkitli Metni)”, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi, Konya.
- Bektaş, E. (2013). “Pertev, Muvakkitzade Pertev”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/pertev-muvakkitzade-muhammed> 28.03.2020.
- Bektaş, E.(2017). *Muvakkitzade Muhammed Pertev Divanı*, Kültür ve Turizm Bakanlığı E-Kitap, (Çevrim içi) <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55973,pertev-divanipdf.pdf?0> 28.03.2020.
- Bilkan, A. F (1993). “Nabi'nin Türkçe Divanı (Karşılaştırmalı Metin)”, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmış Doktora Tezi, Ankara.
- Bilkan, A. F (2014). “Nabī, Yusuf Nābi Efendi”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nabi-yusuf-nabi-efendi> 28.03.2020.
- Birgören, H. (2004). “Daniş Divanı (İnceleme-Metin)”, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

- Bulut, A. (1998), “Sofyalı Yusuf Rasih Hayatı, Edebi Şahsiyeti, Divanı'nın Tenkitli Metni”, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Elazığ.
- Bülbül, T. (2014), “Bikesi, Bikesi Hüseyin Efendi”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/bikesi-bikesi-huseyin-efendi> 28.03.2020.
- Çağlıışlek, A. (1991). “Yahya Nazim Divanı II. (Transkripsiyonlu Metin)”, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Kayseri.
- Çaldak, S. (2014). “Veysi, Üveys Çelebi, Üveys b. Mehmed”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/veysi-uveys-celebi-uveys-mehmed> 28.03.2020.
- Çavuşoğlu, M. (1977). *Yahyâ Bey, Dîvan*, Edebiyat Fakültesi Basımevi, İstanbul.
- Çavuşoğlu, M. (1991). “Bâkî”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.4, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, ss. 537-540
- Çıpan, M. (1991). “Fasih Ahmed Dede Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Divanı'nın Tenkitli Metni”, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmış Doktora Tezi, Konya.
- Çobanoğlu, F. (2006). “Enderunlu Ferid İbrahim Divanı'nın Metni ve İncelemesi”, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Demir, H. (2017). *Lazikizade Feyzullah Nafiz ve Divanı*, Kültür ve Turizm Bakanlığı E-Kitap, (Çevrim içi) <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/54126,53959lazikizade-feyzullah-nafizdivanpdfpdf.pdf?0> 28.03.2020.
- Demirbağ, Ö. (1999). “Koca Ragıp Paşa ve Divan-ı Ragıp”, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi, Van.
- Dikmen, H. (1991). “Seyyid Vehbi ve Divanı'nın Karşılaştırmalı Metni”, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi, Ankara.
- Durmuş, T. (2014). “Hayreti”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hayreti> 28.03.2020.
- Durmuş, T. I. (2015). “İlhami, III. Selim”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ilhami-iii-selim> 28.03.2020.

- Eke, U. N. (2014). “Hakkı, Bursalı İsmail Hakkı Bursevi, Bursevi”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hakki-bursali-ismail-hakki-bursevi> 28.03.2020.
- Ekinci, R. (2013). “Rasim, Eğrikapılı Mehmed”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/rasim-egrikapili-mehmed> 28.03.2020.
- Erdem, M. (1994). “Bursalı Talib ve Divanı Tenkidli Metin ve İnceleme”, Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Erdoğan, M. (2014). “Nazif, Sahhaflar Şeyhi-zade Nazif Ahmed”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nazif-sahhaflar-seyhizade-nazif> 28.03.2020.
- Ertürk Kayhan, Ş. (1996). “Yahya Nazim Divanı V (İnceleme-Metin)”, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Kayseri.
- Gider, M. (2011). “Seyyid Mehmed Emin Divanı (Tenkitli Metin-İnceleme)”, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Elazığ.
- Gölpınarlı A. (2016). *Fuzuli Divanı*, İnkilap Kitabevi, İstanbul.
- Gülhan, A. (1996). “Hakani Mehmed Bey (Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Divanı'nın Tenkidli Metni)”, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi, Ankara.
- Gümüş, N. (192). “Yahya Nazim Divanı I”, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Kayseri.
- Gündoğdu, M. K. (1997). *Müştak Baba*, Milli Eğitim Bakanlığı Basımevi, İstanbul.
- Güneş, D. (2011). “Misali Divanı (İnceleme-Metin)”, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Kütahya.
- Güneş, M. (2008). *Erzurumlu İbrahim Hakkı Divanı*, Sahhaflar Kitap Sarayı, İstanbul.
- Güneş, M. (2013). “Manastırlı Celal Bey Divanı İnceleme-Metin”, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Sivas.

Gürbüz, M. (2012). “Şiir Mecmuaları Üzerine Bir Tasnif Denemesi”, *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII, Mecmua: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı*, (haz. Hatice Aynur, Müjgan Çakır, Hanif Koncu, Selim S. Kuru, Ali Emre Özyıldırım) Turkuaz Yayınları, İstanbul.

Gürel, Raşan (1999). *Enderunlu Vasıf Divanı*, Kitabevi Yayınları, İstanbul.

Gürgendereli, M. (2014). “Sünbülzade, Vehbi Mehmed Efendi”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sunbulzade-vehbi-mehmed-efendi> 28.03.2020.

Horata, O. (1987). *Nedim-i Kadim ve Divançesi, İnceleme-Tenkitli Basım*, Sevinç Matbaası, Ankara.

Horata, O. (2013). “Esrar Dede”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/esrar-dede-mehmed> 28.03.2020.

Horata, O. (2019). *Esrar Dede Divanı*, Kültür ve Turizm Bakanlığı E-Kitap, (Çevrim içi) <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/64058.esrar-dede-divanipdf.pdf?0> 28.03.2020.

İpekten, H. (1989). *Enderunlu Vasıf*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.

İsen M. (1990). *Usûlî Dîvânı*, Akçağ Yayınları, Ankara.

İsen, M. (2013). “Usulî”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/usuli> 28.03.2020

İsen, M. (2014). “Şahin Giray”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sahin-giray> 28.03.2020.

İsen, M. (2019). *Naili Kadim Divanı*, Kültür ve Turizm Bakanlığı E-Kitap, (Çevrim içi) <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/67155.naili-i-kadim-divanipdf.pdf?0> 28.03.2020.

Kadıoğlu, İdris (1997). “Esad Bağdadi Divanı (İnceleme-Metin)”, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Malatya.

Kahraman, B. (1989). “Arşi Divanı'nın Tenkitli Metni I-II”, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya.

Kalkışım, M. (2010). “Şeyh Galib”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C.39, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, ss.54-57.

Kalpakkı, M. (2014). “Fevri, Ahmed”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fevri-ahmed> 28.03.2020.

- Kaplan, Y. (2014). “Amir, Mehmed Amir Bey”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/amir-mehmed-amir-bey> 28.03.2020.
- Kara, A. (2007). “İzzi Divanı (Tenkitli Metin-İnceleme)”, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Karacan, T. (1981). “XVII. Yüzyıl Şairlerimizden Sabit ve Edisyon Kritikli Divan Metni”, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum.
- Karaköse, S. (2017). *Nevizade Atayi Divanı*, Kültür ve Turizm Bakanlığı E-Kitap, (Çevrim içi) <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55734,nevi-zade-atayi-divanipdf.pdf?0> 28.03.2020.
- Karavellioglu, M. (2014). “Nahifi, Süleyman”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nahifi-suleyman> 28.03.2020.
- Kavruk H. (----). *Şeyhülislam Yahya Divanı*, Kültür ve Turizm Bakanlığı E-Kitap, (Çevrim içi) <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10655,seyhulislamyahyadivanihasankavrukpdf.pdf?0> 28.03.2020.
- Kavruk, H. (2014). “Şeyhülislam Yahya”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/seyhulislam-yahya> 28.03.2020.
- Kavruk, H. ve Selçuk, B. (2017). *Filibeli Vecdi Divanı*, Kültür ve Turizm Bakanlığı E-Kitap, (Çevrim içi) <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55912,filibeli-vecdi-divanipdf.pdf?0> 28.03.2020.
- Kaya, B. A. (2011). “Taşlıcalı Yahya”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C.40, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, ss.156-157.
- Kaya, B. A. (2013). “Necati Bey, İsa”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/necati-bey-isa> 28.03.2020.
- Kesik, B. (2014). “Koca Ragıb Paşa”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/koca-ragib-pasa> 28.03.2020
- Kesik, B. (2014). “Cenabi (Harfi), Cenabi (Ahmed) Paşa”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/cenabi-harfi-cenabi-ahmed-pasa> 28.03.2020.
- Kesik, B. (2018). *Cenabi Divanı*, Kültür ve Turizm Bakanlığı E-Kitap, (Çevrim içi) <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/59983,cenabi-divanipdf.pdf?0> 28.03.2020.

- Kırbyık, M. (2018). *Katip-zade Sakıb Divanı*, Kültür ve Turizm Bakanlığı E-Kitap, (Çevrim içi) <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56426,katib-zade-sakib-divanipdf.pdf?0> 28.03.2020.
- Kiremitçi, H. (2015). “Reisülküttab Mehmed Arif Divanı (İnceleme-Metin)”, Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ordu.
- Köksal, M. F. (2012). “Şiir Mecmualarının Önemi ve Mecmuların Sistematik Tasnifi (MESTAP), (Çevrim içi) <https://mecmualar.tr.gg/MESTAP-Projesi-Hakk%26%23305%3Bnda.htm> 28.03.2020.
- Kut, G. (1986). “Mecmua”, *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*, Dergâh Yayınları, C: 6, İstanbul, ss. 170-176.
- Kutlar, F. S. (1996). “Arpaeminizade Sâmi Divanı Tenkitli Metin-İnceleme-Özel Adlar Dizini”, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi, Ankara.
- Küçük, S. (2015). *Bâkî Divanı*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Levend, A. S. (2014). *Türk Edebiyatı Tarihi*, C: 1, Dergâh Yayınları, İstanbul.
- Macit, M. (2012). *Nedim, Hayatı, Eserleri, Sanatı, Bazı Şiirlerinin Açıklamaları*, Akçağ Yayınları, Ankara.
- Macit, M. (2013). “Fuzûlî”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fuzuli-mdbir> 28.03.2020.
- Macit, M. (2014). “Şah İsmail, Hatâyî”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sah-ismail-hatayi> 28.03.2020.
- Macit, M. (2017). *Nedim Divanı*, Kültür ve Turizm Bakanlığı E-Kitap, (Çevrim içi) <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56214,nedim-divanipdf.pdf?0> 28.03.2020.
- Macit, M. (2017). *Hatayi Divanı*, Kültür ve Turizm Bakanlığı E-Kitap, (Çevrim içi) file:///C:/Users/EK/Downloads/HAT%C3%82Y%C3%8E%20D%C3%8EV%C3%82NI_.pdf 28.03.2020.
- Mehmed Süreyya (1996), *Sicilli Osmanî*, (Haz. Nuri Akbayar), Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul.
- Oğraş, R. (1991), “Hoca Neş’et Divanı İnceleme-Metin”, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

- Oğuz, S. (2002). “İlmi Dede El Mevlevi El Bağdadi Hayatı, Sanatı ve Divanı (İnceleme-Tenkitli Metin)”, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Oğuz, Ö. M. (2015). “Yunus Emre, Yunus, Kul Yunus, Aşık Yunus, Yunus Emrem”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/yunus-emre-yunus-kul-yunus-asik> 28.03.2020.
- Okçu, N. (----). *Şeyh Galib Divanı*, Kültür ve Turizm Bakanlığı E-Kitap, (Çevrim içi) <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10654,metinpdf.pdf?0> 28.03.2020.
- Öksüz, Y. (2010). “ Eğrikapılı Mehmed Rasim ve Divançesi (İnceleme-Metin)”, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir.
- Özavar, S.(1993). “Daniş Mehmed Bey Hayatı Sanatı ve Divanı”, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Özcan, N. ve Uzun, M. İ (2006). “Nazım”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C.32, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, ss.452-453.
- Öztekin, Ö. (1997). “Rasih Divanı”, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Öztoprak, N. (2014). “Ruhi, Bağdatlı”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ruhi-bagdatli> 28.03.2020.
- Öztürk, E. C. ve Çakır, E. (2013). “Seyyid Seyfi, Seyyid Nizamoğlu, Şeyh Seyyid”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/seyyid-seyfi-seyyid-nizamoglu-seyh> 28.03.2020.
- Özyıldırım, A. E. (2015).“Sabit, Alaadin (Ali)”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sabit-alaaddin-ali> 28.03.2020
- Pala, İ. (2014).“Hakāni, Mehmet Beg”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hakani-mehmed-beg> 28.03.2020
- Pektaş, M. (1998). “Sezayi (Cabi Hasan Dede) Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Divanı'nın Tenkitli Metni”, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- Pekolcay N. ve Sevim E. (1991). *Yunus Emre Şerhleri*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.

- Rasıd, A. N. (2019). “Sivaslı İzzet Osman Divanı”, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum.
- Sağır, H. B. (2015). “Virani Abdal Divanı”, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir.
- Selçuk, B. (2013). “Nef’i, Ömer Efendi”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nefi-omer-efendi> 28.03.2020.
- Selçuk, B. (2013). “Vecdi, Dervişzade Abdurrahman”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/vecdi-derviszade-abdurrahman> 28.03.2020.
- Semiz, K. (2010). “Semizzade Süleyman Rüşdi Efendi ve Divanı”, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Kütahya.
- Söylemez, İ. (2013). “Seyfullah Nizamoğlu Divanı (İnceleme-Tenkitli Metin)”, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Malatya.
- Sungur, N. (1990). “Ahi Divanı (İnceleme-Metin)”, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Şen, F. M. (1995). “Beylikçi İzzet Bey Divanı (İnceleme-Metin)”, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi, İstanbul.
- Şengün, N. (2007). “Lali Mehmed Fenayi ve Divançesi”, *Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, S. XXV, ss. 241-270.
- Şenödeyici, Ö. ve Akdağ, A. (2015). “Mecmualar ve Cönkler”, *Osmanlı Edebi Metinlerini Anlama Kılavuzu*, (ed. Özer Şenödeyici), Kesit Yayınları, İstanbul.
- Tanyıldız, A. (2012). “Şiir Mecmualarının Neşri Hakkında”, *Uluslararası Sosyal Araştırma Dergisi*, C. 5, S.21.
- Tarlan, A. N. (1992). *Necâti Beg Dîvânı*, Akçağ Yayınları, Ankara.
- Toparlı, R. (2015). *Şemseddin Sivasi Divanı*, Sivas, (Çevrim içi) <http://www.sivas.info.tr/dokuman/semsisivasikulliyati/semseddinsivasi.pdf> 28.03.2020.
- Toska, Z. (1985). “Veysî: Divanı, Hayatı, Eserleri ve Edebi Kişiliği”, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi, İstanbul.
- Tuğluk, İ. H. (2014), “Talib”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/talib> 28.03.2020

- Turgutlu, M. (2008). “Enderunlu Halim Divanı İnceleme Metin”, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- Uludağ, E. (2013). “Bahayi, Mehmed Efendi”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/bahayi-mehmed-efendi> 28.03.2020.
- Uludağ E. (1992). “Şeyhülislam Bahayi Divanı (İnceleme-Karşılaştırmalı Metin)”, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum.
- Usluer, F. (2013). “Virani”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/virani> 28.03.2020.
- Uzun, M. (2003). “Mecmua”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C: 28, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, ss. 265-268.
- Ünal, M. (2014). “ Fasih, Ahmed Fasih Dede”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fasih-ahmed-fasih-dede> 28.03.2020.
- Üzgör, T. (1991). *Fehim-i Kadim Hayatı Sanatı Divanı ve Metninin Bugünkü Türkçesi*, Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, S. 44, Ankara.
- Yazar, İ. (2013). “Fuadi, Ömer”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fuadi-omer> 28.03.2020.
- Yenikale, M. (2017). *Sünbülzade Vehbi Divanı*, Kültür ve Turizm Bakanlığı E-Kitap, (Çevrim içi) <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56212,sunbulzade-vehbi-divanipdf.pdf?0> 28.03.2020.
- Yıldız, A. (2014). “Fehim-i Kadim”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fehimi-kadim> 28.03.2020.
- Yıldız, A. (2015). “Riyazi, Mehmed Riyazi Efendi”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (Çevrim içi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/riyazi-mehmed-riyazi-efendi> 28.03.2020.

